PRIMI PRINCIPJ

DELLA

GRAMATICA TURCA

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
AD USO
DEI MISSIONARJ APOSTOLICI DI COSTANTINOPOLI
COMPOSTI

DA COSIMO COMIDAS DE CARBOGNANO
COSTANTINOPOLITANO
CAVALIERE AURATO DELLA S. SEDE, E INTERPRETE DEL REGIO MINISTERO
DI S. M. CATTOLICA IN COSTANTINOPOLI

DEDICATI
ALL'EMINENTISSIMO E REVERENDISSIMO PRINCIPE
IL SIGNOR CARDINALE
LEONARDO ANTONELLI
VESCOVO DI PALESTRINA
E PREFETTO DELLA SACRA CONGR. DI PROP. FIDE.
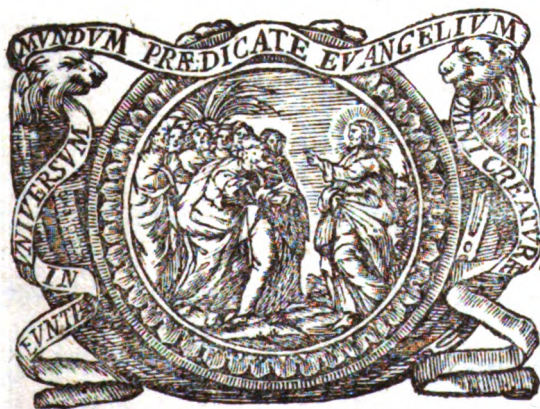
IN ROMA MDCCXCIV.

NELLA STAMPERIA DELLA SAC. CONGR. DI PROP. FIDE
CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Ut sementem feceris, ita metes.

Cic.

EMINENTISSIMO PRINCIPE

Non è l' ambizione o l' interesse, che mi muove a stendere questi Primi Principj della Lingua Turca nell' Italiana favella; ma il fervoroso e l' ardente desìo, che ho di giovare ai nostri Missionarj, i quali da più Lustri a questa parte pascono col cibo Evangelico questi Popoli. Ed essendo ciò il vero, e il principale scopo dell' intrapresa Opera, ognun ben vede, che a nessun altro doveva esser consacrata, fuorchè a VOSTRA EMINENZA, *la quale per le sue rare virtù già elevata al Supremo Posto di codesta Sacra Congregazione di Propaganda, non cessa di dolcemente confortare co' suoi benigni influssi*

i predetti Sacri Ministri alle importanti cure del loro Apostolico Ministero. Intanto supplico la sublime generosità di V. E. a degnarsi di gradire questo picciolo attestato del mio zelo per la Cattolica Romana Fede propagata e difesa in questo Suolo col sangue d' un mio Progenitore contro i crudeli assalti dell' Eresia; siccome di quel profondo ossequio con cui inchinato bacio a V. E. umilissimamente il lembo della Sacra Porpora.

DI VOSTRA EMINENZA

Costantinopoli 12. Agosto 1786.

Umõ Devmõ, ed Obblmõ Servitore

COSIMO COMIDAS DE CARBOGNANO

A CHI

A CHI LEGGE

L'attual Vicario Apostolico di Costantinopoli Monsignor Francescantonio Frachia, Prelato di gran zelo e riputazione avendoci più volte dimostrato gran desiderio di vedere pubblicate colle stampe alcune Regole Gramaticali della Lingua Turca scritte nell' Italiana favella, per cui potessero agevolmente venire alla cognizione della medesima i Missionarj di Costantinopoli, giacchè la celebre Gramatica del *Meninski* per essere molto diffusa non era accomodata all' abilità d' ognuno, e per intenderla si richiedeva una intiera cognizione della Lingua Araba, e Persjana; ci è caduto in pensiere sì per compiacere al detto degnissimo Prelato, come per agevolare ai medesimi lo studio di quella lingua, di formare nell' Italiana favella questa picciola Gramatica, ponendovi in primo luogo i Nomi, poi i Verbi, e finalmente gli Adverbj, le Preposizioni, le Congiunzioni, e le Interjezioni, come anche varie osservazioni intorno alla Costru-

zio-

zione, o sia Sintassi. E non dubitiamo, che i Missionarj facendo uso di questa nostra fatica colla debita applicazione vengano a tirarne quel vantaggio, che si augurano per la loro istruzione a maggior gloria di Dio e spirituale profitto delle Anime.

DE

DECRETUM

Sacrae Congregationis generalis de Propaganda Fide habitae die 4. Martii anni 1793.

Quum ad informandos Missionarios in Turcico idiomate, quo complures Orientis populi utuntur, plurimum expedire visum fuerit typis mandare Grammaticam Italo-Turcicam a D. Cosma Comidas de Carbognano elucubratam, diligenterque revisam; Sacra Congregatio, referente R. P. D. Antonio Felici Zondadari Archiepiscopo Adanensi Secretario, decrevit, ac jussit, ut eadem Grammatica typis, ac sumptibus ipsius Sacrae Congregationis accurate excudatur.

Datum Romae ex aedibus ejusdem Sacrae Congregationis die, & anno, quibus supra.

L. CARD. ANTONELLUS PRAEFECTUS.

Loco ✻ Signi

A. Archiep. Adanensis Secr.

NO-

NOTA

di alcuni Caratteri, de' quali ci serviamo in quest' Opera per esprimere le parole Turche secondo la loro retta pronunziazione e suono.

ć si deve pronunziare come *cià*, *ce*, *ci*, *ciò*, *ciù*.

ch si proferisce come la χ de' Greci, ma con maggior asprezza.

ğ si deve leggere come *già*, *ge*, *gi*, *giò*, *giù*.

ġ si deve proferire come *ghià*, *ghiè*, *ghi*, *ghiò*, *ghiù*.

gh equivale alla γ de' Greci moderni.

h si deve pronunziare con aspirazione.

ĵ si legge come la *j* dei Francesi.

ḱ si deve proferire come *chià*, *chiè*, *chi*, *chiò*, *chiù*.

n- si ha da pronunciare come la *n* nazale de' Francesi.

ö si deve leggere come l' *eu* dei Francesi.

ś equivale al *ch* dei Francesi.

ü si proferisce come l' *u* Francese.

y si ha da proferire con gorgia.

z si deve pronunziare alla francese.

^ è il contrassegno della lettera gutturale ع *âjn*.

AL-

ALFABETO

delle Lettere Turche.

Figure collegate in fine	in mezzo	in principio	Figure disgiunte dall' altre	Nome	Valore
ـا	ـا	ا	ا	*Elif*	*e, i, ü, a, y, u.*
ـب	ـبـ	بـ	ب	*be*	*b.*
ـت	ـتـ	تـ	ت	*te*	*t.*
ـث	ـثـ	ثـ	ث	*se*	*s.*
ـج	ـجـ	جـ	ج	*g̃im*	*g̃.*
ـح	ـحـ	حـ	ح	*ha*	*h* di suono veemente.
ـخ	ـخـ	خـ	خ	*chy*	*ch.*
ـد	ـد	د	د	*dal*	*d.*
ـذ	ـذ	ذ	ذ	*zel*	*z.*
ـر	ـر	ر	ر	*ry*	*r.*
ـز	ـز	ز	ز	*ze*	*z.*
ـس	ـسـ	سـ	س	*sin*	*s.*
ـش	ـشـ	شـ	ش	*śin*	*ś.*
ـص	ـصـ	صـ	ص	*sad*	*s* di suono gagliardo
ـض	ـضـ	ضـ	ض	*zad*	*z* di suono aspro.
ـط	ـطـ	طـ	ط	*ty*	*s* di suono duro.
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ	*zy*	*z* di suono gagliardo

ع

ـع	ـعـ	عـ	ع	*ajn*	*a*, *y*, *u* di suono gutturale
ـغ	ـغـ	غـ	غ	*ghain*	*gh* .
ـف	ـفـ	فـ	ف	*fe*	*f* .
ـق	ـقـ	قـ	ق	*kaf*	*k* di suono aspro .
ـك ـك	ـكـ ـكـ	كـ كـ	ك ك	*kief*	*k* .
ـل	ـلـ	لـ	ل	*lam*	*l* .
ـم ـم	ـمـ ـمـ	مـ	م	*mim*	*m* .
ـن	ـنـ	نـ	ن	*nun*	*n* .
ـو	ـو	و	و	*vav*	*v* .
ـه	ـهـ ـهـ	هـ	ه ه ه	*he*	*h* .
ـلا	ـلا	لا	لا لا	*lamelif*	*la* .
ـي ـى	ـيـ	يـ	ي ى	*je*	*j* .
ـپ	ـپـ	پـ	پ	*pe*	*p* .
ـچ	ـچـ	چـ	چ	*čim*	*č* .
ـژ	ـژ	ژ	ژ	*ǰe*	*ǰ* .
ـك ـك	ـكـ ـكـ	كـ كـ	ك ك	*ǵief*	*ǵ* .
ـڭ ـڭ	ـڭـ ـڭـ	ڭـ ڭـ	ڭ ڭ		
ـك ـك	ـكـ ـكـ	كـ كـ	ك ك	*saghyr-kief*	*n-*
ـڭ ـڭ	ـڭـ ـڭـ	ڭـ ڭـ	ڭ ڭ		

Del resto vedi pag. 621. l'Aggiunta di Regole, e Osservazioni dell'Autore intorno all'Ortografia Turca .

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE PRIMA
Dei Nomi.

CAPITOLO I.
Della Declinazione de'Nomi Sostantivi.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale un ا, *o* ـَ a, *o* ى *o* ـِ y *nell' ultima sillaba del Nominativo singolare.*

Sing.Nom. اوغلان *oghlàn*, il Garzone.
Gen. اوغلانك *oghlànỳn-*, del Garzone.
Gen. اوغلان *oghlàn*, di Garzone.
Dat. اوغلانه *oghlànà*, al Garzone.
Acc. اوغلانى *oghlànỳ*, il Garzone.
Acc. اوغلان *oghlàn*, Garzone.
Voc. اوغلان *oghlàn*, o يا اوغلان *ja oghlàn*, o Garzone.
Abl. اوغلاندن *oghlàndàn*, dal Garzone.
Plur.Nom. اوغلانلر *oghlànlàr*, i Garzoni.
Gen. اوغلانلرك *oghlànlarỳn-*, dei Garzoni.

Gen. اوغلانلر *oghlànlàr* , di Garzoni.

Dat. اوغلانلره *oghlànlarà* , ai Garzoni.

Acc. اوغلانلری *oghlànlarỳ* , i Garzoni.

Acc. اوغلانلر *oghlànlàr* , Garzoni.

Voc. اوغلانلر *oghlànlàr* , o يا اوغلانلر *ja-oghlànlàr* , o Garzoni.

Abl. اوغلانلردن *oghlànlardàn* , dai Garzoni.

Nom. مرض *maràz* , la Malattia.

Nom. فقير *fakỳr* , il Povero.

Nom. قاتر *kàtỳr* , il Mulo.

Prima Declinazione de' nomi sostantivi, che hanno per vocale un ا , *o* ـَ e , *o* ى , *o* ـِ i *nell'ultima sillaba del Nominativo Singolare.*

Sing.Nom. ات *et* , la Carne.

Gen. اتك *etìn-* , della Carne.

Gen. ات *et* , di Carne.

Dat. اته *etè* , alla Carne.

Acc. اتي *etì* , la Carne.

Acc. ات *et* , Carne.

Voc. ات *et* , o يا ات *ja et* , o Carne.

Abl. اتدن *etdèn* , dalla Carne.

Plur.

Plur.Nom. اتلر *etlèr*, le Carni.

Gen. اتلرك *etlerìn-*, delle Carni.

Gen. اتلر *etlèr*, di Carni.

Dat. اتلره *etlerè*, alle Carni.

Acc. اتلرى *etlerì*, le Carni.

Acc. اتلر *etlèr*, Carni.

Voc. اتلر *etlèr*, o يااتلر *ja etlèr*, o Carni.

Abl. اتلردن *etlerdèn*, dalle Carni.

Nom. آتش *atèś*, il fuoco.

Nom. وزير *vezìr*, il Visir.

Nom. دل *dil*, la Lingua.

Prima Declinazione de' nomi Sostantivi, che terminano nel nominativo singolare in ق ak, *o* yk. *o* uk, *e non sono monosillabi.*

Sing.Nom. اياق *ajàk*, il Piede.

Gen. اياغك *ajàghỳn-*, del Piede.

Gen. اياق *ajàk*, di Piede.

Dat. اياغه *ajàghà*, al Piede.

Acc. اياغى *ajàghỳ*, il Piede.

Acc. اياق *ajàk*, Piede.

Voc. اياق *ajàk*, o يا اياق *ja ajàk*, o Piede.

Abl. اياقدن *ajàkdàn*, dal Piede.

Plur.Nom. اياقلر *ajàkdàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr* &c.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo singolare in ك *ek, o ik, o ük, e non sono monosillabi.*

Sing.Nom. كوپك *köpèk*, il Cane.

Gen. كوپكك *köpegin-*, del Cane.

Gen. كوپك *köpèk*, di Cane.

Dat. كوپكه *köpegè*, al Cane.

Acc. كوپكى *köpegi*, il Cane.

Acc. كوپك *köpèk*, Cane.

Voc. كوپك *köpèk*, o ياكوپك *ja köpèk*, o Cane.

Abl. كوپكدن *köpèkdèn*, dal Cane.

Plur.Nom. كوپكلر *köpèkkèr*, come اتلر *etlèr* &c.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale un و, *o* ُ *u, o o nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare.*

Sing.Nom. قوين *kojùn*, il Castrato.

Gen. قوينك *kojunùn-*, del Castrato.

Gen. قوين *kojùn*, di Castrato.

Dat. قوينه *kojunà*, al Castrato.

Acc.

Acc. قوینی *kojunù*, il Castrato.

Acc. قوین *kojùn*, Castrato.

Voc. قوین *kojùn*, o یا قوین *ja kojùn*, o Castrato.

Abl. قویندن *kojundàn*, dal Castrato.

Nom. اویون *ojùn*, il Giuoco.

Nom. یومرق *jumrùk*, il Pugno.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale ٔ ü, o ö nell'ultima sillaba del Nominativo Singolare.

Sing.Nom. بلبل *Bùlbùl*, il Rosignuolo.

Gen. بلبلك *bùlbùlùn*-, del Rosignuolo.

Gen. بلبل *bùlbùl*, di Rosignuolo.

Dat. بلبله *bùlbùlè*, al Rosignuolo.

Acc. بلبلی *bùlbùlù*, il Rosignuolo.

Acc. بلبل *bùlbùl*, Rosignuolo.

Voc. بلبل *bùlbùl*, o یا بلبل *ja bùlbùl*, o Rosignuolo.

Abl. بلبلدن *bùlbùldèn*, come اتدن *etdèn* &c.

Nom. سموك *sùmùk*, il Moccio.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in ا, *o* ه a, *o in* ی y.

Sing.Nom. انا *anà*, la Madre.

Gen.

Gen. انانك *anànyn-*, della Madre.

Gen. انا *anà*, di Madre.

Dat. انايه *anàjà*, alla Madre.

Acc. انايى *anàjỳ*, la Madre.

Acc. انا *anà*, Madre.

Voc. انا *anà*, o يا انا *ja anà*, o Madre.

Abl. انادن *anàdàn*, dalla Madre.

Plur.Nom. انالر *anàlàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr* &c.

Nom. چوقه *ćiòhà*, il Panno.

Nom. قاضى *kàdỳ*, il Giudice.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in ه e, *o in* ى i.

Sing.Nom. دوه *devè*, il Cammello.

Gen. دوه‌نك *devenìn-*, del Cammello.

Gen. دوه *devè*, di Cammello.

Dat. دوه‌يه *devejè*, al Cammello.

Acc. دوه‌يى *devejì*, il Cammello.

Acc. دوه *Devè*, Cammello.

Voc. دوه *devè*, o يا دوه *ja Devè*, o Cammello.

Abl. دوه‌دن *devedèn*, dal Cammello.

Plur.Nom. دوه‌لر *develèr*, come اتلر *etlèr* &c.

Nom. كچى *ќeći*, la Capra.

Se-

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in و *ù*.

Sing.Nom. قويو *kujù*, il Pozzo.

Gen. قويونك *kujùnùn-*, del Pozzo.

Gen. قويو *kujù*, di Pozzo.

Dat. قويويه *kujùjà*, al Pozzo.

Acc. قويويى *kujùjù*, il Pozzo.

Acc. قويو *kujù*, Pozzo.

Voc. قويو *kujù*, o يا قويو *ja kujù*, o Pozzo.

Abl. قويودن *kujùdàn*, dal Pozzo.

Plur.Nom. قويولر *kujùlàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr*.

Il Nome صو su *nel Genitivo determinato termina in* يك jun-, *come* صويك sujùn-, *dell'acqua*.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in و ǜ.

Sing.Nom. بوكو *büğǜ*, la Magia.

Gen. بوكونك *büğǜnǜn-*, della Magia.

Gen. بوكو *büğǜ*, di Magia.

Dat. بوكويه *büğǜjè*, alla Magia.

Acc. بوكويى *büğǜjǜ*, la Magia.

Acc. بوكو *büğǜ*, Magia.

Voc.

Voc. بوكو *büğü*, o يا بوكو *ja büğü*, o Magia.

Abl. بوكودن *büğüdèn*, dalla Magia.

Plur.Nom. بوكولر *büğülèr*, come اتلر *etlèr* &c.

CAPITOLO II.

Della Declinazione de' Nomi Adjettivi.

Nomi Adjettivi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اق *ak*, l' uomo, la donna, la cosa bianca.

Gen. اقك *akyn-*, dell'uomo, della donna, della cosa bianca.

Dat. اقه *akà*, all'uomo, alla donna, alla cosa bianca.

Acc. اقى *aky*, l'uomo, la donna, la cosa bianca.

Acc. اق *ak*, uomo, donna, cosa bianca.

Voc. اق *ak*, o يا اق *ja ak*, o uomo, o donna, o cosa bianca.

Abl. اقدن *akdàn*, dall'uomo, dalla donna, dalla cosa bianca.

Plur.Nom. اقلر *aklàr*, gli uomini, le donne, le cose bianche.

Gen. اقلرك *aklaryn-*, degli uomini, delle donne, delle cose bianche.

Dat. اقلره *aklarà*, agli uomini, alle donne, alle cose bianche.

Acc. اقلرى *aklary*, gli uomini, le donne, le cose bianche.

Acc.

Acc. اقلر *aklàr*, uomini, donne, cose bianche.

Voc. اقلر *aklàr*, o يا اقلر *ja aklàr*, o uomini, o donne, o cose bianche.

Abl. اقلردن *aklardàn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose bianche.

Sing. Nom. كوزل *güzèl*, l'uomo, la donna, la cosa bella.

Gen. كوزلك *güzelin*, dell' uomo, della donna, della cosa bella.

Dat. كوزله *güzelè*, all'uomo, alla donna, alla cosa bella.

Acc. كوزلى *güzeli*, l'uomo, la donna, la cosa bella.

Acc. كوزل *güzèl*, uomo, donna, cosa bella.

Voc. كوزل *güzèl*, o ياكوزل *ja güzèl*, o uomo, o donna, o cosa bella.

Abl. كوزلدن *güzeldèn*, dall'uomo, dalla donna, dalla cosa bella.

Plur. Nom. كوزللر *güzellèr*, gli uomini, le donne, le cose belle.

Gen. كوزللرك *güzellerin*, degli uomini, delle donne, delle cose belle.

Dat. كوزللره *güzellerè*, agli uomini, alle donne, alle cose belle.

Acc. كوزللرى *güzelleri*, gli uomini, le donne, le cose belle.

Acc. گوزللر *güzellèr*, uomini, donne, cose belle.

Voc. گوزللر *güzellèr*, o یاگوزللر *ja güzellèr*, o uomini, o donne, o cose belle.

Abl. گوزللردن *güzellerdèn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose belle.

Nom. الچق *alćiàk*, l'uomo, la donna, la cosa bassa.

Nom. یوکسك *jüksèk*, l'uomo, la donna, la cosa alta.

Nom. اوزون *uzùn*, l'uomo, la donna, la cosa lunga.

Nom. دوز *düz*, l'uomo, la donna, la cosa diritta.

Nomi Adjettivi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. قره *karà*, l'uomo, la donna, la cosa negra.

Gen. قره‌نك *karanyn*, dell'uomo, della donna, della cosa negra.

Dat. قره‌یه *karajà*, all' uomo, alla donna, alla cosa negra.

Acc. قره‌یی *karajỳ*, l'uomo, la donna, la cosa negra.

Acc. قره *karà*, uomo, donna, cosa negra.

Voc. قره *karà*, o یاقره *ja karà*, o uomo, o donna, o cosa negra.

Abl. قره‌دن *karadàn*, dall' uomo, dalla donna, dalla cosa negra.

Plur.Nom. قره‌لر *karalàr*, gli uomini, le donne, le cose negre.

Gen.

Gen. قره‌لرك *karalaryn*, degli uomini, delle donne, delle cose negre.

Dat. قره‌لره *karalarà*, agli uomini, alle donne, alle cose negre.

Acc. قره‌لری *karalary*, gli uomini, le donne, le cose negre.

Acc. قره‌لر *karalàr*, uomini, donne, cose negre.

Voc. قره‌لر *karalàr*, o یاقره‌لر *ja karalàr*, o uomini, o donne, o cose negre.

Abl. قره‌لردن *karalardàn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose negre.

Sing.Nom. انجه *ingè*, l'uomo, la donna, la cosa sóttile.

Gen. انجه‌نك *ingenin*, dell'uomo, della donna, della cosa sottile.

Dat. انجه‌یه *ingèjè*, all'uomo, alla donna, alla cosa sottile.

Acc. انجه‌یی *ingeji*, l'uomo, la donna, la cosa sottile.

Acc. انجه *ingè*, uomo, donna, cosa sottile.

Voc. انجه *ingè*, o یاانجه *ja ingè*, o uomo, o donna, o cosa sottile.

Abl. انجه‌دن *ingedèn*, dall' uomo, dalla donna, dalla cosa sottile.

Plur.Nom. انجه‌لر *ingelèr*, gli uomini, le donne, le cose sottili.

 Gen.

Gen. انجلرك *ingelerin*, degli uomini, delle donne, delle cose sottili.

Dat. انجلره *ingelerè*, agli uomini, alle donne, alle cose sottili.

Acc. انجلری *ingeleri*, gli uomini, le donne, le cose sottili.

Acc. انجلر *ingelèr*, uomini, donne, cose sottili.

Voc. انجلر *ingelèr*, o یا انجلر *ja ingelèr*, o uomini, o donne, o cose sottili.

Abl. انجلردن *ingelerdèn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose sottili.

Nom. قورو *kurù*, l'uomo, la donna, la cosa secca.

Nom. بوریلو *büriùlü*, l'uomo, la donna, la cosa coperta.

CAPITOLO III.

Delle diverse sorti di Nomi Adjettivi.

del Nome Partitivo.

Il Nome Partitivo, che significa una parte d'una quantità, ó numero maggiore, si forma cogli affissi di Possessione posti da noi nella Part. I. Cap. VI., come

بعضیسی *bà-zysy*, alcuno di molti.

بری *biri*, o بریسی *birisi*, uno di molti.

قنغیسی *kànghysy*, qual di loro?

ازی

ازی *azỳ*, pochi di loro.

اونی *onù*, dieci di cento.

ایکنجیسی *ilìingisì*, il secondo di loro.

بیاضی *bejàzỳ*, delle tele la bianca.

عقللوسی *âkỳllỳsỳ*, degli uomini il prudente.

بریکز *bìrin-iz*, uno di voi.

Del Nome Cardinale.

بر *bir*, uno, e una.

ایکی *ilìi*, due.

اوچ *üć*, tre.

دورت *dört*, quattro.

بش *beś*, cinque.

التی *altỳ*, sei.

یدی *jedì*, sette.

سکز *selìiz*, otto.

طقوز *dokùz*, nove.

اون *on*, dieci.

اونبر *ònbir*, undici.

اوناکی *ònilìi*, dodici.

اوناوچ *ònüc*, tredici.

اوندرت *òndört*, quattordici.

اونبش

اونبش *ònbeś*, quindici.

اون التى *òn altỳ*, sedici.

اون يدى *òn jedì*, diciassette.

اونسكز *ònseḱiz̀*, diciotto.

اونطقوز *òndokùz*, diciannove.

يكرمى *iğirmì*, venti.

يكرمى بر *iğirmìbìr*, ventiuno.

يكرمى ايكى *iğirmìiḱì*, ventidue.

يكرمى اوچ *iğirmìüć*, ventitre.

اوتوز *otùz*, trenta.

قرق *kyrk*, quaranta.

اللى *ellì*, cinquanta.

التمش *altmỳś*, sessanta.

يتمش *jetmìś*, settanta.

سكسان *seḱsèn*, ottanta.

طقسان *doksàn*, novanta.

يوز *jüz*, cento.

ايكيوز *iḱìjüz*, dugento.

اوچ يوز *ǜćjüz*, trecento.

دورتيوز *dörtjüz*, quattrocento.

بشيوز *bèśjüz*, cinquecento.

التى

التی یوز *alty jüz*, seicento.

یدییوز *jedijüz*, settecento.

سکزیوز *sekizjüz*, ottocento.

طقوزیوز *dokuzjüz*, novecento.

بیك *bin-*, mille.

ایکی بیك *ikibin-*, duemila.

اوچ بیك *üčbin-*, tremila.

اون بیك *onbin-*, diecimila.

یوز بیك *jüzbin-*, centomila,

اون کرّه یوزبیك *on kerrè jüzbin-*, o اون یوك *on jük*, un milione.

یکرمی کرّه یوزبیك *iğirmi kerrè jüzbin-*, o یکرمی یوك *iğirmi jük*, due milioni.

اوتوز کرّه یوزبیك *otuz kerrè jüzbin-*, o اوتوز یوك *otuz jük*, tre milioni &c.

I Rotti sono یارم *jarym*, mezzo, بربچوق *bir bučiuk*, uno e mezzo, ایکی بچوق *iki bučiuk*, due e mezzo, اوچ بچوق *üč bučiuk*, tre e mezzo &c. برثلث *bir tült*, un terzo, ایکی ثلث *iki tült*, due terzi &c. برچیرك *bir čèjrèk*, o بربع *bir rub*, un quarto, ایکی چیرك *iki čèjrèk*, o ایکی ربع *iki rub*, due quarti, اوچ چیرك *üč čèjrèk*, o اوچ ربع *üč rub*, trè quarti &c.

Del

Del Nome Ordinale.

الك *illḱ*, o اوّلكى *evvelḱi*, primo. برنجى *birinḡi*, primo di numero.

ايكنجى *iḱinḡi*, secondo.

اوچنجى *üćiünḡiü*, terzo.

دوردنجى *dördiünḡiü*, quarto.

بشنجى *beśinḡi*, quinto.

التنجى *altynḡy*, sesto.

يدنجى *jedinḡi*, settimo.

سكزنجى *seḱizinḡi*, ottavo.

طقوزنجى *doḱuzunḡiu*, nono.

اوننجى *onunḡiu*, decimo.

اون برنجى *ònbirinḡi*, undecimo.

اون ايكنجى *òniḱinḡi*, duodecimo.

اون اوچنجى *ònüćiünḡiü*, decimo terzo.

اون دوردنجى *òndördiünḡiü*, decimo quarto.

اون بشنجى *ònbeśinḡi*, decimo quinto.

اون التنجى *ònaltynḡy*, decimo sesto.

اون يدنجى *ònjedinḡi*, decimo settimo.

اون سكزنجى *ònseḱizinḡi*, decimo ottavo.

اون طقوزنجى *òndoḱuzunḡiu*, decimo nono.

يكرمنجى *iġirminġi*, vigesimo.

يكرمى برنجى *iġirmi biringi*, vigesimo primo.

اوتوزنجى *otuzunġiu*, trentesimo.

اوتوزبرنجى *otuzbiringi*, trentesimo primo.

قرقنجى *kyrkynġy*, quarantesimo.

قرق برنجى *kyrkbiringi*, quarantesimo primo.

اللنجى *ellingi*, cinquantesimo.

اللى برنجى *ellibiringi*, cinquantesimo primo.

التمشنجى *altmyšyngy*, sessantesimo.

التمش برنجى *altmyšbiringi*, sessantesimo primo.

يتمشنجى *jetmišingi*, settantesimo.

يتمش برنجى *jetmišbiringi*, settantesimo primo.

سكساننجى *seksèningi*, ottantesimo.

سكسان برنجى *seksènbiringi*, ottantesimo primo.

طقساننجى *doksànynġy*, novantesimo.

طقسان برنجى *doksànbiringi*, novantesimo primo.

يوزنجى *jüzünġiü*, centesimo.

يوزبرنجى *jüzbiringi*, centesimo primo.

بيكنجى *bin-ingi*, millesimo.

Del Nome Distributivo.

بررر **birèr**, o بربرر **birèrbirèr**, a uno a uno.

ايكيشر *illišèr*, o ايكيشرايكيشر *illišèr illišèr*, a due a due.

اوچر *üčèr*, o اوچراوچر *üčèr üčèr*, a tre a tre.

دوردر *dördèr*, o دوردردوردر *dördèr dördèr*, a quattro a quattro.

بشر *bešèr*, o بشربشر *bešèr bešèr*, a cinque a cinque.

العيشر *altyšàr*, o العيشرالنيهر *altišàr altyšàr*, a sei a sei.

يديشر *jedišèr*, o يديشريديشر *jedišèr jedišèr*, a sette a sette.

سكزر *selizèr*, o سكزرسكزر *selizèr selizèr*, a otto a otto.

طقوزر *dokuzàr*, o طقوزرطقوزر *dokuzàr dokuzàr*, a nove a nove.

اونر *onàr*, o اونراونر *onàr onàr*, a dieci a dieci.

اون برر *ònbirèr*, a undici a undici.

اون ايكيشر *ònillisèr*, a dodici a dodici.

يكرميشر *iġirmišèr*, o يكرميشريكرميشر *iġirmišèr iġirmišèr*, a venti a venti.

يكرمى برر *iġirmibirèr*, a venti uno a venti uno.

اوتوزر *otuzàr*, o اوتوزراوتوزر *otuzàr otuzàr*, a trenta a trenta.

اوتوزبرر *otùzbirèr*, a trent' uno a trent' uno.

قرقر *kyrkàr*, o قرقرقرقر *kyrkàr kyrkàr*, a quaranta, a quaranta.

قرق برر

قرق برر *kyrkbirèr* , a quarant' uno a quarant' uno .

اللیشر *ellišèr* , o اللیشراللیشر *ellišèr ellišèr* , a cinquanta a cinquanta .

اللی برر *ellibirèr* , a cinquant'uno a cinquant'uno .

التمشر *altmyšàr* , o التمشرالتمشر *altmyšàr altmyšàr* , a sessanta a sessanta .

التمش برر *altmyšbirèr* , a sessant'uno a sessant'uno .

یتمشر *jetmišèr* , o یتمشریتمشر *jetmišèr jetmišèr* , a settanta a settanta .

یتمش برر *jetmišbirèr* , a settant'uno a settant' uno .

سکسانر *selksenèr* , o سکسانرسکسانر *selksenèr selksenèr* , a ottanta a ottanta .

سکسان برر *selksènbirèr* , a ottant'uno a ottant'uno .

طقسانر *doksanàr* , o طقسانرطقسانر *doksanàr doksanàr* , a novanta a novanta .

طقسان برر *doksànbirèr* , a novant'uno a novant' uno .

یوزر *jüzèr* , o یوزریوزر *jüzèr jüzèr* , a cento a cento .

ایکیشریوز *ikišèrjüz* , a dugento a dugento .

اوچریوز *üčèr jüz* , a trecento a trecento .

دوردر یوز *dörtlèr jüz* , a quattro cento a quattro cento .

بشریوز *bešèr jüz* , a cinque cento a cinque cento .

التيشريوز *altyšàr jüz*, a seicento a seicento.

يديشريوز *jedišèr jüz*, a settecento a settecento.

سكزريوز *sellizèr jüz*, a ottocento a ottocento.

طقوزريوز *dokuzàr jüz*, a nove cento a nove cento.

بيكر *bin-èr*, o بيكربيكر *bin-èr bin-èr*, a mille a mille.

ايكيشربيك *ikišèrbin-*, a due mila a due mila.

اوچربيك *üćèr bin-*, a tre mila a tre mila.

دوردربيك *dördèr bin-*, a quattro mila a quattro mila.

بشربيك *bešèr bin-*, a cinque mila a cinque mila.

التيشربيك *altyšàr bin-*, a sei mila a sei mila.

يديشربيك *jedišèr-bin-*, a sette mila a sette mila.

سكزربيك *sellizèr-bin-*, a otto mila a otto mila.

طقوزربيك *dokuzàr bin-*, a nove mila a nove mila.

اونربيك *onàr bin-*, a dieci mila a dieci mila.

يوزربيك *juzèr bin-*, a cento mila a cento mila.

CAPITOLO IV.

Dei Nomi Derivativi.

Dei Sostantivi Diminutivi.

I Nomi Sostantivi Diminutivi si formano dal Sostantivo coll' aggiungervi la sillaba جك *gik*, *giük*, o جق *gyk*, *giuk*, come اوغلان *oghlàn*, garzone, اوغلانجق *oghlàngyk*, gar-

garzoncello ; بابا *bàbà* , padre , باباجق *bàbàğyk*, padrino ; دوه *devè* , cammello , دوهجك *devèğik* , cammelluccio ; قوين *kojùn* , castrato , قوينجق *kojùnğùk* , castroncino ; بلبل *bülbül*, rosignuolo , بلبلجك *bülbülğiük*, picciolo rosignuolo ; قويو *kùjù*, pozzo , قويوجق *kùjùğiùk* , picciolo pozzo . Ma se i Sostantivi , a quali si aggiungono le sillabe جك *ğik* , *ğiük* , جق *ğyk* , *ğiuk* , terminano in ق *k* , o ك *k* , le dette lettere finali ق *k* , e ك *k* per lo più si tolgono dal mezzo della dizione , come اياق *ajàk*, piede , اياجق *ajàğyk*, pedino ; كوپك *köpèk*,cane , كوپهجك *köpèğik* , cagnolino .

Dai detti Diminutivi si possono formare altri Diminutivi con l' aggiungere alle sillabe جك *ğik* , *ğiük* , جق *ğyk* , *ğiuk* quella di ز *ez* , o di ز *az* , come اوغلانجق *oghlàngyk*, اوغلانجغز *oghlàngyghàz* , garzoncello ; باباجق *bàbàğyk* , باباجغز *bàbàğyghàz*, padrino; دوهجك *devèğik*, دوهجكز *devèğigèz* , cammelluccio ; قوينجق *kojùnğiùk* , قوينجغز *kojùnğiùghàz*, castroncino ; بلبلجك *bülbülğiük* , بلبلجكز *bülbülğiügèz*,picciolo rosignuolo; قويوجق *kujùğiùk*, قويوجغز *kujùğiùghàz* , picciolo pozzo .

Dei

Dei Sostantivi Locali.

Il Nome Sostantivo Locale si forma dai Sostantivi con l'aggiungere la sillaba لك *lik*, *lük*, o لق *lyk*, *luk* al Nominativo, come مزار *mezàr*, sepolcro, مزارلق *mezàrlyk*, cimiterio; سرو *selvì*, cipresso, سرولك *selvìlìk*, bosco di cipressi; طاوق *tàvùk*, gallina, طاوقلق *tàvùklùk*, gallinajo; سوپرندی *süprüindü*, immondezza, سوپرندیلك *süprüìndülük*, luogo d'immondezze.

Le dette sillabe لك *lik*, *lük*, لق *lyk*, *luk* si aggiungono anche agli Adjettivi Condizionali, e Numerali, e ai Nomi di misura, e del prezzo; come pure a varj Nomi d'Artisti, e Professori, come بياض *bejàz*, bianco, بياضلق *bejàzlyk*, bianchezza; دلى *deli*, matto, دليلك *delìlìk*, mattezza; طوغرو *doghrù*, retto, طوغرولق *doghrùluk*, rettitudine; بر *bir*, uno, برلك *birlik*, unione; اوچ *üć*, tre, اوچلك *üćlük*, trinità; التمش *altmyš*, sessanta, التمشلق *altmyšlyk*, sessantina, moneta, che vale sessanta Parà; اون *on*, dieci, اونلق *onlùk*, decina, moneta di dieci Parà; بش *beš*, cinque, بشلك *bešlik*, cinquina, moneta di cinque Parà; برپارەلق اتمك *bir paràlyk etmèk*, un Parà di pane; كوملكلك بز *gömlèklik bez*, tela da camicia; برارشونلق چوقه

: برارشونلق چوقه *bir arşynlyk čiòhà*, un braccio di panno; اتمكجى *ekmèkği*, panattiere, اتمكجيلك *elkmèkğilik*, l'arte, o la professione del panattiere; چوقه‌جى *čiòhàğy*, panniere, چوقه جيلق *čiòhàğylyk*, l'arte, o la professione del panniere; قويمجى *küjümğiü*, orefice, قويمجيلق *küjümğiülük*, l'arte dell' orefice; بوكوجى *büğüğiü*, mago, بوكوجيلك *büğüğiülük*, l'arte, o la professione del mago.

Dei Nomi d'Artisti, e Professori.

I Nomi d'Artisti, e Professori si formano dai Sostantivi coll' aggiunta della sillaba جى *ği*, *ğy*, *ğiü*, o *ğiu*, come اتمك *ekmèk*, pane, اتمكجى *ekmèkği*, panattiere; پابوچ *pabùč*, scarpa, پابوچجى *pabùčğiu*, scarpajo; اش *aş*, minestra, اشجى *aşğy*, cuoco; بوكو *büğü*, magia, بوكوجى *büğüğiü*, mago; يول *jol*, via, يولجى *jolğiu*, viandante; ياردم *jardym*, ajuto, ياردمجى *jardymğy*, ajutante.

Dei Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili.

I Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili si formano dal Sostantivo aggiungendogli la sillaba لو *li*, *ly*, *lü*, o *lu*, come يورك *jürèk*, cuore, يوركلو *jürèkli*, coraggioso; ات *at*, cavallo, اتلو *atly*, cavalliere; جان *ğiàn*, anima, جانلو *ğiànly*, animato; كومش *ğiumüş*, argento, كومشلو *ğiumüşlü*, inar-

inargentato ; صاچ *sać* , capello , صاچلو *saćly* , capelluto ; كوز *ǧöz* , occhio , كوزلو *ǧözlü* , occhiuto ; صو *su* , acqua , صولو *sulù* , acquoso ; استانبول *Ystambòl* , Costantinopoli , استانبوللو *Ystambòllù*,Costantinopolitano; روما *Ròma*,Roma, رومالو *Ròmaly*,Romano ; پارس *Paris*,Parigi, پارسلو *Parisli* , Parigino; ارض روم *Erzürüm*,Arzerom, ارض روملو *Erzürümlü*, d'Arzerom ; له *Leh*,Polonia , لهلو *Lehli* , Polacco ; اسپانيا *Yspànija*,Spagna, اسپانيالو *Yspànijaly*,o اسپانيول *Yspanijòl*, Spagnuolo ; موسقو *Moskòv*,Moscovia , موسقولو *Moskòvlù*, o موسقو *Moskòv* , Moscovito .

Dei Nomi Verbali .

I Nomi Verbali sono tre, tutti Sostantivi . Il primo si forma dalla seconda persona singolare dell'Imperativo di tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) coll' aggiunta delle sillabe يجى *iǧi* , *jiǧi* , *üǧiü* , *jüǧiü* , *yǧy* , *jyǧy* , *uǧiu* , *juǧiu* , come

سويجى *seviǧi* , l' amatore .	nascono dagl'Impe-	سو *sev* .
دلليجى *dillèjiǧi* , il detrattore .		دلله *dillè* .
كوريجى *ǧörüǧiü* , il veditore .		كور *ǧör* .
يورويجى *jürüjüǧiü* , il camminatore .		يورو *jürü* .
اكيجى *an-yǧy* , il rammentatore .		اك *an-* .

يارهليجى

ياره‌ليجى *jaralàjygy*, il feritore.	rativi	ياره‌له *jaralà*.
اوريجى *vuruğiü*, il battitore.		اور *vur*.
اوقويجى *okùjuğiü*, il leggitore.		اوقو *okù*.

Il secondo si forma dalla seconda persona singolare dell' Imperativo di alcuni Verbi sì Attivi, come Neutri coll' aggiunta delle sillabe ش *iś*, *üś*, *yś*, *uś*, يش *jiś*, *jüś*, *jyś*, *juś*, come

سوش *seviś*, l'innamoramento.	nascono dagl'Imperativi	سو *sev*.
يميش *jejiś*, il mangiare.		يه *je*.
كورش *göriiś*, il vedere.		كور *gör*.
يورويش *jürüjüś*, la camminata.		يورو *jürü*.
الش *alyś*, il prendere.		ال *al*.
ارايش *aràjyś*, il cercare.		ارا *arà*.
اورش *vuruś*, il battere.		اور *vur*.
اوقويش *okùjuś*, il leggere.		اوقو *okù*.

Il terzo si forma dal presente dell'Infinito di tutti i Verbi coll' agiunta della sillaba لك *lik*, ο لق *lyk*, come

سومكلك *sevmèklik*, l'amare.	nascono dagl'	سومك *sevmèk*.
دللمكلك *dillemèklik*, il disfamare.		دللمك *dillemèk*.
ويرمكلك *verimèklik*, il dare.		ويرمك *vermèk*.
اريمكلك *erimèklik*, il liquefarsi.		اريمك *erimèk*.

كورمكلك *görmèklik*, il vedere.	Infinitivi.	كورمك *görmèk*.
يورومكلك *jürümèklik*, il camminare.		يورومك *jürümèk*.
اكمقلق *an-màklyk*, il rammentare.		اكمق *an-màk*.
يارهلمقلق *jaralamàklyk*, il ferire.		يارهلمق *jaralamàk*.
قوتارمقلق *kotàrmàklyk*, il preparare.		قوتارمق *kotàrmàk*.
قازيمقلق *kazymàklyk*, il raschiare.		قازيمق *kazymàk*.
اورمقلق *vurmàklyk*, il battere.		اورمق *vurmàk*.
اوقومقلق *okùmàklyk*, il leggere.		اوقومق *okùmàk*.

CAPITOLO V.

Dei Comparativi, e Superlativi, e dei Nomi Composti.

La lingua Turca volgare non ha voci proprie comparative, e superlative, ma si serve del Positivo colla voce دخى *dahà*, o چوق *ciok* (che alle volte si tace) per il Comparativo, e delle voci پك *pek*, زياده *ziadè*, زياده سيله *ziadesi ile*, افراط *ifràt*, غايت *ghàjèt* per il Superlativo, come دخى كوزل *dahà güzèl*, più bello, e più bella; پك كوزل *pek güzèl*, bellissimo, o bellissima.

Quando in Italiano l' Adjettivo *tutto* si mette adverbialmente innanzi a un altro Adjettivo, in lingua Turca si usano i seguenti modi, tutto bianco بك بياض *ben-bejàz*, tutto negro قپ قره *kap karà*, o سم سياه *sim sijàh*, tutto ver-

verde يم يشيل *jem jesil*, tutto rosso قپ قرمزی *kyp kyrmyzỳ*, tutto giallo صپ صاری *sap sarỳ*, tutto pavonazzo موس مور *mos mor*, tutto turchino ماس ماوی *mas mavì*, tutto bagnato یام یاش *jam jaś*, tutt' intiero بوز بتون *büs bütün*, tutto grande بوز بیوك *bös böjük*, tutto asciutto قوپ قوری *kup kurù*, tutto ritto طوز طوغرو *dos doghrù*, tutto pieno طوپ طولو *top tolù*, tutto voto بون بوش *bom boś*, tutto giusto تاز تمام *tas tamàm*, tutto piatto یام یصّی *jam jasỳ*, tutto aperto اپ اچوق *ap açyk*, tutto piano دوم دوز *düm düz*, tutto puntuto سپ سوری *sip sivrì*, tutto sano صاپه صاغ *sapa sagh*, tutto vivo دپ دیری *dip dirì*, tutto rotto قپ قرق *kyp kyryk*, tutto fracido چوپ چورك *çüp çürük*, tutto puro صام صافی *sam safì*, tutto stretto قس قوراق *kys kyvràk*, tutto buono, o buonissimo اپ ایو *ep ejì*, tutto solo, solingo یاپ یالكز *jap jalyn-yz*, tutto grosso قوس قوجه *kos kogià*.

Dai Nomi Adjettivi si formano i Comparativi Diminutivi coll'aggiungere all'Adjettivo la sillaba جه *ḡe*, o *ḡià*; e il lor significato è *alquanto più*, quando stanno in comparazione; ma quando stanno soli, significano *un pò*, come كوزلجه *güzèlḡè*, un pò bello, o bella, عقللوجه *akyllyḡià*, un pò giudicioso, o giudiciosa; بندن كوزلجه *bendèn güzèlḡè*, alquanto più bello, o bella di me.

I no-

I Nomi Composti sono alcuni Adjettivi, che si compongono d'un Nome Sostantivo, e della Preposizione سز *siz*, *syz*, *sitz*, o *suz*, come ادب *edèb*, modestia, ادبسز *edèbsìz*, immodesto; عقل *àkyl*, giudicio, عقلسز *àkỳlsỳz*, sciocco; الله *Allàh*, Dio, اللهسز *Allàhsỳz*, Ateo; دين *Din*, Religione, دينسز *dìnsiz*, infedele; ايمان *Imàn*, Fede, ايمانسز *imànsỳz*, infedele; كتاب *kitàb*, la Sacra Scrittura, كتابسز *kitàbsỳz*, Gentile; مذهب *Mezhèb*, Rito, مذهبسز *mezhèbsiz*, infedele; خوى *chuj*, costume, خويسز *chujsùz*, scostumato; ميوه *mejvè*, frutto, ميوهسز *mejvèsiz*, infruttuoso; صو *su*, acqua, صوسز *susùz*, sitibondo; خير *chajr*, bene, خيرسز *chajrsyz*, inutile; علم *ìlm*, scienza, علمسز *ìlmsìz*, ignorante; صوچ *suć*, delitto, صوچسز *sućsùz*, innocente.

CAPITOLO VI.

Dei Pronomi.

Della Declinazione de' Pronomi Personali.

Sing. Nom. بن *ben*, io.

Gen. بنم *benìm*, di me.

Dat. بكا *ban-à*, a me.

Acc. بنى *benì*, me.

Abl. بندن *bendèn*, da me.

Plur.

Plur.Nom. بز *biz*, noi.

Gen. بزم *bizìm*, di noi.

Dat. بزه *bizè*, a noi.

Acc. بزی *bizì*, noi.

Abl. بزدن *bizdèn*, da noi.

Sing.Nom. سن *sen*, tu.

Gen. سنك *senìn-*, di te.

Dat. سكا *san-à*, a te.

Acc. سنی *senì*, te.

Voc. سن *sen*, o tu.

Abl. سندن *sendèn*, da te.

Plur.Nom. سز *siz*, voi.

Gen. سزك *sizìn-*, di voi.

Dat. سزه *sizè*, a voi.

Acc. سزی *sizì*, voi.

Voc. سز *siz*, o voi.

Abl. سزدن *sizdèn*, da voi.

Della Declinazione dei Reciprochi.

Sing.Nom. كندو *gendì*, esso, o essa.

Gen. كندونك *gendinìn-*, di se, di esso, o di essa.

Dat. كندويه *gendinè*, a se, a esso, o a essa.

Acc.

Acc. كندويى *gendini*, se, essò, o essà.

Abl. كندودن *gendindèn*, da se, da esso, o da essa.

Plur.Nom. كندولرى *gendilerì*, essi, o esse.

Gen. كندولرينك *gendilerinin*, di se, di essi, o di esse.

Dat. كندولرينه *gendilerinè*, a se, a essi, o a esse.

Acc. كندولرينى *gendilerinì*, se, essi, o esse.

Abl. كندولرندن *gendilerindèn*, da se, da essi, o da esse.

Sing.Nom. بن كندم *bengendim*, o كندم *gendim*, io medesimo, o medesima.

Gen. كندومك *gendimin*, di me medesimo, o medesima.

Dat. كندومه *gendimè*, a me medesimo, o medesima.

Acc. كندومى *gendimi*, me medesimo, o medesima.

Abl. كندمدن *gendimdèn*, da me medesimo, o medesima.

Plur.Nom. بزكندومز *biz gendimiz*, o كندومز *gendimiz*, noi medesimi, o medesime.

Cen. كندومزك *gendimizin*, di noi medesimi, o medesime.

Dat. كندومزه *gendimizè*, a noi medesimi, o medesime.

Acc. كندومزى *gendimizi*, noi medesimi, o medesime.

Abl. كندومزدن *gendimizdèn*, da noi medesimi, o medesime.

Sing.Nom. سن كندك *sen gendin*, o كندك *gendin*, tu medesimo, o medesima.

Gen.

Gen. كندوكك *gendin-in*, di te medesimo, o medesima.

Dat. كندوكه *gendin-è*, a te medesimo, o medesima.

Acc. كندوكى *gendin-i*, te medesimo, o medesima.

Abl. كندكدن *gendin-dèn*, da te medesimo, o medesima.

Plur.Nom. سز كندوكز *siz gendin-iz*, o كندوكز *gendin-iz*, voi medsimi, o medesime.

Gen. كندوكزك *gendin-izin*, di voi medesimi, o medesime.

Dat. كندوكزه *gendin-ize*, a voi medesimi, o medesime.

Acc. كندوكزى *gendin-izi*, voi medesimi, o medesime.

Abl. كندوكزدن *gendin-izden*, da voi medesimi, o medesime.

Sing.Nom. اول كندوسى *ogendisi*, o كندوسى *gendisi*, esso medesimo, o essa medesima.

Gen. كندوسنك *gendisinin*, di esso medesimo, o di essa medesima.

Dat. كندوسنه *gendisinè*, a esso medesimo, o a essa medesima.

Acc. كندوسنى *gendisini*, esso medesimo, o essa medesima.

Abl. كندوسندن *gendisindèn*, da esso medesimo, o da essa medesima.

Plur.Nom. انلر كندولرى *onlàr gendileri*, o كندولرى *gendileri*,

leri, essi medesimi, o esse medesime.

come il Plur. di كندو *gendi* &c.

Della Declinazione de' Pronomi Demonstrativi.

Sing.Nom. بو *bu*, questo, o questa.

Gen. بونك *bunùn-*, di questo, o di questa.

Dat. بوكا *bun-à*, a questo, o a questa.

Acc. بونى *bunù*, questo, o questa.

Abl. بوندن *bundàn*, da questo, o da questa.

Plur.Nom. بونلر *bunlàr*, di questi, o di queste.

Gen. بونلرك *bunlaryn-*, di questi, o di queste.

Dat. بونلره *bunlarà*, a questi, o a queste.

Acc. بونلرى *bunlary*, questi, o queste.

Abl. بونلردن *bunlardàn*, da questi, o da queste.

Sing.Nom. شو *śu*, codesto, o codesta.

Gen. شونك *śunùn-*, di codesto, o di codesta.

Dat. شوكا *śun-à*, a codesto, o a codesta.

Acc. شونى *śunù*, codesto, o codesta.

Abl. شوندن *śundàn*, da codesto, o da codesta.

Plur.Nom. شونلر *śunlàr*, codesti, o codeste.

Gen. شونلرك *śunlaryn-*, di codesti, o di codeste.

Dat. شونلره *śunlarà*, a codesti, o a codeste.

Acc.

Acc. شونلری *šunlary*, codesti, o codeste.

Abl. شونلردن *šunlardàn*, da codesti, o da codeste.

Sing.Nom. اول *o*, quello, o quella.

Gen. انك *onùn-*, di quello, o di quella.

Dat. اكا *onà*, a quello, o a quella.

Acc. انی *onù*, quello, o quella.

Abl. اندن *ondàn*, da quello, o da quella.

Plur.Nom. انلر *onlàr*, quelli, o quelle.

Gen. انلرك *onlaryn-*, di quelli, o di quelle.

Dat. انلره *onlarà*, a quelli, o a quelle.

Acc. انلری *onlary*, quelli, o quelle.

Abl. انلردن *onlardàn*, da quelli, o da quelle.

Dei Pronomi Possessivi.

I Turchi non hanno voci proprie per i Pronomi Possessivi, ma le suppliscono coi Genitivi dei Pronomi Personali, e Demostrativi o espressi, o taciti, collocandoli come Adjettivi innanzi ai Sostantivi, e aggiungendo ad essi Sostantivi gli affissi di possessione accordati con essi Genitivi in numero, e in persona, come بنم انام *benim anàm*, la mia madre; سنك اناك *senin-anàn-*, la tua madre; انك اناسی *onùn-anasy*, la sua madre; كندو اناسی *ğendi anasy*, la sua

E pro-

propria madre ; بزم انامز *bizim anamyz* , la nostra madre ; سزك اناكز *sizin-anan-yz* , la vostra madre ; انلرك اناسى *onlaryn-anasy* , la loro madre .

Affissi di Possessione della prima persona per i Nomi della prima Declinazione .

Sing.Nom. اوغلانم *oghlànym* , il mio garzone .

Gen. اوغلانمك *oghlànymyn-* , del mio garzone .

Dat. اوغلانمه *oghlànymà* , al mio garzone .

Acc. اوغلانمى *oghlànymy* , il mio garzone .

Voc. اوغلانم *oghlànym* , o يا اوغلانم *ja oghlànym* , o mio garzone .

Abl. اوغلانمدن *oghlànymdàn* , dal mio garzone .

Plur.Nom. اوغلانلرم *oghlànlarym* , i miei garzoni .

Gen. اوغلانلريمك *oghlànlarymyn-* , de' miei garzoni .

Dat. اوغلانلريمه *oghlànlarymà* , a miei garzoni .

Acc. اوغلانلريمى *oghlànlarymy* , i miei garzoni .

Voc. اوغلانلرم *oghlànlarym* , o يا اوغلانلرم *ja oghlàn-larym* , o miei garzoni .

Abl. اوغلانلرمدن *oghlànlarymdàn* , dai miei garzoni .

Sing.Nom. اوغلانمز *oghlànymyz* , il nostro garzone .

Gen. اوغلانمزك *oghlànymyzyn-* , del nostro garzone .

Dat.

Dat. اوغلانمزه *oghlànymyzà*, al nostro garzone.

Acc. اوغلانمزى *oghlànymyzỳ*, il nostro garzone.

Voc. اوغلانمز *oghlànymỳz*, o يا اوغلانمز *ja oghlànymỳz*, o nostro garzone.

Abl. اوغلانمزدن *oghlànymyzdàn*, dal nostro garzone.

Plur.Nom. اوغلانلريمز *oghlànlarymŷz*, i nostri garzoni.

Gen. اوغلانلريمزك *oghlànlarymyzỳn-*, dei nostri garzoni.

Dat. اوغلانلريمزه *oghlànlarymyzà*, ai nostri garzoni.

Acc. اوغلانلريمزى *oghlànlarymyzỳ*, i nostri garzoni.

Voc. اوغلانلريمز *oghlànlarymỳz*, o يا اوغلانلريمز *ja oghlànlarymỳz*, o nostri garzoni.

Abl. اوغلانلريمزدن *oghlànlarymyzdàn*, dai nostri garzoni.

Sing.Nom. اتم *etìm*, la mia carne.

Gen. اتمك *etìmin-*, della mia carne.

Dat. اتمه *etimè*, &c.

Sing.Nom. اياغم *ajàghỳm*, il mio piede.

Gen. اياغمك *ajàghymỳn-*, del mio piede.

Dat. اياغمه *ajàghymà*, &c.

Sing.Nom. كوپكم *köpegim*, il mio cane.

Gen. كوپكمك *köpegimin-*, del mio cane.

Dat. كوپكمه *köpegimè*, &c.

Sing.Nom. قويئم *kojünüm*, il mio castrato.

Gen. قويئمك *kojünumün-*, del mio castrato.

Dat. قويئمه *kojünumà*, &c.

Sing.Nom. بلبلم *bülbülüm*, il mio rosignuolo.

Gen. بلبلمك *bülbülümün-*, del mio rosignuolo.

Dat. بلبلمه *bülbülümè*, &c.

Affissi di Possessione della prima persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. انام *anàm*, la mia madre.

Gen. انامك *anàmyn-*, della mia madre.

Dat. انامه *anàmà*, alla mia madre.

Acc. انامى *anàmy*, la mia madre.

Voc. انام *anàm*, o يا انام *ja anàm*, o mia madre.

Abl. انامدن *anàmdàn*, dalla mia madre.

Plur.Nom. انالرم *anàlarym*, le mie madri.

Gen. انالرمك *anàlarymyn-*, delle mie madri.

Dat. انالرمه *anàlarymà*, alle mie madri.

Acc. انالرمى *anàlarymy*, le mie madri.

Voc. انالرم *anàlarym*, o يا انالرم *ja anàlarym*, o mie madri.

Abl.

Abl. انالرمدن *anàlarymdàn*, dalle mie madri.

Sing.Nom. انامز *anàmyz*, la nostra madre.

Gen. انامزك *anàmyzyn-*, della nostra madre.

Dat. انامزه *anàmyzà*, alla nostra madre.

Acc. انامزى *anàmyzy*, la nostra madre.

Voc. انامز *anàmyz*, o يا انامز *ja anàmyz*, o nostra madre.

Abl. انامزدن *anàmyzdàn*, dalla nostra madre.

Plur.Nom. انالرمز *anàlarymyz*, le nostre madri.

Gen. انالرمزك *anàlarymyzyn-*, delle nostre madri.

Dat. انالرمزه *anàlarymyzà*, alle nostre madri.

Acc. انالرمزى *anàlarymyzy*, le nostre madri.

Voc. انالرمز *anàlarymyz*, يا انالرمز *ja anàlarymyz*, o nostre madri.

Abl. انالرمزدن *anàlarymyzdàn*, dalle nostre madri.

Sing.Nom. دوهم *devèm*, il mio cammello.

Gen. دوهمك *devèmin-*, del mio cammello.

Dat. دوهمه *devèmè*, &c.

Sing.Nom. قويوم *kujùm*, il mio pozzo.

Gen. قويومك *kujùmùn-*, del mio pozzo.

Dat. قويومه *kujùmà*, &c.

Sing.

Sing.Nom. بوكم büğüm, la mia magia.

Gen. بوكمك büğümün, della mia magia.

Dat. بوكمه büğümè, &c.

Affissi di Possessione della seconda persona per i Nomi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اوغلانك oghlànyn-, il tuo garzone.

Gen. اوغلانكك oghlànyn-yn-, del tuo garzone.

Dat. اوغلانكه oghlànyn-à, al tuo garzone.

Acc. اوغلانكى oghlànyn-y, il tuo garzone.

Abl. اوغلانكدن oghlànyn-dàn, dal tuo garzone.

Plur.Nom. اوغلانلرك oghlànlaryn-, i tuoi garzoni.

Gen. اوغلانلريكك oghlànlaryn-yn-, dei tuoi garzoni.

Dat. اوغلانلريكه oghlànlaryn-à, ai tuoi garzoni.

Acc. اوغلانلريكى oghlànlaryn-y, i tuoi garzoni.

Abl. اوغلانلركدن oghlànlaryn-dàn, dai tuoi garzoni.

Sing.Nom. اوغلانكز oghlànyn-yz, il vostro garzone.

Gen. اوغلانكزك oghlànyn-yzyn-, del vostro garzone.

Dat. اوغلانكزه oghlànyn-yzà, al vostro garzone.

Acc. اوغلانكزى oghlànyn-yzy, il vostro garzone.

Abl. اوغلانكزدن oghlànyn-yzdàn, dal vostro garzone.

Plur.Nom. اوغلانلريكز oghlànlaryn-yz, i vostri garzoni.

Gen.

Gen. اوغلانلريكزك *oghlànlaryn-yzyn-*, dei vostri garzoni.

Dat- اوغلانلريكزه *oghlànlaryn-yzà*, ai vostri garzoni.

Acc. اوغلانلريكزى *oghlànlaryn-yzy*, i vostri garzoni.

Abl. اوغلانلريكزدن *oghlànlaryn-yzdàn*, dai vostri garzoni.

Sing.Nom. اتك *etin-*, la tua carne.

Gen. اتكك *etin-in-*, della tua carne.

Dat. اتكه *etin-è*, &c.

Sing.Nom. اياغك *ajàghyn-*, il tuo piede.

Gen. اياغكك *ajàghyn-yn-*, del tuo piede.

Dat. اياغكه *ajàghyn-à*, &c.

Sing.Nom. كوپكك *köpegin-*, il tuo cane.

Gen. كوپككك *köpegin-in-*, del tuo cane.

Dat. كوپككه *köpegin-è*, &c.

Sing.Nom. قوينك *kojunùn-*, il tuo castrato.

Gen. قوينكك *kojunun-ùn-*, del tuo castrato.

Dat. قوينكه *kojunun-à*, &c.

Sing.Nom. بلبلك *bülbülün-*, il tuo rosignuolo.

Gen. بلبلكك *bülbülün-ün-*, del tuo rosignuolo.

Dat. بلبلكه *bülbülün-è*, &c.

Affissi

Affissi di Possessione della seconda persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. اناك *anàn-*, la tua madre.
Gen. اناكك *anàn-ỳn-*, della tua madre.
Dat. اناكه *anàn-à*, alla tua madre.
Acc. اناكى *anàn-ỳ*, la tua madre.
Abl. اناكدن *anàn-dàn*, dalla tua madre.
Plur.Nom. انالرك *anàlarỳn-*, le tue madri.
Gen. انالريكك *anàlaryn-ỳn-*, delle tue madri.
Dat. انالريكه *ànàlaryn-à*, alle tue madri.
Acc. انالريكى *anàlaryn-ŷ*, le tue madri.
Abl. انالركدن *anàlaryn-dàn*, dalle tue madri.
Sing.Nom. اناكز *anàn-ỳz*, la vostra madre.
Gen. اناكزك *anàn-yzỳn-*, della vostra madre.
Dat. اناكزه *anàn-yzà*, alla vostra madre.
Acc. اناكزى *anàn-yzỳ*, la vostra madre.
Abl. اناكزدن *anàn-yzdàn*, dalla vostra madre.
Sing.Nom. انالريكز *anàlaryn-ỳz*, le vostre madri.
Gen. انالريكزك *anàlaryn-yzỳn-*, delle vostre madri.
Dat. انالريكزه *anàlaryn-yzà*, alle vostre madri.
Acc. انالريكزى *anàlaryn-yzỳ*, le vostre madri.

Abl.

Abl. اناليكزدن *anàlaryn-yzdàn*, dalle vostre madri.

Sing.Nom. دوەك *devèn-*, il tuo cammello.

Gen. دوەكك *devèn-in-*, del tuo cammello.

Dat. دوەكه *devèn-è*, &c.

Sing.Nom. قويوك *kujùn-*, il tuo pozzo.

Gen. قويوكك *kujùn-ùn-*, del tuo pozzo.

Dat. قويوكه *kujùn-à*, &c.

Sing.Nom. بوكوك *bügün-*, la tua magia.

Gen. بوكوكك *bügün-ün-*, della tua magia.

Dat. بوكوكه *bügün-è*, &c.

Affissi di Possessione della terza persona per i Nomi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اوغلانى *oghlàny*, il suo garzone.

Gen. اوغلاننك *oghlànynyn-*, del suo garzone.

Dat. اوغلاننه *oghlànynà*, al suo garzone.

Acc. اوغلاننى *oghlànyny*, il suo garzone.

Abl. اوغلانندن *oghlànyndàn*, dal suo garzone.

Plur.Nom. اوغلانلرى *oghlànlary*, i suoi garzoni.

Gen. اوغلانلرينك *oghlànlarynyn-*, dei suoi garzoni.

Dat. اوغلانلرينه *oghlànlarynà*, ai suoi garzoni.

Acc. اوغلانلرينى *oghlànlaryny*, i suoi garzoni.

Abl. اوغلانلرندن *oghlànlaryndàn* , dai suoi garzoni .

Sing.Nom. انلرك اوغلانى *onlaryn-oghlàny* , il loro garzone .

Gen. اوغلاننك *oghlànynyn-* , del loro garzone .

Dat. اوغلاننه *oghlànynà* , al loro garzone .

Acc. اوغلاننى *oghlànyny* , il loro garzone .

Abl. اوغلانندن *oghlànyndàn* , dal loro garzone .

Plur.Nom. انلرك اوغلانلرى *onlaryn-oghlànlary* , i loro garzoni .

Gen. اوغلانلرينك *oghlànlarynyn-* , dei loro garzoni .

Dat. اوغلانلرينه *oghlànlarynà* , ai loro garzoni .

Acc. اوغلانلرينى *oghlànlaryny* , i loro garzoni .

Abl. اوغلانلرندن *oghlànlaryndàn* , dai loro garzoni .

Sing.Nom. اتى *eti* , la sua carne .

Gen. اتنك *etinin-* , della sua carne .

Dat. اتنه *etinè* , &c.

Sing.Nom. اياغى *ajàghy* , il suo piede .

Gen. اياغنك *ajàghynyn-* , del suo piede .

Dat. اياغنه *ajàghynà* , &c.

Sing.Nom. كوپكى *köpeği* , il suo cane .

Gen. كوپكنك *köpeğinin-* , del suo cane .

Dat. كوپكنه *köpeğinè* , &c.

Sing.

Sing.Nom. قوینی *kojünü*, il suo castrato.

Gen. قوینینك *kojününün*-, del suo castrato.

Dat. قوینینه *kojününà*, &c.

Sing.Nom. بلبلی *bülbülü*, il suo rosignuolo.

Gen. بلبلینك *bülbülünün*-, del suo rosignuolo.

Dat. بلبلنه *bülbülünè*, &c.

Sing.Nom. کندو اوغلانی *gendi oghlàny*, il suo proprio garzone.

Gen. کندو اوغلانینك *gendi oghlànynyn*-, del suo proprio garzone.

Dat. کندو اوغلاننه *gendi oghlànynà*, &c.

Plur.Nom. کندو اوغلانلری *gendi oghlànlary*, i suoi proprj garzoni.

Gen. کندو اوغلانلرینك *gendi oghlànlarynyn*-, de'suoi proprj garzoni.

Dat. کندو اوغلانلرینه *gendi oghlànlarynà*, &c.

Affissi di Possessione della terza persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. اناسی *anàsy*, la sua madre.

Gen. اناسنك *anàsynyn*-, della sua madre.

Dat. اناسنه *anàsynà*, alla sua madre.

Acc. اناسنی *anàsyny*, la sua madre.

Abl. اناسندن *anàsyndàn*, dalla sua madre.

Plur.Nom. انالری *anàlary*, le sue madri.

Gen. انالرینك *anàlarynyn-*, delle sue madri.

Dat. انالرینه *anàlarynà*, alle sue madri.

Acc. انالرینی *anàlaryny*, le sue madri.

Abl. انالرندن *anàlaryndàn*, dalle sue madri.

Sing.Nom. انلرك اناسی *onlaryn-anàsy*, la loro madre.

Gen. اناسنك *anàsynyn-*, della loro madre.

Dat. اناسنه *anàsynà*, alla loro madre.

Acc. اناسنی *anàsyny*, la loro madre.

Abl. اناسندن *anàsyndàn*, dalla loro madre.

Plur.Nom. انلرك انالری *onlaryn-anàlary*, le loro madri.

Gen. انالرینك *anàlarynyn-*, delle loro madri.

Dat. انالرینه *anàlarynà*, alle loro madri.

Acc. انالرینی *anàlaryny*, le loro madri.

Abl. انالرندن *anàlaryndàn*, dalle loro madri.

Sing.Nom. دوهسی *devèsi*, il suo cammello.

Gen. دوهسنك *devèsinin-*, del suo cammello.

Dat. دوهسنه *devèsinè*, &c.

Sing.Nom. قویوسی *kujùsù*, il suo pozzo.

Gen.

Gen. قويوسنك *kujùsunùn-*, del suo pozzo.

Dat. قويوسنه *kujùsunà*, &c.

Sing.Nom. بوكوسى *büğüsü*, la sua magia.

Gen. بوكوسنك *büğüsünün-*, della sua magia.

Dat. بوكوسنه *büğüsünè*, &c.

Sing.Nom. كندو اناسى *ğendì anàsy*, la sua propria madre.

Gen. كندو اناسنك *ğendì anàsynyn-*, della sua propria madre.

Dat. كندو اناسنه *ğendì anàsynà*, &c.

Plur.Nom. كندو انالرى *ğendì anàlary*, le sue proprie madri.

Gen. كندو انالرينك *ğendì anàlarynyn-*, delle sue proprie madri.

Dat. كندو انالرينه *ğendì anàlarynà*, &c.

صو su *Nome della seconda Declinazione ha per l'Affisso di Possessione della prima persona la sillaba* يم jum, *per quello della seconda* يك jun-, *e per quello della terza* يى ju, *come* صويم sujùm, *la mia acqua*; صويك sujùn-, *la tua acqua*, صويى sujù, *la sua acqua*.

Quando nel Pronome Possessivo della Lingua Italiana si trova sospeso il Sostantivo, nella Lingua Turca si usa il Genitivo del Pronome Personale, e Demostrativo coll' aggiunta della sillaba كى *ki*, come

Sing.

Sing.Nom. بنمكى *benimkli*, il mio, e la mia.

Gen. بنمكينك *benimkinin*-, del mio, e della mia.

Dat. بنمكييه *benimkinè*, al mio, e alla mia.

Acc. بنمكيبى *benimkini*, il mio, e la mia.

Abl. بنمكيدن *benimkindèn*, dal mio. e dalla mia.

Plur.Nom. بنمكيلر *benimkilèr*, i miei, e le mie.

Gen. بنمكيلرك *benimkilerin*-, dei miei, e delle mie.

Dat. بنمكيلره *benimkilerè*, ai miei, e alle mie.

Acc. بنمكيلرى *benimkileri*, i miei, e le mie.

Abl. بنمكيلردن *benimkilerdèn*, dai miei, e dalle mie.

Sing.Nom. بزمكى *bizimkli*, il nostro, e la nostra.

Gen. بزمكينك *bizimkinin*-, del nostro, e della nostra.

Dat. بزمكييه *bizimkinè*, al nostro, e alla nostra.

Acc. بزمكيبى *bizimkini*, il nostro, e la nostra,

Abl. بزمكيدن *bizimkidèn*, dal nostro, e dalla nostra.

Plur.Nom. بزمكيلر *bizimkilèr*, i nostri, e le nostre.

Gen. بزمكيلرك *bizimkilerin*-, dei nostri, e delle nostre.

Dat. بزمكيلره *bizimkilerè*, ai nostri, e alle nostre.

Acc. بزمكيلرى *bizimkileri*, i nostri, e le nostre.

Abl. بزمكيلردن *bizimkilerdèn*, dai nostri, e dalle nostre.

Sing.Nom. سنككى *senin-kli*, il tuo, e la tua.

Gen.

Gen. سنككينك *senin-kinin-*, &c.

Plur.Nom. سنككيلر *senin-kilèr*, i tuoi, e le tue.

Gen. سنككيلرك *seninkilerin-*, &c.

Sing.Nom. سزككى *sizin-ki*, il vostro, e la vostra.

Gen. سزككينك *sizinkinin-*, &c.

Plur.Nom. سزككيلر *sizin-kilèr*, i vostri, e le vostre.

Gen. سزككيلرك *sizin-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. انككى *onun-ki*, il suo, e la sua.

Gen. انككينك *onun-kinin-*, &c.

Plur.Nom. انككيلر *onun-kilèr*, i suoi, e le sue.

Gen. انككيلرك *onun-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. انلركككى *onlaryn-ki*, il loro uomo, la loro donna, la loro cosa.

Gen. انلرككينك *onlaryn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. انلرككيلر *onlaryn-kilèr*, i loro uomini, le loro donne, le loro cose.

Gen. انلرككيلرك *onlaryn-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. بونككى *bunun-ki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di costui, o di costei.

Gen. بونككينك *bunun-kinin-*, &c.

Plur.Nom. بونككيلر *bunun-kilèr*, gli uomini, le donne,

le

le cose, che sono di costui, o di costei.

Gen. بونككيلرك *bunun-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. بونلركڭى *bunlaryn-ki*, l' uomo, la donna, la cosa, che è di costoro.

Gen. بونلركڭينك *bunlaryn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. بونلركڭيلر *bunlaryn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di costoro.

Gen. بونلركڭيلرك *bunlaryn-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. شونككى *šunun-ki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di codesto, o di codesta.

Gen. شونككينك *šunun-kinin-*, &c.

Plur.Nom. شونككيلر *šunun-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di codesto, o di codesta.

Gen. شونككيلرك *šunun-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. شونلركڭى *šunlaryn-ki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di codesti, o di codeste.

Gen. شونلركڭينك *šunlaryn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. شونلركڭيلر *šunlaryn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di codesti, o di codeste.

Gen. شونلركڭيلرك *šunlaryn-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. كندومككى *gendimin-ki*, il mio proprio, e la mia propria.

Gen.

Gen. كندومككينك *ǵendimin-kinin-*, &c.

Plur.Nom. كندولريمككى *ǵendilerimin-ki*, i miei proprj, e le mie proprie.

Gen. كندولريمككينك *ǵendilerimin-kinin-*, &c.

Sing.Nom. كندومزككى *ǵendimizin-ki*, il nostro proprio; e la nostra propria.

Gen. كندومزككينك *ǵendimizin-kinin-*, &c.

Plur.Nom. كندولريمزككى *ǵendilerimizin-ki*, i nostri proprj, e le nostre proprie.

Gen. كندولريمزككينك *ǵendilerimizin-kinin-*, &c.

Sing.Nom. كندوكككى *ǵendin-in-ki*, il tuo proprio, e la tua propria.

Gen. كندوكككينك *ǵendin-in-kinin-*, &c.

Plur.Nom. كندولرككى *ǵendilerin-ki*, i tuoi proprj, e le tue proprie.

Gen. كندولرككينك *ǵendilerin-kinin-*, &c.

Sing.Nom. كندوكزككى *ǵendin-izin-ki*, il vostro proprio, e la vostra propria.

Gen. كندوكزككينك *ǵendin-izin-kinin-*, &c.

Plur.Nom. كندولريكزككى *ǵendilerin-izin-ki*, i vostri proprj, e le vostre proprie.

Gen. كندولريكزككينك *ǵendilerin-izin-kìnin*, &c.

Sing.Nom. كندونككى *ǵendinin-ki*, il suo proprio, e la sua propria.

Gen. كندونككينك *ǵendinin-kinìn-*, &c.

Plur.Nom. كندونككيلر *ǵendinin-kilèr*, i suoi proprj, e le sue proprie.

Gen. كندونككيلرك *ǵendinin-kilerìn-*, &c.

Sing.Nom. كندولركى *ǵendilerin-kì*, il loro proprio, e la loro propria.

Gen. كندولركينك *ǵendilerin-kinìn-*, &c.

Plur.Nom. كندولركيلر *ǵendilerin-kilèr*, i loro proprj, e le loro proprie.

Gen. كندولركيلرك *ǵendilerin-kilerìn-*, &c.

Dei Relativi.

Nella Lingua Turca il Relativo *che*, o *il quale*, e *la quale* ordinariamente si fa Participio in ن *en*, o يان *jen*, e in ن *an*, o يان *jan*; nulladimeno alle volte si usa anche la particola كه *ki* coi Pronomi بن *ben*, سن *sen*, اول *o*, li quali posti dopo di se in altra Clausola riferiscono il suo antecedente, come بنكه سنك اغاك ايم بندن قورقمهلوسن *benki senìn-aghàn-ym, bendèn korkmaly syn*. Io che sono il tuo padrone, devi temermi.

Se

Se la detta particola *lli*, scritta però col ك *lkief*, e ى *je*, si aggiunge agli Adverbj di tempo, e alla Preposizione دە *de*, o *da*, come pure ai Genitivi di Possessione, diviene Relativo, e si declina per tutti i Casi, e Numeri; ma se poi cogli Adverbj di tempo, e colla Preposizione دە *de*, o *da* appoggiata si trova a qualche Sostantivo espresso, resta indeclinabile.

Sing.Nom. صباحكى *sabahlkì*, l'uomo, la donna, la cosa, che è stata questa mattina.

Gen. صباحكينك *sabahlkinin-*, &c.

Plur.Nom. صباحكيلر *sabahlkilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono state questa mattina.

Gen. صباحكيلرك *sabahlkilerìn-*, &c.

Sing.Nom. اودەكى *evdelkì*, l' uomo, la donna, la cosa, che è, fù, ed è stata in casa.

Gen. اودەكينك *evdelkinìn-*, &c.

Plur.Nom. اودەكيلر *evdelkilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono, furono, e sono state in casa.

Gen. اودەكيلرك *evdelkilerìn-*, &c.

Sing.Nom. سرايككى *sarajyn-lkì*, l'uomo, la donna, la cosa, che è del palazzo.

Gen. سرايككينك *sarajyn-kinìn-*, &c.

Plur.Nom. سرايككيلر *sarajyn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono del palazzo.

Gen. سرايككيلرك *sarajyn-kilerìn-*, &c.

Dell' Interrogativo, e Indefinito di genere comune.

Sing.Nom. كيم *kim*, chi? o chiunque.

Gen. كيمك *kimìn-*, di chi? o di chiunque.

Dat. كيمه *kimè*, a chi? o a chiunque.

Acc. كيمی *kimì*, chi? o chiunque.

Abl. كيمدن *kimdèn*, da chi? o da chiunque.

Dell' Interrogativo, e Indefinito di genere neutro.

Sing.Nom. نه *ne*, che, che cosa? o qualunque cosa, quelche.

Gen. نهنك *nenìn-*, di qual cosa?

Gen. نه *ne*, di che?

Dat. نيه *nejè*, perchè, a che cosa? o a qualunque cosa, a quelche.

Acc. نهيی *nejì*, che cosa? o quelche.

Acc. نه *ne*, che, che cosa? o quelche, qualunque cosa.

Abl. ندن *nedèn*, da che, da che cosa? o da qualunque cosa, da quelche.

Plur.Nom. نهلر *nelèr*, quante cose, che cose?

Gen.

Gen. نه‌لرك *nelerin-*, di quali cose?

Dat. نه‌لره *nelerè*, a quali cose?

Acc. نه‌لری *neleri*, quali cose?

Acc. نه‌لر *nelèr*, quante cose, che cose?

Abl. نه‌لردن *nelerdèn*, da quali cose?

Dell'Interrogativo, e Indefinito قنغی hànghy.

L'Interrogativo, e Indefinito قنغی *hànghy*, se si mette innanzi al Sostantivo, resta indeclinabile, come قنغی کتابی استرسن *hànghy kitaby istèrsin*? Che libro vuoi? Se poi è posto solo, gli si aggiungono gli Affissi di Possessione, come

Sing.Nom. قنغیمز *hànghymyz*, chiunque di noi, ò chi di noi, quale di noi?

Gen. قنغیمزك *hànghymyzyn-*, di quale di noi?

Dat. قنغیمزه *hànghymyza*, a quale di noi?

Acc. قنغیمزی *hànghymyzy*, quale di noi?

Abl. قنغیمزدن *hànghymyzdan*, da quale di noi?

Plur.Nom. قنغیلریمز *hànghylarymyz*, quali di noi?

Gen. قنغیلریمزك *hànghylarymyzyn-*, di quali di noi?

Dat. قنغیلریمزه *hànghylarymyza*, à quali di noi?

Acc. قنغیلریمزی *hànghylarymyzy*, quali di noi?

Abl. قنغیلریمزدن *hànghylarymyzdan*, da quali di noi?

Sing.

Sing.Nom. قنغیکز *hànghyn-yz*, chiunque di voi, o chi di voi, quale di voi?

Gen. قنغیکزك *hànghyn-yzyn-*, di quale di voi?

Dat. قنغیکزه *hànghyn-yza*, a quale di voi?

Acc. قنغیکزی *hànghyn-yzy*, quale di voi?

Abl. قنغیکزدن *hànghyn-yzdan*, da quale di voi?

Plur.Nom. قنغیلریکز *hànghylaryn-yz*, quali di voi?

Gen. قنغیلریکزك *hànghylaryn-yzyn-*, di quali di voi?

Dat. قنغیلریکزه *hànghylaryn-yza*, a quali di voi?

Acc. قنغیلریکزی *hànghylaryn-yzy*, quali di voi?

Abl. قنغیلریکزدن *hànghylaryn-yzdan*, da quali di voi?

Sing.Nom. قنغیسی *hànghysy*, chiunque di loro, o chi di loro, quale di loro?

Gen. قنغیسنك *hànghysynyn-*, di quale di loro?

Dat. قنغیسنه *hànghysyna*, a quale di loro?

Acc. قنغیسنی *hànghysyny*, quale di loro?

Abl. قنغیسندن *hànghysyndan*, da quale di loro?

Plur.Nom. قنغیلری *hànghylary*, quali di loro?

Gen. قنغیلرینك *hànghylarynyn-*, di quali di loro?

Dat. قنغیلرینه *hànghylaryna*, a quali di loro?

Acc. قنغیلرینی *hànghylaryny*, quali di loro?

Abl.

Abl. قنغيلرندن *hànghylaryndan*, da quali di loro?

Dei Composti dell'Interrogativo, e Indefinito كيم kim:

Sing.Nom. هركيم *hèrkim*, chiunque.

Gen. هركيمك *hèrkimin-*, di chiunque.

Dat. هركيمه *hèrkime*, a chiunque.

Acc. هركيمى *hèrkimi*, chiunque.

Abl. هركيمدن *hèrkimden*, da chiunque.

Sing.Nom. كمسه *kìmse*, alcuno, o nessuno.

Gen. كمسهنك *kìmsenin-*, d'alcuno, o di nessuno.

Dat. كمسهيه *kìmseje*, a alcuno, o a nessuno.

Acc. كمسهيى *kìmseji*, alcuno, o nessuno.

Abl. كمسهدن *kìmseden*, da alcuno, o da nessuno.

Del Composto dell' Interrogativo, e Indefinito نه Ne.

Sing.Nom. هرنه *hèrne*, qualunque cosa.

Gen. هرنهنك *hèrnenin-*, di qualunque cosa.

Dat. هرنيه *hèrneje*, a qualunque cosa.

Acc. هرنهيى *hèrneji*, qualunque cosa.

Acc. هرنه *hèrne*, qualunque cosa.

Abl. هرندن *hèrneden*, da qualunque cosa.

Del Composto dell'Interrogativo, e Indefinito

قنغى Hànghy *indeclinabile*.

Sing.Nom. Gen.Dat.Acc.Abl. هرقنغى *hèrhànghy*, qualunque.

Del Composto dell'Interrogativo, *e Indefinito* قنغيمز hànghymyz, قنغيكز hànghyn-yz, قنغيسى hànghysy.

Sing.Nom. هرقنغيمز *hèr hànghymyz*, qualunque di noi.
Gen. هرقنغيمزك *hèr hànghymyzyn-*, di qualunque di noi.
Dat. هرقنغيمزه *hèr hànghymyza*, a qualunque di noi.
Acc. هرقنغيمزى *hèr hànghymyzy*, qualunque di noi,
Abl. هرقنغيمزدن *hèr hànghymyzdan*, da qualunque di noi.

Sing.Nom. هرقنغيكز *hèr hànghyn-yz*, qualunque di voi.
Gen. هرقنغيكزك *hèr hànghyn-yzyn-*, di qualunque di voi.
Dat. هرقنغيكزه *hèr hànghyn-yza*, a qualunque di voi.
Acc. هرقنغيكزى *hèr hànghyn-yzy*, qualunque di voi.
Abl. هرقنغيكزدن *hèr hànghyn-yzdan*, da qualunque di voi.

Sing.Nom. هرقنغيسى *hèr hànghysy*, qualunque di loro.
Gen. هرقنغيسنك *hèr hànghysynyn-*, di qualunque di loro.
Dat. هرقنغيسنه *hèr hànghysyna*, a qualunque di loro.
Acc. هرقنغيسنى *hèr hànghysyny*, qualunque di loro.
Abl. هرقنغيسندن *hèr hànghysyndan*, da qualunque di loro.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE SECONDA
Dei Verbi.

CAPITOLO I.
Degli Accidenti del Verbo.

Dei Numeri, e delle Persone.

I Numeri sono due, Singolare, come سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, e Plurale, come سورز *sevèriz*, سورسکز *sevèrsin-iz*, سورلر *severlèr*,

Le Persone sono tre in ambi i Numeri. Nel Singolare بن *ben*, سن *sen*, اول *o*, e nel Plurale بز *biz*, سز *siz*, انلر *onlàr*, come بن سورم *ben sevèrim*, io amo, سن سورسن *sen sevèrsin*, tu ami, اول سور *o sevèr*, quello ama, بزسورز *biz sevèriz*, noi amiamo, سزسورسکز *siz sevèrsin-iz*, voi amate, انلرسورلر *onlàr severlèr*, quelli amano.

Dei Tempi, e Modi.

I Tempi sono diciassette, Presente indefinito, Presente continuo, o determinato, Presente doppio, Preterito

imperfetto indefinito, Preterito imperfetto continuo, o determinato, Preterito imperfetto relativo, Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato, Preterito perfetto determinato, Preterito perfetto relativo, Preterito perfetto doppio, Preterito più che perfetto determinato, Preterito più che perfetto remoto, Preterito più che perfetto relativo, Futuro semplice, Futuro doppio, Futuro misto, Futuro misto relativo.

Il Presente indefinito dimostra una cosa, che si fa, ma non ne specifica il tempo, come سورم *sevèrim*, io amo.

Il Presente continuo, o determinato dimostra, che la cosa in questo punto è, o si sta facendo, come سوه‌یورم *sevèjorum*, io ora amo, cioè sto amando.

Il Presente doppio corrisponde al Presente del Verbo *venire*, quando sta cogl'Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولورم *sevmìś olùrum*, vengo ad amare, cioè amo.

Il Preterito imperfetto indefinito dimostra una cosa, che altre volte si faceva, ma senza determinarne il tempo, come سوردم *sevèrdim*, io amava.

Il Preterito imperfetto continuo, o determinato dimostra una cosa, che tempo fa era presente, o si stava facendo,

cendo, come سوكيوردم *sevèjordum*, io nel tempo passato presentemente amava, cioè stava amando.

Il Preterito imperfetto relativo dimostra per mezzo d'annunzi, e rapporti, che la cosa altre volte si faceva, come سور ايمشم *sevèr imišim*, io amava per rapporto altrui, cioè si dice, che io amassi.

Il Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato dimostra per mezzo d'annunzj, e rapporti, che la cosa nel tempo passato presentemente si faceva, come سوكيور ايمشم *sevèjor ymyšym*, io per rapporto altrui nel tempo passato presentemente amava, cioè si dice, che io stassi amando in altro tempo.

Il Preterito perfetto determinato dimostra, che la cosa è già passata, e fatta, come سودم *sevdim*, io amai, ed ho amato, cioè è passato il tempo, in cui io amai, ed ho amato.

Il Preterito perfetto relativo dimostra per mezzo d'indizj, congetture, e rapporti, che la cosa adesso è già passata, e fatta, come سومشم *sevmiš im*, io ho amato, cioè mi pare, o si dice, che io abbia amato, o io avrò amato.

Il Preterito perfetto doppio corrisponde al Preterito perfetto del Verbo *venire*, quando sta cogl' Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولدم *sevmìs oldùm*, io venni, e son venuto ad amare, cioè io amai, ed ho amato.

Il Preterito più che perfetto determinato dimostra, che la cosa nel tempo passato era fatta, e finita, come سودى ايدم *sevdì idim*, io ne' tempi addietro aveva amato.

Il Preterito più che perfetto remoto dimostra, che la cosa nel tempo passato era di già fatta, e finita, come سومش ايدم *sevmìs idim*, io già aveva amato.

Il Preterito più che perfetto relativo dimostra per mezzo d' annunzj, e rapporti, che la cosa nel tempo passato era già fatta, e finita, come سومش ايمشم *sevmìs imis im*, io per rapporto altrui nel tempo passato aveva amato, cioè si dice, che io ne' tempi addietro avessi amato.

Il Futuro semplice dimostra, che la cosa si ha da fare dopo il tempo presente, come سورم *sevèrim*, io amerò dopo questo tempo.

Il Futuro doppio corrisponde al Futuro del Verbo *venire*, quando sta cogl' Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولورم *sevmìs olùrum*, verrò ad amare, cioè amerò.

Il

Il Futuro misto dimostra, che la cosa già è stata per farsi, onde include il tempo passato, e il Futuro, come سوهجك اولدم *sevegèg oldùm*, io fui, e sono stato per amare.

Il Futuro misto relativo dimostra per mezzo d' annunzj, e rapporti, che la cosa già è stata per farsi, come سوهجك اولمشم *sevegèg olmùś um*, si dice, che io sia, e fossi stato per amare.

I Modi sono sei, Indicativo, Imperativo, Ottativo, Subjuntivo semplice, Subjuntivo, che include obbligo, e necessità, e Infinitivo.

L' Indicativo significa indizio, l' Imperativo comando, l'Ottativo desiderio, il Subjuntivo condizione, e l' Infinitivo una cosa senza fine, non essendo come gli altri modi determinatamente ristretto a numeri, e a persone.

Del Significato, Terminazione, e Conjugazione de' Verbi.

Il Significato de' Verbi suol essere di sei sorti, Attivo, Passivo, Neutro, Deponente, Cooperativo, e Impersonale.

Attivo significa azione, che passa non solamente nelle

le persone, ma anche nelle cose, come سورم *sevèrim*, io amo.

Passivo significa passione, che viene da cosa esterna, e si forma dall'Attivo coll' aggiungere le lettere ل , يل *il*, *yl*, ل *iil*, *ul*, o ن *n* alla penultima sillaba dell' Infinitivo, come سومك *sevmèk*, amare, سويلمك *sevilmèk*, esser amato: دللمك *dillèmèk*, disfamare, دللنمك *dillènmèk*, esser disfamato: كورمك *görmèk*, vedere, كورلمك *görülmèk*, esser veduto: اكمق *an-màk*, rammentare, اكلمق *an-ylmàk*, esser rammentato: يارهلمق *jaràlamàk*, ferire, يارهلنمق *jaràlanmàk*, esser ferito: اورمق *vurmàk*, battere, اورلمق *vurùlmàk*, esser battuto.

Neutro significa azione, che non passa ad altri; ma sta permanente in chi la fa, come ياشرم *jaśàrym*, io vivo, اولورم *ölüriim*, io muojo.

Deponente rassomiglia nella terminazione al Passivo, ma ha il significato Attivo, o Neutro, come ايدنمك *edinmèk*, farsi qualche cosa, سوينمك *sevinmèk*, rallegrarsi.

Cooperativo significa mutua, e vicendevole azione, come دوكمك *dögmèk*, battere, دوكشمك *dögüśmèk*, combattere, cioè battersi, affrontarsi a corpo a corpo.

Im-

Impersonale si usa solamente nelle terze persone dei Verbi di terminazione attiva, o passiva, come ياغر *jaghàr*, piove, كيديلور *gidilir*, si va, سويلور *sevilir*, si ama.

La terminazione de'Verbi è di otto sorti, in رم *rim*, in رم *riim*, in رم *rym*, in رم *rum*, in ايم *im*, in ايم *iim*, in ايم *ym*, in ايم *um*. In ايم *im*, *iim*, *ym*, *um* termina il Verbo Sostantivo اولمق *olmàk*, e in رم *rim*, *riim*, *rym*, *rum* terminano gli Attivi, Passivi, Neutri, Deponenti, e Cooperativi, come سورم *sevèrim*, io amo, كوروورم *göriiriim*, io vedo, اكارم *an-àrym*, io rammento, اوقورم *okùrum*, io leggo, سويلورم *sevilirim*, io sono amato, كوريلورم *göriiliiriim*, io sono veduto, اكيلورم *an-ylyrym*, io sono rammentato, اوقنورم *okunùrum*, io sono letto, كيدرم *giderim*, io vado, يورورم *jiiriiriim*, io cammino, يارارم *jaràrym*, io giovo, اويورم *ujùrum*, io dormo, سونورم *sevinirim*, io mi rallegro, قاچنورم *kaćynyrym*, io fuggo, كورنورم *göriiniiriim*, io apparisco, صويبنورم *sojunùrum*, io mi spoglio, سويلشورم *söjleśirim*, io m'abbocco, كورشورم *göriiśiiriim*, io converso, چالشورم *ćialyśyrym*, io coopero, بولشورم *buluśùrum*, io visito.

Le Conjugazioni sono dodici, che si distinguono dalla

ter-

terza persona singolare del Presente dell' Indicativo, dalla seconda persona singolare dell' Imperativo, e dall' Infinito presente.

La prima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *er*, e nell' Infinito in مك *mek*, come سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, سومك *sevmèk*,

La seconda termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *er*, nell' Imperativo in ه *e*, e nell' Infinito in مك *mek*, come دللرم *dillèrim*, دللرسن *dillèrsin*, دللر *dillèr*, دلله *dillè*, دللمك *dillemèk*.

La terza termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ir*, e nell' Infinito in مك *mek*, come ويرورم *verìrim*, ويرورسن *verìrsin*, ويرور *verìr*, ويرمك *vermèk*.

La quarta termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ير *ir*, nell' Imperativo in ى *i*, e nell' Infinito in مك *mek*, come اريرم *erìrim*, اريرسن *erìrsin*, ارير *erìr*, ارى *erì*, اريمك *erimèk*.

La quinta termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *ür*, e nell'Infinito in مك *mek*, come كورورم *görùrüm*, كوررسن *görùrsün*, كورر *görùr*, كورمك *görmèk*.

La

La sesta termina nella terza persona singolare dell'Indicativo in ور *iir*, nell' Imperativo in و *ü*, e nell' Infinito in مك *mek*, come يورورم *jüriirüm*, يوروسن *jüriirsün*, يورور *jürür*, يورو *jürü*, يورومك *jürümèk*.

La settima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ار *ar*, e nell'Infinito in مق *mak*, come اكارم *an-àrym*, اكارسن *an-àrsyn*, اكار *an-àr*, اكمق *an-màk*.

L' ottava termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *ar*, nell' Imperativo in ه *a*, e nell' Infinito in مق *mak*, come يارهلرم *jaràlàrym*, يارهلرسن *jaràlàrsyn*, يارهلر *jaràlàr*, يارهله *jaràlà*, يارهلمق *jaràlamàk*.

La nona termina nella terza persona singolare dell'Indicativo in ر *yr*, e nell' Infinito in مق *mak*, come قوتارورم *kotàryrym*, قوتاروسن *kotàryrsyn*, قوتارر *kotàryr*, قوتارمق *kotàrmàk*.

La decima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *yr*, nell' Imperativo in ى *y*, e nell' Infinito in مق *mak*, come قازيرم *kazyrym*, قازيرسن *kazyrsyn*, قازير *kazyr*, قازى *kazy*, قازمق *kazymàk*.

L' undecima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ur*, e nell'Infinito in مق *mak*, come اورورم

 vu-

vurùrum, اوورسن *vurùrsun*, اورور *vurùr*, اورمق *vurmàk*.

La duodecima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ur*, nell' Imperativo in و *u*, e nell' Infinito in مق *mak*, come اوقورم *okùrum*, اوقورسن *okùrsun*, اوقور *okùr*, اوقو *okù*, اوقومق *okùmàk*.

CAPITOLO II.

De' Verbi derivati.

I Verbi derivativi, o derivati sono quei Verbi, che nascono da altri Verbi, e questi sono Transitivi determinati, Transitivi indeterminati, Negativi, e Impossibili.

I Verbi Transitivi determinati significano far fare una cosa da qualche persona, o comandare, o permettere ad alcuno di far una tal cosa, e nascono da tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) aggiungendo alla penultima sillaba dell' Infinito, o alla seconda persona singolare dell' Imperativo le sillabe تديرورم *tdirìrim*, *tdürüriüm*, *tdyryrym*, *tdurùrum* per i Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione, e le sillabe ديردورم *dirdìrim*, *dyrdyrym*, دردورم *dürdürüm*, *durdùrum* per i Verbi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, come

دللعديرورم

دللتديرورم *dilletdiririm* , دللتديرورسن *dilletdirirsin* , دللتديرور *dilletdirir* , دللتديرمك *dilletdirmèk* , far disfamare da alcuno, da دللمك *dillemèk* .

اريتديرورم *eritdiririm* , اريتديرورسن *eritdirirsin* , اريتديرور *eritdirir* , اريتديرمك *eritdirmèk* , far liquefare da alcuno, da اريمك *erimèk* .

يوروتديرورم *jüriütdüriürüm*, يوروتديرورسن *jürütdürürsün* , يوروتديرور *jüriütdürür* , يوروتديرمك *jürütdürmèk*, far camminare da alcuno, da يورومك *jürümèk* .

يارهلتديرورم *jaràlatdyryrym* , يارهلتديرورسن *jaràlatdyryrsyn* , يارهلتديرور *jaràlatdyryr* , يارهلتديرمق *jaràlatdyrmàk* , far ferire da alcuno, da يارهلمق *jaràlamàk* .

قازيتديرورم *kazytdyryrym* , قازيتديرورسن *kazytdyryrsyn* , قازيتديرور *kazytdyryr* , قازيتديرمق *kazytdyrmàk* , far raschiare da alcuno, da قازيمق *kazymàk* .

اوقتديرورم *okutduriùrum* , اوقتديرورسن *okutduriùrsun* , اوقتديرور *okutduriùr* , اوقتديرمق *okutdurmàk* , far leggere da alcuno, da اوقومق *okùmàk* .

سوديردورم *sevdirdirim* , سوديردورسن *sevdirdirsin* , سوديردور *sevdirdir* , سوديرتمك *sevdirtmèk* , far amare da alcuno, da سومك *sevmèk* .

ویردیردورم *verdirdìrim* , ویردیردورسن *verdirdìrsin* , ویردیردور *verdirdìr* , ویردیرتمك *verdirtmèk* , far fare da alcuno , da ویرمك *vermèk* .

کوردردورم *gördürdǜrüm* , کوردردورسن *gördürdǜrsün* , کوردردور *gördürdǜr* , کوردرتمك *gördürtmèk* , far vedere da alcuno , da کورمك *görmèk* .

اکدیردورم *an-dyrdỳrym* , اکدیردورسن *an-dyrdỳrsyn* , اکدیردور *an-dyrdỳr* , اکدیرتمق *an-dyrtmàk* , far rammentare da alcuno , da اکمق *an-màk* .

الدیردورم *aldyrdỳrym* , الدیردورسن *aldyrdỳrsyn* , الدیردور *aldyrdỳr* , الدیرتمق *aldyrtmàk* , far prendere da alcuno , da المق *almàk* .

اوردردورم *vurdurdùrum* , اوردردورسن *vurdurdùrsun* , اوردردور *vurdurdùr* , اوردرتمق *vurdurtmàk* , far battere da alcuno , da اورمق *vurmàk* .

I Verbi Transitivi indeterminati significano far fare una cosa , o comandare , o permettere , che una tal cosa si faccia , e si formano da tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) aggiungendo alla penultima sillaba dell' Infinito , o alla seconda persona singolare dell' Imperativo le sillabe دیرم *dìrim* , دیرم , o درم *dyrym* , درم *dürüm* , *dùrum* per i Verbi

bi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione, e le sillabe ديرورم *dirìrim*, *dyrỳrym*, درورم *düriü-rüm*, *durùrum* per i Verbi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, come

دللديرم *dilledìrim*, دللديرسن *dilledìrsin*, دللدير *dilledìr*, دللتمك *dilletmèlì*, far disfamare, o comandare, o permettere, che si disfami, da دللمك *dillemèlì*.

اريديرم *eridìrim*, اريديرسن *eridìrsin*, اريدير *eridìr*, اريتمك *eritmèlì*, liquefare, o comandare, o permettere, che si liquefaccia, da اريمك *erimèlì*.

يورودرم *jüriüdìiriüm*, يورودرسن *jüriüdìirsiün*, يورودر *jüriüdür*, يوروتمك *jüriitmèlì*, far camminare, da يورومك *jürìimèlì*.

يارەلديرم *jaràladyrym*, يارەلديرسن *jaràladyrsyn*, يارەلدير *jaràladỳr*, يارەلتمق *jaràlatmàk*, far ferire, o comandare, o permettere, che si ferisca, da يارەلمق *jaràlamàk*.

قازيدرم *kazydỳrym*, قازيدرسن *kazydyrsyn*, قازيدر *kazydỳr*, قازيتمق *kazytmàk*, far raschiare, o comandare, o permettere, che si raschi, da قازيمق *kazỳmàk*.

اوقودرم *okudùrum*, اوقودرسن *okudùrsun*, اوقودر *okudùr*, اوقتمق *okutmàk*, far leggere, o ammaestrare, da اوقومق *okùmàk*.

سوديرورم

سوديرورم sevdirìrim , سوديرورسن sevdirìrsin , سوديرور sevdirìr , سوديرمك sevdirmèk , far amare , o comandare , o permettere , che si ami , o rendere amabile , da سومك sevmèk .

ويرديرورم verdirìrim , ويرديرورسن verdirìrsin , ويرديرور verdirìr , ويردرمك verdirmèk , far dare , o comandare , o permettere , che si dia , da ويرمك vermèk .

كوردرورم ģördürürüm , كوردرورسن ģördürürsün , كوردرور ģördürür , كوردرمك ģördürmèk , far vedere , o operar , che altri vegga , da كورمك ģörmèk .

اكديرورم an-dyrỳrym , اكديرورسن an-dyrỳrsyn , اكديرور an-dyrỳr , اكديرمق an-dyrmàk , far rammentare , o comandare , o permettere , che si rammenti , da اكمق an-màk .

الديرورم aldyrỳrym , الديرورسن aldyrỳrsyn , الديرور aldyrỳr , الديرمق aldyrmàk , far prendere , o comandare , o permettere , che si prenda , da المق almàk .

اوردرورم vurdurùrum , اوردرورسن vurdurùrsun , اوردرور vurdurùr , اوردرمق vurdurmàk , far battere , da اورمق vurmàk .

Nulla-

Nulladimeno i seguenti Verbi Attivi, e Neutri formano i detti Transitivi alquanto diversamente, come

Da طشارم *taśàrym*, طشارسن *taśàrsyn*, طشار *taśàr*, طشمق *taśmàk*, sboccare, si forma طاشرورم *taśyryrym*, طاشرورسن *taśyryrsyn*, طاشرور *taśyryr*, طاشرمق *taśyrmàk*, fare sboccare; e طاشردورم *taśyrdyrym*, طاشردورسن *taśyrdyrsyn*, طاشردور *taśyrdyr*, طاشرتمق *taśyrtmàk*, far che sbocchi.

Da شاشارم *śaśàrym*, شاشارسن *śaśàrsyn*, شاشار *śaśàr*, شاشمق *śaśmàk*, confondersi, شاشرورم *śaśyryrym*, شاشرورسن *śaśyryrsyn*, شاشرور *śaśyryr*, شاشرمق *śaśyrmàk*, confondere; e شاشردرم *śaśyrdyrym*, شاشردرسن *śaśyrdyrsyn*, شاشردر *śaśyrdyr*, شاشرتمق *śaśyrtmàk*, far che si confonda.

Da دوشرم *düśèrim*, دوشرسن *düśèrsin*, دوشر *düśèr*, دوشمك *düśmèk*, cascare, دوشرورم *düśürürüm*, دوشرورسن *düśürürsün*, دوشرور *düśürür*, دوشرمك *düśürmèk*, far cascare; e دوشردرم *düśürdürüm*, دوشردرسن *düśürdürsün*, دوشردر *düśürdür*, دوشرتمك *düśürtmèk*, far che caschi.

Da قچرم *kaćiàrym*, قچرسن *kaćiàrsyn*, قچر *kaćiàr*, قچمق *kaćmàk*, fuggire, قچوررم *kaćyryrym*, قچوررسن *kaćyryrsyn*, قچورر *kaćyryr*, قچورمق *kaćyrmàk*, mettere in fuga; e قچوردرم

قچوردرم *kačyrdỳrym* , قچوردرسن *kačyrdỳrsyn*, قچوردر *kačyrdỳr*, قچورتمق *kačyrtmàk* , far che fugga .

Da اوچارم *učiàrym* , اوچارسن *učiàrsyn* , اوچار *učiàr* , اوچمق *učmàk* , volare , اوچوررم *učiurùrum* , اوچوررسن *učiurùrsun* , اوچورر *učiurùr* , اوچورمق *učiurmàk* , far volare ; e اوچوردرم *učiurdùrum* , اوچوردرسن *učiurdùrsun* , اوچوردر *učiurdùr* , اوچورتمق *učiurtmàk* , far che voli .

Da ايچرم *ičèrim* , ايچرسن *ičèrsin* , ايچر *ičèr* , ايچمك *ičmèk* , bere , ايچوررم *ičirìrim* , ايچوررسن *ičirìrsin* , ايچورر *ičirìr* , ايچورمك *ičirmèk* , dar da bere , far bere , e ايچوردرم *ičirdìrim* , ايچوردرسن *ičirdìrsin* , ايچوردر *ičirdìr* , ايچورتمك *ičirtmèk* , far che beva .

Da چقارم *čykàrym* , چقارسن *čykàrsyn* , چقار *čykàr* , چقمق *čykmàk* , sortire , چقاررم *čykarỳrym* , چقاررسن *čykarỳrsyn* , چقارر *čykarỳr* , چقارمق *čykarmàk* , cavare ; e چقاردرم *čykardỳrym* , چقاردرسن *čykardỳrsyn* , چقاردر *čykardỳr* , چقارتمق *čykartmàk* , far cavare .

Da بترم *bitèrim* , بترسن *bitèrsin* , بتر *bitèr* , بتمك *bitmèk* , finire Neutr. بتوررم *bitirìrim* , بتوررسن *bitirìrsin* , بتورر *bitirìr* , بتورمك *bitirmèk* , finire Att. e بتوردرم *bitirdìrim* , بتوردرسن *bitirdìrsin* , بتوردر *bitirdìr* , بتورتمك *bitirtmèk* , far finire .

Da

Da باترم *batàrym*, باترسن *batàrsyn*, باتر *batàr*, باتمق *batmàk*, sommergersi, باترورم *batyrỳrym*, باترورسن *batyrỳrsyn*, باترور *batyrỳr*, باترمق *batyrmàk*, immergere, sommergere; e باتردرم *batyrdỳrym*, باتردرسن *batyrdỳrsyn*, باتردر *batyrdỳr*, باترتمق *batyrtmàk*, far immergere, sommergere.

Da بشرم *pišèrim*, بشرسن *pišèrsin*, بشر *pišèr*, بشمك *pišmèk*, cuocersi, بشوررم *piširìrim*, بشوررسن *piširìrsin*, بشورر *pišìrir*, بشورمك *piširmèk*, cuocere; e بشوردرم *pišir-dìrim*, بشوردرسن *piširdìrsin*, بشوردر *piširdìr*, بشورتمك *pi-širtmèk*, far cuocere.

Da يتارم *jatàrym*, يتارسن *jatàrsyn*, يتار *jatàr*, ياتمق *jatmàk*, coricarsi, یاترورم *jatyrỳrym*, یاترورسن *jatyrỳrsyn*, یاترور *jatyrỳr*, یاترمق *jatyrmàk*, coricare Att. e یاتردرم *jatyrdỳrym*, یاتردرسن *jatyrdỳrsyn*, یاتردر *jatyrdỳr*, یاترتمق *jatyrtmàk*, far coricare.

Da كچرم *ğeċèrim*, كچرسن *ğeċèrsin*, كچر *ğeċèr*, كچمك *ğeċmèk*, passare, كچوررم *ğeċirìrim*, كچوررسن *ğeċirìrsin*, كچورر *ğeċìrir*, كچورمك *ğeċirmèk*, far passare; e كچوردرم *ğeċirdìrim*, كچوردرسن *ğeċirdìrsin*, كچوردر *ğeċirdìr*, كچورتمك *ğeċirtmèk*, far che passi.

Da اشارم *aśàrym* , اشارسن *aśàrsyn* , اشار *aśàr* , اشمق *aśmàk* , passare , sorpassare , sormontare , اشوررم *aśyrỳrym* , اشوررسن *aśyrỳrsyn* , اشورر *aśyrỳr* , اشورمق *aśyrmàk* , passare , sorpassare , sormontare ; e اشوردرم *aśyrdỳrym* , اشوردرسن *aśyrdỳrsyn* , اشوردر *aśyrdỳr* , اشورتمق *aśyrtmàk* , far passare , sormontare .

Da دويارم *dujàrym* , دويارسن *dujàrsyn* , دويار *dujàr* , دويمق *dujmàk* , accorgersi , ديوررم *dujurùrum* , ديوررسن *dujurùrsun* , ديورر *dujurùr* , ديورمق *dujurmàk* , palesare ; e ديوردرم *dujurdùrum*, ديوردرسن *dujurdùrsun* , ديوردر *dujurdùr*, ديورتمق *dujurtmàk* , far che si palesi .

Da طويارم *dojàrym* , طويارسن *dojàrsyn* , طويار *dojàr* , طويمق *dojmàk* , satollarsi , طيوررم *dojurùrum* , طيوررسن *dojurùrsun* , طيورر *dojurùr* , طيورمق *dojurmàk* , satollare ; e طيوردرم *dojurdùrum* , طيوردرسن *dojurdùrsun* , طيوردر *dojurdùr* , طيورتمق *dojurtmàk* , far che si satolli .

Da شيشرم *śiśèrim* , شيشرسن *śiśèrsin* , شيشر *śiśèr* , شيشمك *śiśmèk* , gonfiarsi , شيشررم *śiśirìrim* , شيشررسن *śiśirìrsin* , شيشرر *śiśirìr* , شيشرمك *śiśirmèk* , gonfiare ; e شيشردرم *śiśirdìrim* , شيشردرسن *śiśirdìrsin* , شيشردر *śiśirdìr* , شيشرتمك *śiśirtmèk* , far gorfiare .

Da

Da قالقرم *kalkàrym*, قالقرسن *kalkàrsyn*, قالقر *kalkàr*, *kalkmàk*, levarsi, قالدررم *kaldyrỳrym*, قالدررسن *kaldyrỳrsyn*, قالدرر *kaldyrỳr*, قالدرمق *kaldyrmàk*, levare; e قالدردرم *kaldyrdỳrym*, قالدردرسن *kaldyrdỳrsyn*, قالدردر *kaldyrdỳr*, قالدرتمق *kaldyrtmàk*, far levare.

Da يرم *jèrim*, يرسن *jèrsin*, ير *jèr*, يمك *jemèlk*, mangiare, يديررم *jedirìrim*, يديررسن *jedirìrsin*, يديرر *jedirìr*, يديرمك *jedirmèlk*, dar da mangiare, far mangiare; e يديردرم *jedirdìrim*, يديردرسن *jedirdìrsin*, يديردر *jedirdìr*, يديرتمك *jedirtmèlk*, far che mangi.

Si trovano ancora altri Verbi, che derivano dai Nomi, come

اتشلنورم *ateślenìrim*, اتشلنورسن *ateślenìrsin*, اتشلنور *ateślenìr*, اتشلنمك *ateślenmèlk*, infuocarsi, da اتش *atèś*, fuoco.

اتلنورم *etlenìrim*, اتلنورسن *etlenìrsin*, اتلنور *etlenìr*, اتلنمك *etlenmèlk*, ingrassarsi, da ات *et*, carne.

اللرم *ellèrim*, اللرسن *ellèrsin*, اللر *ellèr*, اللمك *ellemèlk*, maneggiare, scacciare, da ال *el*, mano.

توزلرم *tuzlàrym*, توزلرسن *tuzlàrsyn*, توزلر *tuzlàr*, توزلمق *tuzlamàk*, salare, da توز *tuz*, sale.

K 2 E mol-

E molti altri, i quali si tralasciano, perchè non si possono ridurre a Regole generali.

Ultimamente si deve avvertire, che tutti i Verbi della terza, quinta, nona, e undecima Conjugazione, quando hanno negl' Infiniti di tre sillabe la penultima terminata in ر *r*, formano i loro Transitivi coll' aggiunta delle sillabe درم *dirim*, *dürüm*, *dyrym*, *durum*, come

Da چویررم *ćevirìrim*, چویررسن *ćevirìrsin*, چویرر *ćevirìr*, چورمك *ćevirmèll*, voltare, چویردرم *ćevirdirim*, چویردرسن *ćevirdìrsin*, چویردر *ćevirdìr*, چویرتمك *ćevirtmèll*, far volgere.

Da اوفررم *üfürùrüm*, اوفررسن *üfürùrsün*, اوفرر *üfürùr*, اوفرمك *üfürmèll*, soffiare, اوفردرم *üfürdùrüm*, اوفردرسن *üfürdùrsün*, اوفردر *üfùrdür*, اوفرتمك *üfürtmèll*, far soffiare.

Da قوتاررم *kotarỳrym*, قوتاررسن *kotarỳrsyn*, قوتارر *kotarỳr*, قوتارمق *kotarmàk*, imbandire, قوتاردرم *kotardỳrym*, قوتاردرسن *kotardỳrsyn*, قوتاردر *kotardỳr*, قوتارتمق *kotartmàk*, far imbandire.

Da بیوررم *bujurùrum*, بیوررسن *bujurùrsun*, بیورر *bujurùr*, بیورمق *bujurmàk*, comandare, بیوردرم *bujurdùrum*, بیوردرسن *bujurdùrsun*, بیوردر *bujurdùr*, بیورتمق *bujurtmàk*, far comandare.

I Ver-

I Verbi della prima, e settima Conjugazione, quando hanno nella penultima sillaba dell'Infinito le vocali أو, o وْ o, u, ö, ü, formano i Transitivi determinati in دردورم dür-dürüm, o durdùrum, e gl'Indeterminati in دروروم dürürüm, o durùrum, come da اورمك örmèk, intrecciare اوردردورم ör-dürdürüm, e اوردروروم ördürürüm; da اورمق vurmàk, battere اوردردورم vurdurdùrum, e اوردروروم vurdurùrum; da بوزمق bozmàk, guastare بوزدردورم bozdurdùrum, e بوزدروروم bozdurùrum; da سورمك sürmèk, spignere سوردردورم sür-dürdürüm, e سوردروروم sürdürürüm. Tutti Verbi della quinta, e undecima Conjugazione.

Dei Verbi Negativi, e Impossibili si dirà nel Cap. XVI. dove si tratterà della Conjugazione de' Verbi Negativi.

CAPITOLO III.

Prima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

سورم *sevènim*, io amo, سورسن *sevèrsin*, tu ami, سور *sevèr*, quello ama. Plur. سورز *sevèriz*, noi amiamo, سورسكز *sevèrsin-iz*, voi amate, سورلر *sevèrlèr*, quelli amano.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

سوه‌يورم *sevèjorum*, io sto amando, سوه‌يورسن *sevèjorsun*, tu stai amando, سوه‌يور *sevèjor*, quello sta amando. Plur. سوه‌يورز *sevèjoruz*, noi stiamo amando, سوه‌يورسكز *sevèjorsun-uz*, voi state amando, سوه‌يورلر *sevèjorlar*, quelli stanno amando.

Presente doppio.

Sing.

سومش اولورم *sevmiś olùrum*, io vengo ad amare, سومش اولورسن *sevmiś olùrsun*, tu vieni ad amare, سومش اولور *sevmiś olùr*, quello viene ad amare. Plur. سومش اولورز *sevmiś olùruz*, noi veniamo ad amare, سومش اولورسكز *sevmiś olùrsun-uz*, voi venite ad amare, سومش اولورلر *sevmiś olùrlàr*, quelli vengono ad amare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

سوردم *sevèrdim*, io amava, سوردك *sevèrdin*, tu amavi, سوردى *sevèrdi*, quello amava. Plur. سوردك *sevèrdik*, noi amavamo, سوردكز *sevèrdin-iz*, voi amavate, سورديلر *sevèrdiler*, quelli amavano.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

سوەيوردم *sevèjordym*, io stava amando, سوەيوردك *sevèjordyn*, tu stavi amando, سوەيوردى *sevèjordy*, quello stava amando. Plur. سوەيوردق *sevèjordyk*, noi stavamo amando, سوەيوردكز *sevèjordyn-yz*, voi stavate amando, سوەيوردیلر *sevèjordylar*, quelli stavano amando.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سورایمشم *sevèr imišim*, si dice, che io amassi, سورایمشسن *sevèr imišsin*, che tu amassi, سورایمش *sevèr imiš*, che quello amasse. Plur. سورایمشز *sevèr imišiz*, che noi amassimo, سورایمشسكز *sevèt imišsin-iz*, che voi amaste, سورایمشلر *sevèr imišler*, che quelli amassero.

Preterito imperfetto relativo continuo, ó determinato.

Sing.

سوەيورایمشم *sevèjor ymyšym*, si dice, che io stassi amando, سوەيورایمشسن *sevèjor ymyšsyn*, che tu stassi amando, سوەيورایمش *sevèjor ymyš*, che quello stasse amando. Plur. سوەيورایمشز *sevèjor ymyšyz*, che noi stassimo amando, سوەيورایمشسكز *sevèjor ymyšsyn-yz*, che voi staste amando, سوەيورایمشلر

سوه‌یوراءیشلر *sevèjor ymyslar*, che quelli stassero amando.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سودم *sevdìm*, io amai, ed ho amato, سودك *sevdin-*, tu amasti, ed hai amato, سودی *sevdì*, quello amò, ed ha amato. Plur. سودك *sevdik*, noi amammo, ed abbiamo amato, سودكز *sevdin-iz*, voi amaste, ed avete amato, سودیلر *sevdilèr*, quelli amarono, ed hanno amato.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

سومشم *sevmisim*, si dice, o mi pare, che io abbia amato, سومشسن *sevmissin*, che tu abbia amato, سومش *sevmis*, che quello abbia amato. Plur. سومشز *sevmis iz*, che noi abbiamo amato, سومشسكز *sevmissin-iz*, che voi abbiate amato, سومشلر *sevmislèr*, che quelli abbiano amato.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

سومش اولدم *sevmis oldùm*, io venni, e son venuto ad amare, سومش اولدك *sevmis oldùn-*, tu venisti, e sei venuto ad amare, سومش اولدی *sevmis oldù*, quello venne, ed è venuto ad amare. Plur. سومش اولدق *sevmis oldùk*,

noi

noi venimmo, e siamo venuti ad amare, سومش اولدکز *sevmiš oldun-ùz*, voi veniste, e siete venuti ad amare, سومش اولدیلر *sevmiš oldulàr*, quelli vennero, e sono venuti ad amare.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

سودی ایدم *sevdi idim*, io avevo amato, سودی ایدك *sevdi idin-*, tu avevi amato, سودی ایدی *sevdi idi*, quello aveva amato. Plur. سودی ایدك *sevdi idik*, noi avevamo amato, سودی ایدکز *sevdi idin-iz*, voi avevate amato سودی ایدیلر *sevdi idiler*, quelli avevano amato.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش ایدم *sevmiš idim*, io già avevo amato, سومش ایدك *sevmiš idin-*, tu già avevi amato, سومش ایدی *sevmiš idi*, quello già aveva amato. Plur. سومش ایدك *sevmiš idik*, noi già avevamo amato, سومش ایدکز *sevmiš idin-iz*, voi già avevate amato, سومش ایدیلر *sevmiš idiler*, quelli già avevano amato.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

سومش ايمشم *sevmiś imiś im*, si dice, che io avessi amato, سومش ايمشسن *sevmiś imiśsin*, che tu avessi amato, سومش ايمش *sevmiś imiś*, che quello avesse amato. Plur. سومش ايمشز *sevmiś imiśiz*, che noi avessimo amato, سومش ايمشسكز *sevmiś imiśsin-iz*, che voi aveste amato, سومش ايمشلر *sevmiś imiśler*, che quelli avessero amato.

Futuro semplice.

Sing.

سورم *sevèrim*, io amerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

سومش اولورم *sevmiś olùrum*, io verrò ad amare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

سوهجك اولدم *seveǧèǧ oldùm*, io fui, e sono stato per amare, سوهجك اولدك *seveǧèǧ oldùn-*, tu fosti, e sei stato per amare, سوهجك اولدى *seveǧèǧ oldù*, quello fù, ed è stato per amare. Plur. سوهجك اولدق *seveǧèǧ oldùk*, noi

fum-

fummo, e siamo stati per amare, سوهجك اولدكز *sevegèg oldun-ìz*, voi foste, e siete stati per amare, سوهجك اولديلر *sevegèg oldulàr*, quelli furono, e sono stati per amare.

Futuro misto relativo.

Sing.

سوهجك اولمشم *sevegèg olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per amare, سوهجك اولمشسن *sevegèg olmùśsun*, che tu sia, e fossi stato per amare, سوهجك اولمش *sevegèg olmùś*, che quello sia, e fosse stato per amare. Plur. سوهجك اولمشز *sevegèg olmùśuz*, che noi siamo, e fossimo stati per amare, سوهجك اولمشسكز *sevegèg olmùśsun-uz*, che voi siate, e foste stati per amare, سوهجك اولمشلر *sevegèg olmuślàr*, che quelli sieno, e fossero stati per amare.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

سو *sev*, ama tu, سوسون *sevsin*, ami quello. Plur. سوهلم *sevelim*, amiamo noi, سويكز *sèvin-iz*, o سويك *sèvin-*, amate voi, سوسونلر *sevsinlèr*, amino quelli.

Modo

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه سويدم *bolàjlli sevèidim*, Iddio volesse, che io amassi سويدك *sevè idin-*, che tu amassi, سويدى *sevèidi*, che quello amasse. Plur. سويدك *sevèidill*, che noi amassimo, سويدكز *sevèidin-iz*, che voi amaste, سويديلر *sevèidiler*, che quelli amassero.

Preterito Perfetto.

Sing.

بولايكه سومش اولم *bolàjlli sevmiś olàm*, Iddio voglia, che io abbia amato, سومش اولهسن *sevmiś olàsyn*, che tu abbia amato, سومش اوله *sevmiś olà*, che quello abbia amato. Plur. سومش اولهيز *sevmiś olàiz*, che noi abbiamo amato, سومش اولهسز *sevmiś olàsyz*, che voi abbiate amato, سومش اولهلر *sevmiś olalàr*, che quelli abbiano amato.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه سومش اوليدم *bolàjlli sevmiś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato, سومش اوليدك *sevmiś olàidyn-*, che tu avessi amato, سومش اوليدى *sevmiś olàidy*, che quello

quello avesse amato. Plur. سومش اوليدق *sevmiś olàidyk*, che noi avessimo amato, سومش اوليديكز *sevmiś olàidyn-yz*, che voi aveste amato, سومش اوليديلر *sevmiś olàidylar*, che quelli avessero amato.

Futuro.

Sing.

بولايكه سوم *bolàjlli sevèm*, Iddio voglia, che io ami, سوه‌سن *sevèsin*, che tu ami, سوه *sevè*, che quello ami. Plur. سوه‌يز *sevèiz*, che noi amiamo, سوه‌سز *sevèsiz*, che voi amiate, سوه‌لر *sevelèr*, che quelli amino.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

سورسم *sevèrsem*, se io amo, سورسك *sevèrsen-*, se tu ami, سورسه *sevèrse*, se quello ama. Plur. سورسك *sevèrselk*, se noi amiamo, سورسكز *sevèrsen-iz*, se voi amate, سورسه‌لر *sevèrseler*, o سورلرسه *severlèrse*, se quelli amano.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

سوه‌يورسم *sevèjorsam*, se io sto amando, سوه‌يورسك *sevèjorsan-*, se tu stai amando, سوه‌يورسه *sevèjorsa*, se quello

quello sta amando. Plur. سوه‌يورسق *sevèjorsak*, se noi stiamo amando, سوه‌يورسكز *sevèjorsan-yz*, se voi state amando, سوه‌يورسهلر *sevèjorsalar*, o سوه‌يورلرسه *sevejorlàrsa*, se quelli stanno amando.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

سورسيدم *sevèrseidim*, quando io amava, سورسيدك *sevèrseidin-*, quando tu amavi, سورسيدى *sevèrseidi*, quando quello amava. Plur. سورسيدك *sevèrseidik*, quando noi amavamo, سورسيدكز *sevèrseidin-iz*, quando voi amavate, سورسيديلر *sevèrseidiler*, o سورلرسه ايدى *severlèrseidi*, quando quelli amavano.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

سوه‌يورسه‌ايدم *sevèjorsa idym*, quando io stava amando, سوه‌يورسه ايدك *sevèjorsa idyn-*, quando tu stavi amando, سوه‌يورسه ايدى *sevèjorsa idy*, quando quello stava amando. Plur. سوه‌يورسه ايدك *sevèjorsaidyk*, quando noi stavamo amando, سوه‌يورسه ايدكز *sevèjorsa idyn-yz*, quando voi stavate amando, سوه‌يورسه‌ايديلر *sevèjorsa idylar*, quando quelli stavano amando.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سورسه ايمشم *sevèrse imiśim*, si dice, che quando io amavo, سورسه ايمشسين *sevèrse imiśsin*, che quando tu amavi, سورسه ايمش *sevèrse imiś*, che quando quello amava. Plur. سورسه ايمشز *sevèrse imiśiz*, che quando noi amavamo, سورسه ايمشسكز *sevèrse imiśsin-iz*, che quando voi amavate, سورسه ايمشلر *sevèrse imiśler*, o سورلرسه ايمش *severlèrse imiś*, che quando quelli amavano.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

سوهيورسه ايمشم *sevèjorsa imyśym*, si dice, che quando io stava amando, سوهيورسه ايمشسن *sevèjorsa imyśsyn*, che quando tu stavi amando, سوهيورسه ايمش *sevèjorsa imyś*, che quando quello stava amando. Plur. سوهيورسه ايمشز *sevèjorsa imyśyz*, che quando noi stavamo amando, سوهيورسه ايمشسكز *sevèjorsa imyśsyn-yz*, che quando voi stavate amando, سوهيورسه ايمشلر *sevèjorsa imyślar*, o سوهيورلرسه ايمش *sevejorlàrsa imyś*, che quando quelli stavano amando.

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

سوسم *sevsèm*, se io amassi, سوسك *sevsèn-*, se tu amassi, سوسه *sevsè*, se quello amasse. Plur. سوسك *sevsèlk*, se noi amassimo, سوسكز *sevsen-iz*, se voi amaste, سوسهلر *sevselèr*, se quelli amassero.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

سوردم *sevèrdim*, io amerei, ed avrei amato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سودى ايسم *sevdì isem*, se, o quando io amai, ed ho amato, سودى ايسك *sevdì isen-*, se, o quando tu amasti, ed hai amato, سودى ايسه *sevdì ise*, se, o quando quello amò, ed ha amato. Plur. سودى ايسك *sevdì iselk*, se, o quando noi amammo, ed abbiamo amato, سودى ايسكز *sevdì isen-iz*, se, o quando voi amaste, ed avete amato, سودى ايسهلر *sevdì iseler*, se, o quando quelli amarono, ed hanno amato.

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

سومش ايسم *sevmiš isem*, si dice, che quando io ho amato, o se si dice, che io abbia amato, o se io avrò amato, سومش ايسك *sevmiš isen-*, se tu avrai amato, سومش ايسه *sevmiš ise*, se quello avrà amato. Plur. سومش ايسك *sevmiš iseĺ*, se noi avremo amato, سومش ايسكز *sevmiš isen-iz*, se voi avrete amato, سومش ايسه‌لر *sevmiš iseler*, se quelli avran amato.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

سودى ايسه ايدم *sevdi ise idim*, quando io avevo amato, سودى ايسه ايدك *sevdi ise idin-*, quando tu avevi amato, سودى ايسه ايدى *sevdi ise idi*, quando quello aveva amato.. Plur. سودى ايسه ايدك *sevdi ise idiĺ*, quando noi avevamo amato, سودى ايسه ايدكز *sevdi ise idin-iz*, quando voi avevate amato, سودى ايسه ايديلر *sevdi ise idiler*, quando quelli avevano amato.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش ايسه ايدم *sevmiš ise idim*, tempo fa quando io

 ave-

avevo amato , سومش ايسه ايدك *sevmiś ise idin-* , quando tu avevi amato , سومش ايسه ايدى *sevmiś ise idi* , quando quello aveva amato . Plur. سومش ايسه ايدك *sevmiś ise idik*, quando noi avevamo amato , سومش ايسه ايدكز *sevmiś ise idin-iz*, quando voi avevate amato , سومش ايسه ايديلر *sevmiś ise idiler* , quando quelli avevano amato .

Preterito più che perfetto indefinito .

Sing.

سومش اولسم *sevmiś olsàm* , se mai io avessi amato , سومش اولسك *sevmiś olsàn-* , tu avessi amato , سومش اولسه *sevmiś olsà* , quello avesse amato . Plur. سومش اولسق *sevmiś olsàk* , noi avessimo amato , سومش اولسكز *sevmiś olsan-yz* , voi aveste amato , سومش اولسهلر *sevmiś olsalàr* , quelli avessero amato .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

سوسيدم *sevsèidim* , se io avessi amato , سوسيدك *sevsèidin-* , se tu avessi amato , سوسيدى *sevsèidi* , se quello avesse amato . Plur. سوسيدك *sevsèidik* , se noi avessimo amato , سوسيدكز *sevsèidin-iz* , se voi aveste amato , سوسيديلر *sevsèidiler* , se quelli avessero amato .

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش اولسيدم *sevmiš olsàidym*, se io per l'avanti avessi amato, سومش اولسيدك *sevmiš olsàidyn-*, se tu avessi amato, سومش اولسيدى *sevmiš olsàidy*, se quello avesse amato. Plur. سومش اولسيدق *sevmiš olsàidyk*, se noi avessimo amato, سومش اولسيدكز *sevmiš olsàidyn-yz*, se voi aveste amato, سومش اولسيديلر *sevmiš olsàidylar*, se quelli avessero amato.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش اولوردم *sevmiš olùrdum*, io avrei già amato, o sarei venuto ad amare, سومش اولوردك *sevmiš olùrdun-*, tu avresti già amato, سومش اولوردى *sevmiš olùrdu*, quello avrebbe già amato. Plur. سومش اولوردق *sevmiš olùrduk*, noi avressimo già amato, سومش اولوردكز *sevmiš olùrdun-uz*, voi avreste già amato, سومش اولورديلر *sevmiš olùrdular*, quelli avrebbero gia amato.

Futuro.

Sing.

سورسم *sevèrsem*, se, o quando io amerò, come il Presente.

 Mo-

Modo Subjuntivo, che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

سوه‌جك ايسم *seveğèğ isem*, se io ho da amare, سوه‌جك ايسك *seveğèğ isen-*, se tu hai da amare, سوه‌جك ايسه *seveğèğ ise*, se quello ha da amare. Plur. سوه‌جك ايسك *seveğèğ iselk*, se noi abbiamo da amare, سوه‌جك ايسكز *seveğèğ isen-iz*, se voi avete da amare, سوه‌جك ايسه‌لر *seveğèğ iseler*, se quelli hanno da amare.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

سوه‌جك ايسه ايدم *seveğèğ iseidim*, se, o quando io avevo da amare, سوه‌جك ايسه ايدك *seveğèğ iseidin-*, se, o quando tu avevi da amare, سوه‌جك ايسه ايدى *seveğèğ iseidi*, se, o quando quello aveva da amare. Plur. سوه‌جك ايسه ايدك *seveğèğ iseidilk*, se, o quando noi avevamo da amare, سوه‌جك ايسه ايدكز *seveğèğ iseidin-iz*, se, o quando voi avevate da amare, سوه‌جك ايسه ايديلر *seveğèğ iseidiler*, se, o quando quelli avevano da amare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سوهجك ايمش ايسم *seveğèğ imišisem*, si dice, che quando io avevo da amare, سوهجك ايمش ايسك *seveğèğ imišisen-*, che quando tu avevi da amare, سوهجك ايمش ايسه *seveğèğ imišise*, che quando quello aveva da amare. Plur. سوهجك ايمش ايسك *seveğèğ imišisek*, che quando noi avevamo da amare, سوهجك ايمش ايسكز *seveğèğ imišisen-iz*, che quando voi avevate da amare, سوهجك ايمش ايسهلر *seveğèğ imišiseler*, che quando quelli avevano da amare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

سوهجك اولسم *seveğèğ olsàm*, se io avessi da amare, سوهجك اولسك *seveğèğ olsàn-*, se tu avessi da amare, سوهجك اولسه *seveğèğ olsà*, se quello avesse da amare, Plur. سوهجك اولسق *seveğèğ olsàk*, se noi avessimo da amare, سوهجك اولسكز *seveğèğ olsan-yz*, se voi aveste da amare, سوهجك اولسهلر *seveğèğ olsalàr*, se quelli avessero da amare.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سوه‌جك اولدم ايسه *seveğèğ oldùmysa*, se, o quando io sono stato per amare, سوه‌جك اولدك ايسه *seveğèğ ol-dùn-ysa*, se, o quando tu sei stato per amare سوه‌جك اولدى ايسه *seveğèğ oldùisa*, se, o quando quello è stato per amare. Plur. سوه‌جك اولدق ايسه *seveğèğ oldùghysa*, se, o quando noi siamo stati per amare, سوه‌جك اولدكز ايسه *seveğèğ oldun-ùzysa*, se, o quando voi siete stati per amare, سوه‌جك اولديلر ايسه *seveğèğ oldulàr ysa*, se, o quando quelli sono stati per amare.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

سوه‌جك اولمش ايسم *seveğèğ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per amare, سوه‌جك اولمش ايسك *se-veğèğ olmùś ysan-*, che quando tu sei stato per amare, سوه‌جك اولمش ايسه *seveğèğ olmùś ysa*, che quando quello è stato per amare. Plur. سوه‌جك اولمش ايسك *seveğèğ ol-mùś ysak*, che quando noi siamo stati per amare, سوه‌جك اولمش ايسكز *seveğèğ olmùś ysan-yz*, che quando voi siete stati per amare, سوه‌جك اولمش ايسه‌لر *seveğèğ olmùś ysalar*, che quando quelli sono stati per amare.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

سوهجك اولسيدم *seveḡèǵ olsàidym*, se io fossi stato per amare, سوهجك اولسيدك *seveḡèǵ olsàidyn-*, se tu fossi stato per amare, سوهجك اولسيدى *seveḡèǵ olsàidy*, se quello fosse stato per amare. Plur. سوهجك اولسيدق *seveḡèǵ olsàidyk*, se noi fossimo stati per amare, سوهجك اولسيدكز *seveḡèǵ olsàidyn-yz*, se voi foste stati per amare, سوهجك اولسيديلر *seveḡèǵ olsàidylar*, se quelli fossero stati per amare.

Futuro.

Sing.

سوهجك اولورسم *seveḡèǵ olùrsam*, se, o quando io avrò da amare, سوهجك اولورسك *seveḡèǵ olùrsan-*, se, o quando tu avrai da amare, سوهجك اولورسه *seveḡèǵ olùrsa*, se, o quando quello avrà da amare. Plur. سوهجك اولورسق *seveḡèǵ olùrsak*, se, o quando noi avremo da amare, سوهجك اولورسكز *seveḡèǵ olùrsan-yz*, se, o quando voi avrete da amare, سوهجك اولورسهلر *seveḡèǵ olùrsalàr*, o سوهجك اولورلرسه *seveḡèǵ olurlàrsa*, se, o quando quelli avranno da amare.

Mo-

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

سومك *sevmèk*, amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. سومك *sevmèk*, o سومه *sevmè*, amare, o l'amare.

Gen. سومكك *sevmeğin-*, o سومهنك *sevmenin-*, d' amare.

Gen. سومك *sevmèk*, d' amare.

Dat. سومكه *sevmeğè*, ad amare.

Acc. سومكى *sevmeğì*, l' amare.

Acc. سومك *sevmèk*, amare.

Abl. سومكدن *sevmekdèn*, o سومهدن *sevmedèn*, dall' amare, o per amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومم *sevmèm*, l' amar io.

Gen. سوممك *sevmemìn-*, d' amar io.

Dat. سوممه *sevmemè*, ad amar io.

Acc. سوممى *sevmemì*, l' amar io.

Abl. سوممدن *sevmemdèn*, dall'amar io, o per amar io.

Plur.Nom. سوممز *sevmemìz*, l' amar noi.

Gen.

Gen. سومزك *sevmemizin-*, d'amar noi.

Dat. سومزه *sevmemizè*, ad amar noi.

Acc. سومزی *sevmemizì*, l'amar noi.

Abl. سومزدن *sevmemizdèn*, dall' amar noi, o per amar noi.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومك *sevmèn-*, l'amar tu.

Gen. سومكك *sevmen-ìn-*, d'amar tu.

Dat. سومكه *sevmen-è*, ad amar tu.

Acc. سومكی *sevmen-ì*, l'amar tu.

Abl. سومكدن *sevmen-dèn*, dall' amar tu, o per amar tu.

Plur.Nom. سومكز *sevmen-ìz*, l'amar voi.

Gen. سومكزك *sevmen-izìn-*, d'amar voi.

Dat. سومكزه *sevmen-izè*, ad amar voi.

Acc. سومكزی *sevmen-izì*, l'amar voi.

Abl. سومكزدن *sevmen-izdèn*, dall' amar voi, o per amar voi.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومسی *sevmesì*, l' amar quello.

Gen. سومسنك *sevmesinìn-*, d'amar quello.

Dat. سومسنه *sevmesinè*, ad amar quello.

Acc. سومسنی *sevmesini*, l' amar quello.

Abl. سومسندن *sevmesindèn*, dall'amar quello, o per amar quello.

Plur.Nom. سوملری *sevmeleri*, l'amar quelli.

Gen. سوملرینك *sevmelerinin*, d'amar quelli.

Dat. سوملرینه *sevmelerinè*, ad amar quello.

Acc. سوملرینی *sevmelerini*, l'amar quelli.

Abl. سوملرندن *sevmelerindèn*, dall' amar quelli, o per amar quelli.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

سودك *sevdik*, aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. سودك *sevdik*, aver amato.

Abl. سودكدن *sevdikdèn*, dall' aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سودیکم *sevdigim*, aver io amato.

Gen. سودیکمك *sevdigimin*, d'aver io amato.

Dat.

Dat. سودیکمه *sevdiğimè*, ad aver io amato.

Acc. سودیکمی *sevdiğimi*, aver io amato.

Abl. سودیکمدن *sevdiğimdèn*, d' aver, o per aver io amato.

Plur.Nom. سودیکمز *sevdiğimiz*, aver noi amato.

Gen. سودیکمزك *sevdiğimizin-*, d' aver noi amato.

Dat. سودیکمزه *sevdiğimizè*, ad aver noi amato.

Acc. سودیکمزی *sevdiğimizi*, aver noi amato.

Abl. سودیکمزدن *sevdiğimizdèn*, d' aver, o per aver noi amato.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سودیکك *sevdiğin-*, aver tu amato.

Gen. سودیککك *sevdiğin-in-*, d'aver tu amato.

Dat. سودیککه *sevdiğin-è*, ad aver tu amato.

Acc. سودیککی *sevdiğin-i*, aver tu amato.

Abl. سودیککدن *sevdiğin-dèn*, d'aver, o per aver tu amato.

Plur.Nom. سودیککز *sevdiğin-iz*, aver voi amato.

Gen. سودیککزك *sevdiğin-izin-*, d'aver voi amato.

Dat. سودیککزه *sevdiğin-izè*, ad aver voi amato.

Acc. سودیککزی *sevdiğin-izi*, aver voi amato.

Abl. سودیککزدن *sevdigin-izdèn*, d' aver, o per aver voi amato.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. سودیکی *sevdigi*, aver quello amato.

Gen. سودیکنک *sevdiginin-*, d'aver quello amato.

Dat. سودیکنه *sevdiginè*, ad aver quello amato.

Acc. سودیکنی *sevdigini*, aver quello amato.

Abl. سودیکندن *sevdigindèn*, d'aver, o per aver quello amato.

Plur. Nom. سودکلری *sevdikleri*, aver quelli amato.

Gen. سودکلرینک *sevdiklerinin-*, d' aver quelli amato.

Dat. سودکلرینه *sevdiklerinè*, ad aver quelli amato.

Acc. سودکلرینی *sevdiklerini*, aver quelli amato.

Abl. سودکلرندن *sevdiklerindèn*, d'aver, o per aver quelli amato.

Futuro semplice.

سوه‌جك *sevegèk*, dover amare.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. سوه‌جکیم *sevegegim*, dover io amare.

Gen. سوه‌جکیمك *sevegegimin-*, di dover io amare.

Dat.

Dat. سوەجكمه *seveğeğimè*, a dover io amare.

Acc. سوەجكمى *seveğeğimi*, dover io amare.

Abl. سوەجكمدن *seveğeğimdèn*, da dover, o per dover io amare.

Plur.Nom. سوەجكمز *seveğeğimiz*, dover noi amare.

Gen. سوەجكمزك *seveğeğimizin-*, di dover noi amare.

Dat. سوەجكمزه *seveğeğimizè*, a dover noi amare.

Acc. سوەجكمزى *seveğeğimizi*, dover noi amare.

Abl. سوەجكمزدن *seveğeğimizdèn*, da dover, o per dover noi amare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوەجكك *seveğeğin-*, dover tu amare.

Gen. سوەجككك *seveğeğin-in-*, di dover tu amare.

Dat. سوەجككه *seveğeğin-è*, a dover tu amare.

Acc. سوەجككى *seveğeğin-i*, dover tu amare.

Abl. سوەجككدن *seveğeğin-dèn*, da dover, o per dover tu amare.

Plur.Nom. سوەجككز *seveğeğin-iz*, dover voi amare.

Gen. سوەجككزك *seveğeğin-izin-*, di dover voi amare.

Dat. سوەجككزه *seveğeğin-izè*, a dover voi amare.

Acc. سوەجككزى *seveğeğin-izi*, dover voi amare.

Abl.

Abl. سوەجکیکزدن *seveǧeǧin-izdèn*, da dover, o per dover voi amare.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوەجکی *seveǧeǧì*, dover quello amare.

Gen. سوەجکینك *seveǧeǧinin-*, di dover quello amare.

Dat. سوەجکینه *seveǧèǧinè*, a dover quello amare.

Acc. سوەجکینی *seveǧeǧinì*, dover quello amare.

Abl. سوەجکیندن *seveǧeǧindèn*, da dover, o per dover quello amare.

Plur.Nom. سوەجکلری *seveǧelkleri*, dover quelli amare.

Gen. سوەجکلرینك *seveǧelklerinin-*, di dover quelli amare.

Dat. سوەجکلرینه *seveǧelklerinè*, a dover quelli amare.

Acc. سوەجکلرینی *seveǧelklerinì*, dover quelli amare.

Abl. سوەجکلرندن *seveǧelklerindèn*, da dover, o per dover quelli amare.

Futuro misto.

سوەجك اولمق *seveǧèǧ olmàk*, aver dovuto amare.

Declinazione del Futuro misto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوەجك اولدیغم *seveǧèǧ oldughùm*, aver dovuto io amare.

Gen.

Gen. سوەجك اولديغمك *seveğèğ oldughumùn*, d'aver dovuto io amare.

Dat. سوەجك اولديغمه *seveğèğ oldughumà*, ad aver dovuto io amare.

Acc. سوەجك اولديغمى *seveğèğ oldughumù*, aver dovuto io amare.

Abl. سوەجك اولديغمدن *seveğèğ oldughumdàn*, d'aver, o per aver dovuto io amare.

Plur. Nom. سوەجك اولديغمز *seveğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi amare.

Gen. سوەجك اولديغمزك *seveğèğ oldughumuzùn*, d'aver dovuto noi amare.

Dat. سوەجك اولديغمزه *seveğèğ oldughumuzà*, ad aver dovuto noi amare.

Acc. سوەجك اولديغمزى *seveğèğ oldughumuzù*, aver dovuto noi amare.

Abl. سوەجك اولديغمزدن *seveğèğ oldughumuzdàn*, d'aver, o per aver dovuto noi amare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. سوەجك اولديغك *seveğèğ oldughùn*, aver dovuto tu amare.

Gen.

Gen. سوەجك اولديغكك *sevegèg oldughun-ùn-*, d'aver dovuto tu amare.

Dat. سوەجك اولديغكه *sevegèg oldughun-à*, ad aver dovuto tu amare.

Acc. سوەجك اولديغكى *sevegèg oldughun-ù*, aver dovuto tu amare.

Abl. سوەجك اولديغكدن *sevegèg oldughun-dàn-*; d' aver, o per aver dovuto tu amare.

Plur.Nom. سوەجك اولديغكز *sevegèg oldughun-ùz*, aver dovuto voi amare.

Gen. سوەجك اولديغكزك *sevegèg oldughun-uzùn-*, d' aver dovuto voi amare.

Dat. سوەجك اولديغكزه *sevegèg oldughun-uzà*, ad aver dovuto voi amare.

Acc. سوەجك اولديغكزى *sevegèg oldughun-uzù*, aver dovuto voi amare.

Abl. سوەجك اولديغكزدن *sevegèg oldughun-uzdàn*, d'aver, o per aver dovuto voi amare.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوەجك اولديغى *sevegèg oldughù*, aver dovuto quello amare.

Gen.

Gen. سوهجك اولديغنك *sevegèg oldughunùn-*, d'aver dovuto quello amare.

Dat. سوهجك اولديغنه *sevegèg oldughunà*, ad aver dovuto quello amare.

Acc. سوهجك اولديغنى *sevegèg oldughunù*, aver dovuto quello amare.

Abl. سوهجك اولديغندن *sevegèg oldughundàn*, d'aver, o per aver dovuto quello amare.

Plur.Nom. سوهجك اولدقلرى *sevegèg olduklarỳ*, aver dovuto quelli amare.

Gen. سوهجك اولدقلرينك *sevegèg olduklarynyn-*, d'aver dovuto quelli amare.

Dat. سوهجك اولدقلرينه *sevegèg olduklarynà*, ad aver dovuto quelli amare.

Acc. سوهجك اولدقلرينى *sevegèg olduklarynỳ*, aver dovuto quelli amare.

Abl. سوهجك اولدقلرندن *sevegèg olduklaryndàn*, d'aver, o per aver dovuto quelli amare.

Gerundj.

سورکن *sevèr iken*, mentre io amo, e amavo, tu ami, e amavi, &c.

سوهيوركن *sevèjor ilken*, amando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi amando, &c.

سومشيكن *sevmìš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi amato, &c. o avendo amato.

سوهجك ايكن *sevej̃èj̃ ilken*, io, tu, quello invece d' amare, &c. o mentre io ero, tu eri per amare, &c.

سومهلو ايكن *sevmelì ilken*, io, tu in vece di dover amare, &c. o dovendo amare.

سوديكم وارايكن *sevdigìm var ilken*, سوديكك وارايكك *sevdigìn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi amato, &c.

سوديكم وارايمشيكن *sevdigìm var ymyš ilken*, سوديكك وارايمشيكن *sevdigìn-var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi amato, &c.

سوب *sevìp*, amando, ed avendo amato.

سوهرك *severèlk*, amando, coll' amare.

سونجه *sevìnj̃e*, finchè io ami, tu ami, &c. o mentre io amo, tu ami, &c. o se io amo, tu ami, &c. o amando io, tu, &c. o subito che io amai, ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

سولدن برو *seveldèn beri*, da che, o dappoichè io amai, ed

ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

سوكلو *seveli*, da che io amai, ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

Supino.

سوه سوه *seve seve*, amando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سور *sevèr* indeclinabile, chi ama, e amava, o ami, e amasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سون *sevèn*, quello, il quale ama, amava, amò, ha, ed avea amato, e amerà.

Gen. سونك *sevenin-*, &c.

Plur.Nom. سونلر *sevenlèr*, quelli, i quali amano, amavano, amarono, hanno, ed aveano amato, e ameranno.

Gen. سونلرك *sevenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سومش *sevmiś* indeclinabile, chi ha, o abbia amato, e avesse amato.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوديكم *sevdiğim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me amato.

Gen. سوديكمك *sevdiğimin-*, &c.

Plur.Nom. سودكلرم *sevdiklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me amati.

Gen. سودكلرمك *sevdiklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سوديكمز *sevdiğimiz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi amato.

Gen. سوديكمزك *sevdiğimizin-*, &c.

Plur.Nom. سودكلرمز *sevdiklerimiz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi amati.

Gen. سودكلرمزك *sevdiklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوديكك *sevdiğin-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te amato.

Gen. سوديككك *sevdiğin-in-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. سودكلرك *sevdiklerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te amati.

Gen. سودكلريكك *sevdiklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. سوديككز *sevdigin-iz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi amato.

Gen. سوديككرك *sevdigin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سودكلريكز *sevdiklerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi amati.

Gen. سودكلريكزك *sevdiklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوديكى *sevdigi*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui amato.

Gen. سوديكنك *sevdiginin-*, &c.

Plur.Nom. سودكلرى *sevdikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui amati.

Gen. سودكلرينك *sevdiklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سودكلرى *sevdikleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro amato.

Gen.

Gen. سودكلرينك *sevdikklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سودكلرى *sevdikkleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro amati.

Gen. سودكلرينك *sevdikklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

سوهجك *seveǧèk* indeclinabile, chi ha, o abbia da amare, per amare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوهجكيم *seveǧeǧim*, quello, il quale si deve da me amare.

Gen. سوهجكيمك *seveǧeǧimin-*, &c.

Plur.Nom. سوهجكلرم *seveǧekklerim*, quelli, i quali si devono da me amare.

Gen. سوهجكلريمك *seveǧekklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سوهجكيمز *seveǧeǧimiz*, quello, il quale si deve da noi amare.

Gen. سوهجكيمزك *seveǧeǧimizin-*, &c.

Plur.Nom. سوهجكلريمز *seveǧekklerimiz*, quelli, i quali si devono da noi amare.

Gen.

Gen. سوەجکلریمزك *seveǧelklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوەجکك *seveǧeğin-*, quello, il quale si deve da te amare.

Gen. سوەجکیکك *seveǧeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سوەجکلرك *seveǧelklerin-*, quelli, i quali si devono da te amare.

Gen. سوەجکلریکك *seveǧelklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. سوەجکیکز *seveǧeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi amare.

Gen. سوەجکیکزك *seveǧeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سوەجکلریکز *seveǧelklerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi amare.

Gen. سوەجکلریکزك *seveǧelklerin-izin*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوەجکی *seveǧeği*, quello, il quale si deve da lui amare.

Gen. سوەجکینك *seveǧeğinin-*, &c.

Plur.Nom. سوەجکلری *seveǧelkleri*, quelli, i quali si devono da lui amare.

Gen. سوەجکلرینك *seveǧelklerinin-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. سوه‌جكلرى *seveǧelkleri*, quello, il quale si deve da loro amare.

Gen. سوه‌جكلرينك *seveǧelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سوه‌جكلرى *seveǧelkleri*, quelli, i quali si devono da loro amare.

Gen. سوه‌جكلرينك *seveǧelklerinin-*, &c.

سومه‌لو *sevmeli* indeclinabile, chi deve amare, o bisogna amare.

CAPITOLO IV.

Seconda Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

دللرم *dillèrim*, io disfamo, دللرسن *dillèrsin*, دللر *dillèr*.

Plur. دللرز *dillèriz*, دللرسكز *dillèrsin-iz*, دللرلر *dillerlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

دلله‌يورم, o دلليورم *dillèjorum*, io sto disfamando; دلله‌يورسى, o دلليورسن *dillèjorsun*. دلله‌يور, o دلليور *dillèjor*.

Plur. دلله‌يورز, o دلليورز *dillèjoruz*; دلله‌يورسكز, o دلليورسكز

dillè-

dillèjorsun-uz , دللهيورلر , o دلليورلر *dillèjorlar* .

Presente doppio.

Sing.

دللمش اولورم *dillemiš olùrum* , io vengo a disfamare , دللمش اولورسن *dillemiš olùrsun* , دللمش اولور *dillemiš olùr* . Plur. دللمش اولورز *dillemiš olùruz* , دللمش اولورسكز *dillemiš olùrsun-uz* , دللمش اولورلر *dillemiš olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

دللرايدم *dillèr idim* , io disfamava , دللرايدك *dillèr idin-* , دللرايدى *dillèr idi* . Plur. دللرايدك *dillèr idik* , دللرايدكز *dillèr idin-iz* , دللرايديلر *dillèr idiler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

دللهيوردم *dillèjordym* , o دلليورايدم *dillèjorydym* , io stava disfamando , دللهيوردك *dillèjordyn-* , o دلليورايدك *dillèjorydyn-* , دللهيوردى *dillèjordy* , o دلليورايدى *dillèjorydy* . Plur. دللهيوردق *dillèjordyk* , o دلليورايدك *dillèjorydyk* , دللهيوردكز *dillèjordyn-yz* , o دلليورايدكز *dillèjorydyn-yz* , دللهيورديلر *dillèjordylar* , o دلليورايديلر *dillèjorydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دللرايمشم *dillèr imišim*, si dice, che io disfamassi, دللرايمشسن *dillèr imišsin*, دللرايمش *dillèr imiš*. Plur. دللرايمشز *dillèr imišiz*, دللرايمشسكز *dillèr imišsin-iz*, دللرايمشلر *dillèr imišler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

دلليورايمشم o دللهيورايمشم *dillèjorymyšym*, si dice, che io stassi disfamando, دلليورايمشسن o دللهيورايمشسن *dillèjorymyššyn*, دلليورايمش o دللهيورايمش *dillèjorymyš*. Plur. دلليورايمشز o دللهيورايمشز *dillèjorymyšyz*, دلليورايمشسكز o دللهيورايمشسكز *dillèjorymyššyn-yz*, دلليورايمشلر o دللهيورايمشلر *dillèjorymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دللدم *dilledim*, io disfamai, ed ho disfamato, دللدك *dilledin*, دللدى *dilledi*. Plur. دللدك *dilledik*, دللدكز *dilledin-iz*, دللديلر *dilledilèr*.

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

دللمشم *dillemišim*, si dice, o mi pare, che io abbia disfamato, دللمشسن *dillemišsin*, دللمش *dillemiš*. Plur. دللمشز *dillemišiz*, دللمشسکز *dillemišsin-iz*, دللمشلر *dille-mišlèr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

دللمش اولدم *dillemiš oldùm*, io venni, e son venuto a disfamare, دللمش اولدك *dillemiš oldùn-*, دللمش اولدی *dillemiš oldù*. Plur. دللمش اولدق *dillemiš oldùk*, دللمش اولدکز *dillemiš oldun-ùz*, دللمش اولدیلر *dillemiš oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

دللدی ایدم *dilledì idim*, io aveva disfamato, دللدی ایدك *dilledì idin-*, دللدی ایدی *dilledì idi*. Plur. دللدی ایدك *dilledì idik*, دللدی ایدکز *dilledì idin-iz*, دللدی ایدیلر *dilledì idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش ایدم *dillemiš idim*, io già avevo disfamato, دللمش ایدك *dillemiš idin-*, دللمش ایدی *dillemiš idi*. Plur.

دللمش ایدك

دللمش ايدك *dillemiš idik* , دللمش ايدكز *dillemiš idin-iz* , دللمش ايديلر *dillemiš idiler* .

Preterito più che perfetto relativo .

Sing.

دللمش ايمشم *dillemiš imišim* , si dice , che io avessi disfamato , دللمش ايمشسن *dillemiš imiššin* , دللمش ايمش *dillemiš imiš* . Plur. دللمش ايمشز *dillemiš imišiz* , دللمش ايمشسكز *dillemiš imiššin-iz* , دللمش ايمشلر *dillemiš imišler* .

Futuro semplice .

Sing.

دللرم *dillèrim* , io disfamerò , come il Presente .

Futuro doppio .

Sing.

دللمش اولورم *dillemiš olùrum* , io verrò a disfamare , come il Presente .

Futuro misto .

Sing.

دلليمجك اولدم *dillejeğèğ oldùm* , io fui , e sono stato per disfamare , دلليمجك اولدك *dillejeğèğ oldùn* , دلليمجك اولدى *dillejeğèğ oldù* . Plur. دلليمجك اولدق *dillejeğèğ oldùk* , دلليمجك اولدكز *dillejeğèğ oldun-ùz* , دلليمجك اولديلر *dillejeğèğ oldulàr* .

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

دلليمجك اولمشم *dillejeğèğ olmüśüm*, si dice, che io sia, e fossi stato per disfamare, دلليمجك اولمشسن *dillejeğèğ olmüśsun*, دلليمجك اولمش *dillejeğèğ olmüś*. Plur. دلليمجك اولمشز *dillejeğèğ olmüśuz*, دلليمجك اولمشسكز *dillejeğèğ olmüśsun-uz*, دلليمجك اولمشلر *dillejeğèğ olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

دلله *dillè*, disfama tu, دللسون *dillesin*. Plur. دلليهلم *dillejelim*, دلليكز *dillèin-iz*, o دلليك *dillèin-*, دللسونلر *dillèsinlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه دلليه ايدم *bolàjki dillejè idim*, Iddio volesse, che io disfamassi, دلليه ايدك *dillejè idin-*, دلليه ايدى *dillejè idi*. Plur. دلليه ايدك *dillejè idik*, دلليه ايدكز *dillejè idin-iz*, دلليه ايديلر *dillejè idiler*.

Pre-

Preterito Perfetto.

Sing.

بولايكه دللمش اولم *bolàjlli dillemiš olàm*, Iddio voglia, che io abbia disfamato, دللمش اولسن *dillemiš olàsyn*, دللمش اوله *dillemiš olà*. Plur. دللمش اولميز *dillemiš olàiz*, دللمش اولسز *dillemiš olàsyz*, دللمش اولەلر *dillemiš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه دللمش اوليدم *bolàjlli dillemiš olàidym*, Iddio volesse, che io avessi disfamato, دللمش اوليدك *dillemiš olàidyn*, دللمش اوليدى *dillemiš olàidy*. Plur. دللمش اوليدق *dillemiš olàidyk*, دللمش اوليدكز *dillemiš olàidyn-yz*, دللمش اوليديلر *dillemiš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه دلليم *bolàjki dillejèm*, Iddio voglia, che io disfami, دلليەسن *dillejèsin*, دلليه *dillejè*. Plur. دلليەيز *dillejèiz*, دلليەسز *dillejèsiz*, دلليەلر *dillejelèr*,

Modo

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

دللرسم *dillèrsem*, se io disfamo, دللرسك *dillèrsen-*, دللرسه *dillèrse*. Plur. دللرسك *dillèrsek*, دللرسكز *dillèr-sen-iz*, دللرسهلر *dillèrseler*, o دللرلرسه *dillerlèrse*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

دللهيورسم, o دلليورسم *dillèjorsam*, se io sto disfamando, دللهيورسك, o دلليورسك *dillèjorsan-*, دللهيورسه, o دلليورسه *dillèjorsa*. Plur. دلليورسق, o دللهيورسق *dillèjorsak*, دللهيورسكز, o دلليورسكز *dillèjorsan-yz*, دللهيورلرسه, o دلليورسهلر *dillèjorsalar*; دللهيورسهلر o دلليورلرسه *dillejorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

دللرسيدم *dillèrseidim*, quando io disfamava, دللرسيدك *dillèrseidin-*, دللرسيدى *dillèrseidi*. Plur. دللرسيدك *dil-lèrseidik*, دللرسيدكز *dillèrseidin-iz*, دللرسيديلر *dillèrseidi-ler*, o دللرلرسهايدى *dillerlèrseidi*.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

دللیورسه ایدم ، o دللهیورسه ایدم *dillèjorsa idym*, quando io stava disfamando, دللیورسه ایدك o, دللهیورسه ایدك *dillèjorsa idyn-*, دللیورسه ایدی o, دللهیورسه ایدی *dillèjorsa idy*. Plur. دللیورسه ایدك o, دللهیورسه ایدك *dillèjorsa idyk*, دللیورسه ایدکز o, دللهیورسه ایدکز *dillèjorsa idyn-yz*, دللیورسه ایدیلر o, دللهیورسه ایدیلر *dillèjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دللرسه ایمشم *dillèrse imišim*, si dice, che quando io disfamava, دللرسه ایمشسن *dillèrse imissin*, دللرسه ایمش *dillèrse imiš*. Plur. دللرسه ایمشز *dillèrse imišiz*, دللرسه ایمشسکز *dillèrse imissin-iz*, دللرسه ایمشلر *dillèrse imišler*, o دللرلرسه ایمش *dillerlèrse imiš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

دللیورسه ایمشم o, دللهیورسه ایمشم *dillèjorsa imyšym*, si dice, che quando io stava disfamando, دللهیورسه ایمشسن, دللیورسه ایمشسن o, دللهیورسه ایمشسن *dillèjorsa imyssyn*, دللهیورسه ایمش, دللیورسه ایمش o *dillèjorsa imyš*. Plur. دللهیورسه ایمشز, o دللیورسه ایمشز

دلليورسه ايمشز *dillèjorsa imyšyz* , دللهيورسه ايمشسكز , o

دلليورسه ايمشسكز *dillèjorsa imyšsyn-yz* , دللهيورسه ايمشلر , o

دلليورسه ايمشلر *dillèjorsa imyšlar* , o دللهيورلرسه ايمش , o

دلليورلرسه ايمش *dillèjorlàrsa imyš* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

دللسم *dillesèm* , se io disfamassi , دللسك *dillesèn-* , دللسه *dillesè* . Plur. دللسك *dillesèlt* , دللسكز *dillesen-iz* , دللسهلر *dilleselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

دللرايدم *dillèr idim* , io disfamerei , ed avrei disfamato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دللدى ايسم *dilledì isem* , se , o quando io disfamai, ed ho disfamato , دللدى ايسك *dilledì isen-* , دللدى ايسه *dilledì ise* . Plur. دللدى ايسك *dilledì iselt*, دللدى ايسكز *dilledì isen-iz* , دللدى ايسهلر *dilledì iseler* .

 Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

دللمش ايسم *dillemiš isem*, si dice, che quando io ho disfamato, o se si dice, che io abbia disfamato, o se io avrò disfamato, دللمش ايسك *dillemiš isen-*, دللمش ايسه *dillemiš ise*. Plur. دللمش ايسك *dillemiš isek*, دللمش ايسكز *dillemiš isen-iz*, دللمش ايسهلر *dillemiš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

دللدى ايسه ايدم *dilledi ise idim*, quando io avevo disfamato, دللدى ايسه ايدك *dilledi ise idin-*, دللدى ايسه ايدى *dilledi ise idi*. Plur. دللدى ايسه ايدك *dilledi ise idik*, دللدى ايسه ايدكز *dilledi ise idin-iz*, دللدى ايسه ايديلر *dilledi ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش ايسه ايدم *dillemiš ise idim*, tempo fa quando io avevo disfamato, دللمش ايسه ايدك *dillemiš ise idin-*, دللمش ايسه ايدى *dillemiš ise idi*. Plur. دللمش ايسه ايدك *dillemiš ise idik*, دللمش ايسه ايدكز *dillemiš ise idin-iz*, دللمش ايسه ايديلر *dillemiš ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

دللمش اولسم *dillemiš olsàm*, se mai io avessi disfamato, دللمش اولسك *dillemiš olsàn-*, دللمش اولسه *dillemiš olsà*. Plur. دللمش اولسق *dillemiš olsàk*, دللمش اولسكز *dillemiš olsan-yz*, دللمش اولسهلر *dillemiš olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

دللسه ايدم *dillesè idim*, se io avessi disfamato, دللسه ايدك *dillesè idin-*, دللسه ايدى *dillesè idi*. Plur. دللسه ايدك *dillesè idik*, دللسه ايدكز *dillesè idin-iz*, دللسه ايديلر *dillesèidiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش اولسيدم *dillemiš olsàidym*, se io per l' avanti avessi disfamato, دللمش اولسيدك *dillemiš olsàidyn-*, دللمش اولسيدى *dillemiš olsàidy*. Plur. دللمش اولسيدق *dillemiš olsàidyk*, دللمش اولسيدكز *dillemiš olsàidyn-yz*, دللمش اولسيديلر *dillemiš olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش اولوردم *dillemiš olùrdum*, io avrei già disfama-

to , o sarei venuto a disfamare , دللمش اولوردك *dillemiš olùrdun-* , دللمش اولوردى *dillemiš olùrdu* . Plur. دللمش اولوردق *dillemiš olùrduk* , دللمش اولوردكز *dillemiš olùrdun-uz* , دللمش اولورديلر *dillemiš olùrdular* .

Futuro .

Sing.

دللرسم *dillèrsem* , se , o quando io disfamerò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

دلليهجك ايسم *dillejeg̃èǵ isem* , se io ho da disfamare , دلليهجك ايسك *dillejeg̃èǵ isen-* , دلليهجك ايسه *dillejeg̃èǵ ise* . Plur. دلليهجك ايسك *dillejeg̃èǵ isek* , دلليهجك ايسكز *dillejeg̃èǵ isen-iz* ; دلليهجك ايسهلر *dillejeg̃èǵ iseler* .

Preterito imperfetto determinato .

Sing.

دلليهجك ايسه ايدم *dillejeg̃èǵ ise idim* , se , o quando io avevo da disfamare, دلليهجك ايسه ايدك *dillejeg̃èǵ ise idin-* , دلليهجك ايسه ايدى *dillejeg̃èǵ ise idi*. Plur. دلليهجك ايسه ايدك *dille-*

dillejeğèğ ise idik, دلليهجك ايسه ايدكز *dillejeğèğ ise idin-iz*, دلليهجك ايسه ايديلر *dillejeğèğ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دلليهجك ايمش ايسم *dillejeğèğ imiš isem*, si dice, che quando io avevo da disfamare; دلليهجك ايمش ايسك *dillejeğèğ imiš isen-*, دلليهجك ايمش ايسه *dillejeğèğ imiš ise*. Plur. دلليهجك ايمش ايسك *dillejeğèğ imiš isek*. دلليهجك ايمش ايسكز *dillejeğèğ imiš isen-iz*, دلليهجك ايمش ايسهلر *dillejeğèğ imiš iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

دلليهجك اولسم *dillejeğèğ olsàm*, se io avessi da disfamare, دلليهجك اولسك *dillejeğèğ olsàn-*, دلليهجك اولسه *dillejeğèğ olsà*. Plur. دلليهجك اولسق *dillejeğèğ olsàk*, دلليهجك اولسكز *dillejeğèğ olsan-ỳz*, دلليهجك اولسهلر *dillejeğèğ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دلليهجك اولدم ايسه *dillejeğèğ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per disfamare, دلليهجك اولدك ايسه *dillejeğèğ*

lejeğèğ oldìn- ysa , دلليمجك اولدى ايسه *dillejeğèğ oldù isa* . Plur. دلليمجك اولدق ايسه *dillejeğèğ oldùgh ysa* , دلليمجك اولدكز ايسه *dillejeğèğ oldun-ùz ysa* , دلليمجك اولديلر ايسه *dillejeğèğ oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

دلليمجك اولمش ايسم *dillejeğèğ olmùś ysam* , si dice, che quando io sono stato per disfamare , دلليمجك اولمش ايسك *dillejeğèğ olmùś ysan-* , دلليمجك اولمش ايسه *dilleje-ğèğ olmùś ysa* . Plur. دلليمجك اولمش ايسك *dillejeğèğ olmùś ysak* , دلليمجك اولمش ايسكز *dillejeğèğ olmùś ysan-yz* , دلليمجك اولمش ايسهلر *dillejeğèğ olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

دلليمجك اولسيدم *dillejeğèğ olsàidym* , se io fossi stato per disfamare , دلليمجك اولسيدك *dillejeğèğ olsàidyn-* , دلليمجك اولسيدى *dillejeğèğ olsàidy* . Plur. دلليمجك اولسيدق *dillejeğèğ olsàidyk* , دلليمجك اولسيدكز *dillejeğèğ olsàidyn-yz* , دلليمجك اولسيديلر *dillejeğèğ olsàidylar* .

Fu-

Futuro.

Sing.

دلليمجك اولورسم *dillejeğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da disfamare, دلليمجك أولورسك *dillejèğèğ olùrsan-*, دلليمجك اولورسه *dillejeğèğ olùrsa*. Plur. دلليمجك اولورسق *dillejeğèğ olùrsak*, دلليمجك اولورسكز *dillejeğèğ olùrsan-yz*, دلليمجك اولورسهلر *dillejeğèğ olùrsalar*, o دلليمجك اولورلرسه *dillejeğèğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

دللمك *dillemèk*, disfamare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. دللمك *dillemèk*, o دللمه *dillemè*, disfamare, o il disfamare.

Gen. دللمكك *dillemeğin-*, o دللمهنك *dillemenin-*, di disfamare.

Gen. دللمك *dillemèk*, di disfamare.

Dat. دللمكه *dillemeğè*, a disfamare.

Acc. دللمكى *dillemeği*, il disfamare.

Acc. دللمك *dillemèk*, disfamare.

Abl. دللمكدن *dillemekdèn*, o دللمهدن *dillemedèn*, dal dis famare, o per disfamare. De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. دللمم *dillemèm*, il disfamare io.

Gen. دللممك *dillememìn-*, &c.

Plur. Nom. دللمز *dillememìz*, il disfamar noi.

Gen. دللمزك *dillememìzin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. دللمك *dillemèn-*, il disfamar tu.

Gen. دللمكك *dillemen-ìn-*, &c.

Plur. Nom. دللكز *dillemen-ìz*, il disfamar voi.

Gen. دللكزك *dillemen-ìzin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. دللمسى *dillemesì*, il disfamar quello.

Gen. دللمسنك *dillemesinìn-*, &c.

Plur. Nom. دللملرى *dillemelerì*, il disfamar quelli.

Gen. دللملرينك *dillemelerinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

دللدك *dilledìk*, aver disfamato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. دللدك *dilledìk*, aver disfamato.

Abl.

Abl. داللدكدن *dillediḱdèn*, dall'aver disfamato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دللديكم *dillediğim*, aver io disfamato.

Gen. دللديكمك *dillediğimin-*, &c.

Plur.Nom. دللديكمز *dillediğimiz*, aver noi disfamato.

Gen. دللديكمزك *dillediğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دللديكك *dillediğin-*, aver tu disfamato.

Gen. دللديككك *dillediğin-in-*, &c.

Plur.Nom. دللديككز *dillediğin-iz*, aver voi disfamato.

Gen. دللديككزك *dillediğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دللديكى *dillediği*, aver quello disfamato.

Gen. دللديكنك *dillediğinin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dillediḱleri*, aver quelli disfamato.

Gen. دللدكلرينك *dillediḱlerinin-*, &c.

Futuro semplice.

دلليهجك *dillejeğèḱ*, dover disfamare.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليهجكيم *dillejeğeğim*, dover io disfamare.

Gen. دلليهجكيمك *dillejeğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكيمز *dillejeğeğimiz*, dover noi disfamare.

Gen. دلليهجكيمزك *dillejeğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليهجكك *dillejeğeğin-*, dover tu disfamare.

Gen. دلليهجكيكك *dillejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكيكز *dillejeğeğin-iz*, dover voi disfamare.

Gen. دلليهجكيكزك *dillejeğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجكى *dillejeğeği*, dover quello disfamare.

Gen. دلليهجكينك *dillejeğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeğelleri*, dover quelli disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

دلليهجك اولمق *dillejeğèğ olmàk*, aver dovuto disfamare.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليهجك اولديغم *dillejeğèğ oldughùm*, aver dovuto io disfamare.

Cen. دلليهجك اولديغمك *dillejeğèğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجك اولديغمز *dillejeğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغمزك *dillejeğèğ oldughumu-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليهجك اولديغك *dillejeğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغكك *dillejeğèğ oldughun-ùn*, &c.

Plur.Nom. دلليهجك اولديغكز *dillejeğèğ oldughun-ùz*, aver dovuto voi disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغكزك *dillejeğèğ oldughu-n-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possesione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجك اولديغى *dillejeğèğ oldughù*, aver dovuto quello disfamare.

Gen. دلليهجك اولديغنك *dillejeğèğ oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. دلليه‌جك اولدقلرى *dillejeğèğ olduklary*, aver dovuto quelli disfamare.

Gen. دلليه‌جك اولدقلرينك *dillejeğèğ olduklaryn-yn-*, &c.

Gerundj.

دللرايكن *dillèr iken*, mentre io disfamo, e disfamavo, tu disfami, e disfamavi, &c.

دلليور ايكن o, دلله‌يورايكن *dillèjor iken*, disfamando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi disfamando, &c.

دللمش ايكن *dillemiś iken*, quantunque io abbia, tu abbi disfamato, &c. o avendo disfamato.

دلليه‌جك ايكن *dillejeğèğ iken*, io, tu, quello in vece di disfamare, &c. o mentre io ero, tu eri per disfamare, &c.

دللملوايكن *dillemeli iken*, io, tu in vece di dover disfamare, &c. o dovendo disfamare.

دللديكم وار ايكن *dilledigim var iken*, دللديكك وارايكن *dilledigin- var iken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi disfamato, &c.

دللديكم واراميشيكن *dilledigim var ymyś iken*, دللديكك واراميشيكن *dilledigin-var ymyś iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi disfamato, &c.

دلليوب

دلليوب *dillejip*, disfamando, ed avendo disfamato.

دلليمرك *dillejerèk*, disfamando, col disfamare.

دلليخه *dillejinge*, finchè io disfami, tu disfami, &c. o mentre io disfamo, tu disfami, &c. o se io disfamo, tu disfami, &c. o disfamando io, tu, &c. o subito che io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

دلليلدن برو *dillejeldèn beri*, da che, o dappoichè io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

دلليهلو *dillejeli*, da che io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

Supino.

دلليه دلليه *dilleje dilleje*, disfamando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

دللر *dillèr* indeclinabile, chi disfama, e disfamava, o disfami, e disfamasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing. Nom. دلليان *dillejèn*, quello, il quale disfama, disfamava, disfamò, ha, ed avea disfamato, e disfamerà.

Gen.

Gen. دللياڭك *dillejenin-* , &c.

Plur.Nom. دللينلر *dillejenlèr* , quelli , i quali disfamano , disfamavano , disfamarono , hanno, ed aveano disfamato , e disfameranno .

Gen. دللينلرك *dillejenlerin-* , &c.

Participio del Preterito perfetto .

دلمش *dillemiś* indeclinabile., chi ha , o abbia disfamamato , e avesse disfamato .

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva

Cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. دللديكم *dillediġim* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da me disfamato .

Gen. دللديكمك *dillediġimin-* , &c.

Plur.Nom. دللدكلرم *dillediklerim* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da me disfamati .

Gen. دللدكلريمك *dilledikllerimin-* , &c.

Sing.Nom. دللديكمز *dillediġimiz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da noi disfamato .

Gen. دللديكمزك *dillediġimizin-* , &c.

Plur.

Plur.Nom. دللدكلرمز *dilledikllerimiz*, quelli, i quali, sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi disfamati.

Gen. دللدكلرمزك *dilledikllerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دللديكك *dilledigin-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te disfamato.

Gen. دللديككك *dilledigin-in-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرك *dilledikllerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te disfamati.

Gen. دللدكلريكك *dilledikllerin-in*, &c.

Sing.Nom. دللديككز *dilledigin-iz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi disfamato.

Gen. دللديككزك *dilledigin-izin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلريكز *dilledikllerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi disfamati.

Gen. دللدكلريكزك *dilledikllerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دللديكي *dilledigi*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui disfamato.

Gen.

Gen. دللديكنك *dillediginin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledikkleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui disfamati.

Gen. دللدكلرينك *dilledikklerinin-*, &c.

Sing.Nom. دللدكلرى *dilledikkleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro disfamato.

Gen. دللدكلرينك *dilledikklerinin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledikkleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro disfamati.

Gen. دللدكلرينك *dilledikklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

دلليمجك *dillejegėk* indeclinabile, chi ha, o abbia da disfamare, per disfamare.

Participio del Futuro di significazione Passiva
cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليمجكيم *dillejegegim*, quello, il quale si deve da me disfamare.

Gen. دلليمجكيمك *dillejegegimin-*, &c.

Plur.Nom. دلليمجكلرم *dillejegekklerim*, quelli, i quali si devono da me disfamare.

Gen.

Gen. دلليهجكلريمك *dillejeğelllerimin-*, &c.

Sing.Nom. دلليهجكيمز *dillejeğeğimiz*, quello, il quale si deve da noi disfamare.

Gen. دلليهجكيمزك *dillejeğeğimizin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلريمز *dillejeğelllerimiz*, quelli, i quali si devono da noi disfamare.

Gen. دلليهجكلريمزك *dillejeğelllerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليهجكك *dillejeğeğin-*, quello, il quale si deve da te disfamare.

Gen. دلليهجكيكك *dillejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرك *dillejeğelllerin-*, quelli, i quali si devono da te disfamare.

Gen. دلليهجكلريكك *dillejeğelllerin-in-*, &c.

Sing.Nom. دلليهجكيكز *dillejeğeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi disfamare.

Gen. دلليهجكيكزك *dillejeğeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلريكز *dillejeğelllerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi disfamare.

Gen. دلليهجكلريكزك *dillejeğelllerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجكى *dillejeğeğì* , quello, il quale si deve da lui disfamare.

Gen. دلليهجكينك *dillejeğeğinìn-* , &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeğelkleri̇̀* , quelli, i quali si devono da lui disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeğelklerinìn-* , &c.

Sing.Nom. دلليهجكلرى *dillejeğelklerì* , quello, il quale si deve da loro disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeğelklerinìn-* , &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeğelklerì* , quelli, i quali si devono da loro disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeğelklerinìn-* , &c.

دللملو *dillemelì* indeclinabile, chi deve disfamare, o bisogna disfamare.

CAPITOLO V.

Terza Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

ويرورم *verìrim*, io do, ويرورسن *verìrsin*, ويرور *verìr*.

Plur.

Plur. ویروز *veririz*, ویرورسکز *verirsin-iz*, ویرورلر *verirlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

ویریورم *verijorum*, io sto dando, ویریورسن *verijorsun*, ویریور *verijor*. Plur. ویریورز *verijoruz*, ویریورسکز *verijorsu-n-uz*, ویریورلر *verijorlar*.

Presente doppio.

Sing.

ویرمش اولورم *vermiś olùrum*, io vengo a dare ویرمش اولورسن *vermiś olùrsun*, ویرمش اولور *vermiś olùr*. Plur. ویرمش اولورز *vermiś olùruz*, ویرمش اولورسکز *vermiś olùr-sun-uz*, ویرمش اولورلر *vermiś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

ویروردم *verirdim*, io davo, ویروردك *verirdin-*, ویروردی *verirdi*. Plur. ویروردك *verirdik*, ویروردکز *verirdin-iz*, ویروردیلر *verirdiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

ویریوردم *verijordym*, io stava dando, ویریوردك *veri-jordyn-*, ویریوردی *verijordy*. Plur. ویریوردق *verijordyk*, ویریوردکز

ويريوردكز *verijardyn-yz* , ويريورديلر *verijordylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ويرور ايمشم *verir imišim* , si dice, che io dessi, ويرور ايمشسن *verir imišsin* , ويرور ايمش *verir imiš* . Plur. ويرور ايمشز *verir imišiz* , ويرور ايمشسكز *verir imišsin-iz* , ويرور ايمشلر *verir imišler* .

Preterito imperfetto relativo continuo,

o determinato.

Sing.

ويريور ايمشم *verijor ymyšym* , si dice, che io stassi dando, ويريور ايمشسن *verijor ymyšsyn* , ويريور ايمش *verijor ymyš* . Plur. ويريور ايمشز *verijor ymyšyz* , ويريور ايمشسكز *verijor ymyšsyn-yz* , ويريور ايمشلر *verijor ymyšlar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ويردم *verdim* , io diedi, ed ho dato, ويردك *verdin*, ويردى *verdi* . Plur. ويردك *verdik* , ويردكز *verdin-iz* , ويرديلر *verdilèr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ويرمشم *vermiś im*, si dice, o mi pare, che io abbia dato, ويرمشسن *vermiś sin*, ويرمش *vermiś*. Plur. ويرمشز *vermiś iz*, ويرمشسكز *vermiśsin-iz*, ويرمشلر *vermiślèr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

ويرمش اولدم *vermiś oldùm*, io venni, e son venuto a dare, ويرمش اولدك *vermiś oldùn-*, ويرمش اولدى *vermiś oldù*. Plur. ويرمش اولدق *vermiś oldùk*, ويرمش اولدكز *vermiś oldun-ùz*, ويرمش اولديلر *vermiś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

ويردى ايدم *verdi idim*, io avevo dato, ويردى ايدك *verdi idin-*, ويردى ايدى *verdi idi*. Plur. ويردى ايدك *verdi idik*, ويردى ايدكز *verdi idin-iz*, ويردى ايديلر *verdi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش ايدم *vermiś idim*, io già avevo dato, ويرمش ايدك *vermiś idin-*, ويرمش ايدى *vermiś idi*. Plur. ويرمش ايدك *vermiś idik*, ويرمش ايدكز *vermiś idin-iz*, وبرمش ايديلر *vermiś idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

ويرمش ايمشم *vermiś imiśim*, si dice, che io avessi dato, ويرمش ايمشسن *vermiś imiśsin*, ويرمش ايمش *vermiś imiś*. Pur. ويرمش ايمشز *vermiś imiśiz*, ويرمش ايمشسكز *vermiś imiśsin-iz*, ويرمش ايمشلر *vermiś imiśler*.

Futuro semplice.

Sing.

ويرورم *veririm*, io darò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

ويرمش اولورم *vermiś olùrum*, io verrò a dare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

ويرهجك اولدم *vereğèğ oldùm*, io fui, e sono stato per dare, ويرهجك اولدك *vereğèğ oldùn-*, ويرهجك اولدى *vereğèğ oldù*. Plur. ويرهجك اولدق *vereğèğ oldùk*, ويرهجك اولدكز *vereğèğ oldun-ùz*, ويرهجك اولديلر *vereğèğ oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

ويره‌جك اولمشم *vereğèğ olmùšum*, si dice, che io sia; e fossi stato per dare, ويره‌جك اولمشسن *vereğèğ olmùšsun*, ويره‌جك اولمش *vereğèğ olmùš*. Plur. ويره‌جك اولمشز *vereğèğ olmùšuz*, ويره‌جك اولمشسكز *vereğèğ olmùšsun-uz*, ويره‌جك اولمشلر *vereğèğ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

وير *ver*, dà tu, ويرسون *versìn*. Plur. ويره‌لم *verelìm*, ويريكز *vèrin-iz*, o ويريك *vèrin-*, ويرسونلر *versinlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه ويريدم *bolàjki verèidim*, Iddio volesse, che io dessi, ويريدك *verèidin-*, ويريدى *verèidi*. Plur. ويريدك *verèidik*, ويريدكز *verèidin-iz*, ويريديلر *verèidiler*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه ويرمش اولم *bolàjki vermìš olàm*, Iddio voglia, che

che io abbia dato, ويرمش اوله سن *vermiš olàsyn*, ويرمش اوله *vermiš olà*. Plur. ويرمش اوله يز *vermiš olàiz*, ويرمش اوله سز *vermiš olàsyz*, ويرمش اوله لر *vermiš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه ويرمش اوليدم *bolàjki vermiš olàidym*, Iddio volesse, che io avessi dato, ويرمش اوليدك *vermiš olàidyn-*, ويرمش اوليدى *vermiš olàidy*. Plur. ويرمش اوليدق *vermiš olàidyk*, ويرمش اوليدكز *vermiš olàidyn-yz*, ويرمش اوليديلر *vermiš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه ويرم *bolàjki verèm*, Iddio voglia, che io dia, ويره سن *verèsin*, ويره *verè*. Plur. ويره يز *verèiz*, ويره سز *verèsiz*, ويره لر *verelèr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

ويرورسم *verirsem*, se io do, ويرورسك *verirsen-*, ويرورسه *verirse*. Plur. ويرورسك *verirsek*, ويرورسكز *verirsen-iz*, ويرورسه لر *verirseler*, o ويرورلرسه *verirlèrse*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

ويريبورسم *verijorsam*, se io sto dando, ويريبورسك *verijorsan-*, ويريبورسه *verijorsa*. Plur. ويريبورسق *verijorsak*, ويريبورسكز *verijorsan-yz*, ويريبورسلر *verijorsalar*, ويريبورلرسه *verijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

ويرورسيدم *verirseidim*, quando io dava, ويرورسيدك *verirseidin-*, ويرورسيدى *verirseidi*. Plur. ويرورسيدك *verirseidik*, ويرورسيدكز *verirseidin-iz*, ويرورسيديلر *verirseidiler*, ويرورلرسه ايدى *verirlèrseidi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

ويريبورسه ايدم *verijorsa idym*, quando io stava dando, ويريبورسه ايدك *verijorsa idyn-*, ويريبورسه ايدى *verijorsa idy*. Plur. ويريبورسه ايدك *verijorsa idyk*, ويريبورسه ايدكز *verijorsaidyn-yz*, ويريبورسه ايديلر *verijorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ويرورسه ايمشم *vèrirse imišim*, si dice che quando io

T davo;

davo , ويرورسه ايمشسن verirse imiśsin , ويرورسه ايمش verirse imiś . Plur. ويرورسه ايمشز verirse imiśiz , ويرورسه ايمشسكز verirse imiśsin-iz , ويرورسه ايمشلر verirse imiśler , o ويرورلرسه ايمش verirlèrse imiś .

Preterito imperfetto relativo continuo ,

o determinato .

Sing.

ويريورسه ايمشم verijorsa imyśym , si dice , che quando io stava dando , ويريورسه ايمشسن verijorsa imyśsyn , ويريورسه ايمش verijorsa imyś . Plur. ويريورسه ايمشز verijorsa imyśyz , ويريورسه ايمشسكز verijorsa imyśsyn-yz , ويريورسه ايمشلر verijorsa imyślar , o ويريورلرسه ايمش verijorlàrsa imyś .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

ويرسم versèm , se io dessi , ويرسك versèn , ويرسه versè . Plur. ويرسك versèk , ويرسكز versen-iz , ويرسهلر verselèr .

Seconda voce del Preterito imperfetto ,

e più che perfetto .

Sing.

ويروردم verirdim , io darei , ed avrei dato , come il Preterito imperfetto dell' Indicativo . Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ويردى ايسم *verdì isem*, se, o quando io diedi, ed ho dato, ويردى ايسك *verdì isen-*, ويردى ايسه *verdì ise*. Plur. ويردى ايسك *verdì isek*, ويردى ايسكز *verdì isen-iz*, ويردى ايسهلر *verdì iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ويرمش ايسم *vermiś isem*, si dice, che quando io ho dato, o se si dice, che io abbia dato, o se io avrò dato, ويرمش ايسك *vermiś isen-*, ويرمش ايسه *vermiś ise*. Plur. ويرمش ايسك *vermiś isek*, ويرمش ايسكز *vermiś isen-iz*, ويرمش ايسهلر *vermiś iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

ويردى ايسه ايدم *verdì ise idim*, quando io avevo dato, ويردى ايسه ايدك *verdì ise idin-*, ويردى ايسه ايدى *verdì ise idi*. Plur. ويردى ايسه ايدك *verdì ise idik*, ويردى ايسه ايدكز *verdì ise idin-iz*, ويردى ايسه ايديلر *verdì ise idiler*.

 Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش ايسه ايدم *vermiś ise idim*, tempo fa quando io avevo dato, ويرمش ايسه ايدك *vermiś ise idin-*, ويرمش ايسه ايدى *vermiś ise idi*. Plur. ويرمش ايسه ايدك *vermiś ise idik*, ويرمش ايسه ايدكز *vermiś ise idin-iz*, ويرمش ايسه ايديلر *vermiś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

ويرمش اولسم *vermiś olsàm*, se mai io avessi dato, ويرمش اولساك *vermiś olsàn-*, ويرمش اولسه *vermiś olsà*. Plur. ويرمش اولسق *vermiś olsàk*, ويرمش اولسكز *vermiś olsàn-yz*, ويرمش اولسەلر *vermiś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

ويرسيدم *versè idim*, se io avessi dato, ويرسيدك *versè idin-*, ويرسيدى *versè idi*. Plur. ويرسيدك *versè idik*, ويرسيدكز *versè idin-iz*, ويرسيديلر *versè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش اولسيدم *vermiś olsàidym*, se io per l' avanti avessi

avessi dato, ويرمش اولسيدك *vermiš olsàidyn-*, ويرمش اولسيدى *vermiš olsàidy*. Plur. ويرمش اولسيدق *vermiš olsàidyk*, ويرمش اولسيدكز *vermiš olsàidyn-yz*, ويرمش اولسيديلر *vermiš olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش اولوردم *vermiš olùrdum*, io avrei già dato, o sarei venuto a dare, ويرمش اولوردك *vermiš olùrdun-*, ويرمش اولوردى *vermiš olùrdu*. Plur. ويرمش اولوردق *vermiš olùrduk*, ويرمش اولوردكز *vermiš olùrdun-uz*, ويرمش اولورديلر *vermiš olùrdular*.

Futuro.

Sing.

ويرورسم *verìrsem*, se, o quando io darò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che inclùde obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

ويره جك ايسم *veregèg isem*, se io ho da dare, ويره جك ايسك *veregèg isen-*, ويره جك ايسه *veregèg ise*. Plur. ويره جك ايسك

ويره جك ايسك *vereğèğ isek* , ويره جك ايسكز *vereğèğ isen-iz* , ويره جك ايسه لر *vereğèğ iseler* .

Preterito imperfetto determinato .

Sing.

ويره جك ايسه ايدم *vereğèğ ise idim* , se , o quando io avevo da dare , ويره جك ايسه ايدك *vereğèğ ise idin-* , ويره جك ايسه ايدى *vereğèğ ise idi* . Plur. ويره جك ايسه ايدك *vereğèğ ise idik* , ويره جك ايسه ايدكز *vereğèğ ise idin-iz* , ويره جك ايسه ايديلر *vereğèğ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

ويره جك ايمش ايسم *vereğèğ imiš isem* , si dice , che quando io avevo da dare , ويره جك ايمش ايسك *vereğèğ imiš isen-* , ويره جك ايمش ايسه *vereğèğ imiš ise* . Plur. ويره جك ايمش ايسك *vereğèğ imiš isek* , ويره جك ايمش ايسكز *vereğèğ imiš isen-iz* , ويره جك ايمش ايسه لر *vereğèğ imiš iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

ويره جك اولسم *vereğèğ olsàm* , se io avessi da dare ; ويره جك اولسك *vereğèğ olsàn-* , ويره جك اولسه *vereğèğ olsà* . Plur. ويره جك اولسق *vereğèğ olsàk* , ويره جك اولسكز *vere-ğèğ*

ğèǵ olsan-yz , ويره‌جك اولسه‌لر *vereğèǵ olsalàr* .

Preterito perfetto determinato .

Sing.

ويره‌جك اولدم ايسه *vereğèǵ oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per dare , ويره‌جك اولدك ايسه *vereğèǵ oldùn-ysa* , ويره‌جك اولدى ايسه *vereğèǵ oldù isa* . Plur. ويره‌جك اولدق ايسه *vereğèǵ oldùgh ysa* , ويره‌جك اولدكز ايسه *vere-ğèǵ oldun-ùz ysa* , ويره‌جك اولديلر ايسه *vereğèǵ oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

ويره‌جك اولمش ايسم *vereğèǵ olmùš ysam* , si dice , che quando io sono stato per dare , ويره‌جك اولمش ايسك *vere-ğèǵ olmùš ysan-* , ويره‌جك اولمش ايسه *vereğèǵ olmùš ysa* . Plur. ويره‌جك اولمش ايسك *vereğèǵ olmùš ysak* , ويره‌جك اولمش ايسكز *vereğèǵ olmùš ysan-yz* , ويره‌جك اولمش ايسه‌لر *vereğèǵ olmùš ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

ويره‌جك اولسيدم *vereğèǵ olsàidym* , se io fossi stato per dare , ويره‌جك اولسيدك *vereğèǵ olsàidyn-* , ويره‌جك اولسيدى *vereğèǵ olsàidy* . Plur. ويره‌جك اولسيدق *vereğèǵ olsà*

olsà idyk, ويره‌جك اولسيدكز *vereğèğ olsà idyn-yz*, ويره‌جك اولسيديلر *vereğèğ olsàidylar*.

Futuro.

Sing.

ويره‌جك اولورسم *vereğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da dare, ويره‌جك اولورسك *vereğèğ olùrsan-*, ويره‌جك اولورسه *vereğèğ olùrsa*. Plur. ويره‌جك اولورسق *vereğèğ olùr-sak*, ويره‌جك اولورسكز *vereğèğ olùrsan-yz*, ويره‌جك لورسه‌لر *vereğèğ olùrsalar*, o ويره‌جك اولورلرسه *vereğèğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

ويرمك *vermèk*, dare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. ويرمك *vermèk*, o ويرمه *vermè*, dare, o il dare.

Gen. ويرمكك *vermeğìn-*, o ويرمه‌نك *vermenìn-*, di dare.

Gen. ويرمك *vermèk*, di dare.

Dat. ويرمكه *vermeğè*, a dare.

Acc. ويرمكى *vermeğì*, il dare.

Acc. ويرمك *vermèk*, dare.

Abl. ويرمكدن *vermekdèn*, o ويرمه‌دن *vermedèn*, dal dare, o per dare.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرمم *vermèm*, il dar io.

Gen. ويرممك *vermemìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرممز *vermemìz*, il dar noi.

Gen. ويرممزك *vermemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرمك *vermèn-*, il dar tu.

Gen. ويرمكك *vermen-în-*, &c.

Plur.Nom. ويرمكز *vermen-ìz*, il dar voi.

Gen. ويرمكزك *vermen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرمسى *vermesì*, il dar quello.

Gen. ويرمسنك *vermesinìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرملرى *vermelerì*, il dar quelli.

Gen. ويرملرينك *vermelèrinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

ويردك *verdìk*, aver dato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. ويردك *verdìk*, aver dato.

Abl. ويردكدن *verdikdèn*, dall' aver dato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ویردیکم *verdigim*, aver io dato.

Gen. ویردیکمك *verdigimin-*, &c.

Plur.Nom. ویردیکمز *verdigimiz*, aver noi dato.

Gen. ویردیکمزك *verdigimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ویردیکك *verdigin-*, aver tu dato.

Gen. ویردیککك *verdigin-in-*, &c.

Plur.Nom. ویردیککز *verdigin-iz*, aver voi dato.

Gen. ویردیککزك *verdigin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ویردیکی *verdigi*, aver quello dato.

Gen. ویردیکنك *verdiginin-*, &c.

Plur.Nom. ویردکلری *verdikleri*, aver quelli dato.

Gen. ویردکلرینك *verdiklerinin-*, &c.

Futuro semplice.

ویره‌جك *veregèk*, dover dare.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ویره‌جکیم *veregegim*, dover io dare.

Gen.

Gen. ويره جكيمك *vereğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. ويره جكيمز *vereğeğimiz*, dover noi dare.

Gen. ويره جكيمزك *vereğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويره جكك *vereğeğin-*, dover tu dare.

Gen. ويره جكيكك *vereğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. ويره جكيكز *vereğeğin-iz*, dover voi dare.

Gen. ويره جكيكزك *vereğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويره جكى *vereğeği*, dover quello dare.

Gen. ويره جكينك *vereğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. ويره جكلرى *vereğekleri*, dover quelli dare.

Gen. ويره جكلرينك *vereğeklerinin-*, &c.

Futuro misto.

ويره جك اولمق *vereğeğ olmak*, aver dovuto dare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويره جك اولديغم *vereğeğ oldughum*, aver dovuto io dare.

Gen. ويره جك اولديغمك *vereğeğ oldughumin-*, &c.

Plur.Nom. ويره جك اولديغمز *vereğeğ oldughumiz*, aver dovuto noi dare.

 Gen.

Gen. ويرەجك اولديغمزك *vereğèğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرەجك اولديغك *vereğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu dare.

Gen. ويرەجك اولديغكك *vereğèğ oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. ويرەجك اولديغكز *vereğèğ oldughun-ùz*, aver dovuto voi dare.

Gen. ويرەجك اولديغكزك *vereğèğ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرەجك اولديغى *vereğèğ oldughù*, aver dovuto quello dare.

Gen. ويرەجك اولديغنك *vereğèğ oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. ويرەجك اولدقلرى *vereğèğ olduklarỳ*, aver dovuto quelli dare.

Gen. ويرەجك اولدقلرينك *vereğèğ olduklarynỳn-*, &c.

Gerundj.

ويروركن *verìr iken*, mentre io do, e davo, tu dai, e davi, &c.

ويريوركن *verìjor iken*, dando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi dando, &c.

ويرمشيكن *vermìš iken*, quantunque io abbia, tu abbi dato, &c. o avendo dato. ويرەجك

ويره جك ايكن *vereğèğ ilken*, io, tu, quello in vece di dare, &c. o mentre io ero, tu eri per dare, &c.

ويرمه لو ايكن *vermeli ilken*, io, tu in vece di dover dare, &c. o dovendo dare.

ويرديكم وار ايكن *verdiğim var ilken*, ويرديكك وار ايكن *verdiğin-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi dato, &c.

ويرديكم وار ايمشيكن *verdiğim var ymyś ilken*, ويرديكك وار ايمشيكن *verdiğin-var ymyś ilken*, quantunque io avessi, tu avessi dato, &c.

ويروب *verip*, dando, ed avendo dato.

ويره رك *vererek*, dando, col dare.

ويرنجه *verinğe*, finchè io dia, tu dia, &c. o mentre io do, tu dai, &c. o se io do, tu dai, &c. o dando io, tu, &c. o subito che io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

ويرلدن برو *vereldèn beri*, da che, o dappoichè io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

ويريلو *vereli*, da che io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

Su-

Supino.

ويره ويره *vere vere*, dando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

ويرور *verìr* indeclinabile, chi dà, e dava, o dia, e desse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. ويرن *verèn*, quello, il quale dà, dava, diede, ha, ed avea dato, e darà.

Gen. ويرنك *verenìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرنلر *verenlèr*, quelli, i quali danno, davano, diedero, hanno, ed aveano dato; e daranno.

ويرنلرك *verenlerìn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

ويرمش *vermìś* indeclinabile, chi ha, o abbia dato, e avesse dato.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرديكم *verdiğim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me dato.

Gen.

Gen. ويرديكمك *verdiġimin-* , &c.

Plur.Nom. ويرد كلرم *verdiḱlerim* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da me dati .

Gen. ويرد كلرمك *verdiḱlerimin-* , &c.

Sing.Nom. ويرديكمز *verdiġimiz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da noi dato .

Gen. ويرديكمزك *verdiġimizin-* , &c.

Plur.Nom. ويردكلرمز *verdiḱlerimiz* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da noi dati .

Gen. ويرد كلرمزك *verdiḱlerimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. ويرديكك *verdiġin-* , quello , il quale è , era , fù , e stato , ed era stato da te dato .

Gen. ويرديككك *verdiġin-in-* , &c.

Plur.Nom. ويردكلرك *verdiḱlerin-* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da te dati .

Gen. ويردكلريكك *verdiḱlerin-in-* , &c.

Sing.Nom. ويرديككز *verdiġin-iz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da voi dato .

Gen.

Gen. ويرديككزك *verdigin-izin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلريكز *verdilklerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi dati.

Gen. ويردكلريكزك *verdilklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرديكى *verdigi*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui dato.

Gen. ويرديكنك *verdiginin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلرى *verdilkleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui dati.

Gen. ويردكلرينك *verdilklerinin-*, &c.

Sing.Nom. ويردكلرى *verdilkleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro dato.

Gen. ويردكلرينك *verdilklerinin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلرى *verdilkleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro dati.

Gen. ويردكلرينك *verdilklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

ويرهجك *veregèlk* indeclinabile, chi ha, o abbia da dare, per dare.

Par-

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويره‌جكيم *vereğeğim*, quello, il quale si deve da me dare.

Gen. ويره‌جكيمك *vereğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرم *vereğeklerim*, quelli, i quali si devono da me dare.

Gen. ويره‌جكلريمك *vereğeklerimin-*, &c.

Sing.Nom. ويره‌جكيمز *vereğeğimiz*, quello, il quale si deve da noi dare.

Gen. ويره‌جكيمزك *vereğeğimizin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلريمز *vereğeklerimiz*, quelli, i quali si devono da noi dare.

Gen. ويره‌جكلريمزك *vereğeklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويره‌جكك *vereğeğin-*, quello, il quale si deve da te dare.

Gen. ويره‌جكيكك *vereğeğin-in*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرك *vereğeklerin-*, quelli, i quali si devono da te dare.

Gen. ويره‌جكلريكك *vereğeklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. ويره‌جكيكز *vereġeġin-iz*, quello, il quale si deve da voi dare.

Gen. ويره‌جكيكزك *vereġeġin-izin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلريكز *vereġelklerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi dare.

Gen. ويره‌جكلريكزك *vereġelklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويره‌جكى *vereġeġi*, quello, il quale si deve da lui dare.

Gen. ويره‌جكينك *vereġeġinin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرى *vereġelkleri*, quelli, i quali si devono da lui dare.

Gen. ويره‌جكلرينك *vereġelklerinin-*, &c.

Sing.Nom. ويره‌جكلرى *vereġelkleri*, quello, il quale si deve da loro dare.

Gen. ويره‌جكلرينك *vereġelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرى *vereġelkleri*, quelli, i quali si devono da loro dare,

Gen. ويره‌جكلرينك *vereġelklerinin-*, &c.

ويرمه‌لو *vermeli* indeclinabile, chi deve dare, o bisogna dare.

CA-

CAPITOLO VI.

Quarta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اريرم *eririm*, io mi liquefò, اريرسن *erirsin*, ارير *erir*.
Plur. اريرز *eririz*, اريرسكز *erirsin-iz*, اريرلر *erirlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اريپورم *erijorum*, io mi sto liquefacendo, اريپورسن *erijorsun*, اريپور *erijor*. Plur. اريپورز *erijoruz*, اريپورسكز *erijorsun-uz*, اريپورلر *erijorlar*.

Il Presente doppio manca.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اريردم *erir idim*, io mi liquefacevo, اريردك *erir idin*, اريردى *erir idi*. Plur. اريردك *erir idik*, اريردكز *erir idin-iz*, اريرديلر *erir idiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اريپوردم *erijor ydym*, io mi stava liquefacendo, اريپوردك *eri-*

erìjor ydyn- , اريبوردى *erìjor ydy* : Plur. اريبوردق *erìjor ydyk* , اريبوردكز *erìjor ydyn-yz* , اريبورديلر *erìjor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اريرايمشم *erìr imiśim* , si dice, che io mi liquefacessi, اريرايمشسن *erìr imiśsin* , اريرايمش *erìr imiś* . Plur. اريرايمشز *erìr imiśiz* , اريرايمشسكز *erìr imiśsin-iz* , اريرايمشلر *erìr imiśler* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اريبورايمشم *erìjor ymyśym* , si dice , che io mi stassi liquefacendo , اريبورايمشسن *erìjor ymyśsyn* , اريبورايمش *erìjor ymyś* . Plur. اريبورايمشز *erìjor ymyśyz* , اريبورايمشسكز *erìjor ymyśsyn-yz* , اريبورايمشلر *erìjor ymyślar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اريدم *eridìm* , io mi liquefeci , o mi son liquefatto , اريدك *eridìn-* , اريدى *eridì* . Plur. اريدك *eridìk* , اريدكز *eridìn-iz* , اريديلر *eridilèr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ارمشم *erimiš im*, si dice, o mi pare, che io mi sia liquefatto, ارمشسن *erimiš sin*, ارمش *erimiš*. Plur. ارمشز *erimišiz*, ارمشسکز *erimiššin-iz*, ارمشلر *erimišlèr*.

Il Preterito perfetto doppio manca.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اریدی ایدم *eridi idim*, io mi ero liquefatto, اریدی ایدك *eridi idin-*, اریدی ایدی *eridi idi*. Plur. اریدی ایدك *eridi idik*, اریدی ایدکز *eridi idin-iz*, اریدی ایدیلر *eridi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ارمش ایدم *erimiš idim*, io già mi ero liquefatto, ارمش ایدك *erimiš idin-*, ارمش ایدی *erimiš idi*. Plur. ارمش ایدك *erimiš idik*, ارمش ایدکز *erimiš idin-iz*, ارمش ایدیلر *erimiš idiler*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

ارمش ایمشم *erimiš imišim*, si dice, che io mi fossi liquefatto, ارمش ایمشسن *erimiš imiššin*, ارمش ایمش *erimiš imiš*.

imiś . Plur. اریمش ایمشز *erimiś imiśiz* , اریمش ایمشکز *erimiś imiśsin-iz* , اریمش ایمشلر *erimiś imiśler* .

Futuro semplice .

Sing.

اریرم *ererim* , io mi liquefarò , come il Presente .

Mancano gli altri Futuri .

Modo Imperativo .

Presente .

Sing.

اری *eri* , liquefati tu , اریسون *erisin* . Plur. اریيه‌لم *erijelim* , اریيکز *erijin-iz* , o اریيک *erijin-* , اریسونلر *erisinler* .

Modo ottativo .

Presente , e Preterito imperfetto .

Sing.

بولایکه اریيه ایدم *bolàjlii erijè idim* , Iddio volesse , che io mi liquefacessi , اریيه ایدك *erijè idin-* , اریيه ایدی *erijè idi* . Plur. اریيه ایدك *erijè idik* , اریيه ایدکز *erijè idin-iz* , اریيه ایدیلر *erijè idiler* .

Preterito perfetto .

Sing.

بولایکه اریمش اولم *bolàjlii erimiś olàm* , Iddio voglia , che

io mi sia liquefatto, اريمش اولەسن *erimiś olàsyn*, اريمش اوله *erimiś olà*. Plur. اريمش اولەيز *erimiś olàiz*, اريمش اولەسز *erimiś olàsyz*, اريمش اولەلر *erimiś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اريمش اوليدم *bolàjlki erimiś olàidym*, Iddio volesse, che io mi fossi liquefatto, اريمش اوليدك *erimiś olàidyn-*, اريمش اوليدى *erimiś olàidy*. Plur. اريمش اوليدق *erimiś olàidyk*, اريمش اوليدكز *erimiś olàidyn-yz*, اريمش اوليديلر *erimiś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اريیم *bolàjlki erijèm*, Iddio voglia, che io mi liquefaccia, اريیەسن *erijèsin*, اريیه *erijè*. Plur. اريیەيز *erijèiz*, اريیرسز *erijèsiz*, اريیەلر *erijelèr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اريرسم *erirsem*, se io mi liquefò, اريرسك *erirsen-*, اريرسه *erirse*. Plur. اريرسك *erirselk*, اريرسكز *erirsen-iz*, اريرسەلر *erirseler*, o اريرلرسه *erirlèrse*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اریيورسم *erijorsam*, se io mi sto liquefacendo, اریيورسك *erijorsan-*, اریيورسه *erijorsa*. Plur. اریيورسق *erijorsak*, اریيورسكز *erijorsan-yz*, اریيورسەلر *erijorsalar*, o اریيورلرسه *erijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اریرسه ایدم *erirse idim*, quando io mi liquefacevo; اریرسه ایدك *erirse idin-*, اریرسه ایدی *erirse idi*. Plur. اریرسه ایدك *erirse idik*, اریرسه ایدکز *erirse idin-iz*, اریرسه ایدیلر *erirse idiler*, o اریرلرسه ایدی *erirlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اریيورسه ایدم *erijorsa idym*, quando io mi stava liquefacendo, اریيورسه ایدك *erijorsa idyn-*, اریيورسه ایدی *erijorsa idy*. Plur. اریيورسه ایدك *erijorsa idyk*, اریيورسه ایدکز *erijorsa idyn-yz*, اریيورسه ایدیلر *erijorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اریرسه ایمشم *erirse imišim*, si dice, che quando io mi lique-

liquefacevo , اريرسه ايمشسن *erirse imiśsin* , اريرسه ايمش *erirse imiś* . Plur. اريرسه ايمشز *erirse imiśiz* , اريرسه ايمشسكز *erirse imiśsin-iz* , اريرسه ايمشلر *erirse imiśler* , o اريرلرسه ايمش *erirlèrse imiś* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

اريپورسه ايمشم *erijorsa imyśym* , si dice , che quando io mi stavo liquefacendo , اريپورسه ايمشسن *erijorsa imyśsyn*, اريپورسه ايمش *erijorsa imyś*. Plur. اريپورسه ايمشز *erijorsa imyśyz*, اريپورسه ايمشسكز *erijorsa imyśsyn-yz* , اريپورسه ايمشلر *erijorsa imyślar* , o اريپورلرسه ايمش *erijorlàrsa imyś* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

اريسم *erisèm* , se io mi liquefacessi , اريسك *erisèn-* , اريسه *erisè* . Plur. اريسك *erisèk* , اريسكز *erisen-iz* , اريسهلر *eriselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto ,

e più che perfetto .

Sing.

اريردم *eriridim* , io mi liquefarei , e mi sarei liquefatto , come il Preterito imperfetto dell' Indicativo .

 Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اريدى ايسم *eridì isem* , se , o quando io mi liquefeci , o mi son liquefatto , اريدى ايسك *eridì isen-* , اريدى ايسه *eridì ise* . Plur. اريدى ايسك *eridì iseḱ* , اريدى ايسكز *eridì isen-iz* , اريدى ايسهلر *eridì iseler* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ارمش ايسم *erimiś isem* , si dice , che quando io mi son liquefatto , o se si dice , che io mi sia liquefatto , o se io mi sarò liquefatto , ارمش ايسك *erimiś isen-* , ارمش ايسه *erimiś ise* . Plur. ارمش ايسك *erimiś iseḱ* , ارمش ايسكز *erimiś isen-iz* , ارمش ايسهلر *erimiś iseler* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اريدى ايسه ايدم *eridì ise idim* , quando io mi ero liquefatto , اريدى ايسه ايدك *eridì ise idin-* , اريدى ايسه ايدى *eridì ise idi* . Plur. اريدى ايسه ايدك *eridì ise idiḱ* , اريدى ايسه ايدكز *eridì ise idin-iz* , اريدى ايسه ايديلر *eridì ise idiler* .

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اريمش ايسه ايدم *erimiś ise idim*, tempo fa quando io mi ero liquefatto, اريمش ايسه ايدك *erimiś ise idin-*, اريمش ايسه ايدى *erimiś ise idi*. Plur. اريمش ايسه ايدك *erimiś ise idik*, اريمش ايسه ايدكز *erimiś ise idin-iz*, اريمش ايسه ايديلر *erimiś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اريمش اولسم *erimiś olsàm*, se mai io mi fossi liquefatto, اريمش اولسك *erimiś olsàn-*, اريمش اولسه *erimiś olsà*. Plur. اريمش اولسق *erimiś olsàk*, اريمش اولسكز *erimiś olsan-yz*, اريمش اولسهلر *erimiś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اريسه ايدم *erisè idim*, se io mi fossi liquefatto, اريسه ايدك *erisè idin-*, اريسه ايدى *erisè idi*. Plur. اريسه ايدك *erisè idik*, اريسه ايدكز *erisè idin-iz*, اريسه ايديلر *erisè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اريمش اولسيدم *erimiś olsàidym*, se io per l' avanti mi fossi

fossi liquefatto , اريمش اولسيدك *erimiś olsàidyn-* , اريمش اولسيدى *erimiś olsàidy* . Plur. اريمش اولسيدق *erimiś olsàidyk* , اريمش اولسيدكز *erimiś olsàidyn-yz* , اريمش اولسيديلر *erimiś olsà idylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto .

Sing.

اريمش اولوردم *erimiś olùrdum* , io mi sarei già liquefatto اريمش اولوردك *erimiś olùrdun-* , اريمش اولوردى *erimiś olùrdu* . Plur. اريمش اولوردق *erimiś olùrduk* , اريمش اولوردكز *erimiś olùrdun-uz* , اريمش اولورديلر *erimiś olùrdular* .

Futuro .

Sing.

اريرسم *erirsem* , se , o quando io mi liquefarò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

اريه‌جك ايسم *erijeğèğ isem* , se io mi ho da liquefare , اريه‌جك ايسك *erijeğèğ isen-* , اريه‌جك ايسه *erijeğèğ ise* . Plur. اريه‌جك ايسك *erijeğèğ isek* , اريه‌جك ايسكز *erijeğèğ isen-iz* , اريه‌جك ايسه‌لر *erijeğèğ iseler* . Pre-

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اریبه‌جك ایسه ایدم *erijeğèğ ise idim*, se io mi avevo da liquefare, اریبه‌جك ایسه ایدك *erijeğèğ ise idin-*, اریبه‌جك ایسه ایدی *erijeğèğ ise idi*. Plur. اریبه‌جك ایسه ایدك *erijeğèğ ise idik*, اریبه‌جك ایسه ایدکز *erijeğèğ ise idin-iz*, اریبه‌جك ایسه ایدیلر *erijeğèğ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اریبه‌جك ایمش ایسم *erijeğèğ imiš isem*, se si dice, che io mi avevo da liquefare, اریبه‌جك ایمش ایسك *erijeğèğ imiš isen-*, اریبه‌جك ایمش ایسه *erijeğèğ imiš ise*. Plur. اریبه‌جك ایمش ایسك *erijeğèğ imiš isek*, اریبه‌جك ایمش ایسکز *erijeğèğ imiš isen-iz*, اریبه‌جك ایمش ایسه‌لر *erijeğèğ imiš iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اریبه‌جك اولسم *erijeğèğ olsàm*, se io mi avessi da liquefare, اریبه‌جك اولسك *erijeğèğ olsàn-*, اریبه‌جك اولسه *erijeğèğ olsà*. Plur. اریبه‌جك اولسق *erijeğèğ olsàk*, اریبه‌جك اولسکز *erijeğèğ olsan-yz*, اریبه‌جك اولسه‌لر *erijeğèğ olsalàr*.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اریيه‌جك اولدم ایسه *erijeğèğ oldùm ysa*, quando io sono stato per liquefarmi, اریيه‌جك اولدك ایسه *erijeğèğ oldùn-ysa*, اریيه‌جك اولدى ایسه *erijeğèğ oldù isa*. Plur. اریيه‌جك اولدق ایسه *erijeğèğ oldùgh ysa*, اریيه‌جك اولدكز ایسه *erijeğèğ oldun-ùz ysa*, اریيه‌جك اولديلر ایسه *erijeğèğ oldu-làr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اریيه‌جك اولمش ایسم *erijeğèğ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per liquefarmi, اریيه‌جك اولمش ایسك *erijeğèğ olmùś ysan-*, اریيه‌جك اولمش ایسه *erijeğèğ olmùś ysa*. Plur. اریيه‌جك اولمش ایسك *erijeğèğ olmùś ysak*, اریيه‌جك اولمش ایسكز *erijeğèğ olmùś ysan-yz*, اریيه‌جك اولمش ایسه‌لر *erijeğèğ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اریيه‌جك اولسیدم *erijeğèğ olsàidym*, se io fossi stato per liquefarmi, اریيه‌جك اولسیدك. *erijeğèğ olsàidyn-*, اریيه‌جك اولسیدى *erijeğèğ olsàidy*. Plur. اریيه‌جك اولسیدق

eri-

erijeğèğ olsàidyk , ارييهجك اولسيدكز *erijeğèğ olsàidyn-yz* , ارييهجك اولسيديلر *erijeğèğ olsà idylar* .

Futuro .

Sing.

ارييهجك اولورسم *erijeğèğ olùrsam* , se , o quando io mi avrò da liquefare , ارييهجك اولورسك *erijeğèğ olùrsan-* , ارييهجك اولورسه *erijeğèğ olùrsa* . Plur. ارييهجك اولورسق *erijeğèğ olùrsak* , ارييهجك اولورسكز *erijeğèğ olùrsan-yz* , ارييهجك اولورسهلر *erijeğèğ olùrsalar* , ارييهجك اولورلرسه *erijeğèğ olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

ارمك *erimèk* , liquefarsi .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. ارمك *erimèk* , o ارمه *erimè* , liquefarsi , o il liquefarsi .

Gen. ارمكك *erimeğin-* , o ارمهنك *erimenin-* , di liquefarsi .

Gen. ارمك *erimèk* , di liquefarsi .

Dat. ارمكه *erimeğè* , a liquefarsi .

Acc. ارمكى *erimeği* , il liquefarsi .

Acc.

Acc. اريمك *erimèk*, liquefarsi.

Abl. اريمكدن *erimekdèn*, o اريمهدن *erimedèn*, dal liquefarsi, o per liquefarsi.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اريمم *erimèm*, il liquefarmi io.

Gen. اريممك *erimemìn-*, &c.

Plur.Nom. اريممز *erimemìz*, il liquefarci noi.

Gen. اريممزك *erimemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اريمك *erimèn-*, il liquefarti tu.

Gen. اريمكك *erimen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. اريمكز *erimen-ìz*, il liquefarvi voi.

Gen. اريمكزك *erimen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اريمسى *erimesì*, il liquefarsi quello.

Gen. اريمسنك *erimesinìn-*, &c.

Plur.Nom. اريملرى *erimelerì*, il liquefarsi quelli.

Gen. اريملرينك *erimelerinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اريدك *eridìk*, essere liquefatto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اريدك eridik̀, essere liquefatto.

Abl. اريدكدن eridikdèn, dall'essere liquefatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اريديكم eridiğim, essermi io liquefatto.

Gen. اريديكمك eridiğimin-, &c.

Plur.Nom. اريديكمز eridiğimiz, esserci noi liquefatti.

Gen. اريديكمزك eridiğimizin-, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اريديكك eridiğin-, esserti tu liquefatto.

Gen. اريديككك eridiğin-in-, &c.

Plur.Nom. اريديككز eridiğin-iz, esservi voi liquefatti.

Gen. اريديككزك eridiğin-izin-, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اريديكى eridiği, essersi quello liquefatto.

Gen. اريديكنك eridiğinin-, &c.

Plur.Nom. اريدكلرى eridikleri, essersi quelli liquefatti.

Gen. اريدكلرينك eridiklerinin-, &c.

Futuro semplice.

اريهجك erijegèk, dover liquefarsi.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اریيهجكيم *erijeǧeǧim*, dover io liquefarmi.

Gen. اریيهجكيمك *erijeǧeǧimin-*, &c.

Plur.Nom. اریيهجكيمز *erijeǧeǧimiz*, dover noi liquefarci.

Gen. اریيهجكيمزك *erijeǧeǧimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اریيهجككك *erijeǧeǧin-*, dover tu liquefarti.

Gen. اریيهجكيككك *erijeǧeǧin-in-*, &c.

Plur.Nom. اریيهجكيكز *erijeǧeǧin-iz*, dover voi liquefarvi.

Gen. اریيهجكيكزك *erijeǧeǧin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اریيهجكی *erijeǧeǧi*, dover quello liquefarsi.

Gen. اریيهجكينك *erijeǧeǧinin-*, &c.

Plur.Nom. اریيهجكلری *erijeǧekleri*, dover quelli liquefarsi.

Gen. اریيهجكلرينك *erijeǧeklerinin-*, &c.

Futuro misto.

اریيهجك اولمق *erijeǧèǧ olmàk*, aver dovuto liquefarsi.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اریيهجك اولديغم *erijeǧèǧ oldughùm*, aver dovuto io liquefarmi.

Gen.

Gen. اريبه‌جك اولديغمك *erijeğèğ oldughumùn-* , &c.

Plur. Nom. اريبه‌جك اولديغمز *erijeğèğ oldughumùz* , aver dovuto noi liquefarci.

Gen. اريبه‌جك اولديغمزك *erijeğèğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. اريبه‌جك الديغك *erijeğèğ oldughùn-* , aver dovuto tu liquefarti.

Gen. اريبه‌جك اولديغكك *erijeğèğ oldughun-ùn-* , &c.

Plur. Nom. اريبه‌جك اولديغكز *erijeğèğ oldughun-ùz* , aver dovuto voi liquefarvi.

Gen. اريبه‌جك اولديغكزك *erijeğèğ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. اريبه‌جك اولديغى *erijeğèğ oldughù* , aver dovuto quello liquefarsi.

Gen. اريبه‌جك اولديغنك *erijeğèğ oldughunùn-* , &c.

Plur. Nom. اريبه‌جك اولدقلرى *erijeğèğ olduklarỳ* , aver dovuto quelli liquefarsi.

Gen. اريبه‌جك اولدقلرينك *erijeğèğ olduklarỳnyn-* , &c.

Gerundj.

اريرايكن *erìr illen* , mentre io mi liquefò , e mi liquefacevo , tu ti liquefai , e ti liquefacevi , &c.

اريور ايكن *erijor ilken*, liquefacendomi, liquefacendoti, &c. o mentre io mi stava liquefacendo, tu ti stavi liquefacendo, &c.

اريمشيكن *erimiś ilken*, quantunque io mi sia, tu ti sia liquefatto, &c. o essendomi, essendoti liquefatto, &c.

اريمجك ايكن *erijejèğ ilken*, io in vece di liquefarmi, tu in vece di liquefarti, &c. o mentre io ero per liquefarmi, tu eri per liquefarti, &c.

اريملو ايكن *erimeli ilken*, io in vece di dover liquefarmi, tu in vece di dover liquefarti, &c. o dovendo liquefarmi, liquefarti, &c.

اريوب *erijip*, liquefacendomi, ed essendomi liquefatto, liquefacendoti, ed essendoti liquefatto, &c.

اريرك *erijerèk*, liquefacendomi, liquefacendoti, col liquefarmi, liquefarti, &c.

اريجه *erijinğe*, finchè io mi liquefaccia, tu ti liquefaccia, &c. o mentre io mi liquefò, tu ti liquefai, &c. o se io mi liquefò, tu ti liquefai, &c. o liquefacendomi io, liquefacendoti tu, &c. o subito che io mi liquefeci, e mi son liquefatto, tu ti liquefacesti, e ti sei liquefatto, &c.

اريلدن برو *erijeldèn beri* , da che , o dappoichè io mi liquefeci , e mi son liquefatto , tu ti liquefacesti , e ti sei liquefatto , &c.

اريهلو *erijeli*, da che io mi liquefeci , e mi son liquefatto , tu ti liquefacesti , e ti sei liquefatto , &c.

Supino .

اريه اريه *erije erije* , liquefacendomi , liquefacendoti più volte , &c.

Participio del Presente , ed Imperfetto .

ارير *erir* indeclinabile , chi si liquefa , e si liquefaceva , o si liquefaccia , e si liquefacesse .

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro .

Sing.Nom. اريان *erijèn* , quello , il quale si liquefa , si liquefaceva , si liquefece , si è , e si era liquefatto , e si liquefarà .

Gen. اريانك *erijenin-*, &c.

Plur.Nom. اريلر *erijenlèr* , quelli , i quali si liquefanno , si liquefacevano , si liquefecero , si sono , e si erano liquefatti , e si liquefaranno .

Gen. اريلرك *erijenlerin-*, &c.

Par-

Participio del Preterito perfetto.

اریمش *erimiś* indeclinabile, chi si è, o si sia liquefatto, e si fosse liquefatto.

Il resto manca.

Participio del Futuro.

اریيه‌جك *erijeğèk* indeclinabile, chi ha, o abbia da liquefarsi, per liquefarmi, liquefarti, &c.

Il resto manca.

اریمه‌لو *erimeli* indeclinabile, chi deve liquefarsi, o bisogna liquefarsi.

CAPITOLO VII.

Quinta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

کورورم *görürüm*, io vedo, کوررسن *görürsün*, کورر *görür*. Plur. کوررز *görürüz*, کوررسکز *görürsün-üz*, کوررلر *görürlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

کوریورم *görüjorum*, io sto vedendo, کوریورسن *görüjorsun*,

sun , كوريور *göriijor* . Plur. كوريورز *göriijoruz* , كوريورسكز *göriijorsun-uz* , كوريورلر *göriijorlar* .

Presente doppio.

Sing.

كورمش اولورم *görmiiś olùrum* , io vengo a vedere , كورمش اولورسن *görmiiś olùrsun* , كورمش اولور *görmiiś olùr* . Plur. كورمش اولورز *görmiiś olùruz* , كورمش اولورسكز *görmiiś olùrsun-uz* , كورمش اولورلر *görmiiś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

كوروردم *görür üdüm* , io vedeva , كوروردك *görür üdün-* , كوروردى *görür üdü* . Plur. كوروردك *görür üdük* , كوروردكز *görür üdün-üz* , كورورديلر *görür üdüler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

كوريوردم *göriijor udum* , io stava vedendo , كوريوردك *göriijor udun-* , كوريوردى *göriijor udu* . Plur. كوريوردق *gö-riijor uduk* , كوريوردكز *göriijor udun-uz* , كوريورديلر *göriijor udular* .

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كورر ايمشم *görür ümüšüm*, si dice, che io vedessi, كورر ايمشسن *görür ümüšsün*, كورر ايمش *görür ümüš*. Plur. كورر ايمشز *görür ümüšüz*, كورر ايمشسكز *görür ümüšsün-üz*, كورر ايمشلر *görür ümüšler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

كوريور ايمشم *görüjor ymyšym*, si dice, che io stassi vedendo, كوريور ايمشسن *görüjor ymyšsyn*, كوريور ايمش *görüjor ymyš*. Plur. كوريور ايمشز *görüjor ymyšyz*, كوريور ايمشسكز *görüjor ymyšsyn-yz*, كوريور ايمشلر *görüjor ymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كوردم *gördüm*, io viddi, ed ho veduto, كوردك *gördün*, *gördü*. Plur. كوردك *gördük*, كوردكز *gördün-üz*, كورديلر *gördülèr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

كورمشم *görmüš üm*, si dice, o mi pare, che io abbia

bia veduto, كورمشسن *görmüśsün*, كورمش *görmüś*. Plur. كورمشز *görmüśüz*, كورمشسكز *görmüśsün-üz*, كورمشلر *görmüślèr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

كورمش اولدم *görmüś oldùm*, io venni, e son venuto a vedere, كورمش اولدك *görmüś oldùn-*, كورمش اولدى *görmüś oldù*. Plur. كورمش اولدق *görmüś oldùk*, كورمش اولدكز *görmüś oldun-ùz*, كومش اولديلر *görmüś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايدم *gördü üdüm*, io avevo veduto, كوردى ايدك *gördü üdün-*, كوردى ايدى *gördü üdü*. Plur. كوردى ايدك *gördü üdük*, كوردى ايدكز *gördü üdün-üz*, كوردى ايديلر *gördü üdüler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش ايدم *görmüś üdüm*, io già avevo veduto, كورمش ايدك *görmüś üdün-*, كورمش ايدى *görmüś üdü*. Plur. كورمش ايدك *görmüś üdük*, كورمش ايدكز *görmüś üdün-üz*, كورمش ايديلر *görmüś üdüler*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

كورمش ايمشم *görmüš ümüšüm*, si dice, che io avessi veduto, كورمش ايمشسن *görmüš ümüšsün*, كورمش ايمش *görmüš ümüš*. Plur. كورمش ايمشز *görmüš ümüšüz*, كورمش ايمشسكز *görmüš ümüšsün-üz*, كورمش ايمشلر *görmüš ümüšler*.

Futuro semplice.

Sing.

كوررم *görürüm*, io vedrò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

كورمش اولورم *görmüš olurum*, io verrò a vedere, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

كوره جك اولدم *göreğeğ oldùm*, io fui, e sono stato per vedere, كوره جك اولدك *göreğeğ oldùn*, كوره جك اولدى *göreğeğ oldù*. Plur. كوره جك اولدق *göreğeğ oldùk*, كوره جك اولدكز *göreğeğ oldun-ùz*, كوره جك اولديلر *göreğeğ oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

كوره جك اولمشم *göreǧèǵ olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per vedere, كوره جك اولمشسن *göreǧèǵ olmùś sun*, كوره جك اولمش *göreǧèǵ olmùś*. Plur. كوره جك اولمشز *göreǧèǵ olmùśuz*, كوره جك اولمشسكز *göreǧèǵ olmùśsun-uz*, كوره جك اولمشلر *göreǧèǵ olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

كور *ǵör*, vedi tu, كورسون *ǵörsün*. Plur. كوره لم *ǵöre-lim*, كوريكز *ǵörün-üz*, o كوريك *ǵörün-*, كورسونلر *ǵörsünlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه كوريدم *bolàjlli ǵörèidim*, Iddio volesse, che io vedessi, كوريدك *ǵörèidin-*, كوريدى *ǵörèidi*. Plur. كوريدك *ǵörèidik*, كوريدكز *ǵörèidin-iz*, كوريديلر *ǵörèidiler*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه كورمش اولم *bolàjlli ǵörmüś olàm*, Iddio voglia,

che

che io abbia veduto , كورمش اولەسن *görmüś olàsyn* , كورمش اولە *görmüś olà* . Plur. كورمش اولەيز *görmüś olàiz* , كورمش اولەسز *görmüś olàsyz* , كورمش اولەلر *görmüś olalàr* .

Preterito più che perfetto .

Sing.

بولايكە كورمش اوليدم *bolàjki görmüś olàidym* , Iddio volesse , che io avessi veduto , كورمش اوليدك *görmüś olàidyn-* , كورمش اوليدى *görmüś olàidy* . Plur. كورمش اوليدق *görmüś olàidyk* , كورمش اوليدكز *görmüś olàidyn-yz* , كورمش اوليديلر *görmüś olàidylar* .

Futuro .

Sing.

بولايكە كورم *bolàjki görèm* , Iddio voglia , che io veda , كورەسن *görèsin* , كورە *görè* . Plur. كورەيز *görèiz* , كورەسز *görèsiz* , كورەلر *görelèr* .

Modo Subjuntivo semplice .

Presente indefinito .

Sing.

كورورسم *görürsem* , se io vedo , كورورسك *görürsen-* , كورورسە *görürse* . Plur. كورورسك *görürsek* , كورورسكز *görürsen-iz* , كورورسەلر *görürseler* , كوروولرسە *görürlèrse* .

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

كوريورسم *görüjorsam*, se io sto vedendo, كوريورسك *görüjorsan-*, كوريورسه *görüjorsa*. Plur. كوريورسق *görüjorsak*, كوريورسكز *görüjorsan-yz*, كوريورسه‌لر *görüjorsalar*, o كوريورلرسه *görüjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

كوروْرسيدم *görürse idim*, quando io vedevo, كوروْرسيدك *görürse idin-*, كوروْرسيدى *görürse idi*. Plur. كوروْرسيدك *görürse idik*, كوروْرسيدكز *görürse idin-iz*, كوروْرسيديلر *görürse idiler*, o كوروْرلرسه ايدى *görürlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

كوريورسه ايدم *görüjorsa idym*, quando io stava veden-do, كوريورسه ايدك *görüjorsa idyn-*, كوريورسه ايدى *görüjorsa idy*. Plur. كوريورسه ايدك *görüjorsa idyk*, كوريورسه ايدكز *gö-rüjorsa idyn-yz*, كوريورسه ايديلر *görüjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كوروْرسه ايمشم *görürse imiš im*, si dice, che quando

io

io vedeva, كورورسه ايمشسن *görürse imiś sin*, كورورسه ايمش *görürse imiś*. Plur. كورورسه ايمشز *görürse imiś iz*, كورورسه ايمشسكز *görürse imiś sin-iz*, كورورسه ايمشلر *görürse imiśler*, o كورورلرسه ايمش *görürlèrse imiś*.

Preterito imperfetto relativo continuo,

o determinato.

Sing.

كوريورسه ايمشم *görüjorsa imyś ym*, si dice, che quando io stava vedendo, كوريورسه ايمشسن *görüjorsa imyś syn*, كوريورسه ايمش *görüjorsa imyś*. Plur. كوريورسه ايمشز *görüjorsa imyś yz*, كوريورسه ايمشسكز *görüjorsa imyś syn-yz*, كوريورسه ايمشلر *görüjorsa imyślar*, o كوريورلرسه ايمش *görüjorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

كورسم *görsèm*, se io vedessi, كورسك *görsèn-*, كورسه, *görsè*. Plur. كورسك *görsèk*, كورسكز *görsen-iz*, كورسهلر *görselèr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto,

e più che perfetto.

Sing.

كوروردم *görür idüm*, io vedrei, ed avrei veduto, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo. Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايسم *gördü isem*, se, o quando io viddi, ed ho veduto, كوردى ايسك *gördü isen-*, كوردى ايسه *gördü ise*. Plur. كوردى ايسك *gördü isek*, كوردى ايسكز *gördü isen-iz*, كوردى ايسهلر *gördü iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

كورمش ايسم *görmüš isem*, si dice, che quando io ho veduto, o se si dice, che io abbia veduto, o se io avrò veduto, كورمش ايسك *görmüš isen-*, كورمش ايسه *görmüš ise*. Plur. كورمش ايسك *görmüš isek*, كورمش ايسكز *görmüš isen-iz*, كورمش ايسهلر *görmüš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايسه ايدم *gördü ise idim*, quando io avevo veduto, كوردى ايسه ايدك *gördü ise idin-*, كوردى ايسه ايدى *gördü ise idi*. Plur. كوردى ايسه ايدك *gördü ise idik*, كوردى ايسه ايدكز *gördü ise idin-iz*, كوردى ايسه ايديلر *gördü ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش ايسه ايدم *görmüş ise idim*, tempo fa quando io avevo veduto, كورمش ايسه ايدك *görmüş ise idin-*, كورمش ايسه ايدى *görmüş ise idi*. Plur. كورمش ايسه ايدك *görmüş ise idik*, كورمش ايسه ايدكز *görmüş ise idin-iz*, كورمش ايسه ايديلر *görmüş ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

كورمش اولسم *görmüş olsàm*, se mai io avessi veduto, كورمش اولسك *görmüş olsàn-*, كورمش اولسه *görmüş olsà*. Plur. كورمش اولسق *görmüş olsàk*, كورمش اولسكز *görmüş olsan-yz*, كورمش اولسهلر *görmüş olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

كورسيدم *görsè idim*, se io avessi veduto, كورسيدك *görsè idin-*, كورسيدى *görsè idi*. Plur. كورسيدك *görsè idik*, كورسيدكز *görsè idin-iz*, كورسيديلر *görsè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش اولسيدم *görmüş olsà idym*, se io per l' avanti avessi

avessi veduto, كورمش اولسيدك *görmüš olsà idyn-*, كورمش اولسيدى *görmüš olsà idy*. Plur. كورمش اولسيدق *görmüš olsà idyk*, كورمش اولسيدكز *görmüš olsà idyn-yz*, كورمش اولسيديلر *görmüš olsà idylar*.

Seconda voce del preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش اولوردم *görmüš olùrdum*, io avrei già veduto, o sarei venuto a vedere, كورمش اولوردك *görmüš olùrdun-*, كورمش اولوردى *görmüš olùrdu*. Plur. كورمش اولوردق *görmüš olùrduk*, كورمش اولوردكز *görmüš olùrdun-uz*, كورمش اولورديلر *görmüš olùrdular*.

Futuro.

Sing.

كوروررسم *görürsem*, se, o quando io vedrò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

كوره‌جك ايسم *göreğeğ isem*, se io ho da vedere, كوره‌جك ايسك *göreğeğ isen-*, كوره‌جك ايسه *göreğeğ ise*.

 Plur.

Plur. کورەجك ایسك *göreğèğ isell* , کورەجك ایسکز *göreğèğ isen-iz* , کورەجك ایسەلر *göreğèğ iseler* .

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

کورەجك ایسە ایدم *göreğèğ ise idim* , se , o quando io avevo da vedere , کورەجك ایسە ایدك *göreğèğ ise idin-* , کورەجك ایسە ایدی *göreğèğ ise idi* . Plur. کورەجك ایسە ایدك *göreğèğ ise idill* , کورەجك ایسە ایدکز *göreğèğ ise idin-iz* , کورەجك ایسە ایدیلر *göreğèğ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

کورەجك ایمش ایسم *göreğèğ imiś isem* , si dice , che quando io avevo da vedere , کورەجك ایمش ایسك *göreğèğ imiś isen-* , کورەجك ایمش ایسە *göreğèğ imiś ise* . Plur. کورەجك ایمش ایسك *göreğèğ imiś isell* , کورەجك ایمش ایسکز *göreğèğ imiś isen-iz* , کورەجك ایمش ایسەلر *göreğèğ imiś iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

کورەجك اولسم *göreğèğ olsàm* , se io avessi da vedere , کورەجك اولسك *göreğèğ olsàn-* , کورەجك اولسە *göreğèğ olsà* . Plur. کورەجك اولسق *göreğèğ olsàll* , کورەجك اولسکز *göre-*

göreğèğ olsan-yz, كورەجك اولسەلر *göreğèğ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كورەجك اولدم ايسە *göreğèğ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per vedere, كورەجك اولدك ايسە *göreğèğ oldùn-ysa*, كورەجك اولدى ايسە *göreğèğ oldù isa*. Plur. كورەجك اولدق ايسە *göreğèğ oldùgh ysa*, كورەجك اولدكز ايسە *göreğèğ oldùn-ùz ysa*, كورەجك اولديلر ايسە *göreğèğ oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

كورەجك اولمش ايسم *göreğèğ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per vedere, كورەجك اولمش ايسك *göreğèğ olmùś ysan-*, كورەجك اولمش ايسە *göreğèğ olmùś ysa*. Plur. كورەجك اولمش ايسك *göreğèğ olmùś ysak*, كورەجك اولمش ايسكز *göreğèğ olmùś ysan-yz*, كورەجك اولمش ايسەلر *göreğèğ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

كورەجك اولسيدم *göreğèğ olsà idym*, se io fossi stato per vedere, كورەجك اولسيدك *göreğèğ olsà idyn-*, كورەجك اولسيدى

اولسیدی *göreg̃èg̃ olsà idy*. Plur. كورەجك اولسیدق *göreg̃èg̃ olsà idyk*. كورەجك اولسیدكز *göreg̃èg̃ olsà idyn-yz*, كورەجك اولسیدیلر *göreg̃èg̃ olsà idylar*.

Futuro.

Sing.

كورەجك اولورسم *göreg̃èg̃ olùrsam*, se, o quando io avrò da vedere, كورەجك اولورسك *göreg̃èg̃ olùrsan-*, كورەجك اولورسه *göreg̃èg̃ olùrsa*. Plur. كورەجك اولورسق *göreg̃èg̃ olùrsak*, كورەجك اولورسكز *göreg̃èg̃ olùrsan-yz*, كورەجك اولورسەلر *göreg̃èg̃ olùrsalar*, o كورەجك اولورلرسه *göreg̃èg̃ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

كورمك *görmèk*, vedere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. كورمك *görmèk*, o كورمه *görmè*, vedere, o il vedere.

Gen. كورمكك *görmeg̃in-*, o كورمەنك *görmenin-*, di vedere.

Gen. كورمك *görmèk*, di vedere.

Dat. كورمكه *görmeg̃è*, a vedere.

Acc.

Acc. كورمكی *ğörmeği*, il vedere.

Acc. كورمك *ğörmek*, vedere.

Abl. كورمكدن *görmekden*, o كورمهدن *görmeden*, dal vedere, o per vedere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورمم *ğörmem*, il veder io.

Gen. كورممك *ğörmemin-*, &c.

Plur.Nom. كورممز *ğörmemiz*, il veder noi.

Gen. كورممزك *ğörmemizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورمك *ğörmen-*, il veder tu.

Gen. كورمكك *ğörmen-in-*, &c.

Plur.Nom. كورمكز *ğörmen-iz*, il veder voi.

Gen. كورمكزك *ğörmen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورمسی *ğörmesi*, il veder quello.

Gen. كورمسنك *ğörmesinin-*, &c.

Plur.Nom. كورملری *ğörmeleri*, il veder quelli.

Gen. كورملرينك *ğörmelerinin-*, &c.

Pre-

Preterito perfetto, e più che perfetto.

كوردك *gördülk*, aver veduto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. كوردك *gördülk*, aver veduto.

Abl. كوردكدن *gördülkdèn*, dall' aver veduto.

Declinazione del preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورديكم *gördügüm*, aver io veduto.

Gen. كورديكمك *gördügümün-*, &c.

Plur.Nom. كورديكمز *gördügümüz*, aver noi veduto.

Gen. كورديكمزك *gördügümüzün-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورديكك *gördügün-*, aver tu veduto.

Gen. كورديككك *gördügün-ün-*, &c.

Plur.Nom. كورديككز *gördügün-üz*, aver voi veduto.

Gen. كورديككزك *gördügün-üzün-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورديكى *gördügü*, aver quello veduto.

Gen. كورديكنك *gördügünün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرى *gördülkleri*, aver quelli veduto.

Gen. كوردكلرينك *gördülklerinin-*, &c.

Fu-

Futuro semplice.

كوره جك *göreǧèk*, dover vedere.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كوره جكيم *göreǧeğim*, dover io vedere.

Gen. كوره جكيمك *göreǧeğimin-*, &c.

Plur.Nom. كوره جكيمز *göreǧeğimiz*, dover noi vedere.

Gen. كوره جكيمزك *göreǧeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كوره جكك *göreǧeğin-*, dover tu vedere.

Gen. كوره جكيكك *göreǧeğin-in*, &c.

Plur.Nom. كوره جكيكز *göreǧeğin-iz*, dover voi vedere.

Gen. كوره جكيكزك *göreǧeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كوره جكى *göreǧeği*, dover quello vedere.

Gen. كوره جكينك *göreǧeğinin-*, &c.

Plur.Nom. كوره جكلرى *göreǧekleri*, dover quelli vedere.

Gen. كوره جكلرينك *göreǧeklerinin-*, &c.

Futuro misto.

كوره جك اولمق *göreǧèğ olmàk*, aver dovuto vedere.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغم *göreğèğ oldughìm*, aver dovuto io vedere.

Gen. كورهجك اولديغمك *göreğèğ oldughumìn-*, &c.

Plur.Nom. كورهجك اولديغمز *göreğèğ oldughumìz*, aver dovuto noi vedere.

Gen. كورهجك اولديغمزك *göreğèğ oldughumuzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغك *göreğèğ oldughìn-*, aver dovuto tu vedere.

Gen. كورهجك اولديغكك *göreğèğ oldughun-ìn-*, &c.

Plur.Nom. كورهجك اولديغكز *göreğèğ oldughun-ìz*, aver dovuto voi vedere.

Gen. كورهجك اولديغكزك *göreğèğ oldughun-uzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغى *göreğèğ oldughù*, aver dovuto quello vedere.

Gen. كورهجك اولديغنك *göreğèğ oldughunìn-*, &c.

Plur.Nom. كورهجك اولدقلرى *göreğèğ olduklarỳ*, aver dovuto quelli vedere.

Gen.

Gen. كورەجك اولدقلرينك *göreğèğ olduklarynyn-*, &c.

Gerundj.

كوروركن *görür ilken*, mentre io vedo, e vedevo, tu vedi, e vedevi, &c.

كوريوركن *görüjor ilken*, vedendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi vedendo, &c.

كورمشيكن *görmüš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi veduto, &c. o avendo veduto.

كورەجك ايكن *göreğèğ ilken*, io, tu, quello in vece di vedere, &c. o mentre io ero, tu eri per vedere, &c.

كورملو ايكن *görmeli ilken*, io, tu in vece di dover vedere, &c. o dovendo vedere.

كورديكم وار ايكن *gördüğüm var ilken*, كورديكك وار ايكن *gördüğün-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi veduto, &c.

كورديكم وار ايمشيكن *gördüğüm var ymyš ilken*, كورديكك وار ايمشيكن *gördüğün-var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi veduto, &c.

كوروب *görüp*, vedendo, ed avendo veduto.

كورەرك *görerèk*, vedendo, col vedere.

كورنجه

كورنجه *göriunge*, finchè io veda, tu vedi, &c. o mentre io vedo, tu vedi, &c. o se io vedo, tu vedi, &c. o vedendo io, tu, &c. o subito che io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

كوردلدن برو *göreldèn beri*, da che, o dappoichè io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

كورەلو *göreli*, da che io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

Supino.

كورە كورە *göre göre*, vedendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

كورر *göriur* indeclinabile, chi vede, e vedeva, o veda, e vedesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. كورن *görèn*, quello, il quale vede, vedeva, vidde, ha, ed avea veduto, e vedrà.

Gen. كورنك *görenin-*, &c.

Plur.Nom. كورنلر *görenlèr*, quelli, i quali vedono, vedevano, viddero, hanno, ed aveano veduto, e vedranno.

Gen.

Gen. كورنلرك *görenlerin-* , &c.

Participio del Preterito perfetto.

كورمش *görmüš* indeclinabile, chi ha, o abbi a veduto, e avesse veduto.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورديكم *gördügüm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me veduto.

Gen. كورديكمك *gördügümün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرم *gördüklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me veduti.

Gen. كوردكلرمك *gördüklerimin-*, &c.

Sing.Nom. كورديكمز *gördügümüz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi veduto.

Gen. كورديكمزك *gördügümüzün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرمز *gördüklerimiz*, quelli, i quali sono erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi veduti.

Gen. كوردكلرمزك *gördüklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كوردیکك *görd̀üğün-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te veduto.

Gen. كوردیککك *görd̀üğün-ün-*, &c.

Plur.Nom. كوردکلرك *gördǜkkerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te veduti.

Gen. كوردکلریکك *gördükkerin-ìn-*, &c.

Sing.Nom. كوردیککز *görd̀üğün-üz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi veduto.

Gen. كوردیککزك *görd̀üğün-üzün-*, &c.

Plur.Nom. كوردکلریکز *gördükkerin-ìz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi veduti.

Gen. كوردکلریکزك *gördükkerin-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كوردیکی *görd̀üğü*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui veduto.

Gen. كوردیکنك *görd̀üğünün-*, &c.

Plur.Nom. كوردکلری *gördükkerì*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui veduti.

Gen.

Gen. كوردكلرينك *gördükklerinin*, &c.

Sing.Nom. كوردكلرى *gördükkleri*, quello, il quale è, era, fu, è stato, ed era stato da loro veduto.

Gen. كوردكلرينك *gördükklerinin*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرى *gördükkleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro veduti.

Gen. كوردكلرينك *gördükklerinin*, &c.

Participio del Futuro.

كوره جك *göreğek* indeclinabile, chi ha, o abbia da vedere, per vedere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كوره جكيم *göreğegim*, quello, il quale si deve da me vedere.

Gen. كوره جكيمك *göreğegimin*, &c.

Plur.Nom. كوره جكلرم *göreğekklerim*, quelli, i quali si devono da me vedere.

Gen. كوره جكلرمك *göreğekklerimin*, &c.

Sing.Nom. كوره جكيمز *göreğegimiz*, quello, il quale si deve da noi vedere.

Gen. كوره جكيمزك *göreğegimizin*, &c.

Plur.

Plur.Nom. كورەجكلريمز *göreğelklerimiz* , quelli , i quali si devono da noi vedere.

Gen. كورەجكلريمزك *göreğelklerimizin* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورەجكك *göreğeğin* , quello , il quale si deve da te vedere.

Gen. كورەجكيكك *göreğeğin-in* , &c.

Plur.Nom. كورەجكلرك *göreğelklerin* , quelli , i quali si devono da te vedere.

Gen. كورەجكلريكك *göreğelklerin-in* , &c.

Sing.Nom. كورەجكيكز *göreğeğin-iz* , quello , il quale si deve da voi vedere.

Gen. كورەجكيكزك *göreğeğin-izin* , &c.

Plur.Nom. كورەجكلريكز *göreğelklerin-iz* , quelli , i quali si devono da voi vedere.

Gen. كورەجكلريكزك *göreğelklerin-izin* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورەجكى *göreğeği* , quello , il quale si deve da lui vedere.

Gen. كورەجكينك *göreğeğinin* , &c.

Plur.Nom. كورەجكلرى *göreğelkleri* , quelli , i quali si devono da lui vedere.

Gen.

Gen. كورەجكلرينك *göreǧekllerinin-*, &c.

Sing.Nom. كورەجكلری *göreǧeklleri*, quello, il quale si deve da loro vedere.

Gen. كورەجكلرينك *göreǧekllerinin-*, &c.

Plur.Nom. كورەجكلری *göreǧeklleri*, quelli, i quali si devono da loro vedere.

Gen. كورەجكلرينك *göreǧekllerinin-*, &c.

كورمەلو *görineli* indeclinabile; chi deve vedere, o bisogna vedere.

CAPITOLO VIII.

Sesta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

يوروروم *jiiriiriim*, io cammino, يوروروسن *jiiriirsiin*, يورور *jiiriir*. Plur. يوروروز *jiiriiriiz*, يوروروسكز *jiiriirsiin-iiz*, يورورلر *jiiriirler*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يورييوروم *jiiriijorum*, io sto camminando, يورييورسن *jiiriijorsun*, يورييور *jiiriijor*. Plur. يورييوروز *jiiriijoruz*, يورييورسكز

يوريورسكز *jüriijorsun-uz* , يوريورلر *jüriijorlar* .

Presente doppio.

Sing.

يورومش اولورم *jüriimiiś olurum* , io vengo a cammina-re , يورومش اولورسن *jüriimiiś olursun* , يورومش اولور *jürii-miiś olur* . Plur. يورومش اولورز *jüriimiiś oluruz* , يورومش اولورسكز *jüriimiiś olursun-uz* , يورومش اولورلر *jüriimiiś olurlar*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يوروردم *jüriir iidiim* , io camminavo , يوروردك *jüriir iidiin-* , يوروردى *jüriir iidii* . Plur. يوروردك *jüriir iidiik* , يوروردكز *jüriir iidiin-iiz* , يورورديلر *jüriir iidiiler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يوريبوردم *jüriijor ydym*, io stava camminando, يوريبوردك *jüriijor ydyn-* , يوريبوردى *jüriijor ydy* . Plur. يوريبوردق *jürii-jor ydyk* , يوريبوردكز *jüriijor ydyn-yz* , يوريبورديلر *jüriijor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يورور ايمشم *jüriir iimiiśiim* , si dice, che io camminassi ,

يورور

يوورايمشسن *jürür ümüšsün* , يوروورايمش *jürür ümüš* . Plur. يوروورايمشز *jürür ümüšüz* , يوروورايمشسكز *jürür ümüšsün-üz* , يوروورايمشلر *jürür ümüšler* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يوريپورايمشم *jürüjor ymyšym* , si dice , che io stassi camminando, يوريپورايمشسن *jürüjor ymyšsyn* , يوريپورايمش *jürüjor ymyš* . Plur. يوريپورايمشسكز *jürüjor ymyšsyn-yz* , يوريپورايمشلر *jürüjor ymyšlar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يورودم *jürüdüm* , io camminai, ed ho camminato, يورودك *jürüdün-* , يورودى *jürüdü* . Plur. يورودك *jürüdük* , يورودكز *jürüdün-üz* , يوروديلر *jürüdülèr* . .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يورومشم *jürümüš üm* , si dice, o mi pare, che io abbia camminato, يورومشسن *jürümüš sün* , يورومش *jürümüš* . Plur. يورومشز *jürümüš üz* , يورومشسكز *jürümüš sün-üz* , يورومشلر *jürümüšlèr* .

Preterito perfetto doppio.

Sing.

يورومش اولدم *jiirümiiś oldùm*, io venni, e son venuto a camminare, يورومش اولدك *jiirümiiś oldùn-*, يورومش اولدى *jiirümiiś oldù*. Plur. يورومش اولدق *jiirümiiś oldùk*, يورومش اولدكز *jürümiiś oldun-ùz*, يورومش اولديلر *jürümiiś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايدم *jiirüdii iidüm*, io avevo camminato, يورودى ايدك *jürüdii iidün-*, يورودى ايدى *jürüdii iidii*. Plur. يورودى ايدك *jürüdii iidük*, يورودى ايدكز *jürüdii iidün-üz*, يورودى ايديلر *jürüdii iidüler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش ايدم *jiirümiiś iidüm*, io già avevo camminato, يورومش ايدك *jiirümiiś iidiin-*, يورومش ايدى *jiirümiiś iidii*. Plur. يورومش ايدك *jiirümiiś iidiik*, يورومش ايدكز *jiirümiiś iidiin-üz*, يورومش ايديلر *jiirümiiś iidüler*.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

يورومش ايمشم *jürümüš ümüšüm*, si dice, che io avessi camminato, يورومش ايمشسن *jürümüš ümüšsün-*, يورومش ايمش *jürümüš ümüš*. Plur. يورومش ايمشز *jürümüš ümüšüz*, يورومش ايمشسكز *jürümüš ümüšsün-üz*, يورومش ايمشلر *jürümüš ümüšler*.

Futuro semplice.

Sing.

يورورم *jürürüm*, io camminerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

يورومش اولورم *jürümüš olùrum*, io verrò a camminare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

يورويجك اولدم *jürüjeg̃èǵ oldùm*, io fui, e sono stato per camminare, يورويجك اولدك *jürüjeg̃èǵ oldùn-*, يورويجك اولدى *jürüjeg̃èǵ oldù*. Plur. يورويجك اولدق *jürüjeg̃èǵ oldùk*, يورويجك اولدكز *jürüjeg̃èǵ oldun-ùz*, يورويجك اولديلر *jürüjeg̃èǵ oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

يورويجك اولمشم *jüriijeğèğ olmùšum*, si dice, che io sia, e fossi stato per camminare, يورويجك اولمشسن *jüriijeğèğ olmùššun*, يورويجك اولمش *jüriijeğèğ olmùš*. Plur. يورويجك اولمشز *jüriijeğèğ olmùšuz*, يورويجك اولمشسكز *jüriijeğèğ olmùššun-uz*, يورويجك اولمشلر *jüriijeğèğ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

يورو *jürü*, cammina tu, يوروسون *jürüsün*. Plur. يورويەلم *jüriijelim*, يورويكز *jüriijün-üz*, o يورويك *jüriijün*-, يوروسونلر *jürüsünlèr*.

Modo ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه يورويه ايدم *bolàjki jüriijè idim*, Iddio volesse, che io camminassi, يورويه ايدك *jüriijè idin*-, يورويه ايدى *jüriijè idi*. Plur. يورويه ايدك *jüriijè idik*, يورويه ايدكز *jüriijè idin-iz*, يورويه ايديلر *jüriijè idiler*.

Pre-

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه يورومش اولم *bolàjkli jüriimiiś olàm*, Iddio voglia, che io abbia camminato, يورومش اولەسن *jüriimiiś olàsyn*, يورومش اولە *jüriimiiś olà*. Plur. يورومش اولەيز *jüriimiiś olàiz*, يورومش اولەسز *jüriimiiś olàsyz*, يورومش اولەلر *jüriimiiś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه يورومش اوليدم *bolàjkli jüriimiiś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi camminato, يورومش اوليدك *jüriimiiś olàidyn-*, يورومش اوليدى *jüriimiiś olàidy*. Plur. يورومش اوليدق *jüriimiiś olàidyk*, يورومش اوليدكز *jüriimiiś olàidy-n-yz*, يورومش اوليديلر *jüriimiiś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه يورويم *bolàjkli jüriijèm*, Iddio voglia, che io cammini, يورويەسن *jüriijèsin-*, يوروية *jüriijè*. Plur. يورويەيز *jüriijèiz*, يورويەسز *jüriijèsiz*, يورويەلر *jüriijelèr*.

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

يورورسم *jürürsem*, se io cammino, يورورسك *jürür-sen-*, يورورسه *jürürse*. Plur. يورورسك *jürürselk*, يورورسكز *jürürsen-iz*, يورورسه‌لر *jürürseler*, o يورورلرسه *jürürlèrse*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يوريبورسم *jüriijorsam*, se io sto camminando, يوريبورسك *jüriijorsan-*, يوريبورسه *jüriijorsa*. Plur. يوريبورسق *jüriijorsak*, يوريبورسكز *jüriijorsan-yz*, يوريبورسه‌لر *jüriijorsalar*, o يوريبورلرسه *jüriijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يورورسه ايدم *jürürse idim*, quando io camminava, يورورسه ايدك *jürürse idin-*, يورورسه ايدى *jürürse idi*. Plur. يورورسه ايدك *jürürse idik*, يورورسه ايدكز *jürürse idin-iz*, يورورسه ايديلر *jürürse idiler*, o يورورلرسه ايدى *jürürlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يوريبورسه ايدم *jüriijorsa idym*, quando io stava cammi-nando,

nando , يوريبورسه ايدك *jiiriijorsa idyn-* , يوريبورسه ايدى *jiiriijorsa idy* . Plur. يوريبورسه ايدك *jiiriijorsa idyk* , يوريبورسه ايدكز *jiiriijorsa idyn-yz* , يوريبورسه ايديلر *jiiriijorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

يورورسه ايمشم *jiiriirse imišim* , si dice , che quando io camminava , يورورسه ايمشسن *jiiriirse imiššin* , يورورسه ايمش *jiiriirse imiš* . Plur. يورورسه ايمشز *jiiriirse imišiz* , يورورسه ايمشسكز *jiiriirse imiššin-iz* , يورورسه ايمشلر *jiiriirse imišler* , o يورورلرسه ايمش *jiiriirlèrse imiš* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

يوريبورسه ايمشم *jiiriijorsa imyšym* , si dice , che quando io stava camminando , يوريبورسه ايمشسن *jiiriijorsa imyš-syn* , يوريبورسه ايمش *jiiriijorsa imyš* . Plur. يوريبورسه ايمشز *jiiriijorsa imyšyz* , يوريبورسه ايمشسكز *jiiriijorsa imyš syn-yz* , يوريبورسه ايمشلر *jiiriijorsa imyšlar* , o يوريبورلرسه ايمش *jiirii-jorlàrsa imyš* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

يوروسم *jiiriisèm* , se io camminassi , يوروسك *jiiriisèn-* ,

يوروسه

يوروسه *jüriüsè* . Plur. يوروسك *jüriüsèk* , يوروسكز *jüriüsen-iz* , يوروسه‌لر *jüriüselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

يوروردم *jüriùr üdüm* , io camminerei , ed avrei camminato , come il Preterito imperfetto dell'Indicativo .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايسم *jüriüdü isem* , se , o quando io camminai , ed ho camminato , يورودى ايسك *jüriüdü isen-* , يورودى ايسه *jüriüdü ise* . Plur. يورودى ايسك *jüriüdü isek* , يورودى ايسكز *jüriüdü isen-iz* , يورودى ايسه‌لر *jüriüdü iseler* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يورومش ايسم *jüriümiüś isem* , si dice , che quando io ho camminato , o se si dice , che io abbia camminato , o se io avrò camminato , يورومش ايسك *jüriümiüś isen-* , يورومش ايسه *jüriümiüś ise* . Plur. يورومش ايسك *jüriümiüś isek* , يورومش ايسكز *jüriümiüś isen-iz* , يورومش ايسه‌لر *jüriümiüś iseler* .

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايسه ايدم *jürüdü ise idim*, quando io avevo camminato, يورودى ايسه ايدك *jürüdü ise idin-*, يورودى ايسه ايدى *jürüdü ise idi*. Plur. يورودى ايسه ايدك *jürüdü ise idik*, يورودى ايسه ايدكز *jürüdü ise idin-iz*, يورودى ايسه ايديلر *jürüdü ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش ايسه ايدم *jürümüś ise idim*, tempo fa quando io avevo camminato, يورومش ايسه ايدك *jürümüś ise idin-*, يورومش ايسه ايدى *jürümüś ise idi*. Plur. يورومش ايسه ايدك *jürümüś ise idik*, يورومش ايسه ايدكز *jürümüś ise idin-iz*, يورومش ايسه ايديلر *jürümüś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

يورومش اولسم *jürümüś olsàm*, se mai io avessi camminato, يورومش اولسك *jürümüś olsàn-*, يورومش اولسه *jürümüś olsà*. Plur. يورومش اولسق *jürümüś olsàk*, يورومش اولسكز *jürümüś olsan-yz*, يورومش اولسلر *jürümüś olsalàr*.

 Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يوروسه ايدم *jürüsè idim*, se io avessi camminato, يوروسه ايدك *jürüsè idin-*, يوروسه ايدى *jürüsè idi*. Plur. يوروسه ايدك *jürüsè idik*, يوروسه ايدكز *jürüsè idin-iz*, يوروسه ايديلر *jürüsè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش اولسيدم *jürümüs olsàidym*, se io per l'avanti avessi camminato, يورومش اولسيدك *jürümüs olsàidyn-*, يورومش اولسيدى *jürümüs olsàidy*. Plur. يورومش اولسيدق *jürümüs olsàidyk*, يورومش اولسيدكز *jürümüs olsàidyn-yz*, يورومش اولسيديلر *jürümüs olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش اولوردم *jürümüs olùrdum*, io avrei già camminato, o sarei venuto a camminare, يورومش اولوردك *jürümüs olùrdun-*, يورومش اولوردى *jürümüs olùrdu*. Plur. يورومش اولوردق *jürümüs olùrduk*, يورومش اولوردكز *jürümüs olùrdun-uz*, يورومش اولورديلر *jürümüs olùrdular*.

Fu-

Futuro.

Sing.

يوروْرسم *jürürsem*, se, o quando io camminerò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

يورويجك ايسم *jürüjeğèğ isem*, se io ho da camminare, يورويجك ايسك *jürüjeğèğ isen*, يورويجك ايسه *jürüjeğèğ ise*. Plur. يورويجك ايسك *jürüjeğèğ isek*, يورويجك ايسكز *jürüje-ğèğ isen-iz*, يورويجك ايسهلر *jürüjeğèğ iseler*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

يورويجك ايسه ايدم *jürüjeğèğ ise idim*, se, o quando io avevo da camminare, يورويجك ايسه ايدك *jürüje-ğèğ ise idin*, يورويجك ايسه ايدى *jürüjeğèğ ise idi*. Plur. يورويجك ايسه ايدك *jürüjeğèğ ise idik*, يورويجك ايسه ايدكز *jürüjeğèğ ise idin-iz*, يورويجك ايسه ايديلر *jürüjeğèğ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

یورویجك امش ایسم *jüriijegèǧ imiš isem*, si dice, che quando io avevo da camminare, یورویجك امش ایسك *jürü-jegèǧ imiš isen-*, یورویجك امش ایسه *jüriijegèǧ imiš ise*. Plur. یورویجك امش ایسك *jüriijegèǧ imiš isek*, یورویجك امش ایسکز *jüriijegèǧ imiš isen-iz*, یورویجك امش ایسه‌لر *jüriijegèǧ imiš iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

یورویجك اولسم *jüriijegèǧ olsàm*, se io avessi da camminare, یورویجك اولسك *jüriijegèǧ olsàn-*, یورویجك اولسه *jüriijegèǧ olsa*. Plur. یورویجك اولسق *jüriijegèǧ olsàk*, یورویجك اولسکز *jüriijegèǧ olsan-yz*, یورویجك اولسه‌لر *jüriijegèǧ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

یورویجك اولدم ایسه *jüriijegèǧ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per camminare, یورویجك اولدك ایسه *jüriije-gèǧ oldùn-ysa*, یورویجك اولدی ایسه *jüriijegèǧ oldù isa*. Plur. یورویجك اولدق ایسه *jüriijegèǧ oldùgh ysa*, یورویجك اولدکز ایسه *jüriijegèǧ oldun-ùz ysa*, یورویجك اولدیلر ایسه *jü-riijegèǧ oldulàr ysa*.

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing.

يورويجك اولمش ايسم *jürüjeg̃èǵ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per camminare, يورويجك اولمش ايسك *jürüjeg̃èǵ olmùś ysan-*, يورويجك اولمش ايسه *jürüjeg̃èǵ olmùś ysa*. Plur. يورويجك اولمش ايسك *jürüjeg̃èǵ olmùś ysak*, يورويجك اولمش ايسكز *jürüjeg̃èǵ olmùś ysan-yz*, يورويجك اولمش ايسهلر *jürüjeg̃èǵ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يورويجك اولسيدم *jürüjeg̃èǵ olsàidym*, se io fossi rtato per camminare, يورويجك اولسيدك *jürüjeg̃èǵ olsàidyn-*, يورويجك اولسيدى *jürüjeg̃eǵ olsàidy*. Plur. يورويجك اولسيدق *jürüjeg̃èǵ olsàidyk*, يورويجك اولسيدكز *jürüjeg̃èǵ olsàidyn-yz*, يورويجك اولسيديلر *jürüjeg̃èǵ olsàidylar*.

Futuro.

Sing.

يورويجك اولورسم *jürüjeg̃èǵ olùrsam*, se, o quando io avrò da camminare, يورويجك اولورسك *jürüjeg̃èǵ olùrsan-*, يورويجك اولورسه *jürüjeg̃eǵ olùrsa*. Plur. يورويجك اولورسق *jürüjeg̃èǵ olùrsak*, يورويجك اولورسكز *jürüjeg̃èǵ olùrsan-yz*,

يورويجك

يورويجك اولورلرسه , o يورويجك اولورسه‌لر *jüriijegèg olürsalar* , o يورويجك اولورلرسه *jüriijegèg olurlàrsa* .

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

يورومك *jüriimèk* , camminare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. يورومك *jüriimèk* , o يورومه *jürümè* , camminare, o il camminare.

Gen. يورومكك *jüriimegìn-* , o يورومه‌نك *jürümenìn-* , di camminare.

Gen. يورومك *jüriimèk* , di camminare.

Dat. يورومكه *jüriimegè* , a camminare.

Acc. يورومكى *jüriimegì* , il camminare.

Acc. يورومك *jüriimèk* , camminare.

Abl. يورومكدن *jüriimekdèn* , o يورومه‌دن *jüriimedèn* , dal camminare, o per camminare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يورومم *jüriimèm* , il camminar io.

Gen. يورومك *jüriimemìn-* , &c.

Plur.Nom. يورومز *jüriimemìz* , il camminar noi.

Gen.

Gen. يورومزك *jürümemizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يورومك *jürümèn-*, il camminar tu.

Gen. يورومكك *jürümen-in-*, &c.

Plur.Nom. يورومكز *jürümen-iz*, il camminar voi.

Gen. يورومكزك *jürümen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يورومسى *jürümesi*, il camminar quello.

Gen. يورومسنك *jürümesinin-*, &c.

Plur.Nom. يوروملرى *jürümeleri*, il camminar quelli.

Gen. يوروملرينك *jürümelerinin-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

يورودك *jürüdülk*, aver camminato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. يورودك *jürüdülk*, aver camminato.

Abl. يورودكدن *jürüdülkdèn*, dall'aver camminato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يوروديكم *jürüdügjüm*, aver io camminato.

Gen. يوروديكمك *jürüdügjümün-*, &c.

Plur.Nom. يوروديكمز *jürüdügjümüz*, aver noi camminato.

Gen.

Gen. يوروديكمزك *jürüdüğümüzün-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يوروديكك *jürüdüğün-*, aver tu camminato.

Gen. يوروديككك *jürüdüğün-ün-*, &c.

Plur.Nom. يوروديككز *jürüdüğün-üz*, aver voi camminato.

Gen. يوروديككزك *jürüdüğün-üzün-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يوروديكى *jürüdüğü*, aver quello camminato.

Gen. يوروديكنك *jürüdüğünün-*, &c.

Plur.Nom. يوروكلرى *jürüdükleri*, aver quelli camminato.

Gen. يوروكلرينك *jürüdüklerinin-*, &c.

Futuro semplice.

يورويجك *jürüjeğek*, dover camminare.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يورويجكيم *jürüjeğeğim*, dover io camminare.

Gen. يورويجكيمك *jürüjeğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. يورويجكيمز *jürüjeğeğimiz*, dover noi camminare.

Gen. يورويجكيمزك *jürüjeğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يورويجكك *jürüjeğeğin-*, dover tu camminare.

Gen.

Gen. يوروييككيكك *jürüjeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. يوروييككيكز *jürüjeğeğin-iz*, dover voi camminare.

Gen. يوروييككيكزك *jürüjeğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يوروييككى *jürüjeğeği*, dover quello camminare.

Gen. يوروييككينك *jürüjeğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. يوروييككلرى *jürüjeğelleri*, dover quelli camminare.

Gen. يوروييككلرينك *jürüjeğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

يوروييك اولمق *jürüjeğeğ olmàk*, aver dovuto camminare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يوروييك اولديغم *jürüjeğeğ oldughùm*, aver dovuto io camminare.

Gen. يوروييك اولديغمك *jürüjeğeğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. يوروييك اولديغمز *jürüjeğeğ oldughumùz*, aver dovuto noi camminare.

Gen. يوروييك اولديغمزك *jürüjeğeğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يوروييك اولديغك *jürüjeğeğ oldughùn-*, aver dovuto tu camminare.

Gen.

Gen. يورويجك اولديغكك *jürüjeḡèǵ oldughun-ün-*, &c.

Plur.Nom. يورويجك اولديغكز *jürüjeḡèǵ oldughun-üz*, aver dovuto voi camminare.

Gen. يورويجك اولديغكزك *jürüjeḡèǵ oldughun-uzün-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يورويجك اولديغى *jürüjeḡèǵ oldughü*, aver dovuto quello camminare.

Gen. يورويجك اولديغنك *jürüjeḡèǵ oldughunün-*, &c.

Plur.Nom. يورويجك اولدقلرى *jürüjeḡèǵ olduklarỳ*, aver dovuto quelli camminare.

Gen. يورويجك اولدقلرينك *jürüjeḡèǵ olduklarynỳn-*, &c.

Gerundj.

يوروركن *jürǜr ilken*, mentre io cammino, e camminavo, tu cammini, e camminavi, &c.

يورييوركن *jürǜjor ilken*, camminando io, tu, &c. o mentre io stava, tu stavi camminando, &c.

يورومشيكن *jürümǜś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi camminato, &c. o avendo camminato.

يورويجك ايكن *jürüjeḡèǵ ilken*, io, tu, quello in vece di camminare, &c. o mentre io ero, tu eri per camminare, &c.

يورملو

يوروملو ايكن *jürümelì ilken*, io, tu in vece di dover camminare, &c. o dovendo camminare.

يوروديكم وارايكن *jürüdüg̀üm var ilken*, يوروديكك وارايكن *jürüdüg̀ün-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi camminato, &c.

يوروديكم وار ايمشيكن *jürüdüg̀üm var ymyš ilken*, يوروديكك وار ايمشيكن *jürüdüg̀ün- var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi camminato, &c.

يورويوب *jürüjǜp*, camminando, ed avendo camminato.

يورويرك *jürüjerèk*, camminando, col camminare.

يورويجه *jürüjǜnǧe*, finchè io cammini, tu cammini, &c. o mentre io cammino, tu cammini, &c. o se io cammino, tu cammini, &c. o camminando io, tu, &c. o subito che io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

يورويلدن برو *jürüjeldèn berì*, da che, o dappoichè io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

يورويلو *jürüjelì*, da che io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

Su-

Supino.

يوروبه يوروبه *jürüje jürüje*, camminando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

يورر *jürür* indeclinabile, chi cammina, e camminava, o cammini, e camminasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. يورويان *jürüjèn*, quello, il quale cammina, camminava, camminò, ha, ed aveva camminato, e camminerà.

Gen. يوروبانك *jürüjenìn-*, &c.

Plur.Nom. يوروينلر *jürüjenlèr*, quelli, i quali camminano, camminavano, camminarono, hanno, ed aveano camminato, e cammineranno.

Gen. يوروينلرك *jürüjenlerìn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

يورومش *jürümüś* indeclinabile, chi ha, o abbia camminato, e avesse camminato.

Participio indeclinabile del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. يوروديكم *jürüdügüm*, Plur. يوروديكمز *jürüdügümüz*,

come

come يوروديكم ير *jürüdügüm jer*, il luogo, per cui io cammino, camminavo, camminai, ho, ed avevo camminato: يوروديكمز ير *jürüdügümüz jer*, il luogo, per cui noi camminiamo, camminavamo, camminammo, abbiamo, ed avevamo camminato.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. يوروديكك *jürüdügün-*, Plur. يوروديككز *jürüdügün-üz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. يوروديكى *jürüdügü*, Plur. يوروددكلرى *jürüdükleri*.

Participio del Futuro.

يورويجك *jürüjeğek* indeclinabile, chi ha, o abbia da camminare, per camminare.

Participio indeclinabile del Futuro.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. يورويجكيم *jürüjeğegim*, Plur. يورويجكيمز *jürüjeğegimiz*, come يورويجكيم ير *jürüjeğegim jer*, il luogo, per cui io ho da camminare: يورويجكيمز ير *jürüjeğegimiz jer*, il luogo, per cui noi abbiamo da camminare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. يورويجكك *jürüjeğegin-*, Plur. يورويجكيكز *jürüjeğegin-iz*.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. يورويجكى *jürüjeğeği*, Plur. يورويجكلرى *jürüjeğelkleri*.

يورومليو *jürümeli* indeclinabile, chi deve camminare, o bisogna camminare.

CAPITOLO IX.

Settima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اكارم *an-àrym*, io rammento, اكارسن *an-àrsyn*, اكار *an-àr*. Plur. اكارز *an-àryz*, اكارسكز *an-àrsyn-yz*, اكارلر *an-arlàr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اكايورم *an-àjorum*, io sto rammentando, اكايورسن *an-àjorsun*, اكايور *an-àjor*. Plur. اكايورز *an-àjoruz*, اكايورسكز *an-àjorsun-uz*, اكايورلر *an-àjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

اكمش اولورم *an-myš olùrum*, io vengo a rammentare, اكمش اولورسن *an-myš olùrsun*, اكمش اولور *an-myš olùr*.

Plur.

Plur. اکمش اولورز *an-myš olùruz*, اکمش اولورسکز *an-myš olùrsun-uz*, اکمش اولورلر *an-myš olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اکاردم *an-àrydym*, io rammentava, اکاردك *an-àrydyn-*, اکاردی *an-àrydy*. Plur. اکاردق *an-àrydyk*, اکاردکز *an-àrydyn-yz*, اکاردیلر *an-àrydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اکایوردم *an-àjor ydym*, io stava rammentando, اکایوردك *an-àjor ydyn-*, اکایوردی *an-àjor ydy*. Plur. اکایوردق *an-àjor ydyk*, اکایوردکز *an-àjor ydyn-yz*, اکایوردیلر *an-àjor ydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اکارایمشم *an-àr ymyš ym*, si dice, che io rammentassi, اکارایمشسن *an-àr ymyš syn*, اکارایمش *an-àr ymyš*. Plur. اکارایمشز *an-àr ymyš yz*, اکارایمشسکز *an-àr ymyš syn-yz*, اکارایمشلر *an-àr ymyš lar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اکایورایمشم *an-àjor ymyš ym*, si dice, che io stassi ram-

men-

mentando , اکايور ايمشسن *an-àjor ymyś syn* , اکايور ايمش *an-à-jor ymyś* . Plur. اکايور ايمشز *an-àjor ymyś yz* , اکايور ايمشسکز *an-àjor ymyś syn-yz* , اکايور ايمشلر *an-àjor ymyślar* .

Preterito perfetto determinato .

Sing.

اکدم *an-dỳm* , io rammentai , ed ho rammentato ; اکدك *an-dỳn-* , اکدی *an-dỳ* . Plur. اکدق *an-dỳk* , اکدکز *an-dỳn-ỳz* , اکديلر *an-dylàr* .

Preterito perfetto relativo , o indefinito .

Sing.

اکمشم *an-mỳś ym* , si dice , o mi pare , che io abbia rammentato , اکمشسن *an-mỳś syn* , اکمش *an-mỳś* . Plur. اکمشز *an-mỳś yz*, اکمشسکز *an-mỳś syn-yz* , اکمشلر *an-myślàr* .

Preterito perfetto doppio .

Sing.

اکمش اولدم *an-mỳś oldùm* , io venni , e son venuto a rammentare اکمش اولدك *an-mỳś oldùn-* , اکمش اولدی *an-mỳś oldù* . Plur. اکمش اولدق *an-mỳś oldùk* , اکمش اولدکز *an-mỳś oldùn-ùz* , اکمش اولديلر *an-mỳś oldulàr* .

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اکدی ایدم *an-dỳ idym*, io aveva rammentato, اکدی ایدک *an-dỳ idyn-*, اکدی ایدی *an-dỳ idy*. Plur. اکدی ایدک *an-dỳ idyk*, اکدی ایدکز *an-dỳ idyn-yz*, اکدی ایدیلر *an-dỳ idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اکمش ایدم *an-mỳś ydym*, io già avevo rammentato, اکمش ایدک *an-mỳś ydyn-*, اکمش ایدی *an-mỳś ydy*. Plur. اکمش ایدک *an-mỳś ydyk*, اکمش ایدکز *an-mỳś ydyn-yz*, اکمش ایدیلر *an-mỳś ydylar*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اکمش ایمشم *an-mỳś ymyś ym*, si dice, che io avessi rammentato, اکمش ایمشسن *an-mỳś ymyś syn*, اکمش ایمش *an-mỳś ymyś*. Plur. اکمش ایمشز *an-mỳś ymyś yz*, اکمش ایمشسکز *an-mỳś ymyśsyn-yz*, اکمش ایمشلر *an-mỳś ymyślar*.

Futuro semplice.

Sing.

اکارم *an-àrym*, io rammenterò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

اكمش اولورم *an-mys̆ olùrum*, io verrò a rammentare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

اكاجق اولدم *an-aḡyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per rammentare, اكاجق اولدك *an-aḡyàgh oldùn-*, اكاجق اولدی *an-aḡyàgh oldù*. Plur. اكاجق اولدق *an-aḡyàgh oldùk*, اكاجق اولدكز *an-aḡyàgh oldun-ùz*, اكاجق اولديلر *an-aḡyàgh oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

اكاجق اولمشم *an-aḡyàgh olmùs̆ um*, si dice, che io sia, e fossi stato per rammentare, اكاجق اولمشسن *an-aḡyàgh olmùs̆ sun*, اكاجق اولمش *an-aḡyàgh olmùs̆*. Plur. اكاجق اولمشز *an-aḡyàgh olmùs̆ uz*, اكاجق اولمشسكز *an-aḡyàgh olmùs̆ sun-uz*, اكاجق اولمشلر *an-aḡyàgh olmus̆ làr*.

Mo-

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اك *an-*, rammenta tu, اكسون *an-syn*. Plur. اكلم *an-alym*, اكيكز *àn-yn-yz*, o اكيك *àn-yn-*, اكسونلر *an-synlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه اكه ايدم *bolàjlki an-à idym*, Iddio volesse, che io rammentassi, اكه ايدك *an-à idyn-*, اكه ايدى *an-à idy*. Plur. اكه ايدك *an-à idyk*, اكه ايدكز *an-à idyn-yz*, اكه ايديلر *an-à idylar*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه اكمش اولم *bolàjlki an-myś olàm*, Iddio voglia, che io abbia rammentato, اكمش اولسن *an-myś olàsyn*, اكمش اوله *an-myś olà*. Plur. اكمش اولهيز *an-myś olàiz*, اكمش اولهسز *an-myś olàsyz*, اكمش اولهلر *an-myś olalàr*.

Pre-

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اكمش اوليدم *bolàjlli an-myś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi rammentato, اكمش اوليدك *an-myś olàidyn-*, اكمش اوليدى *an-myś olàidy*. Plur. اكمش اوليدق *an-myś olàidyk*, اكمش اوليدكز *an-myś olàidyn-yz*, اكمش اوليديلر *an-myś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اكم *bolàjlli an-àm*, Iddio voglia, che io rammenti, اكه‌سن *an-à syn*, اكه *an-à*. Plur. اكه‌يز *an-àiz*, اكه‌سز *an-àsyz*, اكه‌لر *an-alàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اكارسم *an-àrsam*, se io rammento, اكارسك *an-àrsan-*, اكارسه *an-àrsa*. Plur. اكارسق *an-àrsak*, اكارسكز *an-àrsan-yz*, اكارسه‌لر *an-àrsalar*, o اكارلرسه *an-àrlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اكايورسم *an-àjorsam*, se io sto rammentando, اكايورسك *an-à-*

an-àjorsan- , اكايورسه *an-àjorsa* . Plur. اكايورسق *an-àjorsak* , اكايورسكز *an-àjorsan-yz* , اكايورسه‌لر *an-àjorsalar* , o اكايورلرسه *an-àjorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اكارسه ايدم *an-àrsa idym* , quando io rammentava, اكارسه ايدك *an-àrsa idyn-* , اكارسه ايدى *an-àrsa idy* . Plur. اكارسه ايدك *an-àrsa idyk* , اكارسه ايدكز *an-àrsa idyn-yz* , اكارسه ايديلر *an-àrsa idylar* , o اكارلرسه ايدى *an-àrlàrsa idy* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اكايورسه ايدم *an-àjorsa idym* , quando io stava rammentando , اكايورسه ايدك *an-àjorsa idyn-* , اكايورسه ايدى *an-àjorsa idy* . Plur. اكايورسه ايدك *an-àjorsa idyk* , اكايورسه ايدكز *an-àjorsa idyn-yz* , اكايورسه ايديلر *an-àjorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اكارسه ايمشم *an-àrsa imyś ym* , si dice , che quando io rammentava , اكارسه ايمشسن *an-àrsa imyś syn* , اكارسه ايمش *an-àrsa imyś* . Plur. اكارسه ايمشز *an-àrsa imyś yz* , اكارسه ايمشسكز *an-àrsa imyś syn-yz* , اكارسه ايمشلر *an-àrsa imyślar*, o اكارلرسه ايمش *an-àrl àrsa imyś* .

Pre-

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اكايورسه ايمشم *an-àjorsa imyś ym*, si dice, che quando io stava rammentando, اكايورسه ايمشسن *an-àjorsa imyś syn*, اكايورسه ايمش *an-àjorsa imyś*. Plur. اكايورسه ايمشز *an-àjorsa imyś yz*, اكايورسه ايمشسكز *an-àjorsa imyś syn-yz*, اكايورسه ايمشلر *an-àjorsa imyślar*, o اكايورلرسه ايمش *an-à jorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اكسم *an-sàm*, se io rammentassi, اكسك *an-sàn-*, اكسه *an-sà*. Plur. اكسق *ansàk*, اكسكز *an-san-yz*, اكسهلر *an-salàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto,

e più che perfetto.

Sing.

اكاردم *an-àr ydym*, io rammenterei, ed avrei rammentato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اكدى ايسم *an-dỳ isam*, se, o quando io rammentai, ed ho rammentato, اكدى ايسك *an-dy isan-*, اكدى ايسه

ايسة *an-dy̆ isa*. Plur. اكدى ايسك *an-dy̆ isak*, اكدى ايسكز *an-dy̆ isan-yz*, اكدى ايسهلر *an-dy̆ isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اكمش ايسم *an-mys̆ ysam*, si dice, che quando io ho rammentato, o se si dice, che io abbia rammentato, o se io avrò rammentato, اكمش ايسك *an-mys̆ ysan-*, اكمش ايسه *an-mys̆ ysa*. Plur. اكمش ايسك *an-mys̆ ysak*, اكمش ايسكز *an-mys̆ ysan-yz*, اكمش ايسهلر *an-mys̆ ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اكدى ايسه ايدم *an-dy̆ isa idym*, quando io avevo rammentato, اكدى ايسه ايدك *an-dy̆ isa idyn-*, اكدى ايسه ايدى *an-dy̆ isa idy*. Plur. اكدى ايسه ايدك *an-dy̆ isa idyk*, اكدى ايسه ايدكز *an-dy̆ isa idyn-yz*, اكدى ايسه ايديلر *an-dy̆ isa idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش ايسه ايدم *an-mys̆ ysa idym*, tempo fa quando io avevo rammentato, اكمش ايسه ايدك *an-mys̆ ysa idyn-*, اكمش ايسه ايدى *an-mys̆ ysa idy*. Plur. اكمش ايشه ايدك

an-

an-myś yşa idyk, اكمش ايسه ايدكز *an-myś ysa idyn-yz*, اكمش ايسه ايديلر *an-myś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اكمش اولسم *an-myś olsàm*, se mai io avessi rammentato, اكمش اولسك *an-myś olsàn*, اكمش اولسه *an-myś olsà*. Plur. اكمش اولسق *an-myś olsàk*, اكمش اولسكز *an-myś olsan-yz*, اكمش اولسهلر *an-myś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اكسيدم *an-sàidym*, se io avessi rammentato, اكسيدك *an-sàidyn*, اكسيدى *an-sàidy*. Plur. اكسيدق *an-sàidyk*, اكسيدكز *an-sàidyn-yz*, اكسيديلر *an-sàidylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش اولسيدم *an-myś olsà idym*, se io per l'avanti avessi rammentato, اكمش اولسيدك *an-myś olsà idyn*, اكمش اولسيدى *an-myś olsà idy*. Plur. اكمش اولسيدق *an-myś olsà idyk*, اكمش اولسيدكز *an-myś olsà idyn-yz*, اكمش اولسيديلر *an-myś olsà idylar*,

Se-

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش اولوردم *an-myš olùrdum*, io avrei già rammentato, o sarei venuto a rammentare, اكمش اولوردك *an-myš olùrdun-*, اكمش اولوردی *an-myš olùrdu*. Plur. اكمش اولوردق *an-myš olùrduk*, اكمش اولوردكز *an-myš olùrdun-uz*, اكمش اولورديلر *an-myš olùrdular*.

Futuro.

Sing.

اكارسم *an-àrsam*, se, o quando io rammenterò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

اكاجق ايسم *an-ağyàgh ysam*, se io ho da rammentare, اكاجق ايسك *an-ağyàgh ysan-*, اكاجق ايسه *an-ağyàgh ysa*. Plur. اكاجق ايسك *an-ağyàgh ysak*, اكاجق ايسكز *an-ağyàgh ysan-yz*, اكاجق ايسهلر *an-ağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اكاجق ايسه ايدم *an-ağyàgh ysa idym*, se, o quando

io avevo da rammentare , اكاجق ایسه ایدك *an-ağyàgh ysa idyn-* , اكاجق ایسه ایدی *an-ağyàgh ysa idy* . Plur. اكاجق ایسه ایدك *an-ağyàgh ysa idyk* , اكاجق ایسه ایدكز *an-ağyàgh ysa idyn-yz* , اكاجق ایسه ایدیلر *an-ağyàgh ysa idylar* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

اكاجق ایمش ایسم *an-ağyàgh ymyś ysam* , si dice , che quando io avevo da rammentare , اكاجق ایمش ایسك *an-ağyàgh ymyś ysan-* , اكاجق ایمش ایسه *an-ağyàgh ymyś ysa* . Plur. اكاجق ایمش ایسك *an-ağyàgh ymyś ysak* , اكاجق ایمش ایسكز *an-ağyàgh ymyś ysan-yz* , اكاجق ایمش ایسهلر *an-ağyàgh ymyś ysalar* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

اكاجق اولسم *an-ağyàgh olsàm* , se io avessi da rammentare , اكاجق اولسك *an-agyàgh olsàn-* , اكاجق اولسه *an-ağyàgh olsà* . Plur. اكاجق اولسق *an-ağyàgh olsàk* , اكاجق اولسكز *an-agyàgh olsan-yz*, اكاجق اولسهلر *an-ağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato .

Sing.

اكاجق اولدم ایسه *an-ağyàgh oldŭm ysa* , se , o quando io

io sono stato per rammentare, اكاجق اولدك ايسه *an-aḡyàgh oldùn-ysa* , اكاجق اولدى ايسه *an-aḡyàgh oldù isa* . Plur. اكاجق اولدق ايسه اكاجق اولدكز ايسه *an-aḡyàgh oldùgh ysa* , *an-aḡyàgh oldun-ńz ysa* , اكاجق اولديلر ايسه *an-aḡyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

اكاجق اولمش ايسم *an-aḡyàgh olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per rammentare , اكاجق اولمش ايسك *an-aḡyàgh olmùś ysan-* , اكاجق اولمش ايسه *an-aḡyàgh olmùś ysa* . Plur. اكاجق اولمش ايسك *an-aḡyàgh olmùś ysak* , اكاجق اولمش ايسكز *an-aḡyàgh olmùś ysan-yz* , اكاجق اولمش ايسهلر *an-aḡyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

اكاجق اولسيدم *an-aḡyàgh olsà idym* , se io fossi stato per rammentare , اكاجق اولسيدك *an-aḡyàgh olsà idyn-* , اكاجق اولسيدى *an-aḡyàgh olsà idy* . Plur. اكاجق اولسيدق *an-aḡyàgh olsà idyk*, اكاجق اولسيدكز *an-aḡyàgh olsà idyn-yz*, اكاجق اولسيديلر *an-aḡyàgh olsà idylar* .

Futuro.

Sing.

اكاجق اولورسم *an-ağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da rammentare, اكاجق اولورسك *an-ağyàgh olùrsan-*, اكاجق اولورسه *an-ağyàgh olùrsa*. Plur. اكاجق اولورسق *an-ağyàgh olùrsak*, اكاجق اولورسكز *an-ağyàgh olùrsan-yz*, اكاجق اولورسهلر *an-ağyàgh olùrsalar*, o اكاجق اولولرسه *an-ağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اكمق *an-màk*, rammentare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اكمق *an-màk*, o اكمه *an-mà*, rammentare, o il rammentare.

Gen. اكمغك *an-maghỳn-*, o اكمهنك *an-manỳn-*, di rammentare.

Gen. اكمق *an-màk*, di rammentare.

Dat. اكمغه *an-maghà*, a rammentare.

Acc. اكمغی *an-maghỳ*, il rammentare.

Acc. اكمق *an-màk*, rammentare.

Abl. اكمقدن *an-makdàn*, o اكمهدن *an-madàn*, dal rammentare, o per rammentare. De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكمم *an-màm*, il rammentar io.

Gen. اكممك *an-mamyn-*, &c.

Plur.Nom. اكممز *an-mamyz*, il rammentar noi.

Gen. اكممزك *an-mamyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكمك *an-màn-*, il rammentar tu.

Gen. اكمكك *an-man-yn-*, &c.

Plur.Nom. اكمكز *an-man-yz*, il rammentar voi.

Gen. اكمكزك *an-man-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكمسى *an-masy*, il rammentar quello.

Gen. اكمسنك *an-masynyn-*, &c.

Plur.Nom. اكملرى *an-malary*, il rammentar quelli.

Gen. اكملرينك *an-malarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اكدق *an-dyk*, aver rammentato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اكدق *an-dyk*, aver rammentato.

Abl. اكدقدن *an-dykdàn*, dall' aver rammentato.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكديغم *an-dyghỳm*, aver io rammentato.

Gen. اكديغمك *an-dyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكديغمز *an-dyghymỳz*, aver noi rammentato.

Gen. اكديغمزك *an-dyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكديغك *an-dyghỳn-*, aver tu rammentato.

Gen. اكديغكك *an-dyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكديغكز *an-dyghyn-ỳz*, aver voi rammentato.

Gen. اكديغكزك *an-dyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكديغى *an-dyghỳ*, aver quello rammentato.

Gen. اكديغنك *an-dyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ*, aver quelli rammentato.

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

اكاجق *an-aǧyàk*, dover rammentare.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكاجغيم *an-aǧyaghỳm*, dover io rammentare.

Gen.

Gen. آكاجغيمك *an-ağyaghymyn-* , &c.

Plur.Nom. آكاجغيمز *an-ağyaghymyz* , dover noi rammentare.

Gen. آكاجغيمزك *an-ağyaghymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. آكاجغك *an-ağyaghyn-* , dover tu rammentare.

Gen. آكاجغيكك *an-ağyaghyn-yn-* , &c.

Plur.Nom. آكاجغيكز *an-ağyaghyn-yz* , dover voi rammentare.

Gen. آكاجغيكزك *an-ağyaghyn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. آكاجغى *an-ağyaghy* , dover quello rammentare.

Gen. آكاجغينك *an-ağyaghynyn-* , &c.

Plur.Nom. آكاجقلرى *an-ağyaklary* , dover quelli rammentare.

Gen. آكاجقلرينك *an-ağyaklarynyn-* , &c.

Futuro misto.

آكاجق اولمق *an-ağyàgh olmàk* , aver dovuto rammentare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. آكاجق اولديغم *an-ağyàgh oldughùm* , aver dovuto io rammentare.

Gen. آكاجق اولديغمك *an-ağyàgh oldughumùn-* , &c.

Plur.

Plur.Nom. اکاجق اولدیغمز *an-ağyàgh oldughumùz* , aver dovuto noi rammentare.

Gen. اکاجق اولدیغمزك *an-ağyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اکاجق اولدیغك *án-ağyàgh oldughùn-* , aver dovuto tu rammentare.

Gen. اکاجق اولدیغکك *an-ağyàgh oldughun-ùn-* , &c.

Plur.Nom. اکاجق اولدیغکز *an-ağyàgh oldughun-ùz* , aver dovuto voi rammentare.

Gen. اکاجق اولدیغکزك *an-ağyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اکاجق اولدیغی *an-ağyàgh oldughù* , aver dovuto quello rammentare.

Gen. اکاجق اولدیغنك *an-ağyàgh oldughunùn-* , &c.

Plur.Nom. اکاجق اولدقلری *an-ağyàgh oldukläry* , aver dovuto quelli rammentare.

Gen. اکاجق اولدقلرینك *an-ağyàgh oldukklarynyn-*, &c.

Gerundj.

اکارکن *an-àr ilken-* , mentre io rammento, e rammentavo, tu rammenti, e rammentavi, &c.

اکایورکن *an-àjor ilken-* , rammentando io, tu, &c. o men-

mentre io stavo, tu stavi rammentando, &c.

اكمشيكن *an-myš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi rammentato, &c. o avendo rammentato.

اكاجق ايكن *an-ağyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di rammentare, &c. o mentre io ero, tu eri per rammentare, &c.

اكملوايكن *an-malỳ ilken*, io, tu in vece di dover rammentare, &c. o dovendo rammentare.

اكديغم وارايكن اكديغك وارايكن *an-dyghỳm var ilken*, *an-dyghỳn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi rammentato, &c.

اكديغم وارايمش ايكن *an-dyghỳm var ymyš ilken*, اكديغك وارايمش ايكن *an-dyghỳn-var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi rammentato, &c.

اكوب *an-ỳp*, rammentando, ed avendo rammentato.

اكهرق *an-aràk*, rammentando, col rammentare.

اكنجه *an-ỳnğya*, finchè io rammenti, tu rammenti, &c. o mentre io rammento, tu rammenti, &c. o se io rammento, tu rammenti, &c. o rammentando io, tu, &c. o subito che io rammentai,

ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

آكلدن برو *an-aldàn beri*, da che, o dappoichè io rammentai, ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

آكلو *an-alỳ*, da che io rammentai, ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

Supino.

آكه آكه *an-a an-a*, rammentando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

آكار *an-àr* indeclinabile, chi rammenta, e rammentava, o rammenti, e rammentasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. آكان *an-àn*, quello, il quale rammenta, rammentava, rammentò, ha, ed avea rammentato, e rammenterà.

Gen. آكانك *an-anỳn-*, &c.

Plur.Nom. *an-anlàr*, quelli, i quali rammentano, rammentavano, rammentarono, hanno, ed aveano rammentato, e rammenteranno.

Gen.

Gen. آنانلرك *an-anlaryǹ-* , &c.

Participio del Preterito perfetto.

آكمش *an-myś* indeclinabile, chi ha, o abbia rammentato, e avesse rammentato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. آكديغم *an-dyghyǹm* , quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me rammentato.

Gen. آكديغمك *an-dyghymyǹn-* , &c.

Plur.Nom. آكدقلرم *an-dyklaryǹm* , quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me rammentati.

Gen. آكدقلرمك *an-dyklarymyǹn-* , &c.

Sing.Nom. آكديغمز *an-dyghymyǹz* , quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi rammentato.

Gen. آكديغمزك *an-dyghymyzyǹn-* , &c.

Plur.Nom. آكدقلرمز *an-dyklarymyǹz* , quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi rammentati.

Gen. آكدقلرمزك *an-dyklarymyzyǹn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكديغك *an-dyghyn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato., ed era stato da te rammentato.

Gen. اكديغكك *an-dyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرك *an-dyklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te rammentati.

Gen. اكدقلريكك *an-dyklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. اكديغكز *an-dyghyn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi rammentato.

Gen. اكديغكزك *an-dyghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلريكز *an-dyklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi rammentati.

Gen. اكدقلريكزك *an-dyklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكديغى *an-dyghy*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui rammentato.

Gen. اكديغنك *an-dyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui rammentati.

Gen.

Gen. اكدكلرينك *an-dyklarynỳn-* , &c.

Sing.Nom. اكدكلرى *an-dyklarỳ* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da loro rammentato .

Gen. اكدكلرينك *an-dyklarynỳn-* , &c.

Plur.Nom. اكدكلرى *an-dyklarỳ* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da loro rammentati .

Gen. اكدكلرينك *an-dyklarynỳn-* , &c.

Participio del Futuro .

اكاجق *an-ağyàk* indeclinabile , chi ha , o abbia da rammentare , per rammentare .

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. اكاجغيم *an-ağyaghỳm* , quello , il quale si deve da me rammentare .

Gen. اكاجغيمك *an-ağyaghymỳn-* , &c.

Plur.Nom. اكاجقلرم *an-ağyaklarỳm* , quelli , i quali si devono da me rammentare .

Gen. اكاجقلرمك *an-ağyaklarymỳn-* , &c.

Sing.Nom. اكاجغمز *an-ağyaghymỳz* , quello , il quale si deve da noi rammentare .

Gen.

Gen. اكاجغمزك *an-aǧyaghymyzỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرمز *an-aǧyaklarymỳz*, quelli, i quali si devono da noi rammentare.

Gen. اكاجقلرمزك *an-aǧyaklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكاجغك *an-aǧyaghỳn-*, quello, il quale si deve da te rammentare.

Gen. اكاجغيكك *an-aǧyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرك *an-aǧyaklarỳn-*, quelli, i quali si devono da te rammentare.

Gen. اكاجقلريكك *an-aǧyaklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. اكاجغيكز *an-aǧyaghyn-ỳz*, quello, il quale si deve da voi rammentare.

Gen. اكاجغيكزك *an-aǧyaghyn-yzỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلريكز *an-aǧyaklaryn-ỳz*, quelli, i quali si devono da voi rammentare.

Gen. اكاجقلريكزك *an-aǧyaklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكاجغى *an-aǧyaghỳ*, quello, il quale si deve da lui rammentare.

Gen. اكاجغينك *an-aǧyaghynỳn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. اكاجقلرى *an-ağyaklary*, quelli, i quali si devono da lui rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-ağyaklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. اكاجقلرى *an-ağyaklary*, quello, il quale si deve da loro rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-ağyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرى *an-ağyaklary*, quelli, i quali si devono da loro rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-ağyaklarynyn-*, &c.

اكمهلو *an-maly* indeclinabile, chi deve rammentare, o bisogna rammentare.

CAPITOLO X.

Ottava Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

يارهلرم *jaralàrym*, io impiago, يارهلرسن *jaralàrsyn*, يارهلر *jaralàr*. Plur. يارهلرز *jaralàryz*, يارهلرسكز *jaralàrsyn-yz*, يارهلرلر *jaralarlàr*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يارەليورم *Jaralàjorum*, io sto impiagando, يارەليورسن *jaralàjorsun*, يارەليور *jaralàjor*. Plur. يارەليورز *jaralàjoruz*, يارەليورسكز *jaralàjorsun-uz*, يارەليورلر *jaralàjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

يارەلمش اولورم *jaràlamyś olùrum*, io vengo ad impiagare, يارەلمش اولورسن *jaràlamyś olùrsun*, يارەلمش اولور *jaràlamyś olùr*. Plur. يارەلمش اولورز *jaràlamyś olùruz*, يارەلمش اولورسكز *jaràlamyś olùrsun-uz*, يارەلمش اولورلر *jaràlamyś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يارەلر ايدم *jaralàr ydym*, io impiagava, يارەلر ايدك *jaralàr ydyn-*, يارەلر ايدى *jaralàr ydy*. Plur. يارەلر ايدك *jaralàr ydyk*, يارەلر ايدكز *jaralàr ydyn-yz*, يارەلر ايديلر *jaralàr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يارەليور ايدم *jaralàjor ydym*, io stava impiagando,

يارەليور

یارەلیورایدك *jaralàjor ydyn-* , یارەلیورایدی *jaralàjor ydy* . Plur. یارەلیورایدك *jaralàjor ydyk* , یارەلیورایدکز *jaralàjor ydyn-yz* , یارەلیورایدیلر *jaralàjor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

یارەلرایمشم *jaralàr ymyś ym* , si dice , che io impiagassi , یارەلرایمشسن *jaralàr ymyś syn*, یارەلرایمش *jaralàr ymyś* . Plur. یارەلرایمشز *jaralàr ymyś yz*, یارەلرایمشسکز *jaralàr ymyś syn-yz*, یارەلرایمشلر *jaralàr ymyś lar* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

یارەلیورایمشم *jaralàjor ymyś ym* , si dice , che io stessi impiagando , یارەلیورایمشسن *jaralàjor ymyś syn* , یارەلیورایمش *jaralàjor ymyś* . Plur. یارەلیورایمشز *jaralàjor ymyś yz* , یارەلیورایمشسکز *jaralàjor ymyś syn-yz* , یارەلیورایمشلر *jaralàjor ymyś lar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

یارەلدم *jaràladym* , io impiagai , ed ho impiagato , یارەلدك *jaràladyn-* , یارەلدی *jaràlady* . Plur. یارەلدق *jaràladyk* , یارەلدکز *jaràladyn-yz* , یارەلدیلر *jaràladylàr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يارهلمشم *jaràlamyś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia impiagato, يارهلمشسن *jaràlamyś syn*, يارهلمش *jaràlamyś*. Plur. يارهلمشز *jaràlamyś yz*, يارهلمشسكز *jaràlamyś syn-yz*, يارهلمشلر *jaràlamyś làr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

يارهلمش اولدم *jaràlamyś oldùm*, io venni, e son venuto ad impiagare, يارهلمش اولدك *jaràlamyś oldùn-*, يارهلمش اولدى *jaràlamyś oldù*. Plur. يارهلمش اولدق *jaràlamyś oldùk*, يارهلمش اولدكز *jaràlamyś oldun-ùz*, يارهلمش اولديلر *jaràlamyś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يارهلدى ايدم *jaràlady idym*, io avevo impiagato, يارهلدى ايدك *jaràlady idyn-*, يارهلدى ايدى *jaràlady idy*. Plur. يارهلدى ايدك *jaràlady idyk*, يارهلدى ايدكز *jaràlady idyn-yz*, يارهلدى ايديلر *jaràlady idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارهلمش ايدم *jaràlamyś ydym*, io già avevo impiagato, يارهلمش

ياره‌لمش ايدك *jaràlamyš ydyn-* , ياره‌لمش ايدی *jaràlamyš ydy* . Plur. ياره‌لمش ايدك *jaràlamyš ydyk* , ياره‌لمش ايدكز *jaràlamyš ydyn-yz* , ياره‌لمش ايديلر *jaràlamyš ydylar* .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

ياره‌لمش ايمشم *jaràlamyš ymyšym* , si dice , che io avessi impiagato , ياره‌لمش ايمشسن *jaràlamyš ymyš syn* , ياره‌لمش ايمش *jaràlamyš ymyš* . Plur. ياره‌لمش ايمشز *jaràlamyš ymyš yz* , ياره‌لمش ايمشسكز *jaràlamyš ymyš syn-yz* , ياره‌لمش ايمشلر *jaràlamyš ymyš lar* .

Futuro semplice.

Sing.

ياره‌لرم *jaralàrym* , io impiagherò , come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

ياره‌لمش اولورم *jaràlamyš olùrum* , io verrò ad impiagare , come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

ياره‌ليه‌جق اولدم *jaràlajağyàgh oldùm* , io fui , e sono stato per impiagare , ياره‌ليه‌جق اولدك *jaràlajağyàgh oldùn-* ,

 ياره‌ليه‌جق

يارەليەجق اولدى *jaràlajağyàgh oldù*. Plur. يارەليەجق اولدق *jaràlajağyàgh oldùk* , يارەليەجق اولدكز *jaràlajağhyàgh ol-dun-ùz* , يارەليەجق اولديلر *jaràlajağyàgh oldulàr* .

Futuro misto relativo.

Sing.

يارەليەجق اولمشم *jaràlajağyàgh olmùś um* , si dice , che io sia , e fossi stato per impiagare , يارەليەجق اولمشسن *jaràlajağyàgh olmùś sun* , يارەليەجق اولمش *jaràlajağyàgh olmùś* . Plur. يارەليەجق اولمشز *jaràlajağyàgh olmùś uz* , يارەليەجق اولمشسكز *jaràlajağyàgh olmùś sun-uz* , يارەليەجق اولمشلر *jaràlajağyàgh olmuślàr* .

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

يارەله *jaralà* , impiaga tu , يارەلسون *jaràlasyn* . Plur. يارەليەلم *jaràlajalỳm* , يارەليكز *jaralàjyn-yz* , o يارەليك *jaralàjyn-* , يارەلسونلر *jaràlasynlàr* .

Modo Ottativo.

Presente , e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه يارەليه ايدم *bolàjlü jaràlajà idym* , Iddio volesse , che

che io impiagassi, يارهليه ايدك *jaràlajà idyn-*, يارهليه ايدى *jaràlajà idy*. Plur. يارهليه ايدك *jaràlajà idyk*, يارهليه ايدكز *jaràlajà idyn-yz*, يارهليه ايديلر *jaràlajà idylar*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه يارهلمش اولم *bolàjlki jaràlamyṡ olàm*, Iddio voglia che io abbia impiagato, يارهلمش اولهسن *jaràlamyṡ olàsyn*, يارهلمش اوله *jaràlamyṡ olà*. Plur. يارهلمش اولهيز *jaràlamyṡ olàiz*, يارهلمش اولهسز *jaràlamyṡ olàsyz*, يارهلمش اولهلر *jaràlamyṡ olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه يارهلمش اوليدم *bolàjlki jaràlamyṡ olà idym*, Iddio volesse, che io avessi impiagato, يارهلمش اوليدك *jaràlamyṡ olàidyn-*, يارهلمش اوليدى *jaràlamyṡ olàidy*. Plur. يارهلمش اوليدق *jaràlamyṡ olàidyk*, يارهلمش اوليدكز *jaràlamyṡ olài-dyn-yz*, يارهلمش اوليديلر *jaràlamyṡ olà idylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه يارهليم *bolàjlki jaralajàm*, Iddio voglia, che io impiaghi, يارهليهسن *jaralajàsyn*, يارهليه *jaralajà*. Plur. يارهليهيز

یاره‌لیه‌یز *jaralajàiz*, یاره‌لیه‌سز *jaralajàsyz*, یاره‌لیه‌لر *jaralajalàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

یاره‌لرسم *jaralàrsam*, se io impiago, یاره‌لرسك *jaralàrsan*, یاره‌لرسه *jaralàrsa*. Plur. یاره‌لرسق *jaralàrsak*, یاره‌لرسكز *jaralàrsan-yz*, یاره‌لرسه‌لر *jaralàrsalar*, o یاره‌لرلرسه *jaralarlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

یاره‌لیورسم *jaralàjorsam*, se io sto impiagando, یاره‌لیورسك *jaralàjorsan*, یاره‌لیورسه *jaralàjorsa*. Plur. یاره‌لیورسق *jaralàjorsak*, یاره‌لیورسكز *jaralàjorsan-yz*, یاره‌لیورسه‌لر *jaralàjorsalar*, o یاره‌لیورلرسه *jaralàjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

یاره‌لرسه ایدم *jaralàrsa idym*, quando io impiagavo, یاره‌لرسه ایدك *jaralàrsa idyn*, یاره‌لرسه ایدی *jaralàrsa idy*. Plur. یاره‌لرسه ایدك *jaralàrsa idyk*, یاره‌لرسه ایدكز *jaralàrsa idyn-yz*, یاره‌لرسه ایدیلر *jaralàrsa idylar*, o یاره‌لرلرسه ایدی *jaràlarlàrsa idy*.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يارەليورسه ايدم *jaralàjorsa idym*, quando io stava impiagando, يارەليورسه ايدك *jaralàjorsa idyn*-, يارەليورسه ايدى *jaralàjorsa idy*. Plur. يارەليورسه ايدك *jaralàjorsa idyk*, يارەليورسه ايدكز *jaralàjorsa idyn-yz*, يارەليورسه ايديلر *jaralàjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يارەلرسه ايمشم *jaralàrsa imyš ym*, si dice, che quando io impiagava, يارەلرسه ايمشسن *jaralàrsa imyš syn*, يارەلرسه ايمش *jaralàrsa imyš*. Plur. يارەلرسه ايمشز *jaralàrsa imyš yz*, يارەلرسه ايمشكز *jaralàrsa imyš syn-yz*, يارەلرسه ايمشلر *jaralàrsa imyšlar*, o يارەلرلرسه ايمش *jaràlarlàrsa imyš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يارەليورسه ايمشم *jaralàjorsa imyš ym*, si dice, che quando io stava impiagando, يارەليورسه ايمشسن *jaralàjorsa imyš-syn*, يارەليورسه ايمش *jaralàjorsa imyš*. Plur. يارەليورسه ايمشز *jaralàjorsa imyš yz*, يارەليورسه ايمشسكز *jaralàjorsa imyš-syn-yz*, يارەليورسه ايمشلر *jaralàjorsa imyšlar*, o يارەليورلرسه ايمش *jaràlajorlàrsa imyš*..

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

يارەلسم *jaràlasàm*, se io impiagassi, يارەلسك *jaràla-sàn-*, يارەلسه *jaràlasà*. Plur. يارەلسق *jaràlasàk*, يارەلسكز *jaràlasan-yz*, يارەلسەلر *jaràlasalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

يارەلرايدم *jaralàr ydym*, io impiagherei, ed avrei impiagato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يارەلدى ايسم *jaràlady isam*, se, o quando io impiagai, ed ho impiagato, يارەلدى ايسك *jaràlady isan-*, يارەلدى ايسه *jaràlady isa*. Plur. يارەلدى ايسك *jaràlady isak*, يارەلدى ايسكز *jaràlady isan-yz*, يارەلدى ايسەلر *jaràlady isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يارەلمش ايسم *jaràlamyś ysam*, si dice, che quando io ho impiagato, o se si dice, che io abbia impiagato, o se io avrò impiagato, يارەلمش ايسك *jaràlamyś ysan-*, يارەلمش ايسه *jaràlamyś ysa*. Plur. يارەلمش ايسك *jaràlamyś ysak*, يارەلمش

يارەلمش ايسكز *jaràlamyś ysan-yz* , يارەلمش ايسەلر *jaràlamyś ysalar* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يارەلدى ايسە ايدم *jaràlady isa idym* , quando io avevo impiagato , يارەلدى ايسە ايدك *jaràlady isa idyn-* , يارەلدى ايسە ايدى *jaràlady isa idy* . Plur. يارەلدى ايسە ايدك *jaràlady isa idyk* , يارەلدى ايسە ايدكز *jaràlady isa idyn-yz* , يارەلدى ايسە ايديلر *jaràlady isa idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارەلمش ايسە ايدم *jaràlamyś ysa idym* , tempo fa quando io avevo impiagato , يارەلمش ايسە ايدك *jaràlamyś ysa idyn-* , يارەلمش ايسە ايدى *jaràlamyś ysa idy* . Plur. يارەلمش ايسە ايدك *jaràlamyś ysa idyk* , يارەلمش ايسە ايدكز *jaràlamyś ysa idyn-yz* , يارەلمش ايسە ايديلر *jaràlamyś ysa idylar* .

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

يارەلمش اولسم *jaràlamyś olsàm* , se mai io avessi impiagato , يارەلمش اولسك *jaràlamyś olsàn-* , يارەلمش اولسە *jaràlamyś olsà* . Plur. يارەلمش اولسق *jaràlamyś olsàk* , يارەلمش

اولسكز

اولسکز *jaràlamyś olsan-yz*, يارەلمش اولسەلر *jaràlamyś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يارەلسە ايدم *jaràlasà idym*, se io avessi impiagato, يارەلسە ايدك *jaràlasà idyn-*, يارەلسە ايدى *jaràlasà idy*. Plur. يارەلسە ايدك *jaràlasà idyk*, يارەلسە ايدکز *jaràlasà idyn-yz*, يارەلسە ايديلر *jaràlasà idylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارەلمش اولسيدم *jaràlamyś olsà idym*, se io per l'avanti avessi impiagato, يارەلمش اولسيدك *jaràlamyś olsà idyn-*, يارەلمش اولسيدى *jaràlamyś olsà idy*. Plur. يارەلمش اولسيدق *jaràlamyś olsà idyk*, يارەلمش اولسيدکز *jaràlamyś olsà idyn-yz*, يارەلمش اولسيديلر *jaràlamyś olsà idylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارەلمش اولوردم *jaràlamyś olùrdum*, io avrei già impiagato; o sarei venuto ad impiagare, يارەلمش اولوردك *jaràlamyś olùrdun-*, يارەلمش اولوردى *jaràlamyś olùrdu*. Plur. يارەلمش اولوردق *jaràlamyś olùrduk*, يرەلمش اولوردکز *jaràlamyś olùrdun-uz*, يارەلمش اولورديلر *jaràlamyś olùrdular*.

Fu-

Futuro.

Sing.

يارهلرسم *jaralàrsam* , se , o quando io impiagherò , come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

يارهليهجق ايسم *jaràlajag̃yàgh ysam*, se io ho da impiagare, يارهليهجق ايسك *jaràlajag̃yàgh ysan-* , يارهليهجق ايسه *jaràlajag̃yàgh ysa* . Plur. يارهليهجق ايسك *jaràlajag̃yàgh ysak* , يارهليهجق ايسكز *jaràlajag̃yàgh ysan-yz* , يارهليهجق ايسهلر *jaràlajag̃yàgh ysalar* .

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

يارهليهجق ايسه ايدم *jaràlajag̃yàgh ysa idym* , se , o quando io avevo da impiagare , يارهليهجق ايسه ايدك *jaràlajag̃yàgh ysa idyn-*, يارهليهجق ايسه ايدى *jaràlajag̃yàgh ysa idy* . Plur. يارهليهجق ايسه ايدك *jaràlajag̃yàgh ysa idyk*, يارهليهجق ايسه ايدكز *jaràlajag̃yàgh ysa dyn-yz* , يارهليهجق ايسه ايديلر *jaràlajag̃yàgh ysa idylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

یارهلیهجق ایمش ایسم *jaràlajağyàgh ymyš ysam*, si dice, che quando io avevo da impiagare, یارهلیهجق ایمش ایسك *jaràlajağyàgh ymyš ysan-*, یارهلیهجق ایمش ایسه *jaràlajağyàgh ymyš ysa*. Plur. یارهلیهجق ایمش ایسك *jaràlajağyàgh ymyš ysak*, یارهلیهجق ایمش ایسکز *jaràlajağyàgh ymyš ysan-yz*, یارهلیهجق ایمش ایسهلر *jaràlajağyàgh ymyš ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

یارهلیهجق اولسم *jaràlajağyàgh olsàm*, se io avessi da impiagare, یارهلیهجق اولسك *jaràlajağyàgh olsàn-*, یارهلیهجق اولسه *jaràlajağyàgh olsà*. Plur. یارهلیهجق اولسق *jaràlajağyàgh olsàk*, یارهلیهجق اولسکز *jaràlajağyàgh olsan-yz*, یارهلیهجق اولسهلر *jaràlajağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

یارهلیهجق اولدم ایسه *jaràlajağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per impiagare, یارهلیهجق اولدك ایسه *jaràlajağyàgh oldùn-ysa*, یارهلیهجق اولدی ایسه *jaràlajağyàgh oldù isa*. Plur. یارهلیهجق اولدق ایسه *jaràlajağyàgh ol-*

oldùgh ysa , ياره‌ليه‌جق اولدکز ايسه *jaràlajağyàgh oldun-ùz ysa* , ياره‌ليه‌جق اولديلر ايسه *jaràlajağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

ياره‌ليه‌جق اولمش ايسم *jaràlajağyàgh olmùś ysam* , si dice, che quando io sono stato per impiagare , ياره‌ليه‌جق اولمش ايسك *jaràlajağyàgh olmùś ysan-* , ياره‌ليه‌جق اولمش ايسه *jaràlajağyàgh olmùś ysa* . Plur. ياره‌ليه‌جق اولمش ايسك *jaràlajağyàgh olmùś ysak* , ياره‌ليه‌جق اولمش ايسکز *jaràlajağyàgh olmùś ysan-yz* , ياره‌ليه‌جق اولمش ايسه‌لر *jaràlajağyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

ياره‌ليه‌جق اولسيدم *jaràlajağyàgh olsàidym* , se io fossi stato per impiagare , ياره‌ليه‌جق اولسيدك *jaràlajağyàgh olsà-idyn-* , ياره‌ليه‌جق اولسيدى *jaràlajağyàgh olsà idy* . Plur. ياره‌ليه‌جق اولسيدق *jaràlajağyàgh olsà idyk* , ياره‌ليه‌جق اولسيدکز *jaràlajağyàgh olsà idyn-yz* , ياره‌ليه‌جق اولسيديلر *jaràlajağyàgh olsà idylar* .

Fu-

Futuro.

Sing.

يارەليەجق اولورسم *jaràlajağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da impiagare, يارەليەجق اولورسك *jaràlajağyàgh olùrsan-*, يارەليەجق اولورسه *jaràlajağyàgh olùrsa*. Plur. يارەليەجق اولورسق *jaràlajağyàgh olùrsak*, يارەليەجق اولورسكز *jaràlajağyàgh olùrsan-yz*, يارەليەجق اولورسەلر *jaràlajağyàgh olùrsalar*, o يارەليەجق اولورلرسه *jaràlajağyàgh olùrlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

يارەلمق *jaràlamàk*, impiagare.

Declinazione del Presente, e Preterito Imperfetto.

Nom. يارەلمق *jaràlamàk*, o يارەلمه *jaràlamà*, impiagare, o l' impiagare.

Gen. يارەلمغك *jaràlamaghỳn-*, o يارەلمەنك *jaràlamanỳn-*, d' impiagare.

Gen. يارەلمق *jaràlamàk*, d' impiagare.

Dat. يارەلمغه *jaràlamaghà*, ad impiagare.

Acc. يارەلمغى *jaràlamaghỳ*, l' impiagare.

Acc. يارەلمق *jaràlamàk*, impiagare.

Abl. يارهلمقدن *jaràlamakdàn*, o يارهلمهدن *jaràlamadàn*, dall' impiagare, o per impiagare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارهلمم *jaràlamàm*, l' impiagar io.

Gen. يارهلممك *jaràlamamỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلممز *jaràlamamỳz*, l' impiagare noi.

Gen. يارهلممزك *jaràlamamỳzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارهلمك *jaràlamàn-*, l' impiagare tu.

Gen. يارهلمككك *jaràlaman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلمكز *jaràlaman-ỳz*, l' impiagare voi.

Gen. يارهلمكزك *jaràlaman-ỳzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارهلمسى *jaràlamasỳ*, l' impiagare quello.

Gen. يارهلمسنك *jaràlamasỳnyn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلملرى *jaràlamalarỳ*, l' impiagare quelli.

Gen. يارهلملرينك *jaràlamalarynỳn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

يارهلدق *jaràladỳk*, aver impiagato.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. يارەلدق *jaràladyk*, aver impiagato.

Abl. يارەلدقدن *jaràladykdàn*, dall'aver impiagato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەلديغم *jaràladyghỳm*, aver io impiagato.

Gen. يارەلديغمك *jaràladyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلديغمز *jaràladyghymỳz*, aver noi impiagato.

Gen. يارەلديغمزك *jaràladyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەلديغك *jaràladyghỳn-*, aver tu impiagato.

Gen. يارەلديغكك *jaràladyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلديغكز *jaràladyghyn-ỳz*, aver voi impiagato.

Gen. يارەلديغكزك *jaràladyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەلديغى *jaràladyghỳ*, aver quello impiagato.

Gen. يارەلديغنك *jaràladyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلرى *jaràladyklarỳ*, aver quelli impiagato.

Gen. يارەلدقلرينك *jaràladyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

يارەليەجق *jaràlajag̃yàk*, dover impiagare.

De-

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەليەجغيم *jaràlajağyaghym*, dover io impiagare.

Gen. يارەليەجغيمك *jaràlajagyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجغيمز *jaràlajağyaghymyz*, dover noi impiagare.

Gen. يارەليەجغيمزك *jaràlajağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەليەجغك *jaràlajağyaghyn-*, dover tu impiagare.

Gen. يارەليەجغيكك *jaràlajağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجغيكز *jaràlajağyaghyn-yz*, dover voi impiagare.

Gen. يارەليەجغيكزك *jaràlajağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەليەجغى *jaràlajağyaghy*, dover quello impiagare.

Gen. يارەليەجغينك *jaràlajağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklary*, dover quelli impiagare.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynyn-*, &c.

Futuro misto.

يارەليەجق اولمق *jaràlajag̃yàgh olmàk*, aver dovuto impiagare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەليەجق اولديغم *jaràlajag̃yàgh oldughùm*, aver io dovuto impiagare.

Gen. يارەليەجق اولديغمك *jaràlajag̃yàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجق اولديغمز *jaràlajag̃yàgh oldughumùz*, aver dovuto noi impiagare.

Gen. يارەليەجق اولديغمزك *jaràlajag̃yàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەليەجق اولديغك *jaràlajag̃yàgh oldughùn-*, aver dovuto tu impiagare.

Gen. يارەليەجق اولديغكك *jaràlajag̃yàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجك اولديغكز *jaràlajag̃yàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi impiagare.

Gen. يارەليەجق اولديغكزك *jaràlag̃yàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. یارەلیەجق اولدیغی *jaràlajag̃yàgh oldughù*, aver dovuto quello impiagare.

Gen. یارەلیەجق اولدیغنك *jaràlajag̃yàgh oldughu-nùn*, &c.

Plur.Nom. یارەلیەجق اولدقلری *jaràlajag̃yàgh oldukláry*, aver dovuto quelli impiagare.

Gen. یارەلیەجق اولدقلرینك *jaràlajag̃yàgh oldukláry-nyn*, &c.

Gerundj.

یارەلر ایکن *jaralàr ilken*, mentre io impiago, e impiagavo, tu impiaghi, e impiagavi, &c.

یارەلیور ایکن *jaralàjor ilken*, impiagando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi impiagando, &c.

یارەلمش ایکن *jaràlamyś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi impiagato, &c. o avendo impiagato.

یارەلیەجق ایکن *jaràlajagyàgh ilken*, io, tu, quello in vece d' impiagare, &c. o mentre io ero, tu eri per impiagare, &c.

یارەلملو ایکن *jaràlamaly ilken*, io, tu in vece di dover impiagare, &c. o dovendo impiagare.

یارەلدیغم

يارەلديغم وار ايكن *jaràladyghỳm var iken*, يارەلديغك وار ايكن *jaràladyghỳn-var iken* , &c. quantunque io abbia , tu abbi impiagato , &c.

يارەلديغم وار ايمش ايكن *jaràladyghỳm var ymyš iken* , يارەلديغك وار ايمش ايكن *jaràladyghỳn- var ymyš iken* , &c. quantunque io avessi , tu avessi impiagato &c.

يارەليوب *jaràlejỳp* , impiagando , ed avendo impiagato .

يارەليەرق *jaràlejaràk* , impiagando , coll' impiagare .

يارەلينجه *jaràlejỳn-ǧya* , finchè io impiaghi , tu impiaghi , &c. o mentre io impiago , tu impiaghi , &c. o se io impiago , tu impiaghi , &c. o impiagando io , tu , &c. o subito che io impiagai , ed ho impiagato , tu impiagasti , ed hai impiagato , &c.

يارەليلدن برو *jaràlajaldàn beri* , da che , o dappoichè io impiagai , ed ho impiagato , tu impiagasti , ed hai impiagato , &c.

يارەليەلو *jaràlajalỳ* , da che io impiagai , ed ho impiagato , tu impiagasti , ed hai impiagato , &c.

Supino .

يارەليه يارەليه *jaràlaja jaràlaja* , impiagando più volte .

Par-

Participio del Presente, ed Imperfetto.

يارەلر *jaralàr* indeclinabile, chi impiaga, e impiagava, o impiaghi, e impiagasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. يارەليان *jaràlajàn*, quello, il quale impiaga, impiagava, impiagò, ha, ed avea impiagato, e impiagherà.

Gen. يارەليانك *jaràlajanỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلينلر, o meglio يارەليانلر *jaràlajanlàr*, quelli, i quali impiagano, impiagavano, impiagarono, hanno, ed aveano impiagato, e impiagheranno.

Gen. يارەلينلرك, o meglio يارەليانلرك *jaràlajanlarỳn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

يارەلمش *jaràlamỳś* indeclinabile, chi ha, o abbia impiagato, e avesse impiagato.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەلديغم *jaràladyghỳm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me impiagato.

Gen. يارەلديغمك *jaràladyghymỳn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. يارەلدقلرم *jaràladyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me impiagati.

Gen. يارەلدقلرمك *jaràladyklarymỳn-*, &c.

Sing.Nom. يارەلديغمز *jaràladyghymỳz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi impiagato.

Gen. يارەلديغمزك *jaràladyghymyzỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلرمز *jaràladyklarymỳz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi impiagati.

Gen. يارەلدقلرمزك *jaràladyklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەلديغك *jaràladyghỳn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te impiagato.

Gen. يارەلديغكك *jaràladyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلرك *jaràladyklarỳn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te impiagati.

Gen. يارەلدقلريكك *jaràladyklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. يارەلديغكز *jaràladyghyn-ỳz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi impiagato.

Gen.

Gen. يارەلديغكزك *jaràladyghyn-yzyǹ-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلريكز *jaràladyklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi impiagati.

Gen. يارەلدقلريكزك *jaràladyklaryn-yzyǹ-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەلديغى *jaràladyghỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui impiagato.

Gen. يارەلديغنك *jaràladyghynyǹ-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلرى *jaràladyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui impiagati.

Gen. يارەلدقلرينك *jaràladyklarynyǹ-*, &c.

Sing.Nom. يارەلدقلرى *jaràladyklarỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro impiagato.

Gen. يارەلدقلرينك *jaràladyklarynyǹ-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلرى *jaràladyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro impiagati.

Gen. يارەلدقلرينك *jaràladyklarynyǹ-*, &c.

Par-

Participio del Futuro.

يارەليەجق *jaràlajag̃yàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da impiagare, per impiagare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەليەجغيم *jaràlajag̃yaghỳm*, quello, il quale si deve da me impiagare.

Gen. يارەليەجغيمك *jaràlajag̃yaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرم *jaràlajag̃yaklarỳm*, quelli, i quali si devono da me impiagare.

Gen. يارەليەجقلريمك *jaràlajag̃yaklarymỳn-*, &c.

Sing.Nom. يارەليەجغيمز *jaràlajag̃yaghymỳz*, quello, il quale si deve da noi impiagare.

Gen. يارەليەجغيمزك *jaràlajag̃yaghymyzỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلريمز *jaràlajag̃yaklarymỳz*, quelli, i quali si devono da noi impiagare.

Gen. يارەليەجقلريمزك *jaràlajag̃yaklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەليەجغك *jaràlajag̃yaghỳn-*, quello, il quale si deve da te impiagare.

Gen. يارەليەجغيكك *jaràlajag̃yaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. يارەليەجقلرك *jaràlajağyaklaryn-* , quelli , i quali si devono da te impiagare.

Gen. يارەليەجقلريكك *jaràlajağyaklaryn-ỳn-* , &c.

Sing.Nom. يارەليەجغيكز *jaràlajağyaghyn-ỳz* , quello , il quale si deve da voi impiagare.

Gen. يارەليەجغيكزك *jaràlajağyaghyn-yzỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلريكز *jaràlajağyaklaryn-ỳz* , quelli , i quali si devono da voi impiagare.

Gen. يارەليەجقلريكزك *jaràlajağyaklaryn-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەليەجغى *jaràlajağyaghỳ* , quello , il quale si deve da lui impiagare.

Gen. يارەليه جغينك *jaràlajağyaghynỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da lui impiagare.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynỳn-*, &c.

Sing.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklarỳ* , quello , il quale si deve da loro impiagare.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da loro impiagare.

 Gen.

Gen. يارهليه‌جقلرينك *jaràlajağyaklarynyn*, &c.

يارهلملو *jaràlamaly* indeclinabile, chi deve impiagare, o bisogna impiagare.

CAPITOLO XI.

Nona Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

قوتارورم *kotaryrym*, io imbandisco, قوتارورسن *kotaryrsyn*, قوتارر *kotaryr*. Plur. قوتاروروز *kotaryryz*, قوتاروسكز *kotaryrsyn-yz*, قوتاررلر *kotaryrlàr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورم *kotaryjorum*, io sto imbandendo, قوتاريورسن *kotaryjorsun*, قوتاريور *kotaryjor*. Plur. قوتاريورز *kotaryjoruz*, قوتاريورسكز *kotaryjorsun-uz*, قوتاريورلر *kotaryjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

قوتارمش اولورم *kotàrmyš olùrum*, io vengo ad imbandire, قوتارمش اولورسن *kotàrmyš olùrsun*, قوتارمش اولور *kotàrmyš olùr*. Plur. قوتارمش اولورز *kotàrmyš olùruz*, قوتارمش

قوتارمش اولورسكز *kotàrmyŝ olùrsun-uz* , قوتارمش اولورلر *kotàrmyŝ olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قوتارردم *kotaryr ydym* , io imbandiva, قوتارردك *kotaryr-ydyn-* , قوتارردى *kotaryr ydy* . Plur. قوتارردق *kotaryr ydyk* , قوتارردكز *kotaryr ydyn-yz* , قوتارردیلر *kotaryr ydylar* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قوتاریوردم *kotaryjor ydym* , io stava imbandendo , قوتاریوردك *kotaryjor ydyn-* , قوتاریوردى *kotaryjor ydy* . Plur. قوتاریوردق *kotaryjor ydyk* , قوتاریوردكز *kotaryjor ydyn-yz* , قوتاریوردیلر *kotaryjor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتارر ایمشم *kotaryr ymyŝ ym* , si dice , che io imbandissi , قوتارر ایمشسن *kotaryr ymyŝ syn* , قوتارر ایمش *kotaryr ymyŝ* . Plur. قوتارر ایمشز *kotaryr ymyŝ yz* , قوتارر ایمشسكز *kotaryr ymyŝ syn-yz* , قوتارر ایمشلر *kotaryr ymyŝ lar* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريور ايمشم *kotarỳjor ymyś ym*, si dice, che io stessi imbandendo, قوتاريور ايمشسن *kotarỳjor ymyś syn*, قوتاريور ايمش *kotarỳjor ymyś*. Plur. قوتاريور ايمشز *kotarỳjor ymyś yz*, قوتاريور ايمشسكز *kotarỳjor ymyś syn-yz*, قوتاريور ايمشلر *kotarỳjor ymyślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاردم *kotàrdỳm*, io imbandii, ed ho imbandito, قوتاردك *kotàrdỳn-*, قوتاردی *kotàrdỳ*. Plur. قوتاردق *kotàrdỳk*, قوتاردكز *kotàrdyn-ỳz*, قوتارديلر *kotàrdylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قوتارمشم *kotàrmỳś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia imbandito, قوتارمشسن *kotàrmỳś syn*, قوتارمش *kotàrmỳś*. Plur. قوتارمشز *kotàrmỳś yz*, قوتارمشسكز *kotàrmỳś-syn-yz*, قوتارمشلر *kotàrmyślàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

قوتارمش اولدم *kotàrmỳś oldùm*, io venni, e son ve-nuto

nuto ad imbandire , قوتارمش اولدك *kotàrmyṡ oldùn-*, قوتارمش اولدی *kotàrmyṡ oldù* . Plur. قوتارمش اولدق *kotàr-myṡ oldùk* , قوتارمش اولدكز *kotàrmyṡ oldun-ùz* , قوتارمش اولديلر *kotàrmyṡ oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قوتاردی ايدم *kotàrdy idym* , io avevo imbandito, قوتاردی ايدك *kotàrdy idyn-* , قوتاردی ايدی *kotàrdy idy* . Plur. قوتاردی ايدك *kotàrdy idyk* , قوتاردی ايدكز *kotàrdy idyn-yz* , قوتاردی ايديلر *hotàrdy idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمشيدم *kotàrmyṡ ydym* , io già avevo imbandito, قوتارمشيدك *kotàrmyṡ ydyn-* , قوتارمشيدی *kotàrmyṡ ydy* . Plur. قوتارمشيدق *kotàrmyṡ ydyk* , قوتارمشيدكز *kotàrmyṡ-ydyn-yz* , قوتارمشيديلر *kotàrmyṡ ydylar* .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

قوتارمش ايمشم *hotàrmyṡ ymyṡ ym* , si dice, che io avessi imbandito, قوتارمش ايمشسن *kotàrmyṡ ymyṡ syn* , قوتارمش ايمش *kotàrmyṡ ymyṡ* . Plur. قوتارمش ايمشز *kotàrmyṡ ymyṡ-yz* ,

yz, قوتارمش ایمشسکز kotàrmyś ymyś syn-yz, قوتارمش ایمشلر kotàrmyś ymyślar.

Futuro semplice.

Sing.

قوتاروروم *kotaryrym* io imbandirò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

قوتارمش اولورم *kotàrmyś olùrum*, io verrò ad imbanbandire, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

قوتاره‌جق اولدم *kotàraġyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per imbandire, قوتاره‌جق اولدك *kotàraġyàgh oldùn-*, قوتاره‌جق اولدی *kotàraġyàgh oldù*. Plur. قوتاره‌جق اولدق *kotàraġyàgh oldùk*, قوتاره‌جق اولدکز *kotàraġyàgh oldun-ùz*, قوتاره‌جق اولدیلر *kotàraġyàgh oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

قوتاره‌جق اولمشم *kotàraġyàgh olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per imbandire, قوتاره‌جق اولمشسن *kotàraġyàgh olmùś sun*, قوتاره‌جق اولمش *kotàraġyàgh olmùś*.

Plur.

Plur. قوتاره جق اولمشز *kotàrağyàgh olmùś uz*, قوتاره جق اولمشسکز *kotàrağyàgh olmùś sun-uz*, قوتاره جق اولمشلر *kotàrağyàgh olmuś làr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

قوتار *kotàr*, imbandisci tu, قوتارسون *kotàrsyn*. Plur. قوتاره لم *kotàralym*, قوتاريکز *kotàryn-yz*, o قوتاريك *kotà-ryn-*, قوتارسونلر *kotàrsynlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايکه قوتاريدم *bolàjlli kotarà idym*, Iddio volesse, che io imbandissi, قوتاريدك *kotarà idyn-*, قوتاريدی *kotarà idy*. Plur. قوتاريدق *kotarà idyk*, قوتاريدکز *kotarà idyn-yz*, قوتاريديلر *kotarà idylar*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايکه قوتارمش اولم *bolàjlli kotàrmyś olàm*, Iddio voglia, che io abbia imbandito, قوتارمش اولهسن *kotàrmyś olàsyn*, قوتارمش اوله *kotàrmyś olà*. Plur. قوتارمش اولهيز *kotàrmyś olàiz*,

olàiz , قوتارمش اولەسز *kotàrmyś olàsyz* , قوتارمش اولەلر *kotàrmyś olalàr* .

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه قوتارمش اوليدم *bolàjlli kotàrmyś olàidym* , Iddio volesse , che io avessi imbandito , قوتارمش اوليدك *kotàrmyś olàidyn* , قوتارمش اوليدى *kotàrmyś olàidy* . Plur. قوتارمش اوليدق *kotàrmyś olàidyk* , قوتارمش اوليدكز *kotàrmyś olài-dyn-yz* , قوتارمش اوليديلر *kotàrmyś olàidylar* .

Futuro .

Sing.

بولايكه قوتارم *bolàjlli kotaràm* , Iddio voglia , che io imbandisca , قوتارەسن *kotaràsyn* , قوتارە *kotarà* . Plur. قوتارەيز *kotaràiz* , قوتارەسز *kotaràsyz* , قوتارەلر *kotaralàr* .

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito .

Sing.

قوتاررسم *kotaryrsam* , se io imbandisco , قوتاررسك *kotaryrsan* , قوتاررسة *kotaryrsa* . Plur. قوتاررسق *kataryrsak* , قوتاررسكز *kotaryrsan-yz* , قوتاررسەلر *kotaryrsàlar* , o قوتاررلرسه *kotàryrlàrsa* .

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسم *kotaryjorsam*, se io sto imbandendo, قوتاريورسك *kotaryjorsan-*, قوتاريورسه *kotaryjorsa*. Plur. قوتاريورسق *kotaryjorsak*, قوتاريورسكز *kotaryjorsan-yz*, قوتاريورسەلر *kotaryjorsalar*, o قوتاريورلرسه *kotàryjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قوتاررسه ايدم *kotaryrsa idym*, quando io imbandivo, قوتاررسه ايدك *kotaryrsa idyn-*, قوتاررسه ايدى *kotaryrsa idy*. Plur. قوتاررسه ايدك *kotaryrsa idyk*, قوتاررسه ايدكز *kotaryrsa idyn-yz*, قوتاررسه ايديلر *kotaryrsa idylar*, o قوتاررلرسه ايدى *kotàryrlàrsa idy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسه ايدم *kotaryjorsa idym*, quando io stava imbandendo, قوتاريورسه ايدك *kotaryjorsa idyn-*, قوتاريورسه ايدى *kotaryjorsa idy*. Plur. قوتاريورسه ايدك *kotaryjorsa idyk*, قوتاريورسه ايدكز *kotaryjorsa idyn-yz*, قوتاريورسه ايديلر *kotaryjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتاررسه ایمشم *kotarỳrsa imyṡ ym*, si dice, che quando io imbandiva, قوتاررسه ایمشسن *kotarỳrsa imyṡ syn*, قوتاررسه ایمش *kotarỳrsa imyṡ*. Plur. قوتاررسه ایمشز *kotarỳrsa imyṡ yz*, قوتاررسه ایمشسکز *kotarỳrsa imyṡ syn-yz*, قوتاررسه ایمشلر *kotarỳrsa imyṡlar*, o قوتاررلرسه ایمش *kotàryrlàrsa imyṡ*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قوتاریورسه ایمشم *kotarỳjorsa imyṡ ym*, si dice, che quando io stava imbandendo, قوتاریورسه ایمشسن *kotarỳjorsa imyṡ syn*, قوتاریورسه ایمش *kotarỳjorsa imyṡ*. Plur. قوتاریورسه ایمشز *kotarỳjorsa imyṡ yz*, قوتاریورسه ایمشسکز *kotarỳjorsa imyṡ syn-yz*, قوتاریورسه ایمشلر *kotarỳjorsa imyṡlar*, o قوتاریورلرسه ایمش *kotàryjorlàrsa imyṡ*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قوتارسم *kotàrsàm*, se io imbandissi, قوتارسك *kotàrsàn-*, قوتارسه *kotàrsà*. Plur. قوتارسق *kotàrsàk*, قوتارسکز *kotàrsan-ỳz*, قوتارسهلر *kotàrsalàr*.

Se-

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

قوتاررردم *kotaryr ydym*, io imbandirei, ed avrei imbandito, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاردی ایسم *kotàrdy isam*, se, o quando io imbandii, ed ho imbandito, قوتاردی ایسك *kotàrdy isan-*, قوتاردی ایسه *kotàrdy isa*. Plur. قوتاردی ایسك *kotàrdy isak*, قوتاردی ایسکز *kotàrdy isan-yz*, قوتاردی ایسه‌لر *kotàrdy isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قوتارمش ایسم *kotàrmyś ysam*, si dice, che quando io ho imbandito, o se si dice, che io abbia imbandito, o se io avrò imbandito, قوتارمش ایسك *kotàrmyś ysan-*, قوتارمش ایسه *kotàrmyś ysa*. Plur. قوتارمش ایسك *kotàrmyś ysak*, قوتارمش ایسکز *kotàrmyś ysan-yz*, قوتارمش ایسه‌لر *kotàrmyś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قوتاردی ایسه ایدم *kotàrdy isa idym*, quando io avevo im-

imbandito, قوتاردى ايسه ايدك *kotàrdy isa idyn-* , قوتاردى ايسه ايدى *kotàrdy isa idy* . Plur. قوتاردى ايسه ايدك *kotàrdy isa idyk* , قوتاردى ايسه ايدكز *kotàrdy isa idyn-yz* , قوتاردى ايسه ايديلر *kotàrdy isa idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش ايسه ايدم *kotàrmyś ysa idym* , tempo fa quando io avevo imbandito, قوتارمش ايسه ايدك *kotàrmyś ysa idyn-* , قوتارمش ايسه ايدى *kotàrmyś ysa idy* . Plur. قوتارمش ايسه ايدك *kotàrmyś ysa idyk* , قوتارمش ايسه ايدكز *kotàrmyś ysa idyn-yz* , قوتارمش ايسه ايديلر *kotàrmyś ysa idylar* .

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

قوتارمش اولسم *kotàrmyś olsàm* , se mai io avessi imbandito, قوتارمش اولسك *kotàrmyś olsàn-* , قوتارمش اولسه *kotàrmyś olsà* . Plur. قوتارمش اولسق *kotàrmyś olsàk* , قوتارمش اولسكز *kotàrmyś olsan-yz* , قوتارمش اولسلر *kotàrmyś olsalàr* .

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قوتارسه ايدم *kotarsà idym* , se io avessi imbandito,

قوتارسه

قوتارسه ایدك *kotarsà idyn-* , قوتارسه ایدی *kotarsà idy* . Plur. قوتارسه ایدك *kotarsà idyk* , قوتارسه ایدکز *kotarsà idyn-yz* , قوتارسه ایدیلر *kotarsà idylar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش اولسیدم *kotàrmyś olsà idym* , se io per l'avanti avessi imbandito , قوتارمش اولسیدك *kotàrmyś olsà idyn-* , قوتارمش اولسیدی *kotàrmyś olsà idy* . Plur. قوتارمش اولسیدق *kotàrmyś olsà idyk* , قوتارمش اولسیدکز *kotàrmyś olsà idyn-yz* , قوتارمش اولسیدیلر *kotàrmyś olsà idylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش اولوردم *kotàrmyś olùrdum* , io avrei già imbandito , o sarei venuto ad imbandire , قوتارمش اولوردك *kotàrmyś olùrdun-* , قوتارمش اولوردی *kotàrmyś olùrdu* . Plur. قوتارمش اولوردق *kotàrmyś olùrduk* , قوتارمش اولوردکز *kotàrmyś olùrdun-uz* , قوتارمش اولوردیلر *kotàrmyś olùrdular* .

Futuro.

Sing.

قوتاررسم *kotarỳrsam* , se , o quando io imbandirò , come il Presente.

Mo-

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

قوتاره‌جق ایسم *kotàrağyàgh ysam*, se io ho da imbandire, قوتاره‌جق ایسك *kotàrağyàgh ysan-*, قوتاره‌جق ایسه *kotàrağyàgh ysa*. Plur. قوتاره‌جق ایسك *kotàrağyàgh ysak*, قوتاره‌جق ایسکز *kotàrağyàgh ysan-yz*, قوتاره‌جق ایسه‌لر *kotàrağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

قوتاره‌جق ایسه ایدم *kotàrağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da imbandire, قوتاره‌جق ایسه ایدك *kotàrağyàgh ysa idyn-*, قوتاره‌جق ایسه ایدی *kotàrağyàgh ysa idy*. Plur. قوتاره‌جق ایسه ایدك *kotàrağyàgh ysa idyk*, قوتاره‌جق ایسه ایدکز *kotàrağyàgh ysa idyn-yz*, قوتاره‌جق ایسه ایدیلر *kotàrağyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتاره‌جق ایمش ایسم *kotàrağyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da imbandire, قوتاره‌جق ایمش ایسك

ko-

kotàrağyàgh ymyś ysan- , قوتاره‌جق ايمش ايسه *kotàrağyàgh ymyś ysa* . Plur. قوتاره‌جق ايمش ايسك *kotàrağyàgh ymyś ysak* , قوتاره‌جق ايمش ايسكز *kotàrağyàgh ymyś ysan-yz* , قوتاره‌جق ايمش ايسه‌لر *kotàrağyàgh ymyś ysalar* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قوتاره‌جق اولسم *kotàrağyàgh olsàm* , se io avessi da imbandire , قوتاره‌جق اولسك *kotàrağyàgh olsàn-* , قوتاره‌جق اولسه *kotàrağyàgh olsà* . Plur. قوتاره‌جق اولسق *kotàrağyàgh olsàk* , قوتاره‌جق اولسكز *kotàrağyàgh olsan-yz* , قوتاره‌جق اولسه‌لر *kotàrağyàgh olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاره‌جق اولدم ايسه *kotàrağyàgh oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per imbandire , قوتاره‌جق اولدك ايسه *kotàrağyàgh oldùn-ysa* , قوتاره‌جق اولدى ايسه *kotàrağyàgh oldù isa* . Plur. قوتاره‌جق اولدق ايسه *kotàrağyàgh oldùgh ysa* , قوتاره‌جق اولدكز ايسه *kotàrağyàgh oldun-ùz ysa* , قوتاره‌جق اولديلر ايسه *kotàrağyàgh oldulàr ysa* .

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing.

قوتارەجق اولمش ایسم *kotàrağyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per imbandire, قوتارەجق اولمش ایسك *kotàrağyàgh olmùś ysan-*, قوتارەجق اولمش ایسه *kotàrağyàgh olmùś ysa*. Plur. قوتارەجق اولمش ایسك *kotà-rağyàgh olmùś ysak*, قوتارەجق اولمش ایسکز *kotàrağyàgh olmùś ysan-yz*, قوتارەجق اولمش ایسەلر *kotàrağyàgh olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قوتارەجق اولسیدم *kotàrağyàgh olsà idym*, se io fossi stato per imbandire, قوتارەجق اولسیدك *kotàrağyàgh olsà-idyn-*, قوتارەجق اولسیدی *kotàrağyàgh olsà idy*. Plur. قوتارەجق اولسیدق *kotàrağyàgh olsà idyk*, قوتارەجق اولسیدکز *kotàrağyàgh olsà idyn-yz*, قوتارەجق اولسیدیلر *kotàrağyàgh olsà idylar*.

Futuro.

Sing.

قوتارەجق اولورسم *kotàrağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da imbandire قوتارەجق اولورسك *kotàrağyàgh olùr-san-*,

san-, اولورسنه قوتارەجق *kotàragyàgh olürsa*. Plur. قوتارەجق اولورسق *kotàragyàgh olürsak*, قوتارەجق اولورسكز *kotàragyàgh olürsan-yz*, قوتارەجق اولورسەلر *kotàragyàgh olürsalar*, o قوتارەجق اولورلرسه *kotàragyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

قوتارمق *kotàrmàk*, imbandire.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. قوتارمق *kotàrmàk*, o قوتارمه *kotàrmà*, imbandire, o l' imbandire.

Gen. قوتارمغك *kotàrmaghỳn-*, o قوتارمەنك *kotàrmanỳn-*, d' imbandire.

Gen. قوتارمق *kotàrmàk*, d' imbandire.

Dat. قوتارمغه *kotàrmaghà*, ad imbandire.

Acc. قوتارمغى *kotàrmaghỳ*, l' imbandire.

Acc. قوتارمق *kotàrmàk*, imbandire.

Abl. قوتارمقدن *kotàrmakdàn*, o قوتارمەدن *kotàrmadàn*, dall' imbandire, o per imbandire.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. قوتارمم *kotàrmàm*, l' imbandir io.

Gen. قوتارمەمك *kotàrmamyn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارمەمز *kotàrmamyz* , l' imbandir noi.

Gen. قوتارمەمزك *kotàrmamyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارمك *kotàrmàn-* , l' imbandir tu.

Gen. قوتارمككك *kotàrman-yn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارمكز *kotàrman-yz* , l' imbandir voi.

Gen. قوتارمكزك *kotàrman-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارمسى *kotàrmasy* , l' imbandir quello.

Gen. قوتارمسنك *kotàrmasynyn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارملرى *kotàrmalary* , l' imbandir quelli.

Gen. قوتارملرينك *kotàrmalarynyn-* , &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

قوتاردق *kotàrdyk* , aver imbandito.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. قوتاردق *kotàrdyk* , aver imbandito.

Abl. قوتاردقدن *kotàrdykdàn* , dall' aver imbandito.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارديغم *kotàrdyghym* , aver io imbandito.

Gen.

Gen. قوتارديغمك *kotàrdyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارديغمز *kotàrdyghymỳz*, aver noi imbandito.

Gen. قوتارديغمزك *kotàrdyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارديغك *kotàrdyghỳn-*, aver tu imbandito.

Gen. قوتارديغكك *kotàrdyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارديغكز *kotàrdyghyn-ỳz*, aver voi imbandito.

Gen. قوتارديغكزك *kotàrdyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارديغى *kotàrdyghỳ*, aver quello imbandito.

Gen. قوتارديغنك *kotàrdyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklarỳ*, aver quelli imbandito.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

قوتارهجق *kotàrağyàk*, dover imbandire.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارهجغيم *kotàrağyaghỳm*, dover io imbandire.

Gen. قوتارهجغيمك *kotàrağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجغيمز *kotàrağyaghymỳz*, dover noi imbandire.

Gen. قوتاره‌جغیمزك *kotàrağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتاره‌جغك *kotàrağyaghyn-*, dover tu imbandire.

Gen. قوتاره‌جغیكك *kotàrağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاره‌جغیكز *kotàrağyaghyn-yz*, dover voi imbandire.

Gen. قوتاره‌جغیكزك *kotàrağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتاره‌جغی *kotàrağyağhy*, dover quello imbandire.

Gen. قوتاره‌جغینك *kotàrağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاره‌جقلری *kotàrağyaklary*, dover quelli imbandire.

Gen. قوتاره‌جقلرینك *kotàrağyaklarynyn-*, &c.

Futuro misto.

قوتاره‌جق اولمق *kotàrağyàgh olmàk*, aver dovuto imbandire.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتاره‌جق اولدیغم *kotàrağyàgh oldughùm*, aver dovuto io imbandire.

Gen.

Gen. قوتارەجق اولديغمك *kotàraǧyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجق اولديغمز *kotàraǧyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi imbandire.

Gen. قوتارەجق اولديغمزك *kotàraǧyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارەجق اولديغك *kotàraǧyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu imbandire.

Gen. قوتارەجق اولديغكك *kotàraǧyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجق اولديغكز *kotàraǧyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi imbandire.

Gen. قوتارەجق اولديغكزك *kotàraǧyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارەجق اولديغى *kotàraǧyàgh oldughù*, aver dovuto quello imbandire.

Gen. قوتارەجق اولديغنك *kotàraǧyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجق اولدقلرى *kotàraǧyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli imbandire.

Gen. قوتارەجق اولدقلرينك *kotàraǧyàgh olduklarỳnyn-*, &c.

Ge-

Gerundj.

قوتاررکن *kotaryr iken*, mentre io imbandisco, e imbandivo, tu imbandisci, e imbandivi, &c.

قوتاريورکن *kotaryjor iken*, imbandendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi imbandendo, &c.

قوتارمشيکن *kotàrmyś iken*, quantunque io abbia, tu abbi imbandito, &c. o avendo imbandito.

قوتارەجق ايکن *kotàrağyàgh iken*, io, tu, quello in vece d' imbandire, &c. o mentre io ero, tu eri per imbandire, &c.

قوتارمەلو ايکن *kotàrmaly iken*, io, tu in vece di dover imbandire, &c. o dovendo imbandire.

قوتارديغم وارايکن *kotàrdyghym var iken*, قوتارديغك وارايکن *kotàrdyghyn- var iken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi imbandito, &c.

قوتارديغم وارايمشيکن *kotàrdyghym var ymyś iken*, قوتارديغك وارايمشيکن *kotàrdyghyn- var ymyś iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi imbandito, &c.

قوتاروب *kotaryp*, imbandendo, ed avendo imbandito.

قوتارەرق *kotàraràk*, imbandendo, coll' imbandire.

قوتارنجه *kotaryngya*, finchè io imbandisca, tu imbandi-

disca, &c. o mentre io imbandisco, tu imbandisci, &c. o se io imbandisco, tu imbandisci, &c. o imbandendo io, tu, &c. o subito che io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

قوتارلدن برو *kotàraldàn beri*, da che, o dappoichè io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

قوتارەلو *kotàraly*, da che io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

Supino.

قوتارە قوتارە *kotara kotara*, imbandendo più volte.

Participio del Presente, ed imperfetto.

قوتارر *kotaryr* indeclinabile, chi imbandisce, e imbandiva, o imbandisca, e imbandisse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. قوتاران *kotaràn*, quello, il quale imbandisce, imbandiva, imbandì, ha, ed avea imbandito, e imbandirà.

Gen. قوتارانك *kotàranyn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. قوتارانلر *kotàranlàr*, quelli, i quali imbandiscono, imbandivano, imbandirono, hanno, ed aveano imbandito, e imbandiranno.

Gen. قوتارانلرك *kotàranlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

قوتارمش *kotarmyś* indeclinabile, chi ha, o abbia imbandito, e avesse imbandito.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارديغم *kotàrdyghym*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me imbandito.

Gen. قوتارديغمك *kotàrdyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرم *kotàrdyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me imbanditi.

Gen. قوتاردقلرمك *kotàrdyklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارديغمز *kotàrdyghymyz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi imbandito.

Gen. قوتارديغمزك *kotàrdyghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرمز *kotàrdyklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi imbanditi.

Gen.

Gen. قوتاردقلريمزك *kotardyklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارديغك *kotàrdyghyn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te imbandito.

Gen. قوتارديغكك *kotàrdyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرك *kotàrdyklaryn*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te imbanditi.

Gen. قوتاردقلريكك *kotàrdyklaryn-yn*, &c.

Sing.Nom. قوتارديغكز *kotàrdyghyn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi imbandito.

Gen. قوتارديغكزك *kotàrdyghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلريكز *kotàrdyklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi imbanditi.

Gen. قوتاردقلريكزك *kotàrdyklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارديغى *kotàrdyghy*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui imbandito.

Gen. قوتارديغنك *kotàrdyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklary*, quelli, i quali sono,

era-

erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui imbanditi.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynyǹ-*, &c.

Sing.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklarỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro imbandito.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynyǹ-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro imbanditi.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynyǹ-*, &c.

Participio del Futuro.

قوتارەجق *kotàraḡyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da imbandire, per imbandire.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارەجغيم *kotàraḡyaghym*, quello, il quale si deve da me imbandire.

Gen. قوتارەجغيمك *kotàraḡyaghymyǹ-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلرم *kotàraḡyaklarỳm*, quelli, i quali si devono da me imbandire.

Gen. قوتارەجقلريمك *kotàraḡyaklarymyǹ-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. قوتارهجغمز *kotàrağyaghymỳz*, quello, il quale si deve da noi imbandire.

Gen. قوتارهجغمزك *kotàrağyaghymỳzyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلرمز *kotàrağyaklarymỳz*, quelli, i quali si devono da noi imbandire.

Gen. قوتارهجقلرمزك *kotàrağyaklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارهجغك *kotàrağyaghỳn-*, quello, il quale si deve da te imbandire.

Gen. قوتارهجغيكك *kotàrağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلرك *kotàrağyaklarỳn-*, quelli, i quali si devono da te imbandire.

Gen. قوتارهجقلريكك *kotàrağyaklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارهجغيكز *kotàrağyaghyn-ỳz*, quello, il quale si deve da voi imbandire.

Gen. قوتارهجغيكزك *kotàrağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلريكز *kotàrağyaklaryn-ỳz*, quelli, i quali si devono da voi imbandire.

Gen. قوتارهجقلريكزك *kotàrağyaklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارهجغى *kotàrağyaghỳ*, quello, il quale si deve da lui imbandire.

Gen. قوتارەجغينك *kotàragÿyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلری *kotàragÿyaklary*, quelli, i quali si devono da lui imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàragÿyaklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارەجقلری *kotàragÿyaklary*, quello, il quale si deve da loro imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàragÿyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلری *kotàragÿyaklary*, quelli, i quali si devono da loro imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàragÿyaklarynyn-*, &c.

قوتارمەلو *kotàrmaly* indeclinabile, chi deve imbandire, o bisogna imbandire.

CAPITOLO XII.

Decima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

قازيرم *kazyrym*, io raschio, قازيرسن *kazyrsyn*, قازير *kazyr*. Plur. قازيرز *kazyryz*, قازيرسكز *kazyrsyn-yz*, قازيرلر *kazyrlàr*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قازییورم *kazỳjorùm*, io sto raschiando, قازییورسن *ka-zỳjorsun*, قازییور *kazỳjor*. Plur. قازییورز *kazỳjoruz*, قازییورسکز *kazỳjorsun-uz*, قازییورلر *kazỳjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

قازیمش اولورم *kazymỳś olùrum*, io vengo a raschiare, قازیمش اولورسن *kazymỳś olùrsun*, قازیمش اولور *kazymỳś olùr*. Plur. قازیمش اولورز *kazymỳś olùruz*, قازیمش اولورسکز *kazymỳś olùrsun-uz*, قازیمش اولورلر *kazymỳś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قازیرایدم *kazỳr ydym*, io raschiava, قازیرایدك *kazỳr ydyn-*, قازیرایدی *kazyr ydy*. Plur. قازیرایدك *kazỳr ydyk*, قازیرایدکز *kazyr ydyn-yz*, قازیرایدیلر *kazỳr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قازییورایدم *kazỳjor ydym*, io stava raschiando, قازییور ایدك *kazỳjor ydyn-*, قازییورایدی *kazỳjor ydy*. Plur. قازییور ایدك *kazỳjor ydyk*, قازییورایدکز *kazỳjor ydyn-yz*, قازییور ایدیلر *kazỳjor ydylar*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازيرايمشم *kazỳr ymyš ym*, si dice, che io raschiassi, قازيرايمشسن *kazỳr ymyš syn*, قازيرايمش *kazỳr ymyš*. Plur. قازيرايمشز *kazỳr ymyš yz*, قازيرايمشسكز *kazỳr ymyš syn-yz*, قازيرايمشلر *kazỳr ymyšlar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قازييورايمشم *kazỳjor ymyš ym*, si dice, che io stassi raschiando, قازييورايمشسن *kazỳjor ymyš syn*, قازييورايمش *kazỳjor ymyš*, Plur. قازييورايمشز *kazỳjor ymyš yz*, قازييور ايمشسكز *kazỳjor ymyš syn-yz*, قازييورايمشلر *kazỳjor ymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازيدم *kazydỳm*, io raschiai, ed ho raschiato, قازيدك *kazydỳn*, قازيدى *kazydỳ*. Plur. قازيدق *kazydỳk*, قازيدكز *kazydyn-ỳz*, قازيديلر *kazydylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قازيمشم *kazymỳš ym*, si dice, o mi pare, che io abbia raschiato, قازيمشسن *kazymỳš syn*, قازيمش *kazymỳš*.

Plur.

Plur. قازمشز *kazymỳś yz*, قازمشسكز *kazymỳś syn-yz*, قازمشلر *kazymỳślàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

قازمش اولدم *kazymỳś oldùm*, io venni, e son venuto a raschiare, قازمش اولدك *kazymỳś oldùn-*, قازمش اولدى *kazymỳś oldù*. Plur. قازمش اولدق *kazymỳś oldùk*, قازمش اولدكز *kazymỳś oldun-ùz*, قازمش اولديلر *kazymỳś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قازيدى ايدم *kazydỳ idyn*, io aveva raschiato, قازيدى ايدك *kazydỳ idyn-*, قازيدى ايدى *kazydỳ idy*. Plur. قازيدى ايدك *kazydỳ idyk*, قازيدى ايدكز *kazydỳ idyn-yz*, قازيدى ايديلر *kazydỳ idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازمش ايدم *kazymỳś ydym*, io già avevo raschiato, قازمش ايدك *kazymỳś ydyn-*, قازمش ايدى *kazymỳś ydy*. Plur. قازمش ايدك *kazymỳś ydyk*, قازمش ايدكز *kazymỳś ydyn-yz*, قازمش ايديلر *kazymỳś ydylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

قازيمش ايمشم *kazymyś ymyś ym*, si dice, che io avessi raschiato, قازيمش ايمشسن *kazymyś ymyś syn*, قازيمش ايمش *kazymyś ymyś*. Plur. قازيمش ايمشز *kazymyś ymyś yz*, قازيمش ايمشسكز *kazymyś ymyś syn-yz*, قازيمش ايمشلر *kazymyś ymyślar*.

Futuro semplice.

Sing.

قازيرم *kazyrym*, io raschierò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

قازيمش اولورم *kazymyś olùrum*, io verrò a raschiare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

قازييهجق اولدم *kazyjağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per raschiare, قازييهجق اولدك *kazyjağyàgh oldùn*, قازييهجق اولدى *kazyjağyàgh oldù*. Plur. قازييهجق اولدق *kazyjağyàgh oldùk*, قازييهجق اولدكز *kazyjağyàgh oldun-ùz*, قازييهجق اولديلر *kazyjağyàgh oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

اولمشم قاريهجق *kazỳjağyàgh olmùš um*, si dice, che io sia, e fossi stato per raschiare, اولمشسن قاريهجق *kazỳjağyàgh olmùšsun*, اولمش قاريهجق *kazỳjağyàgh olmùš*. Plur. اولمشز قاريهجق *kazỳjağyàgh olmùšuz*, اولمشسكز قاريهجق *kazỳjağyàgh olmùšsun-uz*, اولمشلر قاريهجق *kazỳjağyàgh olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

قارى *kazỳ*, raschia tu, قاريسون *kazysỳn*. Plur. قاريهلم *kazỳjalỳm*, قاريكز *kazỳjyn-yz*, o قاريك *kazyjỳn-*, قاريسونلر *kazỳsynlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه قاريه ايدم *bolàjki kazyjà idym*, Iddio volesse, che io raschiassi, قاريه ايدك *kazyjà idyn-*, قاريه ايدى *kazyjà idy*. Plur. قاريه ايدك *kazyjà idyk*, قاريه ايدكز *kazyjà idyn-yz*, قاريه ايديلر *kazyjà idylar*.

Pre-

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه قازيمش اولم *bolàjlki kazymyś olàm*, Iddio voglia, che io abbia raschiato, قازيمش اولسن *kazymyś olàsyn*, قازيمش اوله *kazymyś olà*. Plur. قازيمش اولهيز *kazymyś olàiz*, قازيمش اولسز *kazymyś olàsyz*, قازيمش اولهلر *kazymyś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه قازيمش اوليدم *bolàjlki kazymyś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi raschiato, قازيمش اوليدك *kazymyś olàidyn-*, قازيمش اوليدى *kazymyś olàidy*. Plur. قازيمش اوليدق *kazymyś olàidyk*, قازيمش اوليدكز *kazymyś olàidyn-yz*, قازيمش اوليديلر *kazymyś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه قازييم *bolàjlki kazyjàm*, Iddio voglia, che io raschi, قازييهسن *kazyjàsyn-*, قازييه *kazyjà*. Plur. قازييهيز *kazyjàiz*, قازييهسز *kazyjàsyz*, قازييهلر *kazyjalàr*.

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

قازيرسم *kazỳrsam*, se io raschio, قازيرسك *kazỳrsan-*, قازيرسه *kazỳrsa*. Plur. قازيرسق *kazỳrsak*, قازيرسكز *kazỳr-san-yz*, قازيرسهلر *kazỳrsalar*, o قازيرلرسه *kazỳrlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسم *kazỳjorsam*, se io sto raschiando, قازييورسك *kazỳjorsan-*, قازييورسه *kazỳjorsa*. Plur. قازييورسق *kazỳjorsak*, قازييورسكز *kazỳjorsan-yz*, قازييورسهلر *kazỳjorsalar*, o قازييورلرسه *kazỳjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قازيرسه ايدم *kazỳrsa idym*, quando io raschiava, قازيرسه ايدك *kazỳrsa idyn-*, قازيرسه ايدى *kazỳrsa idy*. Plur. قازيرسه ايدك *kazỳrsa idyk*, قازيرسه ايدكز *kazỳrsa idyn-yz*, قازيرسه ايديلر *kazỳrsa idylar*, o قازيرلرسه ايدى *kazyrlàrsa idy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسه ايدم *kazỳjorsa idym*, quando io stava raschiando قازييورسه ايدك *kazỳjorsa idyn-*, قازييورسه ايدى *kazỳjorsa idy*. Plur. قازييورسه ايدك *kazỳjorsa idyk*, قازييورسه ايدكز *kazỳjorsa idyn-yz*, قازييورسه ايديلر *kazỳjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازيرسه ايمشم *kazỳrsa imyśym*, si dice, che quando io raschiava, قازيرسه ايمشسن *kazỳrsa imyśsyn*, قازيرسه ايمش *kazỳrsa imyś*. Plur. قازيرسه ايمشز *kazỳrsa imyśyz*, قازيرسه ايمشسكز *kazỳrsa imyśsyn-yz*, قازيرسه ايمشلر *kazỳrsa imyślar*, o قازيرلرسه ايمش *kazỳrlàrsa imyś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسه ايمشم *kazỳjorsa imyśym*, si dice, che quando io stava raschiando, قازييورسه ايمشسن *kazỳjorsa imyśsyn*, قازييورسه ايمش *kazỳjorsa imyś*. Plur. قازييورسه ايمشز *kazỳjorsa imyśyz*, قازييورسه ايمشسكز *kazỳjorsa imyśsyn-yz*, قازييورسه ايمشلر *kazỳjorsa imyślar*, o قازييورلرسه ايمش *kazỳjorlàrsa imyś*.

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قازيسم *kazysàm*, se io raschiassi, قازيسك *kazysàn-*, قازيسه *kazysà*. Plur. قازيسق *kazysàk*, قازيسكز *kazysan-yz*, قازيسهلر *kazysalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

قازيرايدم *kazyr ydym*, io raschiarei, ed avrei raschiato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازيدى ايسم *kazydy isam*, se, o quando io raschiai, ed ho raschiato, قازيدى ايسك *kazydy isan-*, قازيدى ايسه *kazydy isa*. Plur. قازيدى ايسك *kazydy isak*, قازيدى ايسكز *kazydy isan-yz*, قازيدى ايسهلر *kazydy isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قازيمش ايسم *kazymyś ysam*, si dice, che quando io ho raschiato, o se si dice, che io abbia raschiato, o se io avrò raschiato, قازيمش ايسك *kazymyś ysan-*, قازيمش ايسه *kazymyś ysa*. Plur. قازيمش ايسك *kazymyś ysak*, قازيمش ايسكز *kazymyś ysan-yz*, قازيمش ايسهلر *kazymyś ysalar*. Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قازیدی ایسه ایدم *kazydỳ isa idym*, quando io avevo raschiato, قازیدی ایسه ایدك *kazydỳ isa idyn-*, قازیدی ایسه ایدی *kazydỳ isa idy*. Plur. قازیدی ایسه ایدك *kazydỳ isa idyk*, قازیدی ایسه ایدکز *kazydỳ isa idyn-yz*, قازیدی ایسه ایدیلر *kazydỳ isa idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازمش ایسه ایدم *kazymỳś ysa idym*, tempo fà quando io avevo raschiato, قازمش ایسه ایدك *kazymỳś ysa idyn-*, قازمش ایسه ایدی *kazymỳś ysa idy*. Plur. قازمش ایسه ایدك *kazymỳś ysa idyk*, قازمش ایسه ایدکز *kazymỳś ysa idyn-yz*, قازمش ایسه ایدیلر *kazymỳś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

قازمش اولسم *kazymỳś olsàm*, se mai io avessi raschiato, قازمش اولسك *kazymỳś olsàn-*, قازمش اولسه *kazymỳś olsà*. Plur. قازمش اولسق *kazymỳś olsàk*, قازمش اولسکز *kazymỳś olsan-yz*, قازمش اولسهلر *kazymỳś olsalàr*.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قازيسه ايدم *kazysà idym*, se io avessi raschiato, قازيسه ايدك *kazysà idyn-*, قازيسه ايدى *kazysà idy*. Plur. قازيسه ايدك *kazysà idyk*, قازيسه ايدكز *kazysà idyn-yz*, قازيسه ايديلر *kazysà idylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازيمش اولسيدم *kazymỳś olsàidym*, se io per l'avanti avessi raschiato, قازيمش اولسيدك *kazymỳś olsàidyn-*, قازيمش اولسيدى *kazymỳś olsàidy*. Plur. قازيمش اولسيدق *kazymỳś olsàidyk*, قازيمش اولسيدكز *kazymỳś olsàidyn-yz*, قازيمش اولسيديلر *kazymỳś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازيمش اولوردم *kazymỳś olùrdum*, io avrei già raschiato, قازيمش اولوردك *kazymỳś olùrdun-*, قازيمش اولوردى *kazymỳś olùrdu*. Plur. قازيمش اولوردق *kazymỳś olùrduk*, قازيمش اولوردكز *kazymỳś olùrdun-uz*, قازيمش اولورديلر *kazymỳś olùrdular*.

Mo-

Futuro.

Sing.

قازيرسم *kazỳrsam*, se, o quando io raschierò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

قازييهجق ايسم *kazỳjag̃yàgh ysam*, se io ho da raschiare, قازييهجق ايسك *kazỳjag̃yàgh ysan-*, قازييهجق ايسه *kazỳ-jag̃yàgh ysa*. Plur. قازييهجق ايسك *kazỳjag̃yàgh ysak*, قازييهجق ايسكز *kazỳjag̃yàgh ysan-yz*, قازييهجق ايسهلر *kazỳjag̃yàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

قازييهجق ايسه ايدم *kazỳjag̃yàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da raschiare, قازييهجق ايسه ايدك *kazỳjag̃yàgh isa idyn-*, قازييهجق ايسه ايدى *kazỳjag̃yàgh ysa idy*. Plur. قازييهجق ايسه ايدك *kazỳjag̃yàgh ysa idyk*, قازييهجق ايسه ايدكز *kazỳjag̃yàgh ysa idyn-yz*, قازييهجق ايسه ايديلر *kazỳ-jag̃yàgh ysa idylar*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازييەجق ايمش ايسم *kazyjağyàgh ymyš ysam*, si dice, che quando io avevo da raschiare, قازييەجق ايمش ايسك *kazyjağyàgh ymyš ysan-*, قازييەجق ايمش ايسه *kazyjağyàgh ymyš ysa*. Plur. قازييەجق ايمش ايسك *kazyjağyàgh ymyš ysak*, قازييەجق ايمش ايسكز *kazyjağyàgh ymyš ysan-yz*, قازييەجق ايمش ايسەلر *kazyjağyàgh ymyš ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قازييەجق اولسم *kazyjağyàgh olsàm*, se io avessi da raschiare, قازييەجق اولسك *kazyjağyàgh olsàn-*, قازييەجق اولسه *kazyjağyàgh olsà*. Plur. قازييەجق اولسق *kazyjağyàgh olsàk*, قازييەجق اولسكز *kazyjağyàgh olsan-yz*, قازييەجق اولسەلر *kazyjağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازييەجق اولدم ايسه *kazyjağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per raschiare, قازييەجق اولدك ايسه *kazyjağyàgh oldùn-ysa*, قازييەجق اولدى ايسه *kazyjağyàgh oldù isa*. Plur. قازييەجق اولدق ايسه *kazyjağyàgh oldùgh ysa*,

 قازييەجق

قازييه‌جق اولدكز ايسه *kazyjağyàgh oldun-ùz ysa* , قازييه‌جق اولديلر ايسه *kazyjağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

قازييه‌جق اولمش ايسم *kazyjağyàgh olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per raschiare , قازييه‌جق اولمش ايسك *kazyjağyàgh olmùś ysan-* , قازييه‌جق اولمش ايسه *kazyjağyàgh olmùś ysa* . Plur. قازييه‌جق اولمش ايسك *kazyjağyàgh olmùś ysak* , قازييه‌جق اولمش ايسكز *kazyjağyàgh olmùś ysan-yz* , قازييه‌جق اولمش ايسه‌لر *kazyjağyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

قازييه‌جق اولسيدم *kazyjağyàgh olsà idym* , se io fossi stato per raschiare , قازييه‌جق اولسيدك *kazyjağyàgh olsà-idyn-* , قازييه‌جق اولسيدى *kazyjağyàgh olsà idy* . Plur. قازييه‌جق اولسيدق *kazyjağyàgh olsà idyk*, قازييه‌جق اولسيدكز *kazyjağyàgh olsà idyn-yz* , قازييه‌جق اولسيديلر *kazyjağyàgh olsà idylar* .

Fu-

Futuro.

Sing.

قازيبەجق اولورسم *kazỳjağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da raschiare, قازيبەجق اولورسك *kazỳjağyàgh olùr-san-*, قازيبەحق اولورسه *kazỳjağyàgh olùrsa*. Plur. قازيبەجق اولورسق *kazỳjağyàgh olùrsak*, قازيبەجق اولورسكز *kazỳja-ğyàgh olùrsan-yz*, قازيبەجق اولورسەلر *kazyjağyàgh olùrsàlar*, o قازيبەجق اولورلرسه *kazỳjağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

قازيمق *kazymàk*, raschiare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. قازيمق *kazymàk*, o قازيمه *kazymà*, raschiare, o il raschiare.

Gen. قازيمغك *kazỳmaghỳn-*, o قازيمەنك *kazỳmanỳn-*, di raschiare.

Gen. قازيمق *kazỳmàk*, di raschiare.

Dat. قازيمغه *kazymaghà*, a raschiare.

Acc. قازيمغى *kazỳmaghy*, il raschiare.

Acc. قازيمق *kazỳmàk*, raschiare.

Abl. قازيمقدن *kazỳmakdàn*, o قازيمەدن *kazỳmadàn*,

 dal

dal raschiare, o per raschiare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيمم *kazymàm*, il raschiar io.

Gen. قازيممك *kazymamyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيممز *kazymamyz*, il raschiar noi.

Gen. قازيممزك *kazymamyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيمك *kazymàn-*, il raschiar tu.

Gen. قازيمكك *kazyman-yn-*, &c.

Plur.Nom. قازيمكز *kazyman-yz*, il raschiar voi.

Gen. قازيمكزك *kazyman-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيمسى *kazymasy*, il raschiar quelli.

Gen. قازيمسنك *kazymasynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيملرى *kazymalary*, il raschiar quelli.

Gen. قازيملرينك *kazymalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

قازيدق *kazydyk*, aver raschiato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. قازيدق *kazydyk*, aver raschiato.

Abl.

Abl. قازيدقدن *kazydykdàn*, dall'aver raschiato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيديغم *kazydyghym*, aver io raschiato.

Gen. قازيديغمك *kazydyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيديغمز *kazydyghymyz*, aver noi raschiato.

Gen. قازيديغمزك *kazydyghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيديغك *kazydyghyn-*, aver tu raschiato.

Gen. قازيديغكك *kazydyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قازيديغكز *kazydyghyn-yz*, aver voi raschiato.

Gen. قازيديغكزك *kazydyghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيديغي *kazydyghy*, aver quello raschiato.

Gen. قازيديغنك *kazydyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلري *kazydyklary*, aver quelli raschiato.

Gen. قازيدقلرينك *kazydyklarynyn-*, &c.

Futuro semplice.

قازيهجق *kazyjaḡyàk*, dover raschiare.

De-

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازييهجغيم *kazỳjağyaghỳm*, dover io raschiare.

Gen. قازييهجغيمك *kazỳjağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجغيمز *kazỳjağyaghymỳz*, dover noi raschiare.

Gen. قازييهجغيمزك *kazỳjağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازييهجغك *kazỳjağyaghyn-*, dover tu raschiare.

Gen. قازييهجغيكك *kazỳjağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجغيكز *kazỳjağyaghyn-ỳz*, dover voi raschiare.

Gen. قازييهجغيكزك *kazỳjağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازييهجغى *kazỳjağyaghỳ*, dover quello raschiare.

Gen. قازييهجغينك *kazỳjağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرى *kazỳjağyaklarỳ*, dover quelli raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazỳjağyaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

قازييهجق اولمق *kazỳjağyàgh olmàk*, aver dovuto raschiare.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيبه‌جق اولديغم *kazỳjağyàgh oldughùm*, aver dovuto io raschiare.

Gen. قازيبه‌جق اولديغمك *kazỳjağyàgh oldughu-mùn-*, &c.

Plur.Nom. قازيبه‌جق اولديغمز *kazỳjağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi raschiare.

Gen. قازيبه‌جق اولديغمزك *kazỳjağyàgh oldughumu-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيبه‌جق اولديغك *kazỳjağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu raschiare.

Gen. قازيبه‌جق اولديغكك *kazỳjağyàgh oldughu-n-ùn-*,

Plur.Nom. قازيبه‌جق اولديغكز *kazỳjağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi raschiare.

Gen. قازيبه‌جق اولديغكزك *kazỳjağyàgh oldughun-u-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيبه‌جق اولديغى *kazỳjağyàgh oldughù*, aver dovuto quello raschiare.

Gen.

Gen. قازییجق اولدیغنك *kazyjağyàgh olduğhunùn-*, &c.

Plur. Nom. قازییمجق اولدقلری *kazyjağyàgh olduklary*, aver dovuto quelli raschiare.

Gen. قازییمجق اولدقلرینك *kazyjağyàgh olduklary-nyn-*, &c.

Gerundj.

قازیر ایكن *kazyr ilken*, mentre io raschio, o raschiavo, tu raschi, e raschiavi, &c.

قازییور ایكن *kazyjor ilken*, raschiando io, tu &c. o mentre io raschiavo, tu raschiavi, &c.

قازیمش ایكن *kazymyś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi raschiato, &c. o avendo raschiato.

قازییمجق ایكن *kazyjağyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di raschiare, &c. o mentre io ero, tu eri per raschiare, &c.

قازیملو ایكن *kazymaly ilken*, io, tu in vece di dover raschiare, &c. o dovendo raschiare.

قازیدیغم وار ایكن قازیدیغك وار ایكن *kazydyghym var ilken*, *kazydyghyn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi raschiato, &c.

قازیدیغم وار ایمشیكن قازیدیغك وار ایمشیكن *kazydyghym var ymyś iken*, *kazydyghyn-var ymyś iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi raschiato, &c.

قازییوب

قازييوب *kazyjyp*, raschiando, ed avendo raschiato.

قازييه‌رق *kazyjaràk*, raschiando, col raschiare.

قازييجه *kazyjyngya*, finchè io raschia, tu raschia, &c. o mentre io raschio, tu raschi, &c. o se io io raschio, tu raschi, &c. o raschiando io, tu, &c. o subito che io raschiai, ed ho raschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

قازييلدن برو *kazyjaldàn berì*, da che, o dappoichè io raschiai, ed ho raschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

قازييالو *kazyjaly*, da che io raschiai, ed ho saschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

Supino.

قازييه قازييه *kazyja kazyja*, raschiando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

قازير *kazyr* indeclinabile, chi raschia, e raschiava, o raschia, e raschiasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. قازييان *kazyjàn*, quello, il quale raschia, raschiava, raschiò, ha, ed avea raschiato, e raschierà.

 Gen.

Gen. قازييانك *kazyjanyn-*, &c.

Plur.Nom. قازييانلر *kazyjanlàr*, quelli, i quali raschiano, raschiavano, raschiarono, hanno, ed aveano raschiato, e raschieranno.

Gen. قازييانلرك *kazyjanlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

قازمش *kazymyś* indeclinabile, chi ha, o abbia raschiato, e avesse raschiato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيديغم *kazydyghym*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me raschiato.

Gen. قازيديغمك *kazydyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرم *kazydyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me raschiati.

Gen. قازيدقلرمك *kazydyklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. قازيديغمز *kazydyghymyz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi raschiato.

Gen. قازيديغمزك *kazydyghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرمز *kazydyklarymyz*, quelli, quali sono,

era-

erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi raschiati.

Gen. قازيدقلرمزك *kazỳdyklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيديغك *kazỳdyghỳn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te raschiato.

Gen. قازيديغكك *kazỳdyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرك *kazỳdyklarỳn-*, quelli, i quali sono erano, furono, sono stati, ed erano stati da te raschiati.

Gen. قازيدقلريكك *kazỳdyklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. قازيديغكز *kazỳdyghỳn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi raschiato.

Gen. قازيديغكزك *kazỳdyghyn-ỳzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلريكز *kazỳdyklarỳn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi raschiati.

Gen. قازيدقلريكزك *kazỳdyklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيديغى *kazỳdyghỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui raschiato.

Gen. قازيديغنك *kazỳdyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazỳdyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui raschiati.

Gen. قازيدقلرينك *kazỳdyklarỳnyn-*, &c.

Sing.Nom. قازيدقلرى *kazỳdyklarỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro raschiato.

Gen. قازيدقلرينك *kazỳdyklarỳnyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazỳdyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro raschiati.

Gen. قازيدقلرينك *kazỳdyklarỳnyn-*, &c.

Participio del Futuro.

قازييهجق *kazỳjagyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da raschiare, per raschiare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازييهجغيم *kazỳjagyaghỳm*, quello, il quale si deve da me raschiare.

Gen. قازييهجغيمك *kazỳjagyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرم *kazỳjagyaklarym*, quelli, i quali si devono da me raschiare.

Gen.

Gen. قازه‌جقلریمك *kazyjağyaklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. قازییه‌جغیمز *kazyjağyaghymyz*, quello, il quale si deve da noi raschiare.

Gen. قازییه‌جغیمزك *kazyjağyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلریمز *kazyjağyaklarymyz*, quelli, i quali si devono da noi raschiare.

Gen. قازییه‌جقلریمزك *kazyjağyaklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازییه‌جغك *kazyjağyaghyn-*, quello, il quale si deve da te raschiare.

Gen. قازییه‌جغیكك *kazyjağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلرك *kazyjağyaklaryn-*, quelli, i quali si devono da te raschiare.

Gen. قازییه‌جقلریكك *kazyjağyaklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. قازییه‌جغیكز *kazyjağyaghyn-yz*, quello, il quale si deve da voi raschiare.

Gen. قازییه‌جغیكزك *kazyjağyaghy-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلریكز *kazyjağyaklaryn-yz*, quelli, i quali si devono da voi raschiare.

Gen. قازییه‌جقلریكزك *kazyjağyaklaryn-yzyn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازييهجغى *kazỳjağyaghỳ*, quello, il quale si deve da lui raschiare.

Gen. قازييهجغينك *kazỳjağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرى *kazỳjağyaklarỳ*, quelli, i quali si devono da lui raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazỳjağyaklarynỳn-*, &c.

Sing.Nom. قازييهجقلرى *kazỳjağyaklarỳ*, quello, il quale si deve da loro raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazỳjağyaklarynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرى *kazỳjağyaklarỳ*, quelli, i quali si devono da loro raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazỳjağyaklarynỳn-*, &c.

قازيملو *kazỳmalỳ* indeclinabile, chi deve raschiare, o bisogna raschiare.

CAPITOLO XIII.

Undecima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اورورم *vurùrum*, io percuoto, اوروسن *vurùrsun*, اورور *vurùr*.

vurùr . Plur. اورورز *vurùruz* , اورورسکز *vurùrsun-uz* , اورورلر *vururlàr* .

Presente continuo , o determinato .

Sing.

اوريورم *vurùjorum* , io sto percuotendo , اوريورسن *vurùjorsun* , اوريور *vurùjor* . Plur. اوريورز *vurùjoruz* , اوريورسکز *vurùjorsun-uz* , اوريورلر *vurùjorlar* .

Presente doppio .

Sing.

اورمش اولورم *vurmùś olùrum* , io vengo a percuotere , اورمش اولورسن *vurmùś olùrsun* , اورمش اولور *vurmùś olùr* . Plur. اورمش اولورز *vurmùś olùruz* , اورمش اولورسکز *vurmùś olùrsun-uz* , اورمش اولورلر *vurmùś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito .

Sing.

اوروردم *vurùr udum* , io percuoteva , اوروردك *vurùr-udun-* , اوروردی *vurùr udu* . Plur. اوروردق *vurùr uduk* , اوروردکز *vurùr udun-uz* , اوروردیلر *vurùr udular* .

Preterito imperfetto continuo , o determinato .

Sing.

اوريوردم *vurùjor udum* , io stava percuotendo , اوريوردك *vurù-*

vurùjor udun- , اوریوردی *vurùjor udu* . Plur. اوریوردق *vurù-jor uduk* , اوریوردکز *vurùjor udun-uz* , اوریوردیلر *vurùjor-udular* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

اورورایمشم *vurùr umuś um* , si dice , che io percuotessi , اورورایمشسن *vurùr umuś sun* , اورورایمش *vurùr umuś* . Plur. اورورایمشز *vurùr umuś uz* , اورورایمشسکز *vurùr umuś-sun-uz* , اورورایمشلر *vurùr umuś lar* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

اوریورایمشم *vurùjor umuś um* , si dice , che io stessi percuotendo , اوریورایمشسن *vurùjor umuś sun* , اوریور ایمش *vurùjor umuś* . Plur. اوریورایمشز *vurùjor umuś uz* , اوریور ایمشسکز *vurùjor umuś sun-uz* , اوریورایمشلر *vurùjor umuś lar* .

Preterito perfetto determinato .

Sing.

اوردم *vurdùm* , io percossi , ed ho percosso , اوردك *vurdùn-* , اوردی *vurdù* . Plur. اوردق *vurdùk* , اوردکز *vur-dun-ùz* , اوردیلر *vurdulàr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اورمشم *vurmùś um*, si dice, o mi pare, che io abbia percosso, اورمشسن *vurmùś sun*, اورمش *vurmùś*. Plur. اورمشز *vurmùś uz*, اورمشسکز *vurmùś sun-uz*, اورمشلر *vurmùś làr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

اورمش اولدم *vurmùś oldùm*, io venni, e son venuto a percuotere, اورمش اولدك *vurmùś oldùn-*, اورمش اولدی *vurmùś oldù*. Plur. اورمش اولدق *vurmùś oldùk*, اورمش اولدکز *vurmùś oldun-ùz*, اورمش اولدیلر *vurmùś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوردی ایدم *vurdù idym*, io avevo percosso, اوردی ایدك *vurdù idyn-*, اوردی ایدی *vurdù idy*. Plur. اوردی ایدك *vurdù idyk*, اوردی ایدکز *vurdù idyn-yz*, اوردی ایدیلر *vurdù idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمشیدم *vurmùś udum*, io già avevo percosso, اورمشیدك *vurmùś udun-*, اورمشیدی *vurmùś udu*. Plur. اورمشیدق

 vur-

vurmùś uduk , اورمشيدكز *vurmùś udun-uz* , اورمشيديلر *vurmùś udular* .

Preterito più che perfetto relativo .

Sing.

اورمش ايمشم *vurmùś umuś um* , si dice , che io avessi percosso , اورمش ايمشسن *vurmùś umuś sun* , اورمش ايمش *vurmùś umuś* . Plur. اورمش ايمشز *vurmùś umuś uz* , اورمش ايمشسكز *vurmùś umuś sun-uz* , اورمش ايمشلر *vurmùś umuślar* .

Futuro semplice .

Sing.

اوروروم *vurùrum* , io percuoterò , come il Presente .

Futuro doppio .

Sing.

اورمش اولورم *vurmùś olùrum* , io verrò a percuotere , come il Presente .

Futuro misto .

Sing.

اورهجق اولدم *vuraǧyàgh oldùm* , io fui , e sono stato per percuotere , اورهجق اولدك *vuraǧyàgh oldùn-* , اورهجق اولدی *vuraǧyàgh oldù* . Plur. اورهجق اولدق *vuraǧyàgh oldùk* , اورهجق اولدكز *vuraǧyàgh oldun-ùz* , اورهجق اولديلر *vuraǧyàgh oldulàr* .

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

اوره‌جق اولمشم *vurağyàgh olmùš um*, si dice, che io sia, o fossi stato per percuotere, اوره‌جق اولمشسن *vurağyàgh olmùš sun*, اوره‌جق اولمش *vurağyàgh olmùš*. Plur. اوره‌جق اولمسز *vurağyàgh olmùš uz*, اوره‌جق اولمشسکز *vurağyàgh olmùš sun-uz*, اوره‌جق اولمشلر *vurağyàgh olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اور *vur*, percuoti tu, اورسون *vursùn*. Plur. اوره‌لم *vuralym*, اوریکز *vùrun-uz*, o اوریك *vùrun-*, اورسونلر *vursunlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولایکه اوره ایدم *bolajki vurà idym*, Iddio volesse, che io percuotessi, اوره ایدك *vurà idyn-*, اوره ایدی *vurà idy*. Plur. اوره ایدك *vurà idyk*, اوره ایدکز *vurà idyn-yz*, اوره ایدیلر *vurà idylar*.

Pre-

Sing.

بولايكه اورمش اولم *bolàjlki vurmùś olàm*, Iddio voglia, che io abbia percosso, اورمش اولهسن *vurmùś olàsyn*, اورمش اوله *vurmùś olà*. Plur. اورمش اولهيز *vurmùś olàiz*, اورمش اولهسكز *vurmùś olàsyn-yz*, اورمش اولهلر *vurmùś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اورمش اوليدم *bolàjlki vurmùś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi percosso, اورمش اوليدك *vurmùś olàidyn-*, اورمش اوليدى *vurmùś olàidy*. Plur. اورمش اوليدق *vurmùś olàidyk*, اورمش اوليدكز *vurmùś olàidyn-yz*, اورمش اوليديلر *vurmùś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اورم *bolàjlki vuràm*, Iddio voglia, che io percuota, اورهسن *vuràsyn-*, اوره *vurà*. Plur. اورهيز *vuràiz*, اورهسز *vuràsyz*, اورهلر *vuralàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اوررسم *vurùrsam*, se io percuoto, اوررسك *vurùrsan-*,

san- , اوورسه *vurùrsa* . Plur. اوورسق *vurùrsak* , اوورسكز *vurùrsan-yz* , اوورسه‌لر *vurùrsalar* , o اوورلرسه *vururlàrsa* .

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوريورسم *vurùjorsam*, se io sto percuotendo, اوريورسك *vurùjorsan-* , اوريورسه *vurùjorsa* . Plur. اوريورسق *vurùjorsak*, اوريورسكز *vurùjorsan-yz*, اوريورسه‌لر *vurùjorsalar*, o اوريورلرسه *vurujorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوورسيدم *vurùrsa idym* , quando io percuoteva , اوورسيدك *vurùrsa idyn-* , اوورسيدى *vurùrsa idy* . Plur. اوورسيدق *vurùrsa idyk* , اوورسيدكز *vurùrsa idyn-yz* , اوورسيديلر *vurùrsa idylar* , o اوورلرسه ايدى *vururlàrsa idy* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوريورسيدم *vurùjorsa idym*, quando io stava percuotendo. اوريورسيدك *vurùjorsa idyn-*, اوريورسيدى *vurùjorsa-idy*. Plur. اوريورسيدق *vurùjorsa idyk*, اوريورسيدكز *vurùjorsa-idyn-yz*, اوريورسيديلر *vurùjorsa idylar* .

Pre-

Sing.

اوروورسه ايمشم *vurùrsa imyš ym*, si dice, che quando io percuoteva, اوروورسه ايمشسن *vurùrsa imyš syn*, اوروورسه ايمش *vurùrsa imyš*. Plur. اوروورسه ايمشز *vurùrsa imyš yz*, اوروورسه ايمشسكز *vurùrsa imyš syn-yz*, اوروورسه ايمشلر *vurùrsa imyš lar*, o اوروورلرسه ايمش *vururlàrsa imyš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوريورسه ايمشم *vurùjorsa imyš ym*, si dice, che quando io percuoteva, اوريورسه ايمشسن *vurùjorsa imyš syn*, اوريورسه ايمش *vurùjorsa imyš*. Plur. اوريورسه ايمشز *vurùjorsa imyš yz*, اوريورسه ايمشسكز *vurùjorsa imyš syn-yz*, اوريورسه ايمشلر *vurùjorsa imyšlar*, o اوريورلرسه ايمش *vurujorlàrsa imyš*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اورسم *vursàm*, se io percuotessi, اورسك *vursàn-*, اورسه *vursà*. Plur. اورسق *vursàk*, اورسكز *vursan-yz*, اورسلر *vursalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اورردم *vurùr udum*, io percuoterei, ed avrei percosso, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوردی ایسم *vurdù isam*, se, o quando io percossi, ed ho percosso, اوردی ایسك *vurdù isan-*, اوردی ایسه *vurdù isa*. Plur. اوردی ایسك *vurdù isak*, اوردی ایسكز *vurdù isan-yz*, اوردی ایسه‌لر *vurdù isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اورمش ایسم *vurmùś ysam*, si dice, che quando io ho percosso, o se si dice, che io abbia percosso, o se io avrò percosso, اورمش ایسك *vurmùś ysan-*, اورمش ایسه *vurmùś ysa*. Plur. اورمش ایسك *vurmùś ysak*, اورمش ایسكز *vurmùś ysan-yz*, اورمش ایسه‌لر *vurmùś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوردی ایسه ایدم *vurdù isa idym*, quando io avevo percosso, اوردی ایسه ایدك *vurdù isa idyn-*, اوردی ایسه ایدی *vurdù isa idy*. Plur. اوردی ایسه ایدك *vurdù isa idyk*, اوردی ایسه ایدكز *vurdù isa idyn-yz*, اوردی ایسه ایدیلر *vurdù isa idylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمش ايسه ايدم *vurmùś ysa idym*, tempo fa quando io avevo percosso, اورمش ايسه ايدك *vurmùś ysa idyn-*, اورمش ايسه ايدى *vurmùś ysa idy*. Plur. اورمش ايسه ايدك *vurmùś ysa idyk*, اورمش ايسه ايدكز *vurmùś isa idyn-yz*, اورمش ايسه ايديلر *vurmùś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اورمش اولسم *vurmùś olsàm*, se mai io avessi percosso, اورمش اولسك *vurmùś olsàn-*, اورمش اولسه *vurmùś olsà*. Plur. اورمش اولسق *vurmùś olsàk*, اورمش اولسكز *vurmùś olsan-yz*, اورمش اولسهلر *vurmùś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اورسه ايدم *vursà idym*, se io avessi percosso, اورسه ايدك *vursà idyn-*, اورسه ايدى *vursà idy*. Plur. اورسه ايدك *vursà idyk*, اورسه ايدكز *vursà idyn-yz*, اورسه ايديلر *vursà idylar*.

prima voce del preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمش اولسيدم *vurmùś olsà idym*, se io per l' avanti aves-

avessi percosso, اورمش اولسيدك *vurmùś olsà idyn-*, اورمش اولسيدى *vurmùś olsà idy*. Plur. اورمش اولسيدق *vurmùś olsà idyk*, اورمش اولسيدكز *vurmùś olsà idyn-yz*, اورمش اولسيديلر *vurmùś olsà idylar*.

Seconda voce del preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمش اولوردم *vurmùś olùrdum*, io avrei già percosso, o sarei venuto a percuotere, اورمش اولوردك *vurmùś olùr-dun-*, اورمش اولوردى *vurmùś olùrdu*. Plur. اورمش اولوردق *vurmùś olùrduk*, اورمش اولوردكز *vurmùś olùrdun-uz*, اورمش اولورديلر *vurmùś olùrdular*.

Futuro.

Sing.

اوروسم *vurùrsam*, se, o quando io percuoterò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

اورەجق ايسم *vuraḡyàgh ysam*, se io ho da percuotere, اورەجق ايسك *vuraḡyàgh ysan-*, اورەجق ايسه *vura-*

 ḡyàgh

ḡyàgh ysa . Plur. اورەجق ايسك *vuraḡyàgh ysak* , اورەجق ايسكز *vuraḡyàgh ysan-yz* , اورەجق ايسهلر *vuraḡyàgh ysalar* .

Preterito imperfetto determinato .

Sing.

اورەجق ايسه ايدم *vuraḡyàgh ysa idym* , se , o quando io avevo da percuotere , اورەجق ايسه ايدك *vuraḡyàgh ysa idyn-* , اورەجق ايسه ايدى *vuraḡyàgh ysa idy* . Plur. اورەجق ايسه ايدك *vuraḡyàgh ysa idyk* , اورەجق ايسه ايدكز *vuraḡyàgh ysa idyn-yz* , اورەجق ايسه ايديلر *vuraḡyàgh ysa idylar* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

اورەجق ايمش ايسم *vuraḡyàgh ymyś ysam* , si dice , che quando io avevo da percuotere , اورەجق ايمش ايسك *vuraḡyàgh ymyś ysan-* , اورەجق ايمش ايسه *vuraḡyàgh ymyś ysa* . Plur. اورەجق ايمش ايسك *vuraḡyàgh ymyś ysak* , اورەجق ايمش ايسكز *vuraḡyàgh ymyś ysan-yz* , اورەجق ايمش ايسهلر *vuraḡyàgh ymyś ysalar* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

اورەجق اولسم *vuraḡyàgh olsàm* ; se io avessi da percuotere , اورەجق اولسك *vuraḡyàgh olsàn-* , اورەجق اولسه *vura-*

vuraḡyàgh olsà. Plur. اورهجق اولسق *vuraḡyàgh olsàk*, اورهجق اولسکز *vuraḡyàgh olsan-yz*, اورهجق اولسهلر *vuraḡyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اورهجق اولدم ایسه *vuraḡyàgh oldùmysa*, se, o quando io sono stato per percuotere, اورهجق اولدك ایسه *vuraḡyàgh oldùn-ysa*, اورهجق اولدی ایسه *vuraḡyàgh oldù isa*. Plur. اورهجق اولدق ایسه *vuraḡyàgh oldùgh ysa*, اورهجق اولدکز ایسه *vuraḡyàgh oldun-ùz ysa*, اورهجق اولدیلر ایسه *vuraḡyàgh oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اورهجق اولمش ایسم *vuraḡyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per percuotere, اورهجق اولمش ایسك *vuraḡyàgh olmùś ysan-*, اورهجق اولمش ایسه *vuraḡyàgh olmùś ysa*. Plur. اورهجق اولمش ایسك *vuraḡyàgh olmùś ysak*, اورهجق اولمش ایسکز *vuraḡyàgh olmùś ysan-yz*, اورهجق اولمش ایسهلر *vuraḡyàgh olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اورهجق اولسیدم *vuraḡyàgh olsà idym*, se io fossi stato

per

per percuotere , اورەجق اولسيدك *vurağyàgh olsà idyn-* , اورەجق اولسيدى *vurağyàgh olsà idy* . Plur. اورەجق اولسيدق *vurağyàgh olsà idyk* , اورەجق اولسيدكز *vurağyàgh olsà idy-n-yz* , اورەجق اولسيديلر *vurağyàgh olsà idylar* .

Futuro .

Sing.

اورەجق اولورسم *vurağyàgh olùrsam* , se , o quando io avrò da percuotere , اورەجق اولورسك *vurağyàgh olùrsan-* , اورەجق اولورسه *vurağyàgh olùrsa* . Plur. اورەجق اولورسق *vurağyàgh olùrsak* , اورەجق اولورسكز *vurağyàgh olùrsan-yz* , اورەجق اولورسەلر *vurağyàgh olùrsalar* , o اورەجق اولورلرسه *vurağyàgh olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

اورمق *vurmàk* , percuotere .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. اورمق *vurmàk* , o اورمه *vurmà* , percuotere , o il percuotere .

Gen. اورمغك *vurmaghỳn-* , o اورمەنك *vurmanỳn-* , di percuotere .

Gen. اورمق *vurmàk* , di percuotere .

Dat.

Dat. اورمغه *vurmaghà*, a percuotere.

Acc. اورمغى *vurmaghỳ*, il percuotere.

Acc. اورمق *vurmàk*, percuotere.

Abl. اورمقدن *vurmakdàn*, o اورمه‌دن *vurmadàn*, dal percuotere, o per percuotere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورمم *vurmàm*, il percuotere io.

Gen. اورممك *vurmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورممز *vurmamỳz*, il percuotere noi.

Gen. اورممزك *vurmamỳzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورمك *vurmàn-*, il percuotere tu.

Gen. اورمكك *vurman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورمكز *vurman-ỳz*, il percuotere voi.

Gen. اورمكزك *vurman-ỳzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورمسى *vurmasỳ*, il percuotere quello.

Gen. اورمسنك *vurmasynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورملرى *vurmalarỳ*, il percuotere quelli.

Gen. اورملرينك *vurmalarynỳn-*, &c.

Pre-

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اوردق *vurdùk*, aver percosso.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اوردق *vurdùk*, aver percosso.

Abl. اوردقدن *vurdukdàn*, dall' aver percosso.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورديغم *vurdughùm*, aver io percosso.

Gen. اورديغمك *vurdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اورديغمز *vurdughumùz*, aver noi percosso.

Gen. اورديغمزك *vurdughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورديغك *vurdughùn-*, aver tu percosso.

Gen. اورديغكك *vurdughun-ùn*, &c.

Plur.Nom. اورديغكز *vurdughun-ùz*, aver voi percosso.

Gen. اورديغكزك *vurdughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورديغى *vurdughù*, aver quello percosso.

Gen. اورديغنك *vurdughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرى *vurduklary*, aver quello percosso.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynyn-*, &c.

Fu-

Futuro semplice.

اورەجق *vuragỳàk*, dover percuotere.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورەجغيم *vuragỳaghỳm*, dover io percuotere.

Gen. اورەجغيمك *vuragỳaghỳmyn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجغيمز *vuragỳaghỳmyz*, dover noi percuotere.

Gen. اورەجغيمزك *vuragỳaghỳmyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورەجغك *vuragỳaghỳn-*, dover tu percuotere.

Gen. اورەجغيكك *vuragỳaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجغيكز *vuragỳaghyn-ỳz*, dover voi percuotere.

Gen. اورەجغيكزك *vuragỳaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورەجغى *vuragỳaghỳ*, dover quello percuotere.

Gen. اورەجغنك *vuragỳaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجقلرى *vuragyaklarỳ*, dover quelli percuotere.

Gen. اورەجقلرينك *vuragỳaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

اورەجق اولمق *vuragỳàgh olmàk*, aver dovuto percuotere.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. اورەجق اولديغم *vurağyàgh oldughùm*, aver dovuto io percuotere.

Gen. اورەجق اولديغمك *vurağyàgh oldughumìn-*, &c.

Plur. Nom. اورەجق اولديغمز *vurağyàgh oldughumìz*, aver dovuto noi percuotere.

Gen. اورەجق اولديغمزك *vurağyàgh oldughumuzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. اورەجق اولديغك *vurağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu percuotere.

Gen. اورەجق اولديغكك *vurağyàgh oldughun-ìn-*, &c.

Plur. Nom. اورەجق اولديغكز *vurağyàgh oldughun-ìz*, aver dovuto voi percuotere.

Gen. اورەجق اولديغكزك *vurağyàgh oldughun-uzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. اورەجق اولديغی *vurağyàgh oldughù*, aver dovuto quello percuotere.

Gen. اورەجق اولديغنك *vurağyàgh oldughunìn-*, &c.

Plur. Nom. اورەجق اولدقلری *vuragyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli percuotere.

Gen.

Gen. اورهجق اولدقلرینك *vuragyàgh oldukları̇nyn-*, &c.

Gerundj.

اورورکن *vurùr illen*, mentre io percuoto, e percuotevo, tu percuoti, e percuotevi, &c.

اوریورکن *vurùjor illen*, percuotendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi percuotendo, &c.

اورمشیکن *vurmùs illen*, quantunque io abbia, tu abbi percosso, &c. o avendo percosso.

اورهجق ایکن *vuragyàgh illen*, io, tu, quello in vece di percuotere, &c. o mentre io ero, tu eri per percuotere, &c.

اورمهلوایکن *vurmaly illen*, io, tu in véce di dover percuotere, &c. o dovendo percuotere.

اوردیغم وارایکن *vurdughùm var illen*, اوردیغك وارایکن *vurdughùn- var illen*, &c. quantunque io abbia, tu abbi percosso.

اوردیغم واراﻳﻤﺸیکن *vurdughùm var ymys illen*, اوردیغك واراﻳﻤﺸیکن *vurdughùn- var ymys illen*, &c. quantunque io avessi, tu avessi percosso, &c.

اوروب *vurùp*, percuotendo, ed avendo percosso.

اوررق *vuraràk*, percuotendo, col percuotere.

 اورنجه

اورجه *vurìngya*, finchè io percuota, tu percuota, &c. o mentre io percuoto, tu percuoti, &c. o se io percuoto, tu percuoti, &c. o percuotendo io, tu, &c. o subito che io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

اورلدن برو *vuraldàn beri*, da che, o dappoichè io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

اورطلو *vuraly*, da che io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

Supino.

اوره اوره *vura vura*, percuotendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اورور *vurùr* indeclinabile, chi percuote, e percuoteva, o percuota, e percuotesse.

Participio del tempo Pres.Pret.imp.Perf.più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اوران *vuràn*, quello, il quale percuote, percuoteva, percosse, ha, ed avea percosso, e percuoterà.

Gen. اورانك *vuranyn*, &c.

Plur.Nom. اورانلر *vuranlàr*, quelli, i quali percuotono, per-

percuotevano, percossero, hanno, ed aveano percosso, e percuoteranno.

Gen. اورانلرك *vuranlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اورمش *vurmùś* indeclinabile, chi ha, o abbia percosso, e avesse percosso.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورديغم *vurdughùm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me percosso.

Gen. اورديغمك *vurdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرم *vurduklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me percossi.

Gen. اوردقلريمك *vurduklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اورديغمز *vurdughumùz*, quello, il quale è, era, fû, è stato, ed era stato da noi percosso.

Gen. اورديغمزك *vurdughumuzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلريمز *vurduklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi percossi.

Gen. اوردقلريمزك *vurduklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورديغك *vurdughun-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te percosso.

Gen. اورديغكك *vurdughun-un-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرك *vurduklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te percossi.

Gen. اوردقلريكك *vurduklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. اورديغكز *vurdughun-uz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi percosso.

Gen. اورديغكزك *vurdughun-uzun-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلريكز *vurduklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi percossi.

Gen. اوردقلريكزك *vurduklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورديغى *vurdughu*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui percosso.

Gen. اورديغنك *vurdughunun-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرى *vurduklary*, quelli, i quali sono, erano,

no, furono, sono stati, ed erano stati da lui percossi.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynỳn-*, &c.

Sing.Nom. اوردقلرى *vurduklarỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro percosso.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرى *vurduklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro percossi.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynỳn-*, &c.

Participio del Futuro.

اورەجق *vuraĝyàk* indeclinabile, chi hà, o abbia da percuotere, per percuotere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورەجغيم *vuraĝyaghỳm*, quello, il quale si deve da me percuotere.

Gen. اورەجغيمك *vuraĝyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجقلرم *vuraĝyaklarỳm*, quelli, i quali, si devono da me percuotere.

Gen. اورەجقلريمك *vuraĝyaklarymỳn-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. اورهجغيمز *vuraḡyaghymyz*, quello, il quale si deve da noi percuotere.

Gen. اورهجغيمزك *vuraḡyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجقلريمز *vuraḡyaklarymyz*, quelli, i quali si devono da noi percuotere.

Gen. اورهجقلريمزك *vuraḡyaklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورهجغك *vuraḡyaghyn-*, quello, il quale si deve da te percuotere.

Gen. اورهجغيكك *vuraḡyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجقلرك *vuraḡyaklaryn-*, quelli, i quali si devono da te percuotere.

Gen. اورهجقلريكك *vuraḡyaklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. اورهجغيكز *vuraḡyaghyn-yz*, quello, il quale si deve da voi percuotere.

Gen. اورهجغيكزك *vuraḡyaghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجقلريكز *vuraḡyaklaryn-yz*, quelli, i quali si devono da voi percuotere.

Gen. اورهجقلريكزك *vuraḡyaklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورهجغى *vuraḡyaghy*, quello, il quale si deve da lui percuotere.

Gen.

Gen. اورەجغينك *vurağyağhynyǹ-*, &c.

Plur.Nom. اورەجقلرى *vurağyaklarỳ*, quelli, i quali si devono da lui percuotere.

Gen. اورەجقلرينك *vurağyaklarynyǹ-*, &c.

Sing.Nom. اورەجقلرى *vurağyaklarỳ*, quello, il quale si deve da loro percuotere.

Gen. اورەجقلرينك *vurağyaklarynyǹ-*, &c.

Plur.Nom. اورەجقلرى *vurağyaklarỳ*, quelli, i quali si devono da loro percuotere.

Gen. اورەجقلرينك *vurağyaklarynyǹ-*, &c.

اورمەلو *vurmalỳ* indeclinabile, chi deve percuotere, o bisogna percuotere.

CAPITOLO XIV.

Duodecima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اوقورم *okùrum*, io leggo, اوقورسن *okùrsun*, اوقور *okùr*. Plur. اوقورز *okùruz*, اوقورسكز *okùrsun-uz*, اوقورلر *okurlàr*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورم *okùjorum*, io sto leggendo, اوقويورسن *okù-jorsun*, اوقويور *okùjor*. Plur. اوقويورز *okùjoruz*, اوقويورسكز *okùjorsun-uz*, اوقويورلر *okùjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

اوقومش اولورم *okùmùś olùrum*, io vengo a leggere, اوقومش اولورسن *okùmùś olùrsun*, اوقومش اولور *okùmùś olùr*. Plur. اوقومش اولورز *okùmùś olùruz*, اوقومش اولورسكز *okù-mùś olùrsun-uz*, اوقومش اولورلر *okùmùś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوقوردم *okùrudum*, io leggeva, اوقوردك *okùrudun-*, اوقوردى *okùrudu*. Plur. اوقوردق *okùruduk*, اوقوردكز *okùr-udun-uz*, اوقورديلر *okùrudular*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوقويور ايدم *okùjor udum*, io stava leggendo, اوقويور ايدك *okùjor udun-*, اوقويور ايدى *okùjor udu*. Plur. اوقويور ايدك *okùjor uduk*, اوقويور ايدكز *okùjor udun-uz*, اوقويور ايديلر *okùjor udular*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اوقورايمشم *okùr umuśum*, si dice, che io leggessi, اوقورايمشسن *okùr umuśsun*, اوقورايمش *okùr umuś*. Plur. اوقورايمشز *okùr umuśuz*, اوقورايمشسكز *okùr umuśsun-uz*, اوقورايمشلر *okùr umuślar*.

Preterito imperfetto relativo contimuo, o determinato.

Sing.

اوقويورايمشم *okùjor umuśum*, si dice, che io stessi leggendo, اوقويورايمشسن *okùjor umuśsun*, اوقويورايمش *okùjor umuś*. Plur. اوقويورايمشز *okùjor umuśuz*, اوقويور ايمشسكز *okùjor umuśsun-uz*, اوقويورايمشلر *okùjor umuślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقودم *okùdùm*, io lessi, ed ho letto, اوقودك *okùdùn-*, اوقودى *okùdù*. Plur. اوقودق *okùdùk*, اوقودكز *okùdun-ùz*, اوقوديلر *okùdulàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اوقومشم *okùmùśum*, si dice, o mi pare, che io abbia letto, اوقومشسن *okùmùśsun*, اوقومش *okùmùś*. Plur. اوقومشز

 okù-

okùmùśuz , اوقومشسكز *okùmùśsun-uz* , اوقومشلر *okù-mùślàr* .

Preterito perfetto doppio.

Sing.

اوقومش اولدم *okùmùś oldùm* , io venni , e son venuto a leggere , اوقومش اولدك *okùmùś oldùn-* , اوقومش اولدى *okùmùś oldù* . Plur. اوقومش اولدق *okùmùś oldùk* , اوقومش اولدكز *okùmùś oldun-ùz* , اوقومش اولديلر *ukùmùś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوقودى ايدم *okùdù idym* , io avevo letto , اوقودى ايدك *okùdù idyn-* , اوقودى ايدى *okùdù idy* . Plur. اوقودى ايدك *okùdù idyk* , اوقودى ايدكز *okùdù idyn-yz* , اوقودى ايديلر *okùdù idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش ايدم *okùmùś udum* , io già avevo letto , اوقومش ايدك *okùmùś udun-* , اوقومش ايدى *okùmùś udu* . Plur. اوقومش ايدك *okùmùś uduk* , اوقومش ايدكز *okùmùś udun-uz* , اوقومش ايديلر *okùmùś udular* .

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اوقومش ايمشم *okùmùś umuśum*, si dice, che io avessi letto, اوقومش ايمشسن *okùmùś umuśsun*, اوقومش ايمش *okùmùś umuś*. Plur. اوقومش ايمشز *okùmùś umuśuz*, اوقومش ايمشسكز *okùmùś umuśsun-uz*, اوقومش ايمشلر *okùmùś umuślar*.

Futuro semplice.

Sing.

اوقورم *okùrum*, io leggerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

اوقومش اولورم *okùmùś olùrum*, io verrò a leggere, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

اوقويهجق اولدم *okùjağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per leggere, اوقويهجق اولدك *okùjağyàgh oldùn-*, اوقويهجق اولدى *okùjağyàgh oldù*. Plur. اوقويهجق اولدق *okùjağyàgh oldùk*, اوقويهجق اولدكز *okùjağyàgh oldun-ùz*, اوقويهجق اولديلر *okùjağyàgh oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

اوقويه‌جق اولمشم *okùjağyàgh olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per leggere, اوقويه‌جق اولمشسن *okùjağyàgh olmùśsun*, اوقويه‌جق اولمش *okùjağyàgh olmùś*. Plur. اوقويه‌جق اولمشز *okùjağyàgh olmùśuz*, اوقويه‌جق اولمشسكز *okùjağyàgh olmùśsun-uz*, اوقويه‌جق اولمشلر *okùjağyàgh olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اوقو *okù*, leggi tu, اوقوسون *okùsùn*. Plur. اوقويه‌لم *okùjalym*, اوقويكز *okùjun-uz*, o اوقويك *okùjun*, اوقوسونلر *okùsunlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه اوقويه ايدم *bolàjki okùjà idym*, Iddio volesse, che io leggessi, اوقويه ايدك *okùjà idyn*, اوقويه ايدى *okùjà idy*. Plur. اوقويه ايدك *okùjà idyk*, اوقويه ايدكز *okùjà idyn-yz*, اوقويه ايديلر *okùjà idylàr*.

Pre-

Sing.

بولايكه اوقومش اولم *bolàjlki okùmùś olàm*, Iddio voglia, che io abbia letto, اوقومش اولهسن *okùmùś olàsyn*, اوقومش اوله *okùmùś olà*. Plur. اوقومش اولهيز *okùmùś olàiz*, اوقومش اولهسز *okùmùś olàsyz*, اوقومش اولهلر *okùmùś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اوقومش اوليدم *bolàjlki okùmùś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi letto, اوقومش اوليدك *okùmùś olà-idyn-*, اوقومش اوليدى *okùmùś olàidy*. Plur. اوقومش اوليدق *okùmùś olàidyk*, اوقومش اوليدكز *okùmùś olàidyn-yz*, اوقومش اوليديلر *okùmùś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اوقويم *bolàjlki okùjàm*, Iddio voglia, che io legga, اوقويهسن *okùjàsyn*, اوقويه *okùjà*. Plur. اوقويهيز *okù-jàiz*, اوقويهسز *okùjàsyz*, اوقويهلر *okùjalàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اوقورسم *okùrsam*, se io leggo, اوقورسك *okùrsan-*, اوقورسه

اوقورسه *okùrsa*. Plur. اوقورسق *okùrsak*, اوقورسکز *okùr-san-yz*, اوقورسهلر *okùrsalar*, o اوقورلرسه *okurlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوقویورسم *okùjorsam*, se io sto leggendo, اوقویورسك *okùjorsan-*, اوقویورسه *okùjorsa*. Plur. اوقویورسق *okùjorsak*, اوقویورسکز *okùjorsan-yz*, اوقویورسهلر *okùjorsalar*, o اوقویورلرسه *okujorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوقورسیدم *okùrsaidym*, quando io leggeva, اوقورسیدك *okùrsaidyn-*, اوقورسیدی *okùrsaidy*. Plur. اوقورسیدق *okùrsaidyk*, اوقورسیدکز *okùrsaidyn-yz*, اوقورسیدیلر *okùrsa-idylar*, o اوقورلرسه ایدی *okurlàrsaidy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوقویورسه ایدم *okùjorsa idym*, quando io stava leggen-do, اوقویورسه ایدك *okùjorsa idyn-*, اوقویورسه ایدی *okùjorsa idy*. Plur. اوقویورسه ایدك *okùjorsa idyk*, اوقویورسه ایدکز *okùjorsa idyn-yz*, اوقویورسه ایدیلر *okùjorsa idylar*.

Pre-

Sing.

اوقورسه ايمشم *okùrsa imyšym*, si dice, che quando io leggeva, اوقورسه ايمشسن *okùrsa imyšsyn*, اوقورسه ايمش *okùrsa imyš*. Plur. اوقورسه ايمشز *okùrsa imyšyz*, اوقورسه ايمشسكز *okùrsa imyšsyn-yz*, اوقورسه ايمشلر *okùrsa imyšlar*, o اوقورلرسه ايمش *okurlàrsa imyš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورسه ايمشم *okùjorsa imyšym*, si dice, che quando io stava leggendo, اوقويورسه ايمشسن *okùjorsa imyšsyn*-, اوقويورسه ايمش *okùjorsa imyš*. Plur. اوقويورسه ايمشز *okùjorsa imyšyz*, اوقويورسه ايمشسكز *okùjorsa imyšsyn-yz*, اوقويورسه ايمشلر *okùjorsa imyšlar*, o اوقويورلرسه ايمش *okùjorlàrsa imyš*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اوقوسم *okùsàm*, se io leggessi, اوقوسك *okùsàn*-, اوقوسه *okùsà*. Plur. اوقوسق *okùsàk*, اوقوسكز *okùsan-yz*, اوقوسه لر *okùsalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اوقوردم *okùrudum*, io leggerei, ed avrei letto, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo. Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقودی ایسم *okùdù isam*, se, o quando io lessi, ed ho letto, اوقودی ایسك *okùdù isan-*, اوقودی ایسه *okùdù isa*. Plur. اوقودی ایسك *okùdù isak*, اوقودی ایسكز *okùdù isan-yz*, اوقودی ایسهلر *okùdù isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اوقومش ایسم *okùmùś ysam*, si dice, che quando io ho letto, o se si dice, che io abbia letto, o se io avrò letto, اوقومش ایسك *okùmùś ysan-*, اوقومش ایسه *okùmùś ysa*. Plur. اوقومش ایسك *okùmùś ysak*, اوقومش ایسكز *okùmùś ysan-yz*, اوقومش ایسهلر *okùmùś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوقودی ایسه ایدم *okùdù isa idym*, quando io avevo letto, اوقودی ایسه ایدك *okùdù isa idyn-*, اوقودی ایسه ایدی *okùdù isa idy*. Plur. اوقودی ایسه ایدك *okùdù isa idyk*, اوقودی ایسه ایدكز *okùdù isa idyn-yz*, اوقودی ایسه ایدیلر *okùdù isa idylar*.

Pre-

Preterito più che perfettó remoto.

Sing.

اوقومش ایسه ایدم *okùmùś ysa idym* , tempo fa quando io avevo letto , اوقومش ایسه ایدك *okùmùś ysa idyn-* , اوقومش ایسه ایدی *okùmùś ysa idy* . Plur. اوقومش ایسه ایدك *okùmùś ysa idyk* , اوقومش ایسه ایدکز *okùmùś ysa idyn-yz* , اوقومش ایسه ایدیلر *okùmùś ysa idylar* .

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اوقومش اولسم *okùmùś olsàm* , se mai io avessi letto ; اوقومش اولسك *okùmùś olsàn-* , اوقومش اولسه *okùmùś olsà* . Plur. اوقومش اولسق *okùmùś olsàk* , اوقومش اولسکز *okùmùś olsan-yz* , اوقومش اولسهلر *okùmùś olsalàr* .

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اوقوسه ایدم *ukùsà idym* , se io avessi letto , اوقوسه ایدك *okùsà idyn-* , اوقوسه ایدی *okùsà idy*. Plur. اوقوسه ایدك *okùsà idyk* , اوقوسه ایدکز *okùsà idyn-yz* , اوقوسه ایدیلر *okùsà idylar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش اولسیدم *okùmùś olsàidym* , se io per l' avanti

Aaa avessi

avessi letto , اوقومش اولسيدك *okùmùś olsàidyn-* , اوقومش اولسيدى *okùmùś olsàidy* . Plur. اوقومش اولسيدق *okùmùś olsàidyk* , اوقومش اولسيدكز *okùmùś olsàidyn-yz* , اوقومش اولسيديلر *okùmùś olsàidylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش اولوردم *okùmùs olùrdum* , io avrei già letto , o sarei venuto a leggere , اوقومش اولوردك *okùmùś olùrdun-* , اوقومش اولوردى *okùmùś olùrdu* . Plur. اوقومش اولوردق *okùmùś olùrduk*. اوقومش اولوردكز *okùmùś olùrdun-uz* , اوقومش اولورديلر *okùmùś olùrdular* .

Futuro.

Sing.

اوقورسم *okùrsam* , se , o quando io leggerò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

اوقويه‌جق ايسم *okùjagyàgh ysam* , se io ho da leggere , اوقويه‌جق ايسك *okùjag̃yàgh ysan-* , اوقويه‌جق ايسه *okùja-g̃yàgh*

ğyàgh ysa. Plur. اوقويه‌جق ايسك *okùjağyàgh ysak*, اوقويه‌جق ايسكز *okùjağyàgh ysan-yz*. اوقويه‌جق ايسه‌لر *okùjağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اوقويه‌جق ايسه ايدم *okùjağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da leggere, اوقويه‌جق ايسه ايدك *okùjağyàgh ysa idyn-*, اوقويه‌جق ايسه ايدى *okùjağyàgh ysa idy*. Plur. اوقويه‌جق ايسه ايدك *okùjağyàgh ysa idyk*, اوقويه‌جق ايسه ايدكز *okùjağyàgh ysa idyn-yz*, اوقويه‌جق ايسه ايديلر *okùjağyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اوقويه‌جق ايمش ايسم *okùjağyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da leggere, اوقويه‌جق ايمش ايسك *okùjağyàgh ymyś ysan-*, اوقويه‌جق ايمش ايسه *okùjağyàgh ymyś ysa*. Plur. اوقويه‌جق ايمش ايسك *okùjağyàgh ymyś ysak*, اوقويه‌جق ايمش ايسكز *okùjağyàgh ymyś ysan-yz*, اوقويه‌جق ايمش ايسه‌لر *okùjağyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اوقويه‌جق اولسم *okùjağyàgh olsàm*, se io avessi da leg-

leggere , اوقويه‌جق اولسك *okùjağyàgh olsàn-* ، اوقويه‌جق اولسه *okùjağyàgh olsà* . Plur. اوقويه‌جق اولسق *okùjağyàgh olsàk* , اوقويه‌جق اولسكز *okùjağyàgh olsan-yz* , اوقويه‌جق اولسه‌لر *okùjağyàgh olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقويه‌جق اولدم ايسه *okùjağyàgh oldùm ysa* , se, o quando io sono stato per leggere , اوقويه‌جق اولدك ايسه *okùjağyàgh oldùn-ysa* , اوقويه‌جق اولدى ايسه *okùjağyàgh oldù isa.* Plur. اوقويه‌جق اولدق ايسه *okùjağyàgh oldùgh ysa* , اوقويه‌جق اولدكز ايسه *okùjağyàgh oldùn-ùz ysa* , اوقويه‌جق اولديلر ايسه *okùjağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اوقويه‌جق اولمش ايسم *okùjağyàgh olmùś ysam* , si dice, che quando io sono stato per leggere , اوقويه‌جق اولمش ايسك *okùjağyàgh olmùś ysan-* , اوقويه‌جق اولمش ايسه *okùjağyàgh olmùś ysa*. Plur. اوقويه‌جق اولمش ايسك *okùjağyàgh olmùś ysak*, اوقويه‌جق اولمش ايسكز *okùjağyàgh olmùś ysan-yz* , اوقويه‌جق اولمش ايسه‌لر *okùjağyàgh olmùś ysalar* .

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اوقويه‌جق اولسيدم *okùjag̃yàgh olsàidym*, se io fossi stato per leggere, اوقويه‌جق اولسيدك *okùjag̃yàgh olsàidyn-*, اوقويه‌جق اولسيدى *okùjag̃yàgh olsàidy*. Plur. اوقويه‌جق اولسيدق *okùjag̃yàgh olsàidyk*, اوقويه‌جق اولسيدكز *okùja-g̃yàgh olsàidyn-yz*, اوقويه‌جق اولسيديلر *okùjag̃yàgh olsà-idylar*.

Futuro.

Sing.

اوقويه‌جق اولورسم *okùjag̃yàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da leggere, اوقويه‌جق اولورسك *okùjag̃yàgh olùrsan-*, اوقويه‌جق اولورسه *okùjag̃yàgh olùrsa*. Plur. اوقويه‌جق اولورسق *okùjag̃yàgh olùrsak*, اوقويه‌جق اولورسكز *okùjag̃yàgh olùrsa-n-yz*, اوقويه‌جق اولورسه‌لر *okùjag̃yàgh olùrsalar*, o اوقويه‌جق اولورلرسه *okùjag̃yàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اوقومق *okùmàk*, leggere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اوقومق *okùmàk*, o اوقومه *okùmà*, leggere, o il leggere.

Gen.

Gen. اوقومغك *okùmaghyǹ-* , o اوقومهنك *okùmanyǹ-* ,
di leggere .

Gen. اوقومق *okùmàk* , di leggere .

Dat. اوقومغه *okùmaghà* , a leggere .

Acc. اوقومغى *okùmaghỳ* , il leggere .

Acc. اوقومق *okùmàk* , leggere .

Abl. اوقومقدن *okùmakdàn* , o اوقومهدن *okùmadàn* ,
dal leggere , o per leggere .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto
cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. اوقومم *okùmàm* , il leggere io .

Gen. اوقوممك *okùmamyǹ-* , &c.

Plur.Nom. اوقوممز *okùmamyz* , il leggere noi .

Gen. اوقوممزك *okùmamyzyǹ-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. اوقومك *okùmàn-* , il leggere tu .

Gen. اوقومكك *okùman-yǹ-* , &c.

Plur.Nom. اوقومكز *okùman-yz* , il leggere voi .

Gen. اوقومكزك *okùman-yzyǹ-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. اوقومسى *okùmasỳ* , il leggere quello .

Gen.

Gen. اوقومسنك *okùmasynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقوملری *okùmalary*, il leggere quelli.

Gen. اوقوملرینك *okùmalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اوقودق *okùdùk*, aver letto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اوقودق *okùdùk*, aver letto.

Abl. اوقودقدن *okùdukdan*, dall' aver letto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقودیغم *okùdughùm*, aver io letto.

Gen. اوقودیغمك *okùdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودیغمز *okùdughumùz*, aver noi letto.

Gen. اوقودیغمزك *okùdughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقودیغك *okùdughùn-*, aver tu letto.

Gen. اوقودیغكك *okùdaghun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودیغكز *okùdughun-ùz*, aver voi letto.

Gen. اوقودیغكزك *akùdughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقودیغی *okùdughù*, aver quello letto.

Gen.

Gen. اوقوديغنك *okùdughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلرى *okùduklary*, aver quelli letto.

Gen. اوقودقلرينك *okùduklarynyn-*, &c.

Futuro semplice.

اوقويهجق *okùjağyàk*, dover leggere.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقويهجغيم *okùjağyaghym*, dover io leggere.

Gen. اوقويهجغيمك *okùjağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويهجغيمز *okùjağyaghymyz*, dover noi leggere.

Gen. اوقويهجغيمزك *okùjağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقويهجغك *okùjağyaghyn-*, dover tu leggere.

Gen. اوقويهجغيكك *okùjağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويهجغيكز *okùjağyaghyn-yz*, dover voi leggere.

Gen. اوقويهجغيكزك *okùjağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقويهجغى *okùjağyaghy*, dover quello leggere.

Gen. اوقويهجغينك *okùjağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلرى *okùjağyàklary*, dover quelli leggere.

Gen. اوقويهجقلرينك *ukùjağyaklarynyn-*, &c.

Fu-

Futuro misto.

اوقويهجق اولمق *okùjag̃yàgh olmàk*, aver dovuto leggere.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقويهجق اولديغم *okùjag̃yàgh oldughùm*, aver dovuto io leggere.

Gen. اوقويهجق اولديغمك *okùjag̃yàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويهجق اولديغمز *okùjag̃yàgh oldughumùz*, aver dovuto noi leggere.

Gen. اوقويهجق اولديغمزك *okùjag̃yàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقويهجق اولديغك *okùjag̃yàgh oldughùn-*, aver dovuto tu leggere.

Gen. اوقويهجق اولديغكك *okùjag̃yàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويهجق اولديغكز *okùjag̃yàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi leggere.

Gen. اوقويهجق اولديغكزك *okùjag̃yàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقويهجق اولديغى *okùjag̃yàgh oldughù*, aver dovuto quello leggere.

Gen.

Gen. اوقويەجق اولديغنك *okùjağyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويەجق اولدقلری *okùjağyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli leggere.

Gen. اوقويەجق اولدقلرينك *okùjağyàgh olduklary-nỳn-*, &c.

Gerundj.

اوقوركن *okùr iken*, mentre io leggo, e leggevo, tu leggi, e leggevi, &c.

اوقويور ايكن *okùjor iken*, leggendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi leggendo, &c.

اوقومش ايكن *okùmùś iken*, quantunque io abbia, tu abbi letto, &c. o avendo letto.

اوقويەجق ايكن *okùjağyàgh iken*, io, tu, quello in vece di leggere, &c. o mentre io ero, tu eri per leggere, &c.

اوقومەلو ايكن *okùmalỳ iken*, io, tu in vece di dover leggere, &c. o dovendo leggere.

اوقوديغم وار ايكن *okùdughùm var iken*, اوقوديغك وار ايكن *okùdughùn-var iken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi letto, &c.

اوقوديغم وار ايمشيكن *okùdughùm var ymyś iken*, اوقوديغك

اوقوديغك وار ايمشيكن *okùdughùn- var ymyšilken* , &c. quantunque io avessi, tu avessi letto, &c.

اوقويوب *okùjùp* , leggendo, ed avendo letto.

اوقويه‌رق *okùjaràk* , leggendo, col leggere.

اوقويجه *okùjùngya* , finchè io legga, tu legga, &c. o mentre io leggo, tu leggi, &c. o leggendo io, tu, &c. o subito che io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

اوقويلدن برو *okùjaldàn beri* , da che, o dappoichè io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

اوقويه‌لو *okùjaly* , da che io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

Supino.

اوقويه اوقويه *okùjà okùjà* , leggendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اوقور *okùr* indeclinabile, chi legge, e leggeva, o legga, e leggesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اوقويان *okùjàn*, quello, il quale legge, leggeva, lesse, ha, ed avea letto, e leggerà.

Gen. اوقويانك *okùjanyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويانلر *okùjanlàr*, quelli, i quali leggono, leggevano, lessero, hanno, ed aveano letto, e leggeranno.

Gen. اوقويانلرك *okùjanlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اوقومش *okùmùś* indeclinabile, chi ha, o abbia letto, e avesse letto.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقوديغم *okùdughùm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me letto.

Gen. اوقوديغمك *okùdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلرم *okùduklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me letti.

Gen. اوقودقلريمك *okùduklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اوقوديغمز *okùdughumùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi letto.

Gen. اوقوديغمزك *okùdughumuzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلريمز *okùduklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi letti.

Gen.

Gen. اوقودقلريمزك *okùduklarymyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقوديغك *okùdughùn-* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da te letto.

Gen. اوقوديغكك *okùdughun-ùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلرك *okùduklarỳn-* , quelli, i quali sono, erano, furono , sono stati , ed erano stati da te letti.

Gen. اوقودقلريكك *okùduklaryn-ỳn-* , &c.

Sing.Nom. اوقوديغكز *okùdughun-ùz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da voi letto.

Gen. اوقوديغكزك *okùdughun-uzùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلريكز *okùduklaryn-ỳz* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati, ed erano stati da voi letti.

Gen. اوقودقلريكزك *okùduklaryn-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقوديغى *okùdughù* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da lui letto.

Gen. اوقوديغنك *okùdughunùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلرى *okùduklarỳ* , quelli, i quali sono, erano, furono , sono stati , ed erano stati da lui letti.

Gen. اوقودقلرينك *okùduklarynỳn-* , &c.

Sing.

Sing.Nom. اوقودقلری *okùduklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro letto.

Gen. اوقودقلرینك *okùduklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلری *okùduklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro letti.

Gen. اوقودقلرینك *okùduklarynyn-*, &c.

Participio del Futuro.

اوقویه‌جق *okùjağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da leggere, per leggere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقویه‌جغیم *okùjağyaghym*, quello, il quale si deve da me leggere.

Gen. اوقویه‌جغیمك *okùjağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جقلرم *okùjağyaklarym*, quelli, i quali si devono da me leggere.

Gen. اوقویه‌جقلریمك *okùjağyaklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اوقویه‌جغیمز *okùjağyaghymyz*, quello, il quale si deve da noi leggere.

Gen. اوقویه‌جغیمزك *okùjağyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جقلریمز *okùjağyaklarymyz*, quelli, i quali si devono da noi leggere.

Gen.

Gen. اوقويهجقلريمزك *okùjağyaklarymyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقويهجغك *okùjağyaghỳn-* , quello, il quale si deve da te leggere.

Gen. اوقويهجغيكك *okùjağyaghyn-ỳn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلرك *okùjağyaklarỳn-* , quelli , i quali si devono da te leggere.

Gen. اوقويهجقلريكك *okùjağyaklaryn-ỳn-* , &c.

Sing.Nom. اوقويهجغيكز *okùjağyaghyn-ỳz* , quello, il quale si deve da voi leggere.

Gen. اوقويهجغيكزك *okùjağyaghyn-yzỳn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلريكز *okùjağyaklaryn-ỳz* , quelli, i quali si devono da voi leggere.

Gen. اوقويهجقلريكزك *okùjağyaklaryn-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقويهجغى *okùjağyaghỳ* , quello, il quale si deve da lui leggere.

Gen. اوقويهجغينك *okùjağyaghynỳn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويهجقلرى *okùjağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da lui leggere.

Gen. اوقويهجقلرينك *okùjağyaklarynỳn-* , &c.

Sing.

Sing.Nom. اوقویه‌جقلری *okùjağyaklary*, quello, il quale si deve da loro leggere.

Gen. اوقویه‌جقلرینک *okùjağyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جقلری *okùjağyaklary*, quelli, i quali si devono da loro leggere.

Gen. اوقویه‌جقلرینک *okùjağyaklarynyn-*, &c.

اوقومه‌لو *okùmaly* indeclinabile, chi deve leggere, o bisogna leggere.

CAPITOLO XV.

Delle Conjugazioni de' Verbi Passivi.

PRIMA CONJUGAZIONE.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. سویلورم *sevilirim*, io sono amato, سویلورسن *sevilirsin*, tu sei amato سویلور *sevilir*, quello è amato, o si può amare. Plur. سویلورز *seviliriz*, noi siamo amati, سویلورسکز *sevilirsin-iz*, voi siete amati, سویلورلر *sevilirlèr*, quelli sono amati.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سویلیورم *sevilijorum*, io sono amato, سویلیورسن *sevilijorsun*, tu sei amato, سویلیور *sevilijor*, quello è amato,

to, e si può amare, o si va amando. Plur. سويليورز *sevi-lijoruz*, noi siamo amati, سويليورسكز *sevilijorsun-uz*, voi siete amati, سويليورلر *sevilijorlar*, quelli sono amati.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سويلورايدم *sevilir idim*, io ero amato, سويلور ايدك *sevilir idin-*, tu eri amato, سويلور ايدى *sevilir idi*, quello era amato, o si poteva amare. Plur. سويلور ايدك *sevilir idik*, noi eravamo amati, سويلورايدكز *sevilir idin-iz*, voi eravate amati, سويلورايديلر *sevilir idiler*, quelli erano amati.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سويليورايدم *sevilijor ydym*, io ero amato, سويليور ايدك *sevilijor ydyn-*, tu eri amato, سويليورايدى *sevilijor ydy*, quello era amato, o si poteva amare, o si stava amando. Plur. سويليورايدك *sevilijor ydyk*, noi eravamo amati, سويليورايدكز *sevilijor ydyn-yz*, voi eravate amati, سويليور ايديلر *sevilijor ydylar*, quelli erano amati.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سويلورايمشم *sevilir imišim*, si dice, che io fossi amato, سويلورايمشسن *sevilir imišsin*, che tu fossi amato, سويلورايمش *sevilir imiš*, che quello fosse amato, o si potes-

 se

se amare . Plur. سويلور ايمشز *sevilir imišiz* , che noi fossimo amati , سويلور ايمشسكز *sevilir imišsin-iz* , che voi foste amati , سويلور ايمشلر *sevilir imišler* , che quelli fossero amati .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing. سويليور ايمشم *sevilijor ymyšym* , si dice , che io fossi amato , سويليور ايمشسن *sevilijor ymyšsyn* , che tu fossi amato , سويليور ايمش *sevilijor ymyš* , che quello fosse amato , o si potesse amare , o si stesse amando . Plur. سويليور ايمشز *sevilijor ymyšyz* , che noi fossimo amati , سويليور ايمشسكز *sevilijor ymyš syn-yz* , che voi foste amati , سويليور ايمشلر *sevilijor ymyšlar* , che quelli fossero amati .

Preterito perfetto determinato .

Sing. سويلدم *sevildim* , io fui , e sono stato amato , سويلدك *sevildin-* , tu fosti , e sei stato amato , سويلدى *sevildi* , quello fù , ed è stato amato , o si è potuto amare . Plur. سويلدك *sevildik* , noi fummo , e siamo stati amati , سويلدكز *sevildin-iz* , voi foste , e siete stati amati , سويلديلر *sevildilèr* , quelli furono , e sono stati amati .

Preterito perfetto relativo , o indefinito .

Sing. سويلمشم *sevilmišim* , si dice , o mi pare , che io sia stato amato , سويلمشسن *sevilmišsin* , che tu sii stato amato ,

amato, سويلمش *sevilmiš*, che quello sia stato amato, o si sia potuto amare. Plur. سويلمشز *sevilmišiz*, che noi siamo stati amati, سويلمشسكز *sevilmišsin-iz*, che voi siate stati amati, سويلمشلر *sevilmišlèr*, che quelli sieno stati amati.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سويلدى ايدم *sevildi idim*, io ero stato amato, سويلدى ايدك *sevildi idin-*, tu eri stato amato, سويلدى ايدى *sevildi idi*, quello era stato amato. Plur. سويلدى ايدك *sevildi idik*, noi eravamo stati amati, سويلدى ايدكز *sevildi idin-iz*, voi eravate stati amati, سويلدى ايديلر *sevildi idi-ler*, quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سويلمشيدم *sevilmišidim*, io già ero stato amato, سويلمشيدك *sevilmišidin-*, tu già eri stato amato, سويلمشيدى *sevilmišidi*, quello già era stato amato. Plur. سويلمشيدك *sevilmišidik*, noi già eravamo stati amati, سويلمشيدكز *se-vilmišidin-iz*, voi già eravate stati amati, سويلمشيديلر *se-vilmišidiler*, quelli già erano stati amati.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing. سويلمش ايمشم *sevilmiš imišim*, si dice, che io fossi stato amato, سويلمش ايمشسن *sevilmiš imiššin*, che tu

fossi stato amato, سويلمش ايمش *sevilmiš imiš*, che quello fosse stato amato. Plur. سويلمش ايمشز *sevilmiš imišiz*, che noi fossimo stati amati, سويلمش ايمشسكز *sevilmiš imiššin-iz*, che voi foste stati amati, سويلمش ايمشلر *sevilmiš imišler*, che quelli fossero stati amati.

Futuro semplice.

Sing. سويلورم *sevilirim*, io sarò amato, سويلورسن *sevilirsin*, tu sarai amato, سويلور *sevilir*, quello sarà amato, o si potrà amare. Il restante come il Presente.

Futuro misto.

سويلجك اولدم *sevileǧèǵ oldùm*, io ho dovuto esser amato, سويلجك اولدك *sevileǧèǵ oldùn-*, tu hai dovuto esser amato, سويلجك اولدى *sevileǧèǵ oldù*, quello ha dovuto esser amato. Plur. سويلجك اولدق *sevileǧèǵ oldùk*, noi abbiamo dovuto esser amati, سويلجك اولدكز *sevileǧèǵ oldun-ùz*, voi avete dovuto esser amati, سويلجك اولديلر *sevileǧèǵ oldulàr*, quelli hanno dovuto esser amati.

Futuro misto relativo.

Sing. سويلجك اولمشم *sevileǧèǵ olmùšum*, si dice, che io abbia dovuto esser amato, سويلجك اولمشسن *sevileǧèǵ olmùššun*, che tu abbia dovuto esser amato, سويلجك اولمش

sevi-

sevileğèğ olmùś , che quello abbia dovuto esser amato . Plur. سويلجك اولمشز *sevileğèğ olmùśuz* , che noi abbiamo dovuto esser amati , سويلجك اولمشسكز *sevileğèğ olmùśsun-uz*, che voi abbiate dovuto esser amati , سويلجك اولمشلر *sevileğèğ olmuślàr* , che quelli abbiano dovuto esser amati .

Modo Imperativo .

Presente .

Sing. سويل *sevìl* , sii amato tu , سويلسون *sevilsìn* , sia amato quello . Plur. سويلهلم *sevilelìm* , siamo amati noi , سويليكز *sevìlin-iz* , o سويليك *sevìlin-* , siate amati voi , سويلسونلر *sevilsinlèr* , sieno amati quelli .

Modo Ottativo .

Presente , e Preterito imperfetto .

Sing. بولايكه سويليدم *bolàjKi sevilèidim* , Iddio volesse , che io fossi amato , سويليدك *sevilèidin-* , che tu fossi amato , سويليدى *sevilèidi* , che quello fosse amato , o si potesse amare . Plur. سويليدك *sevilèidiK* , che noi fossimo amati , سويليدكز *sevilèidin-iz* , che voi foste amati , سويليديلر *sevilèidiler* , che quelli fossero amati .

Preterito perfetto .

Sing. بولايكه سويلمش اولم *bolàjKi sevilmiś olàm* , Iddio voglia ,

voglia, che io sia stato amato; سويلمش اولەسن *sevilmiś olàsyn*, che tu sia stato amato, سويلمش اوله *sevilmiś olà*, che quello sia stato amato. Plur. سويلمش اولەيز *sevilmiś olàiz*, che noi siamo stati amati, سويلمش اولەسز *sevilmiś olàsyz*, che voi siate stati amati, سويلمش اولەلر *sevilmiś olalàr*, che quelli sieno stati amati.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولايكه سويلمش اوليدم *bolàjlli sevilmiś olàidym*, dd io volesse, che io fossi stato amato, سويلمش اوليدك *sevilmiś olàidyn-*, che tu fossi stato amato, سويلمش اوليدى *sevilmiś olàidy*, che quello fosse stato amato. Plur. سويلمش اوليدق *sevilmiś olàidyk*, che noi fossimo stati amati, سويلمش اوليدكز *sevilmiś olàidyn-yz*, che voi foste stati amati, سويلمش اوليديلر *sevilmiś olàidylar*, che quelli fossero stati amati.

Futuro.

Sing. بولايكه سويلم *bolàjlli sevilèm*, Iddio voglia, che io sia amato, سويلەسن *sevilèsin*, che tu sia amato, سويله *sevilè*, che quello sia amato, o si possa amare. Plur. سويلەيز *sevilèiz*, che noi siamo amati, سويلەسز *sevilèsiz*, che voi siate amati, سويلەلر *sevilelèr*, che quelli sieno amati.

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. سویلورسم *sevilìrsem*, se io sono amato, سویلورسك *sevilìrsen-*, se tu sei amato, سویلورسه *sevilìrse*, se quello è amato, o si può amare. Plur. سویلورسك *sevilìrsek*, se noi siamo amati, سویلورسكز *sevilìrsen-iz*, se voi siete amati, سویلورسه‌لر *sevilìrseler*, o سویلورلرسه *sevilirlèrse*, se quelli sono amati.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سویلیورسم *sevilìjorsam*, se io sono amato, سویلیورسك *sevilìjorsan-*, se tu sei amato, سویلیورسه *sevilìjorsa*, se quello è amato, o si può amare, o si va amando. Plur. سویلیورسق *sevilìjorsak*, se noi siamo amati, سویلیورسكز *sevilìjorsan-yz*, se voi siete amati, سویلیورسه‌لر *sevilìjorsalar*, o سویلیورلرسه *sevilijorlàrsa*, se quelli sono amati.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سویلورسه ایدم *sevilìrse idim*, quando io ero amato, سویلورسه ایدك *sevilìrse idin-*, quando tu eri amato, سویلورسه ایدی *sevilìrse idi*, quando quello era amato, o si poteva amare. Plur. سویلورسه ایدك *sevilìrse idik*, quando noi

noi eravamo amati , سویلورسه ایدکز *sevilìrse idin-iz*, quando voi eravate amati , سویلورسه ایدیلر *sevilìrse idiler* , o سویلورلرسه ایدی *sevilirlèrse idi*, quando quelli erano amati.

Preterito imperfetto continuo , o determinato .

Sing. سویلیورسه ایدم *sevilìjorsa idym* , quando io ero amato, سویلیورسه ایدك *sevilìjorsa idyn-* , quando tu eri amato , سویلیورسه ایدی *sevilìjorsa idy* , quando quello era amato , o si poteva amare , o si stava amando . Plur. سویلیورسه ایدك *sevilìjorsa idyk*, quando noi eravamo amati , سویلیورسه ایدکز *sevilìjorsa idyn-yz*, quando voi eravate amati , سویلیورسه ایدیلر *sevilìjorsa idylar* , quando quelli erano amati .

Preterito imperfetto relativo .

Sing. سویلورسه ایمشم *sevilìrse imiśim* , si dice , che quando io ero amato , سویلورسه ایمشسن *sevilìrse imiśsin*, che quando tu eri amato , سویلورسه ایمش *sevilìrse imiś*, che quando quello era amato , o si poteva amare . Plur. سویلورسه ایمشز *sevilìrse imiśiz* , che quando noi eravamo amati , سویلورسه ایمشسکز *sevilìrse imiśsin-iz* , che quando voi eravate amati , سویلورسه ایمشلر *sevilìrse imiśler* , o سویلورلرسه ایمش *sevilirlèrse imiś*, che quando quelli erano amati .

Pre-

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سویلیورسه ایمشم *sevilijorsa imyšym*, si dice, che quando io ero amato, سویلیورسه ایمشسن *sevilijorsa imyšsyn*, che quando tu eri amato, سویلیورسه ایمش *sevilijorsa imyš*, che quando quello era amato, o si poteva amare, o si stava amando. Plur. سویلیورسه ایمشز *sevilijorsa imyšyz*, che quando noi eravamo amati, سویلیورسه ایمشسکز *sevilijorsa imyšsyn-yz*, che quando voi eravate amati, سویلیورسه ایمشلر *sevilijorsa imyšlar*, o سویلیورلرسه ایمش *sevilijorlàrsa imyš*, che quando quelli erano amati.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سویلسم *sevilsèm*, se io fossi amato, سویلسك *sevilsèn-*, se tu fossi amato, سویلسه *sevilsè*, se quello fosse amato, o si potesse amare. Plur. سویلسك *sevilsèk*, se noi fossimo amati, سویلسکز *sevilsen-iz*, se voi foste amati, سویلسهلر *sevilselèr*, se quelli fossero amati.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. سویلورایدم *sevilir idim*, io sarei amato, e sarei stato amato, سویلورایدك *sevilir idin-*, tu saresti amato, e saresti stato amato, سویلورایدی *sevilir idi*, quello sarebbe amato, e sarebbe stato amato, o si potrebbe, o si av-

rebbe potuto amare. Il restante come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سویلدی ایسم *sevildì isem*, se, o quando io fui, e sono stato amato, سویلدی ایسك *sevildì isen-*, se, o quando tu fosti, e sei stato amato, سویلدی ایسه *sevildì ise*, se, o quando quello fù, ed è stato amato, o si è potuto amare. Plur. سویلدی ایسك *sevildì isek*, se, o quando noi fummo, e siamo stati amati, سویلدی ایسكز *sevildì isen-iz*, se, o quando voi foste, e siete stati amati, سویلدی ایسه‌لر *sevildì iseler*, se, o quando quelli furono, e sono stati amati.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سویلمش ایسم *sevilmiś isem*, se si dice, che io sia stato amato, o se io sarò stato amato, o si dice, che quando io sono stato amato, سویلمش ایسك *sevilmiś isen-*, che tu sia stato amato, سویلمش ایسه *sevilmiś ise*, che quello sia stato amato, o si sia potuto amare. Plur. سویلمش ایسك *sevilmiś isek*, che noi siamo stati amati, سویلمش ایسكز *sevilmiś isen-iz*, che voi siate stati amati, سویلمش ایسه‌لر *sevilmiś iseler*, che quelli sieno stati amati.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سویلدی ایسه ایدم *sevildì ise idim*, quando io ero stato amato, سویلدی ایسه ایدک *sevildì ise idin-*, quando tu eri stato amato, سویلدی ایسه ایدی *sevildì ise idi*, quando quello era stato amato. Plur. سویلدی ایسه ایدک *sevildì ise idik*, quando noi eravamo stati amati, سویلدی ایسه ایدکز *sevildì ise idin-iz*, quando voi eravate stati amati, سویلدی ایسه ایدیلر *sevildì ise idiler*, quando quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سویلمش ایسه ایدم *sevilmiś ise idim*, tempo fa quando io ero stato amato, سویلمش ایسه ایدک *sevilmiś ise idin-*, quando tu eri stato amato, سویلمش ایسه ایدی *sevilmiś ise idi*, quando quello era stato amato. Plur. سویلمش ایسه ایدک *sevilmiś ise idik*, quando noi eravamo stati amati, سویلمش ایسه ایدکز *sevilmiś ise idin-iz*, quando voi eravate stati amati, سویلمش ایسه ایدیلر *sevilmiś ise idiler*, quando quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. سویلمش اولسم *sevilmiś olsàm*, se mai io fossi stato amato, سویلمش اولسک *sevilmiś olsàn-*, tu fossi stato amato, سویلمش اولسه *sevilmiś olsà*, quello fosse stato amato.

 Plur.

Plur. سویلمش اولسق *sevilmiś olsàk*, noi fossimo stati amati, سویلمش اولسکز *sevilmiś olsan-yz*, voi foste stati amati, سویلمش اولسهلر *sevilmiś olsalàr*, quelli fossero stati amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سویلسیدم *sevilsèidim*, se io fossi stato amato, سویلسیدك *sevilsèidin-*, se tu fossi stato amato, سویلسیدی *sevilsèidi*, se quello fosse stato amato, o si avesse potuto amare. Plur. سویلسیدك *sevilsèidik*, se noi fossimo stati amati, سویلسیدکز *sevilsèidin-iz*, se voi foste stati amati, سویلسیدیلر *sevilsèidiler*, se quelli fossero stati amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سویلمش اولسیدم *sevilmiś olsàidym*, se io per l'avanti fossi stato amato, سویلمش اولسیدك *sevilmiś olsàidyn-*, tu fossi stato amato, سویلمش اولسیدی *sevilmiś olsàidy*, quello fosse stato amato. Plur. سویلمش اولسیدق *sevilmiś olsàidyk*, noi fossimo stati amati, سویلمش اولسیدکز *sevilmiś olsàidyn-yz*, voi foste stati amati, سویلمش اولسیدیلر *sevilmiś olsàidylar*, quelli fossero stati amati.

Futuro.

سویلورسم *sevilirsem*, se, o quando io sarò amato, سویلورسك *sevilirsen-*, se, o quando tu sarai amato, سویلورسه

سويلورسه *sevilirse*, se, o quando quello sarà amato, o si potrà amare. Il restante come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. سويلجك ايسم *sevileğèğ isem*, se io ho da esser amato, سويلجك ايسك *sevileğèğ isen-*, se tu hai da esser amato, سويلجك ايسه *sevileğèğ ise*, se quello ha da esser amato. Plur. سويلجك ايسك *sevileğèğ isek*, se noi abbiamo da esser amati, سويلجك ايسكز *sevileğèğ isen-iz*, se voi avete da esser amati, سويلجك ايسهلر *sevileğèğ iseler*, se quelli hanno da esser amati.

Preterito imperfetto determinato.

Sing. سويلجك ايسه ايدم *sevileğèğ ise idim*, se, o quando io avevo da esser amato, سويلجك ايسه ايدك *sevileğèğ ise idin-*, se, o quando tu avevi da esser amato, سويلجك ايسه ايدى *sevileğèğ ise idi*, se, o quando quello aveva da esser amato. Plur. سويلجك ايسه ايدك *sevileğèğ ise idik*, se, o quando noi avevamo da esser amati, سويلجك ايسه ايدكز *sevileğèğ ise idin-iz*, se, o quando voi avevate da esser amati, سويلجك ايسه ايديلر *sevileğèğ ise idiler*, se, o quando quelli avevano da esser amati.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سويلجك ايمش ايسم *sevileǵèǵ imiś isem*, si dice, che quando io ero per esser amato, سويلجك ايمش ايسك *sevileǵèǵ imiś isen-*, che quando tu eri per esser amato, سويلجك ايمش ايسه *sevileǵèǵ imiś ise*, che quando quello era per esser amato. Plur. سويلجك ايمش ايسك *sevileǵèǵ imiś isek*, che quando noi eravamo per esser amati, سويلجك ايمش ايسكز *sevileǵèǵ imiś isen-iz*, che quando voi eravate per esser amati, سويلجك ايمش ايسهلر *sevileǵèǵ imiś iseler*, che quando quelli erano per esser amati.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سويلجك اولسم *sevileǵèǵ olsàm*, se io avessi da esser amato, سويلجك اولسك *sevileǵèǵ olsàn-*, se tu avessi da esser amato, سويلجك اولسه *sevileǵèǵ olsà*, se quello avesse da esser amato. Plur. سويلجك اولسق *sevileǵèǵ olsàk*, se noi avessimo da esser amati, سويلجك اولسكز *sevileǵèǵ olsan-ỳz*, se voi aveste da esser amati, سويلجك اولسهلر *sevileǵèǵ olsalàr*, se quelli avessero da esser amati.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سويلجك اولدم ايسه *sevileǵèǵ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per esser amato, سويلجك اولدك ايسه

se-

sevileǧèǵ oldùn- ysa , se , o quando tu sei stato per esser amato , سویلجك اولدی ایسه *sevileǧèǵ oldù isa* , se , o quando quello è stato per esser amato . Plur. سویلجك اولدق ایسه *sevileǧèǵ oldùgh ysa* , se , o quando noi siamo stati per esser amati , سویلجك اولدکز ایسه *sevileǧèǵ oldùn-ùz ysa*, se, o quando voi siete stati per esser amati, سویلجك اولدیلر ایسه *sevileǧèǵ oldulàr ysa* , se , o quando quelli sono stati per esser amati .

Preterito perfetto relativo .

Sing. سویلجك اولمش ایسم *sevileǧèǵ olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per esser amato , سویلجك اولمش ایسك *sevileǧèǵ olmùś ysan-* , che quando tu sei stato per esser amato , سویلجك اولمش ایسه *sevileǧèǵ olmùś ysa* , che quando quello è stato per esser amato. Plur. سویلجك اولمش ایسك *sevileǧèǵ olmùś ysak* , che quando noi siamo stati per esser amati , سویلجك اولمش ایسکز *sevileǧèǵ olmùś ysan-yz*, che quando voi siete stati per esser amati, سویلجك اولمش ایسهلر *sevileǧèǵ olmùś ysalar* , che quando quelli sono stati per esser amati .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing. سویلجك اولسیدم *sevileǧèǵ olsàidym* , se io avessi da esser amato , سویلجك اولسیدك *sevileǧèǵ olsàidyn-* , se tu avessi da esser amato , سویلجك اولسیدی *sevileǧèǵ*

olsà-

olsàidy , se quello avesse da esser amato , o se si avesse potuto amare . Plur. سويلجك اولسيدق *sevileğèğ olsàidyk* , se noi avessimo da esser amati , سويلجك اولسيدكز *sevileğèğ olsàidyn-yz* , se voi aveste da esser amati , سويلجك اولسيديلر *sevileğèğ olsàidylar* , se quelli avessero da esser amati .

Futuro .

Sing. سويلجك اولورسم *sevileğèğ olùrsam* , se , o quando io avrò da esser amato , سويلجك اولورسك *sevileğèğ olùrsan-* , se , o quando tu avrai da esser amato , سويلجك اولورسه *sevileğèğ olùrsa* , se , o quando quello avrà da esser amato , o sarà per esser amato , o se si potrà amare . Plur. سويلجك اولورسق *sevileğèğ olùrsak* , se , o quando noi avremo da esser amati , سويلجك اولورسكز *sevileğèğ olùrsan-yz* , se , o quando voi avrete da esser amati , سويلجك اولورسه‌لر *sevileğèğ olùrsalar* , o سويلجك اولورلرسه *sevileğèğ olurlàrsa* , se , o quando quelli avranno da esser amati .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

سويلمك *sevilmèk* , esser amato .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. سويلمك *sevilmèk* , o سويلمه *sevilmè* , esser amato , o l' esser amato .

Gen.

Gen. سويلمكك *sevilneǵin-*, o سويلمهنك *sevilmenìn-*, d' esser amato.

Gen. سويلمك *sevilmèlt*, d' esser amato.

Dat. سويلمكه *sevilmeǵè*, ad esser amato.

Acc. سويلمكى *sevilmeǵì*, l' esser amato.

Acc. سويلمك *sevilmèlt*, esser amato.

Abl. سويلمكدن *sevilmeltdèn*, o سويلمهدن *sevilmedèn*, dall' esser amato, o per esser amato.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سويلمم *sevilmèm*, l' esser io amato.

Gen. سويلممك *sevilmemìn-*, &c.

Plur.Nom. سويلممز *sevilmemìz*, l' esser noi amati.

Gen. سويلممزك *sevilmemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سويلمك *sevilmèn-*, l' esser tu amato.

Gen. سويلمكك *sevilmen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. سويلمكز *sevilmen-ìz*, l' esser voi amati.

Gen. سويلمكزك *sevilmen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سويلمسى *sevilmesì*, l' esser quello amato.

Gen. سویلمسنك *sevilmesinin-*, &c.

Plur.Nom. سویلملری *sevilmeleri*, l' esser quelli amati.

Gen. سویلملرینك *sevilmelerinin-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

سویلدك *sevildiik*, essere stato amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. سویلدك *sevildiik*, essere stato amato.

Abl. سویلدكدن *sevildiikdèn*, dall' essese stato amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سویلدیكم *sevildiğim*, essere stato io amato.

Gen. سویلدیكمك *sevildiğimin-*, &c.

Plur.Nom. سویلدیكمز *sevildiğimiz*, essere stati noi amati.

Gen. سویلدیكمزك *sevildiğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سویلدیكك *sevildiğin-*, essere stato tu amato.

Gen. سویلدیككك *sevildiğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سویلدیككز *sevildiğin-iz*, essere stati voi amati.

Gen. سویلدیككزك *sevildiğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سویلدیكی *sevildiği*, essere stato quello amato.

Gen.

Gen. سويلديكنك *sevildiğinin-*, &c.

Plur.Nom. سويلدكلرى *sevildikleri*, essere stati quelli amati.

Gen. سويلدكلرينك *sevildiklerinin-*, &c.

Futuro semplice.

سويلجك *sevileğek*, dover esser amato.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سويلجكيم *sevileğeğim*, dover essere io amato.

Gen. سويلجكيمك *sevileğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. سويلجكيمز *sevileğeğimiz*, dover essere noi amati.

Gen. سويلجكيمزك *sevileğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سويلجكك *sevileğeğin-*, dover essere tu amato.

Gen. سويلجكيكك *sevileğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سويلجكيكز *sevileğeğin-iz*, dover essere voi amati.

Gen. سويلجكيكزك *sevileğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سويلجكى *sevileğeği*, dover essere quello amato.

Gen. سويلجكينك *sevileğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. سويلجكلرى *sevileğekleri*, dover essere quelli amati.

Gen. سويلجكلرينك *sevileğeklerinin-*, &c.

Futuro misto.

سويلجك اولمق *sevileğèğ olmàk*, aver dovuto essere amato.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سويلجك اولديغم *sevileğèğ oldughùm*, aver dovuto io essere amato.

Gen. سويلجك اولديغمك *sevileğèğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. سويلجك اولديغمز *sevileğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi essere amati.

Gen. سويلجك اولديغمزك *sevileğèğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سويلجك اولديغك *sevileğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu essere amato.

Gen. سويلجك اولديغكك *sevileğèğ oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. سويلجك اولديغكز *sevileğèğ oldughun-ùz*, aver dovuto voi essere amati.

Gen. سويلجك اولديغكزك *sevileğèğ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سويلجك اولديغى *sevileğèğ oldughù*, aver dovuto quello essere amato.

Gen. سويلجك اولديغنك *sevileğèğ oldughunùn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. سويلجك اولدقلرى *sevileğèğ olduklary*, aver dovuto quelli essere amati.

Gen. سويلجك اولدقلرينك *sevileğèğ olduklarymyn-*, &c.

Gerundj.

سويلوركن *sevilirilken*, mentre io sono, ed ero amato, tu sei, ed eri amato, &c.

سويليوركن *sevilijorilken*, mentro io sono, ed ero amato, tu sei, ed eri amato, &c.

سويلمشيكن *sevilmišilken*, quantunque io sia stato, tu sia stato amato, &c. o essendo stato amato.

سويلجك ايكن *sevileğèğ ilken*, io, tu, quello invece d'esser amato, &c. o mentre io sono, ed ero, tu sei, ed eri per esser amato, &c. o quando io sarò, tu sarai per esser amato, &c. o dovendo io, tu essere amato, &c.

سويلملو ايكن *sevilmeli ilken*, dovendo io, tu essere amato, &c.

سويلديكم وار ايكن *sevildiğim var ilken*, سويلديكك وار ايكن *sevildiğin- var ilken*, &c. quantunque io sia stato, tu sia stato amato, &c.

سويلديكم وار ايمشيكن *sevildiğim var ymyšilken*, سويلديكك وار ايمشيكن *sevildiğin- var ymyšilken*, &c. quantunque io fossi stato, tu fossi stato amato, &c.

سويلوب

سويلوب *sevilìp*, amato che fui, e sono stato, amato che fosti, e sei stato, &c. o dopo che sono, o sono stato amato, sei, o sei stato amato, &c. o io, tu dopo d'essere, o d' essere stato amato, &c. o essendo, ed essendo stato amato.

سويلهرك *sevilerèk*, essendo amato, o coll' essere amato.

سويلنجه *sevilìnge*, finchè, o subito che io sono, o sono stato, o sarò amato, tu sei, o sei stato, o sarai amato, &c. o essendo io, tu, quello amato, &c.

سويللدن برو *sevileldèn beri*, da che io sono, o fui, o sono stato amato, tu sei, o fosti, o sei stato amato, &c.

سويلهلو *sevilelì*, da che io fui, e sono stato amato, tu fosti, e sei stato amato, &c.

Supino.

سويله سويله *sevile sevile*, essendo io, tu, quello amato più volte, o spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سويلور *sevilìr* indeclinabile, chi è, ed era amato, o sia, e fosse amato.

Par-

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سويلان *sevilèn*, quello, il quale è, era, fù, è stato, era stato, e sarà amato.

Gen. سويلانك *sevilenìn-*, &c.

Plur.Nom. سويلنلر *sevilenlèr*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, erano stati, e saranno amati.

Gen. سويلنلرك *sevilenlerìn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سويلمش *sevilmiś* indeclinabile, amato, o chi è stato, o sia stato, o fosse stato amato.

Declinazione del Participio del Preterito perfètto.

Nom. سويلمش *sevilmiś*, o سويلمش اولان *sevilmiś olàn*; l' amato, o quello, il quale fù, ed è stato amato.

Gen. سويلمشك *sevilmiśin*, o سويلمش اولانك *sevilmiś olanyn-*, dell' amato, o di quello, il quale fù, ed è stato amato.

Dat. سويلمشه *sevilmiśè*, &c.

Participio del Futuro.

سويلجك *sevileǧèk* indeclinabile, amabile, da esser amato, degno di essere amato, e da amarsi.

سويلمملو *sevilmeli* indeclinabile, si dee amare.

La seconda Conjugazione termina in نورم *nirim*, e imita la terza Conjugazione de' Verbi Attivi, come دللنورم *dillenirim*, دللنورسن *dillenirsin*, دللنور *dillenir*, دللنعم *dillendim*, دللمك *dillenmèk*, esser disfamato.

La terza termina in يلورم *ilirim*, e segue la terza Conjugazione, come ويريلورم *verilirim*, ويريلورسن *verilirsin*, ويريلور *verilir*, ويرلدم *verildim*, ويرلمك *verilmèk*, esser dato.

La quarta termina in يلورم *ülürüm*, e corrisponde alla quinta Conjugazione, come كوريلورم *görülürüm*, كوريلورسن *görülürsün*, كوريلور *gölürür*, كوريلدم *görüldüm*, كورلمك *görülmèk*, esser veduto.

La quinta termina in يلورم *ylyrym*, e segue la nona Conjugazione, come اكيلورم *an-ylyrym*, اكيلورسن *an-ylyrsyn*, اكيلور *an-ylyr*, اكلدم *an-yldym*, اكلمق *an-ylmàk*, esser rammentato.

La sesta termina in نورم *nyrym*, e imita la nona Conjugazione, come يارةلنورم *jaràlanyrym*, يارةلنورسن *jaràlanyrsyn*, يارةلنور *jaràlanyr*, يارةلندم *jaràlandym*, يارةلنمق *jaràlanmàk*, esser impiagato.

La

La settima termina in يلورم *ylyrym* ; e corrisponde alla nona Conjugazione, come قوتاريلورم *kotàrylyrym*, قوتاريلورسن *kotàrylyrsyn*, قوتاريلور *kotàrylyr*, قوتارلدم *kotàryldym*, قوتارلمق *kotàrylmàk*, esser imbandito.

L' ottava termina in نورم *nyrym*, e segue la nona Conjugazione, come قازينورم *kazynyrym*, قازينورسن *kazynyrsyn*, قازينور *kazynyr*, قازندم *kazyndym*, قازنمق *kazynmàk*, esser raschiato.

La nona termina in ولورم *ulurum*, e imita l'undecima Conjugazione, come اورولورم *vurulùrum*, اورولورسن *vurulùrsun*, اورولور *vurulùr*, اورلدم *vuruldùm*, اورلمق *vurulmàk*, esser percosso.

La decima termina in نورم *nurum*, e corrisponde all' undecima Conjugazione, come اوقنورم *okunùrum*, اوقنورسن *okunùrsun*, اوقنور *okunùr*, اوقندم *okundùm*, اوقنمق *okunmàk*, esser letto.

Nulladimeno i Verbi, che hanno la penultima sillaba del Presente dell' Infinito in ل *l*, formano i Passivi come i Verbi della seconda, ottava, decima, e duodecima Conjugazione, come da دلمك *delmèk*, forare, دلنمك *delinmèk*, esser forato, da بلمك *bilmèk*, sapere, بلنمك *bilinmèk*, esser conosciuto, &c.

Si debbe però avvertire, che i Verbi سورمك *sürmèk*, spignere, كومك *gömmèk*, seppellire, قورمق *kurmàk*, mettere in assetto, بوزمق *bozmàk*, guastare, e simili avendo nella penultima sillaba dell' Infinito le vocali و *o*, و *u*, و *ö*, و *ü*, formano i Participj Attivi Preteriti in مش *müś*, o مش *muś*, e i Passivi in لورم *lürüm*, o لورم *lurum*, come سورمش *sürmüś*, كومش *gömmüś*, قورمش *kurmùś*, بوزمش *bozmùś*: سوريلورم *sürülürüm*, كوملورم *gömmülürüm*, قوريلورم *kurulùrum*, بوزلورم *bozulùrum*.

CAPITOLO XVI.

Delle Conjugazioni de' Verbi Negativi.

I Verbi Negativi significano non fare una cosa, e si formano da tutti i Verbi aggiungendo مم *mem* alla penultima sillaba dell' Infinito, o alla seconda persona singolare dell' Imperativo, come سومم *sevmèm*, io non amo. Si deve però osservare, che quelli della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione mutano l' *e* innanzi alla *m* in *a*, come اكمم *an-màm*, io non rammento, يارهلمم *jaràlamàm*, io non impiago, قوتارمم *kotàrmàm*, io non imbandisco, قازيمم *kazymàm*, io non raschio, اورمم *vurmàm*, io non percuoto, اوقومم *okumàm*, io non leggo.

Da

Da questi Verbi Negativi nascono altri verbi mutando منم *mem* in ەمم *emem*, e مم *mam* in امم *amam*, o ەمم *amam*, e questi si chiamano *Verbi Impossibili*, perchè significano impossibilità di fare una tal cosa, come سوەمم *sevèmem*, io non posso amare, الامم *an-àmam*, io non posso rammentare, قوتارەمم *kotaràmam*, io non posso imbandire.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Negativo سومم *sevmèm*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. سومم *sevmèm*, io non amo, سومزسن *sevmèzsin*, سومز *sevmèz*. Plur. سوميز *sevmèiz*, سومزسكز *sevmezsin-iz*, سومزلر *sevmezlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سوميورم *sèvmejorum*, io non sto amando, سوميورسن *sèvmejorsun*, سوميور *sèvmejor*. Plur, سوميورز *sèvmejoruz*, سوميورسكز *sèvmejorsun-uz*, سوميورلر *sèvmejorlar*.

Presente doppio.

Sing. سومامش اولورم *sèvmemiš olurum*, o سومش اولمم *sevmiš*

sèvmiš olmàm, io non vengo ad amare; سومامش اولورسن *sèvmemiš olùrsun*, سومامش اولور *sèvmemiš olùr*. Plur. سومامش اولورز *sèvmemiš olùruz*, سومامش اولورسکز *sèvmemiš olùr-sun-uz*, سومامش اولورلر *sèvmemiš olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سومزایدم *sevmèz idim*, io non amava, سومز ایدک *sevmèz idin-*, سومزایدی *sevmèz idi*. Plur. سومزایدک *sevmèz idik*, سومز ایدکز *sevmèz idin-iz*, سومزایدیلر *sevmèz idiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سومیوردم *sèvmejorydym*, io non stava amando, سومیوردک *sèvmejorydyn-*, سومیوردی *sèvmejorydy*. Plur. سومیوردق *sèvmejorydyk*, سومیوردکز *sèvmejorydyn-yz*, سومیوردیلر *sèvmejorydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سومزایمشم *sevmèz imišim*, si dice, che io non amassi, سومزایمشسن *sevmèz imišsin*, سومزایمش *sevmèz imiš*. Plur. سومزایمشز *sevmèz imišiz*, سومزایمشسکز *sevmèz imišsin-iz*, سومزایمشلر *sevmèz imišler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سومیورایمشم *sèvmejor ymyšym*, si dice, che io

non

non stessi amando , سومیور ایمشسن *sèvmejor ymyšsyn* , سومیور ایمش *sèvmejor ymyš* . Plur. سومیور ایمشز *sèvmejor ymyšyz* , سومیور ایمشسکز *sèvmejor ymyšsyn-yz*, سومیور ایمشلر *sèvmejor ymyšlar* .

Preterito perfetto determinato .

Sing. سومدم *sèvmedim* , io non amai , e non ho amato , سومدك *sèvmedin-* , سومدی *sèvmedi* . Plur. سومدك *sèvmediik* , سومدکز *sèvmedin-iz* , سومدیلر *sèvmediler* .

Preterito perfetto relativo , o indefinito .

Sing. سومامشم *sèvmemišim* , o سومش دکلم *sevmiš degil im* , si dice , o mi pare , che io non abbia amato , سومامشسن *sèvmemišsin* , سومامش *sèvmemiš* . Plur. سومامشز *sèvmemišiz* , سومامشسکز *sèvmemišsin-iz* , سومامشلر *sèvmemišler* .

Preterito perfetto doppio .

Sing. سومامش اولدم *sèvmemiš oldùm* , o سومش اولمدم *sevmiš olmadym* , io non venni , e non son venuto ad amare , سومامش اولدك *sèvmemiš oldùn-* , سومامش اولدی *sèvmemiš oldù* . Plur. سومامش اولدق *sèvmemiš oldùk* , سومامش اولدکز *sèvmemiš oldun-ùz* , سومامش اولدیلر *sèvmemiš oldulàr* .

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سومدی ایدم *sèvmedi idim*, io non avevo amato, سومدی ایدك *sèvmedi idin-*, سومدی ایدی *sèvmedi idi*. Plur. سومدی ایدك *sèvmedi idik*, سومدی ایدکز *sèvmedi idin-iz*, سومدی ایدیلر *sèvmedi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامشیدم *sèvmemiš idim*, o سومش دکل ایدم *sevmiš degil idim*, io non avevo ancora amato, سومامشیدك *sèvmemiš idin-*, سومامشیدی *sèvmemiš idi*. Plur. سومامشیدك *sèvmemiš idik*, سومامشیدکز *sèvmemiš idin-iz*, سومامشیدیلر *sèvmemiš idiler*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing. سومامش ایمشم *sèvmemiš imišim*, si dice, che io non avessi amato, سومامش ایمشسن *sèvmemiš imišsin*, سومامش ایمش *sèvmemiš imiš*. Plur. سومامش ایمشز *sèvmemiš imišiz*, سومامش ایمشسکز *sèvmemiš imišsin-iz*, سومامش ایمشلر *sèvmemiš imišler*.

Futuro semplice.

Sing. سومم *sèvmèm*, io non amerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing. سومامش اولورم *sèvmemiš olùrum*, o سومش اولمم

sev-

sevmiś olmàm, io non verrò ad amare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing. سومیەجك اولدم *sèvmejeğeğ oldùm*, o سوەجك اولمدم *seveğèğ olmadym*, io non ho più voluto amare, سومیەجك اولدك *sèvmejeğeğ oldùn-*, سومیەجك اولدی *sèvmejeğeğ oldù*. Plur. سومیەجك اولدق *sèvmejeğeğ oldùk*, سومیەجك اولدکز *sèvmejeğeğ oldun-ùz*, سومیەجك اولدیلر *sèvmejeğeğ oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing. سومیەجك اولمشم *sèvmejeğeğ olmùśum*, o سوەجك اولمامشم *seveğèğ olmamyśym*, si dice, che io non abbia più voluto amare, سومیەجك اولمشسن *sèvmejeğeğ olmùśsun-*, سومیەجك اولمش *sèvmejeğeğ olmùś*. Plur. سومیەجك اولمشز *sèvmejeğeğ olmùśuz*, سومیەجك اولمشسکز *sèvmejeğeğ olmùśsun-uz*, سومیەجك اولمشلر *sèvmejeğeğ olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. سومه *sèvme*, non amare tu, سومسون *sèvmesin*. Plur. سومیەلم *sèvmejelim*, سومیکز *sèvmein-iz*, o سومیك *sèvmein-*, o سومك *sèvmen-*, سومسونلر *sèvmesinler*.

Mo-

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing. بولایکه سومیه ایدم *bolàjlli sèvmeje idim*, Iddio volesse, che io non amassi, سومیه ایدك *sèvmeje idin-*, سومیه ایدی *sèvmeje idi*. Plur. سومیه ایدك *sèvmeje idik*, سومیه ایدکز *sèvmeje idin-iz*, سومیه ایدیلر *sèvmeje idiler*.

Preterito perfetto.

Sing. بولایکه سومامش اولم *bolàjlli sèvmemiš olàm*, o سومش اولمیم *sevmiš olmajam*, Iddio voglia, che io non abbia amato, سومامش اولهسن *sèvmemiš olàsyn*, سومامش اوله *sèvmemiš olà*. Plur. سومامش اولهیز *sèvmemiš olàiz*, سومامش اولهسز *sèvmemiš olàsyz*, سومامش اولهلر *sèvmemiš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولایکه سومامش اولیدیم *bolàjlli sèvmemiš olàidym*, o سومش اولمیه ایدم *sevmiš olmaja idym*, Iddio volesse, che io non avessi amato, سومامش اولیدك *sèvmemiš olàidyn-*, سومامش اولیدی *sèvmemiš olàidy*. Plur. سومامش اولیدق *sèvmemiš olàidyk*, سومامش اولیدکز *sèvmemiš olàidyn-yz*, سومامش اولیدیلر *sèvmemiš olàidylar*.

Futuro.

بولایکه سومیم *bolàjlli sèvmejem*, Iddio voglia, che io

non

non ami , سومیەسن sèvmejesin , سومیه sèvmeje . Plur. سومیەیز sèvmejeiz , سومیەسز sèvmejesiz , سومیەلر sèvmejeler .

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. سومزسم sevmèzsem, se io non amo, سومزسك sevmèzsen-, سومزسه sevmèzse. Plur. سومزسك sevmèzselk, سومزسكز sevmèzsen-iz, سومزسەلر sevmèzseler, o سومزلرسه sevmezlèrse.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سومیورسم sèvmejorsam, se io non sto amando, سومیورسك sèvmejorsan-, سومیورسه sèvmejorsa. Plur. سومیورسق sèvmejorsak, سومیورسكز sèvmejorsan-yz, سومیورسەلر sèvmejorsalar, o سومیورلرسه sevmejorlàrsa.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سومزسه ایدم sevmèzse idim, se io non amava, سومزسه ایدك sevmèzse idin-, سومزسه ایدی sevmèzse idi. Plur. سومزسه ایدك sevmèzse idilk, سومزسه ایدكز sevmèzse idin-iz, سومزسه ایدیلر sevmèzse idiler.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سومیورسه ایدم sèvmejorsa idym, se io non stava amando, سومیورسه ایدك sèvmejorsa idyn-, سومیورسه ایدی

sèvmejorsa idy . Plur. سومیورسه ایدك *sèvmejorsa idyk* , سومیورسه ایدکز *sèvmejorsa idyn-yz* , سومیورسه ایدیلر *sèvmejorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سومزسه ایمشم *sevmèzse imiŝim* , si dice, che se io non amava, سومزسه ایمشسن *sevmèzse imiŝsin* , سومزسه ایمش *sevmèzse imiŝ* . Plur. سومزسه ایمشز *sevmèzse imiŝiz* , سومزسه ایمشسکز *sevmèzse imiŝsin-iz* , سومزسه ایمشلر *sevmèzse imiŝler* , o سومزلرسه ایمش *sevmezlèrse imiŝ* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سومیورسه ایمشم *sèvmejorsa imyŝym* , si dice, che quando io non stava amando, سومیورسه ایمشسن *sèvmejorsa imyŝsyn* , سومیورسه ایمش *sèvmejorsa imyŝ* . Plur. سومیورسه ایمشز *sèvmejorsa imyŝyz* , سومیورسه ایمشسکز *sèvmejorsa imyŝsyn-yz* , سومیورسه ایمشلر *sèvmejorsa imyŝlar* , o سومیورلرسه ایمش *sevmejorlàrsa imyŝ* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سومسم *sèvmesem* , se io non amassi, سومسك *sèvmesen* , سومسه *sèvmese* . Plur. سومسك *sèvmesek* , سومسکز *sèvmesen-iz* , سومسلر *sèvmeseler* .

Se-

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. سومز ايدم *sevmèz idim*, io non amerei, e non avrei amato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومدی ایسم *sèvmedi isem*, se io non amai, e non ho amato, سومدی ایسك *sèvmedi isen-*, سومدی ایسه *sèvmedi ise*. Plur. سومدی ایسك *sèvmedi isek*, سومدی ایسکز *sèvmedi isen-iz*, سومدی ایسهلر *sèvmedi iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سومامش ایسم *sèvmemiš isem*, o سومش دکل ایسم *sevmiš digil isem*, se si dice, che io non abbia amato, o se io non avrò amato, سومامش ایسك *sèvmemiš isen-*, سومامش ایسه *sèvmemiš ise*. Plur. سومامش ایسك *sèvmemiš isek*, سومامش ایسکز *sèvmemiš isen-iz*, سومامش ایسهلر *sèvmemiš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سومدی ایسه ایدم *sèvmedi ise idim*, se io non avevo amato, سومدی ایسه ایدك *sèvmedi ise idin-*, سومدی ایسه ایدی *sèvmedi ise idi*. Plur. سومدی ایسه ایدك *sèvmedi ise idik*, سومدی ایسه ایدکز *sèvmedi ise idin-iz*, سومدی ایسه ایدیلر *sèvmedi ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش ايسه ايدم *sèvmemiś ise idim*, o سومش دكل ايسه ايدم *sevmiś digil ise idim*, se io non avessi tuttavia amato, سومامش ايسه ايدك *sèvmemiś ise idin-*, سومامش ايسه ايدى *sèvmemiś ise idi*. Plur. سومامش ايسه ايدك *sèvmemiś ise idik*, سومامش ايسه ايدكز *sèvmemiś ise idin-iz*, سومامش ايسه ايديلر *sèvmemiś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. سومامش اولسم *sèvmemiś olsàm*, o سومش اولسم *sevmiś òlmasam*, se io non avessi mai amato, سومامش اولسك *sèvmemiś olsàn-*, سومامش اولسه *sèvmemiś olsà*. Plur. سومامش اولسق *sèvmemiś olsàk*, سومامش اولسكز *sèv-memiś olsan-yz*, سومامش اولسهلر *sèvmemiś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سومسيدم *sèvmeseidim*, se io non avessi amato, سومسيدك *sèvmeseidin-*, سومسيدى *sèvmeseidi*. Plur. سومسيدك *sèvmeseidik*, سومسيدكز *sèvmese idin-iz*, سومسيديلر *sèvmeseidiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش اولسيدم *sèvmemiś olsàidym*, o سومش اولسيدم *sevmiś òlmasaidym*, se io per l' avanti non avessi ama-

amato, سومامش اولسيدك sèvmemiš olsàidyn-, سومامش اولسيدى sèvmemiš olsàidy. Plur. سومامش اولسيدق sèvmemiš olsàidyk, سومامش اولسيدكز sèvmemiš olsà idyn-yz, سومامش اولسيديلر sèvmemiš olsàidylar.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش اولوردم sèvmemiš olùrdum, o سومش اولمازدم sevmìš olmàzdym, io fin adesso non avrei amato, سومامش اولوردك sèvmemiš olùrdun-, سومامش اولوردى sevmemiš olùrdu. Plur. سومامش اولوردق sèvmemiš olùrduk, سومامش اولوردكز sèvmemiš olùrdun-uz, سومامش اولورديلر sèvmemiš olurdular.

Futuro.

Sing. سومزسم sevmèzsem, se io non amerò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. سوميه‌جك ايسم sèvmejeğeğ isem, o سوه‌جك دكل ايسم seveğèk degil isem, se io non ho da amare, سوميه‌جك ايسك sèvmejeğeğ isen-, سوميه‌جك ايسه sèvmejeğeğ ise. Plur. سوميه‌جك ايسك sèvmejeğeğ isek, سوميه‌جك ايسكز

sèv-

sèvmejeǧeǧ isen-iz , سومیەجك ایسەلر *sèvmejeǧeǧ iseler* .

Preterito imperfetto determinato .

Sing. سومیەجك ایسە ایدم *sèvmejegeǧ ise idim* , o سوەجك دكل ایسە ایدم *seveǧèlï deǧil ise idim* , se io non avevo da amare , سومیەجك ایسە ایدك *sèvmejeǧeǧ ise idin-* , سومیەجك ایسە ایدی *sèvmejeǧeǧ ise idi* . Plur. سومیەجك ایسە ایدك *sèvmejeǧeǧ ise idik* , سومیەجك ایسە ایدکز *sèvmejeǧeǧ ise idin-iz* , سومیەجك ایسە ایدیلر *sèvmejeǧeǧ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing. سومیەجك ایمش ایسم *sèvmejeǧeǧ imiś isem* , o سوەجك دكل ایمش ایسم *seveǧèlï deǧil imiś isem* , se si dice , che io non avessi da amare , سومیەجك ایمش ایسك *sèvmejeǧeǧ imiś isen-* , سومیەجك ایمش ایسە *sèvmejeǧeǧ imiś ise* . Plur. سومیەجك ایمش ایسك *sèvmejeǧeǧ imiś isek* , سومیەجك ایمش ایسکز *sèvmejeǧeǧ imiś isen-iz* , سومیەجك ایمش ایسەلر *sèvmejeǧeǧ imiś iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing. سومیەجك اولسم *sèvmejeǧeǧ olsàm* , o سوەجك اولمسم *seveǧèǧ òlmasam* , se io non avessi da amare , سومیەجك اولسك *sèvmejeǧeǧ olsàn-* , سومیەجك اولسە

sèv-

sèvmejeǧeǧ olsà . Plur. سومیه‌جك اولسق *sèvmejeǧeǧ olsàk*, سومیه‌جك اولسكز *sèvmejeǧeǧ olsan-yz*, سومیه‌جك اولسه‌لر *sèvmejeǧeǧ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومیه‌جك اولدم ایسه *sèvmejeǧeǧ oldùm ysa*, o سوه‌جك اولمدم ایسه *seveǧèǧ òlmadym ysa*, se, o quando io non ho più voluto amare, سومیه‌جك اولدك ایسه *sèvmejeǧeǧ oldùn- ysa*, سومیه‌جك اولدی ایسه *sèvmejeǧeǧ oldù isa*. Plur. سومیه‌جك اولدق ایسه *sèvmejeǧeǧ oldùgh ysa*, سومیه‌جك اولدكز ایسه *sèvmejeǧeǧ oldun-ùz ysa*, سومیه‌جك اولدیلر ایسه *sèvmejeǧeǧ oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing. سومیه‌جك اولمش ایسم *sèvmejeǧeǧ olmùš ysam*, o سوه‌جك اولمامش ایسم *seveǧèǧ olmamyš ysam*, si dice, che quando io non ho più voluto amare; o se si dice, che io non abbia più voluto amare, سومیه‌جك اولمش ایسك *sèvmejeǧeǧ olmùš ysan*-, سومیه‌جك اولمش ایسه *sèvmejeǧeǧ olmùš ysa*. Plur. سومیه‌جك اولمش ایسك *sèvmejeǧeǧ olmùš ysak*, سومیه‌جك اولمش ایسكز *sèvmejeǧeǧ olmùš ysan-yz*, سومیه‌جك اولمش ایسه‌لر *sèvmejeǧeǧ olmùš ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سومیه‌جك اولسیدم *sèvmejeğeğ olsàidym*, o سوه‌جك اولمسیدم *seveğèğ òlmasaidym*, se io non avessi dovuto amare, سومیه‌جك اولسیدك *sèvmejeğeğ olsàidyn-*, سومیه‌جك اولسیدی *sèvmejeğeğ olsàidy*. Plur. سومیه‌جك اولسیدق *sèvmejeğeğ olsàidyk*, سومیه‌جك اولسیدكز *sèv-mejeğeğ olsàidyn-yz*, سومیه‌جك اولسیدیلر *sèvmejeğeğ olsàidylar*.

Futuro.

Sing. سومیه‌جك اولورسم *sèvmejeğeğ olùrsam*, o سوه‌جك اولمازسم *seveğèğ olmàzsam*, se io non vorrò amare, سومیه‌جك اولورسك *sèvmejeğeğ olùrsan-*, سومیه‌جك اولورسه *sèvmejeğeğ olùrsa*. Plur. سومیه‌جك اولورسق *sèvmejeğeğ olùrsak*, سومیه‌جك اولوسكز *sèvmejeğeğ olùrsan-yz*, سومیه‌جك اولورسه‌لر *sèvmejeğeğ olùrsalar*, o سومیه‌جك اولورلرسه *sèvmejeğeğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

سومامك *sèvmemek*, non amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. سومامك *sèvmemek*, o سومامه *sevmeme*, non amare, o il non amare. Gen.

Gen. سومامكك *sèvmemeğin-*, o سومامەنك *sèvmemenin-*, di non amare.

Gen. سومامك *sèvmemelk*, di non amare.

Dat. سومامكه *sèvmemeğe*, a non amare.

Acc. سومامكى *sèvmemeği*, il non amare.

Acc. سومامك *sèvmemelk*, non amare.

Abl. سومامكدن *sèvmemelkden*, o سومامەدن *sèvmemeden*, dal non amare, o per non amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومامم *sèvmemem*, il non amar io.

Gen. سومامك *sèvmememin-*, &c.

Plur.Nom. سومامز *sèvmememiz*, il non amar noi.

Gen. سومامزك *sèvmemizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومامك *sèvmemen-*, il non amar tu.

Gen. سومامككك *sèvmemen-in-*, &c.

Plur.Nom. سومامكز *sèvmemen-iz*, il non amar voi.

Gen. سومامكزك *sèvmemen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومامسى *sèvmemesi*, il non amar quello,

Gen. سومامسنك *sèvmemesinin-* , &c.

Plur.Nom. سومامىلرى *sèvmemeleri* , il non amar quelli.

Gen. سومامىلرينك *sèvmemelerinin-* , &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

سومدك *sèvmedilk* , non aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. سومدك *sèvmedilk*, non aver amato.

Abl. سومدكدن *sèvmedilkden* , dal non aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومديكم *sèvmediğim* , non aver io amato.

Gen. سومديكمك *sèvmediğimin-* , &c.

Plur.Nom. سومديكمز *sèvmediğimiz* , non aver noi amato.

Gen. سومديكمزك *sèvmediğimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومديكك *sèvmediğin-* , non aver tu amato.

Gen. سومديككك *sèvmediğin-in-* , &c.

Plur.Nom. سومديككز *sèvmediğin-iz* , non aver voi amato.

Gen. سومديككزك *sèvmediğiniz-in-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومديكى *sèvmediği*, non aver quello amato.

Gen.

Gen. سومدیکنک *sèvmediğinin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilleri*, non aver quelli amato.

Gen. سومدکلرینک *sèvmedlllerinin-*, &c.

Futuro semplice.

سومیەجك *sèvmejeğelł*, non dover amare.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیەجکیم *sèvmejeğeğim*, non dover io amare.

Gen. سومیەجکیمك *sèvmejeğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجکیمز *sèvmejeğeğimiz*, non dover noi amare.

Gen. سومیەجکیمزك *sèvmejeğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیەجکك *sèvmejeğeğin-*, non dover tu amare.

Gen. سومیەجکیکك *sèvmejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجکیکز *sèvmejeğeğin-iz*, non dover voi amare.

Gen. سومیەجکیکزك *sèvmejeğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومیەجکی *sèvmejeğeği*, non dover quello amare.

Gen. سومیەجکینك *sèvmejeğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجکلری *sèvmejeğelleri*, non dover quelli amare.

 Gen.

Gen. سومیەجکلرینك *sèvmejeğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

سومیەجك اولمق *sèvmejeğeğ olmàk*, o سوەجك اولمامق *seveğèğ òlmamak*, non aver voluto amare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیەجك اولدیغم *sèvmejeğeğ oldughùm*, o سوەجك اولمدیغم *seveğèğ òlmadyghym*, non aver voluto io amare.

Gen. سومیەجك اولدیغمك *sèvmejeğeğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجك اولدیغمز *sèvmejeğeğ oldughumùz*, non aver voluto noi amare.

Gen. سومیەجك اولدیغمزك *sèvmejeğeğ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیەجك اولدیغك *sèvmejeğeğ oldughùn-*, non aver voluto tu amare.

Gen. سومیەجك اولدیغکك *sèvmejeğeğ oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجك اولدیغکز *sèvmejeğeğ oldughun-ùz*, non aver voluto voi amare.

Gen.

Gen. سومیه‌جك اولدیغکزك *sèvmejeǧeǵ oldughun-u-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومیه‌جك اولدیغی *sèvmejeǧeǵ oldughù*, non aver voluto quello amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغنك *sèvmejeǧeǵ oldughu-nùn-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جك اولدقلری *sèvmejeǧeǵ oldukláry*, non aver voluto quelli amare.

Gen. سومیه‌جك اولدقلرینك *sèvmejeǧeǵ olduklary-nỳn-*, &c.

Gerundj.

سومز ایکن *sevmèz ilken*, quando io non amo, tu non ami, &c. o mentre io non amavo, tu non amavi, &c.

سومیورکن *sèvmejoriken*, quando io non sto amando, tu non stai amando, &c. o mentre io non stava amando, tu non stavi amando, &c.

سومامشیکن *sèvmemiś ilken*, o سومش دکل ایکن *sevmiś deǵil ilken*, quantunque io non abbia, tu non abbia amato, &c. o non avendo amato.

سومیه‌جك

سومیمجك ایكن *sèvmejeğeğ ilken*, o سوه‌جك دكل ایكن *seveğèlk değil ilken*, non dovendo io, tu, quello amare, &c. o io, tu, quello in vece di non amare, &c.

سومامـلو ایكن *sèvmemeli ilken*, o سومه‌لو دكل ایكن *sevmeli değil ilken*, non dovendo io, tu, quello amare, &c.

سودیكم یوغ ایكن *sevdiğim jogh ilken*, o سودیكك یوغ ایكن *sevdiğin-jogh ilken*, &c. quantunque io non abbia, tu non abbi amato, &c.

سودیكم یوغ ایمشیكن *sevdiğim jogh ymyś ilken*, سودیكك یوغ ایمشیكن *sevdiğin-jogh ymyś ilken*, &c. quantunque io non avessi, tu non avessi amato, &c.

سومیوب *sèvmejip*, non amando, e non avendo amato.

سومیه‌رك *sèvmejerelk*, non amando, col non amare.

سومینجه *sèvmejinğe*, finchè io non amo, non amai, non ho amato, e non amerò; tu non ami, non amasti, non hai amato, e non amerai, &c. o io, tu, quello non amando, &c. o se io non amo, tu non ami, &c.

سومدن *sèvmeden*, senza amare, o prima che io ami, amassi,

amassi, e avessi amato; tu ami, amassi, e avessi amato, &c. o prima d'amare, o d'aver amato.

سومیلدن برو *sèvmejelden beri*, da che io non amai, e non ho amato, tu non amasti, e non hai amato, &c.

سومیهلو *sèvmejeli*, da che io non amai, e non ho amato, tu non amasti, e non hai amato, &c.

سومزدن اوّل *sevmezdèn èvvel*, prima che io ami, amassi, e avessi amato; tu ami, amassi, e avessi amato, &c. o prima d'amare, o d'aver amato.

Supino.

سومیه سومیه *sèvmeje sèvmeje*, non amando continuamente, spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سومز *sevmèz* indeclinabile, chi non ama, e non amava, o non ami, e non amasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سومیان *sèvmejen*, quello, il quale non ama, non amava, non amò, non ha, e non avea amato, e non amerà.

Gen.

Gen. سومیانك *sèvmejenin-*, &c.

Plur.Nom. سومینلر *sèvmejenler*, quelli, i quali non amano, non amavano, non amarono, non hanno, e non avevano amato, e non ameranno.

Gen. سومینلرك *sèvmejenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سومامش *sèvmemiś* indeclinabile, chi non ha, o non abbia, o non avesse amato.

Participio del Preterito perfetto di significazione passiva.

سومدك *sèvmedilk* indeclinabile, chi non è stato, o non sia stato amato, ovvero chi non ha, o non abbia amato, o non avesse amato, o non ama.

Questo Participio in دك *dilk*, o *dülk*, o دق *dyk*, o *duk* si usa alle volte anche coi Verbi Affermativi in questi, e simili modi di dire, come یازدیغم یازدق *jazdyghỳm jazdỳk*, quelche io ho scritto, già è scritto: بغلدیغم بغلدق چوزدیکم چوزدك *baghladyghỳm. baghladỳk ćiözdüġüm ćiözdülk*, quelche io ho legato, già è legato, quelchè io ho slegato, già è slegato.

Par-

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومدیکم *sèvmediğim*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da me amato.

Gen. سومدیکمك *sèvmediğimin*, &c.

Plur.Nom. سومدکلرم *sèvmediklerim*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da me amati.

Gen. سومدکلرمك *sèvmediklerimin*, &c.

Sing.Nom. سومدیکمز *sèvmediğimiz*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da noi amato.

Gen. سومدیکمزك *sèvmediğimizin*, &c.

Plur.Nom. سومدکلرمز *sèvmediklerimiz*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da noi amati.

Gen. سومدکلرمزك *sèvmediklerimizin*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومدیکك *sèvmediğin*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da te amato.

 Gen.

Gen. سومدیککك *sèvmediġin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومدكلرك *sèvmedikklerin-*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da te amati.

Gen. سومدكلريكك *sèvmedikklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومدیککز *sèvmediġin-iz*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è ststo, e non era stato da voi amato.

Gen. سومدیککزك *sèvmediġin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سومدكلريكز *sèvmedikklerin-iz*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da voi amati.

Gen. سومدكلريكزك *sèvmedikklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومدیکی *sèvmediġi*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da lui amato.

Gen. سومدیکنك *sèvmediġinin-*, &c.

Plur.Nom. سومدكلری *sèvmedikkleri*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da lui amati.

Gen.

Gen. سومدیکلرینک *sèvmedilklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da loro amato.

Gen. سومدکلرینک *sèvmedilklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da loro amati.

Gen. سومدکلرینک *sèvmedilklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

سومیه‌جك *sèvmejegelk* indeclinabile, chi non ha, o non abbia da amare, per non amare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیه‌جکیم *sèvmejegegim*, quello, il quale non si deve da me amare.

Gen. سومیه‌جکیمك *sèvmejegegimin-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکلرم *sèvmejegelklerim*; quelli, i quali non si devono da me amare.

Gen. سومیه‌جکلرمك *sèvmejegelklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سومیه‌جکیمز *sèvmejegegimiz*, quello, il quale non si deve da noi amare.

Gen. سومیهجکیمزك *sèvmejeǧeǧimizin-* , &c.

Plur.Nom. سومیهجکلریمز *sèvmejeǧeklerimiz* , quelli , i quali non si devono da noi amare.

Gen. سومیهجکلریمزك *sèvmejeǧeklerimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیهجکك *sèvmejeǧeǧin-* , quello , il quale non si deve da te amare.

Gen. سومیهجکیکك *sèvmejeǧeǧin-in-* , &c.

Plur.Nom. سومیهجکلرك *sèvmejeǧeklerin-* , quelli , i quali non si devono da te amare.

Gen. سومیهجکلریکك *sèvmejeǧeklerin-in-* , &c.

Sing.Nom. سومیهجکیکز *sèvmejeǧeǧin-iz* , quello , il quale non si deve da voi amare.

Gen. سومیهجکیکزك *sèvmejeǧeǧin-izin-* , &c.

Plur.Nom. سومیهجکلریکز *sèvmejeǧeklerin-iz* , quelli , i quali non si devono da voi amare.

Gen. سومیهجکلریکزك *sèvmejeǧeklerin-izin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومیهجکی *sèvmejeǧeǧi* , quello , il quale non si deve da lui amare.

Gen. سومیهجکینك *sèvmejeǧeǧinin-* , &c.

Plur.

Plur.Nom. سومیه‌جکلری *sèvmejeǧelkleri*, quelli, i quali non si devono da lui amare.

Gen. سومیه‌جکلرینک *sèvmejeǧelklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومیه‌جکلری *sèvmejeǧelkleri*, quello, il quale non si deve da loro amare.

Gen. سومیه‌جکلرینک *sèvmejeǧelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکلری *sèvmejeǧelkleri*, quelli, i quali non si devono da loro amare.

Gen. سومیه‌جکلرینک *sèvmejeǧelklerinin-*, &c.

سومامملو *sèvmemeli*, o سومملو دکل *sevmeli degil* indeclinabile, chi non deve amare, o non bisogna amare.

CAPITOLO XVII.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Ausiliare, e Reciproco اولورم *olùrum*, come اورورم *vurùrum*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولورم *olùrum*, io divento, o mi fo, &c.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولیورم *olùjorum*, io vado diventando, o mi sto facendo, &c.

Pre-

Presente doppio.

Sing. اولمش اولورم *olmùś olùrum*, io vengo a diventare, o a farmi, &c.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولورايدم *olùr udum*, io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليورايدم *olùjor udum*, io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولوراېشم *olùr umuśum*, si dice, che io diventassi, o mi facessi, &c.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليوراېشم *olùjor umuśum*, si dice, che io andassi diventando, o mi stessi facendo, &c.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدم *oldùm*, io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمشم *olmùśum*, si dice, o mi pare, che io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

Pre-

Preterito perfetto doppio.

Sing. اولمش اولدم *olmùś oldùm*, io venni, e son venuto a diventare, o a farmi, &c.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدى ايدم *oldù idym*, io era diventato, o mi era fatto, &c.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ايدم *olmùś udum*, io già era diventato, o mi era fatto, &c.

Futuro semplice.

Sing. اولورم *olùrum*, io diventerò, o mi farò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing. اولمش اولورم *olmùś olùrum*, io verrò a diventare, o a farmi, come il Presente.

Futuro misto.

Sing. اولهجق اولدم *olağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Futuro misto relativo.

Sing. اولهجق اولمشم *olağyàgh olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per diventare, o per farmi, &c.

Mo-

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. اول *ol*, diventati, o fatti, &c.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing. بولایکه اولیدم *bolàjlki olàidym*, Iddio volesse, che io diventassi, o mi facessi, &c.

Preterito perfetto.

Sing. بولایکه اولمش اولم *bolàjlki olmùś olàm*, Iddio voglia, che io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولایکه اولمش اولیدم *bolàjlki olmùś olàidym*, Iddio volesse, che io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Futuro.

Sing. بولایکه اولم *bolàjlki olàm*, Iddio voglia, che io diventi, o mi faccia, &c.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولورسم *olùrsam*, se io divento, o mi fo, &c.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولیورسم *olùjorsam*, se io vado diventando, o mi sto facendo, &c.

Pre-

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولورسه ايدم *olürsa idym*, quando io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايدم *olüjorsa idym*, quando io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورسه ايمشم *olürsa imyšym*, si dice, che quando io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايمشم *olüjorsà imyšym*, si dice, che quando io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولسم *olsàm*, se io diventassi, o mi facessi, &c.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولور ايدم *olür udum*, io diventerei, e sarei diventato, o mi farei, e mi sarei fatto, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدى ايسم *oldù isàm*, se, o quando io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش ایسم *olmùś ysam*, si dice, che quando io son diventato, o mi son fatto; o se si dice, che io sia diventato, o mi sia fatto; o se io sarò diventato, o mi sarò fatto, &c.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدی ایسه ایدم *oldù isa idym*, quando io ero diventato, o mi ero fatto, &c.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ایسه ایدم *olmùś ysa idym*, tempo fa quando io ero diventato, o mi ero fatto, &c.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. اولمش اولسم *olmùś olsàm*, se mai io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولسیدم *olsàidym*, se io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش اولسیدم *olmùś olsàidym*, se io per l'avanti fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Se-

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش اولوردم *olmùš olùrdum*, io sarei già diventato, o mi sarei già fatto, o sarei venuto a diventare, o a farmi, &c.

Futuro.

Sing. اولورسم *olùrsam*, se, o quando io diventerò, o mi farò, &c.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولمجق ايسم *olağyàgh ysam*, se io ho da diventare, o da farmi, &c.

Preterito imperfetto determinato.

Sing. اولمجق ايسه ايدم *olağyàgh ysaidym*, se, o quando io avevo da diventare, o da farmi, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولمجق ايمش ايسم *olağyàgh ymyš ysam*, si dice, che quando io avevo da diventare, o da farmi, &c.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولمجق اولسم *olağyàgh olsàm*, se io avessi da diventare, o da farmi, &c.

 Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولمجق اولدم ايسه *olağyàgh oldùm ysa* ; se, o quando io sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Preterito perfetto relativo.

Sing. اولمجق اولمش ايسم *olağyàgh olmùš ysam*, si dice, che quando io sono stato per diventare, o per farmi; &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمجق اولسيدم *olağyàgh olsàidym*, se io fossi stato per diventare, o per farmi, &c.

Futuro.

Sing. اولمجق اولورسم *olağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da diventare, o da farmi, &c.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمق *olmàk*, diventare, o farsi.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اولمق *olmàk*, o اولمه *olmà*, diventare, o farsi; o il diventare, o il farsi.

Gen. اولمغك *olmaghyn*, o اولمهنك *olmanyn*, di diventare, o farsi.

Gen. اولمق *olmàk*, &c.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمم *olmàm*, il diventare, o farmi io.

Gen. اولمامك *olmamyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمك *olmàn-*, il diventar, o farti tu.

Gen. اولماكك *olman-yn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى *olmasy*, il diventar, o farsi quello.

Gen. اولماسنك *olmasynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, esser diventato, o essersi fatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, esser diventato, o essersi fatto.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' esser diventato, o dall' essersi fatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, esser io diventato, o essermi io fatto.

Gen. اولديغمك *oldughumùn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, esser tu diventato, o esserti tu fatto.

Gen. اولديغكك *oldughun-ùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, esser quello diventato, o essersi quello fatto.

Gen. اولديغنك *oldughunùn-*, &c.

Futuro semplice.

اولهجق *olağyàk*, dover diventare, o dover farsi.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولهجغيم *olağyaghỳm*, dover io diventare, o dover io farmi.

Gen. اولهجغيمك *olağyaghỳmyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولهجغك *olağyaghỳn-*, dover tu diventare, o dover tu farti.

Gen. اولهجغيكك *olağyaghỳn-yn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولهجغى *olağyaghỳ*, dover quello diventare, o dover quello farsi.

Gen.

Gen. اولهجغنك *olağyaghynyn-*, &c.

Futuro misto.

اولهجق اولمق *olağyàgh olmàk*, aver dovuto diventare, o farsi.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولهجق اولديغم *olağyàgh oldughùm*, aver dovuto io diventare, o farmi.

Gen. اولهجق اولديغمك *olağyàgh oldughumùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولهجق اولديغك *olağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu diventare, o farti.

Gen. اولهجق اولديغكك *olağyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولهجق اولديغى *olağyàgh oldughù*, aver dovuto quello diventare, o farsi.

Gen. اولهجق اولديغنك *olağyàgh oldughunùn-*, &c.

Gerundj.

اولوركن *olùrilken*, mentre io divento, e diventavo, o mi fo, e mi facevo, &c.

اوليوركن *olùjorilken*, diventando, o facendomi io,

tu,

tu, &c. o mentre io andavo diventando, o mi stavo facendo, &c.

اولمشيكن *olmùšilièn*, quantunque io sia diventato, o mi sia fatto, &c. o essendo diventato, o essendomi fatto, &c.

اولهجق ايكن *olağyàgh ilken*, io invece di diventare, o farmi, &c. o mentre io ero per diventare, o per farmi, &c.

اولمالو ايكن *olmalỳ ilken*, io in vece di dover diventare, o farmi, &c. o dovendo diventare, o farmi, &c.

اولديغم وار ايكن *oldughùm var ilken*, quantunque io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

اولديغم وار ايمشيكن *oldughùm var ymyš ilken*, &c. quantunque io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

اولوب *olùp*, diventando, o facendomi, ed essendo diventato, o essendomi fatto, &c.

اولهرق *olaràk*, diventando, o facendomi, col diventare, o col farmi, &c.

اولنجه *olùnğya*, finchè io diventi, o mi faccia, &c. o mentre io divento, o mi faccio, &c. o se io divento, o mi faccio, &c. o diventando io, o facen-

cendomi io, &c. o subito che io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

اوللدن برو *olaldàn beri*, da che, o dappoichè io diventai, e son diventato; o mi feci, e mi son fatto,&c.

اولهلو *olaly*, da che io diventai, e son diventato; o mi feci, e mi son fatto, &c.

Supino.

اوله اوله *olà olà*, diventando, o facendomi continuamente, più volte, o spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اولور *olùr* indeclinabile, chi diventa, e diventava, o diventi, e diventasse; o si fà, e si faceva, o si faccia, e si facesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولان *olàn*, quello, il quale diventa, diventava, diventò, è, ed era diventato, e diventerà; o quello, il quale si fà, si faceva, si fece, si è, e si era fatto, e si farà.

Gen. اولانك *olànyn*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اولمش *olmùś* indeclinabile, chi è, o sia diventato, e fosse diventato; o chi si è fatto, o si sia fatto, e si fosse fatto.

Participio indeclinabile del Pres. Pret.imp. Perf.e più che Perf. cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, Plur. اولديغمز *oldughumùz*, come اولديغم ير *oldughùm jer*, il luogo, in cui divento, diventavo, diventai, sono, ed ero diventato; o il luogo, in cui mi faccio, mi facevo, mi feci, mi sono, e mi ero fatto: اولديغمز ير *oldughumùz jer*, il luogo, in cui diventiamo, diventavamo, diventammo, siamo, ed eravamo diventati, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, Plur. اولديغكز *oldughun-ùz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, Plur. اولدقلرى *olduklary*.

Participio del Futuro.

اولهجق *olag̃yàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da diventare, per diventare; o chi ha, o abbia da farsi, per farsi.

Par-

Participio indeclinabile del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. اولهجغيم *olağyaghỳm*, Plur. اولهجغيمز *olağyaghỳmyz*.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. اولهجغك *olağyaghỳn-*, Plur. اولهجغيكز *olağyaghỳn-yz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. اولهجغى *olağyaghỳ*, Plur. اولهجقلرى *olağyakldarỳ*.

اولملو *olmalỳ* indeclinabile, chi deve diventare, o farsi, o bisogna diventare, o farsi.

Il Verbo اولنورم *olunùrum*, io son fatto, Passivo di ايتمك *etmèk*, fare, si conjuga come i Verbi dell' undecima Conjugazione.

CAPITOLO XVIII.

Delle Conjugazioni de' Verbi Difettivi.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Sostantivo ايم im, *o* ym, üm, um, *io sono*, *e sto*.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. بن ايم *ben im*, *ym*, *üm*, *um*, io sono, سن سين

 sen

sen sin, o *syn*, *sün*, *sun*, tu sei, اولدر *o dyr*, o *dir*, *dür*, *dur*, quello è. Plur. بز ایز *biz iz*, o *yz*, *üz*, *uz*, noi siamo, سز سکز *siz sin-iz*, o *syn-yz*, *sün-üz*, *sun-uz*, voi siete, انلر درلر *onlàr dyrlar*, o *dirler*, *dürler*, *durlar*, quelli sono.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. ایدم *idim*, o *ydym*, *üdüm*, *udum*, io ero, fui, sono stato, ed ero stato, ایدك *idin-*, o *ydyn-*, *üdün-*, *udun-*, tu eri, fosti, sei stato, ed eri stato, ایدی *idi*, o *ydy*, *üdü*, *udu*, quello era, fù, è stato, ed era stato. Plur. ایدك *idik*, o *ydyk*, *üdük*, *uduk*, noi eravamo, fummo, siamo stati, ed eravamo stati, ایدکز *idin-iz*, o *ydyn-yz*, *üdün-üz*, *udun-uz*, voi eravate, foste, siete stati, ed eravate stati, ایدیلر *idiler*, o *ydylar*, *üdüler*, *udular*, quelli erano, furono, sono stati, ed erano stati.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

ایمشم *imišim*, o *ymyšym*, *ümüšüm*, *umušum*, si dice, che io fossi, sia stato, e fossi stato, ایمشسن *imišsin*, o *ymyšsyn*, *ümüšsün*, *umušsun*, che tu fossi, sii stato, e fossi stato, ایمش *imiš*, o *ymyš*, *ümüš*, *umuš*, che quello fosse, sia stato, e fosse stato. Plur. ایمشز *imišiz*, o *ymyšyz*, *ümüšüz*, *umušuz*, che noi fossimo, siamo stati, e fos-

e fossimo stati , ايمشسكز *imissin-iz* , o *ymyssyn-yz* , *iim iis-siin-iiz* , *umussun-uz* , che voi foste , siate stati , e foste stati , ايمشلر *imisler* , o *ymyslar* , *iimiisler* , *umuslar* , che quelli fossero , sieno stati , e fossero stati .

Futuro .

بن ايم *ben im* , o *ym* , *iim* , *um* , io sarò , come il Presente .

Modo Imperativo .

Presente .

Sing. اول *ol* , sii tu , اولسون *olsiin* , sia quello . Plur. اولهلم *olalym* , siamo noi , اولكز *òlun-uz* , o اولك *òliin-* , siate voi , اولسونلر *olsunlàr* , sieno quelli .

Modo Ottativo .

Presente , Pret. imperf. perf. e più che perfetto .

Sing. بولايكه اوليدم *bolàjlki olàidym* , Iddio volesse , che io fossi , sia stato , e fossi stato , اوليدك *olàidyn-* , che tu fossi , sii stato , e fossi stato , اوليدى *olàidy* , che quello fosse , sia stato , e fosse stato . Plur. اوليدق *olàidyk* , che noi fossimo , siamo stati , e fossimo stati , اوليدكز *olà-idyn-yz* , che voi foste , siate stati , e foste stati , اوليديلر *olàidylar* , che quelli fossero , sieno stati , e fossero stati .

Fu-

Futuro.

Sing. بولايكه اولم *bolàjlli olàm*, Iddio voglia, che io sia, اولهسن *olàsyn*, che tu sii, اوله *olà*, che quello sia. Plur. اولهيز *olàiz*, che noi siamo, اولهسز *olàsyz*, che voi siate, اولهلر *olalàr*, che quelli sieno.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. ايسم *isem*, o *ysam*, se io sono, ايسك *isen-*, o *ysan-*, se tu sei, ايسه *ise*, o *ysa*, se quello è. Plur. ايسك *isek*, o *ysak*, se noi siamo, ايسكز *isen-iz*, o *ysan-yz*, se voi siete, ايسهلر *iseler*, o *ysalar*, se quelli sono.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. ايسه ايدم *ise idim*, o *ysa idym*, se, o quando io ero, fui, sono stato, ed ero stato, ايسه ايدك *ise idin-*, o *ysa idyn-*, se, o quando tu eri, fosti, sei stato, ed eri stato, ايسه ايدى *ise idi*, o *ysa idy*, se, o quando quello era, fu, è stato, ed era stato. Plur. ايسه ايدك *ise idik*, o *ysa idyk*, se, o quando noi eravamo, fummo, siamo stati, ed eravamo stati, ايسه ايدكز *ise idin-iz*, o *ysa idyn-yz*, se, o quando voi eravate, foste, siete stati, ed eravate stati, ايسه ايديلر *ise idiler*, o *ysa idylar*, se, o quando quelli erano, furono, sono stati, ed erano stati.

Pre-

Preterito imperfetto.

Sing. اولسم *olsàm*, se io fossi, اولسك *olsàn-*, se tu fossi, اولسه *olsà*, se quello fosse. Plur. اولسق *olsàk*, se noi fossimo, اولسكز *olsan-yz*, se voi foste, اولسهلر *olsa-làr*, se quelli fossero.

Preterito perfetto relativo.

Sing. ایمش ایسم *imiś isem*, o *ymyś ysam*, *ümüś isem*, *umuś ysam*, si dice, che quando io sono stato, o se si dice, che io sia stato, o se io sarò stato, ایمش ایسك *imiś isen-*, o *ymyś ysan-*, *ümüś isen-*, *umuś ysan-*, se tu sarai stato, ایمش ایسه *imiś ise*, o *ymyś ysa*, *ümüś ise*, *umuś ysa*, se quello sarà stato. Plur. ایمش ایسك *imiś isek*, o *ymyś ysak*, *ümüś isek*, *umuś ysak*, se noi saremo stati, ایمش ایسكز *imiś isen-iz*, o *ymyś ysan-yz*, *ümüś isen-iz*, *umuś ysan-yz*, se voi sarete stati, ایمش ایسهلر *imiś iseler*, o *ymyś ysalar*, *ümüś iseler*, *umuś ysalar*, se quelli saranno stati.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولسیدیم *olsàidym*, se io fossi stato, اولسیدك *olsàidyn-*, se tu fossi stato, اولسیدی *olsàidy*, se quello fosse stato. Plur. اولسیدق *olsàidyk*, se noi fossimo stati, اولسیدكز *olsàidyn-yz*, se voi foste stati, اولسیدیلر *olsà-idylar*, se quelli fossero stati.

Fu-

Futuro.

Sing. ايسم isem, o ysam, se, o quando io sarò, come il Presente.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمق olmàk, essere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمم olmàm, l' essere io.

Gen. اولمامك olmamỳn-, &c.

Plur.Nom. اولمامز olmamyz, l' essere noi.

Gen. اولمامزك olmamyzỳn-, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمك olmàn-, l' essere tu.

Gen. اولماكك olman-ỳn-, &c.

Plur.Nom. اولماكز olman-ỳz, l' essere voi.

Gen. اولماكزك olman-yzỳn-, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى olmasỳ, l' esser quello.

Gen. اولماسنك olmasynỳn-, &c.

Plur.Nom. اولمالرى olmalarỳ, l' esser quelli.

Gen.

Gen. اولملرینك *olmalarynyǹ-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, essere stato.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولدیغم *oldughùm*, o ایدوکم *idigìm*, essere io stato.

Gen. اولدیغمك *oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اولدیغمز *oldughumùz*, essere noi stati.

Gen. اولدیغمزك *oldughumuzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولدیغك *oldughùn-*, o ایدوکك *idigìn-*, essere tu stato.

Gen. اولدیغکك *oldughun-ìn-*, &c.

Plur.Nom. اولدیغکز *oldughun-ùz*, essere voi stati.

Gen. اولدیغکزك *oldughun-uzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولدیغی *oldughù*, o ایدوکی *idigì*, essere quello stato.

Gen. اولديغنك *oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اولدقلرى *olduklarỳ*, essere quelli stati.

Gen. اولدقلرينك *olduklarynỳn-*, &c.

Futuro.

اولهجق *olağyàk*, dover essere.

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولهجغيم *olağyaghỳm*, dover io essere.

Gen. اولهجغيمك *olağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولهجغيمز *olağyaghymỳz*, dover noi essere.

Gen. اولهجغيمزك *olağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولهجغك *olağyaghỳn-*, dover tu essere.

Gen. اولهجغيكك *olağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولهجغيكز *olağyaghyn-ỳz*, dover voi essere.

Gen. اولهجغيكزك *olağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولهجغى *olağyaghỳ*, dover quello essere.

Gen. اولهجغينك *olağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولهجقلرى *olağyaklarỳ*, dover quello essere.

Gen. اولهجقلرينك *olağyaklarynỳn-*, &c.

Ge-

Gerundj.

ايكن *illen*, mentre io sono, ed ero, tu sei, ed eri, &c.

ايمشيكن *imišillen*, si dice, che quando io ero, o ero stato, tu eri, o eri stato, &c. o essendo, o essendo stato.

اولمالوايكن *olmaly illen*, io, tu in vece di dover essere, &c. o dovendo essere.

اولوب *olùp*, essendo, o essendo stato.

اولنجه *olùnğya*, finche io sia, tu sii, &c. o fin a tanto che io fui, e sono stato, tu fosti, e sei stato, &c. o mentre io sono, e sarò, tu sei, e sarai, &c. o essendo io, tu, quello, &c.

اوللدن برو *olaldàn beri*, da che io sono, fui, e sono stato, tu sei, fosti, e sei stato, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولان *olàn*, quello, il quale è, era, fù, è stato, era stato, e sarà.

Gen. اولانك *olanyn*-, &c.

Plur.Nom. اولنلر *olanlàr*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, erano stati, e saranno.

Gen. اولنلرك *olanlaryn-*, &c.

اولمالو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che sia, o sieno.

CONJUGAZIONE

del Verbo دكلم *değilim*, *negativo di* ايم *im*.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. دكلم *değilim*, io non sono, دكلسن *değilsin*, دكل *değil*, o دكلدر *değildir*. Plur. دكلز *değiliz*, دكلسكز *değilsin-iz*, دكللر *değillèr*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. دكل ايدم *değil idim*, io non ero, non fui, non sono stato, e non ero stato, دكل ايدك *değil idin-*, دكل ايدى *değil idi*. Plur. دكل ايدك *değil idik*, دكل ايدكز *değil idin-iz*, دكل ايديلر *değil idiler*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. دكل ايمشم *değil imišim*, si dice, che io non fossi, non sia stato, e non fossi stato, دكل ايمشسن *değil imišsin-*, دكل ايمش *değil imiš*. Plur. دكل ايمشز *değil imišiz*, دكل ايمشسكز *değil imišsin-iz*, دكل ايمشلر *değil imišler*.

Futuro.

Sing. دكلم *değilim*, io non sarò, come il Presente.

Modo

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولمیه ایدم *bolàjlki òlmaja idym*, Iddio volesse, che io non fossi, non sia stato, e non fossi stato, اولمیه ایدک *òlmaja idyn-*, اولمیه ایدی *òlmaja idy*. Plur. اولمیه ایدک *òlmaja idyk*, اولمیه ایدکز *òlmaja idyn-yz*, اولمیه ایدیلر *òlmaja idylar*.

Futuro.

Sing. بولایکه اولمیم *bolàjlki òlmajam*, Iddio voglia, che io non sia, اولمیهسن *òlmajasyn*, اولمیه *òlmaja*. Plur. اولمیهیز *òlmajaiz*, اولمیهسز *òlmajasyz*, اولمیهلر *òlmajalar*.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. دکل ایسم *degil isem*, se io non sono, دکل ایسك *degil isen-*, دکل ایسه *degil ise*. Plur. دکل ایسك *degil isek*, دکل ایسکز *degil isen-iz*, دکل ایسهلر *degil iseler*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. دکل ایسه ایدم *degil ise idim*, se, o quando io non ero, non fui, non sono stato, e non ero stato, دکل ایسه ایدك *degil ise idin-*, دکل ایسه ایدی *degil ise idi*. Plur. دکل ایسه ایدك *degil ise idik*, دکل ایسه ایدکز *degil ise idin-iz*, دکل ایسه ایدیلر *degil ise idiler*. Pre-

Preterito imperfetto.

Sing. اولمسم *òlmasam*, se io non fossi, اولمسك *òlmasan-*, اولمسه *òlmasa*. Plur. اولمسق *òlmasak*, اولمسكز *òlmasan-yz*, اولمسلر *òlmasalar*.

Preterito perfetto relativo.

Sing. دكل ايمش ايسم *degìl imiś isem*, si dice, che quando io non sono stato, o se si dice, che io non sia stato, o se io non sarò stato, دكل ايمش ايسك *degìl imiś isen-*, دكل ايمش ايسه *degìl imiś ise*. Plur. دكل ايمش ايسك *degìl imiś isek*, دكل ايمش ايسكز *degìl imiś isen-iz*, دكل ايمش ايسلر *degìl imiś iseler*.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسيدم *òlmasaidym*, se io non fossi stato, اولمسيدك *òlmasaidyn-*, اولمسيدى *òlmasaidy*. Plur. اولمسيدق *òlmasaidyk*, اولمسيدكز *òlmasaidyn-yz*, اولمسيديلر *òlmasaidylar*.

Futuro.

Sing. دكل ايسم *degìl isem*, se, o quando io non sarò, come il Presente.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمامق *òlmamak*, non essere.

De-

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمامم *òlmamam* , il non essere io.

Gen. اولماممك *òlmamamyn-* , &c.

Plur.Nom. اولماممز *òlmamamyz* , il non essere noi.

Gen. اولماممزك *òlmamamyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمامك *òlmaman-* , il non essere tu.

Gen. اولمامكك *òlmaman-yn-* , &c.

Plur.Nom. اولمامكز *òlmaman-yz* , il non essere voi.

Gen. اولمامكزك *òlmaman-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماماسى *òlmamasy* , il non essere quello.

Gen. اولماماسنك *òlmamasynyn-* , &c.

Plur.Nom. اولمامالرى *òlmamalary* , il non essere quelli.

Gen. اولمامالرينك *òlmamalarynyn-* , &c.

Preterito perfetto , e più che perfetto.

اولمدق *òlmadyk* , non essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto , e più che perfetto.

Nom. اولمدق *òlmadyk* , non essere stato.

Abl. اولمدقدن *òlmadykdan* , dal non essere stato.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمديغم *òlmadyghym*, o دكل ايدوكم *değil idiğim*,

non essere io stato.

Gen. اولمديغمك *òlmadyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمديغمز *òlmadyghymyz*, non essere noi stati.

Gen. اولمديغمزك *òlmadyghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمديغك *òlmadyghyn-*, o دكل ايدوكك *değil idiğin-*, non essere tu stato.

Gen. اولمديغكك *òlmadyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولمديغكز *òlmadyghyn-yz*, non essere voi stati.

Gen. اولمديغكزك *òlmadyghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمديغى *òlmadyghy*, o دكل ايدوكى *değil idiği*,

non essere quello stato.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمدقلرى *òlmadyklary*, non essere quelli stati.

Gen. اولمدقلرينك *òlmadyklarynyn-*, &c.

Futuro.

اولميه‌جق *òlmajağyak*, non dover essere.

De-

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولميەجغيم *òlmajağyaghym*, non dover io essere.

Gen. اولميەجغيمك *òlmajağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميەجغيمز *òlmajağyaghymyz*, non dover noi essere.

Gen. اولميەجغيمزك *òlmajağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولميەجغك *òlmajağyaghyn-*, non dover tu essere.

Gen. اولميەجغيكك *òlmajağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولميەجغيكز *òlmajağyaghyn-yz*, non dover voi essere.

Gen. اولميەجغيكزك *òlmajağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولميەجغى *òlmajağyaghy*, non dover quello essere.

Gen. اولميەجغينك *òlmajağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميەجقلرى *òlmajağyaklary*, non dover quelli essere.

Gen. اولميەجقلرينك *òlmajağyaklarynyn-*, &c.

Ge-

Gerundj.

دكل ايكن *değil iken*, mentre io non sono, e non ero, &c.

دكل ايمشيكن *değil imiš iken*, si dice, che quando io non ero, o non ero stato, &c. o non essendo, o non essendo stato.

اولماملو ايكن *òlmamaly iken*, io, tu in vece di non essere, &c. o non dovendo essere.

اوليوب *òlmajyp*, non essendo, o non essendo stato.

اوليجه *òlmajynğya*, finchè io non sia, &c. o fin a tanto che io non fui, e non sono stato, &c. o mentre io non sono, e non sarò, &c. o non essendo io, tu, &c.

اوليلدن برو *òlmajaldan beri*, da che io non sono, non fui, e non sono stato, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اوليان *òlmajan*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, non era stato, e non sarà.

Gen. اوليانك *òlmajanyn*-, &c.

Plur.Nom. اوليانلر *òlmajanlar*, quelli, i quali non sono, non

non erano, non furono; non sono stati, non erano stati, e non saranno.

Gen. اولمیانلرك *òlmajanlaryn-*, &c.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, non bisogna, che sia, o sieno.

CONJUGAZIONE

Del Verbo impersonale وار var.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. وار *var*, o واردر *vardyr*, ci è, vi è, o io ho, tu hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. وارایدی *var ydy*, ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, e vi era stato, o io avevo, ebbi, ho avuto, e avevo avuto, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. وارایمش *var ymyś*, si dice, che ci fosse, vi fosse, ci sia stato, vi sia stato, ci fosse stato, e vi fosse stato, o si dice, che io avessi, abbia avuto, e avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. وار *var*, o واردر *vardyr*, ci sarà, e vi sarà, (اولور *olùr*, io avrò, tu avrai, &c.)

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اوليدى *bolàjlli olàidy*, Iddio volesse, che ci fosse, vi fosse, ci sia stato, vi sia stato, ci fosse stato, e vi fosse stato, o Iddio volesse, che io avessi, abbia avuto, e avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. بولايكه اوله *bolàjlli olà*, Iddio voglia, che ci sia, vi sia, o io abbia, tu abbi, &c.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. وارايسه *var ysa*, se ci è, vi è, o se io ho, tu hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. وارايسه ايدى *var ysa idy*, se, o quando ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, e vi era stato, o se, o quando io avevo, ebbi, ho avuto, e avevo avuto, &c.

Preterito imperfetto.

Sing. اولسه *olsà*, se ci fosse, vi fosse, o se io avessi, tu avessi, &c.

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing. وارایمش ایسه *var ymyś ysa*, si dice, che quando ci è stato, vi è stato, o se si dice, che ci sia stato, vi sia stato, o se ci sarà stato, vi sarà stato, ovvero si dice, che quando io ho avuto, o se si dice, che io abbia avuto, o se io avrò avuto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولسیدی *olsàidy*, se ci fosse stato, vi fosse stato, o se io avessi avuto, tu avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. وارایسه *var ysa*, se, o quando ci sarà, vi sarà, (اولورسه *olùrsa*, se, o quando io avrò, tu avrai, &c.)

Modo Infinito.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' esserci stato, dall'esservi stato, o dall' aver avuto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى oldughù, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Gen. اولديغنك oldughunùn, d' esserci stato, d' esservi stato, o d' aver avuto.

Dat. اولديغنه oldughunà, &c.

Gerundj.

وارايكن var ilken, essendoci, essendovi, o avendo io, tu, &c.

وارايمشيكن vàr ymyś ilken, quantunque ci sia stato, vi sia stato, o essendoci stato, essendovi stato, o quantunque io abbia avuto, o avendo avuto, &c.

اولمالوايكن olmaly ilken, in vece di dover esserci, in vece di dover esservi, o dovendoci essere, dovendovi essere, o in vece di dover avere, o dovendo avere.

اولوب olùp, essendoci, essendovi, o essendoci stato, essendovi stato, o avendo, e avendo avuto.

اولنجه olùngia, finchè ci sia, vi sia, o fin a tanto che ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, o mentre

tre che ci è, vi è, ci sarà, vi sarà, o essendoci, essendovi, o finchè io abbia, ebbi, ho avuto, o mentre che io ho, e avrò, &c. o avendo.

اولدن برو *olaldàn beri*, da che ci è, vi è, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, o da che io ho, ebbi, ed ho avuto, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولان *olàn*, quello, il quale ci è, vi è, ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, vi era stato, ci sarà, vi sarà, o quello, il quale ha, avea, ebbe, ha avuto, avea avuto, e avrà.

Gen. اولانك *olanỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولنلر *olanlàr*, quelli, i quali ci sono, vi sono, ci erano, vi erano, ci furono, vi furono, ci sono stati, vi sono stati, ci erano stati, vi erano stati, ci saranno, vi saranno, o quelli, i quali hanno, avèano, ebbero, hanno avuto, aveano avuto, e avranno.

Gen. اولنلرك *olanlarỳn-*, &c.

اولالو

اولملو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che ci sia, che vi sia, o che abbia.

CONJUGAZIONE
del Verbo يوق Jok, *negativo di* وار var.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. يوق *jok*, o يوقدر *jòkdur*, non ci è, non vi è, o io non ho, tu non hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. يوغيدى *joghudu*, non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era stato, e non vi era stato, ò io non avevo, non ebbi, non ho avuto, e non avevo avuto, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. يوغيمش *joghumuś*, si dice, che non ci fosse, non vi fosse, non ci sia stato, non vi sia stato, non ci fosse stato, e non vi fosse stato, o si dice, che io non avessi, non abbia avuto, e non avessi avuto.

Futuro.

يوق *jok*, o يوقدر *jòkdur*, non ci sarà, e non vi sarà, (اولماز *olmàz*, io non avrò, tu non avrai, &c.)

Mo-

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولمیه ایدی *bolàjlki òlmaja idy*, Iddio volesse, che non ci fosse, non vi fosse, non ci sia stato, non vi sia stato, non ci fosse stato, e non vi fosse stato, o Iddio volesse, che io non avessi, non abbia avuto, e non avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. بولایکه اولمیه *bolàjlki òlmaja*, Iddio voglia, che non ci sia, non vi sia, o io non abbia, tu non abbi, &c.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. یوغیسه *joghysa*, se non ci è, non vi è, o se io non ho, tu non hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. یوغیسه ایدی *joghysa idy*, se, o quando non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era stato, e non vi era stato, o se, o quando io non avevo, non ebbi, non ho avuto, e non avevo avuto, &c.

Preterito imperfetto.

Sing. اولمسه *òlmasa*, se non ci fosse, non vi fosse, o se io non avessi, tu non avessi, &c.

Preterito perfetto relativo.

Sing. يوغيمش ايسه *joghymyš ysa*, si dice, che quando non ci è stato, non vi è stato, o se si dice, che non ci sia stato, non vi sia stato, o se non ci sarà stato, non vi sarà stato, ovvero si dice, che quando io non ho avuto; o se si dice, che io non abbia avuto, o se io non avrò avuto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسيدى *òlmasaidy*, se non ci fosse stato, non vi fosse stato, o se io non avessi avuto, tu non avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. يوغيسه *joghysa*, se, o quando non ci sarà, non vi sarà, (اولمازسه *olmàzsa*, se, o quando io non avrò, tu non avrai, &c.)

Modo Infinito.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولمدق *òlmadyk*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولمدق *òlmadyk*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

Abl. اولمدقدن *òlmadykdan*, dal non esserci stato, dal non esservi stato, o dal non aver avuto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. اولمديغى *òlmadyghy*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn*, di non esserci stato, di non esservi stato, o di non aver avuto.

Dat. اولمديغنه *òlmadyghyna*, &c.

Gerundj.

يوغ ايكن *jogh ilken*, non essendoci, non essendovi, o non avendo io, tu, &c.

يوغيمشيكن *joghymyś ilken*, quantunque non ci sia stato, non vi sia stato, o non essendoci stato, non essendovi stato, o quantunque io non abbia avuto, o non avendo avuto.

اولمملو ايكن *òlmamaly ilken*, in vece di non dover esserci, in vece di non dover esservi, o non do-

vendoci essere, non dovendovi essere, o in vece di non dover avere, o non dovendo avere.

اولميوب *òlmajup*, non essendoci, non essendovi, o non essendoci stato, non essendovi stato, o non avendo, e non avendo avuto.

اولميجه *òlmajyngya*, finchè non ci sia, non vì sia, o fin a tanto che non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, o mentre che non ci è, non vi è, non ci sarà, non vi sarà, o non essendoci, non essendovi, o finchè io non abbia, non ebbi, non ho avuto, o mentre che io non ho, e non avrò, &c. o non avendo.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che non ci è, non vi è, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è staso, o da che io non ho, non ebbi, e non ho avuto, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولميان *òlmajan*, quello, il quale non ci è, non vi è, non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci

era

era stato, non vi era stato, non ci sarà, non vi sarà, o quello, il quale non ha, non avea, non ebbe, non ha avuto, non avea avuto, e non avrà.

Gen. اولمیانك *òlmajanyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمیانلر *òlmajanlar*, quelli, i quali non ci sono non vi sono, non ci erano, non vi erano, non ci furono, non vi furono, non ci sono stati, non vi sono stati, non ci erano stati, non vi erano stati, non ci saranno, non vi saranno, o quelli, i quali non hanno, non aveano, non ebbero, non hanno avuto, non aveano avuto, e non avranno.

Gen. اولمیانلرك *òlmajanlaryn-*, &c.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, bisogna, che non ci sia, che non vi sia, o che non abbia.

CONJUGAZIONE

del Verbo impersonale اولمق *olmàk*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولور *olùr*, succede, si fa, può essere, o si può fare.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولیور *olùjor*, si fa, si va facendo, o si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولوردی *olùrudu*, succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولیوردی *olùjorudu*, si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورایمش *olùr umuś*, si dice, che succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولیورایمش *olùjor umuś*, si dice, che si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدی *oldù*, successe, ed è successo, si fece, e si è fatto, o si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش *olmùś*, si dice, che è successo, si è fatto, o si è potuto fare.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدی ایدی *oldù idy*, era successo, o si era fatto.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ایدی *olmùś udu*, già era successo, o si era fatto.

Futuro.

Sing. اولور *olùr*, succederà, sarà, si farà, potrà essere, o si potrà fare.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولیدی *bolàjlli olàidy*, Iddio volesse, che succedesse, sia, e fosse successo, si facesse, sia, e fosse, fatto, potesse essere, o si potesse fare.

Futuro.

Sing. بولایکه اوله *bolàjlli olà*, Iddio voglia, che succeda, si faccia, possa essere, o si possa fare.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولورسه *olùrsa*, se succede, si fà, può essere, o si può fare.

Pre-

Presente continuo, ò determinato.

Sing. اوليورسه olùjorsa, se si fa, si va facendo, o si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولورسه ايدى olùrsa idy, quando succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايدى olùjorsa idy, quando si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورسه ايمش olùrsa imyś, si dice, che quando succedeva, o si faceva.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايمش olùjorsa imyś, si dice, che quando si faceva, o si stava facendo.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولسه olsà, se succedesse, si facesse, potesse essere, o si potesse fare.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولوردى olùrudu, succederebbe, sarebbe successo, si farebbe, si avrebbe fatto, potrebbe essere, avrebbe

potu-

potuto essere, si potrebbe fare, o si avrebbe potuto fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدى ايسه *oldù isa*, se, o quando successe, ed è successo, si fece, e si è fatto, o si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش ايسه *olmùs ysa*, si dice, che quando è successo, si è fatto, e si è potuto fare, o se si dice, che si è fatto, e si è potuto fare, o se sarà successo, o fatto.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدى *olsàidy*, se fosse successo, o fatto.

Futuro.

Sing. اولورسه *olùrsa*, se, o quando succederà, sarà, si farà, potrà essese, o si potrà fare.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولهجق ايسه *olağyàgh ysa*, se ha da succedere, se si ha da fare, o se si può fare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولهجق اولسه *olağyàgh olsà*, se avesse da succedere, o si potesse fare.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولەجق اولسیدی *olağyàgh olsàidy*, se avesse dovuto succedere, o si avesse potuto fare.

Futuro.

اولەجق اولورسە *olağyàgh olùrsa*, se dovrà succedere, o se si potrà fare.

Modo Infinito.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسی *olmasỳ*, il succedere, o poter essere.

Gen. اولماسنك *olmasynỳn-*, &c.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della terza persona.

Plur.Nom. اولدیغی *oldughù*, esser successo, o fatto.

Gen. اولدیغنك *oldughunùn-*, &c.

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولەجغی *olağyaghỳ*, dover succedere.

Gen. اولەجغینك *olağyaghynỳn-*, &c.

Gerundj.

اولورکن *olùrilken*, potendosi fare, o mentre si fa, e si faceva. اولیورکن

اوليورکن *olùjorilken*, potendosi fare, o mentre si faceva, o si stava facendo.

اولمشيکن *olmùśilken*, quantunque sia successo, o fatto, ed essendo successo.

اولمجق ايکن *olağyàgh ilken*, in vece di succedere.

اولملو ايکن *olmalỳ ilken*, in vece di dover succedere, o dovendo succedere.

اولوب *olùp*, succedendo, ed essendo successo.

اولنجه *olùnğya*, finchè si faccia, o succeda, se si fa, o succede, succedendo, o facendosi, o subito che è successo, o si è fatto.

اولدن برو *olaldàn beri*, da che successe, ed è successo, si fece, o si è fatto.

اولهلو *olalỳ*, da che successe, ed è successo, si fece, o si è fatto.

Participio indecl. del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. e Futuro.

اولان *olàn*, quello, il quale succede, succedeva, successe, è, ed era successo, e succederà, o quello, il quale si fa, si faceva, si fece, si è, e si era fatto, e si farà, come بو کون اولان يارن اولماز *bu ğiùn olàn jaryn olmàz*, quelche succede oggi, non succederà dimani: جنك اولان ير بومى *ğenk olàn*

 jer

jer bu my? questo è il luogo, in cui seguì la battaglia?

Participio indeclinabile del Futuro.

اولهجق *olağyàk*, ha da succedere, si ha da fare, da farsi, da succedere, come بو شئ اولهجق *bu šej olağyàk*, questa cosa ha da succedere: اولهجق وار *olağyàk var*, vi è da succedere: بو كليسا اولهجق يردر *bu kilise olağyàk jer dir*, questo è luogo da farsi Chiesa.

اولمالو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che succeda, o che si faccia.

CONJUGAZIONE

del Verbo اولمامق òlmamak, *negativo di* اولمق olmàk.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولماز *olmàz*, non succede, non si fa, non può essere, o non si può fare.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولميور *òlmajor*, non si fa, o non si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولماز ايدى *olmàz ydy*, non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولميور ايدى *òlmajor udu*, non si faceva, o non si poteva fare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولمازايمش *olmàz ymyś*, si dice, che non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولميورايمش *òlmajor umuś*, si dice, che non si faceva, o non si poteva fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولمدى *òlmady*, non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto, o non si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمامش *òlmamyś*, si dice, che non è successo, non si è fatto, o non si è potuto fare.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولمدىايدى *òlmady idy*, non era successo, o non si era fatto.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمامشيدى *òlmamyśydy*, già non era successo, o non si era fatto.

Futuro.

Sing. اولماز *olmàz*, non succederà, non sarà, non si farà, non potrà essere, o non si potrà fare.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولمیه ایدی *bolàjlki òlmaja idy*, Iddio volesse, che non succedesse, non sia, e non fosse successo, non si facesse, non sia, e non fosse fatto, non potesse essere, o non si potesse fare.

Futuro.

Sing. بولایکه اولمیه *bolàjlki òlmaja*, Iddio voglia, che non succeda, non si faccia, non possa essere, o non si possa fare.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولمازسه *olmàzsa*, se non succede, non si fa, non può essere, o non si può fare.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولمیورسه *òlmajorsa*, se non si fa, o non si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولمازسه ایدی *olmàzsa idy*, se non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولمیورسه ایدی *òlmajorsa idy*, se non si faceva, o non si poteva fare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولمازسه ایمش *olmàzsa imyś*, si dice, che se non succedeva, o se non si faceva.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولميورسه ایمش *òlmajorsa imyś*, si dice, che se non si faceva.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولمسه *òlmasa*, se non succedesse, non si facesse, non potesse essere, o non si potesse fare.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولمازایدی *olmàz ydy*, non succederebbe, non sarebbe successo, non si farebbe, non si avrebbe fatto, non potrebbe essere, non avrebbe potuto essere, non si potrebbe fare, o non si avrebbe potuto fare.

Preterito perfetto determinato.

اولمدی ایسه *òlmady isa*, se non successe, e non è successo, se non si fece, e non si è fatto, o se non si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمامش ایسه *òlmamyś ysa*, se si dice, che non si è fatto, o non si è potuto fare, o se non sarà successo, o fatto.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسيدى *òlmasaidy*, se non fosse successo, o fatto.

Futuro.

Sing. اولمازسه *olmàzsa*, se non succederà, non sarà, non si farà, non potrà essere, o non si potrà fare.

Modo Subjuntivo.

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولميهجق ايسه *òlmajağyagh ysa*, se non ha da succedere, se non si ha da fare, o se non si può fare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولميهجق اولسه *òlmajağyagh olsà*, se non avesse da succedere, o non si potesse fare.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولميهجق اولسيدى *òlmajağyagh olsàidy*, se non avesse dovuto succedere, o non si avesse potuto fare.

Futuro.

Sing. اولميهجق اولورسه *òlmajağyagh olùrsa*, se non dovrà succedere, o se non si potrà fare.

Mo-

Modo Infinito.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمماسی *òlmamasy*, il non succedere, o non poter essere.

Gen. اولمماسنك *òlmamasynyn-*, &c.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمدیغی *òlmadyghy*, non essere successo, o fatto.

Gen. اولمدیغنك *òlmadyghynyn-*, &c.

Declinazione del Futuro cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمیهجغی *òlmajag̃yaghy*, non dover succedere.

Gen. اولمیهجغینك *òlmajag̃yaghynyn-*, &c.

Gerundj.

اولمازایکن *olmàz ilken*, non potendosi fare, o quando non si fa, o mentre non si faceva.

اولمیورایکن *òlmajor ilken*, non potendosi fare, o mentre non si faceva.

اولمامشیکن *òlmamyṡ ilken*, quantunque non sia successo, o fatto, o non essendo successo.

اولمیهجق

اولميەجق ايكن *òlmajağyagh ilken*, non dovendo succedere.

اولمامليو ايكن *òlmamaly ilken*, non dovendo succedere.

اولميوب *òlmajyp*, non succedendo, e non essendo successo, o non potendosi fare.

اولمينجه *òlmajynğyu*, finchè non si faccia, o non succeda, se non si fa, o non succede, non succedendo, o non facendosi.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto.

اولميالو *òlmajaly*, da che non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto.

Participio indec. del Pres.Pret.imp.Perf.più che Perf. e Futuro.

اولميان *òlmajan*, quello, il quale non succede, non succedeva, non successe, non è, e non era successo, e non succederà, o quello, il quale non si fa, non si faceva, non si fece, non si è, e non si era fatto, e non si farà.

Participio indeclinabile del Futuro.

اولميەجق *òlmajağyak*, non ha da succedere, non si ha da fare, da non farsi, da non succedere.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, bisogna, che non succeda, o che non si faccia.

CA-

CAPITOLO XIX.

Osservazioni sopra le voci del Modo Ottativo, e Subjuntivo semplice.

Le voci del Modo Ottativo non essendo molto diverse da quelle del Subjuntivo semplice, spesse volte nel discorso familiare si mettono, e usano l'una per l'altra, onde

La prima voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo si usa spesso per il Presente, e Preterito imperfetto dell' Ottativo, come بولايكه سوسيدم *bolàjlli sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi.

Il Preterito più che perfetto indefinito del Subjuntivo alle volte si mette in luogo del Preterito perfetto dell'Ottativo, come بولايكه سومش اولسم *bolàjlli sevmiś olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato.

Il Presente, o il Preterito imperfetto dell' Ottativo si piglia alle volte per la prima voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo, come سويدم *sevèidim*, se io avessi amato.

Il Preterito più che perfetto dell' Ottativo si mette molte volte in luogo della prima voce del Preterito più che perfetto remoto del Subjuntivo, come سومش اوليدم *sevmiś olàidym*, se io per l'avanti avessi amato.

Il

Il Futuro dell' Ottativo alle volte si mette in luogo dell'Imperativo, come شويله بلسز *söjlè bilèsiz*, così sappiatelo.

Il Futuro dell' Ottativo ha ancora altre voci proprie, che nella terza persona del Singolare, e nella prima, e terza del Plurale corrispondono alle voci dell' Imperativo, come سوهيم *sevèim*, che io ami, سوهسن *sevèsin*, che tu ami, سوسون *sevsìn*, che quello ami, سوهلم *sevelìm*, che noi amiamo, سوهسكز *sevèsin-iz*, che voi amiate, سوسونلر *sevsinlèr*. che quelli amino, e molte volte si usano per il Futuro dell' Indicativo, come si può vedere in questo esempio: اوقونيچون اوقوميورسن پك ايو اوقويهيم *okù niciün okùmajorsun? Pèlì ejì okujaìm*: Leggi, perchè non vuoi leggere? E bene leggerò.

Finalmente queste medesime voci del Futuro dell' Ottativo, come pure quelle del Presente, o Preterito imperfetto dell' istesso Modo si pigliano talora per Potenziale, come in questi esempj: سن سوكه بنده سوهيم *sen sev kì bènde sevèim*, ama tu, affinchè io ancora possa amare: سن سومهلو ايدك كه بنده سويدم *sen sevmelì idin- kì bènde sevèidim*, bisognava, che tu amassi, affinchè io ancora potessi amare.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE TERZA

Degli Adverbj, Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

CAPITOLO I.

Degli Adverbj.

La Lingua Turca ha due sorta d' Adverbj, cioè naturali, e fatti. I primi sono voci indeclinabili, che non derivano da altre parti dell'Orazione, e i secondi sono Nomi, che si usano per Adverbj colle Preposizioni ايله o له *ile*, o *yla*, جه *ǧe*, o *gia*, ده *de*, o *da*, دن *den*, o *dan*, دك *dek*, o *dak*, صكره *son-ra*, طوغرو *doghrù*, e senza, come

كيجه ايله *ǧeǯè ile*, di notte.

دقت ايله *dykkàt yla*, diligentemente.

سرد لكله *sertliǧ ile*, bruscamente.

ظرافت ايله *zerafèt ile*, sottilmente,

طتلودل ايله *tatly dil ile*, affabilmente.

غيرت ايله *ghajrèt ile*, animosamente.

مناسبت ايله *münasibèt ile*, a proposito.

 كزلوجه

كزلوجه *gizliğè*, secretamente.

خرستيانجه *Cristiànğia*, Cristianamente, da Cristiano.

قاطولكجه *Càtolìkğe*, Cattolicamente, da Cattolico.

رومجه *Rùmğia*, Grecamente, alla Greca, in Greco.

نرهده *nèrede*, dove, in qual luogo?

انده *ondà*, là, in quel luogo.

هر يردن *hèr jerdèn*, da ogni luogo.

بوندن *bundàn*, di quà.

نه زماندك *ne zamanàdak*, sino a quando?

شمديه دك *šimdijèdek*, sino a questo tempo.

شمدنصكره *šimdèn son-ra*, da ora innanzi.

طشرى طوغرو *dyšarỳ doghrù*, verso fuora.

ايو *ejì*, bene.

فنا *fenà*, male.

پك ايو *pek ejì*, ottimamente.

چوق ايو *ćiok ejì*, molto bene.

ايوجه *ejiğè*, un po meglio.

وقتسز *vaktsỳz*, intempestivamente.

اخشام *akšàm*, la sera.

Adverbj dello stato in luogo.

نرهده *nèrede*, dove, in qual luogo?

قانى

قانی *hàni*
قانیه *hània*, } dove? dove mai?

بعضی یرده *bà•zy jerdè*, in qualche luogo.

هیچ بر یرده *hić bir jerdè*, in nessun luogo.

تابر یرده *ta bir jerdè*, che in nessun luogo.

هر یرده *hèr jerdè*, per tutto, in ogni luogo.

بونده *bundà*
بوراده *bùrada*
بوراجقده *bùrağykda*
بورالقده *bùralykda* } quì, in questo luogo.

شونده *śundà*
شوراده *śùrada*
شوراجقده *śùrağykda*
شورالقده *śùralykda* } costì, in codesto luogo.

انده *ondà*
اوراده *òrada*
اوراجقده *òrağykda*
اورالقده *òralykda* } ivi, là, lì, in quel luogo.

اوتهده *ötedè*, là, in quella parte.

برودە *beridè*, quì, in questa parte.

هر نرهده *hèr nèrede*
هرقنغی یرده *hèr hànghy jerdè* } dovunque.

غيرى يرده *ghàjry jerdè*, altrove in altro luogo.

ايچروده *iċerdè*, dentro in un luogo.

طشره‌ده *dyśardà*, fuora in un luogo.

يوقروده *jokardà*, sopra.

اشغه‌ده *aśaghdà*, sotto, nella parte inferiore, abbasso.

اوكده *ön-dè*) avanti, innanzi.
ايلروده *ilerdè*)

ارده *artdà*) in dietro.
كيروده *ġeridè*)

صاغده *saghdà*, nella parte destra.

صولده *soldà*, nella parte sinistra.

Adverbj del moto da luogo.

نره‌دن *nèreden*, donde, da qual luogo?

هر يردن *hèr jerdèn*) dappertutto, da ogni luogo.
هر طرفدن *hèr tarafdàn*)

عيرى يردن *ghàjry jerdèn*, altronde, da altro luogo.

بر يردن *bir jerdèn*, da qualche luogo.

هيچ بر بردن *hiċ bir jerdèn*, da nessun luogo.

بوندن *bundàn*)
بورادن *bùradan*) di quà, da questo luogo.
بوراجقدن *bùraġykdan*)
بورالقدن *bùralykdan*)

شوندن

شونذن *śundàn*)
شورادن *śùradan*)
شوراجقدن *śùrağykdan*) da costì, da codesto luogo.
شورالقدن *śùralykdan*)

اندن *ondàn*)
اورادن *òradan*)
اوراجقدن *òrağykdan*) di là, da quel luogo.
اورالقدن *òralykdan*)

اوتهدن *ötedèn*, di là, da quella parte.

برودن *beridèn*, di quà, da questa parte.

ایکی طرفدنده *ikki tarafdandà*, dall' uno, e l' altro luogo.

طشرهدن *dyśardàn*, dalla parte di fuora.

ایچرودن *ićerdèn*, dalla parte di dentro.

یقیندن *jakyndàn*, da vicino.

اراقدن *irakdàn*)
اوزاقدن *uzakdàn*) da lontano.

تملدن *temeldèn*)
دیبدن *diptèn*) da' fondamenti.

هر نرهدن *hèr nèreden*)
هر قنغی یردن *hèr hànghy jerdèn*) da qualunque luogo.

یوقرودن *jokardàn*, da sopra.

اشغهدن

اشغەدن *aśaghdàn*, da sotto.

اوكدن *ön-dèn*)
) da avanti, dalla parte d'avanti.
ايلرودن *ilerdèn*)

اردن *artdàn*)
) da dietro, dalla parte di dietro.
كيرودن *ǵeridèn*)

صاغدن *saghdàn*, dalla parte destra.

صولدن *soldàn*, dalla parte sinistra.

Adverbj del moto per luogo.

نرەدن *nèreden*, per dove, per qual luogo?

هرطرفدن *hèr tarafdàn*, per dovunque.

هيچ بر يردن *hič bir jerdèn*, per nessun luogo.

بعضى يردن *bàazy jerdèn*, per qualche luogo.

بوندن *bundàn*)
بورادن *bùradan*)
بوراجقدن *bùrağykdan*) per quà, per questo luogo.
بورالقدن *bùralykdan*)

شوندن *śundàn*)
شورادن *śùradan*)
شوراجقدن *śùrağykdan*) per costà, per codesto luogo.
شورالقدن *śùralykdan*)

انددن

اندن *ondàn*)
اورادن *òradan*)
اوراجقدن *òrağykdan*) per là, per quel luogo.
اورالقدن *òralykdan*)

اوتەدن *ötedèn*, per là, per quella parte.

برودن *beridèn*, per quà, per questa parte.

طوغرو يولدن *doghrù joldàn*, per la via diritta.

هر نرەدن *hèr nèreden*)
هر قنغى يردن *hèr hànghy jerdèn*) per qualunque luogo.

ايچرودن *içerdèn*, per dentro.

طشرەدن *dyşardàn*, per fuora.

يوقرودن *jokardàn*, per sopra.

اشغەدن *aşaghdàn*, per sotto.

صاغ طرفدن *sagh tarafdàn*, per la parte destra.

صول طرفدن *sòl tarafdàn*, per la parte sinistra.

Adverbj del moto a luogo.

نرەيە *nèreje*, dove, a qual luogo.

بعضى يرە *bàzy jerè*, a qualche luogo.

بورايە *bùraja*)
بوراجغە *bùrağygha*) quà, in questo luogo.
بورالغە *bùralygha*)

شورايە

شورايه *śùraja*	
شوراجغه *śùraǧygha*	costà, in codesto luogo.
شورالغه *śùralygha*	
اورايه *òraja*	
اوراجغه *òraǧygha*	là, in quel luogo.
اورالغه *òralygha*	
برو *berì*	quà, in questa parte.
برويه *berijè*	
اوته *ötè*	là, in quella parte.
اوتهيه *ötejè*	

اوته برو *ötè berì*, innanzi, e dietro, quà, e là.

بريره *bìr jerè*	in nessun luogo.
هيچ بريره *hić bìr jerè*	
هرنرهيه *hèr nèreje*	dovunque, a qualunque luogo.
هرقنغى يره *hèr hànghy jerè*	

غيرى يره *ghàjry jerè*, altrove.

ايچرو *ićerì*	dentro, alla parte di dentro.
ايچرويه *ićerijè*	
طشرى *dyśarỳ*	fuora, alla parte di fuora.
طشرهيه *dyśaryjà*	

يوقرو *jokary* يوقرويه *jokaryjà*	sopra, alla parte di sopra.
اشغه *aśaghà* اشغيه *aśaghajà*	abbasso, alla parte d'abbasso.
ايلرو *ilerì* اوکه *önè*	avanti.
کیرو *gerì* ارده *ardà*	addietro.
صاغ طرفه *sagh tarafà* صاغه *saghà*	alla parte destra.
صول طرفه *sol tarafà* صوله *solà*	alla parte sinistra.

Adverbj del moto verso a un luogo.

نرهیه *nèreje* نرهیه طوغرو *nèreje doghrù* نه سمته *ne semtè* نه طرفه *ne tarafà* قنغی سمته *hànghy semtè* قنغی طرفه *hànghy tarafà*	verso dove?
هر طرفه *hèr tarafà* هر سمته *hèr semtè*	verso qualunque luogo.

بوراىه طوغرو *bùraja doghrù*
بو يانه طوغرو *bu janà doghrù* } verso quà, verso questo luogo.
بوسمته طوغرو *bu semtè doghrù*

شوراىه *šùraja*
شوراىه طوغرو *šùraja doghrù* } verso costà, verso codesto luogo.
شو يانه طوغرو *šu janà doghrù*
شوسمته طوغرو *šu semtè dogrù*

اوراىه طوغرو *òraja doghrù*
اول يانه طوغرو *o janà doghrù* } verso là, verso quel luogo.
اول سمته طوغرو *o semtè doghrù*

برو *berì*
برويه *berijè* } verso quà, verso questa parte.

اوته *ötè*
اوتهيه *ötejè* } verso là, verso quella parte.

صاغه *saghà*
صاغ يكا *sàgh jan-à* } verso la parte destra.
صاغه طوغرو *saghà doghrù*

صوله *solà*
صول يكا *sòl jan-à* } verso la parte sinistra.
صوله طوغرو *solà doghrù*

يوقرو *jokarỳ*
يوقرو طوغرو *jokarỳ doghrù* } verso sopra.

اشغه *aśaghà* اشغه طوغرو *aśaghà dogrù*	verso sotto, verso abbasso.
ايلرو *ileri* اوكه *ön-è*	verso innanzi.
كيرو *geri* ارده *ardà*	verso dietro.

ايچرو *iĉeri*, verso dentro.

طشرى *dyśary* طشرى طوغرو *dyśary doghrù*	verso fuora, verso la parte di fuora.

نرهيهدك *nèrejedek*, sin dove, sin a qual luogo?

بورايهدك *bùrajadak*, sin quà, sino a questo luogo.

Adverbj del numero Cardinale.

بركره *bir kerrè*, una volta.

ايكى كره *iki kerrè*, due volte.

اوچ كره *üĉ kerrè*, tre volte.

دورت كره *dört kerrè*, quattro volte.

بش كره *beś kerrè*, cinque volte.

التى كره *alty kerrè*, sei volte.

يدى كره *jedi kerrè*, sette volte.

سكز كره *sekiz kerrè*, otto volte.

طقوز كره *dokùz kerrè*, nove volte.

 اون

اون كرّة *on kerrè*, dieci volte.

اونبر كرّة *onbir kerrè*, undici volte.

يكرمى كرّة *jirmi kerrè*, venti volte.

اوتوز كرّة *otùz kerrè*, trenta volte.

Adverbj del Numero Ordinale.

الك دفعه *illk def-â*, la prima volta.

ايكنجى دفعه *ikingi def-â*, la seconda volta.

اوچنجى دفعه *iiciiingiii def-â*, la terza volta.

دوردنجى دفعه *dördiingiii def-â*, la quarta volta.

بشنجى دفعه *besingi def-â*, la quinta volta.

التنجى دفعه *altyngy def-â*, la sesta volta.

يدنجى دفعه *jedingi def-â*, la settima volta.

سكزنجى دفعه *sekizingi def-â*, l' ottava volta.

طقوزنجى دفعه *dokuzungiu def-â*, la nona volta.

اوننجى دفعه *onungiu def-â*, la decima volta.

اونبرنجى دفعه *onbiringi def-â*, l' undecima volta.

يكرمنجى دفعه *jirmingi def-â*, la vigesima volta.

اوتوزنجى دفعه *otuzungiu def-â*, la trentesima volta.

Adverbj del Numero Distributivo.

برر برر *birèr birèr*, a uno a uno, a uno per volta.

ايكيشر ايكيشر *ikisèr ikisèr*, a due a due, a due per volta.

اوچر

اوچر اوچر *ücèr ücèr*, a tre a tre, a tre per volta, e così del resto.

Adverbj. di Numero Indeterminato.

قاچ کره *kàc̆ kerrè*, quante volte?

قاچ کره *kàc̆ kerrè* }
هر نقدر *hèr nekadar* } ogni volta che, quante volte.

اولقدر کره *òlkadar kerrè* }
اولقدر *òkadar* } tante volte.

بعضی کره *bà-zy kerrè*, alcune volte.

برقاچ کره *bir kac̆ kerrè*, parecchie volte.

صقجه *sykğià* }
صقجه صقجه *sykğià sykğià* }
صق صق *syk syk* } spesse volte.
چوق کره *c̆iok kerrè* }

سیرك *sejrèk*, raramente.

بردخی *bir daha* }
ینه *ğène* } un' altra volta, di nuovo.
تکرار *tekràr* }

اول *èvvel* }
مقدم *mukaddem* } innanzi ad un altra cosa.

اولا *èvvela*, innanzi di molte cose.

صکره

صكره son-ra, dopo un' altra cosa.

اك صكره en-son-ra, ultimamente, l' ultima volta.

Adverbj di Tempo.

نه زمان *ne zamàn* ⎫ quando, in qual tempo?
قچان *haciàn* ⎭

قچان *haciàn* ⎫ quando, allora che.
قچانكه *haciànki* ⎭

بوكون *bu ğiün*, oggi.

دون *diin*, jeri.

دون كيجه *diin ğeğè*, jeri notte.

بوكيجه *bu ğeğè*, questa notte.

يارن *jàryn*, domani.

يارن دكل اولبر كون *jàryn değil o bir ğiin*, posdomani.

صباحين *sabàhlain* ⎫
اركن *erkèn* ⎬ a buon ora, per tempo.
اركنجه *erkenğè* ⎭

كوندز *ğiindiiz* ⎫ di giorno.
كوندزين *ğiindiiziin* ⎭

اخشام *akšàm* ⎫ la sera, al tardi.
اخشامين *akšàmlain* ⎭

كيجه

كيجة *gegè*
كيجه ايله *gegèilein* } di notte.
gegè ile

يازين *jàzyn*, in tempo di state.

قشين *kyšyn*, in tempo d' Inverno.

اويلين *öjlèin*, a mezzo giorno.

كچ *geć*, tardi.

كچجه *gećgè*, più tardi.

كيجه كوندز *gegè gündüz*, di notte, e di giorno.

يلدن يله *jyldàn jylà*, di anno in anno.

كوندن كونه *gündèn günè*, di giorno in giorno.

هركون *hèr gün*, ogni giorno.

هرييل *hèr jyl*, ogni anno.

هراى *hèr aj*, ogni mese.

هراى باشى *hèr aj bašy*, ogni prima del mese.

اوته كون *ötè gün*
دون دكل اولبركون *dün degil o bir gün* } l'altro jeri.

دورت بش كون اوليور *dört beš gün olùjor*, quattro, cinque giorni fa.

اوته كونلرده *ötè günlerdè*
كچنلرده *gećenlerdè* } ne' giorni passati.
كچنده *gećendè*

شمدى *šindī*, adesso.

حالا *hàla*, attualmente, presentemente.

هنوز *hèniiz*, appena, non è guari.

دمين *dèmin*, poco fa.

فى الحال *fil hal*, in un istante, issofatto.

شمديجك *šimdiğili* } or ora.
همان شمدى *hèmen šindi* }

شمديلك *šindilili*, per adesso.

برزمان *bir zamàn* } un tempo, una volta.
بركون *bir ğün* }

اولزمان *o zamàn* } allora.
اولوقت *o vakt* }

تيز *tez* } subito.
تيزجه *tezğè* }

يقينده *jakyndà* } ultimamente, poco fà.
يقينلرده *jakynlardà* }

چوقدن *ćiokdàn*, da molto tempo.

كچن ييل *ğećèn jyl* } l' anno passato.
بولدر *byldyr* }

اولبرييل *o bir jyl*, l' anno antepassato.

هيچ *hić* } mai.
اصلا *àsla* }

هر زمان *hèr zaman* ⎫
داٸما *dàima* ⎭ sempre.

برزدن *bir azdan* ⎫
برزدنصکره *bir azdan son-ra* ⎭ da qui a poco.

كاه *ǧah*, ora.

كاهده بر *ǧahda bir*, di quando in quando, di tanto in tanto,

اپ انكسز *àp an-syz*, improvisamente.

نقدر *nè kadar*, quanto, per quanto tempo?

اولقدر *òkadar*, tanto, per tanto tempo.

چوق *ċiok* ⎫
چوق زمان *ċiòk zaman* ⎭ lungo tempo.

برسهل *bir sehel* ⎫
جزيجه *ǧizwiǧe* ⎭ per poco tempo.

شمديهدك *śimdijèdek* ⎫
بو انهدك *bu anèdek* ⎭ fin a questo tempo.

نه زمانهدك *ne zamanàdak* ⎫
نيچه بر *niċè bir* ⎭ fin a quando?

تا *ta*, finchè.

شمدنصكره *śindèn son-ra* ⎫
بوندنصكره *bundàn son-ra* ⎭ da qui innanzi.

بو اثناده *bù esnade*) fra tanto, fra questo mezzo.
بو اراده *bù arada*)

ايلرودن *ilerdèn*)
اوّلا *èvvela*)
ابتدا *ìptida*) innanzi.
اوّل *èvvel*)

صكره *son-ra*)
اندنصكره *andàn son-ra*) dopo.
اندن ثانيا *andàn sanija*)

اك صكره *en-son-ra*, ultimamente.

Adverbj di Modo.

نيجه *nig̃e*, come? in che modo?

نيجهكه *nig̃elli*, come.

هرنه طرز *hèr ne tarz*, in qualunque modo.

همان بويله *hèmen böjlè*, in questo modo appunto.

بويله *böjlè*)
بويلجه *böjleg̃è*) così, in questo modo.
بويلجنه *böjleg̃enè*)

شويله *šöjlè*)
شويلجه *šöjleg̃è*) così, in tal modo.
شويلجنه *šöjleg̃enè*)

اويله

اویله *öjlè*)
اویلجه *öjleğè*) così, in quella maniera.
اویلجنه *öjleğenè*)

اوصلوجه *usluğia*, prudentemente, giudiziosamente.

جهد ایله *ğèhd ile*, con istudio.

دقت ایله *dykkàt yla*, diligentemente.

اهماللغله *ihmallygh yla*, negligentemente.

Adverbj di quantità.

از *az*, poco.

چوق *ćiok*, molto.

بول بول *bol bol*, abbondantemente.

یتشمجك قدر *jetišeğèk kadar*, abbastanza.

چوقجه *ćiokğià*, troppo.

Oltre gli accennati Adverbj si trovano anche degli altri, che servono per interrogare, come نیچون *nićiün*, perchè? Per affermare, اوت *èvvet*, بلی *bèli*, بویلەدر *böjlè-dir*, sì, così è: Per negare, یوق *jok*, خیر *hajr*, دکل *değil*, حاشا *hàša*, دکمەده *değmedè*, no, non, oibò: Per dubitare, بلکه *bèlli*, مکر *mèğer*, forse, forse che: Per esortare, دی *de*, دی ایمدی *dè imdi*, orsù: Per proibire, صاقن *sakyn*, ایتمها *etmehà*, guardati, non fare: Per di-

 mo-

mostrare, اوشتە *istè*, ecco: Per giurare, والله *vàllaha*, per Dio: Per chiamare, ياهو *jàhu*, هى *hej*, بهى *bèhej*, بره *brè*, o, olà: Per desiderare, كاشكه *llèšlle*, بولايكه *bolàjlli*, الله ويرسون *allàh versin*, الله ويرسونكه *allàh versinlli*, الله ويره *allàh verè*, الله ويرسه *allàh versè*, الله ويريدى *allàh verèidi*, الله ويرسيدى *allàh versèidi*, Iddio voglia, o Iddio volesse, e altri molti, che si possono vedere nel famoso Dizionario del *Meninski*.

CAPITOLO II.

Delle Preposizioni.

Le Preposizioni sono alcune voci indeclinabili, che o divise, o congiunte sempre si pospongono ai loro Casi, i quali ordinariamente sono il Nominativo, il Dativo, e l' Ablativo.

Preposizioni, che hanno il Nominativo.

ده *de*, *da*, in, nel si usa con tutti i Nomi, e نده *nde*, *nda* coi Pronomi Demonstrativi, e cogli Affissi di possessione della terza porsona, come اودەدر *evdèdir*, è in casa: اوندەدر *evindèdir*, è in sua casa.

دن *den*, *dan*, da, dal, per, a cagione, come باشدن اياغەدك *bašdàn ajaghàdak*, da capo a piedi, صوقدن اولدم *soukdàn*

soukdàn öldüm, son morto pel freddo, a cagion del freddo.

جه *ge*, *gia*, secondo, conforme si trova con tutti i Nomi, e نجه *nge*, *ngia* cogli Affissi di possessione della terza persona, come مرتبه‌سنجه *mertebesinge*, secondo il suo grado.

اوزره *üzrè*, conforme, come عادت اوزره *adèt üzrè*, conforme all' uso.

جلين *gilein*, come si usa co' Pronomi Personali, e نجلين *ngylain* coi Demostrativi, come بونجلين *bùngy-lain*, come questo.

سز *siz*, *syz*, *süz*, *suz*, senza si congiunge co' Nomi d' ogni sorte, e نسز *nsuz* coi Pronomi Demostrativi, come بونسز *bunsùz*, senza questo.

ايله o له *ile*, *ila*, *yla*, con, in compagnia co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*, سز *siz*, اول *o*, بو *bu*, شو *šu*, كيم *kim* ha il Genitivo, come بنمله *benim ile*, meco.

ايچون *iċiün*, per, co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*, سز *siz*, اول *o*, بو *bu*, شو *šu*, كيم *kim*, قنغيسى *hànghysy* regge il Genitivo, come بنم ايچون *benim iċiün*, per me.

كبى *gibi*, come co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن

sen,

sen , سز *siz* , اول *o* , بو *bu* , شو *šu* , نه *ne* , کیم *kim* , قنغیسی *hànghysy* ha il Genitivo , come بنم کبی *benim gibì* , come me .

Preposizioni , che vogliono il Dativo .

دك *dek* , *dak* , insino , come بو زماندك *bū zamanùdak* , sino a questo tempo .

کوره *görè* , secondo , conforme , come بکا کوره *ban-à görè* , secondo me .

طوغرو *doghrù* , verso un luogo , come غلطهیه طوغرو *ghalatajà doghrù* , verso Galata .

قرشو *karšỳ* , contro , dirimpetto , come کونشه قرشو *günešè karšỳ* , dirimpetto al sole .

یقین *jakỳn* , presso , vicino , come شهره یقین *šehirè jakỳn* , presso la Città .

نسبت *nisbèt* , in comparazione , a dispetto , come قرنداشکه نسبت بن زنکینم *kardasyn-à nisbèt ben zengin im* , io sono più ricco del tuo fratello .

Preposizioni , che si mettono all' Ablativo .

اوتری *ötürü* , per , a cagione , come جاهللکندن اوتری *giahilligindèn ötürù* , a cagione della sua insufficienza .

یکا *jan-a* , verso un luogo , o persona , in quanto , in

in favore, come دوستلردن یکا *dostlardàn jan-a*, in favore degli amici.

صکره *son-ra*, dopo, come بندنصکره *bendèn son-ra*, dopo di me.

اوّل *èvvel*, prima, come بندن اوّل *bendèn èvvel*, prima di me.

ایلرو *ilerì*, più avanti, come سندن ایلرو *sendèn ilerì*, più avanti di te.

یوقرو *jokarỳ*, più sopra, come بندن یوقارو *bendèn jokarỳ*, più sopra di me.

اشغه *aśaghà*, più sotto, come سندن اشغه *sendèn aśaghà*, più sotto di te.

اوته *ötè*, di là da una parte, come بوغازدن اوته *boghazdàn ötè*, di là dal Canale.

برو *berì*, di quà da una parte, come بوغازدن برو *boghazdàn berì*, di quà dal Canale.

غیری *ghàjry*, eccetto, come باباکدن غیری *baban-dàn ghàjry*, eccetto il tuo padre.

ماعدا *maâda*, oltre, eccetto, come بوندن ماعدا *bundàn maâda*, oltr' a ciò.

طشره *dyśarỳ*, al di fuori, come شهردن طشره *śehirdèn dyśarỳ*, al di fuori della Città.

ایچرو

ايچرو *iċeri*, al di dentro, come شهردن ايچرو *śehirdèn iċeri*, al di dentro della Città.

Le altre Preposizioni Italiane poi, come *in presenza*, *intorno*, &c. sono in Lingua Turca veri Nomi Sostantivi, che si costruiscono cogli Affissi di possessione giusta la Regola del Genitivo Possessivo, e si pongono in quel caso, che lo stato, o il moto richiede, come

da دب *dib*, دبنده *dibindè* } sotto.
da الت *alt*, التنده *altyndà* }

da اوست *üst*, اوستنده *üstündè* } sopra.
da اوزر *üzer*, اوزرنده *uzerindè* }

da اوك *ön-*, اوكنده *ön-ündè*, innanzi.

da ارد *ard*, اردنده *ardyndà*, dietro.

da ايچ *iċ*, ايچنده *iċindè* } dentro.
da ايچرو *iċeri*, ايچروسنده *iċerisindè* }

da طشری *dyśary*, طشریسنده *dyśarysyndà*, fuori.

da قرشو *karśy*, قرشوسنده *karśysyndà*, dirimpetto.

da یان *jan*, یاننده *janyndà*, vicino, presso.

da اورته *ortà*, اورتهسنده *ortasyndà*, nel mezzo.

da ارا *arà*, اراسنده *arasyndà*, tra.

da اوته يقه *ötè jaka*, اوته يقهسنده *ötè jakasynda*, di là.

da

da بروبقه *beri jaka*, برو يقه سنده *beri jakasynda*, di quà.

da اطراف *etràf*, اطرافنده *etrafyndà*, all' intorno, &c.

CAPITOLO III.

Delle Congiunzioni.

Le Congiunzioni, che vagliono per unire insieme le parole a continuare il senso del discorso, in lingua Turca si dividono in Copulative, Disgiuntive, Condizionali, Adversative, Illative, Finali, Causali, e Espletive.

Le Copulative sono l' Enclitica ده *de*, *da*, il Nominativo colla Preposizione ايله *ile*, o *yla*, il Gerundio in وب *ip*, *iip*, *yp*, *up*, e le Particole و *ve*, هم *hèm*, وهم *ve hèm*, بله *bilè*, come بنده سنده *bènde sènde*, e io, e tu: كلديده كوردى *geldide gördü*, venne, e vidde: اناكله باباك *anàn-yla babàn-*, il tuo padre, e la tua madre: اوقويوب يازمق *okujùp jazmàk*, leggere, e scrivere: بن و سن و او *ben ve sen ve o*, io, e tu, e quello: هم بن هم سن *hèm ben hèm sen*, e io, e tu: هم او وهم بو *hèm o ve hèm bu*, e quello, e questo: بو صانكه بربيوك ايشمى بن بله ايده بلورم *bu sanki bir*

bir böjük išmi ? ben bilè edebilirim , questo forse è un grand' affare ? io anche posso farlo .

Le Disgiuntive sono يا *ja* , ياخود *jàchod* , كرك *gerèk* , اكر *èger* , استر *istèr* , e يوخسه *joksa* , che significa cose dubie , come بن يا سن ياخود او *ben ja sen jàchod o* , io , o tu , o quello : كرك بن كرك او *gerèk ben gerèk o* , o io , o quello : اكر بن اكر او *èger ben èger o*,sia io,sia quello: استر بن استر سن *istèr ben istèr sen* , o io , o tu : بلمم عقللوميسن يوخسه دلى *bilmèm akyllymysyn jòksa deli* , non so , se sei savio , o matto .

Le Condizionali sono اكر *èger* , اكركه *ègerki* , يوق اكر *jok èger* , come اكركه بن كلمزسم *o* اكر *èger* , o *ègerki ben gelmèzsem* , se io non vengo : بزم اوه وار باق قرنداشم اقويورسه بر شى ديمه يوق اكر بوش دوريورسه ديكه بورايه كلسون *bizim evè var , bak , kardašym okujorsa , bir šej deme ; jok èger boš durùjorsa , de ki bùraja gelsin* , va in casa nostra , e vedi , se il mio fratello studia , non dirgli niente ; ma se poi è disoccupato , digli , che venga qui .

Le Adversative sono هرنقدر *hèr nekadar* , بله *bilè* ,

دخى

انجق , *velàkin* ولكن , *làkin* لكن , *gène* ينه , *dachì* دخى

àngiak , اما *àmma* , come قرندشك هر نقدر عقللو اولسه

ينه باباسنك سوزينى دكلمه‌لودر *kardasyn- hèr ne kadar akylly*

olsà , gène babasynyn- sözünü dìn-lemelìdir , il tuo fratello per quanto sia sensato , pure è obbligato ad ubbidire al suo padre : باباك بورايه كلسه بله ينه سنى المدن قورتاره‌مز *babàn- bùraja*

gelsè bilè , gène senì elimdèn kurtaràmaz , quantunque il tuo padre quì venisse , pure non potrebbe liberarti dalle mie mani : باباك بله بورايه كلسه سنى المدن قورتاره‌مز *babàn- bilè*

bùraja gelsè , senì elimdèn kurtaràmaz , quand' anche quì venisse il tuo padre , non potrebbe liberarti dalle mie mani : بن اويله ادمه يولده راست كلسم دخى سلام ويرمم *ben öilè adamà*

joldà rast gelsèm dachì , selàm vermèm , io non saluto simili persone , ancorchè le incontrassi per la strada : بوچوقه ايو در انجق رنكنى بكنمدم *bu ciohà ejidir, àngiak rengini begènmedim*, questo panno è buono , però il suo colore non mi è piaciuto : بن بونى ايتميه‌جك ايدم لكن پدرك ايت ديو زور ايلدى *ben*

bunù etmejegèg idim , làkin pederin- et dijiì zor èjledi , io non volevo far questo , ma il tuo padre mi ha obbligato di farlo : بن تركجه يى سكا اوكردرم ولكن سنده جهد ايله *ben türkgejì*

san-à

san-à öǧredirim, *velàkin sènde ǧèhd ejlè*, io t'insegnerò la lingua Turca, ma ancora tu sforzati d'impararla : بن ديديككى ايدرم امّا صكره پشيمان اولورسن *ben dediǧin-i edèrim*, *àmma sòn-ra püśmàn olùrsun*, io farò quel che tu mi dici, ma dopo te ne pentirai : بو ايشى سن دكلا باباك بله ايدهمز *bu iśi sen deǧil a*, *babàn- bilè edèmez*, quest' affare non solamente tu non puoi farlo, ma nè pure il tuo padre : بن قرنداشكى دكلا باباكى بله o دخى دوكرم *ben kardaśyn-y deǧil a*, *baban-y bilè*, o *dachi döǧèrim*, io non solamente porgo le mani addosso al tuo fratello, ma anche al tuo padre.

Le Illative sono امدى *imdi*, اندن اوترى *andàn ötürü*, بوندن اوترى *bundàn ötürü*, اول اجلدن *ol èǧilden*, اول سببدن *ol śebebdèn*, dunque, laonde, sicchè, per la qual cosa.

Le Causali sono زيرا *zìra*, زيراكه *zìralli*, نيچون *nìčiün*, نيچونكه *nìčiünki*, چونكه *čiünli*, come o سن سويله نيچون نيچونكه o زيرا بن سويليجه ايش باشقه اولور *sen söjlè*, *nìčiün*, o *nìčiünli*, o *zìra ben söjlejinǧe iś baśkà olùr*, parla tu, perchè, se parlo io, la cosa anderà diversamente : چونكه سن بو اوى صاتون الهجقسن بكا نيچون خبر ويرميورسن *čiünli*

sen

sen bu evi satyn alağyàksyn, ban-à niċiün habèr vèrmejorsun? giacchè tu vuoi comprare questa casa, perchè non me ne dai avviso? چونكه اويله ايسه بن كيدرم *ċiünki öjlè ise, ben ğidèrim*, giacchè l' affare va così, io me ne vado.

Le Espletive sono همان *hèmen*, تا *ta*, تك *tek*, همان تك *hèmen tek*, come سويله كه همان كتسون *söjlè ki hèmen ğitsin*, digli, che se ne vada: تا قرنداشم كلنجه o كلنجيه دك سن برز بونده بكله *ta kardašym ğelinğe*, o *ğelinğejedek sen biraz bundà beklè*, aspetta quì alcun poco, finchè venga il il mio fratello: دون تا قره دكزه دك كتدك *dün ta karà den-izèdek ğitdik*, jeri siamo andati fin al Mar Negro: بن سكا بو قدر اقچه يى تك سنى بر دخى بو حالده كورميم ديو ويردم *ben san-à bù kadar ahċeji tek seni bir dahà bu haldà ğörmeim dijü verdim*, io ti ho dato tanto denaro, affinchè più non ti veda in questo stato.

CA-

CAPITOLO IV.

Delle Interjezioni.

Le Interjezioni, che si usano in Lingua Turca per esprimere gli affetti dell' animo sono di varie sorti, cioè

اوخ *ùch*, وای *vaj*, وای بکا *vaj ban-à*, های مدد های *haj meded haj* dimostrano dolor d' animo, e di corpo, oimè, ahi, ahimè.

های های *haj haj* serve per affermare, sì certo.

اخ *ach*, آه *ah* servono al sospiro, e al pianto.

اوخ *och* al diletto, oh.

واه *vah*, واه سکا *vah san-à*, زواللو *zàvally*, یازق *jazyk*, یازقلر اولسون *jazyklàr olsùn* alla compassione, o povero, o misero.

وای *vaj*, وای باشکه *vaj bašyn-à*, وای سکا *vaj san-à* si usano per minacciare, guai a te.

الله الله *allàh allàh*, په نه کوزل *peh ne ğüzèl*, e وای *vaj* quattro volte replicata significano maraviglia, e con اواو *ò ò* ironia.

امان

امان *amàn*, مدد *meded*, آه *ha* servono per esclamare, e per pregare, ah, oh, deh.

واى *vàj* replicata quattro volte, e امان *amàn* tre volte dimostrano timore, come ah, ha.

صول *savùl*, صوله *savùla*, صاقن *sakỳn* si usano per far luogo.

اف *ùf*, *uf* significa noja, sdegno.

پف *pùf* indica, che qualche cosa ha cattivo odore.

سوس *sus* dimostra silenzio.

ما *na*, اوشته *iśtè*, الا *àla* servono per dimostrare qualche cosa, ecco, eccoti.

آفرين *àferim*, آفرين سكا *àferim san-à*, ما شاء الله *màśallah*, چوق يشا *ciok jaśà*, برخوردار اول *berchudar ol*, پيراول *pir ol*, يوزك اف اولسون *jùzùn- ak olsùn* si usano per lodare, o bene, o bene, viva, viva. Però di tutte queste Interjezioni il solo ما شاء الله *màśallah* compete ai Superiori.

هايده *hàjde*, واركيت *var git*, يقل *jykỳl*, وار يقل *var jykỳl* servono per scacciare, via di quì, هايده *hàjde* si usa anche per esortare, orsù, or via.

يا

يا *ja*, اى *ej*, هى *hej*, بهى *behej*, بره *brè*, ياهو *jàhu* chiamano, o, olà. Però يا *ja* alcune volte dimostra anche ammirazione, capperi, sì eh?

ها *ha* dimostra soddisfazione, e bene; e posposta agl' Imperativi de' Verbi Negativi significa minaccia, guardati bene.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE QUARTA
Della Costruzione, o sia Sintassi.

CAPITOLO I.
Delle Concordanze.

La Lingua Turca non ha altra concordanza, che quella del Nome col Verbo, e dell' Relativo coll' Antecedente; poichè il Nome Adjettivo, il Pronome, e il Participio, quando si aggiungono al Sostantivo, restano indeclinabili, come Sing. طوغرو آدم *doghrù adàm*, l'uomo retto, طوغرو آدمك *doghrù adamyn-*, dell' uomo retto, &c. Plur. طوغرو آدملر *doghrù adamlàr*, gli uomini retti, طوغرو آدملرك *dogrù adamlaryn-*, degli uomini retti, &c. Sing. بو قری *bu kary*, questa donna, بو قرینك *bu karynyn-*, di questa donna, &c. Plur. بو قریلر *bu karylàr*, queste donne, بو قریلرك *bu karylaryn-*, di queste donne, &c. Sing. سون آدم *sevèn adàm*, l' uomo, che ama, سون آدمك

 sevèn

sevèn adamyǹ- , dell'uomo , che ama, &c. سون آدملر *sevèn adamlàr* , gli uomini , che amano , سون آدملرك *sevèn adamlaryǹ-* , degli uomini , che amano , &c.

Della Concordanza del Nome col Verbo .

Il Verbo dee accordare col Nome in persona , e numero , come بن سورم *ben sevèrim* , io amo , سن سورسن *sen sevèrsin* , tu ami , او سور *o sevèr* , quello ama . Nulladimeno la terza persona singolare concorda anche col plurale , quando nel parlare tra il Verbo , e il suo supposto non vi è altra Clausola , come انلر كيدر *onlàr ģidèr* , quelli vanno ; e per l'opposto انلر يارن ليتوريه‌يى اشتدكدنصكره كيدرلر *onlàr jàryn luturjàjy išitdilkdèn son-ra ģiderlèr* , quelli domani dopo d' aver sentita la Messa partiranno .

Alle volte il supposto del Verbo per eleganza si suol lasciare , ma si conosce dal senso qual sia , come سورم *sevèrim* , cioè بن *ben* : سورز *sevèriz* , cioè بز *biz* , e simili .

Della Concordanza del Relativo coll' Antecedente .

I Pronomi Demostrativi , quando si riferiscono a qualche Sostantivo posto innanzi a loro in un altra Clausola , si chiamano Relativi , e con esso concordano in numero , e persona , come se quello fosse il loro Antecedente , come

قرنداشك

قرنداشك كه بنم اغامدرانى سومملو ايم *kardaśyn- lli benim a-ghàmdyr, onù sevmeli im*, il tuo fratello, che è il mio padrone, io debbo amarlo. Il Pronome انى *onù* posto come Relativo dell' Antecedente قرنداشك *kardaśyn-* è persona terza, e numero singolare, قرنداشك *kardaśyn* è anche persona terza, e numero singolare, dunque va bene la concordanza.

CAPITOLO II.

Della Costruzione de' Verbi Attivi.

Prima Regola degli Attivi.

Tutti i Verbi Attivi hanno innanzi di se un Nominativo agente, ed un Accusativo paziente di persona, o di cosa, come كديلر اتمك يمز *kedilèr elmèk jemèz*, i Gatti non mangiano pane, اتمك *elmèk* qui è Accusativo indeterminato. E coll' Accusativo determinato, شو قپويى اچ *śu kapujù ać*, apri questa porta: بن قرنداشكى يكدم *ben kardaśyn-y jen-dim*, io ho vinto il tuo fratello.

سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, سو *sev*, سومك *sevmèk*, amare.

چاغرورم *ćiaghyryrym*, چاغرورسن *ćiaghyryrsyn*, چاغرور *ćiaghyryr*, چاغر *ćiaghyr*, چاغرمق *ćiaghyrmàk*, chiamare.

اوكرم ögèrim , اوكرسن ögèrsin , اوكر ögèr , اوك ög ,
اوكمك ögmèk , lodare .

اوقورم okùrum , اوقورسن okùrsun , اوقور okùr , اوقو
okù , اوقومق okumàk , leggere .

يازرم jazàrym , يازرسن jazàrsyn , يازر jazàr , ياز jaz ,
يازمق jazmàk , scrivere .

ايدرم edèrim , ايدرسن edèrsin , ايدر edèr , ايت et ,
ايتمك etmèk , fare .

اشدورم iśidìrim , اشدورسن iśidìrsin , اشدور iśidìr , ايشت
iśìt , اشتمك iśitmèk , sentire .

اچرم aċiàrym , اچرسن aċiàrsyn , اچر aċiàr , اچ aċ ,
اچمق aċmàk , aprire .

اكارم an-àrym ; اكارسن an-àrsyn , اكار an-àr , اك an- ,
اكمق an-màk , rammentare .

يكرم jen-èrim , يكرسن jen-èrsin , يكر jen-èr , بك jen- ,
يكمك jen-mèk , vincere .

اورورم vurùrum , اورورسن vurùrsun , اورور vurùr , اور
vur , اورمق vurmàk , ferire .

الچقلرم alċiaklàrym , الچقلرسن alċiaklàrsyn , الچقلر
alċiaklàr , الچقله alċiaklà , الچقلمق alċiaklamàk , disprezzare .

دللرم

دللرم *dillèrim* , دللرسن *dillèrsin* , دللر *dillèr* , دلله *dillè* , دللمك *dillemèk* , disfamare .

ايدرم *edèrim* quando significa creare , eleggere , convertire , trasmutare , trasformare , cioè condurre d' uno stato , d' una forma in un altro , vuole innanzi di se due Accusativi , il primo determinato , e il secondo indeterminato , come كومشى التون ايتمك كمك الندن كلور *gümüšü altýn etmèk kimin- elindèn ǵelìr* ? E chi mai può convertire l' argento in oro ?

Seconda Regola degli Attivi .

Alcuni pochi Verbi oltre il Nominativo agente , e l'Accusativo paziente vogliono innanzi di se un Dativo di prezzo , come باباك شو اوى قاچه صاتر *babàn- šu evì kaćià satàr* , il tuo padre per quanto vende questa cosa? بن سنى بر اقچهيه صايمم *ben senì bir ahćejè sajmàm* , io non ti stimo un aspro .

صاترم *satàrym* , صاترسن *satàrsyn* , صاتر *satàr* , صات *sat* , صاتمق *satmàk* , vendere .

ويرورم *verìrim* , ويرورسن *verìrsin* , ويرر *verìr* , وير *ver* , ويرمك *vermèk* , vendere ..

صاتون الورم *satýn alýrym* , صاتون الورسن *satýn alýrsyn* , صاتون الور *satýn alýr* , صاتون ال *satýn al* , صاتون المق *satýn almàk* , comprare .

الورم *alỳrym*, الورسن *alỳrsyn*, الور *alỳr*, ال *al*, الماق *almàk*, comprare.

Terza Regola degli Attivi.

I Verbi della terza Regola degli Attivi oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se un Dativo di persona, o cosa, a cui si riferisce l'azione, come بكا بو كرمى ايله *ban-à bu keremì ejlè*, fami questo favore: قرنداشكه اون التون ويردم *kardašyn-à on altỳn verdìm*, ho dato dieci zecchini al tuo fratello.

ايدرم *edèrim*, ايدرسن *edèrsin*, ايدر *edèr*, ايت *et*, ايتمك *etmèk*, fare.

ويرورم *verìrim*, ويرورسن *verìrsin*, ويرر *verìr*, وير *ver*, ويرمك *vermèk*, dare.

سويلرم *söjlèrim*, سويلرسن *söjlèrsin*, سويلر *söjlèr*, سويله *söjlè*, سويلمك *söjlemèk*, dire.

ديرم *dèrim*, ديرسن *dèrsin*, دير *der*, دى *de*, ديمك *demèk*, dire.

صاترم *satàrym*, صاترسن *satàrsyn*, صاتر *satàr*, صات *sat*, صاتمق *satmàk*, vendere.

اوكردرم *ögredìrim*, اوكردرسن *ögredìrsin*, اوكردر *ögredìr*, اوكرت *ögrèt*, اوكرتمك *ögretmèk*, insegnare.

كوندرورم

كوندرور , *gönderirsin* , كوندرورسن *gönderirim* , كوندرورم *gönderir* , كوندر *gönder* , كوندرمك *göndermèk* , mandare.

اور , *vurür* , اورور *vurürsun* , اورورسن *vurürum* , اورورم *vur* , اورمق *vurmàk* , dare , percuotere .

صور , *soràr* , صورر *soràrsyn* , صوررسن *soràrym* , صوررم *sor* , صورمق *sormàk* , dimandare .

طولدرور , *doldurürsun* , طولدرورسن *doldurürum* , طولدرورم *doldurür* , طولدر *doldür* , طولدرمق *doldurmàk* , versare , mettere .

Quarta Regola degli Attivi .

Certi Verbi oltre il Nominativo agente , e l' Accusativo paziente vogliono innanzi di se un'altro Nominativo di materia colla preposizione يله o له *ile* , *ila* , o *yla* , come بابام بنى انجق اتمك ايله بسلدى *babàm beni àngiak ekmèg ile besledi* , il mio padre mi ha nudrito soltanto col pane .

بسله , *beslèr* , بسلر *beslèrsin* , بسلرسن *beslèrim* , بسلرم *beslè* , بسلمك *beslemèk* , nudrire .

لكهلر , *lekelèr* , لكهلرسن *lekelèrsin* , لكهلرم *lekelèrim* , لكهله *lekelè* , لكهلمك *lekelemèk* , macchiare .

طولدرور , *doldurürsun* , طولدرورسن *doldurürum* , طولدرورم *doldurür* , طولدر *doldür* , طولدرمق *doldurmàk* , empire .

ورترم .

اورترم *örtèrim* , اورترسن *örtèrsin* , اورتر *örtèr* , اورت *ört* , اورتمك *örtmèk* , cuoprire .

Quinta Regola degli Attivi .

I Verbi della quinta Regola degli Attivi oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se l' Ablativo di quella persona, o cosa, donde proviene, o si separa qualche cosa, come سن بوكتابي بندن الدك *sen bu kitabỳ bendèn aldỳn* , tu hai ricevuto questo libro da me : بني قرنداشمدن ايرمه *benì kardaşymdàn ajỳrma* , non mi separare dal mio fratello .

اشدورم *isidìrim* , اشدورسن *isidìrsin* , اشدور *isidìr* , ايشت *isìt* , اشتمك *isitmèk* , udire .

اوكرنورم *ögrenìrim* , اوكرنورسن *ögrenìrsin* , اوكرنور *ögrenìr* , اوكرن *ögrèn* , اوكرنمك *ögrenmèk* , imparare .

الورم *alỳrym* , الورسن *alỳrsyn* , الور *alỳr* , ال *al* , المق *almàk* , comprare , ricevere .

اومارم *umàrym* , اومارسن *umàrsyn* , اومار *umàr* , اوم *um* , اومق *ummàk* , sperare .

ديلرم *dilèrim* , ديلرسن *dilèrsin* , ديلر *dilèr* , ديله *dilè* , ديلمك *dilemèk* , domandare in grazia .

استرم *istèrim* , استرسن *istèrsin* , استر *istèr* , استه *istè* , استمك *istemèk* , domandare .

قاپرم

قاپارم *kapàrym* , قاپرسن *kapàrsyn* , قاپر *kapàr* , قاپ *kap* , قاپمق *kapmàk* , rapire .

قالدرورم *kaldyrỳrym* , قالدرورسن *kaldyrỳrsyn* , قالدرور *kaldyrỳr* , قالدر *kaldỳr* , قالدرمق *kaldyrmàk* , levare .

قورتارورم *kurtarỳrym* , قورتارورسن *kurtarỳrsyn* , قورتارر *kurtarỳr* , قورتار *kurtàr* , قورتارمق *kurtarmàk* , liberare .

ايرورم *ajyrỳrym* , ايرورسن *ajyrỳrsyn* , ايرور *ajyrỳr* , اير *ajỳr* , ايرمق *ajyrmàk* , separare .

ارارم *aràrym* , ارارسن *aràrsyn* , ارار *aràr* , ارا *arà* , ارامق *aramàk* , cercare .

چقرورم *ćykarỳrym* , چقرورسن *ćykarỳrsyn* , چقرور *ćykarỳr* , چقر *ćykàr* , چقرمق *ćykarmàk* , cavar fuori .

A queste Regole appartengono ancor quei Verbi Attivi , che si compongono dagl' Infiniti Arabi , e dai Verbi ايتمك *etmèk* , ايلمك *ejlemèk* , e بيورمق *bujurmàk* , come da' seguenti esempj si può vedere : بن سنى مدح ايدرم *ben senì medh edèrim* , io ti lodo : بو باغچەيى قاچە بيع ايتدك *bu baghćejì kaćià bejetdin-* ? per quanto hai venduto questo giardino ? بو كتابي باباكه تسليم ايله *bu kitabỳ baban-à teslim ejlè* , consegna questo libro al tuo padre : شو اثوابي مركب ايله كيم تلويث ايتدى *šu esvabỳ mürekkèb ile kim telvìs etdì?*

Xxx chi

chi ha macchiato quest' abito coll' inchiostro? يا رب بزی
کناهدن خلاص ایله *ja rebb bizi günahdàn chelàs ejlè*, o Signore liberaci dal peccato.

CAPITOLO III.

Della Costruzione de' Verbi Passivi.

Tutti i Verbi Passivi regolarmente si usano nella terza persona del numero singolare, e vogliono innanzi di se un Nominativo della persona, o cosa, che patisce l'azione, e tutti gli altri casi, che hanno i Verbi Attivi, come si è detto nelle suddette Regole. V.g. دون بوراده بر ادم اورلدی *dün bùrada bir adàm vuruldù*, quì jeri è stato ferito un' uomo: اکر شو اوبیك غروشه صاتلورسه بکا خبر ویر *èger ŝu ev bin-ghruŝà satylyrsa, ban-à habèr ver*, se questa casa si vende a mille Piastre, damene avviso: یکیچریلره علوفه نه زمان ویریلور *jen-iċerilerè olefè ne zaman verilir*? quando si dà la paga ai Gianizzeri? انسانك تنی اثواب ایله اورتلملودر *insanyn- teni esvàb ylà örtülmelidir*, il corpo umano si deve cuoprire con panni: بو شی سندن اوملمازایدی *bu ŝej sendèn umulmàz ydy*, questa cosa non si aspettava da te.

Alle volte ne' Verbi Passivi si esprime anche la persona, da cui si fa l' azione, mutando il Nominativo del

Ver-

Verbo Attivo in Dativo, o in Genitivo di possessione, retto dagli Ablativi طرفمدن *tarafymdàn*, طرفكدن *tarafyn-dàn*, طرفندن *tarafyndàn*, طرفمزدن *tarafymyzdàn*, طرفكزدن *tarafyn-yzdàn*, طرفندن *tarafyndàn*, o dai Nominativi المله *elim ile*, الكله *elin-ile*, اليله *eli ile*, المزايله *elimiz ile*, الكزايله *elin-iz ile*, اليله *eli ile*, come سكا الدندم *san-à aldandym*, sono stato ingannato da te: قرنداشك بكا يكلدى *kardàšyn-ban-à jen-ildi*, il tuo fratello è stato vinto da me: بو ايلچى بزه فرانچه پادشاهى طرفندن كوندريلدى *bu elči bizè frànčia padišahy tarafyndàn gönderildi*, quest' Ambasciatore ci è stato inviato dal Re di Francia. جنتك قپوسى كيمك اليله اچلدى *Jennetin- kapusù kimin- eli ile ačykly*? da chi è stata aperta la porta del Paradiso?

Passivi, che si formano dai Verbi della prima degli Attivi.

يازيلور *jazylyr*, يازلسون *jazylsyn*, يازلمق *jazylmàk*, essere scritto.

اولور *olùr*, اولسون *olsùn*, اولمق *olmàk*, esser fatto.

اشديلور *išidilir*, اشدلسون *išidilsin*, اشدلمك *išidilmèk*, esser sentito.

اچلور *ačylyr*, اچلسون *ačylsyn*, اچلمق *ačylmàk*, esser aperto.

Passivi, che si formano dai Verbi della seconda degli Attivi.

النور *alynyr*, النسون *alynsyn*, النمق *alynmàk*, esser comprato.

صاتون النور *satyn alynyr*, صاتون النسون *satyn alynsyn*, صاتون النمق *satyn alynmàk*, esser comprato.

ويريلور *verilir*, ويرلسون *verilsin*, ويرلمك *verilmèk*, esser venduto.

Passivi, che si formano dai Verbi della terza degli Attivi.

سويلنور *söjlenir*, سويلنسون *söjlensin*, سويلنمك *söjlenmèk*, esser detto.

دينور *denir*, دينسون *densin*, دينمك *denmèk*, esser detto.

كوندريلور *gönderilir*, كوندريلسون *gönderilsin*, كوندريلمك *gönderilmèk*, esser mandato.

صوريلور *sorulùr*, صوريلسون *sorulsùn*, صورلمق *sorulmàk*, esser dimandato.

Passivi, che si formano dai Verbi della quarta degli Attivi.

بسلنور *beslenir*, بسلنسون *beslensin*, بسلنمك *beslenmèk*, esser nudrito.

لكهلنور *lekelenir*, لكهلنسون *lekelensin*, لكهلنمك *lekelenmèk*, esser macchiato.

اورتلور *örtülür*, اورتلسون *örtülsün*, اورتلمك *örtülmèk*, esser coperto.

Pas-

Passivi, che si formano dai Verbi della quinta degli Attivi.

اشيديلور *išidilir*, اشديلسون *išidilsin*, اشدلمك *išidilmèk*, esser udito.

اوكرنلور *öğrenilir*, اوكرنلسون *öğrenilsin*, اوكرنلمك *öğrenilmèk*, esser imparato.

النور *alynyr*, النسون *alynsyn*, النمق *alynmàk*, esser ricevuto.

استنور *istenir*, استنسون *istensin*, استنمك *istenmèk*, esser domandato.

قورتاريلور *kurtarylyr*, قورتاريلسون *kurtarylsyn*, قورتارلمق *kurtarylmàk*, esser liberato.

I Verbi Attivi, che si compongono dagl'Infiniti Arabi, e dai Verbi ايتمك *etmèk*, ايلمك *ejlemèk*, e بيورمق *bujurmàk*, fonnano i Passivi con l'aggiungere o ai detti Infiniti i Verbi Passivi اولنمق *olunmàk*, e بيورلمق *bujurùlmàk*, o ai Participj Passivi di quella medesima lingua il Verbo اولمق *olmàk*, come

مدح اولنمق *medh olunmàk*, o ممدوح اولمق *memdùh olmàk*, esser lodato.

تسليم اولنمق *teslim olunmàk*, o متسلم اولمق *mütesellèm olmàk*, esser consegnato.

CA-

CAPITOLO IV.

Della Costruzione de' Verbi Neutri.

Prima Regola de' Neutri.

I Verbi della prima Regola de' Neutri o si pongono assolutamente, o pure si costruiscono con due Nominativi: l' uno si accorda col Verbo, e l' altro si riferisce al primo, e con esso si concorda in numero, come سن علمسن *sen àlìmsin*, tu sei dotto: قرنداشك اوليور *kardaśyn-ölüjor*, il tuo fratello muore: نه زمان زنكين اولەجقسن *ne zaman zengin olugiàksyn*? tu quando hai da diventar ricco.

ايم *im*, سين *sin*, در *dir*, اول *ol*, اولمق *olmàk*, essere.

اولورم *olùrum*, اولورسن *olùrsun*, اولور *olùr*, اول *ol*, اولمق *olmàk*, diventare.

اولورم *ölùrüm*, اولورسن *ölùrsün*, اولور *ölùr*, اول *öl*, اولمك *ölmèk*, morire.

يشارم *jaśàrym*, يشارسن *jaśàrsyn*, يشار *jaśàr*, يشا *jaśà*, يشامق *jaśamàk*, vivere.

اويورم *ujùrum*, اويورسن *ujùrsun*, اويور *ujùr*, اويو *ujù*, اويومق *ujumàk*, dormire.

كزرم *gezèrim*, كزرسن *gezèrsin*, كزر *gezèr*, كز *gez*, كزمك *gezmèk*, camminare.

كيدرم

كيدرم *jidèrim* , كيدرسن *gidèrsin* , كيدر *gidèr* , كيت *git* , كتمك *gitmèk* , andare .

Seconda Regola de' Neutri .

Gl' infrascritti Verbi solamente vogliono innanzi di se un Genitivo di possessione , come بو او قرنداشككدر *bu ev kardašyn-yn-dyr* , questa casa è del tuo fratello : شمدى بو سراى فرانسز ايلچيسنك اولدى *šindi bu saraj fransyz elči-sinin-oldù* , ora questo palazzo si è fatto dell' Ambasciatore di Francia .

ايم *im* , سين *sin* , در *dir* , اول *ol* , اولمق *olmàk* , essere .

اولورم *olùrum* , اولورسن *olùrsun* , اولور *olùr* , اول *ol* , اولمق *olmàk* , diventare , farsi .

I Verbi وار *var* , e يوق *jok* sono di questa Regola , quando significano *avere* , e *non avere* : quelche *si ha* , o *non si ha* si mette in Nominativo cogli Affissi di Possessione , e chi *possiede* , o *non possiede* in Genitivo , come بنم اقچەم يوق *benim ahčèm jok*, io non ho denaro: قرنداشكك اوچ اوى وار *kardašyn-yn- üč evi var* , il tuo fratello ha tre case .

Terza

Terza Regola de' Neutri.

Molti Verbi Neutri si costruiscono con un Dativo di persona, o cosa, alla quale ha riguardo il significato del Verbo, come دکزه باقدکمی *den-izè baktyn-my*? hai guardato il mare? شوکتابه یاپشمه *śu kitabà japyśma*, non toccare quel libro.

قیارم *kyjàrym*, قیارسن *kyjàrsyn*, قیار *kyjàr*, قی *kyj*, قیمق *kyjmàk*, non aver compassione, immolare, sacrificare.

بکزرم *ben-zèrim*, بکزرسن *ben-zèrsin*, بکزر *ben-zèr*, بکزه *ben-zè*, بکزه‌مك *ben-zemèk*, rassomigliare.

دکرم *değèrim*, دکرسن *değèrsin*, دکر *değèr*, دك *değ*, دکمك *değmèk*, toccare.

یاپشورم *japyśyrym*, یاپشورسن *japyśyrsyn*, یاپشور *japyśyr*, یاپش *japyś*, یاپشمق *japyśmàk*, toccare.

اولاشورم *ulaśyrym*, اولاسورسن *ulaśyrsyn*, اولاشور *ulaśyr*, اولاش *ulàś*, اولاشمق *ulaśmàk*, incontrarsi, arrivare, toccare, attaccarsi.

اورورم *vurùrum*, اوروسن *vurùrsun*, اورور *vurùr*, اور *vur*, اورمق *vurmàk*, battere, percuotere.

یرارم *jaràrym*, یرارسن *jaràrsyn*, یرار *jaràr*, یرا *jarà*, یرامق *jaramàk*, giovare.

صاتشورم

صاتشورم *satašyrym*, صاتشورسن *satašyrsyn*, صاتشور *satašyr*, صاتش *sàtùš*, صاتشمق *satašmàk*, attaccare, inquietare.

چالشورم *čialyšyrym*, چالشورسن *čialyšyrsyn*, چالشور *čialyšyr*, چالش *čialyš*, چالشمق *čialyšmàk*, affaticarsi.

قارشورم *karyšyrym*, قارشورسن *karyšyrsyn*, قارشور *karyšyr*, قارش *karyš*, قارشمق *karyšmàk*, ingerirsi.

كوسرم *küsèrim*, كوسرسن *küsèrsin*, كوسر *küsèr*, كوس *küs*, كوسمك *küsmèk*, aver del rancore.

اورورم *vurùrum*, quando significa picchiare l'uscio per farsi aprire, ha l'Accusativo, come si è detto nella Prima degli Attivi: قپويى كيم اوريور *kapujù kim vurùjor*? chi picchia la porta?

Alla Terza Regola de' Neutri possono anche appartenere tutti quei Verbi, che sono composti dai Participj Attivi Arabi, e dal Verbo ايم *im*, e اولورم *olùrùm*, come قرنداشك نيه طالبدر *kardašyn nejè talibdir*? il tuo fratello a che cosa è dedito? بويله ايشه هركس مشغول اولور *böjlè išè her këš mešghùl olùr*, ognuno s' impiega in simili affari.

Quarta Regola de' Neutri.

Gl' infrascritti pochi Verbi hanno il significato Attivo,

 e vo-

e vogliono innanzi di se l' Accusativo paziente, come i Verbi degli Attivi: قرنداشك كناهلرينى اغليور *kardašyn-ğünahlaryny aghlàjor*, il tuo fratello piange i suoi peccati: سزانى اجيمك *siz onù ağyman*, voi non abbiate compassione di lui.

كزرم *ğezèrim*, كزرسن *ğezèrsin*, كزر *ğezèr*, كز *ğez*, كزمك *ğezmèk*, passeggiare, girare.

بكلرم *beklèrim*, بكلرسن *beklèrsin*, بكلر *beklèr*, بكله *beklè*, بكلمك *beklemèk*, custodire, tener in guardia, aspettare.

اجيرم *ağyrym*, اجيرسن *ağyrsyn*, اجير *ağyr*, اجى *ağy*, اجيمق *ağymàk*, aver compassione.

اغلرم *aghlàrym*, اغلرسن *aghlàrsyn*, اغلر *aghlàr*, اغله *aghlà*, اغلمق *aghlamàk*, piangere.

Quinta Regola de' Neutri.

I Verbi della quinta Regola de' Neutri hanno innanzi di se un Ablativo di quella persona, o cosa, dalla quale procede, o si separa chi fa l' azione del Verbo, come بن سندن كچمم لكن باباكدن قورقرم *ben sendèn ğeċmèm, làkin baban-dàn korkàrym*, io non ti abbandono, però temo il tuo padre.

قورقرم *korkàrym*, قورقرسن *korkàrsyn*, قورقر *korkàr*, قورق *kork*, قورقمق *korkmàk*, temere. قاچرم

قاچرم *kaćiàrym*, قاچرسن *kaćiàrsyn*, قاچر *kaćiàr*, قاچ *kać*, قاچمق *kaćmàk*, fuggire.

کچرم *ģećèrim*, کچرسن *ģećersin*, کچر *ģećèr*, کچ *ģeć*, کچمك *ģećmèk*, abbandonare, lasciare.

CAPITOLO V.

Della Costruzione de' Verbi Deponènti.

Prima Regola de' Deponenti.

I Verbi della prima Regola de' Deponenti si costruiscono assolutamente, come باباك كزنيور *babàn- ģezinijor*, il tuo padre passeggia.

كزنورم *ģezinìrim*, كزنورسن *ģezinîrsin*, كزنور *ģezinìr*, كزن *ģezìn*, كزنمك *ģezinmèk*, passeggiare.

كينورم *ģijinìrim*, كينورسن *ģijinìrsin*, كينور *ģijinìr*, كين *ģijìn*, كيمك *ģijinmèk*, vestirsi.

صوينورم *sojunùrum*, صوينورسن *sojunùrsun*, صوينور *sojunùr*, صوين *sojùn*, صوينمق *sojunmàk*, spogliarsi.

اچلورم *aćylỳrym*, اچلورسن *aćylỳrsyn*, اچلور *aćylỳr*, اچل *aćỳl*, اچلمق *aćylmàk*, far progresso.

مغرورلنورم *maghrùrlanỳrym*, مغرورلنورسن *maghrùrlanỳrsyn*, مغرورلنور *maghrùrlanỳr*, مغرورلن *maghrùrlàn*, مغرورلنمق *maghrùrlanmàk*, insuperbirsi.

Seconda Regola de' Deponenti.

Molti Verbi Deponenti vogliono innanzi di se un Dativo, come la terza de' Neutri: بن سزه دكل اللهه كونورم *ben sizè degil, allahà güvenirim*, io confido in Dio, e non in voi.

كونورم *güvenirim*, كونورسن *güvenirsin*, كونور *güvenir*, كون *güvèn*, كونمك *güvenmèk*, confidarsi.

ويريلورم *verilirim*, ويريلورسن *verilirsin*, ويريلور *verilir*, ويريل *veril*, ويرلمك *verilmèk*, darsi.

سونورم *sevinirim*, سونورسن *sevinirsin*, سونور *sevinir*, سون *sevin*, سونمك *sevinmèk*, rallegrarsi.

صغنورم *syghynyrym*, صغنورسن *syghynyrsyn*, صغنور *syghynyr*, صغن *syghyn*, صغنمق *syghynmàk*, rifuggire.

كورنورم *göriinüriim*, كورنورسن *göriinürsiin*, كورنور *göriinür*, كورن *göriin*, كورنمك *göriinmèk*, comparire, farsi vedere.

سورنورم *süriinüriim*, سورنورسن *süriinürsiin*, سورنور *süriinür*, سورن *süriin*, سورنمك *süriinmèk*, fregarsi.

اچلورم *açylyrym*, اچلورسن *açylyrsyn*, اچلور *açylyr*, اچل *açyl*, اچلمق *açylmàk*, scoprirsi.

اوكنورم *ögiiniiriim*, اوكنورسن *ögiiniirsiin*, اوكنور *ögiiniir*, اوكن *ögiin*, اوكنمك *ögiinmèk*, gloriarsi, vantarsi.

طارلورم

طارلورم *darylỳrym*, طارلورسن *darylỳrsyn*, طارلور *darylỳr*, طارل *daryl*, طارلمق *darylmàk*, adirarsi.

اوكه‌لنورم *örkelenìrim*, اوكه‌لنورسن *örkelenìrsin*, اوكه‌لنور *örkelenìr*, اوكه‌لن *örkelèn*, اوكه‌لنمك *örkelenmèk*, arrabbiare.

كوجه‌نورم *ğüğenìrim*, كوجه‌نورسن *ğüğenìrsin*, كوجه‌نور *ğüğenìr*, كوجن *ğüğèn*, كوجنمك *ğüğenmèk*, sdegnarsi.

Terza Regola de' Deponenti.

Certi Verbi Deponenti vogliono innanzi di se un Accusativo, come la quarta de' Neutri: ال شونى قوللن *al šunù kullàn*, prendi questo, e fane uso.

قوللنورم *kullanỳrym*, قوللنورسن *kullanỳrsyn*, قللنور *kullanỳr*, قوللن *kullàn*, قوللنمق *kullanmàk*, servirsi, far uso.

سورنورم *sürünǜrüm*, سورنورسن *sürünǜrsün*, سورنور *sürünǜr*, سورن *sürǜn*, سورنمك *sürünmèk*, ungersi, fregarsi.

دوشنورم *düšünǜrüm*, دوشنورسن *düšünǜrsün*, دوشنور *düšünǜr*, دوشن *düšǜn*, دوشنمك *düšünmèk*, pensare.

بكنورم *beğenìrim*, بكنورسن *beğenìrsin*, بكنور *beğenìr*, بكن *beğèn*, بكنمك *beğenmèk*, piacere. Quelche piace, va in Accusativo, e la persona, a cui piace, in Nominativo, come بن بويله ادملرى بكنورم *ben böjlè adamlarỳ beğenìrim*, simili persone a me piacciono.

ايدنورم

ايدنورم *edinirim* , ايدنورسن *edinirsin* , ايدنور *edinir* , ايدن *edin* , ايدنمك *edinmèk* è di questa Regola , ma oltre il proprio Accusativo vuole innanzi di se un altro Accusativo indeterminato , che si riferisca al primo , e con esso accordi in numero , come سن اول ادمی دوست ايدن *sen o adamy dost edin* , tu fati amico quell' uomo .

Quarta Regola de' Deponenti .

Alcuni Verbi Deponenti oltre il Nominativo agente vogliono innanzi di se un altro Nominativo di materia colla preposizione ايله o له *ile* , *ila* , o *yla* , come صلط اتمك ايله كيم كچنه بلور *salt etmèg ile kim gecinèbilir* ? chi può campare col solo pane ?

كچنورم *gecinirim* , كچنورسن *gecinirsin* , كچنور *gecinir* , كچن *gecin* , كچنمك *gecinmèk* , vivere , campare .

دوكنورم *döğünürüm* , دوكنورسن *döğünürsün* , دوكنور *döğünür* , دوكن *döğün* , دوكنمك *döğünmèk* , battersi .

برولورم *bürülürüm* , برولورسن *bürülürsün* , برولور *bürülür* , برول *bürül* , برولمك *bürülmèk* , involgersi .

اورتلورم *örtülürüm* , اورتلورسن *örtülürsün* , اورتلور *örtülür* , اورتل *örtül* , اورتلمك *örtülmèk* , coprirsi .

اكلنورم *eğlenirim* , اكلنورسن *eğlenirsin* , اكلنور *eğlenir* , اكلن *eğlen* , اكلنمك *eğlenmèk* , trattenersi . *Quin-*

Quinta Regola de' Deponenti.

I Verbi della quinta Regola de' Deponenti hanno innanzi di se un Ablativo, come la quinta de' Neutri: بن سندن اكرنورم *ben sendèn iǵrenirim*, io ti ho a nausea.

اكرنورم *iǵrenirim*, اكرنورسن *iǵrenirsin*, اكرنور *iǵrenir*, اكرن *iǵrèn*, اكرنمك *iǵrenmèḱ*, aver a nausea.

اوصانورم *usanyrym*, اوصانورسن *usanyrsyn*, اوصانر *usanyr*, اوصان *usàn*, اوصانمق *usanmàk*, annojarsi.

قاچنورم *kaćynyrym*, قاچنورسن *kaćynyrsyn*, قاچنور *kaćynyr*, قاچن *kaćyn*, قاچنمق *kaćynmàk*, fuggire.

چكنورم *ćeḱinirim*, چكنورسن *ćeḱinirsin*, چكنور *ćeḱinir*, چكن *ćeḱin*, چكنمك *ćeḱinmèḱ*, ritirarsi.

صاقنورم *sakynyrym*, صاقنورسن *sakynyrsyn*, صاقنور *sakynyr*, صاقن *sakyn*, صاقنمق *sakynmàk*, guardarsi.

چكلورم *ćeḱilirim*, چكلورسن *ćeḱilirsin*, چكلور *ćeḱilir*, چكل *ćeḱil*, چكلمك *ćeḱilmèḱ*, ritirarsi in disparte.

CAPITOLO VI.

Della Costruzione de' Verbi Cooperativi, e Transitivi.

I Verbi Cooperativi, quando non cambiano il significato de' loro primitivi, oltre il Nominativo agente hanno innanzi di se un altro Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*,

ila,

ila, o *yla* di quella persona, in compagnia della quale si fa l' azione del Verbo, come بابامله سويلشدكمى *babàm yla söjleśdin-mi*? ti sei abboccato col mio padre?

I Transitivi indeterminati vogliono innanzi di se un Accusativo, conforme la costruzione della prima degli Attivi: V. g. بن سنى دوكديرورم *ben seni dögdürürüm*, io ti farò bastonare.

I Transitivi determinati oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se il Dativo di quella persona, alla quale viene indirizzata l' azione del Verbo, come بن سنى قرنداشكه دوكديردورم *ben seni kardaśin-à dögdürdürüm*, io ti farò bastonare dal tuo fratello, cioè io dirò, comanderò, permetterò al tuo fratello, che ti bastoni.

CAPITOLO VII.

Della Costruzione de' Verbi Impersonali.

I Verbi Impersonali hanno la terminazione o Attiva, o Passiva. Quei, che hanno la terminazione Attiva, si usano col Nominativo di cosa inanimata, e si mettono in persona terza del numero singolare, come يغمورياغر *jaghmùr jaghàr*, piove, كوك كورلر *gökl gürlèr*, tuona. شمشك شاقر *śimśèk ćiakàr*, lampeggia, قارياغر *kar jaghàr*, neviga, &c.

Quei

Quei poi, che hanno la terminazione Passiva, e sono formati dai Verbi Attivi, o dalla quarta de' Neutri, o dalla terza de' Deponenti, si costruiscono con ogni sorte di Nominativo nelle persone terze tanto del numero singolare, quanto del plurale, come si è detto nella Costruzione de' Verbi Passivi.

Ma se gl' Impersonali di terminazione Passiva derivano dalla prima, terza, e quinta de' Neutri, si proferiscono senz' alcun Nominativo espresso, e si mettono solamente in in terza persona del numero singolare, come كيدلور *gidilìr*, si va, o si può andare, اكا اورولور *on-à vurulùr*, quello si bastona, o si può bastonare, اندن قاچلور *ondàn kaćylyr*, da quello si fugge, o si può fuggire.

Si stimano anche Impersonali i Verbi Attivi, Neutri, e Deponenti, quando si esprimono nelle terze persone del numero plurale senza Nominativo certo, e determinato, come باباك دليدر دييورلر *babàn- delìdir dèjorlar*, si dice, che il tuo padre è matto: بوني يرلرمى *bunù jerlèrmi*? si mangia questo? قشين كويه كيدرلرمى وباغچەلردە كزنورلرمى *kyšyn köjè giderlèrmi, ve baghćelerdè gezinirlèrmi*? nell' inverno si va alla villeggiatura, e si passeggia ne' giardini?

CAPITOLO VIII.

Delle Regole Comuni del luogo.

Dello stato, o moto in luogo.

Il luogo, nel quale una persona, o cosa *è*, *cammina*, o *si fa*, va in Nominativo colla preposizione ده *de*, o *da*, come بن استانبولده طوغدم *ben Ystamboldà doghdùm*, io son nato in Costantinopoli: قرنداشك طاغلرده كزهيور *kardašyndaghlardà ġezèjor*, il tuo fratello va vagando per le montagne.

Del moto da luogo, e del moto per luogo.

Il luogo, pel quale *si passa*, o dal quale una persona, o cosa *si parte*, *viene*, o *si separa*, va in Ablativo, come باباك اناطوليدن كلدي ايدي *babàn- Anadoludàn ġeldì idi*, il tuo padre era venuto dall' Asia: دون غلطهدن كچمك استدم *dün Ghalatadàn ġećmèġ istedim*, jeri ho voluto passare per Galata.

Del moto a luogo.

Il luogo, al quale una persona, o cosa *va*, *arriva*, o *entra*, si mette in Dativo, come انشاالله بنده قزل المهيه كيدرم *inšallah bènde Kyzỳl elmajà ġidèrim*, a Dio piacendo io ancora anderò in Roma.

Quan-

Quando nello stato, o moto si trova co' Nomi Proprj di *Regni*, *Provincie*, *Isole*, *Città*, *Terre*, *Castelli*, *Fiumi*, e *Mari* qualche Nome Sostantivo Appellativo, come مملكت *memleket*, ولايت *vilajèt*, اطه *adà*, شهر *šehr*, كوى *köj*, حصار *hisàr*, ارماق *yrmàk*, دكز *den-iz*, &c. si mette prima il Nome Proprio in Genitivo Possessivo indeterminato, e poi l'Appellativo col corrispondente Affisso di possessione nel caso, che richiede lo stato, o il moto, come بن استانبول شهرنده طوغدم *ben Ystambòl šehrindè doghdùm*, io son nato nella Città di Costantinopoli: قرنداشك كريت اطهسندن كلديمى *kardašyn- ģirit adasyndàn ģeldìmi*? il tuo fratello è venuto dall' Isola di Candia? هيچ ازاق دكزينه كتديكك وارمى *hič Azak den-izinè ģitdiģin- vàrmy*? sei andato mai al Mar delle Zabacche? o sei stato mai nel Mare delle Zabacche.

CAPITOLO IX.

Delle Regole Comuni del tempo.

Del tempo Quando.

Il tempo, nel quale una cosa si fà, o accade, si mette in Nominativo colla preposizione ده *de*, o *da*, come يارن ساعت اونده كل بكا اوغرا *jàryn saat ondà ģel ban-à oghrà*,

do-

domani alle dieci ore vieni a trovarmi : بو مثللو صحبتلر اورج وقتنده اولماملو *bu misillì söhbetlèr oruğ vaktinde òlmamaly*, simili discorsi non si devono fare in tempo di digiuno : بو ييل روملر پاسقليه‌يى مارتك اوتوزنده ايده‌جكلر *bu jyl Rumlàr Paskàlijajỳ Mardỳn- otuzundà edeğeklèr*, i Greci hanno da fare la Pasqua quest' anno ai trenta di Marzo.

Nulladimeno si usano senza preposizione i Nomi dei giorni della settimana, e le voci بو وقت *bu vakt*, اولوقت *ol vakt* : بو زمان *bu zamàn*, اولزمان *ol zamàn* : بو ساعت *bu saât*, اول ساعت *ol saât* : بو كيجه *bu ğeğè*, اول كيجه *o ğeğè*, اولبر كيجه *ol bir ğeğè* : بو كون *bu ğün*, اول كون *o ğün*, اولبر كون *ol bir ğün* : بو هفته *bu haftà*, اول هفته *o haftà*, اولبر هفته *ol bir haftà*, كچن هفته *ğeçèn haftà*, كلجك هفته *ğeleğèk haftà* : بو اى *bu aj*, اول اى *o aj*, اولبر اى *o bir aj*, كچن اى *ğeçèn aj*, كلجك اى *ğeleğèğ aj* : بو ياز *bu jaz*, او ياز *o jaz*, اولبر ياز *ol bir jaz*, كچن ياز *ğeçèn jaz* : بو قيش *bu kyś*, او قيش *o kyś*, اولبر قيش *ol bir kyś*, كچن قيش *ğeçèn kyś* : بو ييل *bu jyl*, او ييل *o jyl*, اولبر ييل *ol bir jyl*, كچن ييل *ğeçèn jyl*, كلجك ييل *ğeleğèk jyl*, come pure i Nomi ساعت *saât*, وقت *vakt*, زمان *zamàn*, كيجه *ğeğè*, كون *ğün*, هفته *haftà*, اى *aj*, ييل *jyl*, quando si trova-

no

no coi Genitivi Possessivi, e coi Participj passati congiunti cogli Affissi di possessione della terza persona, come جمعه وجمعه ايرتهسى كونلرى ات يمه *giumà ve giumà ertesi giünlerì et jème*, non mangiar carne ne' giorni di Venerdì, e Sabbato: بو ييل چوق بلدرجين طوتدق *bu jyl ćiok byldyrgyn tutdùk*, quest' anno abbiam preso molte quaglie: سن پاسقليه كونى كليسايه كتدكمى *sen Paskalijà giünü kiliseje gitdin-mi?* tu sei andato in Chiesa nel giorno di Pasqua? قرنداشك استانبوله كلديكى ييل قره دكزده چوق كمى پارهلندى *kardašyn-Ystambolà geldigi jyl, Karà den-izdè ćiok gemì paralandy*, nell' anno, in cui è venuto il tuo fratello in Costantinopoli, molti legni hanno fatto naufragio nel Mar Negro.

Del tempo quanto.

Il tempo, che esprime la durata d' una cosa, si mette in Nominativo colla voce قدر *kadar*, o senza, come باباك اوچ سعت o اوچ سعت قدر اويودى *babàn- üć saat*, o *üć saat kadar ujudù*, il tuo padre ha dormito per tre ore.

Si avverta però, che quando si dice *in un giorno*, *in un mese*, *in un anno*, cioè in termine di un giorno; di un mese, di un anno, si aggiunge al Nominativo la preposizione ده *de*, o la voce ايچنده *ićindè*, come مسلمانلر استانبولى

استانبولی برکون ایچنده الدیلر *Müsülmanlàr Ystambolü bir giün icindè aldylàr*, i Maomettani hanno preso Costantinopoli in un giorno : اون یلده اوکرندیککی بن بر یلده اوکرندم *on jyldà ögrendigin-i ben bir jyldà ogrendim*, io ho imparato in un' anno quel, che tu avevi imparato in dieci anni.

CAPITOLO X.

Regole Comuni.

Della Misura.

La Misura, cioè la lunghezza, larghezza, altezza, profondità, e grossezza d' una cosa si mette in Nominativo, come بو چوقه‌نک اینلولکی ایکی ارشوندر *bu ciohanyn- enliligi iki arsyndyr*, la larghezza di questo panno è di due braccia, cioè questo panno ha due braccia di larghezza : سزک قویونک درینلکی اون قولاج وار ایدی *sizin- kujunùn- derin-ligi on kulàc var ydy*, il vostro pozzo avea dieci canne di profondità.

Della Distanza.

La Distanza, cioè quanto una cosa è lontana, si mette in Nominativo; come استانبول اسکداردن اوچ میل اوزاقدر *Ystambòl Üsküdardàn üc mil uzàkdyr*, Costantinopoli è lontana da Scutari tre miglia.

Della

Della Causa.

La Causa, cioè quello, a cagion del quale si fa una cosa, va in Ablativo colla preposizione اوتری *ötürü*, o senza, se è cosa inanimata, e alle volte in Nominativo colla preposizione ایچون *içiün*, o in Genitivo colla voce سببندن *sebebindèn*, o سببیله *sebebi ile*, come بن بو قدر ازاری سندن اوتری اشتدم *ben bu kadar azary sendèn ötürü isitdim*, io per causa tua ho sentito tanti rimproveri: قرنداشك قورقودن اولدی *kardasyn- korkudàn öldü*, il tuo fratello è morto per causa del timore: بو سبب ایچون *bu sebèb içiün*, per questa cagione: انك سببندن *onùn- sebebindèn*, per sua causa: قباحتلری سببیله *kabahatlary sebebi ile*, per causa de' loro delitti.

Della Materia.

La Materia, di che una cosa è fatta, si mette in Nominativo; e col solo Sostantivo, o col verbo ایم *im* anche in Ablativo, come بكا بر كومش قاشق كتور *ban-à bir gümüs kasyk getir*, portami un cucchiajo d' argento: التون ساعت *altyn saat*, o التوندن ساعت *altyndàn saat*, orologio d' oro: شو شمعدان التوندر *su samdàn altyndyr*, o التونندر *altyndàndyr*, quel candelliere è d'oro.

La

La Materia poi, che si leva, o mette, e che significa accrescimento, o mancamento, va in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, o senza, come بر قدح صو *bir kadèh su*, un bicchier d'acqua: بر کوفه طولو اوزم *bir küfè dolù üzüm*, un corbello pieno d'uva: شو قدحی شراب ایله طولدریك *šu kadehi šaràb yla doldùrun-*, empite questo bicchiere di vino.

Dell' Istromento.

L'Istromento, col quale una cosa si fa, si mette in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come اتی الکله یمه *eti elin- ile jème*, non mangiar la carne colla mano.

Del Modo.

Il Modo, o la maniera, nella quale si fa qualche cosa, va in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come جهد ايله بو ايشی دقت ايله کور *ğehd ejlè*, *bu iši dykkàt yla ğör*, procura di far quest' affare con diligenza.

Della Compagnia.

Quello, in compagnia del quale una cosa si fa, si mette in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come عالم ايله دوست اولمق ايو شيدر *alèm ile dost olmàk eji šejdir*, è buona cosa far amicizia con tutti.

Del

Del Prezzo.

Il Prezzo, e la valuta d' una cosa, cioè quello, con che, o pel quale si compra, si vende, e si contratta, va in Dativo, come بو استانبولده بر اقچەيەدر بونده قاچه دكر *bu Ystamboldà bir ahćejèdir, bundà kaćià degèr?* questo in Costantinopoli costa un Aspro, e quì quanto vale?

Del Dativo Comune.

Quello, in riguardo, utile, o danno del quale una cosa è, o si fa, si mette in Dativo, come بو سكا فايدەلودر *bu san-à faidelidir*, questo è utile a te: بن عالمه دوستم *ben alemè dostum*, io son amico a tutti: قرنداشك بكا بر اوياپدى *kardaśyn- ban-à bir ev japdy*, il tuo fratello ha fabbricato una casa per me.

Del Genitivo Possessivo.

Quello, del quale una cosa è, si mette in Genitivo determinato, o indeterminato, e il Sostantivo, che lo regge, si esprime coi Reciprochi, o Affissi di possessione, che riguardano, o si riferiscono al detto Genitivo, come قرنداشكك بورجى *kardaśyn-yn- borğiù*, il debito del tuo fratello: انطونك اوغلى *Antonùn- oghlù*, il figlio d' Antonio: كليساء شريفك تنبيهلرى *kilisei śerifin- tembihleri*, li Comandamenti

 della

della S. Chiesa : ديوان ترجمانى *Divàn tergimany*, il Dragomanno della Corte : قره دكز بوغازى *Karà den-iz boghazy*, l' imboccatura del Mar Nero.

Ma se il Genitivo Possessivo regge un altro Genitivo, allora si dee usare cogli Affissi di possessione, ancorchè nel Sostantivo, da cui esso dipende, si replichino i medesimi Affissi, come si può vedere da questo esempio: بوغاز حصارلرى *o* بوغاز حصارلرينك دزدارلرى *Boghàz hissarlary*, o *Boghàz hissarlarynyn- dizdarlary*, li Castellani delle Fortezze del Canale, cioè li Castellani dei Dardanelli.

Del Genitivo, e Accusativo indeterminato.

Quando nei Nomi Proprj di Provincie, Isole, Città, Terre, Castelli, Casali, e Chiese vi si aggiungono i loro Appellativi, allora il Nome Proprio si mette in Genitivo indeterminato, come بلغار ولايتى *Bulgàr vilajeti*, la Provincia della Bulgaria, o il Paese dei Bulgari: مالطه اطاسى *Màlta adasy*, l' Isola di Malta: غلطه شهرى *Ghàlata šehiri*, la Città di Galata: مريم انا كليساسى *Merjèm anà kilisesi*, la Chiesa della Madonna.

Così si fanno ancora Genitivi indeterminati gli Adjettivi Possessivi, quando nell' Italiana favella si trovano aggiunti

giunti

giunti agli Appellativi, come دكز جنكى *den-iz ǵenǵi*, guerra marittima: پادشاه سرايى *padišàh sarajỳ*, palazzo Imperiale: اسطانبول اقچهسى *Ystambòl ahćesì*, moneta Costantinopolitana, o di Costantinopoli: خرستيان دينى *Kristiàn dinì*, Religione Cristiana: روم ملتى *Rùm milletì*, Nazione, o Setta Greca.

Gli Accusativi indeterminati poi non solamente si usano coi Nomi del Numero Cardinale, e Distributivo, e con quelli, che significano numero indeterminato, ed incerto, ma ancora ogni volta che in lingua Italiana gli Accusativi pazienti si esprimono coll' articolo *del*, o senza. Il tutto si può raccorre dai seguenti esempj: بن بوكون بر كوزل ات كوردم *ben bu ǵùn bir ǵüzèl at ǵördùm*, io oggi ho veduto un bel cavallo: بن هر بريكزه بشر پاره ويرهجكم *ben hèr birin-izè bešèr parà vereǵèǵ im*, io ho da dare ad ognuno di voi cinque Parà: دون اسطانبولده برقاچ ادم دوكدیلر *dün Ystamboldà bir kać adàm dögdülèr*, jeri in Costantinopoli frustarono parecchie persone: اتمك استرميسن *ekmèǵ istèrmisin*? vuoi del pane? ارمنيلر و روملر چارشنبه وجمعه كونلرى ات يمزلر *Ermenilèr, ve Rumlàr ćiaršambà, ve ǵiuma ǵünleri et jemezlèr*, gli Armeni, e i Greci non mangiano carne ne' giorni di Mercoledì, e Venerdì.

 Nul-

Nulladimeno alcune volte coi Nomi del Numero Cardinale in luogo dell' Accusativo indeterminato si trova usato l' Accusativo determinato; ma allora vi si deve subintendere il Pronome Demonstrativo اول *ol*, o شو *šu*, come خذمتكارمدن اون غروشى الدكمى *chyzmetllarymdàn on ghrušù aldynmy*? hai ricevuto dal mio servo le dieci piastre.

CAPITOLO XI.

Della Costruzione del Verbo Infinito.

Dell' Infinito, quando non è posto cogli Affissi di possesione.

Il Verbo Infinito, quando non si congiunge cogli Affissi di possessione, si usa o coll' istesso agente del Verbo Finito, da cui dipende, o colle voci, e preposizioni ده *de*, ايله *ile*, كبى *ģibì*, ايچون *ićiün*, سزين *sizin*, جه *ǵe*, اوترى *ötürü*, برو *berì*, صكره *son-ra*, ماعدا *maada*, لين *lein*, سببيله *sebebì ile*, زمانى *zamanỳ*, come اللهى سومك بزه فرضدر *Allahỳ sevmèk bizè farzdyr*, l' amar Iddio è precetto per noi: ليتوريه‌يه خذمت ايتمه‌ده اوته‌يه برويه باقمه *luturjajà chyzmèt etmedè ötejè berijè bàkma*, nel servire la Messa non guardare quà, e là: اللهى سومكله جنته نايل اولورسكز *Allahỳ sevmèǵ ile gennetè najyl olùrsun-uz*, coll' amar Iddio verrete ad acquistare il Paradiso: دنياده اوقومق كبى هيچ برشئ وارمى *dünjadà okumàk ģibì hić bir šej vàrmy*? nel

mondo vi è alcuna cosa da paragonarsi collo studio ? بن قرنداشمی قورتارمق ایچون بورایه کلدم *ben kardašymỳ kurtarmàgh ićiün bùraja ǧeldim*, io sono venuto quà per liberare il mio fratello : جنك ایتمکسزین ولایت النورمی *genk etmeksizin vilajèt alynyrmy ?* si può conquistar paese senza combattere ? شیمدی اوقومق زمانیدر *šindi okumàk zamanỳdyr*, adesso è tempo di studiare : کزمکه کتمکك وقتی کلدی *ǧezmeǧè ǧitmeǧin- vaktỳ ǧeldì*, è venuto il tempo d' andar a spasso : سن بزی کورمك سببیله هدیهلری کورمکه کلدك *sen bizì ǧörmèk sebebì ile hedijelerì ǧörmeǧè ǧeldin-*, tu con pretesto di vederci sei venuto a veder li regali : باباکی قورتارمغه کل *baban-y kurtarmaghà ǧel*, vieni a liberar il tuo padre : دون اوقومغه باشلدق *dün okunaghà bašladỳk*, jeri abbiam incominciato a studiare : بر دخی مکتبدن قاچمغی سکا اوکردرم *bir daha mektebdèn kaćmaghỳ san-à ǒǧredìrim*, t' insegnerò a fuggire un' altra volta dalla scuola : قرنداشك ایو مکتوب یازمق بلور *kardašỳn- ejì mektüb jazmàk bilìr*, il tuo fratello sa scrivere bene le lettere : دون سکا بر مکتوب یازمق استرایدم *dün san-à bir mektüb jazmàgh istèr idim*, jeri volevo scriverti una lettera : بلورمیسن چوق کزمهدن نه حاصل اولور *bilìrmisin ćiok ǧezmedèn ne hasyl olùr ?* sai

cosa

cosa nasce dal troppo camminare ? سز بوکتابی اوقومەدن ماعدا غیری کتابلر دخی اوقوسکز چوق ایو ایدرسکز *siz bu kitaby okumadàn maada ghàjry kitablàr dachi okusan-yz ciok cji edèrsin-iz*, se voi oltre questo libro leggeste anche degli altri libri fareste molto bene: قرنداشك قره دکزه صق صق کتمەدن اوتری کیفنی بوزدی *kardašyn- Karà den-izè syk syk gitmedèn ötürü kejfini bozdù*, il tuo fratello andando spesso al Mar Negro si è ammalato: سز بوکون کلیسایه کتدکده باش پاپاسه سویلیك کە بکا کلسون *siz bu gün kiliseje gitdikdè baš papazà söjlèin- ki ban-à gelsin*, voi oggi nell' andar in Chiesa dite al Superiore, che venga da me: قرنداشك اودن طشره چقدقجه کیفنی بوزەیور *kardašyn- evdèn dyšary cykdyk-gia kejfini bozàjor*, il tuo fratello ogni volta che va fuori di casa si ammala: باباك شراب ایچدکجه سمریور *babàn- šaràb icdikge semirijor*, il tuo padre quanto più beve vino, tanto più s'ingrassa: سن بو سرایه کلدکدن برو بزم هیچ یوزمز کولمدی *sen bu sarajà geldikdèn beri bizim hic jüzümüz gülmedi*, noi non abbiam avuto un momento di contentezza da che tu sei venuto in questo palazzo: بن دون استانبولدە ایا صوفیەیی سیر ایتدکدن ماعدا سلطان احمد جامعنی دخی سیر ایتدم *ben dün Ystamboldà Ajà Sofijajy sejr etdikdèn maada*

sultàn

Sultàn Ahmèd ğiamisini dachi sejr etdim , io jeri in Costantinopoli oltre d' aver veduto la Moschea di Santa Sofia viddi anche quella del Sultan Acmetto : سن شو ادمی طوتدقلین حبسه كوتر *sen šu adamy tutdùklain habsà ğotür* , tu subito che avrai preso quell' uomo , portalo in prigione : باباكز بويله ايتدكدن صكره سز نه ايتمه‌لوسكز *baban-yz böjlè etdikdèn son-ra siz ne etmelisin-iz* ? se il vostro padre fa così , voi cosa dovrete fare? بن دون لتوريه اشتدكدن صكره غلطه‌يه كتدم *ben dün luturjà išitdikdèn son-ra Ghalatajà ğitdim* , io jeri dopo d' aver sentito la Messa sono andato in Galata : قرنداشك بزه بو قدر كملك ايتدكدن صكره بزی بو ولايتدن دخی سوردرمكه چالشدی *kardašyn-bizè bu kadar kemlik etdikdèn son-ra , bizi bu vilajetdèn dachi sürdürmeğè čialyšdy* , il tuo fratello oltre d' averci fatto tanto male , ha procurato ancora di farci esiliare da questo paese .

Dell' Infinito, quando si usa cogli Affissi di possessione .

Il Verbo Infinito , quando si trova cogli Affissi di possessione , vuole innanzi di se il Nominativo del Verbo Finito , un Genitivo determinato , o indeterminato , o tacito, o espresso per supposto , e il Caso de Verbo , donde nasce : e dopo di se ha il Verbo Finito , che lo regge come suo Caso .

V.g.

V. g. يارن سنك بورايه كلمك اقتضا ايدر *jàryn senin- bùraja gelmèn- iktizà edèr*, bisogna, che tu venga quì domani: سنك *senin-* si mette in Genitivo, perchè è il supposto dell' Infinito كلمك *gelmèn-*, e sarebbe Nominativo, se non vi fosse il detto Infinito; e كلمك *gelmèn-* si mette in Nominativo, perchè il Verbo اقتضا ايدر *iktizà edèr*, che lo regge, vuole innanzi di se il Nominativo. قرنداشك تركجه اوقومه كوجنميور *kardaśyn- Türkġe okumamà güġènmejor*, al tuo fratello non rincresce, che io leggo in Turco: قرنداشك *kardaśyn-* è l' agente del Verbo Finito كوجنميور *güġènmejor*, e اوقومه *okumamà* è l' Infinito, in cui il supposto è soppresso, e s' intende dall' Affisso della prima persona مه *ma*. بن سنك قزقرنداشمله اولنمكى اسعرم *ben senin- kyz kardaśym yla evlenmen-i istèrim*, io voglio, che tu ti accasi colla mia sorella: سنك *senin-* è il supposto dell' Infinito اولنمكى *evlenmen-i*, e قزقرنداشمله *kyz kardaśym yla* è il Caso, che vuole innanzi di se il Verbo اولنمك *evlenmèk*. بن سنك شو مكتوبى يازمكدن چوق حظ ايتدم *ben senin- śu mektübü jazman-dàn ćiok hazz etdim*, io molto mi son rallegrato, che tu hai scritto quella lettera.

Con tutto ciò si deve osservare, che quando l'Infinito

va

va in Accusativo, e il Verbo, donde nasce, vuol l' Accusativo determinato, allora non si può fare Infinito, ma si risolve per la particola كه *ki*, come بن بلورمكه سن قرنداشكى دوكدك *ben bilirim-ki sen kardašyn-y dögdün*, io so, che tu hai battuto il tuo fratello, e alle volte senza كه *ki*, come سن قرنداشكى دوكدك بن بلورم *sen kardašyn-y dögdün- ben bilirim*.

Del Presente, e Preterito imperfetto dell' Infinito.

La voce del Presente dell' Infinito è l' istessa, che quella del Preterito imperfetto; onde quando è retta dal Tempo Presente, si piglia per Presente, e quando è retta dall' Imperfetto, si piglia per Preterito imperfetto, come si può vedere dai seguenti due esempj: بن قرنداشكك استانبوله كلمسنى استرم *ben kardašyn-yn- Ystambolà gelmesini istèrim*, io voglio, che il tuo fratello venga in Costantinopoli: بن سنك استانبوله كلمكى استر ايدم *ben senin- Ystambolà gelmen-i istèr idim*, io volevo, che tu venissi in Costantinopoli.

Alle volte però il Presente dell' Infinito si esplica pel Preterito perfetto dell' Indicativo, quando dipende dal medesimo Preterito perfetto, come بن سنك شو مكتوبى يازمكدن چوق حظ ايتدم *ben senin- šu mektübü jazman-dàn čiok hazz*

 etdim

etdim, io molto mi son rallegrato, che tu hai scritto questa lettera.

Del Preterito perfetto, e più che perfetto dell'Infinito.

La voce del Preterito perfetto dell' Infinito è l'istessa, che quella del Preterito più che perfetto; onde quando è retta dal Tempo Presente, o dal Preterito perfetto, si piglia per Preterito perfetto, e quando è retta dall' imperfetto, o dal Preterito più che perfetto, si piglia per Preterito più che perfetto, come بن سنك بزه كلديككى بلورم *o* بلدم *ben senin- bizè ǵeldiǵin-i bilirim*, o *bildim*, io so, o ho saputo, che tu sei venuto da noi: بن سنك دون اويمزه كلديككى بلورايدم *o* بلدى ايدم *ben senin- dün evimizè ǵeldiǵin-i bilir idim*, o *bildi idim*, io sapevo, o avevo saputo, che tu jeri eri venuto in nostra casa.

Del Futuro semplice, e del Futuro misto dell'Infinito.

Il Futuro semplice dell' Infinito si costruisce nel medesimo modo, che gli altri Tempi; ma oltre la propria significazione ha anche quella di *voler amare*, *leggere*, &c. come بن سنك بزم اوه كلجكيكى دويدم *ben senin- bizim evè ǵeleǯeǵin-i dujdüm*, io mi son accorto, che tu volevi venire in nostra casa.

Il Futuro misto poi spesse volte si trova usato col

Pre-

Preterito perfetto; e non solamente significa *aver dovuto amare*, *leggere*, &c. ma anche *aver voluto amare*, *leggere*, &c. come بن سزك قره دكزه كيدهجك اولديغكزى چوقدن دويدم *ben sizin- Karà den-izè gideǧèǧ oldughun-uzù ciokdàn dujdùm*, io da molto tempo ho compreso, che voi avreste voluto andar al Mar Negro.

Dell' Infinito presente, quando si usa senza Genitivo.

Quando la terza persona singolare del Presente dell' Infinito ha per il Caso del Verbo, donde nasce, un Accusativo indeterminato, e viene retta dai Verbi اوكرنمك *öǧrenmèk*, اوكرتمك *öǧretmèk*, e بلمك *bilmèk*, si usa senza Genitivo, non avendo altro Agente, ò Supposto, che quello del medesimo Verbo Finito, come بونده ايو كتاب باغلمسنى بلورلرمى *bundà eji kitàb baghlamasyny bilirlèrmi?* qui sanno legare bene i libri? سن بو طرز يازو يازمسنى كيمدن اوكرندك *sen bu tarz jazy jazmasyny kimdèn öǧrendin-?* tu da chi hai imparato a scrivere in questa maniera?

Dell' Infinito presente unito agli Affissi di possessione della terza persona, e retto dal Verbo Impersonale وار *var.*

L' Infinito presente unito agli Affissi di possessione della terza persona si trova alle volte usato col Verbo Im-

 per-

personale وار *var* per spiegare qualche gran fatto, o Eroica azione, che faccia maraviglia a chi l'ascolta, come سن بنم بابامى طانرميسن انك بر وقت اون بش حيدودى بر صوپه ايله اولدرمسى وار *sen benim babamỳ tanyrmysyn? onùn- bir vakt on beś hajdudù bir sopà ila öldürmesi var*, tu conosci il mio padre? Egli una volta ha ucciso con una mazza quindici Assassini.

Del Preterito perfetto dell' Infinito, quando è retto dal Verbo استمك *istemèlḱ.*

Il Preterito perfetto dell' Infinito, quando dipende dal Presente del Verbo استمك *istemèlḱ*, si usa come Presente. V. g. بن سزك بورايه كلديككزى استرم *ben sizin bùraja ǵeldiǵin-izi istèrim*, io voglio, che voi veniate quì.

Se poi la voce del detto Verbo استمك *istemèlḱ* è d' Imperfetto, si esplica il Preterito perfetto dell' Infinito per Imperfetto, come بن سنك بورايه كلديككى استر ايدم *ben senin-bùraja ǵeldiǵin-i istèr idim*, io volevo, che tu venissi quì.

Del Preterito perfetto dell' Infinito, quando significa tempo, modo, o maniera.

Quando il Preterito perfetto dell' Infinito è retto dal Verbo كورمك *ǵörmèlḱ*, significa tempo, modo, o maniera,

co-

come بن سنك اوده مه كلديككى كوردم *ben senin- odamà ǵel-diǵin-i ǵördüm* , io ho veduto , quando tu sei venuto in mia camera : سن بنم يازو يازديغمى كوردكمى *sen be-nim jazy jazdyghymy ǵördün-mü ?* tu hai veduto, come , o in che maniera io scrivo ?

Del Preterito perfetto dell'Infinito , quando è retto dal Verbo Impersonale وار var , *e* يوق jok .

Il Preterito perfetto dell' Infinito si usa alle volte col Verbo Impersonale وار *var* , e يوق *jok* ; e conforme alle voci del Verbo Sostantivo ايم *im* , colle quali si trova congiunto , porta il significato di tutti i Tempi passati dei Modi Finiti , come

Modo Indicativo .

بنم سوديكم وار *benim sevdiǵim var* , io qualche volta ho amato .

سوديكم وار ايدى *sevdiǵim var ydy* , io qualche volta avevo amato .

سوديكم وار ايمش *sevdiǵim var ymyś* , si dice , che io qualche volta avessi amato .

Modo Indicativo .

بنم سوديكم يوق *benim sev-diǵim jok* , io non ho mai amato .

سوديكم يوغيدى *sevdiǵim jogh ydy* , io non avevo mai amato .

سوديكم يوغيمش *sevdiǵim jogh ymyś* , si dice , che io non avessi mai amato .

Modo Sunbjuntivo.

سوديكم وار ايسه *sevdiğim var ysa*, se mai io ho amato.

سوديكم وار ايسه ايدى *sevdiğim var ysa idy*, se io avevo qualche volta amato.

سوديكم وار ايسه ايمش *sevdiğim var ysa imyś*, o سوديكم وار ايمش ايسه *sevdiğim var ymyś ysa*, se si dice, che io qualche volta avessi amato.

سوديكم اولسه *sevdiğim olsà*, se mai io avessi amato.

سوديكم اولسيدى *sevdiğim olsà idy*, se io per l'avanti qualche volta avessi amato.

Modo Subjuntivo.

سوديكم يوغيسه *sevdiğim jogh ysa*, se io non ho mai amato.

سوديكم يوغيسه ايدى *sevdiğim jogh ysa idy*, se io non avevo mai amato.

سوديكم يوغيسه ايمش *sevdiğim jogh ysa imyś*, o سوديكم يوغيمش ايسه *sevdiğim jogh ymyś ysa*, se si dice, che io non avessi mai amato.

سوديكم اولمسه *sevdiğim òlmasa*, se io non avessi mai amato.

سوديكم اولمسيدى *sevdiğim òlmasa idy*, se io per l' avanti non avessi mai amato.

Modo Indicativo.	*Modo Indicativo.*
سنك سوديكك وار *senin-sevdigin-var*, tu qualche volta hai amato, &c.	سنك سوديكك يوق *senin-sevdigin-jok*, tu non hai mai amato, &c.

Vedi il resto nelle Conjugazioni.

Del Futuro semplice dell' Infinito, quando è retto dal Verbo استمك *istemèlt.*

Il Futuro semplice dell' Infinito, quando sta innanzi al Verbo استمك *istemèlt*, ha forza di Presente, e di Preterito imperfetto, come سنك كلجككى استرم *senin-gelegegin-i istèrim*, voglio, che tu venga: سنك كلجككى استرايدم *senin-gelegegin-i istèr idim*, volevo, che tu venissi.

Del Dativo del Futuro semplice dell' Infinito.

Il Dativo del Futuro semplice dell' Infinito molte volte si usa in cambio del Gerundio in هجك ايكن *egeg ilken* col Nominativo innanzi, e col Caso del Verbo, donde nasce, come قرنداشم اسپانيايه كيده‌جكينه انابولييه كتدى *kardasym Yspanijajà gidegeginè Anabolujà gitdi*, il mio fratello in vece d' andar in Ispagna è andato a Napoli.

Del

Del Futuro semplice dell' Infinito, quando è retto dal Verbo كلمك *ǵelmèk.*

Il Verbo كلمك *ǵelmèk* usato impersonalmente col Futuro semplice dell' Infinito significa l' istesso, che *aver voglia*, come سنى دوكه جكيم كليور *senì döǵeǵeǵim ǵelijor*, mi viene la voglia di bastonarti.

Dell' Infinito unito agli Affissi di possessione, e retto dai Nomi, e Preposizioni.

L' Infinito, quando non dipende dal Verbo Finito, non si può usare, se non coi Nomi, e Preposizioni ده *de*, ايله *ile*, كبى *ǵibì*, ايچون *içiün*, برو *berì*, كوره *ǵörè*, اوزره *üzrè*, سببيله *sebebì ile*, سببندن *sebebindèn*, قدر *kadar*, وقت *vakt*, زمان *zamàn*, e simili, come si può vedere dai seguenti esempj.

سز كليسايه وارمكزده نيچون قزلريكزى برابر كوترمزسكز *siz kilisejè vàrman-yzda niçiün kyzlaryn-yzỳ beràbèr ǵötürmèzsin-iz?* quando voi andate in Chiesa, perchè non portate insieme le vostre figlie? سز الله غدر ايتمكزله جنته نايل اوله مزسكز *siz elè ghadr etmen-izile gennetè nailolàmazsyn-yz*, voi col far torto al prossimo non potrete acquistar il Paradiso: بن سنى سومكدن اوترى سكا بو قدر نصيحت ايده يورم *ben senì*

seni sevmemdèn ötürü san-à bù kadar nasihat edèjorum , io ti ammonisco tanto , perchè ti amo : قرنداشكك امنانبوله كلمسى سببيله o سببندن بنده بر قاچ پاره قازندم *kardašyn-yn- Ystambolà gelmesi sebebi ile* , o *sebebindèn bènde bir kač parà kazandym* , per la venuta , o a cagion della venuta del tuo fratello in Costantinopoli io ancora ho guadagnato qualche quattrino : سن قره دكزه كتديككده چوق فورطنه چكدكمى *sen Karà den-izè gitdigin-dè čiok furtunà čekdin-mi?* tu nell' andar al Mar Negro hai sofferto molte burrasche ? بن سنى كورديكمله o كورديكم كبى طانيدم *ben seni gördügium ile* , o *gördügium gibi tanydym* , io tostoche , o subito che ti viddi , ti conobbi : بن سنى سوديكمدن اوترى o سوديكم ايچون سكا بو قدر نصيحت ايده يورم *ben seni sevdigimdèn ötürü*, o *sevdigim ičiün san-à bù kadar nasihat edèjorum* , io ti ammonisco tanto,perchè ti amo : قرنداشك قره دكزه كتديككدن برو كيفنى دوزده مدى *kardašyn- Karà den-izè gitdigindèn beri kejfini düzedèmedi* , il tuo fratello da che è stato nel Mar Negro non ha potuto ancora ricuperare la salute : بن تركجه يى المدن كلديكى قدر سكا اوكردرم *ben Türkčeji elimdèn geldigi kadar san-à ögredirim* , io per quanto mi sarà possibile t'insegnerò la lingua Turca : قرنداشك اولنديكى وقت ايو دوكن

ايدمدى

ايتديمى *kardašyn- evlendiği vakt eji düğün etdimi* ? il tuo fratello, quando si è accasato, ha fatto delle belle nozze ? سن كليسايه كتديككك زمان بنم ايچونده دعا ايدرميسن *sen kiliseje gitdiğin- zamàn benim içinde dua edèrmisin* ? tu, quando vai in Chiesa, preghi anche per me ? سن تركجهيى بو قدر بلديككه كوره چوقدن باش ترجمان اولملو ايدك *sen Türkčeji bù kadar bildiğin-è görè čiokdàn baš terğimàn olmaly idyn-*, tu sapendo così bene la lingua Turca dovevi esser fatto Primo Dragomanno da molto tempo : بز بو شيلرى سزه كورديكمز اوزره نقل ايدرز *biz bu šejleri sizè gördüğümüz üzrè nakl edèriz*, noi vi racconteremo queste cose conforme le abbiamo vedute : اوق يلانى اويله بر زهرلو يلاندركه انسانى صوقديغى برله هلاك ايدر *ok jylany öjlè bir zehirli jylàndyrki insany sòkdughù birlè helak edèr*, il saettone è un serpente sì velenoso, che appena morso l' uomo l' uccide : بن سزه كلديكم كون بونده بر بيوك يانغين اولدى *ben sizè geldiğim gün bundà bir böjük janghyn oldù*, quì successe un grand' incendio nell'istesso giorno, in cui io venni da voi : اسبانبوله كيدهجكك وقت بكا خبر ايله *Ystambolà gideğeğin-vakt ban-à chabèr ejlè*, fami sapere, quando hai d' andar in Costantinopoli.

CA-

CAPITOLO XII.

Della Costruzione del Verbo Impersonale كرك *gerèlì* .

Il Verbo Impersonale كرك *gerèlì* unito alle terze persone Singolari del Verbo Sostantivo ايم *im* si usa personalmente colla seconda Voce dell' Imperfetto del Subjuntivo, e impersonalmente col Presente dell' Infinito, e significa debito, obbligo, e necessità di far una cosa, come

Presente.

Sing. بن سنی سوسم كرك *ben senì sevsèm gerèlì*, o كركدر *gerèlìdir*, bisogna, che io ti ami.

سن بنی سوسك كرك *sen benì sevsèn-gerèlì*, bisogna, che tu mi ami.

او بنی سوسه كرك *o benì sevsè gerèlì*, bisogna, che quello mi ami.

Plur. بز سنی سوسك كرك *biz senì sevsèlì gerèlì*, bisogna, che noi ti amiamo.

سز بنی سوسكز كرك *siz benì sevsen-iz gerèlì*, bisogna, che voi mi amiate.

انلر بنی سوسه‌لر كرك *onlàr benì sevselèr gerèlì*, bisogna, che quelli mi amino.

Imperfetto.

Sing. بن سنی سوسم کرك ایدی *ben seni sevsèm ĝerèĝ idi*, bisognava, che io ti amassi.

سن بنی سوسك کرك ایدی *sen beni sevsèn- ĝerèĝ idi*, bisognava, che tu mi amassi.

او بنی سوسه کرك ایدی *o beni sevsè ĝerèĝ idi*, bisognava, che quello mi amasse.

Plur. بز سنی سوسك کرك ایدی *biz seni sevsèk ĝerèĝ idi*, bisognava, che noi ti amassimo.

سز بنی سوسکز کرك ایدی *siz beni sevsen-iz ĝerèĝ idi*, bisognava, che voi mi amaste.

انلر بنی سوسه لر کرك ایدی *onlàr beni sevselèr ĝerèĝ idi*, bisognava, che quelli mi amassero.

Infinito.

انی سومك کرك o کرکدر *onù semèlì ĝerèk*, o *ĝerèkìdir*, bisogna amar quello.

انی سومك کرك ایدی *onù sevmèlì ĝerèĝ idi*, bisognava amar quello.

CA-

CAPITOLO XIII.

Della Costruzione di alcuni Nomi Sostantivi.

Dei due Sostantivi posti insieme.

Quando nella Clausola s' incontrano due Nomi Sostantivi, che appartengano l' uno all' altro, è necessario, che si accordino in numero, o pure si faccia la risoluzione per il Participio اولان *olàn*, come استانبول تكورى اونبرنجى قسطنطيندن برو *Ystambòl teküri on biringi Kostantindèn berì*, fin dal tempo di Costantino undecimo Imperatore di Costantinopoli; o colla risoluzione استانبول تكورى اولان اونبرنجى قسطنطيندن برو *Ystambòl teküri olàn on biringi Kostantindèn berì*, fin dal tempo di Costantino undecimo, che fù Imperatore di Costantinopoli.

Del Sostantivo col Dativo.

I Nomi Sostantivi, quando si riferiscono l'uno all'altro, ancorchè non vi sia il Verbo ايم *im*, possono alle volte avere il Dativo in luogo del Genitivo, come اول ادم بابامه دوست قرنداشمه دوشمن *o adàm babamà dost, kardaşymà duşmàn*, quell' uomo è amico a mio padre, e nemico a mio fratello.

CA-

CAPITOLO XIV.

Della Costruzione di varj Nomi Adjettivi.

Del Nome Adjettivo col Dativo.

Alcuni Nomi Adjettivi hanno il Dativo di quella cosa, o persona, a cui si riferisce il lor significato; e questi sono فايدهلو *faidaly*, لايق *lajyk*, e simili, come خرستيانلره فايدهلو *Kristianlarà faidaly*, utile ai Christiani: بونلر پادشاهه لايق برهديهدر *bunlàr padišahà lajyk bir hedijèdir*, questi sono regali degni per un Imperatore.

Del Nome Adjettivo, che ha l' Ablativo.

Il Nome Adjettivo, quando significa *allontanato*, o *separato* da una cosa, o persona, come pure *sicuro*, *libero*, *immune*, *scevero* da qualche male, vuole innanzi di se l' Ablativo, come كوزدن اوزاق كوكلدنده اوزاقدر *gözdèn uzàk gön-üldènde uzàkdyr*, chi è lontano dagli occhi, è lontano anche dal cuore: الله سزى قورقودن و بلىدن امين ايليه *Allàh sizi korkudàn, ve beladàn emin ejlejè*, Iddio vi renda sceveri, e immuni dai timori, e malanni.

Del Nome Partitivo.

Quando si estrae una parte d' un numero, o quantità maggiore, il Nome del numero, e della quantità si mette

in

in Genitivo, il quale alle volte si lascia, e tacitamente s'intende dagli Affissi di possessione, co' quali il Nome Partitivo si trova congiunto, come خرستيانلرك ازى *Kristianlarỳnazỳ*, pochi dei Cristiani: دوردمزك برى *dördümüzün- birì*, alcuno di noì quattro: ايكنجيسى *ikingisì*, il secondo di loro, vi s' intende انلرك *onlarỳn-*: عقللوسى *akyllysỳ*, degli uomini il prudente, vi s' intende ادملرك *adamlarỳn-*.

Alle volte il Caso del Partitivo si mette anche in Ablativo, e allora il Nome Partitivo non si esprime cogli Affissi di possessione, come بو بزدندر *bu bizdèndir*, questo è del nostro corpo, paese, patria, o setta: شو اتمكدن بكا برلقمه وير *su ekmekdèn ban-à bir lokmà ver*, dami un boccone di quel pane.

Dei Nomi del Numero Cardinale, Distributivo, e di quelli, che significano numero indeterminato.

I Nomi del Numero Cardinale, e Distributivo, come pure quelli, che significano numero indeterminato, quando si aggiungono ai Nomi Sostantivi, non solamente restano indeclinabili, come tutti gli altri Adjettivì, ma anche tolgono dai Sostantivi Plurali la finale sillaba لر *ler*, o *lar*, come دون استانبولده ايكى ادم دوكشلر *dün Ystamboldà iki*

adàm

adùm dögmiišlèr, si dice, che jeri in Costantinopoli abbiano bastonato due persone: هر بریکزه اوچر غروش ویره‌یم می *hèr birin-izè üčèr ghrùš vereimmi?* volete, che io dia tre Piastre a ognuno di voi? بوکون بزه چوق پاپاس کلدی *bu ğiün bizè čiòk papàs ğeldi*, oggi son venuti da noi molti Sacerdoti.

Il Nome Distributivo si usa, quando si vuol dividere un numero in parti uguali, come شو کتابلری برر برر تمیزلملو *šu kitablary birèr birèr temizlemeli*, bisogna nettare questi libri a uno a uno: اوچ درهم کومش الدم درهمی اونبرر پاره‌یه *üč drem ğiümüš aldym, dremi on.birèr parajà*, ho comprato tre dramme d' argento a undici Parà la dramma: بو اوك دوردر پنجره‌لو ایکی اوده‌سی وار *bu evin-dördèr pengereli iki odasy var*, questa casa ha due camere di quattro finestre: هر بریمزه قرقر غروش ویردیلر *hèr birimizè kyrkàr ghrùš verdilèr*, hanno dato ad ognuno di noi quaranta Piastre.

Del Nome Comparativo, e Superlativo.

Il Nome Comparativo, e Superlativo vogliono innanzi di se l' Ablativo di quella persona, o cosa, colla quale si fa la comparazione, come علم شکردن طاتلودر *ilm šekerdèn tatlydyr*, la scienza è più dolce del zucchero, o che il

zuc-

zucchero : اوغلی باباسندن عقللو *oghlù babasyndàn akylly*, il figlio è più savio, che il padre, o del padre : قزی اناسندن چوق بلور *kyzy anasyndàn ciok bilir*, la figlia sa più della madre, o che la madre.

Ma quando in lingua Italiana si esprime il Superlativo coll' articolo *il*, o *la*, in Turco si mette il Positivo cogli Affissi di possessione della terza persona, e colla particola اك *en-*, o senza, il Nome della cosa superata va in Genitivo, come استانبوللولرك عالمی o اك عالمی بودر *Ystambollu-laryn- alimi*, o *en- alimi bu dur*, questo è il più erudito dei Costantinopolitani.

Quando poi ne' gradi di comparazione si trovano due Infiniti, il secondo Infinito, che esprime la cosa superata, va in Ablativo colla particola ایسه *ise*, o senza, come یازمق اوقومقدن ایودر *jazmàk okumakdàn ejidir*, è meglio scrivere, che leggere : بونی بویله ایتمه‌دن ایسه ایتمامسی o ایتمامك اولی در *bunù böjlè etmedèn ise*, *ètmemesi*, o *ètmemek evlàdyr*, è meglio di non fare questa cosa, che di farla in questa maniera.

Della Costruzione de' Pronomi Possessivi.

I Nomi Possessivi quantunque si adoperino coi loro

 Affis-

Affissi, o Reciprochi, come sufficientemente si è dimostrato nella Prima Parte di questa Grammatica, pure quelli della prima, e seconda persona del Numero Plurale alle volte si trovano usati anche senza quelle aggiunte, come بزم او *bizìm ev* la nostra casa: بزم قويو *bizìm kujù*: il nostro pozzo: بزم خذمتكار *bizìm chyzmetkiàr*, il nostro servo: بزم اوده *bizìm odà*, la nostra camera, e molti altri simili Sostantivi, che ti saranno insegnati più dall' uso, che dalla Regola.

Della Costruzione de' Nomi Relativi indefiniti.

I seguenti Nomi Relativi, quando non si mettono coll' interrogazione, vogliono il Subjuntivo.

كيم *kim*, chi, نه *ne*, quelche, قنغمز, *hànghymyz*, chiunque di noi, كمسه *kimse*, se alcuno, con i composti هركيم *hèr kim*, هركيمكه *hèr kimki*, chiunque: هرنه *hèr ne*, هرنكه *hèr neki*, qualunque cosa: بركمسه *bir kimse*, se alcuno: هيچ بركمسه *hiċ bir kimse*, se mai alcuno: هر قنغمز *hèr hànghymyz*, chiunque di noi altri. كيم كلورسه كلسون *kim ğelirse ğelsin*, chi vuol venire che venga: نه ايده جك ايسك ايله *ne edeğèğ isen- ejlè*, fà quel, che hai da fare, o vuoi fare: قنغيسى كلورسه كلسون *hànghysy* ğe-

ğelirse ğelsin , chiunque di loro vuol venire che venga : كمسه o برکمسه o هیچ برکمسه کلورسه اچمه قپویی *ľkimse* , o *bir ľkimse* , o *hič bir ľkimse ğelirse àčma kapujù* , se alcuno viene , non aprirgli la porta : هرکیم o هرکیمکه کلورسه دیکه اوده دکلم *hèr ľkim* , o *hèr ľkimľki ğelirse deľi evdè değilim* , chiunque viene , digli , che non sono in casa , هر قنغیکز کلورسکز کلیك *hèr hànghyn-yz ğelirsen-iz ğèlin-* , chiunque di voi altri vuol venire che venga , هرنه ایدهیورسك کوریورم *hèr ne edèjorsan- ğörüjorum* , io sto osservando tutto quel , che fai : هرنه یازلدی ایسه دویدق *hèr ne jazyldy isa dujdùk* , abbiamo saputo tutto quel , che è stato scritto .

CAPITOLO XV.

Della Costruzione di alcuni Adverbj.

Degli Adverbj di numero indeterminato, di tempo, e di modo.

I seguenti Adverbj , che significano numero indeterminato , tempo , e modo , quando si usano senza interrogazione , vogliono sempre il Subjuntivo .

Adverbj di numero indeterminato . نقدر *nèkadar* , tanto: هرنقدر *hèr nekadar* , ogni volta che : قاچ کره *kač ľkerrè* , قاچ دفعه *kač def-a* , ogni volta che .

بن

بن كندومى نقدر سورسم سنيده اولقدر سورم *ben ǵendl-mi nèkadar sevèrsem , senide òkadar sevèrim* , tanto ti amo , quanto me stesso : سن هر نقدر بورايه كليورسك قرنداشمله غوغا ايده‌يورسن *sen hèr nèkadar bùraja ǵelijor-san- , kardaśym yla kavghà edèjorsun* , tu ogni volta che quì vieni , contrasti con mio fratello : بن قاچ كره o قاچ دفعه سزى ارادم ايسه بولمدم *ben kać kerrè* , o *kać defa sizi aradym ysa bulàmadym* , io ogni volta che vi ho cercato , non ho potuto mai ritrovarvi .

Adverbj di tempo . قچان *haćiàn* , قچانكه *haćiànlli* , نه‌زمان *ne zamàn* , نه زمانكه *ne zamànlli* , نه وقت *ne vakt* , quando , coi composti هر نه زمان *hèr ne zamàn* , هر نه وقت *hèr ne vakt* , ogni volta che : قچان استانبوله كيدرسك خدمتكاريميده برابر كوتر *haćiàn Ystambolà ǵidèrsen- chyzmet-lliarymyda barabàr ǵötür* , quando vai in Costantinopoli , prendi insieme anche il mio servo : قچانكه بر دخى بزم اوه كلورسك اوغلكيده برابر كتور *haćiànlli bir daha bizim evè ǵelirsen- , oghlun-ùda barabàr ǵetir* , quando verrai un altra volta in casa nostra,porti insieme anche il tuo figlio: نه زمان قرنداشك بورادن كچجك اولورسه ديكه بكا كلسون *ne zamàn kardaśyn- bùradan ǵećeǵèǵ olùrsa, delli ban-à ǵelsin* , quan-

do

do vedrai il tuo fratello passare di quà , digli , che venga da me : سن نه وقت طعام ايدرسك شراب ايچرميسن *sen ne vakt ta-am edèrsen- šaràb ičèrmisin* ? tu quando pranzi bevi del vino ? هرنه وقت بن سنى كوريورسم پدرك خاطريمه كليور *hèr ne vakt ben senì ǵörüjorsam,pederin- hatrymà ǵelijor*, ogni qual volta che io ti vedo , mi viene in mente il tuo padre : هرنه زمان پدريكى كوروسك بندن سلام ايله *hèr ne zamàn pederin-ì ǵörürsen- , bendèn selàm ejlè* , qualora vedrai il tuo padre , salutalo da mia parte .

Advebj di modo . نيجه *nìǰe* , نه اصل *nasyl* , نه شكل *ne šeklil* , come : نيجه‌كه *nìǰekli* , siccome : هرنه اصل *hèr nasyl* , هرنه شكل *hèr ne šeklil* , comunque .

بن نه شكل o نه اصل o نيجه ايدرسم سزده اويله ايدك *ben ne šeklil , o nasyl, o nìǰe edèrsem , sìzde öjlè edin- ,* come fo io , fate così ancora voi : نيجه اولورسه اولسون *nìǰe olùrsa olsùn* , sia come si voglia : سز نيجه‌كه بزى صايمزسكز بزده سزى اويله‌جنه آدم يرينه قوميز *siz nìǰekli bizì sajmàzsan-yz bìzde sizì öjleǰenè adàm jerinè komàiz* , siccome voi non ci stimate , così noi ancora non vi teniamo in verun conto : هرنه اصل o هرنه شكل ايدرسك ايله *hèr nasyl , o hèr ne šeklil edèrsen- ejlè* , fa comunque vuoi .

Si

Si noti, che نه شكل *ne sekil*, نه اصل *nasyl*, e نيجه كه *nigelki* significano anche *subito che*, o *tostoche*, come قرنداشك نيجه كه وزيرك قرشوسنه چقدى ايسه قورقوسندن بايلدى *kardaşyn- nigelki Vezirin- karşysynà çykdy isa, korkusundàn bajyldy*, il tuo fratello tostoche comparve avanti il Vesìr, svenne per la paura.

Degli Adverbj, o particole dinotanti desiderio.

Gli Adverbj, o le particole, che significano volontà, e desiderio, si usano non solamente coll' Ottativo, ma anche col Subjuntivo. Tali sono بولايكه *bolàjlki*, كاشكه *keşke*, الله ويرسون *allàh versin*, الله ويرسونكه *allàh versinlki*, الله ويره *allàh verè*, الله ويرسه *allàh versè*, الله ويريدى *allàh verèidi*, الله ويريديكه *allàh verèidilki*.

بولايكه *bolàjlki* si mette con tutti i Tempi dell' Ottativo, colla prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, e con tre penultimi Più che perfetti dell' istesso Modo, come بولايكه سويدم o سوسيدم *bolàjlki sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: بولايكه سومش اولم o سومش اولسم *bolàjlki sevmis olàm*, o *sevmis olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: بولايكه سومش اوليدم o سومش اولسيدم *bolàjlki sevmiş olàidym*, o *sevmiş olsàidym*, Iddio

vo-

volesse, che io avessi amato: بولایکه سوم o سوسم *bolàjlli sevèm*, o *sevsèm*, Iddio voglia, che io ami.

كاشكه *lleśllè* ha il Preterito imperfetto, e più che perfetto dell' Ottativo, la prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, e i tre penultimi Più che perfetti del medesimo Modo, come pure la prima Voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto del Subjuntivo di dovere, ed obbligo, come كاشكه سویدم o سوسیدم *lleślle sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: كاشكه سومش اولسم *lleślle sevmiś olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: كاشكه سومش اولیدم o سومش اولسیدم *lleślle sevmiś olàidym*, o *sevmiś olsàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato: كاشكه سوسم *lleślle sevsèm*, Iddio voglia, che io ami: كاشكه سوهجك اولسم *lleślle sevegèg olsàm*, Iddio voglia, che io abbia da amare: كاشكه سوهجك اولسیدم *lleślle sevegèg olsà idym*, Iddio volesse, che io avessi da amare.

الله ویرسون *allàh versìn* si usa con certe Voci del Preterito perfetto, e del Futuro dell' Ottativo, che in alcune persone hanno qualche rassomiglianza con quelle dell' Imperativo, come الله ویرسون سومش اولهیم *allàh versìn sevmiś olaìm*, Iddio voglia, che io abbia amato, سومش اولهسن

sev-

sevmiš olàsyn , سومش اولسون *sevmiš olsùn* . Plur. سومش اولهلم *sevmiš olalym* , سومش اولهسكز *sevmiš olàsyn-yz* , سومش اولسونلر *sevmiš olsunlàr* , الله ويرسون سوهيم *allàh versin sevèim* , Iddio voglia , che io ami , سوهسن *sevèsin* , سوسون *sevsin* . Plur. سوهلم *sevelim* , سوهسكز *sevèsin-iz* , سوسونلر *sevsinlèr* .

الله ويرسونكه *allàh versinki* si mette solamente coll' accennata Voce del Preterito perfetto , come الله ويرسونكه سومش اولهيم *allàh versinki sevmiš olaim* , Iddio voglia , che io abbia amato .

الله ويره *allàh verè* non solamente vuole il Preterito imperfetto , Perfetto , e Futuro dell' Ottativo , ma ancora il Preterito più che perfetto indefinito del Subjuntivo , come الله ويره سويدم *allàh verè sevèidim* , Iddio volesse , che io amassi : الله ويره سومش اولم *o* سومش اولسم *allàh verè sevmiš olàm* , o *sevmiš olsàm* , Iddio voglia , che io abbia amato : الله ويره سوم *allàh verè sevèm* , Iddio voglia , che io ami .

الله ويرسه *allàh versè* si mette colla prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo , come الله ويرسه سوسم *allàh versè sevsèm* , Iddio voglia , che io ami .

الله

الله ويريدى *allàh verèidi*, e الله ويريديكه *allàh verèidiki* si usano tanto col Preterito imperfetto, e più che perfetto dell' Ottativo, quanto coi due penultimi Più che perfetti del Subjuntivo, come *o* الله ويريدى *o* ويريديكه سويدم سوسيدم *allàh verèidi*, o *verèidiki sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: الله ويريدى *o* ويريديكه سومش اوليدم *o* سومش اولسيدم *allàh verèidi*, o *verèidiki sevmiś olàidym*, o *sevmiś olsàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato.

CAPITOLO XVI.

Del Gerundio, e Supino.

Il Gerundio in رايكن *o* ركن *er iken*, quando è congiunto col Presente, si esplica pel Presente, e quando è congiunto col Preterito perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, come انسان اويور ايكن سميرر *insàn ujùr iken semirìr*, l' uomo mentre dorme s' ingrassa: دون استانبوله كيدركن قرنداشكه راست كلدم *dün Ystambolà gidèr iken kardaśyn-à rast geldìm*, jeri mentre andavo in Costantinopoli incontrai il tuo fratello.

Il Gerundio in ەرك *erèk* si usa per dire un' azione continua, e non interotta, e alle volte si ripete ancora

per maggior energia, come قرنداشك كيدەرك كيدەرك باشدن چقەيور *kardaśyn- giderèk giderèk baśdàn cykàjor*, il tuo fratello a poco a poco va perdendo la testa, cioè comincia a impervertirsi.

Il Gerundio in نجه *inge*, quando è congiunto col Presente, e Futuro, si esplica pel Presente, e quando è congiunto coll' Imperfetto, e Perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, e Perfetto, come بن كلنجه سن صبر ايله *ben gelinge sen sabr ejlè*, abbi pazienza, finchè io venga: بن سويلينجه سن دكله *ben söjlejinge sen din-lè*, ascolta, mentre io parlo: سن سويله زيرا بن سويلينجه ايش باشقه اولور *sen söjlè, zira ben söjlejinge iś baśkà olùr*, parla tu, perchè se parlo io l' affare anderà diversamente: بزم اودە ايكى قناريه قوشمز وار ايدى برى اوتنجه اولبريدە اوتر ايدى *bizim evdè ilki kanàrja kuśumùz var ydy, biri ötünge ol biride ötèr idi*, noi avevamo in casa due Canarini, quando cantava uno, cantava anche l'altro: قرنداشك بنى كورنجه قاچدى *kardaśyn- beni görünge kaćdy*, il tuo fratello subito che mi ha veduto, è fuggito.

Il Supino è la Voce raddoppiata del Futuro dell' Ottativo, la quale, quando non si raddoppia, molte volte si ritro-

trova usata coi Verbi بلمك *bilmèk*, يازمق *jazmàk*, كلمك *gelmèk* nei seguenti, e somiglianti modi di dire: سن بوكتابى اوقويه بلورميسن *sen bu kitabỳ okujàbilirmisin*? tu sai leggere questo libro: دون ازقالدى قرنداشم اوله يازدى *dün az kaldỳ kardaşym ölèjazdỳ*, jeri poco mancò, che il mio fratello non morisse: دنيادهبويله شيلر اوله كلمشدر *dünjadà böjlè şejlèr olà gelmişdir*, tali cose sogliono essere nel Mondo.

CAPITOLO XVII.

Del Participio.

Il Participio partecipa del Nome, e del Verbo: partecipa del Nome, perchè si declina come i Nomi Adjettivi: partecipa del Verbo, perchè si costruisce, e significa tempo come i Verbi.

Il Participio ha la significazione Attiva, o Passiva secondo il Verbo, donde nasce; però il Participio passato in ديكم *digim*, o *dügüm*, ديغم *dyghym*, o *dughum*, e il Futuro in هجكيم *egegim*, يجكيم *jegegim*, هجغيم *agiaghym*, o يجغيم *jagiaghym* hanno sempre il significato Passivo, benchè vengano da Verbi Attivi; onde tutti quei Verbi, che non hanno l' Accusativo paziente, o non significano

 stato

stato, o moto, sono privi di questi Participj, come si può vedere nelle Conjugazioni.

Del Participio presente in ن , ان en , يان jen , ان an , *o* يان jan .

Il Participio in ن , ان *en* , يان *jen* , ان *an* , o يان *jan* , se si congiunge al Presente , e Futuro , si esplica pel Presente , e Futuro ; e se si congiunge all' Imperfetto , Perfetto , e Più che perfetto , si esplica pel Preterito imperfetto , Perfetto , e Più che perfetto , come اللهى سون كناهدن احتراز ايدر *Allahỳ sevèn ğünahdàn ihtiràz edèr* , chi ama Iddio , si astiene dal peccato : يارن استانبوله كيدن بزم الايى سير ايدر *jàryn Ystambolà ğidèn bizim alajỳ sejr edèr* , domani chi anderà in Costantinopoli , vedrà la nostra marcia : اسكى زمانلرده اولنمك استميان ادملر پاپاس اولورلر ايدى *eskì zamanlardà evlenmèk istèmejen adamlàr papàs olurlàr ydy* , nei tempi trasandati gli uomini , che non volevano accasarsi , si facevano Religiosi : مالطهدن كلان اسيرلرى كوردكمى *Maltadàn ğelèn esirlerì ğördün-mü* ? hai veduto gli schiavi , che sono venuti da Malta ? كچنلرده اسپانيادن كلان انفيهيى قاچه صاتدى ايدك *ğečenlerdè Yspànijadan ğelèn enfijejì kačià satdỳ idyn-* ? per quanto avevi

ven-

venduto il tabacco, che ne' giorni passati era venuto da Spagna? ايو حكيملر اجلدن عبارت اولان مرضلری طنورلر *eji hekimlèr egeldèn ibarèt olàn marazlary tanyrlàr*, i buoni medici conoscono le infermità, quando sono mortali, cioè i buoni medici conoscono quelle infermità, che sono mortali.

Del Participio indeclinabile presente in ر er, ر, ور ir, ر ür, ر, ار ar, ر yr, ر, ور ur.

Il Participio indeclinabile in ر *er*, ر, ور *ir*, ر *ür*, ر, ار *ar*, ر *yr*, ر, ور *ur*, quando si congiunge col Presente, e Futuro, si esplica pel Presente dell'Indicativo, e Futuro dell' Ottativo; e quando si congiunge coll' Imperfetto, Perfetto, e più che Perfetto, si esplica pel Preterito Imperfetto dell' Indicativo, e dell' Ottativo, come شنديكی عصرلرده اللهك امری اوزره حركت ايدر آدم از بولنور *sindiki asirlerdè Allahyn emri üzrè harekèt edèr adàm az bulunùr*, nei tempi presenti pochi si trovano, che operino secondo la legge di Dio: استانبولده طاليانجه‌يی ايو بلور آدم بوله‌مزسن *Ystamboldà Talijàngiajy eji bilir adàm bulàmazsyn*, non potrai trovare in Costantinopoli persona, che sappia bene l'Italiano: سنك باباك سوزينی سازينی بلوربر ترجمان ايدی *senin-*

babàn-

babàn- söziinii sazyny bilir bir tergimàn ydy, il tuo padre era un Dragomanno, che avea dell'intendimento: استانبولده ترکجه اوقوريازار ادم چوق *Ystamboldà Türkće okùr jazàr adàm ćiok*, in Costantinopoli vi sono molte persone, che sanno leggere, e scrivere in Turco.

L' istesso Participio in ر *er*, ور , ر *ir*, ر *iir*, ار , ر *ar*, ر *yr*, ور , ر *ur* si usa anche alle volte col Preterito perfetto dell' Indicativo del Verbo Reciproco اولمق *olmàk*, come سور اولدم *sevèr oldùm*, ho dovuto amare.

Del Participio passato in ديكم *digim*, *düğüm*, ديغم *dyghym*, *dughum*.

Il Participio in ديكم *digim*, *düğüm*, ديغم *dyghym*, *dughum* nella Voce non è niente differente dal Preterito perfetto dell' Infinito, ma nella costruzione è diverso; poichè il Preterito perfetto dell' Infinito vuole innanzi di se il Caso del Verbo, donde nasce, e il Participio richiede dopo di se come i Nomi Adjettivi un Sostantivo o espresso, o tacito, dal quale dipenda, come *o* سنك اوقوديغك كتابى اوقوديغك كتابى كوردم *senin- okudughùn- kitaby*, o *okudughùn- kitaby gördiim*, ho veduto il libro, che è stato letto da te: قرنداشك صاتون الديغى كتابى بكا كوستردى

kar-

kardaśyn- satỳn aldyghỳ kitabỳ ban-à gösterdì, il tuo fratello mi ha dimostrato il libro; che ha comprato : سچان يديكى اتمكى كتور بورايه *syčiàn jedigì etmejì getìr bùraja*, porta quì il pane, che è stato roso dai sorci : ويرديككى كتابى اوقومغه باشلدم *verdigin- kitabỳ okumaghà baśladym*, ho incominciato a leggere il libro, che mi hai imprestato.

Del Participio indeclinabile passato in مش *miś*, *müś*, *myś*, o *muś*.

Il Participio indeclinabile in مش *miś*, *müś*, *myś*, o *muś*, quando si congiunge al Presente, e Futuro, si esplica pel Preterito perfetto dell' Indicativo, e Ottativo; e quando si congiunge alla prima Voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo, si esplica per la medesima voce, come مابينكزده تركجه يى اوقومش وارمى *mabejnin-izdè Turkčeji okumùś vàrmy*? vi è alcuno tra di voi, che abbia studiato la lingua Turca? كوه يمش روبالرى نه كتوردك بورايه *güvè jemiś rubalarỳ ne getirdìn- bùraja*? perchè hai portato quì gli abiti, che hanno roso le tarle? بو ولايتده قريسى ايله غوغا ايتمامش ادم بولمزسن *bu vilajetdè karysỳ ila kavghà ètmemiś adàm bulàmazsyn*, in questo paese non potrai trovare persona, che non abbia contrastato colla sua

mo-

moglie : استانبولده لاطينجه يى اوقومش آدم بوليدم بو ولايته كلمزايدم *Ystamboldà Latingeji okumùś adàm bulàidym, bu vilajetè gelmèz idim*, se in Costantinopoli avessi trovato persona, che avesse studiato la lingua Latina, io non sarei venuto in questo paese.

Del Participio indeclinabile in دك *dik*, o دق *dyk*.

Il Participio indeclinabile in دك *dik*, o دق *dyk* nasce regolarmente dai Verbi Negativi; nella costruzione è simile al Participio indeclinabile passato in مش *miś*, ma nel significato è diverso, perchè secondo i Tempi, coi quali si trova congiunto, si può esplicare non solamente pel Preterito perfetto, ma anche pel Presente, come بو ولايتده كوزلر كورمدك شيلر كوريورز *bu vilajetdè gözlèr görmedik śejlèr görüjoruz*, in questo paese vediamo cose, che l' occhio umano non ha veduto ancora: بو ولايتده بلمدك صناعت قالمدى *bu vilajetdè bilmedik sana-àt kàlmady*, non è rimasta arte, che in questo paese non sia stata conosciuta: بزى بو ولايتده سومدك آدم چوق *bizi bu vilajetdè sèvmedik adàm ciok*, in questo paese sono molti di quelli, che non ci amano.

Del

Del Participio Futuro in ەجكيم *eğeğim*, يجكيم *jeğeğim*, ەجغيم *ağiaghym*, يغيم *o* يەجغيم *jağiaghym*.

Il Participio in ەجكيم *eğeğim*, يجكيم *jeğeğim*, ەجغيم *ağiaghym*, يغيم *o* يەجغيم *jağiaghym* si costruisce come il Participio passato in ديكم *diğim*, *düğüm*, ديغم *dyghym*, *dughum*. V. g. اوقويەجغك كتابى پەريكە كوستر *okuja-ğiaghyn- kitaby pederin-è göstèr*, dimostra al tuo padre il libro, che si deve da te leggere, o che tu hai da leggere: اوترەجغك او نه كوزل *oturağiaghyn- ev ne güzèl*! o come è bella la casa, in cui hai da abitare!

Del Participio indeclinabile futuro in ەجك *eğek*, يجك *jeğek*, ەجق *ağiak*, يجق *o* يەجق *jağiak*.

Il Participio indeclinabile in ەجك *eğek*, يجك *jeğek*, ەجق *ağiak*, يجق *o* يەجق *jağiak* si costruisce come i Participj indeclinabili in ر *er*, e in مش *miš*. V. g. قره دكزه كيدەجك كمى بومى *Karà den-izè ğideğèk ğemi bùmu*? questa è la nave, che ha da andare al Mar Nero? باق اق دكزه كيدەجك كمى وارمى *bak Ak den-izè ğideğèk ğemi varmy*, vedi, se vi è alcuna nave, che abbia da andare al Mediterraneo.

Molte volte questo Participio in ەجك *egelk*, يجك *jegelk*, ەجق *agiak*, يجق o يەجق *jagiak* si usa col Verbo ايم *im*, e significa tempo Futuro, ma congiunto con obbligo, e necessità di fare qualche cosa, come بن اويويەجغم *ben ujujagiughym*, io ho da dormire: بن كيدەجك ايدم *ben gidegèg idim*, io ero per andare, &c.

Del Participio indeclinabile in ملو, مەلو *meli*,
o ملو, مەلو, مالو *maly*.

Il Participio in ملو, مەلو *meli*, o ملو, مەلو, مالو *maly* significa obbligo, dovere, e necessità, e si usa col Verbo ايم *im*, e senza, come سنى سومەلوايم *seni sevmeli im*, io ti devo amare: بونى ايتمەلو *buniu etmeli*, bisogna far questo.

I Nomi finiti in وجى, يجى *igi*, *jigi*, *iigiii*, *jiigiii*, *ygy*, *jygy*, *ugiu*, *jugiu*, benchè non sieno Participj, nulladimeno si costruiscono coi Casi dei loro Verbi, come علم سويجى *ilm sevigi*, o علمى سويجى *ilmi sevigi*, amante della scienza.

CA-

CAPITOLO XVIII.

Delle Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

Le Preposizioni ده *de*, جه *ḡe*, دك *dek*, ايله *ile* si usano coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *e*: ـِ *i*: و *ö*: ـُ و *ü* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ه *e*, ى *i*, و *ü*, come اتده *etdè*, كونشده *ḡüneśdè*, شهرده *śehirdè*, زنجيرده *zinḡirdè*, كولده *ḡöldè*, بلبلده *bülbüldè*, كونده *ḡündè*, دوهده *devedè*, كديده *kedidè*, بوكوده *büḡüdè*: بلبلجه *bülbülḡe*, دوهجه *devège*, كديجه *kediḡe*: اتهدك *etèdek*, كونشهدك *ḡüneśèdek*, شهرهدك *śehirèdek*, زنجيرهدك *zinḡirèdek*, كولهدك *ḡölèdek*, بلبلهدك *bülbülèdek*, كونهدك *ḡünèdek*, دوهيهدك *devejèdek*, كدييهدك *kedijèdek*, بوكويهدك *büḡüjèdek*: ات ايله *et ile*, كونش ايله *ḡünèś ilē*, شهر ايله *śehìr ile*, زنجير ايله *zinḡìr ile*, كول ايله *ḡöl ile*, بلبل ايله *bülbùl ile*, كون ايله *ḡün ile*, دوه ايله *devè ile*, كدى ايله *kedì ile*, بوكو ايله *büḡù ile*, &c.

ده *da*, جه *ḡia*, دك *dak* si pospongono ai Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *a*: ى ـِ *y*: و *o*: ـُ و *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, ى *y*, و *u*,

come اوغلانده *oghlandà*, پرمقده *parmakdà*, قايقده *kajykdà*, قولده *koldà*, اودونده *odundà*, قويونده *kojundà*, اناده *ana-dà*, ارپه‌ده *arpadà*, قريده *karydà*, قويوده *kujudà*, اوغلانجه *oghlàngia*, قويونجه *kojùngia*, اناجه *anàgia*, قريجه *karygia*:
اوغلانه‌دك *oghlanàdak*, پرمغه‌دك *parmaghàdak*, قايغه‌دك *kajyghàdak*, قوله‌دك *kolàdak*, اودونه‌دك *odunàdak*, قوينه‌دك *kojunàdak*, انايه‌دك *anajàdak*, اريه‌يه‌دك *arpajàdak*, قرييه‌دك *karyjàdak*, قويويه‌دك *kujujàdak*.

La Preposizione ايله *ila* si usa coi Nomi della seconda Declinazione, che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, ى *y*, و *u*, come انا ايله *anà ila*, اريه ايله *arpà ila*, قرى ايله *karỳ ila*, قويو ايله *kujù ila*.

ايله *yla* regge i Nomi della prima Declinazione, che hanno per vocale una ا ـَ *a*: ى ـِ *y*: و *o*: و ـُ *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, come اوغلان ايله *oghlàn yla*, پرمغله *parmàgh yla*, قايغله *kajỳgh yla*, قول ايله *kol yla*, اودون ايله *odùn ýla*.

La Preposizione سز *siz* si mette coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *e*, o ـِ ى *i* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ه *e*, o ى *i*, come اتسز *etsìz*, كونشسز *giuneśsìz*, شهرسز *śehirsìz*, زنجيرسز *zingirsìz*, دوه‌سز *devesìz*, كديسز *kedisìz*. سز

سز *syz* si usa coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *a*, o ى ـِ *y* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, o ى *y*, come اوغلانسز *oghlansyz*, پرمقسز *parmaksyz*, قايقسز *kajyksyz*, اناسز *anasyz*, قريسز *karysyz*.

سز *süz* si mette coi Nomi, che hanno per vocale una و *ö*, o و ـُ *ü* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in و *ü*, come كولسز *gölsüz*, بلبلسز *bülbülsüz*, كونسز *günsüz*, بوكوسز *bügüsüz*.

سز *suz* si usa coi Nomi, che hanno per vocale una و *o*, o و ـُ *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in و *u*, come قولسز *kolsuz*, اودونسز *odunsuz*, قوينسز *kojunsuz*, قويوسز *kujusuz*.

La Preposizione كبى *gibi*, quando si pospone alla terza persona singolare del Presente, e Preterito dell' Indicativo, e al Futuro in هجك *egek*, &c. significa *parere*, e *come se*, V.g. ياغيور كبى *jaghajor gibi*, mi pare, che piove: ياغمش كبى *jaghmysh gibi*, mi pare, che ha piovuto: ياغجق كبى *jaghagiak gibi*, mi pare, che pioverà: ايدر كبى *eder* *gi-*

gibi, come se facesse: ايتمش كبى *etmiś gibi*, come se avesse fatto: قيش كلمش كبى صوق اوليور o ايدهيور *kyś gelmiś gibi. soùk olùjor*, o *edèjor*, fa freddo come se fosse venuto l'Inverno.

La Congiunzione dubitativa يوخسه *jòksa* si usa, quando gli sta innanzi la particola d' interrogazione مى *mi* in significato di dubbio, o di domanda, come بلهيم سن بو اودهٔ خدمتكارميسن يوخسه اغا *bileim sen bu evdè chyzmetlàrmysyn, jòksa aghà*, vorrei sapere, se in questa casa tu sei servo, o padrone.

Alle volte significa anche *altrimenti*, come اكرسن ديديكمى ايدرسك پك ايو يوخسه پشيمان اولورسن *èger dedigimì edèrsen-pelk eji*, *jòksa pìiśmàn olùrsun*, se tu farai quel, che ti dico, bene; altrimenti te ne pentirai.

La Congiunzione اكر *èger*, quand' è condizionale, vuole solamente quelle Voci del Subjuntivo, che significano condizione; e queste sono nel Subjuntivo semplice سورسم *sevèrsem*, سوهيورسم *sevèjorsam*, سوسم *sevsèm*, سودى ايسم *sevdì isem*, سومش ايسم *sevmiś isem*, سومش اولسم *sevmiś olsàm*, سوسيدم *sevsèidim*, سومش اولسيدم *sevmiś olsàidym*; e nel Subjuntivo di dovere سوهجك ايسم *seveg̀èg isem*, سوهجك

سوهجك اولسم *sevegèg olsàm*, سوهجك اولسيدم *sevegèg olsàidym*, سوهجك اولورسم *sevegèg olùrsam*, e la seconda e la terza persona di سوهجك ايسه ايدم *sevegèg ise idim*, in ambi i Numeri.

Le Congiunzioni Adversative هر نقدر *hèr nèkadar*, بله *bilè*, e دخی *dachì* hanno sempre dopo di loro il Subjuntivo, come قرنداشك تركجه يی هر نقدر اوقوسه ينه اوكرنه مز *kardasyn-Türkceji hèr nèkadar okusà gene ögrenèmez*, il tuo fratello per quanto studii la lingua Turca, pure non la potrà imparare: سن بويله برفنا آدمسن كه سنی خدمتكارك دوكسه بله o دخی حقی وار ديرايدم *sen böjlè-bir fenà adàmsynlki seni chyzmetlkaryn- dögsè bilè, o dachì, hakky var dèridim*, tu sei un uomo sì iniquo, che quand' anche ti bastonasse il tuo servo, direi, che ne ha ragione.

La Congiunzione finale كه *ki*, quando dipende dal tempo Presente, ha il Futuro dell' Ottativo; e quando dipende dal Preterito imperfetto, ne ha il Presente, come استرمكه اويمه كلهسن *istèrimki evimè gelèsin*, voglio, che tu venga in mia casa: استردمكه اويمه كليدك *istèridimki evimè gelèidin*, volevo, che tu venissi in mia casa.

La Congiunzione finale poi ديو *dijù* nell' uno, e nell'

altro

altro senso si mette o col Presente dell' Imperativo, o col Futuro dell' Ottativo, come قرنداشك بكا شو مكتوبى اوقو ديو رجا ايدەيور *kardašyn-ban-à šu mektübü okù dijü regià edèjor*; o قرنداشك بكا شو مكتوبى اوقويەيم ديو رجا ايدەيور *kardašyn-ban-à šu mektübü okujaim dijü regià edèjor*, il tuo fratello mi prega, che io legga questa lettera: دون خدمتكاريمه استانبوله وار ديو امر ايتدم *dün chyzmetkarymà Ystambolà var dijü emr etdim*; o دون خدمتكاريمه استانبوله وارسون ديو امر ايتدم *dün chyzmetkarymà Ystambolà varsyn dijü emr etdim*, jeri ho comandato al mio servo, che andasse in Costantinopoli.

Qualche volta la Congiunzione ديو *dijü* è causale; e allora vuole l'Indicativo, e si usa coi Presenti سورم *sevèrim*, سوەيورم *sevèjorum*, cogl'Imperfetti سوردم *sevèridim*, سوەيوردم *sevèjor ydym*, سورايمشم *sevèr imišim*, سوەيورايمشم *sevèjor imišim*, e coi Perfetti سودم *sevdim*, سومشم *sevmišim*, come بن سنى سورم ديو عالم بكا دوشمن اولدى *ben seni sevèrim dijü alèm ban-à düšmàn oldù*, tutti son divenuti miei nemici, perchè io ti amo.

La Congiunzione چونكه *čünki* vuole il Subjuntivo, che alle volte può mutare anche nell' Indicativo, come

چونكه

چونکه اویله ایسه بن گیدرم *čiiinkii öjlè ise ben ğidĕrim*, giacchè è così, io me ne vado: چونکه بو اوی صاتون الهجقسن نیچون بکا خبر ویرمیورسن *čiiinli bu evi satyn ala-ğiàksyn, ničiin ban-à habèr vèrmejorsun?* giacchè vuoi comprare questa casa, perchè non me ne dai avviso?

L'Interjezione آه *ah*, che serve al sospiro, si trova qualche volta congiunto col Modo Ottativo per significare volontà, e desiderio; e alle volte per energia si usa anche colla particola کاشکه *kèške*, come آه باباك سنی سویدی *ah babàn-seni sevèidi*, Iddio volesse, che il tuo padre ti amasse: آه کاشکه قرنداشك کلیدی *ah kèške kardašyn- ğelèidi*, Iddio volesse, che il tuo fratello venisse.

Le Interjezioni وای *vaj*, واه *vah*, آفرین *àferim*, اوشته *ištè*, الا *ala*, ما *na* vogliono il Dativo di quello, di cui si ha compassione, o si dice bene, o a cui si minaccia, o si dimostra una cosa, come وای سزه *vaj sizè*, guai a voi altri: اوشته سکا *ištè san-à*, eccoti: واه قرنداشکه *vàh karda-šyn-à*, povero tuo fratello: آفرین بکا *àferim ban- à*, viva io.

CAPITOLO XIX.

Varj Esempj per facilitar l' uso ai principianti di alcuni Tempi straordinarj, che si trovano in questa Gramatica.

Nel Modo Indicativo.

Per il Presente indefinito.

طوغروسنى سويله باباك تركجه بلورمى *doghrusunù söjlè babàn-Türkće bilirmi* ? dimmi il vero, il tuo padre sa parlar in Turco?

Per il Presente continuo, o determinato.

سويلديكم مكتوبى يازه‌يورميسن *söjledigim mektübü jazàjormusun* ? scrivi la lettera, di cui ti ho parlato?

Per l' Imperfetto indefinito.

بر وقت سز بزه چوق كلور ايدكز شمدى نيچون اوغرامیورسكز *bir vakt siz bizè ćiok gelir idin-iz, sindi ničiün oghràmajorsun-uz* ? voi una volta frequentavate la nostra casa, ora perchè non vi fate più vedere?

Per l' Imperfetto continuo, o determinato.

دون اويلين باغچه‌ده نه ياپيور ايدك *dün öjlein baghćedè ne japàjor ydyn-* ? jeri a mezzo giorno cosa facevi nel giardino?

Per

Per l' Imperfetto relativo.

قرنداشك اون ياشنده ايكن نحو اوقورايمش *kardaśyn- on jaśyndà illen nahv okùr umuś*, si dice, che il tuo fratello avendo l' età di dieci anni studiasse la Gramatica.

Per l' Imperfetto relativo continuo, o determinato.

دون اناك اوليور ايمش *dün anǹy- öliijor umuś*, ho sentito dire, che la tua madre jeri stesse per morire.

Per il Preterito relativo, o indefinito.

اوته كون قرنداشك كويه كتمش *öteje gün kardaśyǹ- köje gìtmiś*, ho sentito dire, che il tuo fratello jeri l' altro sia stato in villa: شو كتابى اوقومشميسن *śu kitabỳ okumùśmusun?* hai letto mai questo libro?

Per il Preterito doppio.

انلر بو دنياده اللهه كركى كبى عبادت ايتملريله اللهك امرينى اجرا ايتمش اولديلر *onlàr bu dünjadà Allahà ğereğì ğibì ibadèt etmelerì ile Allahỳn- emrinì igra etmìś oldulàr*, quelli col servire fedelmente Iddio in questo mondo, vennero ad eseguire li suoi precetti.

 Per

Per lo Più che perfetto remoto.

پدرك كلدى ايسه سفره دن قالقمش ايدم *pederin- ǵeldi ise, sufradàn kalkmyś ydym*, quando è venuto il tuo padre, già mi ero levato da tavola.

Per lo Più che perfetto relativo.

بز اوته كون كويدن كلور ايكن قرنداشك بزى كورمش ايمش *biz öteje gün köjdèn ǵelir iken kardaśyn- bizi ǵörmiiś imiiś*, noi l' altro jeri venivamo dalla villa; e il tuo fratello dice d' averci veduti.

Per il Futuro misto.

بن كويه كتميجك ايدم لكن پدرم كتديكندن بنده كيده جك اولدم *ben köjè ǵitmejeḡeǵ idim, làkin pederim ǵitdiǵindèn bènde ǵideḡèǵ oldùm*, io non volevo andar in villa, ma, perchè il mio padre è andato, ho dovuto andar anch' io.

Per il Futuro misto relativo.

قرنداشك كويه كتميجك ايمش لكن پدرك كتديكندن قرنداشنده كيده جك اولمش *kardaśyn- köjè ǵitmejeḡeǵ imiś, làkin pederin- ǵitdiǵindèn kardaśynda ǵideḡèǵ olmùś*, mi è stato detto, che il tuo fratello non voleva andar in villa;

ma

ma, perchè il tuo padre era andato, era stato obbligato di andare anche il tuo fratello.

Nel Modo Subjuntivo semplice.

Per il Presente indefinito.

بن سنكله بر دخی سویلشورسم الله بنم بلامی ویرسون *ben senin- ile bir daha söjleširsem, Allàh benim belamy versin*, Iddio mi dia il malanno, se io parlo con te un'altra volta.

Per il Presente continuo, o determinato.

باباك نره‌ده‌در باق اویویورسه دیکه قالقسون *babàn- nère- dedir? bak, ujùjorsa delli kalksyn*, dov' è il tuo padre? vedi, se dorme, digli, che si levi.

Per l' Imperfetto indefinito.

قرنداشك بورایه كلورسه ایدی هیچ الی بوش كلمزدی *kardašyn- bùraja ǵelirse idi, hič eli boš ǵelmèzdi*, quando veniva quì il tuo fratello, non veniva mai colle mani vote.

Per l' Imperfetto continuo, o determinato.

بن صرف اوقویورسه ایدم سن دخی چوجق ایدك *ben sarf okùjorsa idym sen dahà čioǵiùgh udun-*, quando io studiava la Gramatica, tu eri ancora fanciullo.

Per

Per l' Imperfetto relativo.

بابك كليسايه كيدرسه ايمش فقرايه چوق پاره داغدر ايمش

babàn- kiliseje ğidèrse imiš fukarajà čiok parà daghydyr ymyš, mi è stato detto, che il tuo padre quando andava in Chiesa, dispensava molto danaro ai poveri.

Per l'Imperfetto relativo continuo, o determinato.

قرنداشم اوته كون استانبوله كيده يورسه ايمش سزه راست كلمش

kardašym öteje ğün Ystambolà ğidèjorsa imyš, sizè rast ğelmiš, il mio fratello dice, che l' altro giorno andando in Costantinopoli vi abbia incontrato.

Questi Imperfetti relativi non si vedono praticati, se non alcune volte nelle terze persone.

Per la prima voce dell' Imperfetto.

شو او صاتلسه بن بيك غروشه الور ايدم *šu ev satylsà, ben bin- ghrušà alyr ydym*, se questa casa si vendesse, io la comprerei per mille Piastre.

Quando si piglia per il Presente.

اسكى دوست دوشمن اولماز اولسهده يراشمز *eski dost düšmàn olmàz, olsàda jarašmàz*, un amico vecchio non può esser nemico, e se lo è, non istà bene.

Per

Per il Perfetto determinato.

بن بو ولايته كلدى ايسم اون ياشنده ايدم *ben bu vilajetè ǵeldì isem, on jaśyndà idym*, quando io son venuto in questo paese, avevo l'età di dieci anni.

Per il Perfetto relativo, o indefinito.

باباك اولنمش ايسه يكرمى ياشنده ايمش *babàn- evlenmiś ise jiǵirmì jaśyndà imyś*, si dice, che quando il tuo padre si è ammogliato avesse l'età di venti anni: خواجم قرنداشمى دوكمش ايسه سكا نه *hoǵiàm kardaśymỳ döǵmiìś iise, san-à ne?* cosa t' importa, se hai sentito, che il mio maestro abbia bastonato il mio fratello? نه قساوت چكه يورسن قرنداشم شو ديديكك مكتوبى يازمش ايسه بن يازرم *ne kasavèt ćekèjorsun? kardaśỳm śu dediǵin- mektùbù jazmamyś ysa, ben jazàrym*, perchè ti affliggi? se il mio fratello non avrà scritto quella lettera, di cui m' hai parlato, te la scriverò io.

Per lo Più che perfetto determinato.

پدرك بو ولايته كلدى ايسه ايدى برابر بر خدمتكار كتوردى ايدى نه اولدى *pedèrin- bu vilajetè ǵeldì ise idi, berabèr bir chyzmetkàr ǵetirdì idi; ne oldù?* quando era

ve-

nuto il tuo padre in questo paese, avea portato insieme un servitore; cosa si è fatto di lui?

Per lo Più che perfetto remoto.

قرنداشك بو ولايته كلمش ايسه ايدى اولو دكل ايدى

kardašyn- bu vilajetè ğelmiš ise idi evlì değil idì, quando era venuto il tuo fratello in questo paese, non era ancora ammogliato.

Questi due Tempi alle volte non solo si pigliano l'uno per l'altro, ma anche in lor luogo si mettono spessissimo i Preteriti سودى ايسم *sevdì isem*, e سومش ايسم *sevmiš isem*.

Per lo Più che perfetto indefinito.

پدرك ديديكمى ايتمش اولسه بو قدر خسته اولماز ايدى

pederin- dediğimì etmiš olsà, bù kadar hastà olmàz ydy, se il tuo padre avesse fatto ciocche io gli avevo detto, non si sarebbe così ammalato.

Per la prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

بن قزل المه يه كتمش اولسيدم پاپايى كوردم *ben Kyzyl elmajà ğitmiš olsàidym Pàpajy görür üdüm*, se io fossi an-

andato in Roma, avrei veduto il Sommo Pontefice:
اكر ديديككك بويله اولسيدى بن بونى چوقدن ايتمش اولوردم
èǧer dediǧin böjlè olsàidy, *ben bunù ćiokdàn etmiś olùr udum*, se tu mi avessi detto così, io già avrei fatto questo da molto tempo.

Nel Modo Subjuntivo di dovere.

Per il Presente.

شو مكتوبى يازەجق ايسك يازيوخسه قوبوير بن يازەيم
śu mektübü jazaǧiàgh ysan, *jaz*, *joksa kòjver ben jazaim*, se tu vuoi scrivere questa lettera, scrivila, altrimenti lascia, che io la scriva.

Per l' Imperfetto determinato.

پدرم سزە كلەجك ايسه ايدى اويله اوقنمش ايدى *pederim sizè ǧeleǧèǧ ise idi öjlè okünmüś udu*, era già mezzo giorno, quando il mio padre voleva venire da voi: قرنداشك اولنەجك ايسه ايدى نيچون اولنمدى *kardaśyn evleneǧèǧ ise idi*, *nićiün evlènmedi?* se il tuo fratello voleva ammogliarsi, perchè non si è ammogliato?

Per l' Imperfetto relativo.

پدرك اناطوليه كيدەجك ايمش ايسه اسلامبولدە بر عظيم زلزله

زلزله قوپمش *pederin- Anadólujà ğideğèğ imiś ise , Ystam-boldà bir àzym zelzelè kopmùś* , mi è stato detto , che, quando il tuo padre voleva andare in Asia minore , era successo in Costantinopoli un gran terremoto .

Per la prima voce dell' Imperfetto .

پدرك سنى دوكجك اولسه جانكى چقارر ايدى *pederin- senì döğeğèğ olsà , ğianyn-y ̀cykaryr ydy* , se il tuo padre volesse bastonarti , ti bastonerebbe tanto , che ti lasciarebbe morto .

Per il Perfetto determinato .

شو اوى المجق اولدك ايسه بزه بلدر *śu evì alağiàgh oldùn- ysa , bizè bildir* , faci sapere , se hai risoluto di comprare questa casa : بن سزه كلجك اولدم ايسه بنى استمدكز شمدى كل ديو نيچون يالواريورسكز *ben sizè ğeleğèğ oldùm ysa , siz benì istèmedin-iz ; śindi ğel dijù niciùn jalvaryjor-sun-uz* ? quando io ho voluto venire da voi , non m' avete accettato ; ora per qual motivo mi pregate , che io mi porti in vostra casa ?

Per il Perfetto relativo .

كچنده قرنداشك كويه كيدهجك اولمش ايسه پدرك قليل اولمامش

نذ اصلی اولمامش *ğeċendè kardasyn- köjè ğideğèğ olmùś ysa, pederin- kail òlmamyś; asly ne?* mi è stato detto, che il tuo fratello ne' giorni passati avea voluto andare in villa, e che il tuo padre non gli avea permesso; quale n'è il motivo?

Per la prima voce del più che perfetto.

بن کویه کیدهجك اولسیدم شمدیهدك چوقدن کتمش ایدم *ben köjè ğideğèğ olsà idym, śindijèdek ćiokdàn ğitmiś idim*, se io avessi voluto andar in villa, già sarei partito da gran tempo.

Per il Futuro.

بن استانبوله کیدهجك اولورسم سنی برابر کوتروروم *ben Ystambolà ğideğèğ olùrsam seni beràbèr götürirüm*, se io avrò da andare in Costantinopoli, ti condurrò meco.

CAPITOLO ULTIMO.

Delle Figure Gramaticali, e della Particola Interrogativa می mi.

Le Figure Gramaticali, che formano il parlar figurato di questa Lingua, sono l' Enallage, l' Ellissse, e il Pleonasmo.

 L'Enal-

L' Enallage si usa, quando si prende un Numero, ò un Tempo, o un Modo per un altro, l' Infinito per il Nome Sostantivo, l' Adjettivo per l' Adverbio, il Senso Negativo per l' Affermativo, e l' Affermativo per il Negativo, come بزم اوده‌یی کوردکمی *bizim odajy gördün-mü?* per بنم اوده‌می کوردکمی *benim odamy gördün-mü?* hai veduto la mia stanza: سن بو کون اسطانبوله واررسن *sen bu gün Ystambolà varyrsyn* per سن بو کون اسطانبوله وار *sen bu gün Ystambolà var*, va tu oggi in Costantinopoli: بن سنك عليم اولديغكى بلدم *ben senin- âlim oldughun-ù bildim* per بن سنك عليم اولديغكى بلورم *ben senin- âlim oldughun-ù bilirim*, io so, che tu sei dotto: دنیاده انسانك یاشامسی بر بیوك دردر *dünjadà insanyn- jašamasy bir böjük derdklir*, la vita dell' uomo in questo Mondo è un gran travaglio: قرنداشك بو قدر عزته کندونی لایق کورمیور *kardašyn- bù kadar izzetè gendini lajyk görmejor*, il tuo fratello non si reputa degno di tanto onore, cioè si reputa indegno di tanto onore: بو بر بیوك قباحتدر *bu bir böjük kabahàtdyr*, questa è una gran colpa, cioè non è picciola.

L'El-

L' Ellisse consiste nel tacere qualche parte dell' orazione, che già per il senso tacitamente s'intende, come ايولر جنتك وفنالر جهنمك *ejilèr ğennetin-, ve fenalàr ğehennemin-*, vi s'intende در *dir*: قرنداشك سومش *kardaşyn- sevmiş*, o قرنداشك اوده دكل *kardaşyn- evdè değil*, cioè قرنداشك سومشدر *kardaşyn- sevmişdir*, o قرنداشك اوده دكلدر *kardaşyn- evdè değildir*: بزه دعا ايله *bizè du-à ejlè*, vi s'intende اللهه *Allahà*.

Il Pleonasmo si fa, quando nel discorso si accompagna con il Verbo qualche Nome senza alcuna necessità, o pure quando si aggiunge all' ultima vocale dei Gerundj in وب *ip*, *üp*, *yp*, *up* il Verbo ويرمك *vermèk*, come يازو يازمق *jazy jazmàk*, cioè يازمق *jazmàk*, scrivere; يازيوير *jazyver*, cioè ياز *jaz*, scrivi.

La Particola مي *mi* si adopera nelle interrogazioni, che non sono accompagnate coi Nomi Relativi, e cogli Adverbj interrogativi di luogo, di tempo, di numero, e di modo, e si pospone sempre fuorchè col Verbo Sostantivo, e Ausiliare اولمق *olmàk*, e perciò si dice سن اودهميسن *sen evdèmisin*? tu sei in casa? سن بني سورميسن *sen*

be-

benì sevèrmisin? tu mi ami? سن بو ولايتده بردخی کلورمی ایدک *sen bu vilajetè bir daha ģelirmi idin-?* tu verresti un altra volta in questo paese? Ma si noti, che la Particola Interrogativa می *mi* si proferisce in quattro maniere; cioè *mi*, *mii*, *my*, e *mu*. La prima si usa coi Verbi della prima, seconda, terza, e quarta Conjugazione, e coi Nomi, che hanno nell' ultima sillaba la vocale *e*, o *i*. La seconda si adopera coi Verbi della quinta, e sesta Conjugazione, e con quei Nomi, che rilevano la finale sillaba colla vocale *ii*. La terza si trova coi Verbi della settima, ottava, nona, e decima Conjugazione, e coi Nomi, che nell' ultima sillaba hanno la vocale *a*, o *y*. La quarta serve ai Verbi dell' undecima, o duodecima Conjugazione, e a quei Nomi, ne' quali l' ultima sillaba si forma colla vocale *u*. Eccone gli Esempj.

سویله مرادك نه اومی *söjlè muradỳn- ne? evmi?* dimmi cosa desideri? forse qualche casa? بو بالق دیریمی *bu balỳk dirìmi?* questo pesce è vivo? بنی سورمیسن *benì sevèrmisin?* tu mi ami? بر دخی بنی دللرمیسن *bir daha benì dillèrmisin?* tu mi difamerai un altra volta? قرنداشکه اقچه

اقچه ويردكمى *kardaśyn-à ahćè verdin-mi*? tu hai dato del denaro al tuo fratello? قارلر اريديمى *karlàr eridimi*? le nevi si sono liquefatte? شو اوتن بلبلمى *śu ötèn bülbülmü*? è rosignuolo quel, che canta? دون سن بزى استانبولده كوردكمى *dün sen bizi Ystamboldà ǵördün-mü*? jeri ci hai veduto in Gostantinòpoli? چوق يورودكمى *ćiok jürüdün-mü*? hai camminato molto? شو كلان قريمى يوخسه ادممى *śu ǵelèn karymy, joksa adàmmy*? quel, che viene, è un uomo, o una donna? هيچ بنى عمركده اكدكمى *hić beni ümründè an-dyn-my*? ti sei mai rammentato di me in vita tua? هيچ اويله ادم بزى ارارمى *hić öjlè adàm bizi aràrmy*? può mai essere, che un uomo simile ci cerchi? شو اوى الورميسن *śu evi alyrmysyn*? vuoi comprare questa casa? شونى ايو قازيدكمى *śunù eji kazydyn-my*? l' hai ben raschiato? استديكك نه صومى *istediǵin- ne*? *sumu*? cosa vuoi? acqua? سن بو كون بزم قپوپى اوردكمى *sen bu ǵün bizim kapujù vurdùn-mu*? tu oggi hai picchiato la nostra porta? تركجه اوقورميسن *Türkće okùrmusun*? sai leggere in Turco?

Questa Regola della Particola مى *mi* si addatta anche al

al Verbo Sostantivo ايم *im*, come بو ارمنى ايدى لكن شمدى فرنكدر *bu Ermenì idi, làkin ŝindi Frenkdir*, questo era Armeno, però adesso è Latino: شو اتمك ايكى كونلكدر *ŝu ekmèk iki giünlükdür*, quel pane è di due giorni: قارنم اجدر *karnym aĝdyr*, ho fame: الله هر شيه قادردر *Allàh hèr ŝejè kadyrdyr*, Iddio è onnipotente: سنك قريك قاطولك دكل انجق رومدر *senìn- karyn-Katolik degil, angiak Rumdur*, la tua moglie non è Cattolica, ma è Greca.

AG-

AGGIUNTA

di Regole, e Osservazioni dell' Autore intorno all' Ortografia, e Prosodia Turca.

§. I.

Osservazioni sopra l' Ortografia.

Nella Lingua Turca i sensi del discorso sono talmente ben connessi, e concatenati insieme per mezzo di Periodi formati cogl' Infiniti, Gerundj, e Participj, che i Turchi stimando con ragione cosa superflua nei loro libri, e Scritture l' uso del punteggiare, fanno consistere tutta l' Ortografia della propria lingua soltanto nello scrivere le voci senz' alcun errore, e secondo l' uso praticato dai loro accreditati Autori. Noi però volendo mettere in qualche sistema questa difficil parte della Gramatica Turca, giacchè fin' al presente nessuno ha osato di trattarne *ex professo*, parleremo in primo luogo delle Lettere, che i Turchi adoperano per iscrivere le voci della propria lingua; indi procedendo coll' istesso metodo, che ci abbiam prefisso nella presente Gramatica, ridurremo questa nostra Ortografia in tante Osservazioni, quante sono le parti dell'Orazione, o sia del parlare Turco.

Delle Lettere.

I Turchi per iscrivere le voci della propria lingua non usano altri caratteri, che quelli della Lingua Araba, ai quali aggiungendo le quattro lettere, che prendono in prestanza dai Persiani, con un' altra, che è a loro peculiare, viene ad essere l'Alfabeto Turco di trentaquattro lettere, le quali sono:

ا *elif* *e, i, ü, a, y, u.*

ب *be* - *b.*

ت *te* *t.*

ث *se* *s.*

ج *ḡim* *ḡ* come *già, giè, gi, giò, giù.*

ح *ha* *h* di suono veemente.

خ *chy* *ch* come il χ dei Greci, ma di suono aspro.

د *dal* *d.*

ذ *zel* z pronunziata alla Francese.

ر *ry* *r.*

ز *ze* z alla Francese.

س *sin* *s.*

ش *šin* *š* come il ch dei Francesi.

ص *sad* *s* di suono gagliardo.

ض *zad* z alla Francese, ma di suono aspro.

ط *ty*

ط	*ty*	*t* di suono duro.
ظ	*zy*	*z* alla Francese, ma di suono gagliardo.
ع	*ajn*	*a*, *y*, *u* di suono gutturale.
غ	*ghain*	*gh* come la γ dei Greci.
ف	*fe*	*f*.
ق	*kaf*	*k* di suono aspro.
ك	*kkef*	*kk* come *chià*, *chiè*, *chi*, *chiò*, *chiù*.
ل	*lam*	*l*.
م	*mim*	*m*.
ن	*nun*	*n*.
و	*vav*	*v*.
ه	*he*	*h*.
لا	*lam elif*	la, lettera composta di ل *lam*, e ا *elif*.
ی	*je*	*j*.
پ	*pe*	*p*.
چ	*ćim*	*ć* come *cià*, *ce*, *ci*, *ciò*, *ciù*.
ژ	*je*	*j* alla Francese.
گ	*ghief*	*ģ* come *ghià*, *ghiè*, *ghi*, *ghiò*, *ghiù*.
ڭ	*saghyr-kkief*	n- nazale dei Francesi.

Tutte queste lettere sono consonanti, e per vocali si adoperano tre segni, chiamati —́ *üstün*, —̗ *esrè*, —̓ *ütrü*,

sopra li quali gettano la loro vibrazione le dette lettere; e perciò se i mentovati segni nell' accoppiatura si ritrovano con lettere di molle, e rimessa pronunzia, prendono il suono di *e*, *i*, *ü*; altrimenti si proferiscono come *a*, *y*, *u*; onde si dice per esempio بَ *be üstün be*, بِ *be esrè bi*, بُ *be ütrü bü*; قَ *kaf üstün ka*, قِ *kaf esrè ky*, قُ *kaf ütrü ku*. Però in alcune parole la vocale *ütrü* si trova pronunziata anche come *o*, e *ö*; e tali sono le seguenti حقه *hokkà*, vasetto, خروس *choròs*, gallo, خشنود *chośnūd*, contento, soddisfatto, بغدان *Boghdàn*, Moldavia, بغداى *boghdàj*, frumento, تحفه *töhfè*, cosa bella, e rara, دختر *dochtèr*, figlia, صفه *suffà*, sala, صكره *sòn-ra*, dopo, طپراق *topràk*, terra, طرتى *torty*, tartaro, طقوز *dokùz*, nove, عثمانلو *Ôsmānly*, Ottomano, غنجه *ghoncè*, boccia di fiori, قوالاق *kovalàk*, millantatore, قوان *kovàn*, alveare, قومق *kovmàk*, cacciare, mandar via, قيون *kojùn*, castrato, كوده *gövdè*, corpo, membra, كهنه *köhnè*, vecchio, usato, خوارده *chovardà*, vagabondo, لقمه *lokmà*, boccone, لدوس *lodòs*, Libeccio, مغل *Moghòl*, Mogòl, تخم *tochm*, semenza.

Li surriferiti segni di *üstün*, *esrè*, *ütrü* tal volta ancora si raddoppiano, e si proferiscono come *en*, *in*, *ün*, o *an*,

o *an*, *yn*, *un*; ma ciò avviene solamente nelle parole Arabe, e sopratutto in quelle, che i Turchi adoperano come Adverbj; ed eccone alcuni esempj: عموما *umūmen*, generalmente, جبرا *ḡebren*, violentemente, تبركا *teberrulken*, graziosamente.

Oltre le suddette vocali vi sono nell' Abici Turco cinque altri segni da notarsi, cioè ˇ *gezm*, ّ *teśdid*, ˜ *medd*, ء *hemzè elif*, è ' *uzùn elif*.

Gezm posto sopra le lettere è un contrassegno di mancamento di vocale, come اولمق *olmàk*, diventare.

Teśdid ha la proprietà di raddoppiare quelle lettere, alle quali è soprapposto, come جنت *ḡennèt*, Par diso.

Medd si mette sopra l' ا *elif*, e serve per allungarlo, come آدم *ādèm*, Adamo, o Uomo.

Hemzè elif è una specie di ا *elif*, il quale non solamente ha il suono di *é*, *í*, *ǘ*, ma anche la proprietà di comprimere le sillabe, cioè a dire di togliere la vibrazione da qualunque lettera, che gli stia innanzi; e nel principio della dizione si scrive sempre come ا *elif*, e nel fine alle volte come ى *je*. E.g. دائما *dā-imā*, sempre, مؤدب *müeddeb*, modesto, شئ *śej*, cosa, مسئله *mes-elè*, quesito, proposizione,

ne, سؤال *süāl*, dimanda, اكرام *ikrām*, accoglienza, دونمهاى همايون *donanmài- hümājūn*, Armata Imperiale.

Uzùn elif ha molta convenienza col *medd*, perchè l' ufficio suo è parimente di allungare l' ا *elif*, quando è nel mezzo, e nel. fine della dizione, come a cagion d' esempio in اكرام *ikrām*, accoglienza, in سلطان *Sultān*, Sultano, in كتاب *kitāb*, libro, &c.

Tutti questi segni sono stati ammessi, e posti nell'Ortografia Turca puramente per i principianti, onde toltone il *Teśdid*, e il *Hemze*, essi in oggi non si adoperano, se non in pochi libri, come pure in alcune parole per isfugirne l' equivoco.

Dalle lettere del suddetto Alfabeto la prima, che è l'*elif*, quando si trova accompagnata nel principio della parola da qualche lettera di suono gagliardo, si proferisce come *a*, *y*, *u*, e colle lettere di dimessa, e moderata pronuncia si legge come *e*, *i*, *ü*; però nel mezzo, e nel fine della parola sempre prende il suono di *a*, e di *e*; e qualche volta ancora nulla opera come se non fosse nella dizione. E. g. اصلا *aslā*, mai, اصطلاح *ystylāh*, frase, اصول *usūl*, maniera; بابا *babà*, padre, كلان *gelèn*, vegnente; خواجه *chògia*, Maestro.

Le

Le lettere ث *se*, ظ *zy*, ض *zad*, e ع *ajn* presso i Turchi ad altro non servono, se non per iscrivere le parole Arabe; e la lettera ذ *zel* non solamente si adopera per le Arabe, ma anche per le Persiane.

Il و *vav* nel principio della parola, quando segue alla lettera ا *elif*, si legge come *ü*, *ö*, *u*, *o*, e ritiene l'istesso suono anche nel mezzo, e nel fine della parola, quando non ha vibrazione. E. g. اوست *üst*, sopra, اوکت *öğüt*, consiglio, ammonizione, اوزاق *uzàk*, lontano, اوق *ok*, freccia; کورك *kürèk*, pala, remo, کول *göl*, lago, قول *kul*, schiavo, servo, قول *kol*, braccio, pattuglia; اولو *ölü*, morto, cadavere, قپو *kapù*, porta.

Il ه *he* nel mezzo, e nel fine della parola, quando non vibra, si proferisce come *a*, ed *e*. E. g. موره *Mòra*, Morea, مورەدە *Mòrada*, in Morea; پنجره *pèngere*, finestra, پنجرەدە *pèngerede*, nella finestra.

Il ی *je* nel principio della dizione, quando succede a ا *elif*, si pronuncia come *i*, e *y*, e conserva il medesimo suono anche nel mezzo, e nel fine della parola, come appunto accade al *vav*. Eccone alcuni esempj. ایکی *iki*, due, ایغرب *yghryb*, rete; شیشه *šišè*, vetro, تحقیق *tahkyk*, vero, in vero; کمی *gèmi*, nave, قری *kary*, donna.

Dei

Dei Nomi.

In tutti quei Nomi Sostantivi, o Adjettivi, ne' quali l' ultima sillaba del Nominativo termina in consonante, si scrivono i Genitivi col ك *saghyr-kief*, i Dativi col ه *he*, gli Accusativi col ى *je*, e gli Ablativi colle lettere د *dal*, e ن *nun*; e di questa Regola sono anche tutti li Plurali, giacchè essi ancora nell' ultima sillaba del Caso retto terminano come i detti Nomi in consonante, cioè in لر *ler*, o *lar*. Però è da notarsi, che i Nomi terminati in ق *kaf* ancorchè sieno da annoverarsi tra i detti Nomi, ciò non ostante, quando non sono monosillabi, cambiano nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accusativo la detta lettera in غ *ghain*, come اياغك *ajàghỳn-*, del piede, اياغه *ajàghà*, al piede, اياغى *ajàghỳ*, il piede. Gli altri Nomi poi, che terminano nel Nominativo in vocale, vogliono nel Genitivo un ن *nun* innanzi al ك *saghỳr-kief*, e nel Dativo, e Accusativo un ى *je* innanzi al ه *he*, e al ى *je*, come انانك *anànỳn-*, della madre, انايه *anàjà*, alla madre, انايى *anàjỳ*, la madre; دوهنك *devènin-*, del cammello, دوهيه *devèjè*, al cammello, دوهيى *devèjì*, il cammello; قويونك *kujùnùn-*, del pozzo, قويويه *kujùjà*, al pozzo, قويويى *kujùjù*, il pozzo;

بوكونك

بوكونك *büğünün-*, della magia , بوكويه *büğüjè* , alla magia , بوكويى *büğüjü* , la magia ; كمينك *ğeminin-* , della nave , كمى يه *ğemijè* , alla nave , كمى يى *ğemiji* , la nave . Però il صو *su* , che parimente termina in vocale , sorte da questa Regola , poichè nel Genitivo in vece del ن *nun* riceve il ى *je* , come صو *su* , l'acqua , صويك *sujùn-* , dell' acqua , صويه *sujà* , all' acqua .

Dagli Adjettivi li numerali ايكى يوز *ilki jüz* , اوچ يوز *üć jüz* , دورت يوز *dört jüz* , بش يوز *bèś jüz* , التى يوز *alty jüz* , يدى يوز *jedi jüz* in oggi si scrivono congiuntamente , però in tal caso da ايكى يوز *ilki jüz* , التى يوز *alty jüz* , e يدى يوز *jedi jüz* si toglie il primo ى *je* , come ايكيوز *ilkijüz*, dugento , اوچيوز *üćjüz* , trecento , دورتيوز *dörtjüz* , quattrocento , بشيوز *bèśjüz* , cinquecento , التيوز *altyjüz* , seicento , يديوز *jedijüz* , settecento .

Tutti i Nomi , che hanno per vocale nell'ultima sillaba del Caso retto un *a* , *y* , *o* , *u* , aggiungendo le lettere ج *ğim* , e ق *kaf* al Nominativo , diventano Nomi Diminutivi , come اوغلان *oghlàn* , garzone , اوغلانجق *oghlànğyk* , garzoncello , بابا *babà* , padre , باباجق *babàğyk* , padrino ; قيون *kojùn* , castrato , قيونجق *kojùnğiük* , castroncino , قويو *ku-*

kujù, pozzo, قويوجق *kujùğiùk*, picciolo pozzo. Si fa parimente diminutivo ogni Nome, che ha nell' ultima sillaba la vocale *e* o *i*, o pure *ü*, se nel Caso retto gli si aggiungono le lettere ج *ğim*, e ك *kief*, come دوه *devè*, cammello, دوهجك *deveğik*, cammelluccio, بلبل *bülbül*, rosignuolo, بلبلجك *bülbülğiük*, picciolo Rosignuolo. Se in questi Nomi, e negli antecedenti l' ultima sillaba finisce in ق *kaf*, o ك *kief*, l' Ortografia esigge, che nel fargli diminutivi si tronchino, come اياق *ajàk*; piede, اياجق *ajàğyk*, pedino; كوپك *köpèk*, cane, كوپجك *köpèğik*, cagnolino.

Ogni qual volta un Diminutivo, che termina in ق *kaf*, volesse ricevere la lettera ز *ze* per rendersi più vezzeggiativo, si deve cambiare il ق *kaf* in غ *ghain*, come اوغلانجق *oghlànğyk*, اوغلانجغز *oghlanğyghàz*, garzoncello, باباجق *babàğyk*, باباجغز *babağyghàz*, padrino, قيونجق *kojùnğiùk*, قيونجغز *kojunğiùghàz*, castroncino, قويوجق *kujùğiùk*, قويوجغز *kujuğiùghàz*, picciolo pozzo.

Nella formazione dei Sostantivi locali si aggiunge il ل *lam*, e il ق *kaf*, ai Casi retti di tutti quei Nomi, che hanno per vocale nell' ultima sillaba del Nominativo un *a*, *y*, *o*, *u*, e il ل *lam*, col ك *kief*, si usa per li rimanenti,

co-

come مزار *mezàr*, sepolcro, مزارلق *mezàrlyk*, cimiterio, تاوق *tavùk*, gallina, تاوقلق *tavùklùk*, gallinajo; سروی *selvì*, سرویلك *selvìlìk*, bosco di cipressi, سوپرندی *süprüindü*, immondezza, سوپرندیلك *süprüindülük*, luogo d' immondezze.

L' Ortografia dei Nomi Verbali terminati in لك *lik*, o لق *lyk* è parimente di questa Regola, ma chi volesse un mètodo più agevole, unisca il ل *lam*, e il ك *kief* agl'Infiniti della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione, e il ل *lam*, e il ق *kaf* a quelli della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima.

La sillaba جی *ği* serve per formazione dei Nomi d'Artisti, e Professori, e secondo i Sostantivi, a' quali si aggiunge, si pronuncia *ği*, *ğy*, *ğiü*, *ğiu*. Tal' è anche la sillaba لو *lu*, o لی *li* nella formazione dei Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili; come pure il جه *ğe* nei Comparativi Diminutivi, e però si scrive اكمكجی *ekmekği*, panattiere, پابوچجی *pabùčğiù*, scarpajo, اشجی *ašğy*, cuoco, بوكوجی *büğiüğiü*, mago, یولجی *jolğiù*, viandante, یاردمجی *jardymğy*, ajutante; یوركلو *jurèkli*, coraggioso, اتلو *atly*, cavaliere, جانلو *ğianly*, animato, كومشلو *ğümüšlü*, inargentato,

to, صاچلو *saćly*, capelluto, كوزلو *ğözlü*, occhiuto, صولى *sulù*, acquoso, استانبوللو *Ystambòllù*, Costantinopolitano, روماللو *Ròmaly*, Romano, پارسلو *Parìslì*, Parigino, ارضروملو *Èrzürùmlü*, d'Arzerom, مسقولو *Moskòvlù*, Moscovito, لهلو *Lehlì*, Polacco, اسپانيالو *Yspànijaly*, Spagnuolo; كوزلجه *ğüzelğè*, un pò bello, o bella, عقللوجه *âkyllyğià*, un pò giudicioso, o giudiciosa.

Quando si adopera il ش, e il يش per formare dagl' Imperativi li Nomi Verbali, che terminano in *iś*, *jiś*, *üś*, *jüś*, *yś*, *jyś*, *uś*, *juś*; bisogna aggiungere giusta le Regole dell' Ortografia il ش agl' Imperativi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, e il يش a quelli della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima, come سو *sev*, سوش *sevìś*, l' innamoramento, كور *ğör*, كورش *ğörüś*, il vedere, ال *al*, الش *alyś*, il prendere, اور *vur*, اورش *vurùś*, il battere; يه *je*, يهيش *jejìś*, il mangiare, يورو *jürü*, يورويش *jürüjüś*, la camminata, ارا *arà*, ارايش *aràjyś*, il cercare, اوقو *okù*, اوقويش *okùjùś*, il leggere, &c.

Dei

Dei Pronomi.

Nel Pronome Personale بن *ben*, io, e nel suo Plurale بز *biz*, noi, gl' incrementi dei Casi obliqui non hanno diversa Ortografia da quella, che si suole praticare per i Nomi della prima Declinazione; si eccettuano però i Genitivi, e il Dativo Singolare, ne' quali si deve scrivere il م *mim*, in vece del ڭ *saghỳr-kief*, e l' ا *elif* in vece del ه *he*, e si deve trasmutare anche il ن *nun* del Caso retto in ڭ *saghỳr-kief* innanzi all' accennato *elif*, come بنم *benìm*, di me, بزم *bizim*, di noi, بڭا *ban-à*, a me.

L' Ortografia del Pronome سن *sen*, Tu, e del suo Plurale سز *siz*, Voi parimente è la medesima, che si usa nei Nomi della prima Declinazione, ma non ha altra eccezione fuorchè quella del Dativo Singolare, il quale quantunque voglia per incremento il ڭ *saghỳr-kief*, e l' ا *elif* come il precedente, pure alle volte si trova scritto anche coll' ا *elif*, ڭ *saghỳr-kief*, e ه *he*, come ساڭه *san-à*, a te.

Il Reciproco كندو *gendì*, esso, o essa ritiene in tutti i Casi del Numero Singolare la stessa Ortografia dei Nomi della seconda Declinazione, dovendosi scrivere كندو *gendì*, esso, o essa, كندونڭ *gendinin-*, di se, di esso, o di essa,

كندويه

كندويه *ğendinè*, a se, a esso, o a essa, كندويى *ğendini*, se, esso, o essa, كندودن *ğendindèn*, da se, da esso, o da essa: però dai Nominativi, e Ablativi dei Reciprochi Personali il و *vav* si toglie, e negli altri Casi si trasmuta in ى *je*; come كندم *ğendìm*, io medesimo, o medesima, كنديمك *ğendìmìn-*, di me medesimo, o medesima, كنديمه *ğendimè*, a me medesimo, o medesima, كنديمى *ğendìmi*, me medesimo, o medesima, كندمدن *ğendìmdèn*, da me medesimo, o medesima.

I Pronomi Demostrativi بو *bu*, questo, o questa, e شو *su*, codesto, o codesta ancorchè terminino nel Caso retto in vocale, pure la loro Ortografia è alquanto simile a quella dei Nomi della prima Declinazione; non avendo essi veruna variazione nelle penultime lettere dei Casi obliqui, come li Nomi della seconda Declinazione, se non nel solo Dativo, in cui il ن *nun* si cambia in ڭ *saghyr-kief*, e il ه *he* in ا *elif*, come بوڭا *bun-à*, a questo, o a questa, شوڭا *sun-à*, a codesto, o a codesta. Però il Pronome Demostrativo اول *o*, quello, o quella non è di questa Regola, dovendosi scrivere nel Gen. انك *onùn-*, di quello, o di quella; nel Dat. اڭا *on-à*, a quello, o a quella; nell'Acc. انى *onu*,

quello

quello, o quella, nell' Abl. اندن *ondàn*, da quello, o da quella; e nel Plurale انلر *onlàr*, quelli, o quelle; انلرك *onlaryǹ-*, di quelli, o di quelle, &c.

Nei Pronomi Possessivi gli Affissi della prima persona sono il م *mim*, e il مز *mim*, e *ze*; della seconda il ك *saghyr- kief*, e il كز *saghyr- kief*, e *ze*; e della terza il ى *je*; e il سى *sin*, e *je*. Il م, il ك, e il سى appartengono al Numero Singolare; il مز, e كز al Plurale; e il ى è comune ad ambedue i Numeri. Con tutto ciò il ك *saghyr-kief*, quando si trova negl' incrementi del Genitivo, giusta la moderna Ortografia si cambia in ن *nun*, come si vedrà in appresso dagli addotti esempj.

Dagli accennati Affissi il م, il ك, il مز, e il كز si usano con tutti i Nomi; ma il ى si aggiunge solamente ai Nomi della prima Declinazione, e il سى a quelli della seconda, come اوغلانم *oghlànym*, il mio garzone, انام *anàm*, la mia madre; اوغلانك *oghlànyn-*, il tuo garzone, اناك *anàn-*, la tua madre; اوغلانمز *oghlànymnyz*, il nostro garzone, انامز *anàmyz*, la nostra madre; اوغلانكز *oghlà-nyn-yz*, il vostro garzone, اناكز *anàn-yz*, la vostra madre; اوغلانى *oghlàny*, il suo garzone, اناسى *anàsy*, la sua madre.

Quando

Quando gli Affissi della prima, seconda, e terza persona del Numero Singolare si trovano coi Nomi della prima Declinazione, che terminino nel Nominativo Singolare in د *dal*, ر *ry*, ز *ze*, و *vav*, vogliono avanti di se nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accusativo il ى *je*, come اويمك *evimìn-*, della mia casa, اويمه *evimè*, alla mia casa, اويمى *evimì*, la mia casa; اوينك *evin-in-*, della tua casa, اوينه *evin-è*, alla tua casa, اوينى *evin-i*, la tua casa; اوينك *evinìn-* della sua casa, اوينه *evinè*, alla sua casa, اوينى *evinì*, la sua casa. Per ragione di questa Regola anche tutti i Plurali esigono nei Genitivi, Dativi, e Accusativi il ى *je*, quando stanno coi detti Affissi, come اولريمك *evlerimìn-*, delle mie case, اولريمه *evlerimè*, alle mie case, اولريمى *evlerimì*, le mie case; اولرينك *evlerin-in-*, delle tue case, اولرينه *evlerin-è*, alle tue case, اولرينى *evlerin-i*, le tue case; اولرينك *evlerinìn-*, delle sue case, اولرينه *evlerinè*, alle sue case, اولرينى *evlerinì*, le sue case.

Oltre agli accennati Affissi vi sono anche quelli della prima, e seconda persona del Numero Plurale, che coi Nomi terminati in د, ر, ز, e و esigono il ى je in tutti i Casi, e Numeri, come اويمز *evimìz*, la nostra casa اويمزك *evimizìn-*, della

della nostra casa, اویمزه *evimizè*, alla nostra casa, اویمزی *evimizi*, la nostra casa, اویمزدن *evimizdèn*, dalla nostra casa; اویکز *evin-iz*, la vostra casa, اویکزك *evin-izin-*, della vostra casa, اویکزه *evin-izè*, alla vostra casa, اویکزی *evin-izi*, la vostra casa, اویکزدن *evin-izdèn*, dalla vostra casa; اولریمز *evlerimiz*, le nostre case, اولریمزك *evlerimizin-*, delle nostre case, اولریمزه *evlerimizè*, alle nostre case, اولریمزی *evlerimizi*, le nostre case, اولریمزدن *evlerimizdèn*, dalle nostre case; اولریکز *evlerin-iz*, le vostre case, اولریکزك *evlerin-izin-*, delle vostre case, اولریکزه *evlerin-izè*, alle vostre case, اولریکزی *evlerin-izi*, le vostre case, اولریکزدن *evlerin-izdèn*, dalle vostre case.

Li Nomi terminati in ع *ajn* quando si accoppiano cogli Affissi di possessione, hanno il privilegio di ricevere nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accutativo il ی *je*, scrivendosi per esempio توابعیمك *tevabi-ymin-*, de' miei dipendenti, توابعیمه *tevabi-ymè*, a' miei dipendenti, توابعیمی *tevabi-ymi*, i miei dipendenti; توابعیکك *tevabi-yn-in-*, de' tuoi dipendenti, توابعیکه *tevabi-yn-è*, a' tuoi dipendenti, توابعیکی *tevabi-yn-i*, i tuoi dipendenti; توابعینك *tevabi-ynin-*, de' suoi dipendenti, توابعینه *tevabi-ynè*, à' suoi di-

pendenti , توابعينى *tevabi-yni* , i suoi dipendenti.

Dagli Affissi della terza persona il سى *sin*, e *je* quando si aggiungono ai Nomi della Seconda Declinazione, il ى *je* si toglie da tutti i Casi obliqui: e tale è anche l'Affisso della stessa persona nel Reciproco, كندو *gendi*, onde si scrive, اناسنك *anàsynyn-*, della sua madre, اناسنه *anàsynà*, alla sua madre, اناسنى *anàsyny*, la sua madre, اناسندن *anàsyndàn*, dalla sua madre; كندوسنك *gendisinin-*, di esso medesimo, o di essa medesima, كندوسنه *gendisinè*, a esso medesimo, o a essa medesima, كندوسنى *gendisini*, esso medesimo, o essa medesima, كندوسندن *gendisindèn*, da esso medesimo, o da essa medesima.

Tal volta però il ى *je* finale negli Accusativi si sopprime, e si scrive per cagion d' esempio اناسين *anasyn*, in luogo di اناسنى *anàsyny*, e كندوسين *gendisin* in luogo di كندوسنى *gendisini*, &c.

La voce صو *su* monosillaba quando nel Numero Singolare si accoppia coi Possessivi, esige innanzi agli Affissi un ى *je* per rilevarli, come صويم *sujùm*, la mia acqua, صويك *sujùn-*, la tua acqua, صويى *sujù*, la sua acqua, صويمز *sujumùz*, la nostra acqua, صويكز *sujun-ùz*, la vostra acqua.

Quan-

Quando gli Affissi si trovano coi Nomi della prima Declinazione, che terminano nel Caso retto in ق *kaf*, e non sieno monosillabi, allora per raddolcire la pronunzia bisogna mutare la detta lettera in غ *ghain*, dicendo, e scrivendo per modo di esempio اياغم *ajaghym*, il mio piede, اياغك *ajaghyn-*, il tuo piede, اياغى *ajaghy*, il suo piede, اياغمز *ajaghymyz*, il nostro piede, اياغكز *ajaghyn-yz*, il vostro piede.

La particola *kli* quando si usa in vece del Relativo, si scrive così كه, cioè col *klief*, e *he*; ma se poi si aggiunge agli Adverbj di tempo, alla preposizione *de*, o *da*, e ai Genitivi di possessione, allora il ه *he* si cambia in ى *je*; e a questa Regola si riferiscono anche i Genitivi del Pronome Personale, e Demostrativo, quando si trovano colla detta particola, come بنمكى *benimkli*, il mio, e la mia, بنمكينك *benimklinin-*, del mio, e della mia, بنمكييه *benimklinè*, al mio, e alla mia, بنمكيبى *benimklini*, il mio, e la mia, بنمكيدن *benimklindèn*, dal mio, e dalla mia.

Il Nome interrogativo, e indefinito di genere comune si scrive così كيم, cioè col ك *klief*, ى *je*, e م *mim*; e nell' interrogativo, e indefinito di genere neutro, si toglie il ه

 he

he dal Dativo, e Ablativo; e da tutti i Casi del numero Plurale, e si scrive نَنه *nejè*, perchè, a che cosa? o a qualunque cosa, a quelche, ندن *nedèn*, da che, da che cosa? o da qualunque cosa, da quelche, نلر *nelèr*, quante cose, che cose?

Dei Verbi.

Tutti li Verbi Affermativi o sieno Primitivi, o Derivativi ritengono sempre nelle ultime sillabe d' ogni persona la medesima ortografia; di maniera che col ر *ry*, e م *mim* si scrive سورم *sevèrim*, io amo; دللرم *dillèrim*, io disfamo; ويرورم *verìrim*, io do; اريرم *eririm*, io mi liquefo; كوررم *göriüriim*, io vedo; يوروم *jüriürüm*, io cammino; اكارم *an-àrym*, io rammento; يارهلرم *jaralàrym*, io impiago; قوتاررم *kotaryrym*, io imbandisco; قازيرم *kazỳrym*, io raschio; اوروورم *vurùrum*, io percuoto; اوقورم *okùrum*, io leggo; سويلورم *sevilìrim*, io son amato; دللنورم *dellenìrim*, io son disfamato; ويريلورم *verilìrim*, io son dato; كوريلورم *görìiliiriim*, io son veduto; اكيلورم *an-ylỳrym*, io son rammentato; يارهلنورم *jaralànyrym*, io son impiagato; قوتاريلورم *kotarylyrym*, io son imbandito; قازينورم *kazynyrym*, io son raschiato; اورولورم *vurulùrum*, io son percos-

cosso; اقنورم *okunùrum*, io son letto; سونورم *sevinirim*, io mi rallegro; كورنورم *görünürüm*, io apparisco; كورشورم *görüşürüm*, io tratto; سوديرورم *sevdiririm*, سوديردورم *sevdirdirim*, io fo amare; دللديرم *dilledirim*, دللتديرورم *dilletdiririm*, io fo disfamare; ويرديرورم *verdiririm*, ويرديردورم *verdirdirim*, io fo dare; اريديرم *eridirim*, io liquefo, اريتديرورم *eritdiririm*, io fo liquefare; يورودرم *jürüdürüm*, يوروتديرورم *jürütdürürüm*, io fo camminare; اكديرورم *an-dyryrym*, اكديردورم *an-dyrdyrym*, io fo rammentare; يارەلديرم *jaraladyrym*, يارەلتديرورم *jaralatdyryrym*, io fo impiagare; قازيدرم *kazydyrym*, قازيتديرورم *kazytdyryrym*, io fo raschiare; اوردرورم *vurdurùrum*, اوردردورم *vurdurdùrum*, io fo percuotere; اوقودرم *okudùrum*, اوقتديرورم *okutdurùrum*, io fo leggere; e così delle altre Persone, e Tempi. Però nei Verbi della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione l'ultima sillaba del Presente, e del Preterito dell' Infinito si scrive col ق *kaf*, e non col ك *kief*, come si usa nei Verbi della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione; e quando gli accennati Tempi dell' Infinito si declinano cogli Affissi di possessione, allora la detta lettera ق *kaf* si trasmuta in

in غ *ghain*, come si è detto nei Nomi, e Pronomi; ed eccone gli esempj: اكمق *an-màk*, rammentare, يارهلمق *jaralamàk*, impiagare, قوتارمق *kotarmàk*, imbandire, قازيمق *kazymàk*, raschiare, اورمق *vurmàk*, percuotere, اوقومق *okumàk*, leggere; اكدق *an-dyk*, aver rammentato, يارهلدق *jaraladyk*, aver impiagato, قوتاردق *kotardyk*, aver imbandito, قازيدق *kazydyk*, aver raschiato, اوردق *vurdùk*, aver percosso, اوقودق *okudùk*, aver letto; اكمغك *an-maghyn-*, di rammentare, يارهلمغك *jaralamaghyn-*, d' impiagare, قوتارمغك *kotarmaghyn-*, d' imbandire, قازيمغك *kazymaghyn-*, di raschiare, اورمغك *vurmaghyn-*, di percuotere, اوقومغك *okumaghyn-*, di leggere; اكديغم *an-dyghym*, aver io rammentato, يارهلديغم *jaraladyghym*, aver io impiagato, قوتارديغم *kotardyghym*, aver io imbandito, قازيديغم *kazydyghym*, aver io raschiato, اورديغم *vurdughùm*, aver io percosso, اوقوديغم *okudughùm*, aver io letto. Di questa regola sono anche li Gerundj in رق *rak*, li Futuri dell' Infinito, e le prime persone Plurali del Preterito perfetto determinato dell' Indicativo in tutti quei Verbi, che terminano nell' Infinito in مق *mak*, come اكهرق *an-aràk*, يارهليهرق *jaralajaràk*, قوتارهرق *kotararàk*, قازييهرق

قازييه‌رق *kazyjaràk* , اوره‌رق *vuraràk* , اوقويه‌رق *okujaràk* ; اكاجق *an-ağyàk* , يارەليەجق *jaralajağyàk* , قوتارەجق *kotarağyàk* , قازييەجق *kazyjağyàk* , اورەجق *vurağyàk* , اوقويەجق *okujağyàk* ; اكاجغيم *an-ağyaghym* , يارەليەجغيم *jaralajağyaghym* , قوتارەجغيم *kotarağyaghym* , قازييەجغيم *kazyjağyaghym* , اورەجغيم *vurağyaghym* , اوقويەجغيم *okujağyaghym* ; اكدق *an-dyk* , يارەلدق *jaraladyk* , قوتاردق *kotardyk* , قازيدق *kazydyk* , اوردق *vurdùk* , اوقودق *okudùk* .

In tutte le Conjugazioni li Preteriti dell' Infinito esiggono un ى *je* avanti il ك *kief* , o غ *ghain* , quando si accoppiano cogli Affissi di Possessione , eccetto però la terza persona del Plurale , che ne rimane senza , come per esempio : سوديكم *sevdiğim* , سوديكمز *sevdiğimiz* , سوديكك *sevdiğin-* , سوديككز *sevdiğin-iz* , سوديكى *sevdiği* ; دللديكم *dillediğim* , دللديكمز *dillediğimiz* , دللديكك *dillediğin-* , دللديككز *dillediğin-iz* , دللديكى *dillediği* ; ويرديكم *verdiğim* , ويرديكمز *verdiğimiz* , ويرديكك *verdiğin-* , ويرديككز *verdiğin-iz* , ويرديكى *verdiği* ; اريديكم *eridiğim* , اريديكمز *eridiğimiz* , اريديكك *eridiğin-* , اريديككز *eridiğin-iz* , اريديكى *eridiği* ; كورديكم *görd̈üğüm* , كورديكمز *gördüğümüz* , كورديكك *gördüğün-* , كورديككز *gördüğün-üz* , كورديكى *gördüğü* ;

يوروديكم

يوروديكم *jürüdügim* , يوروديكمز *jürüdügimüz* , يوروديكك *jürüdügin-* , يوروديككز *jürüdügin-üz* , يوروديكى *jürüdügü* ; اكديغم *an-dyghym* , اكديغمز *an-dyghymyz* , اكديغك *an-dyghyn-* , اكديغكز *an-dyghyn-yz* , اكديغى *an-dyghy* ; يارەلديغم *jaraladyghym* , يارەلديغمز *jaraladyghymyz* , يارەلديغك *jaraladyghyn-* , يارەلديغكز *jaraladyghyn-yz* , يارەلديغى *jaraladyghy* ; قوتارديغم *kotardyghym* , قوتارديغمز *kotardyghymyz* , قوتارديغك *kotardyghyn-* , قوتارديغكز *kotardyghyn-yz* , قوتارديغى *kotardyghy* , قازيديغم *kazydyghym* , قازيديغمز *kazydyghymyz* , قازيديغك *kazydyghyn-* , قازيديغكز *kazydyghyn-yz* , قازيديغى *kazydyghy* ; اورديغم *vurdughum* , اورديغمز *vurdughumüz* , اورديغك *vurdughun-* , اورديغكز *vurdughun-üz* , اورديغى *vurdughü* ; اوقوديغم *okudughum* , اوقوديغمز *okudughumüz* , اوقوديغك *okudughun-* , اوقوديغكز *okudughun-üz* , اوقوديغى *okudughü* . Similmente si aggiunge anche un ى *je* dopo il ك *kief* , o غ *ghain* al Futuro dell' Infinito , quando stà coi detti Affissi , ma non già nel Nominativo della seconda persona , e nel Plurale della terza , perchè questi sono privilegiati ; onde si scrive سوەجكيم *seveğegim* , سوەجكيمز *seveğegimiz* , سوەجكيك *seveğegin-* , سوەجكيكز *seveğegin-iz* , سوەجكى *seveğegi* ; دلليەجكيم

dil-

dillejeğeğim , دلليه‌جكيمز *dillejeğeğimiz* , دلليه‌جكيك *dille-*
jeğeğ-in- , دلليه‌جكيكز *dillejeğeğin-iz* , دلليه‌جكى *dilleje-*
ğeği ; ويره‌جكيم *vereğeğim* , ويره‌جكيمز *vereğeğimiz* ,
ويره‌جكك *vereğeğin-* , ويره‌جكيكز *vereğeğin-iz*, ويره‌جكى
vereğeği ; ارييه‌جكيم *erijeğeğim* , ارييه‌جكيمز *erijeğeğimiz* ,
ارييه‌جكك *erijeğeğin-* , ارييه‌جكيكز *erijeğeğin-iz* ,
ارييه‌جكى *erijeğeği* ; كوره‌جكيم *göreğeğim* , كوره‌جكيمز *gö-*
reğeğimiz , كوره‌جكك *göreğeğin-* , كوره‌جكيكز *göre-*
ğeğin-iz , كوره‌جكى *göreğeği* ; يورويه‌جكيم *jürüjeğeğim* ,
يورويه‌جكيمز *jürüjeğeğimiz* , يورويه‌جكك *jürüjeğeğin-* ,
يورويه‌جكيكز *jürüjeğeğin-iz* , يورويه‌جكى *jürüjeğeği* ; اكاجغيم
an-agyaghym , اكاجغيمز *an-ağyaghymyz* , اكاجغك *an-a-*
ğyaghyn- , اكاجغيكز *an-ağyaghyn-yz* , اكاجغى *an-a-*
ğyaghy ; ياره‌ليه‌جغيم *jaralajağyaghym* , ياره‌ليه‌جغيمز *jara-*
lajağyaghymyz , ياره‌ليه‌جغك *jaralajağyaghyn-* ,
ياره‌ليه‌جغيكز *jaralajağyaghyn-yz*, ياره‌ليه‌جغى *jaralajağyaghy*;
قوتاره‌جغيم *kotaragyaghym* , قوتاره‌جغيمز *kotarağyaghymyz* ,
قوتاره‌جغك *kotarağyaghyn-* , قوتاره‌جغيكز *kotarağya-*
ghyn-yz , قوتاره‌جغى *kotarağyaghy* ; قازييه‌جغيم *kazyja-*
ğyaghym , قازييه‌جغيمز *kazyjağyaghymyz* , قازييه‌جغك
kazyjağyaghyn- , قازييه‌جغيكز *kazyjağyaghyn-yz* ,

قارينهجغى *kazyjag̃yaghỳ*; اورهجغيم *vurag̃yaghỳm*, اورهجغيمز *vurag̃yaghymỳz* , اورهجغك *vurag̃yaghỳn-* , اورهجغيكز *vurag̃yaghyn-ỳz* , اورهجغى *vurag̃yaghỳ* ; اوقويهجغيمز *oku-jag̃yaghỳm* , اوقويهجغيمز *okujag̃yaghymỳz* , اوقويهجغك *okujag̃yaghỳn-* , اوقويهجغيكز *okujag̃yaghyn-ỳz* , اوقويهجغى *okujag̃yaghỳ* .

Le voci del Verbo Ausiliare اولمق *olmàk*, che si prendono in prestanza per la formazione dei Tempi composti, secondo la moderna Ortografia si troncano nei Preteriti imperfetti indefiniti, e determinati dell'Indicativo, e nelle prime persone singolari degli stessi Tempi, e dei Preteriti perfetti, e più che perfetti, e del Futuro misto quando accennano l'azione per mezzo di rapporti, e congetture; e tali accorciamenti si fanno anche nel Presente, e nel Preterito più che perfetto dell' Ottativo; nei Presenti, e Preteriti imperfetti del Subjuntivo, e nelle prime, e seconde voci del Preterito più che perfetto dell' istesso modo; come pure in alcuni Gerundj terminati in ايكن *ilen* ; e così si scrive سوردم *sevèrdim* , سوهيوردم *sevèjordum*, سور ايمشم *sevèr imiśim* , سوهيور ايمشم *sevèjor ymnyśym* , سومشم *sevmiśim* , سومش ايمشم *sevmìś imiśim* , سوهجك اولمشم *seveg̃èg̃ olmùś-*

mušum ; سویدم *sevèidim* , سومش اولیدم *sevmìš olàidym* ; سورسم *sevèrsem* , سوەیورسم *sevèjorsam* , سورسیدم *sevèrseidim* , سوەیورسیدم *sevèjorsaidym* , سورسه ایمشم *sevèrse imišim* , سوەیورسه ایمشم *sevèjorsa imyšym* , سوسیدم *sevsèidim* , سومش اولسیدم *sevmìš olsàidym* , سومش اولوردم *sevmìš olùrdum* ; سورکن *sevèrken* , سوەیورکن *sevèjorken* , سومشیکن *sevmìšiken* in vece di سور ایدم *sevèr idim* , سوەیور ایدم *sevèjor ydym* , سور ایمش ایم *sevèr imiš im* , سوەیور ایمش ایم *sevèjor ymyš ym* , سومش ایم *sevmìš im* , سومش ایمش ایم *sevmìš imiš im*, سوەجك اولمش ایم *sevegèg olmùš um*; سوه ایدم *sevè idim* , سومش اوله ایدم *sevmìš olà idym* ; سور ایسم *sevèr isem* , سوەیور ایسم *sevèjor ysam* , سوربه ایدم *sevèrse idim* , سوەیورسه ایدم *sevèjorsa idym* , سورسه ایمش ایم *sevèrse imiš im*, سوەیورسه ایمش ایم *sevèjorsa imyš ym* , سوسه ایدم *sevsè idim* , سومش اولسه ایدم *sevmìš olsà idym* , سومش اولور ایدم *sevmìš olùr udum*; سور ایکن *sevèr iken* , سوەیور ایکن *sevèjor iken* , سومش ایکن *sevmìš iken* .

La voce del Presente, e Preterito Imperfetto dell' Infinito quando si ritrova cogli Affissi di possessione, nella moderna Ortografia perde l' ultima lettera, scrivendosi per esempio سومم *sevmèm* , سومك *sevmèn* , سومسی *sevmesì* , سومز

سومز *scvmerniz* , سومكز *sevmen-iz* , سوملرى *sevmeleri* .

Quando i Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione non hanno nella penultima sillaba dell' Infinito alcuna lettera, che faccia le veci di vocale, non possono rilevarsi nella seconda persona singolare dell' Imperativo, se non ci si aggiunge qualche lettera, a cui si appoggi la consonante. Onde dalli Verbi دللمك *dillemèk*, e يارهلمق *jaralamàk* dovendosi formare l' Imperativo, si scrive دلله *dillè*, يارهله *jaralà*.

I Verbi Transitivi determinati vogliono nei Presenti indefiniti un و *vav* innanzi all' ultima sillaba; onde si scrive سوديردورم *sevdirdirim*, e non سوديرديرم *sevdirdirim*, دللتديرورم *dilletdirirm*, e non دللتديريرم *dilletdiririm*, &c.

Il Verbo Ausiliare, e Reciproco اولمق *olmàk*, e il suo Negativo اولممق *òlmamak* benchè sia diverso dal Verbo Neutro اولمك *ölmèk*, e dal suo Negativo, اولممك *ölmemèk*, pure per togliere da alcune voci ogni equivoco, bisogna seguire l' Ortografia da noi adoperata in quella Conjugazione, scrivendosi per esempio اولان *olàn*, اولمالو *olmaly*, اولمامز *olmamyz*, اولماكز *olman-yz*, اولمالرى *olmalary*, اولماز *olmàz*, &c. e non اولمز اولملرى اولمكز اولممز اوللو اولى

Sie-

Siccome i Verbi Negativi si riducono a due classi, cioè in مق *mak*, e مك *mek*; quelli, che terminano in مك *mek* nell' Infinito, seguono l' Ortografia dei Verbi della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione, e quelli, che terminano in مق *mak*, ritengono quella della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione; onde si scrive سوممك *sèvmemek*, سومدك *sèvmedik*, سوميه‌رك *sèvmejerek*, سوميجك *sèvmejeǧek*, سومديكم *sèvmediǧim*, سوميجكيم *sèvmejeǧeǧim*; اكممق *àn-mamak*, اكمدق *àn-madyk*, اكميه‌رق *àn-majarak*, اكميجق *àn-majaǧyak*, اكمديغم *àn-madyghym*, اكميجغيم *àn-majaǧyaghym*. Però è da notarsi, che quando i Negativi nell' Infinito presente, o imperfetto si ritrovano accoppiati cogli Affissi di possessione, essiggono allora un ا *elif* innanzi all'ultima sillaba, come سومامم *sèvmemem*, سومامك *sèvmemen-*, سومماسى *sèvmemesi*: اكمامم *àn-mamam*, اكمامك *àn-maman-*, اكمماسى *àn-mamasy*.

Dei Participj.

Li Participj, che terminano in ن *nun* quando nascono dai Negativi, dai Passivi, e dai Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conju-

gazione, esiggono sempre un ا *elif* avanti il ن *nun*, come سوبلان *sevilèn*, chi è, era, fù, è stato, era stato, e sarà amato; سومیان *sèvmejen*, chi non ama, non amava, non amò, non ha, e non avea amato, e non amerà; دللیان *dillejèn*, chi disfama, disfamava, disfamò, ha, ed avea disfamato, e disfamerà; اریبان *erijèn*, chi si liquefa, si liquefaceva, si liquefece, si è, e si era liquefatto, e si liquefarà; یورویان *jüriijèn*, chi cammina, camminava, camminò, ha, ed avea camminato, e camminerà; یارەلیان *jaralajàn*, chi impiaga, impiagava, impiagò, ha, ed avea impiagato, e impiagherà; قازییان *kazyjàn*, chi raschia, raschiava, raschiò, ha, ed avea raschiato, e raschierà; اوقویان *okujàn*, chi legge, leggeva, lesse, ha, ed avea letto, e leggerà.

Il Participio indeclinabile in ملو, o مهلو *meli*, *maly*, e in مش *miś*, *miś*, *myś*, o *muś* quando nasce dai Verbi Negativi, esigge secondo la moderna Ortografia un ا *elif* avanti il ملو, e il مش, come سومەملو *sèvmemeli*, chi non deve amare, o non bisogna amare; سومەمش *sèvmemiś*, chi non ha, o non abbia, o non avesse amato.

Li Participj passati, e futuri usati cogli Affissi di possessione avendo la stessa voce dei Preteriti, e Futuri dell'

In-

Infinito, hanno per conseguenza anche la stessa Ortografia; ond' è superfluo di parlarne quì davantaggio.

Degli Adverbj, Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

Nei Nomi, che si adoperano come Adverbj coll' aggiunta della Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla*, spesse volte la detta Preposizione non si scrive intiera, come دقتله *dykkàtyla*, diligentemente, سرتلكله *sertlikle*, bruscamente, غيرتله *ghajrètile*, animosamente.

La Preposizione ايچون *ićiün* quando si trova cogli Affissi di possessione della terza persona dell' uno, e dell' altro numero, troncansi dalla prima sillaba l' ا *elif*, e il ى *je*, come اناسيچون *anasy ićiün*, per la sua madre; انالريچون *analary ićiün*, per la loro madre; سومسيچون *sevmesi ićiün*, perchè egli ama; سوملريچون *sevmeleri ićiün*, perchè quelli amano; ايتديكيچون *etdiği ićiün*, per aver egli fatto; ايتدكلريچون *etdikleri ićiün*, per aver quelli fatto; ايدهجكيچون *edeğeği ićiün*, per dover egli fare, &c.

La Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla* accoppiandosi coll' Infinito, o cogli Affissi di possessione della prima, seconda, e terza persona di ambi i numeri, ammette troncamento come la precedente nelle due prime lettere; onde

scri-

scrivesi سومكله *sevmèk ile*, coll' amare, اكمغله *an-màgh yla*, con rammentare; بابامله *babàm yla*, col mio padre, باباكله *babàn-yla*, col tuo padre, باباسيله *babasỳ ila*, col suo padre, بابامزله *babamỳz yla*, col nostro padre, باباكزله *baban-ỳz yla*, col vostro padre, بابالريله *babalarỳ ila*, col loro padre; سومه‌مله *sevmèm ile*, con amar io, سومكله *sevmèn-ile*, con amar tu, سومسيله *sevmesì ile*, con amar quello, سومزله *sevmemìz ile*, con amar noi; سومكزله *sevmen-ìz ile*, con amar voi, سوملريله *sevmelerì ile*, con amar quelli; الديغمله *aldyghỳm yla*, subito che io ho preso, الديغكله *aldyghỳn-yla*, subito che tu hai preso, الديغيله *aldyghỳ ila*, subito che quello ha preso, الديغمزله *aldyghymỳz yla*, subito che noi abbiamo preso, الديغكزله *aldyghyn-ỳz yla*, subito che voi avete preso, الدقلريله *aldyklarỳ ila*, subito che quelli hanno preso. E coi Participj: الديغمله *aldyghỳm yla*, con quel che ho preso, الديغكله *aldyghỳn-yla*, con quel che hai preso, الديغيله *aldyghỳ ila*, con quel che ha preso, الديغمزله *aldyghymỳz yla*, con quel che abbiamo preso, الديغكزله *aldyghyn-ỳz yla*, con quel che avete preso, الدقلريله *aldyklarỳ ila*, con quel che hanno preso.

La

La Preposizione صكره *son-ra* alcune volte si scrive congiuntamente col Nome, come بندنصره *bendèn son-ra*, dopo di me.

Le Preposizioni ده *de*, *da*; دن *den*, *dan*; جه *ǧe*, *ǧia*; جلين *ǧilein*; e سز *siz*, *siiz*, *syz*, *suz* quando sono precedute dai Nomi, che terminano in ب ت ث ج ح خ س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن ى si scrivono unitamente ai detti Nomi, come كتابده *kitabdà*, nel libro, كونشدن *ǵüneśdèn*, per il sole, آدمجه *adàmǧia*, da uomo, بونجلين *bunǧylain*, come questo, اتسز *etsiz*, senza carne, &c.

La Congiunzione دخى *dachi* alle volte non si separa dal Nome, ma l' enclitica ده *de*, *da* è sempre inseparabile, basta, che i Nomi, coi quali si accoppia, non terminino in ا و د ذ ر ز come بندخى *ben dachi*, io ancora, اولدخى *ol dachi*, quello ancora, آخرتده جنتدن ماعدا جهنمده وار *achretdè ǧennetdèn maada ǧehennèmde var*, nell' altro Mondo non solamente vi è un Paradiso, ma anche vi è un Inferno.

L'Interjezione ايشته *istè* si scrive meglio col و *vav*, che col ى *je*.

Delle Abbreviature.

I Turchi non ammettono veruna abbreviatura nei loro libri se non quella di ع م in luogo di عليه السلام; di

ا ه in luogo di الى اخره ; e di خ م in luogo di مقدم , موخره e ; ciò non ostante nelle loro lettere, e in alcune pubbliche scritture scrivono con abbreviatura i Nomi dei loro Mesi Lunari nella maniera, che segue, cioè م per محرم *muharrem* ; ص per صفر *safer* ; را per ربيع الاول *rebi-ul-evvel* ; ر per ربيع الاخر *rebi-ul-achyr* ; جا per جمادى الاولى *ğemaziel ūlā* ; ج per جمادى الاخرى *ğemaziel uchra* ; ب per رجب *reğeb* ; ش per شعبان *šaabān* ; ن per رمضان *remazān* ; ل per شوال *ševvāl*; ذا per ذى القعده *zil- kaade*; ذ per ذى الحجه *zil- hyğğe*.

§. II.

Osservazioni sopra la Prosodia.

La Prosodia Turca è una parte della Gramatica, che insegna a proferire le parole con quelle lunghezze, e brevità, che sono in uso nella medesima lingua; ma siccome da alcuni si prende anche per una retta notizia della quantità delle sillabe, affin di poter formare con esse dei piedi, e comporre Versi, così noi ancorchè non avessimo in idea d' insegnare la Poesia ai nostri studenti, pure prima d'incominciare a dar loro qualche precetto sopra questa parte della Gramatica, vogliamo leggiermente dimostrare anche a essi cosa sia la Versificazione Turchesca. I Turchi hanno an-

alcuni metri presi dagli Arabi, su i quali misurano i piedi dei loro Versi, situando le lettere in tale maniera, che nella vibrazione vengano a corrispondere con quelle del metro, come per cagion d' esempio.

مُفَاعِلُنْ مُفَاعِلُنْ فَعُولُنْ

بِنَامِ خَا لِقِ وَحَيِّيِ وُ تُوَانَا

بنام خالق و حيّى و توانا

cioè *benāmi chālykū hajjū tüvānā*

In nome del Creatore vivo e potente.

Nella Lingua Turca tutte le voci si pronunziano coll' accento nell' ultima sillaba a riserva di alcuni Nomi, come پنجره *pènǧere*, finestra طنجره *tènǧere*, caldaja, ed altri, che si proferiscono colla penultima breve. Ma nell' accoppiatura delle parole per isfuggire l' asprezza degli accenti, si proferisce accentata solamente la prima parola, e nelle altre si fa una leggiera posa, come ايوادم *ejì adam*, پادشاه اوغلى *padišàh oghlu*, بابام ايله *babàm ile*, صاتون الدم *satỳn aldym*, سورم *sevèrim*, سومش اولورم *sevmìš olurum*, سورايدم *sevèr idim*, بن سنى چوقدن كورمدم *ben senì ciokdan ǧörmedim*, &c.

L' accennato accento tal volta si proferisce più sonante

te

te, e caricato: e allora significa repetizione, come سن بو كرمی بکا ايله *sen bu keremi ban-a ejle*, fa a me questo piacere, sì a me, e non agli altri: بن سنی سورم *ben seni severim*, io amo te, sì amo te, e non gli altri.

Il Preterito dell' Infinito quando è posto cogli Affissi di possessione, e colla Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla*, si pronunzia colla penultima breve بن سنی کوردیکم ايله طاندم *ben seni görďüğüm ile tanydym*. Lo stesso però non dee dirsi del Participio passato in دیکم *digim*, *düğüm*, ديغم *dyghym*, o *dughum*, ancorche nella voce non sia affatto differente dal Preterito dell' Infinito.

Quando le voci Arabe terminano in consonante raddoppiata, e si accoppiano col verbo ایتمك *etmek*, allora per rilevarle si ascrive nella pronunzia una di quelle consonanti alla prima sillaba del Verbo ایتمك *etmek*, come ظنّ ايتدم *zan-netdim*, mi son immaginato; ردّ ايتدم *red-detdim*, ho reso. Così ancora quando succede all' Infinito, o ai Nomi terminati in ق, o ك una parola, che cominci per vocale, si cambia per miglior suono il ق in *gh*, e il ك in *j*, come *sevmèj istèrim*, *acmàgh istèrim*, *kajygh iciün*, *kiürèj iciün*; eccetto però le monosillabe.

DIA-

DIALOGHI

familiari in Turco, e in Italiano composti dall' Autore per uso degli studenti della Lingua Turca.

اوّلکی مکالمه	*Evvelki mükaleme*	DIALOGO I.
قری ایله قوجه	*kary ila kogià*	Tra il marito,
اراسندهدر	*arasyndadyr.*	e la moglie.
بوکون اوه کمسه	*bu gün evè kimse*	Oggi è venuto nes-
کلوب بنی ارادیمی	*gelip beni arady-*	suno in casa per
	my?	cercarmi?
بلی سنی دایمک	*bèli seni dajymyn-*	Si Signore, il
اوغلی ارادی	*oghlù arady.*	mio nipote vi ha
		cercato.
دخی بر غیری	*dahà bir ghàjry*	Non è venuto
کمسه کلمدیمی	*kimse gèlmedimi?*	nessun altro?
خیر بن غیری	*chair, ben ghàjry*	Non Sig., io non
کمسه کورمدم	*kimse görmedim.*	ho veduto altro.
طوغروسنی	*doghrusunù söj-*	Volete, che vi dica
سویلیمی ادملر	*lejimmi? adamlàr*	la verità? Gli uomini
شمدی باشقه	*šindi baškà olmuš-*	presentemente si
اولمشلر سوز	*lar: söz*	sono scambiati: pro-

 met-

ویردورلر و سوزلرنده دورمیورلر	*verijorlar, ve sözlerindè dùrmajorlar.*	mettono, e non mantengono la parola.
نیچون نه اولدی سکا	*ničiün, ne oldù san-a?*	E perchè, cosa vi è accaduto?
بوکون قرنداشم بورایه کلوب بکا اقچه کتوره‌جك ایدی	*bu ǵiün kardašym bùraja ǵelip ban-à ahcè ǵetireǵèǵ idi.*	Oggi voleva venire qui il mio fratello per portarmi del denaro.
سکا بر شی سویلیمی	*san-à bir šej sojlejiünmi?*	Volete, che io vi dica qualche cosa?
امّا کوجنه کلمسون	*amma ǵüǯiun-è ǵèlmesin.*	ma che non vi dispiaccia.
سویله	*söjlè.*	Ditela pure.
سنك قرنداشکده ایش یوق	*senin-kardašyn-dà iš jok.*	Il vostro fratello non val niente.
نیچون	*ničiün?*	E perchè?
یا بزه اوته کون ایتدیکی رنکی اونتدکمی	*ja bizè öte ǵiün etdiǵi renǵi unutdùn-mu?*	Come! Vi siete dimenticato del giuoco, che ci ha fatto l'altro giorno?
او لطیفه ایدی	*o latifè idi.*	Quello era una burla.

Come

هیچ اویله لطیفة اولورمی ازقالدی چوجغك کوزینی چقاره یازدی	*hič öjlè latifè olùrmu? az kaldỳ čioǧiughùn- ǧö-zünü čykarà jazdy.*	Come! si burla mai in quella maniera? Poco ha mancato, che non avesse cavato l' occhio al figliuolo.
بن چوق قری کوردم امّا سنك کبی بر قورقاق قری کورمدم	*ben čiok karỳ ǧördüm, amma se-nin- ǧibi bir korkàk karỳ ǧörmedim.*	Io ho veduto molte donne, ma non ne ho veduto nessuna timida come voi.
آفرین سن قرنداشکه صاحبتلك ایله بقایم صوکك نره‌یه واره‌جق	*āferim! sen kar-dašyn-à sahabetlik ejlè, bakajỳm so-n-ùn- nèreje vara-ǧiak.*	Bravo! Prendete voi le parti del vostro fratello, e vedrò dove anderà a finire il vostro affare.
بن قرنداشمه صاحبتلك ایتمم لکن طوغروسنی سویلرم	*ben kardašymà sahabetlik etmèm, làkin doghrusunù söjlèrim.*	Io non prendo le parti del mio fratello, ma dico quel che è vero.
اکر هپیسی سنك	*eǧer hèpisi senin-*	Se tutti dicessero

كبى طوغرو	*ğibi doghrù söjleje-*	la verità come voi ,
سويليجك اولسه	*ğèğ olsa ,*	staressimo freschi .
ايشمز تمام اولور	*išimiz tamàn olur*	
ايدى	*udu .*	
نيجه بكنمدكمى	*niğe , beğènne-*	Come ! non vi
	din-mi ? (a)	piace .
باق قوجه سكا	*bak koğià san-à*	Sentite , marito
برشى سويليم بزه	*bir šej söjlejim: bizè*	mio ; una cosa vi
صاچى اوزون عقلى	*saċy uzùn , akly*	voglio dire . Si di-
قصه ديرلر لكن	*kyssà derler , lakin*	ce, che noi abbiamo
بلمم سزكمى	*bilmèm sizin-mi ak-*	capelli abbondanti ,
عقلكز قصه يوخسه	*lyn-yz kyssà , jòksa*	e cervello scarso ;
بزمى	*bizìmmi ?*	non so,se siamo noi,
		che abbiamo il cer-
		vello scarso, oppure
		voi altri uomini .
اللهى سورسك	*Allahỳ sevèrsen*	Lasciatemi in pace
قويوير بنى راحت	*kòjver benì rahàt ,*	per l' amor di Dio ,
زيرا ايشم چوق	*zira išim ċiok .*	perchè ho molti affari:
		E be-

(*a*) Il Pret. perf. determ. dell'Indic. alle volte si usa per Presente .

ای شو دیدیکك کوپه لری نه زمان صاتون الەجقسن	ej šu dediǧin-küpelerì nè zaman satyn alaǧiaksyn ?	E bene, ditemi quando volete comprare gli orecchini che mi avete promesso.
سکا طوغروسنی سویلیمی سزك عقلکز فکریکز همان بویله شیلرده برز صبر ایتسك اولمازمی	san-à doghrusu-nù söjleìmmi ? sizìn-âklyn-ỳz fikri-n-ìz hèmen böjlè šej-lerdè. biraz sabr et-sen- olmàzmy ?	Volete che vi dica la verità? voi altre donne non pensate che a simili cose. Non potete avere un poco di pazienza?
نه اصل صبر ایدەیم الك قریسنه باقسنه انلر نیجه ایسه بنده اویله اولمالوایم	nasyl sabr ede-jìm; elìn- karysynà baksàna;onlar niǧe ise , bènde öjlè olmaly ìm .	Come volete che io abbia pazienza: guardate alle donne altrui; io non devo essere diversa da quelle.
یا الك قریسی قویویه دوشمك استرسه سنده	ja elìn- karysỳ kujujà düšmèlì is-tèrse , sènde	E se le donne altrui volessero precipitarsi in un poz-

قـــويـــويـــه	*kujujà*	zo, vi precipitare-
دوشـرميسن	*düšèrmisin?*	ste ancora voi?
بن قويو مويو (*a*)	*ben kujù mujù*	Io non intendo
بلمم كـوپـه‌لـرى	*bilmèm : küpeleri*	queste parole: vo-
سندن استرم	*sendèn istèrim.*	glio gli orecchini da
		voi.
اولقدر اوكـه‌لنمه	*òlkadar orkelènme*	Non vi riscaldate
البتده يارن كيجه	*èlbetde jàryn ĝeĝe*	tanto: domani sera
كوپـه‌لـرده كلـور	*küpelèrde ĝelir*	senz' altro verran-
بورايه	*bùraja.*	no quì anche gli
		orecchini.
اه اويله سويـلـه	*ah öjlè söjle.*	E bene parlate
اوشـتـه شـمـدى	*ištè šindi.*	così. Ecco che voi
سندن ايو ادم يوق	*sendèn ejì adam jok*	siete il miglior uo-
دنياده	*dünjada.*	mo del mondo.
البتده طبيعتجه	*èlbetde tabi-atĝe*	Sicuro! quando
كيدنجه ايو ايز	*ĝidinge ejì iz.*	andiamo a seconda
		dei vostri desiderj,
		allora non siamo
		più cattivi.

(*a*) مويو *mujù* non significa niente, ma si aggiunge alla voce قويو *kujù* come un ripieno per darle dell'energia, e grazia.

ایکنجی مکالمه	*Illingi mükaleme*	DIALOGO II.
بابا ایله اوغل اراسندەدر	*babà ila òghul arasyndadyr.*	Tra il padre, e il figlio.
ای اوغل اوشته بن اختیارلندم بقایم سن نه یپاجقسن	*ej òghul, istè ben ichtijarlandỳın, ba-kàjym sen ne ja-paǧyaksyn?*	Ecco che io son giunto alla mia vec-chiaja, o figlio, di-temi che io sappia, cosa pensate di fare?
بن سنك سوزندن چقمم سن بنم بابامسن و بن سکا اطاعت ایتملو ایم	*ben senìn-sözündèn ćykmàm:sen benìm babàmsyn, ve ben san-à yta-at etmelì im.*	Io farò tutto quel che voi mi dite: voi siete il mio padre, ed io devo ubbidir-vi.
باق اوغل اکر سن دنیادە راحت کچمك استرسك بنم نصیحتلریمی برایوجه طوتملو سن	*bak òghul, eǧer sen dünjadà rahàt ǧeċinmèlì istèrsen-benim nasyhatlary-mỳ bir ejiǧè tut-malỳ syn.*	Vedete figlio, se nel mondo volete fare una vita tran-quilla, dovete se-guire appuntino li miei consigli.
بنمدە اویله	*benìmde öjlè et-*	Così penso di fa-re

اینکدر مرادم	*mèlkdir muradym.*	re anche io.
برخوردار اول	*berchordàr ol ò-*	Siate benedetto;
اوغل الله سنك	*ghul; Allàh senin-*	e il Signore faccia
هر ایشکی	*her išin-i*	sortire un buon fi-
راست کتورسن	*rast ǵetirsin.*	ne a tutti i vostri
		affari.
الله سکاده چوق	*Allàh san-àda ćiok*	E conceda parimen-
عمر ویرسونکه	*umr versinki*	te a voi lunga vita,
سنده بنی	*sènde beni*	affinchè voi ancora
استدیکك کبی	*istediǵin- ǵibi*	vedendo in me re-
کوروب حظ ایده سن	*ǵöriip haz-zedèsin.*	cato a effetto il vos-
		tro desiderio, vi em-
		piate d' allegrezza.
باق اوغل هر شی	*bak òghul her šej*	Vedete figlio, ogni
اللهه باغلودر	*Allahà baghlydyr:*	cosa dipende da Dio:
سن اللهی سوو	*sen Allahy sev, ve*	voi amate Iddio, e
الله قورقوسنی	*Allàh kòrkusunu*	non allontanate dal
یورکدن بوش	*jureǵin-dèn boš*	vostro cuore il suo
براقمه و هر ایشك	*bràkma; ve her išin-*	timore; e tutti i vo-
اللهك کرمیله	*Allahyn-keremi ile*	stri affari avranno

buon

راست كلمه جكدر	*rast geleğekdir .*	buon esito coll'aju-
		to di Dio.
اويلهدر زيرا بنده	*öjlèdir , zira bènde*	Così è, perchè io
بو ديديككى بر	*bu dediğin-i bir*	stesso varie volte
قاچ كره تجربه	*kač kerrè teğribè*	l' ho sperimentato.
ايتمشم	*etmiš im .*	
انجق سكا بر	*àngiak san-à bir*	Però ho qual che
سوز سويليه جكيم	*söz söjlejeğeğim*	cosa ancora da dir-
وار دخى	*var dahà :*	vi : tenetevi forte
قاطوليكلكنده قوى	*katoliklikgindè kavi*	nella Religione Cat-
دور الك سوزينه	*dur : elin- sözünè*	tolica : non date
قولاق ويرمه و	*kulàk vèrme ; ve*	orecchio alle parole
پاپاسلريمز بو	*papaslarymyz bu*	del terzo, e del quar-
خصوصده سكا	*chùsusda san-à*	to; e mettete in esec-
هرنه اوكرتديلر ايسه	*herne öğretdilèr ise*	cuzione tutto ciò;
اجرا ايله زيرا	*iğrā ejlè ; zira*	che vi avran inse-
پاپاسلر بابا	*papaslàr babà*	gnato i nostri Sacer-
يرندهدر و	*jerindèdir , ve*	doti su questo par-
بابا اوغلنه	*babà oghlunà*	ticolare ; perchè i
كملك اسمز	*kemlik istemez .*	Sacerdoti stanno in
		luogo di padre; e un

		padre non vuol ma-
		le al suo figlio.
بلی بنده اویله	*bèli bènde öjlè*	Sì Signore, anch'
بلورم و اول سببدن	*bilìrim, ve ol sebeb-*	io sono di questo
پاپاسلره	*dèn papaslarà*	sentimento, e per-
اعتبارم چوق	*i*tibầrym ćiok.*	ciò fo molta stima
		dei Sacerdoti.
باق بزم قاطولك	*bak bizìm katolìk*	Ditemi avete ve-
پاپاسلرندن هیچ	*papaslaryndàn hić*	duto mai alcun no-
بر پاپاس کوردیککك	*bir papàs ģördüģün-*	stro Sacerdote Cat-
وارمیدرکه کناه	*varmydyrki ģünàh*	tolico, che abbia ap-
ایشلیانه و کملك	*iślejenè ve kemlìk*	provato il male, ed
ایدنه افرین دیسون	*edenè âferim desin?*	esaltato il peccato?
خیر بنم اویله	*chair benìm öjle*	Non Signore, io
شی کوردیکم	*śej ģördüģùm*	non ho veduto, nè
و اشتدیکم یوق	*ve iśitdiģim jok.*	ho sentito una cosa
		simile.
ای چونکه اویله	*ej ćünki öjlè*	E bene giacchè è
ایسه بل امدی	*ise bil imdi pa-*	così, sappiate dun-
پاپاس نه اولدیغنی	*pàs ne oldughunù;*	que cosa voglia dire
		Sacer-

وانلرك سوزندن	*ve onlaryn- sözün-*	Sacerdote ; e fate
دیشاری چقمه	*dèn dyšary čykma,*	tutto ciò ch'essi vi
وکوتو ادملر ایله	*ve kötü adamlàr yla*	dicono, e non trat-
کورشمه زیرا انلر	*görüšme, zira onlàr*	tate coi cattivi, per-
انسانی کناهه	*insany ğünahà*	chè essi fin'a tanto
چکمیجه راحت	*čèkmejinğe rahàt*	che non tirano l'uo-
دکللر باق سنك	*değiller. bak senin-*	mo al peccato non
اتالرك ادلو سانلو	*atalaryn- adly sanly*	sono tranquilli. Sap-
ادملر ایدیلر هیچ	*adamlàr ydylar; hič*	piate, che i vostri
لایق و سزامیدر	*lājyk u sezàmydyr*	Antenati erano
ال انلری مدح	*el onlary medh*	persone di gran fa-
ایتسون و سنی	*etsin ve seni*	ma, e riputazione ;
ذمّ ایتسون	*zem-m etsin.*	Onde ditemi, se è
		ben fatto, che gli
		uomini lodino quel-
		li e biasimino voi ?
بلی اویله در	*bèli ojlèdir.*	Sì Signore, così è.
انجق اولوب	*àngiak olup*	Però non è que-
اولانجسی بو دکل	*olanğiasy bu değil,*	sto il tutto ; vi è an-
سکا سوز وار دخی	*san-à söz var dahà*	cora da dirvi qual-
سویلیجك	*söjlejeğek.*	che cosa.

سویله اغا بابا	*söjlè aghà baba.*	**Ditela pure Sig. Padre.**
شمدیکی ادملرك	*śindilki adamlaryn-*	Non date il vo-
چوغی کبی یورکنی	*ćioghù ģibi jure-*	stro cuore ai beni,
اقچه‌یه و ماله	*ģin-i ahćejè ve malà*	e alle richezze come
ویرمه زیرا زنکین	*vèrme, zira zenģin*	lo fanno molti nei
و مالدار اولمق	*ve maldàr olmak*	nostri tempi; poi-
بنم عندمده	*benim yndimdè*	chè il divenir riccó
هنر دکل انجق	*hünèr degil; àngiak*	e dovizioso secondo
سن علم تحصیل	*sen ylm (a) tahsil*	il mio parere non è
ایتمسنه چالش که	*ètmesine ćialyś ki*	virtù: ma affatica-
باری دنیاده ایشه	*bàre dünjadà iśè*	tevi ad acquistare
یرایه‌سن بن چوق	*jarajàsyn. ben ciok*	le scienze, affinchè
زنکین ادملر	*zenģin adamlàr*	possiate almeno es-
کوردمکه مااللرینه	*ģördümki mallary-*	sere utile a qualche
کوندلکلرندن	*nà güvendiliklerin-*	cosa in questo mon-
فقرا اولدیلر	*dèn fukarè oldylàr,*	do. Io ho veduto
و حالا اودن اوه	*ve hàla evdèn eve*	molti ricchi, i quali
کیدوب اتمك	*ģidip ekmek*	per esser affidati al-
		le

(a) Alle volte il Plurale si mette in Singolare, massime quando si parla in astratto, o genericamente.

دلنيورلر	*dileniјorlar*.	le loro ricchezze sono divenuti poveri, e tuttavia vanno accattando il pane da porta in porta.
اوچنجى مكالمه	*üčiüngiü mükaleme*	DIALOGO III.
شاكرد ايله خواجه ارا سنده در	*šagird ile chògia arasyndadyr*.	tra lo Scolaro, e il Maestro.
اى خواجه افندى اوشته سز بزه صرفدن (b) نحودن معانيدن منطقدن ادابدن (c) حكمتدن	*ej chògia efendi istè siz bizè* (*d*) *sarfdàn nahvdàn, me-anidèn, mantykdàn, adabdàn, hikmetdèn*,	E bene Sig. Maestro ecco che mi avete insegnato la Gramatica, la Rettorica, la Logica,

la

[b] صرف è il Trattato delle Conjugazioni, e نحو quello della Sintassi, onde صرف ونحو vuol dire Gramatica.

[c] اداب è il Trattato delle Argumentazioni, e s'insegna dopo il منطق

[d] Nella lingua Turca quando si esprime in plurale la persona, che parla, è segno di sommissione; e quando si dà il plurale alla persona, con cui si parla, è segno di rispetto.

هندسه‌دن جبر	*hendesedèn, ğebri*	la Fisica, la Geo-
مقابله‌دن درس	*mukabeledèn ders*	metria, e l'Alge-
ويرديكز شمدى	*verdin-iz, śindi*	bra, non potreste
برز كرهٔ سواريدنده	*biraz kürèi süvari-*	adesso insegnarmi
درس ويرسكز	*dènde ders verse-*	anche un poco la
اولمازمى	*n-iz, olmàzmy?*	Sfera Armillare?
اولور لكن كره‌كز	*olùr, lakin küren-iz*	Sì posso; ma
وارمى	*vàrmy?*	avete la Sfera?
واردر	*vàrdyr.*	L'ho.
كتور بقايم	*ğetir bakajym.*	Portatela, che la veda.
اوشته	*iśtè.*	Eccola.
كرهٔ سواريده اون	*kürèi süvaridè on*	La Sfera ha dieci
دايره واردر التيسى	*dāirè vardyr altysỳ*	Circoli, sei grandi,
بيوك و دوردى	*böjük, ve dördü*	e quattro piccoli;
كچوك و ادلرينه	*küčük, ve adlarynà*	e si chiamano
دايرهٔ افق و	*dāirèi ufuk, ve*	l'Orizzonte; il Me-
دايرهٔ نصف النّهار	*dāirèi nysfyn-nehār,*	ridiano; l'Equato-
و دايرهٔ معدّله	*ve dāirèi muaddilè,*	re; il Zodiaco; il
و منطقه	*ve mintakatül-*	Tropico di Cancro;
البروج و مدار	*burùğ, ve medāri*	il Tropico di Capri-

cor-

سـرطـان و مدار	*seratān, ve medàri*	corno; il Coluro dei
جـدى و دايـرهٔ	*ğedā , ve dāirèi*	Solstizj ; il Coluro
روز يـلـدا و شب	*ruzi jeldā ve śebi*	degli Equinozj ; il
يـلـدا و دايرهٔ	*jeldā , ve dāirèi*	Circolo Polare Arti-
نوروز و مهـرجـان	*nevrùzu mihriğiān,*	co , e il Circolo Po-
و مـدار قـطـب	*ve medārii kutbyl-*	lare Antartico .
الـبـروج شـمالى و	*burùği śimali , ve*	
مدار قطب البروج	*medārii kutbyl-bu-*	
جـنـوبى ديرلر	*rùği genubi derler .*	
اى بو دايـرهلرك	*ej bu dāirelerin-*	E il Globo , che
اورتهسـنـده اولان	*ortasyndà olan*	sta in mezzo a que-
كره نه اولهجق	*kiirè ne olağyak ?*	sti Circoli , cosa si-
		gnifica ?
اول كره كرهٔ زمينه	*ol kiirè kiirèi zeminè*	Quel Globo rappre-
تقليددر و اكا اول	*takliddir, ve on-à ol*	senta la Terra , e
سـبـبـدن كـرهٔ	*sebebdèn kiirèi*	perciò vien detto
ارض و ما ديرلر	*arz u ma derler .*	Globo terracqueo .
اى اول كـرهنـك	*ej ol kiirenin-*	E quel fil di ferro ,
اورتهسـنـدن كچن	*ortasyndàn geçèn*	che passa da questo
تله نه ديرلر	*telè ne derler .*	Globo,come si chia-
		ma ?

اكا محور عالم	*on-à mihvèri alèm*	Si chiama Asse
ديرلر و اول محورك	*derler, ve ol mihverin-*	del Mondo, e nelle
بر باشى قطب	*bir bašy kùtbu*	sue estremità sono
شماليده و اول بر	*šimalidè, ve ol bir*	i due Poli, cioè il
باشى قطب	*bašy kùtbu*	Polo Artico, e il
جنوبيده در	*ǧenubidèdir.*	Polo Antartico.
اى افندى شمديلك	*ej efendi šindilik*	E bene Sig. Mae-
بو قدر يتشور	*bu kadar jetišir,*	stro basta tanto per
قصوريني يارنه	*kusurunù jarynà*	adesso, il rimanen-
براقهلم	*brakalym.*	te lasciamelo per
		domani.
دوردنجى مكالمه	*dördünǧiü mü-*	DIALOGO IV.
	kaleme	
سياح ايله سياح	*sejjàh ile sejjàh*	tra due Viag-
اراسندهدر	*arasyndadyr.*	giatori.
نرهدن كليورسن	*neredèn ǧelijorsun?*	Da dove venite?
ادرنهدن	*Edirneden.*	Da Adrianopoli.
نزمان كلدك	*nèzaman ǧeldin?*	Quando siete arri-
		vato?
دون	*dün.*	Jeri.

E be-

ای چوق ولایت سیز	*ej čiok vilajèt sejr*	E bene avete vedu-
ایتدکمی	*etdìn-mi ?*	to molti paesi ?
هیچ صورمه روم	*hič sòrma . Rum*	Immaginatevi . Ho
ایلیده[a]کلبولی یی	*elide ǧeliboluju ,*	veduto nella Tur-
سلانیکی اتینه یی	*Selanìlki , Atìneji ,*	chia Europea le Cit-
اینه بختی یی	*Inebachtìji ,*	tà di Gallipoli , Sa-
ناردہ یی اولونیه یی	*Nàrdajy , Ulùnjajy ,*	loniceo , Atene ,
دراجی فلیبه یی	*Diraǧỳ , Filìbeji ,*	Lepanto , Larta ,
صوفیه یی نیشی	*Sòfiajy , Nišì ,*	Valona , Durazzo ,
اوزی یی و بندری	*Ozuju , ve Benderì*	Filippopoli , Sofia ,
کوردم	*ǧördiün .*	Nissa , Oczakow ,
		e Bender .
ماجارده	*Maǧiaràda*	Siete stato anche
واردکمی	*vardỳn-my .*	nell'Ungheria ?
واردم	*vardỳm .*	Sì Signore .
ای ماجارك	*ej maǧiarỳn-*	E in quai luoghi d'

[a] روم ایلی *Rūm eli* vuol dire Paese dei Romani ; e si dà questa denominazione alle terre , che il Gran Signore possiede in Europa , forse perchè le medesime altre volte erano sottoposte all' Impero di Costantinopoli , o sia di nuova Roma .

نره‌سنه واردك	*Nerèsine vardyn-?*	Ungheria siete stato?
بلغراده بودينه وارادينه و طمشواره واردم	*Beligradà, Bùdine, Varadinè, ve Temiŝvarà vardym*	Sono stato in Belgrado, in Buda, in Varadino, e in Temeswar.
بانالوقه‌يه‌ده وارسيدك ايو ايدر ايدك	*Banalùkajada varsàidyn- eji eder idin-.*	Se foste andato anche a Banialuca avreste fatto bene.
بانالوقه‌ده ايشم نه بانالوقه بوسنه طپراغيدر	*Banalùkada iŝim ne: Banalùka Bosna topraghydyr.*	Cosa volete, che io vada a fare in Banialuca, se sta in Bosnia.
اى دخى غيرى يره كتديكك وارمى	*ej dahà ghajry jerè ĝitdiĝin- varmy?*	E bene, siete stato in qualche altra parte ancora?
بوره‌دن بوغاز حصارلرينه واردم و بوغاز حصارلرندن لمنيه‌يه و	*Bùradan boghaz hisarlarynà vardym, ve boghaz hisarlaryndàn Limjaja, ve*	Da qui sono andato ai Dardanelli, e dai Dardanelli sono passato a Lemnos; da Lemnos a Metelli-

لیمیه‌دن مدللی‌یه	*Limjadan, Midillijè,*	tellino; da Metel-
و مدللیدن	*ve Midillidèn*	lino a Negroponte;
اغریبوزه و	*Eghriboza , ve*	da Negroponte a
اغریبوزدن	*Eghribozdan*	Nascia; da Nascia
نقشه‌یه و	*Nàkśaja , ve*	a Milo; da Milo a
نقشه‌دن	*Nàkśadan*	Candia; da Candia
دکرمنلکه و	*Degirmenligè , ve*	a Rodi; da Rodi
دکرمنلکدن	*Degirmenlikdèn*	a Cipro; da Cipro
کریته و کریتدن	*ģiritè , ve ģiritdèn*	alla Morea, dalla
رودسه و رودسدن	*Rodosà, ve Rodosdàn*	Morea a Corfù;
قبریسه و	*Kybrysa , ve*	da Corfù alla Sici-
قبریسدن	*Kybrysdan*	lia; dalla Sicilia a
موره‌یه و	*Mòraja , ve*	Malta; da Malta a
موره‌دن قورفویه	*Mòradan Kòrfoja ,*	Corsica; da Corsi-
و قورفودن	*ve Kòrfodan*	ca alla Sardegna;
چچلیایه و	*ćićilijaja ve*	dalla Sardegna a
چچلیادن مالطه‌یه	*ćićilijadan Màltaja,*	Minorca; da Mi-
و مالطه‌دن	*ve Màltadan*	norca a Majorica,
قورسقایه و	*Korsikaja , ve*	e da Majorica a
قورسقادن ساردنیایه	*Korsikadan Sardin-*	Ivica.
و ساردنیادن	*jaja, ve Sardinjadan*	

مینورقه‌یه و	*Minòrkaja , ve*	
مینورقه‌دن	*Minòrkadan*	
مایورقه‌یه و	*Majòrkaja , ve*	
مایورقه‌دن	*Majòrkadan*	
ایویقه‌یه کچدم	*Ivìkaja ġeċdin ?*	
کریتده و موره‌ده	*ġiritdè, ve Mòrada,*	Cosa avete veduto
و چچلیاده نه	*ve ċiċiljada ne*	in Candia , nella
کوردك	*gördün- ?*	Morea , e nella Si-
		cilia ?
کریتده قندیه‌یی	*ġiritdè kàndijajy ,*	Ho veduto in Can-
و موره‌ده	*ve Mòrada*	dia la Città di Can-
انابولی‌یی و	*Anàboluju , ve*	dia ; nella Morea
چچلیاده مسنه‌یی	*ċiċiljada Misinaji*	la Città di Napóli ;
کوردم	*gördüm .*	e nella Sicilia la
		Città di Messina .
اسپانیایه‌ده	*Ispanijajàda*	Siete stato anche in
واردکمی	*vardyn-my ?*	Ispagna ?
بلی اورایه‌ده	*Beli oràjada*	Sì Signore sono sta-
واردم	*vardym .*	to anche là .
ای اسپانیا	*Ej Ispànija*	E'grande la Spa-
بیوکمی	*böjükmü ?*	gna ?

Sì,

بلى بيوكدر	*bèli böjükdiir*	Sì, è grande.
سن اسپانيانك	*sen Ispànijanyn-*	Voi siete passato per
بتون شهرلرينه	*bütün šehirlerinè*	tutte le Città di
اوغرادكمى	*oghradyn-my?*	Spagna?
خير بن انجق	*chajr ben àngiak*	Non Signore, io
غرانادهيه	*Granàdaja,*	non son passato,
مالاغهيه	*Malàghaja,*	che per Granada,
موچيايه سيويلايه	*Mürčlaja, Sivilaja,*	Malaga, Murcia,
مادريده جيرونايه	*Madridè, ǧirùnaja,*	Siviglia, Madrid,
بلباوه سانتلانايه	*Bilbavà, Santèlanaja,*	Girona, Bilbao,
اويهدهيه قورونايه	*Ovjèdeje, Kurùnaja,*	Santillana, Oviedo,
استورغهيه	*Astùrghaja,*	Corogna, Astorga,
داروقهيه	*Darùkaja*	e Tarraga; e da
اوغرادم و	*oghradym; ve*	Tarraga son andato
وداروقهدن	*Darùkadan*	a Navarra.
ناوارايه كتدم	*Navàraja ǧitdim.*	
بنم بر دوستم	*benim bir dostùm*	Un mio amico, che
پورتوقاله وارمش	*Portukalà varmyš:*	è stato in Portogal-
ديبوركه لزبونا	*dèjorlli Lizbòna,*	lo dice, che tanto
طوماردن نه قدر	*Ţomardàn nekàdar*	è lontana Lisbona
اوزاق ايسه	*uzàgh ysa*	da Tomar, quanto
		è lon-

طومار دخی	*Tomàr dachi*	è lontano Tomar da
ویزاودن اولقدر	*Vizavdàn ölkadar*	Viseu. Voi cosa ne
اوزاقدرسن نه	*uzakdyr. Sen nè*	dite?
دیرسن	*dersin?*	
بنم پورتوقاله	*benim Portukalà*	Io non sono stato
کندیکم یوق انجق	*gitdigim jok,*	in Portogallo, però
استرسك	*angiak istersen-*	se volete, vi parle-
سکا فرانچهیی	*sàn-a Frančiajy*	rò della Francia.
سویلیم	*söjlejim.*	
سویله	*söjle.*	Parlate.
فرانچهده شهرلر	*Frànčiada šehirler*	Francia ha molte
و مملکتلر	*ve memleketlèr*	Città, e Provincie;
چوق لکن اك	*čiok, lakin en-*	ma le Città le più
معتبری ناربونه	*mü-teberi Narbòna*	ragguardevoli sono
مونپلیه تولون	*Monpelijè, Tolòn,*	Narbona, Montpel-
مارسیلیه	*Marsilija,*	lier, Tolone, Mar-
قلرمونته لیون	*Klermùnta, Lijòn,*	siglia, Clermont,
پاریس قسقونا	*Paris; Kaskòna,*	Lione, e Parigi; e le
انقوما لورنا	*Ankùma, Lorrèna,*	Provincie: la Gua-
پواتو بورقونیا	*Puètu, Burkònija,*	scogna, l'Angomese,
شامپانیا	*šampànija,*	la Lorena, il Poitù, la

Bor-

پيقارديا	*Pikardija ,*	Borgogna, la Sciam-
نورمانديا و	*Normandija , ve*	pagna , la Picardia,
بريتانيادر	*Britànijadyr .*	la Normandia , e la
		Brettagna .
يا سويچرى	*ja Sivičeri*	E il Paese degli
ديدكلرى ولايت	*dedikleri vilajet*	Svizzeri che sorte
نه اصل ولايتدر	*nasyl vilajetdir ?*	di Paese è ?
سويچرى ديدكلرى	*Sivičeri dedikleri*	Il Paese degli Sviz-
ولايت بر قاچ	*vilajèt bir kač*	zeri è un gran pae-
جمهوردن عبارت	*ğiumhurdan ibaret*	se situato vicino all'
اتاليه يه يقين بر	*Itàlijaja jakyn bir*	Italia , e contiene
بيوجك ولايتدر	*böjüğek vilajetdir .*	varie Repubbliche .
اكر المدن كلسه	*eğer elimdèn ğelsè*	Se potessi andare
اتاليه يه واروب	*Itàlijaja varyp*	in Italia a vedere le
ميلانويى	*Milànoju ,*	Città di Milano ,
مانتوايى	*Màntovajy ,*	Mantova , Genova,
جنوايى	*ğènovajy ,*	Fiorenza , Roma ,
فيورنچيى	*Fijorènčiajy ,*	Napoli , Tortona ,
(a) رومايى	*Ròmajy ,*	e Venezia .

Io

(a) Roma si chiama anche قزل الما *Kyzyl elma* per antonomasia dal Pomo della Basilica di S. Pietro .

نابولی یی تورتونایی	*Nàboliji, Tortònajy,*	
و وندیکی سیر	*ve Vènedigi sejr*	
ایدر ایدم	*eder idim .*	
بن اتالیدنک هر	*ben Itàlijanyn her*	Io non ho cammi-
طرفنی کزمدم	*tàrafyny gèzmedim*	nato tutte le parti
لکن طوسقاناده	*lakin Toskànada*	d'Italia, però sono
چوق اوتردم	*ciok oturdum .*	stato molto tempo
		in Toscana .
بنم بر قرنداشم	*benim bir kardasym*	Io avevo un fratel-
وارایدیکه بچده	*varydy ki Becdè*	lo, il quale era stato
چوق اوترمش ایدی	*ciok oturmus idu ,*	molto tempo in
و دیر ایدیکه	*ve dèr idiki*	Vienna, e diceva ,
نمچده التی بیوك	*Nèmcede alty böjük*	che in Germania vi
مملکت وار درکه	*memlekèt var dyrki*	sono sei gran paesi
ادلرینه طرول	*adlarynà Tirol ,*	chiamati Tirolo,
قرنتیا استریا	*Karintija , Istrija ,*	Carintia , Istria ,
منوراویا چه و	*Moràvija , ceh , ve*	Moravia , Boemia ,
سقصونیا دیرلر	*Saksònija derler .*	e Sassonia . E vero?
کرچکمیدر	*gercèkmidir .*	
بلی کرچکدر	*beli gercèkdir ,*	Sì Signore , è vero,
لکن استریانك	*lakin Istrijanyn-*	però la maggior par-

te

چوغی ونـــديكـــه تابعدر .	*čioghù venèdiğe tabi•dir.*	te della Istria appartiene ai Veneziani.
فلمنك نـه اصـــك ولايتدر	*Filemènlî nasyl vilajetdir?*	L'Olanda che sorte di paese è?
فـــلمـــنك بر ايو ولايتدر	*Filemènlî bir eji vilajetdir.*	L' Olanda è un buon paese.
مصـــردام ايـــلـــه روتـــردام فلمنكدهميدر	*Mysyrdàm yla Ròterdam Filemenlîdèmidir?*	Le Città di Amsterdam, e di Roterdam dove sono, in Olanda?
بلى فلمنكدهدر	*beli Filemenkdèdir.*	Sì Signore, esse sono in Olanda.
اى برابان ديدكلرى ير نه اصل يردر	*ej Brabàn dedilîleri jer nasyl jerdir?*	E il paese detto il Brabante che sorte di paese è?
برابان فلمـــنكـــه يقين بر ولايتدر	*Brabàn Filemenğè jakyn bir vilajetdir.*	Il Brabante è una Provincia nelle vicinanze d'Olanda.
بـنـم بابام انكلترهيـه كـتمش ايدى ولـونـدرهيى	*benim babàm Inğiltèraja ğitmiš idi, ve Lòndrajy,*	Il mio Padre era stato in Inghilterra, e lodava molto le

 Cit-

وغلوچستری چوق	*ve Ghluċesteri ċiok*	Città di Londra ,
مدح ایدر ایدی	*medh edèr idi .*	e di Glocester .
انکلترە بیوك	*Inģiltèra böjük*	L'Inghilterra è un
مملکتدر سن	*memleketdir sen*	gran paese . Se voi
اسقوچیەیە واروب	*yskòċijaja varyp*	andaste in Iscozia ,
ادنبورغی	*Edinburghù*	e vedeste le Città di
دونکلدی کورسك	*Donkeldi görsèn-*	Edimburgo , e di
شاشردك	*ṡaṡàr ydyn- .*	Dunkeld , rimarre-
		ste attonito .
سن انکلترەیە	*sen Inģiltèraja*	Quando voi siete
کتدك ایسه	*ģitdin- ise*	andato in Inghilter-
دانمارقەیە	*Danimarkaja*	ra , siete passato da
اوغرادکمی	*oghradyn-my ?*	Danimarca ?
بلی اوغرادم	*beli oghradym ,*	Sì Signore sono
و برکندە و	*ve Berģendè , ve*	passato da Dani-
غوبرناجیردە	*Ghobernàģijoda*	marca , e mi son
اونر کون اوتردم	*onàr ģün oturdum.*	trattenuto dieci
		giorni in Bergen ,
		e dieci in Copenha-
		ghen .
سنك لهەدە	*senin- Lehède*	Siete stato voi an-
		che

كتديكك وارمى	*ğitdiğin- varmy ?*	che in Polonia ?
بلى كتمشم	*bëli ğitmiš im .*	Sì Signore sono stato .
اى نه ديرسن قراقوى قمنيچ رادوم لوكا و كيوو كوزل شهرلر دكلمى	*ej ne dèrsin Krakòj, Kamenič , Ràdom , Lùka , ve Kiòv ğüzel šehirlèr değilmi?*	E bene cosa ne dite, non sono belle Città Cracovia , Kaminieck , Radom , Lucko , e Kiovia ?
كوزلدر لكن قورلانديانك شهرلرى دخى كوزلدر	*ğüzeldir , lakin Kurlandijanyn-šehirleri daha ğüzeldir .*	Sono belle , però sono più belle le Città della Curlandia .
لهدن قريمه قولاى كچلورمى	*Lehdèn Kyryma Kolàj ğecilirmi ?*	Dalla Polonia si passa facilmente alla Crimea ?
كچلور	*ğecilir .*	Si passa .
بن قره دكزدن قورقرم يوخسه قريمه چوقدن كتمشدم	*ben Karà den-izden Korkàrym , jòksa Kyrymà čiokdàn ğitmiš idim .*	Io temo dal Mar Negro , altrimenti sarei andato da molto tempo alla Crimea .

بنم قريمده	*benim Kyrymdà*	Però io non ho
ايشم يوق لكن اور	*išim jok làkin Or*	affari in Crimea ,
ايله ازاغى	*yla Azaghy*	con tutto ciò vorrei
كورمك استر ايدم	*ǵormèǵ ister idim .*	vedere le Città di
		Precop , e di Azof .
هيچ سنك دالقاره	*hič senin- Dalkarà*	Voi siete stato
و حوسيه يه	*ve Hòsijaja*	mai in Dalecarlia ,
وارديغنك	*vardyghyn-*	e in Gozia ?
وارمى	*varmy ?*	
بن هم دالقاره	*ben hem Dalkarà,*	Io sono stato , e
هم حوسيه يه	*hem Hòsijaja ,*	in Dalecarlia , e in
هم نوروجيه يه	*hem Norvèǵjaja ,*	Gozia , e in Nor-
و هم لاپونيايه	*ve hem Lapònijaja*	vegia , e in Lappo-
كتمشم	*ǵitmiš im .*	nia .
برگنى	*Bèrǵeni*	Vi piace la Città
بكندكمى	*beǵendin-mi ?*	di Bergen ?
هاى هاى	*haj haj .*	Anzi .
اى استخولمى	*ej Ystoholmù ?*	E la Città di Sto-
		kolm ?
استخولمه سوز	*Ystoholmà söz*	Per Stokolm non
اولماز زيرا اسوچك	*olmàz, zira Isvečin-*	c'è che dire ; per-
		chè

تختيدر	*tachtydyr.*	chè è la Capitale della Svezia.
الله علم سن مسقوده كتمشسن	*Allahü alèm sen Moskovàda gitmišsin?*	Credo, che voi siete stato anche in Russia?
بلى انجق خسته اولديغمدن هر يريني گزه مدم لكن ينه اويله ايلكن نوغوروده قرغاپوليايه قزانه پتوزريايه ديوينانه و روستوه واردم	*beli, angiak chastà oldughumdan her jerini gezèmedim, lakin jene öjle ilken Novghorodà, Karghapùlijaja, Kazanà, Petozòrijajà, Divinaja, ve Rostovà vardym.*	Sì Signore, ma siccome ero ammalato, non ho potuto viaggiare da per tutto; ciò non ostante sono stato in Novogorod, in Kargapolia, in Casan, in Petozoria, in Dwina, e in Rostovia.
اى شمدى نره يه كيده جكسن	*ej šindi nereje gidegeksin?*	E adesso dove pensate di andare?
شمدى اناطولى يه كيده جكم (a)	*šindi Anàdoluja gidegegim.*	Adesso penso di andare nella Turchia

(a) اناطولى *Anàdolu* è voce corrotta dalla parola greca

		chia Asiatica .
بن اناطوليده	*ben Anadoludà*	Io ho viaggiato
چوق كزدم حتى	*ćiok ǵezdim ; hàtta*	molto nella Turchia
كورجستانا و	*ǵiürǵistanà , ve*	Asiatica ; anzi so-
عربستانه و	*Ârabistanà , ve*	no stato anche in
عجمستانه و	*Âǵemistanà , ve*	Giorgia , nell' Ara-
سبيريايه و	*Sibirijajà , ve*	bia , in Persia , in
ماوراء النهره و	*Maveràin-nehrè, ve*	Siberia , nella Sog-
هنده و چينه و	*Hindè , ve Cinè ve*	diana , nelle Indie,
قوكينكينيه و	*Kokinkinaja , ve*	in China , in Co-
مغربه [b] دخی	*Màghribe dachi*	chinchina , e nell'
واردم	*vardym .*	Africa .
ای اويله ايسه سن	*ej öjlè ise , sen*	Dunque se è così
بو ولايتلرده	*bu vilajetlerdè*	voi dovete sapere
		tutte

ανατολι , che vuol dire Oriente ; e i Greci diedero questa denominazione a tutti i Paesi , che possedeva l' Impero Orientale in Asia : e i Turchi la ritengono per il medesimo fine .

[b] مغرب *Màghrib* in Arabo significa Occidente , e gli Arabi posero questo nome all' Africa per essere nella parte Occidentale dell' Arabia .

واقع اولان	*vaky^ olan*	tutte le Città rag-
شهرلرك اك	*śehrlerìn- en mü^-*	guardevoli, che so-
معتبرينى بلمهلوسن	*teberìni bilmelìsin.*	no in quei Paesi.
بلى بلورم	*beli bilìrim.*	Sì Signore le so.
سويله امدى	*söjlè indi*	Ditele dunque,
اشدهيم	*iśidèjim.*	che io le senta.
اناطوليده واقع	*Anadoludà vaky^*	Le Città le più
اولان شهرلرك اك	*olan śehirlerìn- en-*	ragguardevoli della
معتبرى ازمير	*mü^teberì Izmìr,*	Turchia Asiatica
بروسه بولى	*Brùsa, Bòli,*	sono Smirne, Prusa,
كوتاهيه قسطمونى	*Kötàhija, Kastàmu-*	Bolli, Cutaige, Ca-
انكورى	*ni, Èngürü,*	stromena, Ancira,
قيصريه اقشهر	*Kàjserije, Akśehr,*	Cesarea, Acsehir,
اماسيه سيواس	*Amasija, Syvàs,*	Amasia, Sebaste,
اسكندرون	*Iskenderùn,*	Alessandretta, Ma-
ملطيه كلس	*Malatja, Kìlis,*	latia, Kelis, To-
توقات دياربكر	*Tokàt, Dijarbekìr,*	kat, Diarbecker,
ارضروم طرابزون	*Erzürùm, Trabu-*	Erzerom, Trabi-
قارس حلب	*zàn, Kars, Halèp,*	sonda, Kars, Alep-
انطاكيه شام	*Entakijè, śam,*	po, Antiochia, Da-
قدس شريف	*Kudsuśerif;*	masco, Gerusalem-

me

بغداد كورجستانده	*Baghdad ; ğiürği-*	me , Bagdad ; della
قبارطای	*standà Kabàrtay ,*	Giorgia Cabarda ,
أژدرهان تفليس	*Ajderhàn , Tiflis,*	Astraean , Tiflis ,
اخسقه	*Achyska ;*	Akacike ; dell'Ara-
عربستانده	*Ârabistandà*	bia Haura , Basora ,
حورا بصره	*Hàvra , Bàsra ,*	Rabba , Calajate ,
رحبه قلهات	*Rahbè , Kalahàt ,*	Tsur , Fartach ,
صور فرتك عدن	*Sur, Fertek, Âdèn ,*	Aden , Mocha,Cu-
مخا بويت شريف	*Mùcha,Bujùtu şerif,*	bitsarif , Gidda ,
جدّه مدينه	*Gidde, Medine ,*	Medina , Mecca ;
مكّه عجمستانده	*Mèkke;Âğemistan-*	della Persia Erivan,
روان وان	*dà Revàn , Van ,*	Van , Gilan , Mo-
كيلان موصل	*ğilàn , Musūl ,*	sul , Ispahan , Es-
اصفهان	*Ysfahàn ,*	karmocra , Goure-
عسكرمكرم	*Âskerümükrèm ,*	jan , Sistan Kanda-
جرجان سيستان	*ğiurğiàn , Sistàn ,*	har , Langor,Alun-
قندهار لنكور	*Kandahàr,Lenğiür ;*	kan, Mastich , Ma-
اروكه مستيج	*Erükè , Mastyh ,*	keram ; della Si-
مكران سبيريادة	*Mekràn;Sibirijadà,*	beria Jakud , Sa-
ياقود سموى	*Jakud , Samoj ,*	moj ; della Sog-
ماوراء النّهرده	*Maveràin-nehrede*	diana Munkis-
		chblak ;

منغشلاق	*Manghyślàk* ,	chlak , Samarkand,
سمرقند	*Semerkànd* ,	Buchara ; della In-
بخارا هندده	*Buchàra* ; *Hinddè*	dia Surate , Delli ,
صورت دلی	*Surèt* , *Delì* ,	Cambaja , Aman-
کمپاید	*Kempajèd* ,	dabat , Mangaloor
احمدآباد	*Ahmèdabad* ,	Masulipatan , Pat-
مانقالور	*Mankalùr* ,	tena , Sirinagar ,
ماسولپاتان	*Masulipatàn* ,	Bisnagar, Dultabat,
پتنه سرنکر	*Pètene* , *Serengèr* ,	Taxapoer , Cache-
پسناغار	*Pisnaghàr* ,	mire , Tata , Atok,
دولتاباد	*Devlètabad* ,	Becaner; della Chi-
شاپور کشمیر	*śapùr* , *Kèśmir* ,	na Pekin , Nankin,
تته اتوخ	*Tàta* , *Atùch* ,	Canton ; della Co-
بیکانر چینده	*Biganèr* ; *ćindè*	chinchina Aracan ,
پکین نانکی	*Pekìn* , *Nankì* ,	Malacca , Campo-
قنطون قوکینکینهده	*Kantòn* ; *Kokinki-*	dia , Siam , Pegu ,
ارقان	*nada Arakàn* ,	Ava ; e della Afri-
ملاقه قمپودیا	*Màlaka Kampòdija*,	ca Cairo , Suez ,
سیام پغو اوا	*Sijàm*, *Peghù*, *Àva*,	Alessandria, Roset-
و مغربده	*ve Maghrybde*	to , Barca , Bonan-
مصر سویس	*Mysr* , *Süvejìs* ,	drea , Tripoli , Tu-

Rrrr nesi,

اسكندريه رشيد	*Iskendèrije, Rašid,*	nesi, Tebessa, Fez,
برقه بندريه	*Bàrka Bendèrije,*	Melilla, Algeri,
طرابلوس تونس	*Taràbulus, Tùnus*	Orano, Tremecen,
تبسا فاس	*Tebèssa, Fes,*	e Costantina.
مليلا جزاير	*Melìla, ǧezàir,*	
اوران تلمسان	*Oràn, Telmesàn,*	
و قسطنطنيه در	*ve Kostantanijè dir.*	
افرين بن سندن	*àferim, ben sendèn*	Bravo, voi mi
چوق حظ ايتدم	*ćiok hàzzetdim,*	avete dato gran
لكن سويله بكا	*lakin söjlè ban-à*	piacere; ma ditemi
سنك ستّه	*senìn- sìtte*	siete stato mai in
بوغازينه هيچ	*boghazynà hiċ*	Gibilterra?
كتديكك وارمى	*ğitdìğin- vàrmy?*	
بلى كتديكم	*bèli, ğitdìğim*	Sì Signore, ci so-
وار	*var.*	no stato.
يا قناريه	*Ja Kànarija*	E nelle Isole Ca-
اطه لرينه	*adalarynà?*	narie?
اورايه ده كتديكم	*oràjada ğitdiğim*	Là ancora sono
وار	*var.*	stato.
اويله ايسه سن	*öjle ise sen*	Se è così voi sare-
مراكسه ده و	*Merakesedè, ve*	te stato anche in

Ma-

يشيل بورونەدە كتمشسن	*Ješil burunadà ğitmiššin.*	Marocco, e anche in Capo Verde.
هاى هاى	*haj haj.*	Anzi.
ممالك سودان بورونـدن اوزاقميدر	*Memalìki Sevdàn Ješil burundan uzakmydyr?*	La Negrizia è lontana dal Capo Verde?
خير يشيل بورونه يقيندر	*Chajr, Ješil burunà jakỳndyr.*	Non Signore, è vicina al Capo Verde.
يا نيل سودان	*ja Nìli Sevdàn?*	E il Fiume Senegal?
نيل سودانده اورالقدەدر	*Nìli Sevdànda oralykdàdyr.*	Il Fiume Senegal ancora è in quei contorni.
سودانك معمور شهرلرى وارميدر	*Sevdanỳn-ma•mùr šehrlerì varmydyr?*	La Negrizia ha Città popolate?
واردر و اك معتبرى غوبر بيافره بورنوى غاغو و	*vàrdyr, ve en-mù•teberì Ghùber, Bijafàra, Burnòj, Ghàgho, ve*	Le ha, e le più ragguardevoli sono Guber, Biafara, Borno, Gago,

Gao-

کوغهدر	*köghadyr .*	Gaoga .
مغربده دخی سودانندن ماعدا غیری ولایتلر وارمیدر	*Màghribde dachì Sevdandàn ma-ada ghàjry vilajetlèr varmydyr ?*	In Africa oltre la Negrizia vi sono altri paesi ancora ?
واردرلکن اك معتبری حبش نوبه عدل غینه بلادالجرید و بلاد البربردر	*vardyr , lakin en-mü'teberì Habèš , Nübe, Adèl, Ghinè, Biladül-ğerid , ve Biladül- berberdir .*	Vi sono , ma le rinomate si riducono in sei paesi , che sono l' Etiopia , la Nubia , l' Adel , la Guinea , il Biledulgerid , e la Barbaria .
دنکاله نوبهدهمیدر	*Dengialè Nübedè-midir ?*	La Città di Dongola sta in Nubia ?
بلی نوبهده در	*beli Nübedèdir ?*	Sì Signore, sta in Nubia .
ای بنین	*ej Benìn ?*	E Benin ?
بنین غینهیه یقیندر	*Benìn Ghinejè jakỳndyr .*	Benin sta nelle vicinanze della Guinea .

E lo

ای باب مندب	*ej Babu miindib.*	E lo stretto detto
دیدکلری بوغاز	*dedilkleri boghàz*	Babel-Mandel che
نره نك	*nèrenin-*	stretto è ?
بوغازیدر	*boghazydyr ?*	
سویس دکزینك	*Süvejis den-izinin-*	È lo stretto del
بوغازیدر	*boghazydyr.*	Mar Rosso.
سویس دکزی	*Süvejis den-izi*	Il Mar Rosso è un
چوق فورطنه لو	*ćiok furtunaly*	Mare molto tempe-
دکزمیدر	*den-izmidir ?*	stoso ?
خیر قره دکزك	*chajr. Karà den-izin-*	Non Signore. Le
و بحر حزرك	*ve Bàhri hazazyn-*	tempeste di questo
و ونديك	*ve Vènedilk*	Mare sono un nien-
كورفزينك و	*körfezinin-, ve*	te riguardo a quelle,
بحر بالطقك	*Bàhri baltykyn-,*	che accadono nel
و هرمز	*ve Hürmuz*	Mar Negro, nel
كورفزينك و	*körfezinin-, ve*	Mar Caspio, nel
بنكاله كورفزينك	*Benǧalè körfezinin-,*	Mar Adriatico, nel
و قوره كورفزينك	*ve Kurra körfezinin-*	Mar Baltico, e nel
فورطنهلرينه	*furtunalarynà*	Golfo di Persia, di
باقنجه بونك	*bakynǧia bunùn-*	Bengala, e di Corea.
فورطنهسى بر شى	*furtunasy bir šej*	

E il

دکل	*değil.*	
اى قورّه کورفزى	*ej Kurra körfezì*	E il Golfo di Corea
نرەدەدر	*nerededir ?*	dov' è ?
قورّه کورفزى	*Kurra körfezì*	Il Golfo di Corea è
ياپونه يقيندر	*Japunà jakyndyr .*	vicino al Giappone.
اى بر ادم ياپوندن	*ej bir adam Japun-*	E bene una perso-
فورموزه	*dàn Formozà ,*	na quando volesse,
فورموزدن	*Formozdàn*	potrebbe andare da
فليپنه فليپندن	*Filipinè, Filipindèn*	Giappone a Formo-
مندناوه مندناودن	*Mindanavà , Min-*	sa , da Formosa al-
ملوکه	*danavdàn Mülükè,*	le Filippine , dalle
ملوکدن	*Mülükdèn*	Filippine a Minda-
پاراغوا	*Paraghuvà ,*	na , da Mindana
پاراغوادن	*Paraghuvadàn*	alle Molucche ,
بورنويه بورنودن	*Burnojà, Burnodàn*	dalle Molucche a
سماترەيه	*Sumàtraja ,*	Paragoja , da Para-
سماترەدن	*Sumàtradan*	goja a Borneo , da
سيلانه سيلاندن	*Sejlanà, Sejlandàn ,*	Borneo a Sumatra ,
و قمر	*ve Kamèr*	da Sumatra a Cei-
بورنندن مالديو	*bùrnundan Maldiv*	lan , da Ceilan , e
اطهلرينه کتمك	*adalarynà gitmek*	Capo Comorin alle

Iso-

استسه اولورمى	*istesè olùrmu ?*	Isole Maldive ?
اولور	*olur .*	Potrebbe .
بشنجى مكالمة	*Beśingì müḱaleme*	Dialogo V.
دوست ايله دوست	*dost yla dost*	tra due amici .
اراسندهدر	*arasyndadyr .*	
صباحكز خير	*Sabahyn-ỳz chajr*	Buon giorno Si-
اولسون	*olsùn*	gnore .
عاقبتكز خير	*âkybetin-ìz chajr*	Buon giorno .
اولسون	*olsùn .*	
نه يپايورسن	*ne japàjorsyn ,*	Come state , cosa
ايومىسن	*ejìmisin , chòśmu-*	fate ?
خوشميسن	*sun ?*	
نه يپايم دردم	*ne japajỳm derdìm*	Cosa volete che io
چوق	*ćiok .*	faccia , se ho dei
		gran guai .
هيچ قساوت	*hić kasavèt*	Non vi attristate
ايتمه الله كريم	*ètme, Allàh ḱerìm :*	affatto , Iddio è
ايشكى اللهه حواله	*iśin-ì Allahà havale*	grande ; mettete il
ايله و ان شاءالله	*ejlè , ve în śallah*	vostro affare nelle
بر كون سنكده	*bir ǵün senìn-de*	mani di Dio ; e
يوزك كولهجكدر	*jüzün ǵüleǵeḱdir .*	non dubitate , che
		un

		un giorno coll' aju- to di Dio voi anco- ra sarete consolato.
بنده اویله اومارم لکن بقایورمکه کوندن کونه ارتیور دردم	*bènde öjlè umàrym,* *lakin bakàjorumki* *ğündèn ğüne* *artàjor derdim.*	Io anche ho questa speranza, ma vedo che i miei guai van- no aumentandosi di giorno in giorno
هیچ یکیدن بر شیٔ وارمی	*hič jen-idèn bir šej* *vàrmy?*	C' è qualche cosa di nuovo?
خیر یکیدن بر شیٔ یوق انجق بو انه کلنجه دایما جان ازلتیسی چکدیکمدن بنده طاقت قالمدی	*chajr, jen-idèn bir* *šej jok, anğiak bu* *ane ğelinğe dàima* *ğian eziltisì* *čekdiğimdèn bendè* *takat kàlmady.*	Non Signore, non c'è niente di nuo- vo, ma siccome fin' adesso sempre ho sofferto degli ama- reggiamenti di cuo- re, così non ho più lena.
سن بنم و بابامك و سلسلهمك نه اولدیغنی پك ایو بلورسن بزی هیچ	*Sen benìm, ve* *babamỳn-, ve* *sinsilemìn- ne* *oldughunù pek eji* *bilìrsin, bizì hič*	Voi cono- scete molto bene me, il mio padre, e la mia prosapia; con-

بو قدر خور باقمق	*bù kadar chor bàk-*	conviene vilipen-
جایزمیدر	*mak ğiäizmydyr ?*	dermi tanto ?
یوق جایز دکلدر	*jok ğiäiz değildir;*	No, non convie-
لکن شمدیلك	*làkin śimdilik*	ne; ma in oggi non
علمه وسلسلهیه	*ilmè, ve sinsilejè*	si conta più la na-
اعتبار ایتمیورلر	*iʻtibàr ètmejorlar,*	scita, e il sapere, ma
امّا اقچهیه	*amma ahćejè*	piuttosto il denaro.
اعتبار ایدهیورلر	*iʻtibàr edèjorlar ;*	E così se voi aveste
و سنك اقچهك	*ve senin- ahćèn-*	del denaro, voi an-
اولسه سکا ده اعتبار	*olsà san-àda iʻtibar*	cora sareste tenuto
ایدرلر ایدی لکن	*ederler idi, làkin*	per qualche cosa,
اقچهك	*ahćèn-*	ma siccome non
اولمدیغندن	*olmadyghyndàn*	l'avete, così non
اوشته سنی بویلجنه	*iśtè seni böjleğene*	siete stimato un
خور بقهیورلر	*chor bakàjorlar.*	punto.
ای بو دلیلك	*ej bu delilik*	E questo non è
دکلمی	*değilmi?*	una pazzia ?
البتده دلیلکدر	*èlbetde delilikdir,*	Certamente è una
امّا نه یپاجقسن	*àmma ne japağya-*	pazzia, ma cosa
الکدن بر	*ksyn, elin-dèn bir*	potete fare. Se voi
شیٔ کلورمی اکر	*śej ğelirmi. èğer*	aveste un appoggio

per

سنك بر ارقهك	*senin- bir arkàn-*	per certo non pati-
اولیدی البتده	*olàidy èlbetde*	reste tanto; ma il
بو قدر زحمت	*bù kadar zahmèt*	male è, che questo
چکمز ایدك لكن	*čelmèz idin- làkin*	ancora vi manca.
باق بلایه که اوده	*bak belajàki òda*	
یوق	*jok.*	
چوغی بنی	*čioghu benì*	La mia capacità è
ایشکزار اولدیغم	*iškiizar òldughum*	incorsa in odio a
ایچون سومیور	*ičiin sèvmejor,*	molti, ma io non
لكن بنم کمسه یه	*lakin benìm kìmseje*	fo male a nessuno,
ضررم یوق	*zararỳm jok.*	onde abbia da me-
		ritare l' odio altrui.
عجایب سنك	*ağiaib senìn-*	O bello! E che
بونده قباحتك	*bundà kabahatỳn-*	colpa avete voi in
نه سکا علمی	*ne. San-à ilmì*	questo. Iddio vi
الله ویرمشدر قو	*Allàh vermìšdir; ko*	ha dato il sapere.
وارسونلر الله ه	*varsynlàr Allahà*	Dunque essi cosa
شکایت ایتسونلر	*šikajet etsinler;*	pretendono da voi;
سندن نه استرلر	*sendèn ne isterler.*	che vadano a con-
		tendere col Dona-
		tore.

Sì

بلى اويلهدر لكن	*bèli öjledir , làkin*	Sì Signore così è ,
هر هابلك بر	*her Habilìn- bir*	ma ogni Abele de-
قابلى اولمالودر	*kabilì olmalydyr .*	ve avere il suo Cai-
		no , che è à dire che
		la virtù è sempre
		perseguitata .

FAVOLE LATINE

raccolte da Marquardo Gudio , e tradotte in Turco dall' Autore per uso degli Studenti di questa Lingua .

اوّلكى مثل	*Evvellkì mesel*	FAB. I.
بيمارى زغن	*Bimārìi zaghàn .*	Milvus ægrotans .
بر زغن زياده	*bir zaghàn ziādè*	Multos quum men-
خسته و صاحب	*chastà ve sāhìbi*	ses ægrotasset
فراش اولوب	*firāš olùp*	Milvus ,
صاغلغندن	*saghlyghyndàn*	Nec jam videret es-
مأيوس اولدقده	*meejūs oldukda*	se vitæ spem
والدهسندن استدعا	*vālidesinden istid-â*	suæ ;
ايتديكه جوامع و	*etdikli gevami-ü*	Matrem rogabat ,
معابده واروب	*me-âbidè varyp*	sancta circumi-
صاغلغى ايچون	*saghlyghỳ ičiün*	ret loca ,
نيچه نذرلر ايده	*ničè nezirlèr ede .*	Et pro salute vota

 fa-

والدهسی دخی	*Vālidesi dachi*	faceret maxima .
ردّ جواب ایدون	*rèddi ǧevàb edip*	Faciam inquit fili ,
دیدیکه خاطرك	*dedilki chatryn-*	sed opem ne non
ایچون بن بو	*iċiün ben bu*	impetrem ,
خدمتی ادا	*chyzmeti edā*	Vehementer ve-
ایدرم لکن	*edèrim làkin*	reor ; tu qui de-
قورقرمکه	*korkàrymki*	lubra omnia
زحمتم بوشه	*zahmetim boša*	Vastando , cuncta
کیده زیرا سن حال	*ǧide ; zira sen hàli*	polluisti altaria ,
حیاتکده دائما	*hajatyn-dà dāimā*	Sacrificiis nullis
هر سجدکاهی	*her seǧdeǧiahy*	parcens , nunc
برباد و جمیع	*berbad , ve ǧemi-i*	quid vis rogem ?
محرابلری آلوده	*mihrāblary ālūdè*	
و تلویث ایدر	*vu telvis edèr*	
ایدك شمدی نه	*idin- , šindi ne*	
یوز ایله	*jüz ile*	
استرسنکه بن سنك	*istèrsinki ben senin-*	
ایچون شفا رجاسنه	*iċiün šifā reǧiāsynà*	
کیدم و بو رجا	*ǧidèm , ve bu reǧiā*	
دخی عندالله	*dachi indàllahi*	
مقبول و مستجاب	*makbūlu müsteǧiāb*	
اوله	*ola*	

FAB.

ایکنجی مثل	*Ilkingi Mesel*	**FAB. II.**
بیزاری خرکوشان	*Bizārii chargiišàn*	Lepores vitæ
از زندکی	*oz zendegi.*	pertæsi.
اول کمسنه که کندو	*ol kimèsnelli gendi*	Qui sustinere non
بلاسنی چکه مز	*belāsyny čellemez*	potest suum ma-
ایسه غیریلره	*ise, ghajrylarà*	lum,
نظر ایدوب انلردن	*nazàr edip onlardàn*	Alios inspiciat, &
صبر ایتمکلکی	*sabr etmelligi*	discat toleran-
اوکرنمک ایچون	*öğrenmelk ičiün*	tiam.
تمثیلدر بر	*temsildir. Bir*	Aliquando in silvis
وقتده خرکوشلردن	*vaktdè chargiišler-*	strepitu magno
بر طایفه بر	*dèn bir taifà bir*	conciti
اورمان ایچنده	*orman ičinde*	Lepores clamant,
کشت وکذار ایدرلرکن	*geštii giizar ederler-*	se propter assi-
بر عظیم کورلدی	*ken bir azim giirül-*	duos metus
ظهور ایدوب	*tii zuhūr edip*	Finire velle vitam.
اول سببله زیاده	*ol sebèble ziadè*	Sic quemdam ad
مشوّش الحال	*muševvesiil-hal*	lacum
اولدقلرنده خوف و	*olduklaryndà chàv-*	Venerunt, miseri
خشیتلرندن	*fii chašjetlerindèn*	quo se præcipi-
		tes

موت مرتبه‌سنه	*mevt mèrtebesine*	tes darent.
واروب تك بنو	*varyp teḱ bu*	Adventu quorum
پروالردن بعيد	*pervalardan ba-id*	postquam ranæ
اولالم ديو	*olalym dijü*	territæ
چاغرشرق	*ćiaghyryšaràḱ*	Virides in algas mi-
كريزان اوزره ايكن	*ǧirīzān üzre iḱen*	serae fugientes
رهكذارلرنده	*rehǧüzārlaryndà*	ruunt:
بر ابكير واقع اولوب	*bir abǧīr vaky olup*	Heu, inquit unus,
كندولريني ايچنه	*ǧendilerini ićinè*	sunt & alii, quos
القا ايتمك استيجك	*ilkà etmeḱ istejiǧeḱ*	timor
بونلرك ورودندن	*bunlarin- vurudin-*	Vexat malorum,
ابكيرده اولان	*dèn abǧirdè olàn*	ferte vitam ut
غوكان اكاه	*ghulḱān aǧāh*	cæteri.
اولدقلرنده	*olduklaryndà*	
حيران و هراسان	*hajrànü hirāsān*	
اولوب قچرق صو	*olup kaćiaràḱ su*	
اوزرنده اولان يشيل	*üzerinde olàn ješil*	
اوتلر ارالرينه	*otlar aralarynà*	
كيرمكه باشلديلر	*ǧirmeǧe bašladylar;*	
پس اولزمان مزبور	*pes òlzaman mezbur*	

خرکوشلردن بریسی	*chargüšlerdènbirisi*
دیدیکه بورادە	*dedilki bürada*
دخی متملکن	*dachi mütemelìkin*
اولنلر بلی	*olanlar belà*
قورقوسندن راحت	*korkusyndan rahàt*
دکللر ایمش امدی	*değiller imiš. Imdi*
بویله ایسه ای	*böjlè ise ej*
یولداشلر سز دخی	*jòldašlar siz dachi*
سایرلر کبی کندی	*sàirlar ğibi ğendi*
محللرینکزدە	*mahallerin-izdè*
بلیلرە صبر ایدوب	*belalarà sabr edip*
تعیش ایدیکز	*te-ajjüš edin-iz,*
زیرا دنیا دار راحت	*zira dünjä dàri ra-*
و دار امن	*hàt ve dàri emn*
دکلدر بلکه دار	*değildir bèlki dàri*
افت و دار	*ăfèt ve dàri*
بلیدر	*belàdyr.*

FAB.

اوچنجی مثل	*üciüngiü mesel*	**FAB. III.**
یوپاتر ایله دیشی	*Jùpater ile diši*	Vulpis & Jupiter
دلکو مثلیدر	*tilki meselidir.*	
و بو مثل	*ve bu mesèl*	Naturam turpem
بد طبیعتی	*bet tabi-ati*	nulla fortuna ob-
هیچ بر منصب ستر	*hič bir mansup setr*	regit.
ایدهمدیکن بیاندر	*edemediğin bejān-*	Humanam in spe-
یوپاتر دیشی	*dyr. Jupater diši*	ciem quum ver-
دلکونك بریسنی	*tilkinin birisini*	tisset Jupiter
انسان شکلنه	*insàn šekline*	Vulpem, regali pel-
تشکیل ایدوب	*teškil edip*	lex ut sedit thro-
تخت عالیشاننه	*tachti ālīšanynà*	no,
وضع و تسکین	*vaz-ū teskin*	Scarabeum vidit
ایتدکده بر کون	*etdikde bir ğün*	prorepentem ex
بر قره جغل	*bir karà ğiu-al*	angulo;
اودهنك بر	*odanyn bir*	Notamque ad præ-
کوشهسندن خروج	*köšesinden churūğ*	dam celeri prosi-
ایدوب دیوارلره	*edip duvarlarà*	luit gradu,
سورتنورکن اول	*sürtünürken ol*	Superi risere, ma-
وقت ملکهٔ	*vakt melikèi*	gnus erubuit Pa-
		ter,

Re-

مذكوره يرندن	*mezkûrè jerindèn*	Repudiatam, tur-
صچرايوب عادت	*sycrajyp adèti*	pemque pellicem
مألوفه‌سى اوزره	*meelûfesi üzre*	expulit,
انى اولمغه	*any avlamaghà*	His prosequutus:
واردقده جميع	*vardykdà gemi-i*	Vive quo digna
درگاهنده اولان	*dergahyndà olan*	es modo,
اوليالر گولوب	*evlialàr gülüp*	Quæ nostris uti
تمسخر ايتدكلرى	*temaschar etdikleri*	meritis digne
سببيله يوپاتر	*sebebile Jùpater*	non potes.
دخى اوتانوب	*dachi utanyp*	
عورت مزبوره‌يى	*avrèti mezbureji*	
سن بنم ايولكلريمه	*sen benim ejlikleri-*	
تنزل	*mè tenezzül*	
ايتميورسن وار	*ètmejorsun var*	
امدى سن سكا	*imdi sen san-a*	
لايق گورديككن	*lajyk gördügün-*	
وجه اوزره	*vegh üzre*	
گچين ديو قودى	*gecin dijü Kovdu.*	

دوردنجی مثل	*Dördünğiü mesel.*	**FAB. IV.**
ارسلان ایله موش	*Aslan yla müš*	**Leo, & Mus.**
مثلیدر	*meselidir.*	
بو مثل کندیدن	*bu mesel ğendinden*	Nequis minores
کهتر و اصغر	*kiħtèrü asghàr*	lædat, fabula
اولنلره رعایت	*olanlarà ri-ājet*	hæc monet.
ایدوب رنجیده	*edip renğidè*	Leone in Silva dor-
و دلگیر ایتمامك	*vü dilğir etmemek*	miente, rustici
ایچون نصح و	*ičüün nàshu*	Luxuriabant mu-
موعظه در	*mer-izà dyr.*	res, & unus ex
ارسلانك بریسی	*aslanyn- birisi*	iis
بر اورمان ایچنده	*bir orman ičinde*	Super cubantem
نایم ایکن موش	*nāim iken muši*	casu quodam
دشتیلر شهوات	*deštiler šehvāti*	transiit.
نفسانیّه یه تابع	*nefsanijjejè tabi*	Expergefactus mi-
اولوب ایچلرندن	*olup ičlerindèn*	serum Leo cele-
بری انسزین اول	*biri ànsyzyn ol*	ri impetu
خسپیده اولان	*chuspidè olan*	Arripuit; ille ve-
شیرك اوزرینه	*širin- üzerine*	niam sibi dari
صچرادی اولوقت	*syčrady. ol vakt*	rogat,
اسد دخی اویانوب	*esed dachi ujanyp*	Crimen fatetur

pec-

بطش طبعيسنه	*bàtši tabisinè*	peccatum impu-
بناءً انى	*binàen onù*	dentiæ.
محكم قاورادى	*mühkèm kavrady*;	Hoc Rex ulcisci
امّا اول موش	*àmma ol muš*	gloriosum non
دخى اول صوچ	*dachi ol suč*	putans,
كندودن	*ğendindèn*	Ignovit, & dimisit.
عقلسزلقدن و	*akylsyzlykdan ve*	Post paucos dies
بلا رويه ظاهر	*bilà rujetin zahir*	Leo dum vagatur
اولديغنى اعترافو	*oldughunù iʿtirāfü*	noctu, in fo-
اقرار ايدوب عفوو	*ikrar edip àfvu*	veam decidit.
مغفرت طلب	*maghfirèt taleb*	Captum ut se agno-
ايتدكده شير	*etdikde širi*	vit laqueis, voce
نخجيركير بوندن	*nachğirğir bundàn*	maxima
انتقام المسنى	*intikam alınasyny*	Rugire cæpit; cu-
اولو شئ صايميوب	*ulù šej sàjmajyp*	jus immanem ad
موشك صوچنى	*mušün- sučiunù*	sonum
بغشلدى و	*baghyšlady, ve*	Mus subito occur-
ازاد و اطلاق ايلدى	*azàdü itlàk ejledi.*	rens: non est
پس كونلردن بر	*Pes ğünlerdè bir*	quod timeas, ait,
كون ارسلان كيجه	*ğün aslàn ğeğe*	Beneficio magno
ايله كزر ايكن بر	*ile ğezer iken bir*	gratiam reddam

حفرەیه دوشدی	*hufrejè düšdü ,*	parem .
و دامه	*ve damà*	Mox omnes artus ,
طوتلدیغنی	*tutuldughunù*	artuum , & liga-
فهم ایدوب قتی	*fehm edip , katy*	mina
اوازایله	*avaz yla*	Lustrare cæpit, co-
چاغرمغه	*ćiaghyrmagha*	gnitosque den-
باشلدی موش	*bašlady ; muš*	tibus
دخی انك بویلنه	*dachi anùn- böjle*	Nervos rodendo la-
مفرد سسنی	*müfrid sesini*	xat ingenia ar-
ایشتدکده سکردوب	*išitdilkde , seǵirdip*	tuum .
قورقمه سن بکا	*kòrkma šen ban-à*	Sic captum mus
فلان وقتده بر	*filan vaktde bir*	Leonem Silvis
عظیم ایلك	*àzim ejlik*	reddidit .
ایتدیکك ایچون	*etdiǵin- ićiün*	
شمدی بن دخی	*šindi ben dachi*	
سکا اویله مکافات	*san-à öjle mükafät*	
اتسم کرك دیوب	*etsem ǵerek dejip*	
فی‌الحال دامك	*fillhāl damyn-*	
جمله دوکم و	*ǵiümle düǵiümü*	
باغلرینی یوقلمغه	*baghlerini joklama-*	
باشلدی و	*gha bašlady ; ve*	

كومكه قولاى اولان	*ğevmeğe kolaj olan*	
باغلرى بولدقده	*baghlarỳ buldukda*	
ديشلريله كمروب	*dišlerì ile ğemirìp*	
دوكملرى كسدى	*düğümleri kesdi ;*	
و بو طرز ايله اول	*ve bu tárz yla ol*	
سچان ارسلانى	*syčian Aslanỳ*	
قورتروب اورمانه	*kurtarỳp ormanà*	
تسليم ايلدى	*teslim ejledi .*	
بشنجى مثل	*Bešingì mesel*	**FAB. V.**
بالته ايله ادم	*Balta ila adam*	**Homo , & Arbores .**
مثليدر	*meselidir .*	
بو مثل كندى	*bu mesel ğendi*	Pereunt , suis auxilium qui dant
دشمنلرينه	*düšmanlarynà*	hostibus .
عنايت و نصرت	*inajètü nusrèt*	
ايدنلرك بى شبهه	*edenlerin- bi šübhe*	Facta bipenni quidam ab arboribus
هلاك و زايل	*helàkü zail*	petit ;
اولملرينى افاده	*olmalaryny ifade*	
ايچون نصحو	*ičiün nàshu*	Manubrium ut darent e ligno
پنددر	*penddir .*	
بر ادم بر بالته	*bir adàm bir baltà*	quod foret
پيدا ايدوب	*pejda edip*	Firmum: jusserunt om-

اغاجلره رجا	*aghağlarà reğia*	omnes oleastrum
ايتديكه اك قوى	*etdilki en- kavì*	dari .
اغاجدن بر صاب	*aghağdàn bir sap*	Accepit munus ,
اليويره لر پس اول	*alyvereler . Pes ol*	aptans & manu-
درختلرك جملسى	*dirachtlaryn- ğiüm-*	brium
بينلرنده	*lesi bejnlerindè*	Cæpit securi magna
اتفاقله يبان	*ittifak ile jabàn*	excidere robora .
زيتوندن ويرلسون	*zejtininden verilsin*	Dumque eligebat
ديو امر و فرمان	*dijü èmrü fermàn*	quæ vellet , sic
ايتديلر بعده	*etdiler ; baʿdehu*	Fraxino
بالطه نك صاحبى	*baltanyn- sāhibì*	Dixisse fertur Quer-
دخى اول بركذارى	*dachì ol berğiizary*	cus : merito cæ-
قبول ايدوب	*kabūl edip*	dimur .
بالطسنه اويدردقده	*baltasynà ujdur-*	
ميشه لرى و	*dukdà meșeleri ve*	
سائر درختلرى	*sair dirachtleri*	
بالطسى ايله قطع	*baltasy ila katʿ*	
ايتمكه باشلدى	*etmeğe bașlady .*	
اولوقت بلوط	*Olvakt pelit*	
اغاجى ديش بوداق	*aghağy diș budàk*	
اغاجنه ديديكه	*aghağyna dedilki*	

اوشـــعـــه على	ištè ãlel-
الاستحقاق كنـدو	istihkàk ǧendì
نـادانـلـغـمـز	nadanlyghymyz
سبـبـيـلـه قتل	sebebìle katl
اوليورز	olùjoruz.

LE MEDESIME TRADOTTE IN TURCO VOLGARE.

اولكى مثل	*Evvelkì mesel*
خسته چيلاق مثليدر	*Chastà ćiajlàk meselidir.*
برچيلاق چوق خسته اولوب	*Bir ćiajlàk ćiok chastà olup*
صاغلغندن اميدنى	*saghlyghyndàn umudunù*
كسدكده اناسنه رجا ايتديكه	*kesdikdè anasynà reǧia etdiki*
عبادتكاهلره واروب صاغلغى	*ìbadetǧahlarà varyp saghly-*
ايچون چوق خيرلو نيتلر	*ghy ićiün ćiok chairlỳ nijetler*
ايليه وانـاسى دخى جواب	*ejleje, ve anasỳ dachi ǧevab*
ويروب ديديكه خاطرك ايچون	*verìp dediki chatryn- ićiün*
بن بو حذمتى كوررم لكن	*ben bu hyzmetì ǧörürüm, lakin*
قورقرمكه زحمتم بوشه	*korkàrymki zahmetìm bośà*
كيده زيرا سن صاغلغنده	*ǧide, zìra sen saghlyghyndà*
دائما عبادتكاهلرى محرابلريله	*dàima ìbadetǧahlary mihrabla-*
مردارلر ايدك شمدى	*ry ila murdarlar ydyn-, śindi*

ne

نه یوز ایله استرسن که بن سنك	ne jüz ile istèrsin ki ben senin-
ایچون شفا رجاسنه وارهیم	ićiün šifà reǧiasyna varajym ,
وبو رجا دخی اللهك عندنده	ve bu reǧia dachi Allahyn- in-
مقبوله کچه	dinde makbulà ǧeće .
ایکنجی مثل	Ikinǧi mesel
طوشانلر عمرلرندن بزوب	Tavšanlàr ömrlerindèn bezip
اولمی ارتکاب ایلدکلرینك	ölümü irtikiab ejlediklerinin-
مثلیدر	meselidir .
هر کیمکه کندو دردینی	Her kimki ǧendi derdini
چکمز ایسه اله نظر ایدوب	ćekèmez ise elè nazar edip ,
الدن صبر ایتمسنی اوکرنمك	eldèn sabr etmesini öǧrenmek
ایچون تمثیلدر	ićiün temsildir .
بروقت بر سوری طوشان بر	bir vakt bir sürü tavšàn bir
اورمان ایچنده کزر ایکن بر	orman ićinde ǧezer iken bir
بیوك کورلدی قوپوب اول	böjük ǧürültü kopup ol
سببله غایت حرکته کلدکلرنده	sebeb ile ghàjet harekete ǧel-
قورقولرندن	diklerinde korkularyndàn
اولم مرتبهسنه واروب تك	ölüm mertebesine varyp tek
بو قورقولردن امین اولهلم	bu korkulardàn emin olalym
دیو چاغرشرق قچر	dijü ćiaghyryšaràk kaćiar
ایکن یول اوستنده بر کوله	iken jol üstünde bir ǧölè

rast

راست كلوب كندولرینی ایچنه
اتمق استدیلر و اول كولده
اولان قربغه‌لر بونلرك
كوله اتلدقلرینی كوروب
قورقولرندن قچدیلر و
صو اوزرنده اولان یشیل اوتلر
ارالرینه كیرمكه باشلدیلر
و اول زمان اول طوشانلردن
بریسی دیدیكه بورادة بونلر
دخی قورقودن امین دكللر
ایمش امدی بویله ایسه ای
یولداشلر سز دخی اله باقوب
ال نیجه كچنورسه سزدة اویله
كچینكز

rast ǵelip ǵendilerinì ićinè atmak istediler. Ve ol ǵöldè olàn kurbaghylàr bunlaryǹ-ǵölè atyldyklaryǹy ǵöriip korkularyndan kaćdylar; ve su üzerinde olàn ješìl otlar aralaryǹà ǵirmeǵe bašladylar: ve ol zaman ol tāvšahlardàn birisi dediki bùrada bunlar dachi korkudàn emin deǵiller imis; imdi böjlè ise ej joldašlar siz dachì ele bakyp, el niǵe ǵećinirse sizde öjlè ǵećinin-iz.

اوچنجی مثل

üćiünǵiü mesel

یوپاتر ایله دیشی دلكو مثلیدر
و بو مثل بد طبیعتك
دكشلمسنه هیچ بر منصب
كفایت ایتمدیكنی بیان ایدر
یوپاتر بر دیشی دلكویی انسان
شكلنه قویوب تختنه

Jùpater ile dišì tillkì meselidir ve bu mesel bet tabi-atyǹ-deǵišilmesinè hić bir mansup kifajèt etmèdiǵini bejan eder. Jùpater bir diši tillkijì insàn šekllinè kojup tachtynà

اوترتدقده بركون بر سياه	*oturtdukdà bir gün bir sijàh*
حمّام بوجكى اوده نك بر	*haminam böjegi odanyn- bir*
كوشه سندن چقوب ديوارلره	*kösesinden čykyp duvarlara*
سورتنوركن اول انسان شكلنه	*sürtünür iken ol insan-seklline*
كيرن ديشى دلكو يرندن	*girèn disi tilki jerindèn*
صچرايوب انى عادتى اوزره	*sučrajyp onu àdeti üzre*
اولمغه واردى و اطرافنده	*avlamaghà vardy; ve etrafyn-*
اولان اوليالرك جملەسى	*da olàn evlialaryn- giümlesi*
كولوب مسخره ايتدكلرى	*gülüp maskarà etdikleri*
سببيله يوپاتر دخى اوتانوب	*sebebiile Jüpater dachi utanyp*
اول عورتى سن بنم ايولكلريمه	*ol avreti sen benim ejiliklerimè*
تنزّل ايتميورسن وار امدى	*tenezzül ètmejorsun var imdi*
سن سكا لايق كورديكك اوزره	*sen san-a lajyk gördügün- üz-*
كچن ديو قودى	*re gečin dijü kovdu.*
دوردنجى مثل	***Dördüngiü mesel***
ارسلان ايله سچان مثليدر	*Aslàn yla syčiàn meselidir.*
بو مثل كنديدن ادنا	*bu mesèl gendinden ednà*
اولانلره رعايت ايدوب	*olanlarà ri-ajèt edip*
خاطرلرينه طوقنمامق	*chatyrlarynà dokunmamak*
ايچون تنبيهدر	*ičiün tenbihdir.*
ارسلانك بريسى براورمان	*Aslanyn- birisi bir orman*
	ičinde

ایچنده اویور ایکن یبان	*ićinde ujur ilken jaban*
سچانلری چفتلشوب	*syćianlary ćiftleśip*
ایچلرندن بری انسزین اول	*ićlerindèn biri ànsyzyn ol*
یتان ارسلانک اوزرینه	*jatan aslanyn- üzerinè*
صچرادی اولوقت ارسلان دخی	*syćrady. Ol vakt aslan dachi*
اویانوب انی محکم قاورادی	*ujanyp any mühkèm kavrady;*
امّا اول سچان دخی اول صوچ	*àmma ol syćian dachi ol suć*
کندو عقلسزلغندن ظهور	*ǵendi akylsyzlyghyndàn zuhur*
ایلدیکنی اقرار ایدوب امان	*ejlediǵini ikrar edip amàn*
دیدی وارسلان اندن انتقام	*dedi; ve aslàn andàn intykam*
المسنی کندو شاننه لایق	*àlmasyny ǵendi śanyna lajyk*
کورمیوب سچانک صوچنی	*ǵörmejip syćianyn- sućiunu*
بغشلدی لکن کونلرده	*baghyślady. Làkin ǵünlerde,*
برکون ارسلان کیجه ایله	*bir ǵün aslàn ǵeǵe ile*
کزر ایکن برچقوره دوشدی	*ǵezer ilken bir ćiukurà düśdü,*
و دوزاغه طوتلدیغنی	*ve tuzaghà tutuldughunù*
دویوب قتی اواز ایله چاغرمغه	*dujùp katy avaz yla ćiaghyr-*
باشلدی سچان دخی	*magha baślady: Syćian dachi*
انک بویله مفرد سسنی	*anyn- böjlè mufrit sesini*
الدقده سکردوب قورقمه	*aldykda seǵirdip kòrkma*
سن بکا فلان وقتده بر بیوک	*sen ban-à filan vaktde bir böjük*

ايلك ايتديككك ايچون بن
دخی سكا اويله ايلك ايتسم
كرك ديو في الحال دوزاغك
جمله باغلريني يوقلمغه
باشلدی و كومكه قولای
اولان باغلری بولدقده ديشلری
ايله كمروب دوكملری كسدی
و بويلجنه اول سچان ارسلانی
قورتروب اورمانه تسليم ايلدی

بشنجی مثل

بالته ايله ادم مثليدر

بو مثل كندو دشمنلرينه
امداد ويرن ادملرك
شبهه‌سز هلاك اولملريني
بيان ايتمك ايچون تمثيلدر
برادم بر بالته پيدا ايدوب
اغاجلره رجا ايتديكه اكا اك
قوی اغاجدن بر صاب اليويره لر
و اول اغاجلرك جملهسی
يبان زيتونندن ويرلسون
ديو امر ايتديلر و بويلجنه

ejlik etdiǵin- ičiün ben
dachi san-à bjle ejlik etsem
ǵerek dijü fil hal tuzaghyn-
ǵiümle baghlaryny joklama-
gha bašlady; ve ǵevmeǵe kolaj
olan baghlary buldukdà dišleri
ile ǵemirip düǵümleri kesdi,
ve böjleǵenè ol syčian aslany
kurtaryp ormanà teslim ejledi.

Bešinǵi mesel

Baltà ila Adàm meselidir.

bu mesel ǵendi dušmanlaryna
imdad veren adamlaryn-
šübhesiz helak olmalaryny
bejān etmek ičiün temsildir.
bir adàm bir baltà pejda edip
aghačlarà reǵia etdiki an-à en-
kavi aghačdàn bir sap alyve-
reler; ve ol aghačlaryn- ǵiüm-
lesi jaban zejtinindèn verilsin
dijü emr etdiler; ve böjleǵenè

ol

اول بالتهنك صاحبی اول	*ol baltanỳn- sahabỳ ol*
برکذاری قبول ایدوب بالطهسنه	*bergüzarỳ kabul edip baltasynà*
اویدردقده میشهلری و اول بر	*ujdurdukdà meŝelerì ve ol bir*
اغاجلری بالطهسی ایله کسمکه	*aghağlarỳ baltasy ila kesmeğe*
باشلدی اول اثناده پلوط	*baŝlady . Ol esnade pelit*
اغاجی دیش بوداق اغاجنه	*aghağỳ diŝ budak aghağyna*
دیدیکه اوشته بز تحقیق کندو	*dedìki iŝte biz tahkìk ğendi*
نادانلغمز سببیله قتل	*nadanlyghymyz sebebì ile katl*
اولیورز	*olujoruz .*

IL FINE.

INDICE

DELLE MATERIE, PARTI, E CAPI DELLA GRAMATICA TURCA.

NOTA

ALFABETO

PARTE I.

PAR-

PARTE II.

CAP.

PARTE III.

PARTE IV.

DIA-

DIALOGHI

familiari in Turco, e in Italiano composti dall'Autore per uso degli studenti della Lingua Turca.

FAVOLE LATINE

Raccolte da Marquardo Gudio, e tradotte in Turco dall'Autore per uso degli Studenti di questa Lingua.

IL FINE

ER-

		ERRORI	CORREZIONI
pag. 11	l. 9	Alb.	Abl.
12	l. 1	اغهلر	الجهلر
18	l. 6	*altišàr*	*altyšàr*
18	l. 6	*sel*	*sei*
27	l. 8	تاز تمام	تاس تمام
68	l. 2	far fare	far dare
152	l. 8	لورسهلر	اولورسهلر
185	l. 9	كومش	كورمش
209	l. 1	يوور	يورور

250 l. 17 dopo la parola Nom. si aggiunga اكانلر

384 l. 8 dopo la parola leggere si aggiunga Tutti i Verbi della prima e sesta Conjugazione che hanno nella penultima sillaba dell'Infinito le vocali و o او *o*, *u*, *ö*, *ü*, si tengono per Anomali, essendo i loro Preteriti perfetti, più che perfetti in tutti i modi, fuorchè nel Subjuntivo di dovere, simili a quelli della quinta, e undecima Conjugazione, come da كومرم *gömèrim*, كومدم *gömdüm*; da سوررم *sürèrim*, سوردم *sürdüm*; da صويارم *sojàrim*, صويدم *sojdùm*; da دويارم *dujàrym* دويدم *dujdùm* &c.

		ERRORI	CORREZIONI
459	l. 8	dopo la parola stato si aggiunga اولهرق *olaràk* essendo, coll'essere, per essere.	
463	l. 4	اولمامك	اولمامك
	l. 5	اولمامز	اولمامز
	l. 6	اولمامزك	اولمامزك
	l. 9	اولماكك	اولمامكك
	l. 10	اولماكز	اولمامكز
	l. 11	اولماكزك	اولمامكزك
	l. 13	اولمالرى	اولماملرى
	l. 14	اولمالرينك	اولماملرينك
	l. 15	اولماسى	اولمامسى
	l. 16	اولماسنك	اولمامسنك
464	l. 14	seconda	terza
466	l. 9	dopo la parola stato si aggiunga اولميهرق *olmajaràk* non essendo, col non essere, per non essere.	
470	l. 19	dopo la parola avuto si aggiunga اولهرق *olaràk* essendoci, essendovi, o coll'esserci, esservi, o avendo coll'avere.	
476	l. 5	dopo la parola avuto si aggiunga اولميهرق	

		ERRORI	CORREZIONI
		olmajaràk non essendoci, non essendovi, o col non esserci, col non esservi, o non avendo, col non avere.	
480	l. 8	dopo la parola successo si aggiunga اولەرق *olaràk* succedendo, col succedere	
489	l. 4	اولماسى	اولامسى
	l. 6	اولماسنك	اولامسنك
490	l. 4	dopo la parola fare si aggiunga اوليەرق *olmajaràk* non succedendo, col non succedere, o non potendosi fare, col non potersi fare	
494	l. 2	*Cristiàngia*	*Kristiàngia*
	l. 3	*Catolìkge*	*Katolìkge*
516	l. 11	*uzerindè*	*üzerindè*
527	l. 5	*Kardašyn*	*Kardašyn-*
529	l. 14	cosa ?	casa ?
538	l. 10	ricco .	ricco ?
542	l. 2	dopo la parola Verbi si aggiunga della prima	
551	l. 15	Zabacche.	Zabacche ?
560	l. 6	piastre .	piastre ?
563	l. 20	de verbo	del verbo

		ERRORI	CORREZIONI
573	l. 10. e 11	*gördügùm*	*gördügùm*
576	l. 15	*semèlk*	*sevmèlk*
578	l. 7	Christiani	Cristiani
585	l. 10	Advebj	Adverbj
586	l. 19	*sevmìs*	*sevmìś*

590 l. 4 dopo la parola impervertirsi si aggiunga

Questo Gerundio fa alcuna volta anche le voci del Participio in ن *nun*, come شربك ايوسندن اولهرق بكا برز شراب کوندر *śarabỳn- ejisinden olarak ban-à biraz, śarab gönder* mandami un poco di vino, ma che sia del migliore : کرهده فلكك نقاط اربعهٔ صدريهسى اولهرق دورت غيرى نقطه دخى واردر *küredè felegìn-nykàti erbe-âi sadrijesi olaràk dört ghàjri noktà dachì vardyr*, nella sfera vi sono quattro altri punti ancora, che sono li quattro principali punti del mondo.

591	l. 4	libro	libro ?

598 l. 6 dopo la parola andare &c. si aggiunga

Questo Participio si usa alle volte anche come

ERRORI CORREZIONI

semplice Adjettivo, e allora si esplicá in Italiano con questi e simili modi, come اوتره‌جق یر *oturağiak jer*, luogo da sedere: یازویازه‌جق یر *jazy jazağiak jer*, luogo da scrivere; بر سویلشه جك زمانمز بله یوق *bir söjleşeğelì zemanymyz bilè jok*, non abbiamo nemeno un pò di tempo per discorrere: بو سویلجك آدمدر *bu sevileğeğ adamdyr*, questo è un uomo amabile, o degno d'esser amato: بو ینه جك شیدر *bu jeneğelì şejdir*, questa è cosa da mangiarsi cioè è commestibile.

614	l. 13	avanti la parola ینی si metta سز	
616	l. 7	stanza	stanza?
618	l. 20	difamerai	diffamerai
619	l. 10	*ümründe*	*ümrün-dè*
624	l. 12	*suffà*	*soffà*
625	l. 20	dopo la parola *je* si aggiunga massime nelle parole puramente Turche	
630	l. 3	vecale	vocale
631	l. 2	سروی	سرو
	l. 3	سرویلك	سرولك

ERRORI			CORREZIONI
635	l. 11	dopo la parola *nun* si aggiunga massime quando s' incontrano nel Genitivo tre ك *kief* insieme.	
636	l. 7	dopo la parola *evin-in-* si aggiunga o secondo la moderna Ortografia اوينك *evinin-*	
	l. 14	dopo la parola *evlerin-in-* si metta o اولرينك *evlerinin-*	
	l. 17	dopo la parola le sue case si aggiunga قاطولكلكنك *Katolikliginin-* della tua Cattolicità in vece di قاطولكلككك:	
640	l. 2	ننه	نيه
	l. 16	*dellenirim*	*dillenirim*
644	l. 12	اورديعمز	اورديغمز
	l. 20	سوهجكيكك	سوهجكك
645	l. 1	دلليهجكيك	دلليهجكك
646	l. 17	modo	Modo
648	l. 1	*scvmemiz*	*sevmemiz*
649	l. 7	dopo la parola سومك si aggiunga o سومامك	
	l. 10	dopo la parola اكممق si aggiunga o اكمامق	

		ERRORI	CORREZIONI
	l. 16	سوهماسى	سومامسى
	l. 17	اكمماسى	اكمامسى
652	l. 10	*aldyghỳm*	*àldyghym*
	l. 11	*aldyghỳn-*	*àldyghyn-*
	l. 12	*aldyghỳ*	*àldyghy*
	l. 13	*aldyghỳmyz*	*àldyghymyz*
	l. 14	*aldyghỳn-yz*	*àldyghyn-yz*
	l. 15	*aldyklarỳ*	*àldyklary*
653	l. 2	بندنصره	بندنصكره
	l. 18	*istè*	*iśtè*
656	l. 21	dopo la parola monosillabe si aggiunga le quali a riserva di كوك *ǵölḱ*, e di چوق *ćiok*, sempre si proferiscono come sono scritte.	
661	l. 5	promesso	promesso?
663	l. 4	*istè*	*iśtè*
667	l. 8	سانلو	صانلو
670	l. 19	منطقه	منطقة
679	l. 13	se potessi andare	se io potessi anderei
685	l. 8	*gezèmedim*	*ǵeżèmedim*
	l. 20	*ǵideǧegim*	*ǵideǧeǵim*

ERRORI			CORREZIONI
688	l. 4	akacike	Akalcike
704	l. 2	)	
	l. 8	)	
705	l. 9	) يوپاتر *Jupater*	جوازمعبود *ğevaz ma•bud*
713	l. 16	)	
	l. 20	)	
714	l. 10	)	
)o(11)o(	l. 21	s	t